ספרות עזר · תולדות עם ישראל

האוצר מספורי צדיקים

רבי אברהם יצחק אנזל סובלמן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

האוצר מספורי צדיקים

רבי אברהם יצחק אנזל סובלמן

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/האוצר-מספורי-צדיקים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פתיחה 4
סיפורי צדיקים 8
מעשיות ונפלאות 47
אמרות טהורות 71
מעשיית ושיחות הקדושים 83
עשר זכיות מערכה א 92
עשר זכיות מערכה ב 104
עשר זכיות מערכה ג 111
עשר זכיות מערכה ד 128
עשר זכיות מערכה ה 144
עשר זכיות מערכה ו 154
עשר זכיות מערכה ז 161
עשר זכיות מערכה ח 164
עשר זכיות מערכה ט 182
עשר זכיות מערכה י 206
השמטות 225

פתיחה

אמר המאסף ראיתי לפתוח בפתיחה זו לספר "סיפורי צ'" [בגימט' שמי אברהם יצחק מעשה הנורא הלזו מכ"ק הה"ק ה"ר יעקב יצחק ז לה"ה מלובלין. וכבוד ידידנו הנכבד המופל' ה"ר יהושע חזן בהקלויז של כ"ק מרן בטשארטקוב נ"י סיפר לי ששמע מאיש א' מהימן ששמע מן הרב הגאון ה"ר ליבוש זצ"ל מווישניצא חתן הגאון הגדול ה"ר משה זצ"ל טייטלבוים. בעל המחבר שו"ת השיב משה, שסיפר מעשה זו ששמע מפי מורו הרב הקדוש הרי"י זצ"ל מלובלין, וזו תוארה:

הרב הגאון הקדוש ה"ר יעקב יצחק זצוקללה"ה מלובלין פעם א' עבר דרך קלויז א' וראה שיוצא משם איר גדול היה מדמה בדעתו שיושבים שם איזו אנשים שלומדים תורה לשמה ונכנס לשם לראות וראה שני חסידים יושבים ומדברים ביניהם איזו דיבורים ואינם לומדים. שאל אותם הרב. אחיי מה אתם מדברים. השיבו לו שמדברים איזו דיבורים מצדיקים. הרב בשמעי זאת נתפעל מאוד בי הבין שעי"ז יוצא האור וסיפורם זה גרם את האור פתח דרב הק' ואמר עכשיו מתורץ לי מה שהיה קשה לי זמן רב במשנה דאבות פ"ג מ"ב. שנים שיושבים ויש ביניהם דברי תורה שכינה שרויה ביניהם שנאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו. והיה ק"ל בזה הרבה, א' דקדוק לשון דכתוב אז נדברו. שהוא לשון נפעל הול"ל אז דברו או מדברים. הב' בכל הלשון. ליראי ה' ולחושבי שמו. לכאורה דמכוין אחד הוא. ויותר קשה לי על פירוש רש"י והר"ע ברטנורה. שפירשו איש אל רעהו הרי כאן שנים, מאי קמ"ל בפירושם זה שגם לא יובן זה. ועכשיו שראיתי זה נתיישב לי הכל על נכון:

כן ידוע מאמר חז"ל (ביבמות דצ"ו ע"ב) מאי דכתיב אגורה באהלך עולמים, וכי אפשר לו לאדם לגור בב' עולמים, אלא שהתפלל דוד המלך ע"ה שיאמרו אחר מותו דבר שמועה משמו כו' כאלו שפתותיו דובבות בקבר. ע"כ. ובזה אתי שפיר ומתורץ הדקדוקים הנז"ל, דהמשנה הנ"ל באבות מיירי גם בשנים שיושבים ועוסקים בד"ת היינו בסיפורי צדיקים וגם בזה אמרה המשנה "שכינה שרויה ביניהם" וגורמים בזה אור הקדושה. וראיה מהפסוק הזה אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו יראי ה' היינו הצדיקים איש אל רעהו הם אלו האנשים שמספרים עכשיו ביניהם מהצדיקים, וא"ש הלשון נדברו בלשון נפעל, היינו יראי ה' שהם הצדיקים, הם נדברים בין איש לרעהו, ובזה ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו, היינו שנצמח מזה פעולה טובה לשניהם, ליראי ה', היינו להצדיקים שמדברים מהם, שעי"ז שפתיתם דובבות בקבר, ולחושבי שמו, הם

אלו האנשים שיושבים פה ומדברים ביניהם, שגם להם פעולה טובה, ששכינה שרויה ביניהם ונזרמים השראת האור דהקדושה, ובזה יומתק לחיך פירש"י ורע"ב שפירשו איש אל רעהו הרי כאן שנים, היינו שהפעולה הטובה היא לשנים להצדיקים הנדברים, ולהאנשים המדברים, והבן ודפח"ח, ע"כ דברי קדשו, זכותו יגן עלינו ועכ"י אמן:

המעתיק ספר הנחמד הקדוש שער התפלה מהרה"ק ה"ר חיים זצוק"ל טטשערנוויץ הישיש המופלג מוה' הירש גרשון ז"ל כמבואר בהקדמה בספר הנ"ל והרה"ק ה"ר מרדכי זצ"ל מקרעמיניץ שכרו להעתיקו שיהיה ראוי ליתנו להדפוס, סיפר הר' הי"ג הנ"ל, שנסע לכ"ק אדמו"ר הזקן מרוזין זצ"ל, ובבואו לפניו לקבל פרידת שלום לנסוע לביתו, אמר לו רהיג"ר להרה"ק מרוזין מי יודע אם אזכה לחזות עוד את פניכם בחיים חיותי, לכן בבקשה מכם הגידו לי איזו דיבורים טובים זיי זאלין מיר ניצין אויף תמיד, הרהיג"ר המבקש היה סבור שיאמר לו הרב שיבאו למחר כי צריך ישוב דעת לומר לו דיבורים יקרים, למופלג בחכמה כמוהו, והרה"ק השיב לו תיכף ומיד אני אגיד לכם דיבורים טובים זיי זאלין אייך ניצין אויף תמיד, קודם ביאת המשיח וועט הענגין דאס יודישקייט אויף א האר, איז די עצה מי זאל זיך צו נויף געהן בכל שבת מי זאל שמוכן פון צדיקים, זה הוא לחיזוק האמונה, וזה מרומז בכתוב בתורה, האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים, האספו עשו לכם אסיפות, ואגידה לכם עשו לכם אגודות, הפעולה מזה, אשר יקרא אתכם באחרית הימים, יקרא מלשון קר וצונן וואס וועט אייך קאלט מאחין באחרית הימים, האסיפה והאגודה יהיה תרופה לזה, ואני מתנה עמכם ג' תנאים, איר זאלט דאס מקיים זיין, איר זאלט דאס נידענקין, איר זאלט דאס תמיד דער ציילין, ע"כ דברי קדשו: וכעין זה אמר גדול א' שזה רמוז בקרא, לא תאספון לתת תבן לעם כו', תיבה תאפסו"ן היא באל"ף באמצע התיבה שלא כמשפט, הוא רמז לזה, כי פרע"ה הוא הס"מ אותיות פרע"ה הוא הער"ף כמ"ש בספרים, הס"מ טען ואמר לא תאספו"ן, לא תעשו אסופות, פן יוגרם מזה לתת להם תבן, תבן ר"ת ב'מסתרים ת'בכה נ'פשי, והס"מ אינו רוצה זה במובן. ע"כ צריכין לעשות היפוך רצון הס"מ ודוקא להתאסף וכו' שמזה יוגרם הר"ת תבן. במסתרים תבכה נפשי, היינו הרהורי תשובה להשי"ת ע"כ דפח"ח...:

הנה משני מעשיות האלו מדברים הקדישים האלו מאלו הצדיקים הקדושים זי"ע ועכ"י יובן היטב לכל מביני מדע ולכל המאמינים בה' ית"ש ובצדיקי הדור כמו שנאמר ויאמינו בה' ובמשה עבדו. גודל ויקרת הדבר זה להאמין בצדיקי הדורות שבצילם אנו חיים בעוה"ז ובעוה"ב כידוע ליודעים וזה הוא לשון הזהב של אדמו"ר הגאון הקדוש האלקי הרל"י זצוק"ל בספרו הנחמד ספר קדושת לוי בליקוטים דק"ב ע"א וז"ד, איתא בתנא

דבי אליהו דהשי"ת יש לו נחת רוח כשמספרים בשבח ישראל הטעם דאסור להסיח דעתו מתפילין דכל אדם צריך לעסוק בתפילין, דהיינו או לספר בשבח השי"ת דהוא תפילין של ישראל שנאמר בהם שבח השי"ת, שמע ישראל, והיה אם שמוע, קדש, והיה כי יביאך, או לספר בשבח ישראל, דהוא תפילין של השי"ת, דאמרינן בגמ' ברכות, בתפילין דמארי עלמא נאמר שבח ישראל מי כעמך ישראל כו' ע"ש עכ"ל הק' דפח"ח, וכ"כ עוד שם דיבורים כאלו בפרשה בא דף מם ע"א בד"ה ואמרתם זבח פסח הוא לה', כו', וז"ל הק, שם, ואמרתם זבח פסח הוא לה' והנה יש להבין שאנו קורין את יו"ט המכונה בתורה כשם חג המצות אנו קורין אותו פסח, והיכן רמזו זה בתורה לקרוא יו"ט זה בשם פסח. הלא בכל התורה נקרא יו"ט זה בשם חג המצות והנה כתוב אני לדודי ודודי לי דהיינו שאנו מספרים שבחו של הקב"ה והקב"ה מספר שבח ישראל. וכן הוא שאנו מניחין תפילין וכתוב בהם שבח של הקב"ה, והקב"ה מניח תפילין שכתוב בהם שבח ישראל. ובזה מובן מ"ש בתר"א דמצוה לספר שבחן של ישראל ויש להשי"ת נחת רוח מזה שמספר בשבחן של ישראל. ונראה הטעם משום דאסור להסיח דעת מתפילין ומצוה על כל אדם לעסוק תמיד בתפילין דהיינו או לספר השבח של ישראל דהיינו תפילין דמארי עלמא שכתוב בהן שבח של ישראל וכדאמרינן בגמ' תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהן מי כעמך ישראל כו' או לספר השבח של הקב"ה דהוא תפילין של ישראל שכתוב בהן שבח השי"ת דהיינו שמע וכו' והיה כי יביאך, ונמצא תמיד אנו מספרים שבח השי"ת והשי"ת מספר שבח ישראל, והנה חג המצות נקרא על שבח ישראל כו' וגם צידה לא עשו להם כו' נמצא נקרא חג המצות ע"ש ישראל שאפו את הבצק עונות מצות ולזה בחזרה נקרא יו"ט זה בשם חג המצות כביכול השו"ת טספר שבחן של ישראל, ואנו קורין היו"ט בשם פסח ע"ש שבח השי"ת ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח כו' שהוא שבח השי"ת ע"ד הפסוק אני לדודי ודודי לי כו' עכ"ל הק' והטהור דפח"ח וש"י: המורם מזה שכל מי אשר בשם ישראל יכונה מצוה עליו לעשות נח"ר להש"י בזה לספר בשבח ישראל. שבח הצדיקים קדושי עליון עובדי ה' ית' בכל לב ונפש במסירת נפשם בכל עת ומדובקים בה' ית' בלי שכחה אפי' רגע א' ומלאים יראת ה' ואהבת ה' ואהבת התורה ואהבת ישראל, כנודע דרך הקדוש מפי מרן קוה"ק הבעש"ט הק' זצוקלה"ה, כנודע בספרי קודש מזה וכמ"ש בס' בוצינא דנהורא די"ז ע"א ע"ש:

ועלה בדעתי דעת עני, לקרוא שם לאלו הסיפורים היקרים שאני מעתיק פה בשם סיפורי צ'. ואח"כ חשבתי שזה הוא במכוון כמנין שמי אברהם יצחק, והצד"י לבדה מובן הוא שמורה על תיבת צדיקים, וגם כל האותיות מן הני ב' תיבות, סיפורי צדיקים, הם במכוון

בגמט' תר"כ אותיות כ ת ר, להורות שאלו הסיפורים מצדיקים קדושי עליון אישי אלקים, הם כתר ונזר ועטרה לראש אלקי הצבאות ב"ה וב"ש ונח"ר לפניו ית"ש, במש', לשון הזהב מהגאון האלקי ה"ר ל"י מב"ד צוקלה"ה בספרו הנחמד ס' קדושת לוי: והנני לעשות בזה נח"ר להש"י לפרסם סיפורים יקרים האלו מה דלאו כ"ע יודעים מזה, ובפרט בצוק עתים הללו דרובא דעלמא טרודים הם על המחיה ועל הכלכלה ובהגיע יום שב"ק שכולם ינוחו בו, ישבעו ויתענגו בקריאת הסיפורים האלי, ויאמינו בה' ובמשה עבדו, שכל צדיקי הדורות כל אחד ואחד מהם היא בבחי' משה עבדו, ונזכרתי מאמר חז"ל (שבת קנ"ב ע"ב) איכו דשתא שביבנא לא אמרי לכו האי מילתא הכי אמר שמואל כו', והבן, גם נזכרתי במה שכתוב בספר חסידים מכבוד אא"ז חקדוש האלקי ר' יהודה החסיד זצוקלה"ה בסימן תק"ל שעתיד ליתן את הדין על מה שלא גילה לאחרים מה שיוודע הוא ואסמכוהו אקרא האלקים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב וכו', ע"ש, ואם דהוא מדבר בדברי תורה ע"ש, לפענ"ד ג"ו ד"ת מיקרי לכל הפרטים, וגם מזה יוכל המבין הנלבב ליקח לו מוסר השכל כו' כמובן וכמש"ל בשם הרה"ק הר"י מלובלין זצ"ל שגם זא ד"ת מיקרי לכל דבר אכן אמרתי בלבי אשר במעט אני מוכרח להעלות עה"ג מעשיות היקרים האלו. דברים אמתיים מקדושי עליונים להלהיב הלבבות להאמין בה' ובצדיקי הדורות קדושי עליון מלאכי אלקים מקדושים אשר בארץ המה בדורות הקודמים קצת ומאשר בדורותינו זה לא כביר ואוכל לומר לפענ"ד שזה הוא לרצון לפני השי"ת וכאלו פקדו עלי ממעל לעסוק בד"ד כראוי בו ראיתי שנזכרתי דבר יקר בסיפור א' אשר נשכח ממני לגמרי ונזכרתי על בוריו.

מזה דאיתי כאלו פקדו עלי וניתן לי רשות והורמנא אעסוק בזה כראוי להעלותם על הכתב ויעזרני ה' ית"ש שאוכל להדפיס אותם להפיצם ע"פ חלד וכל בני ישראל המאמינים ישבעו ויתענגו בקריאות כל הנ"ל להאמין בה' ובמשה עבדו כנז"ל ומכל זה יתגדל ויתקדש שמי הגדול ב"ה וב"ש וכמצווה עלינו על אמונת חכמים זללה"ה. כן אדמה שבטורח הגדול הזה טירחא דמצוה יהיה קצת רפאוה העלה לנפשי העלובה כו' כו' כן יהי רצון אמן ואמן: סיון תרס"פ לפ"ק. זיוקוייץ הסמוכה לקאמניץ:

הק' אברהם יצחק סויבלמאן בן הרב הג' החסיד וכו' הר' אשר ענזיל ולה"ה נין ונכד להה"ק המפורסם לשבח ותהלה בקרב ישראל עם סגולה. התנא האלקי הר' יהודה חסיד זצוקלל"ה בעל ספר חסידים זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל בזה ובבא. אמן ואמן:

סיפורי צדיקים

א) חתנא דבי נשיאה הרה"ק ה"ר יחיאל מיכל זצ"ל חתן הרב הק' הבעל שם טוב זצוקללה"ה היו העולם קורין אותו דאס דייטשיל, מפני שהיה מארץ אשכנז (ובא למדינה זו ולקחו הבעש"ט זצ"ל לחתן, אבי האחים הקדושים המפורסמים בינינו, הלא המה, הרה"ק מסדילקוב זצוקללה"ה בעל המחבר ספר הק' דגל מחנה אפרים ואחיו הרה"ק הרבי ר' ברוך זצוקללה"ה ממעזיבוז] . המעשה הנוראה זו זה תוארה אביו של הדייטשל הנ"ל היה איש נכבד ירא שמים ותלמיד חכם גדול ובעל מעשים טובים ועשיר היה לו שמנה עשר בנים כולם היו מושלמים במעלות ולומדים מופלגים וכו' התיישב אביהם בדעתו ואמר לבניו בניי אני נותן לכם רשות שכל כל אחד ואחד מכם יסע לו מאתי למקום שלבו חפץ, ואם יזדמן לכם איזה שידוך הגון במקום שתבואו שמה אשה הגונה במשפחה ובמעשים תוכלו לישא אותה כרצונכם רק בכלות ד' או ה' שנים תתאספו ותביאו כולכם לביתי פה ואראה מה שקיבל כל אחד ואחד מכם בשם. ויהי' זה לי לקורת רוח כן היה, נתן לכל אחד ואחד מבניו סך מסוים על הוצא ת הדרך ינסעו כולם או רובם מבית אביהם הנ"ל כל או"א למחוז חפצי וזה הדייטשל הרי"מ הנ"ל שהיה אחד מהם בא לארץ פולין הנ"ל ונשא את הרבנית הצדיקה כו' מרת אדל בתו של הבעש"ט הק' זצ"ל לאשה. ובהגיע זמן המוגבל שהגביל להם אבי האחים הנ"ל להתאסף ולבוא לביתו. כנזכר לעיל נכנס הדייטשל לחותנו הבעש"ט הק' זצ"ל לקבל ממנו ברכת פרידת שלום וסיפר לו שמחייב לקיים גזירה ופקודה יבין כנזכר. הבעש"ט זצ"ל הסכים לו על הנסיעה בירכו שיסע לשלום ושיחזור לביתו לפה בחיים ושלום כו' הדייטשל ביקש מחותנו הבעש"ט הק' שיברכהו שיבוא בחזרה לפה על ראש השנה כי דבר זה היה בחדשי הקיץ. הבעש"ט הק' לא ענהו ע"ז. כן היה ג' פעמים, שהדייטשל ביקש מחותנו הבעש"ט הק' שיברכהו שיחזור לפה על ראש השנה. והבעש"ט הק' לא ענהו ע"ז. מזה הבין הדייטשל היטב שלא יהיה על ראש השנה בכאן בבית חותנו הבעש"ט הק'. הוא נסע לבית אביו. וכן שאר האחים כל או"א מביתו. נתקבצו ובאו כולם לבית אביהם הנ"ל. כפקודתו עליהם כנז"ל. אביהם עשה סעודה גדולה והזמין כל לומדי העיר לבוא על הסעודה ואחר אכילתם. כיבד אביהם את גדול האחים להגיד לפני המסובין הלומדים איזה דרוש וחידוש בפלפולא דאורייתא בחריפות ובקיאות כפי שכלו. וכשסיים הוא כיבד את בנו השני שידרוש גם הוא. וכן את השלישי ואת הרביעי. והמסובין כולם הטו אונם לשמוע דרשת הדורש מובן הדבר שאביהם התענג מאוד מדרשות בניו המופלגים בתורה. כל או"א לפי שכלו.

הדייטשל שהיה השמיני או התשיעי מהאחים לא הטה אזנו לדרשות אחיו ובהמשך הזמן שנתעכב הגדת האחים עד אליו הוא עסק באכילה היינו שכל השיריים שעל השולחן מהלחם והמאכלים שניתותר מאכילת כל המסובין הקרובים אליו ואכל כל השיריים. וכל המשך זמן הדרשות הם עסקו בשלהם. בד"ת על השלחן. והוא עסק בשלו. באכילה ושתיה. וכשהגיעו אליו. וביקשו אביו שגם הוא יגיד לפניהם איזו ד"ת לפי מה שקיבל. השיב לאביו שאינו יכול לומר כלום. הניח אותו והלך לבניו הצעירים ממנו. והגידו כולם כל או"א בפי שיד שכלם מגעת. כן נתעכב זמן הגדת הדרשות עד לפנות ערב. הכלל. כל המשך זמן הגדת הדרשות. הם עסקו בשלהם. והוא עסק בשלו. כנז"ל, כל המסובין המכובדים הביטו עליו בעינא פקיחא מה שהוא עושה. המה ראו כן תמהו מגודל הפלא. שאיש א' יאכל הרבה כ"כ כמו עשרה בני אדם ויותר. אמנם הם לא ידעו כלום מדרך הבעש"ט הק' זצ"ל שיש דרך לעבדות ה' באכילה ושתיה ולייחד בזה יחודים נוראים ונפלאים כו' כו'. אבי האחים הנ"ל ראה היטב מעשה בנו הדייטשל ומאוד הרע ד"ז בעיניו, שלא די לו שלא יכול ללמוד כלל. והוא עם הארץ. עוד לו. שהוא אוכל הרבה והוא רעבתן גדול. בפני המסובין לא אמר לו שום דיבור. שלא לביישו ברבים. ואחר שהמסובין הלכו לביתם קרא אבי האחים את הדייטשל לחדר מיוחד. והתחיל האב לבכות לפניו. ואמר לו בני בני עשית לי בושה גדולה בפני כל המסובין הנכבדים. כי לא די לך שאינך יכול ללמוד כשאר אחיך. עוד זה שנעשית רעבתן גדול. הזה היה תוחלתי ותקותי לראות ממך מעלה כזו. ובכה בדאבון נפש והוכיחו. הדייטשל ניחם את אביו לאמר. אבי אבי לא תצטער עוד ממני. אני קבלתי שלימיות יותר מכל אחיי. עשה סעודה עוד ביום מחר כמו היום ותזמין את המכובדים אל השלחן ואז אראה לכם מה שקבלתי. ותתענג מאוד ממני יותר מכל בניך המופלגים בתורה ובפלפול ובקיאות, כן עשה אביו והזמין את לומדי העיר על הסעודה השניה כמקודם. בגמר הסעודה כיבד האב את גדול האחים לומר לפני הלומדים איזה דרוש וחידוש. הוא התחיל להגיד. יצא הדייטשל ממקום מושבו ובא אל אחיו הדורש והושיט את ידו והעבירה על פני אחיו הדורש. תיכף נעשה כמבולבל ופסק מאמר ענין הדרוש והפלפול שהתחיל לומר והתחיל להתוודות ולספר עניני עבירות שעשה מנערותו עד עכשיו. ואחר רגעים אחדים הוחזר לשכלו ופסק לגמרי והושתק, הדייטשל חזר לו לישב על מקומו. כיבד האב את בנו השני לדרוש לפניהם, הוא התחיל לדרוש והדייטשל עשה לו ג"כ כמו לאחיו הראשין. קינח את פניו בידו גם הוא נעשה כמבולבל והתחיל להתוודות עבירות של עצמו שעשה עד עכשיו. והוחזר לשכלו ופסק לגמרי, וכן לאחיו השלישי שכבדו אביו שידרוש. עשה

הדייטשל שיצא ממקום מושבו וקינח את פני אחיו הדורש. ג"כ נתבלבל והפסיק הדרוש והתחיל להתוודות כו'. והושתק. מובן שזה היה לפלא בעיני כל המסובין ושאלוהו מה זה, הוא סיפר להם שיש בעש"ט בעולם. קדוש ונורא. צדיק יסוד העולם. והוא חתנו. והציע לפניהם מגודל קדושתו ועבודתו לה' ית"ש והרחיב הדיבור לפניהם כו'. וכולם שמעו חדשות מה שלא שמעו מעולם ולא ידעו עד עכשיו. כן מובן הדבר שאבי האחים התענג מזה עד למדי. הוא התעכב עוד בבית אביו ימים אחדים עם האחים. האחים כולם נסעו כל או"א לביתו. גם הוא הדייטשל נסע מאביו לביתו לכאן לארץ פולין. בדעתו היה לבוא ולהגיע לבית חותנו הבעש"ט הק' זצ"ל על ראש השנה. אז היו ימי חודש אלול. דרכו היה ליסע על איזה ימי ימים אחדים. הזמין לו שופר עמדו. כי לבו היה נוקף לחשוש אולי לא יוכל להגיע על ר"ה להיות בקרב ישראל. כנז"ל שהבין כן מחותנו. לכן הכין לו שופר אולי יצטרך לו וכן היה באמת. נכנס להספינה לנסוע על הים ולבוא לכאן. נעשה רוח סערה על הים הרוח הוליך את הספינה למרחוק. ונשתהה כמה ימים בהספינה. עד שיום ערב ר"ה הושתק הים מזעפו, והספינה הגיעה לנמל א' מאיי הים ועמדה שם. כל האנשים שבספינה יצאו מהספינה אל מקום ההוא לנוח ולהנפש מזעפת הים. גם הוא הדייטשל יצא מהספינה אל המקום ההוא. והיה מקום הזה מקים ישוב בני אדם. כרך גדול מאיזה אומה מאומות העולם. הדייטשל הבין היטב אשר בעבורו היה כל זה ורצון השי"ת שיהי' בכאן ביו"ט דר"ה ושכן הבין מחותנו הבעש"ט הק' כנז"ל. ע"כ קיבל עליו היסורים באהבה. ושכר לו חדר א' בבית הסמוך להים בכדי שיוכל לטבול שם בזמן שירצה. בהגיע זמן מנחה בער"ה הלך וטבל בים והתחיל לה להתפלל תפלת מנחה של ער"ה. ואח"כ תפלת ערבית של ר"ה בבכיות וקולות וצעקות כדרך הבעש"ט ותלמידיו הקדושים זי"ע. כל האנשים שהלכו קרוב לביתו עמדו בחוץ לשמוע קול צעקתו ובכייתו שהיה להם ד"ז לפלא. שלא שמעו מעולם כזה שבן אדם יבכה ויצעק בינו לבין עצמו. גם הביטו בהחלונות לאותו החדר וראו שאיש אחד עומד שם וצועק ובוכה ומדבר עם עצמו. לא ידעו ולא הבינו מהות הענין. המה שפטוהו למשוגע ח"ו. אך לא היו שם הרבה אנשים. כי היה לילה. ויהי בבוקר. הלך הדייטשל אל הים ויטבול בו כמה טבילות וע"ה ובא לחדרו והתחיל להתפלל ת' שחרית דר"ה בבכיות וצעקות וקולות נוראים. ואח"כ לקח השופר ותקע השלשים קולות ואח"ז התפלל תפלת מוסף דר"ה בקולות נוראים. גם עכשיו נתקבצו ובאו הרבה אנשים יותר משל אמש ועמדו סביב החדר לשמוע החידוש. גם המלך של המקום הזה נסע מהיכלו היכל המלך לטייל קצת. ובראותו שסמוך לשפת הים עומדים כמה אנשים המון רב. גם הוא קרב ובא לשם ושאל אותם סיבת עמידתם.

השיבו לו שאיש א' בא מהים ומתאכסן כאן. ואמש בלילה צעק ובכה וכן היום רחץ בבוקר בהים וצועק ובוכה ותקע על קרן א'. המלך ג"כ עמד שם סמוך לחדרו מבחוץ לשמוע. המלך אינו גם השכל כי הוא איש חו"נ ומלומד במדעים ובלשונות כידוע הבין במבונתו שהאיש הזה אינו משוגע כמו ששפט הו המון העם גסי השכל. ע"כ פקד על כל האנשים העומדים שם סביבות חדרו שלא יעשו לו מאומה שום דבר רע כי לפי מבינתו אינו משוגע ח"ו רק היא מאמין באיזה אמונה וזה הוא עבודתו ושלח לקרותי לבוא לפניו. הדייטשל יצא ובא ועמד לפני המלך ההוא. המלך שאל אותו מה הוא ומהיכן בא לכאן. המלך הבין את לשונו והשיב לו שהוא יהודי מארץ פולניא ועמד עליו רוח סערה בים וסער עליהם עד שבא לכאן. אני רוצה שתבוא לביתי לדבר עמך ומתי תוכל לבוא אלי. כן הגיד המלך. השיב לו הדייטשל מחר בערב אקיים פקודתך לבוא לפני המלך. המלך נסע לדרכו ופקד עוד הפעם שלא לעשות לזה האיש שום דבר רע ומחר לעת ערב יביאוהו אל המלך. כן הוה. מחר בערב. מוצאי ר"ה בא לפני המלך ההוא המלך קיבלו בסבר פנים יפות ושאלו אם אפשר הדבר להביא לו למדינתו כאן ג' מאות אנשים יהודים כמוהו שיתיישבו בכאן ויתן לו בעד כל איש ואיש שלש מאות אדומים. כי מאוד הוטב בעיניו דבריו ותפלתו ששמע ודימה שכמוהו הם כל היהודים. הדייטשל השיבו בחכמה לאמר. אדוני המלך מחמת ב' טעמים לא אוכל עשות כן. א' שאין אני שר ומושל עליהם שאוכל לפקוד עליהם שיעקרו מקומם לבוא להתיישב בכאן הב'. אלו היה רצון ה' שידורו יהודים במדינתך כאן היו הולכים לפה בכבלי ברזל בעל כרחם. ומאחר שאין במדינתך פה שום יהודי. הרי שאין רצון ה' שידורו יהודים בכאן לכן אי אפשר שימולא רצונך בזה. הוטב התשובה בעיני המלך ופטרו לשלום. הדייטשל נסע לו משם ובקרב בא לכאן לביתו ונכנס לקבל שלום מחותנו הבעש"ט הק' זצ"ל. הבעש"ט נתן לו שלום בגודל חביבות ואמר לו היטבת במה שהשבת למלך ההוא. ידוע תדעו שבמקום ההוא היו שם ניצוצות הק' הרבה מאוד. ואלו לא היית שם היו מוכרחים עם בני ישראל ליילך להמקום ההוא בע"כ בכבלי ברזל. אכן ע"י שהיית שם בר"ה במקום ההוא ובכח תפלתך שם בכוונה גדילה וכו' העלית משם כל הניצוצים הק' ההם אשר בשם וא"צ עוד שיהיו שם בני ישראל להעלות הנו"ק. כי כבר נתעלו כולם על ידך ועד ביאת הגואל לא ידורו יהודים שם כי אין צורך להם עוד בשם ע"כ המעשה הנוראה ושמעתיה מאיש אמונים ה"ר ישראל נכד הרה"ק ה"ר רפאל זצ"ל מבערשיט יצ"ו. [אמר המאסף. הנה מצאתי בספר מדרש תלפיות ענף גלות (דף קפט ב) כתוב לאמר שאחד מהיהודים בבואו למקום

הגלות הו"ל כאלו כל ישראל הם שם בגלות ויוכל ללקט משם כל האורות ניצוצות הק' כאלו כל ישראל כו'. הרי ממש מכיון כמ"ש ה"ק הבעש"ט זצ"ל הנזכר]:

ב. מעשה נוראה שאירע בק"ק לעמבריג שסיפר לי הנכבד ה"ר ישראל הנ"ל והורשמה מעשה זו בהפינקס כנהוג בשנים קדם שכל דבר נפלא הרשם בפינקס לזכרון עולם. חייט א' בלעמבריג שלא היה בעל מלאכה טוב. ולא הספיק לו מלאכתו לפרנסתו נתפתה ביצרו לקרב א"ע לאיזה חצר מהאדונים. שרי פולין. והוא היה יכול לומר ווערטליך ובא לחצר א' בכפר הסמוך ללממבריג והגיד להם להאדון ולבני ביתו ווערטליך (דברי שחוק והיתול) והאדון וב"ב נהנו מזה ושחקו מאד ובעבור זה נתנו לו לאכל ולשתות עמהם. מאכלות אסורות וכו' רח"ל. ועבירה גוררות עבירה. עד שעבר על כל העבירות שבתורה רח"ל ונתפקר ממש. וכמה ימים ושבועות שלא בא לביתו ללון. ולפרקים כאשר בא לביתו. ואשתו הכשירה הוכיחה אותו. היה מכה אותה ומקללה, וממש נעשה מומר לכל התורה רח"ל. פ"א עמד בחצר של האדון ביום עש"ק בצהרים. והקרעטשמא שכפר הלז עמדה למטה מכאן נגד החצר ראה החייט שבא אל הקרעטשמא עגלה אחת ביידיל. עם. ג' אנשים, וראה שנכנסו כולם אל הקרייטשמא, והכניסו החפצים מהעגלה הביתה, הבין החייט שבא לשבות כאן איזה גוטר יוד עם משמשיו, נכנס הוא אל האדון והאדונית ואמר להם שיתנו לו קויטל אל הרינדאר שיקבלהו לביתו שיאכל שם סעודות השבת, כי ידע שבלא קויטל מהאדון לא יקבלנו הרינדאר, כי מחמת רוע מעשיו. היה נבזה בעיני כל, האדון שאל אותו למה אתה רוצה לילך להיהודי על שבת וכי אין לך מה לאכול עמנו פה, השיב הוא לו הנה ראיתי שבא איזה גוטר יוד להרינדאר לשבות אצלו עם גבאים ומשמשים, ע"כ אני רוצה לילך ג"כ לשם להיות עמהם בשבת זה ואני אביא לכם כמה מיני שחוק והיתול במה שאראה שם ואספר לכם, להנות אתכם, ד"ז הוטב בעיני האדון והאדונית, נתנו לו קויטל אל הרינדאר שיקבלהו אצלו על שבת זה, החייט הביא הקויטל אל הרינדאר וקיבלו על שבת ואף שלא היה לרצונו, כך הוה שבא לשם איזה גוטר יוד עם משמשיו לשבות פה, התפללו במנין תפלת ערבית של שבת כראוי וישבו לאכול סעודת ליל שבת. אחר הקידוש כנהוג.

הבע"ב הרינדאר הושיב את המסובין בשלחנו כפי מבינתו. מקום החייט היה למטה בסוף השלחן. מכוון נגד הרב הנ"ל שישב נגדו בראש השלחן. הרב הזה היה מזכי הראות. וראה על החייט שהוא בעל עבירות למאוד. והתחיל הרב לומר ד"ת על השלחן. ולא אמר מענין הסדרה שבשבוע זו רק התחיל לדבר מעניני עבירות וגינה למאוד את העוברי עבירות והרחיב דיבורים בזה. לכל המסובין היה זה לפלא קצת מדברי הרב

שאינו מדבר מענין הפרשה של השבוע רק מעניני עבירות וכן בבוקר בסעודת שחרית של שבת ג"כ ישבו על השלחן כמו אמש בלילה. הרב הסתכל היטב על החייט שישב בשיפולי השולחן מכוון נגדו. וג"כ כל הסעודה דיבר הרב רק מעבירות ומעונשי עבירות קלים וחמורים והרחיב הדיבור בזה. וכן בסעודה שלישית ג"כ האריך לדבר בענינים אלו מגנות העבירות ומעונשי העבירות. וגמרו הסעודה ובירכו ברכת המזון והתפללו מעריב ועשה הבדלה כנהוג בישראל. הרב נכנס לחדרו שיחדו לו שם. וכולם הלכו להם. החייט לא הלך משם אל חצר האדון לספר להם איזה שחוק והיתול כמו שהבטיחם. כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב. שהתחיל להתנוצץ בו רוח טהרה ותשובה וחרטה על כל עוונותיו ונכנס לחדר הרב ובכה ונאנח ואמר להרב. רבי יודע אני היטב שכל מה שדברתם בכל הסעודות לא דברתם אלא בגיני אני אני עבירתי על כל העבירות שחשבתם לא פעם א' וכו' אלא הרבה פעמים וכו' והתוורה מעומקא דלבא. ואני רוצה שתרניני תשובה אמיתית ואני מוכן לקיים כל מיני סיגופים שונים שתגזרו עלי. הרב. בשמעו שהוא בעל עבירות החמורים כמו שהודה על עצמו. לא נתן אומן בלבו שיעשה תשובה באמת מאחר בהוא משוקע כל כך בטומאה רח"ל. רק להשיבו ריקם ולדחות אי אפשר ונתן לו תשובה קלה להתענות איזו ימים וכו'. החייט בשמעו זאת התחיל לבכות לפני הרב לאמר. אני מבין היטב אשר תשובתכם אלו אינו באמת רק למען לדחות אותי בקש, כי לפי דעתי שעברתי על עבירות החמורים כמה וכמה פעמים. אין תשובתכם תשובה אמיתית לכפרה על כל פשעיי ובאמת אני מגיד לכם שחפץ אני לקיים תשובה היותר חמורה שיהיה תיקן על כל שעויתי כו' ובכה במר נפש מעומק הלב. עד שהרב ראה והבין שרוצה ומקבל עליו לעשות תשובה באמת. אז השיב לו הרב. הנה כעת אגיד לך האמת. מתחלה לא האמנתי שאתה חפץ לשוב באמת. וכעת אני רואה שאתה רוצה לשוב אל ה' ית"ש באמת. זו היא תשובתך. שתקבל עליך להתענות משבת לשבת רצופים כל ימות השבוע. ולא תפסוק מלהתענות עד שיודיעו לך מן השמים שתפסוק ולא תתענה עוד, וכל זמן שלא יגידו וך מן השמים לפסיק מתענית. לא תפסוק. ותתענה משבת לשבת. אם תקיים כ"ז. אז וסר עונך וחטאתך תכופר. כן הוה. החייט הזה קיבל עליו הדבר הזה באמת, בכל לב לקיים. ותיכף יום א' בבקר לא הלך אל המבצר לספר להם דברי היתול ושחוק כמו שהבטיחם. כי נהפך לאיש אחר.

וקיבל על עצמו התענית משבת לשבת כתשובת הרב כנז"ל, ובאשר שאין לו מקום מיוחד לזה להתבודד שם כל ימות השבוע עד השבת שלא יבלבלו אותי. התישב בדעתי לילך להעיר לעמבריג ונכנס אל הבית הכנסת להתפלל שם ת' שחרית. ונתעכב שם יותר

הרבה מכל המתפללים שם. כי לא היה בדעתו לילך לביתו. בא אליו השמש מביהכ"נ ואמר לו שיגמור תפלתו וליצא משם כי צריך לסגור את הביהכ"נ כהרגילו תמיד, אמר הוא להשמש באשר שקבלתי על עצמי להתענות כל השביע עד השבת.

ולא אלך לביתי. ורצוני לישב כאן בביהכ"נ כל ימות השבוע עד השבת. כי אין לי מקום מנוחה בשום מקום רק בכאן. לכן אבקש מאת כבודו להניחני לישב פה בביהכ"נ כל ימי השבוע. וכן תתנהגו עמדי. שבכל יום ויום משבוע זו. להסגירני פה בחדר הזה שתחת בנין הבילעמיר בכדי שלא יוודע לאיש ממני:

ואחר תפלות ערבית כשיצאו כל המתפללים איש איש לביתו, תוציאני מחדרי זה אל תוך הביהכ"נ, שאוכל לצאת לצורכי ולישן קצת עד שיאיר היום. ותיכף כשיאיר היום כשתבואו לפתות את הבית הכנסת אכנוס אל תוך בנין החדר שתחת הבילעמיר ואשב שם כל היום. כן יתנהג הדבר עד עש"ק. ובהגיע יום ו' עש"ק לשילכו להם כל האנשים המתפללים כאן כל א' לביתו אחר ת' ערבית של ש"ק תפתחו לי ג"כ דלת החדר ואלך לי לביתי, כי אני ג"כ מתושבי העיר הזאת. כן הוה. השמש נהג עמדו בן כבקשתו הלזו. הנה בכל יום ויום מהשבוע היה מסוכן ממש למות מחמת רעבון. כי לא ניסה באלה. ובפרט מהיפויך להיפוך כמובן. אעפ"כ התחזק א"ע בכל יום ויום מהשבוע וקיבל על עצמו מס"נ ממש. שאם ימות תהיה מיתתו כפרה על כל עוונותיו ובכה והתחרט מאוד על כל מעשיו הרעים. וגמר בכל יום כל התהלים בבכי ואנחה. ועזר לו השי"ת עד שהגיע לימים הקרובים לשבת. היה לו חיות מזה שבקרוב יהיה יום השבת וילך לביתו לאכול ולשתות כרצונו, ובחיות זה סבל יסורי התענית, ובהגיע יום הששי עש"ק. פשיטא שהיה לו חיות מזה אשר כמעט לא הרגיש צער כלל מהתענית כי היה לו חיות מזה שהיום בערב יהיה שבת וילך לביתו כו', אחר תפלת מעריב של שבת הלכו להם כל העם לביתם. השמש סגר את דלתות הבהכ"נ והלך ג"כ לביתו כי שכח לגמרי לפתות ולהוציא את האיש הזה המסוגר בבנין שתחת בנין הבילעמר האיש הזה שהיה מצפה ומייחל שהשמש יפתח לו שיצא וילך לביתו החל עד בוש ואין פותח לו. וגם הרגיש שנשקט הרעש שבביהכ"נ מהאנשי' והלכו להם כ"א לביתו ונכבו כל הנרות שבביהכ"נ והשמש ג"כ הלך לו לביתו הבין מזה שהשמש שכח לפתוח לו, התחיל לבכות מאוד מאוד כמעט עד כלית נפשו, וטען בינו לבין עצמו ואמר. רבש"ע אני רואה שלא נתקבלה תשובתי לפניך. והראיה שהשמש שכח לפתוח לי, ואלו היתה תשובתי מקובלת ומרוצה לא היה שוכח אותי, ואם כן הלא טוב מותי מחיי אחר שלא נתקבלה תשובתי לפניך. מסתמא לא עשיתי תשובה שלימה לפי ערך עוונותי גדול עוני מנשוא, קח נא את נפשי כו' כו' כן צעק וטען

מעומקא דלבא לפני השי"ת ונרדם בשינה מגודל צערו, תיכף בא אליו בחלום, אליהו הנביא ז"ל, ואמר לו, שלחוני מן השמים לבשרך כי תשובתך נתקבלה לפני הקב"ה ולא תתענה יותר, והשמש יבוא תיכף ויפתח לך ותלך לביתך, ואחר השבת תמכור את ביתך ותקנה לך בית אצל המרחץ ואני אבוא ואלמוד עמך בכל לילה ולילה, האיש הזה הקיץ משנתו וזכר את כל החלום, וחשב בלבו, בזאת אדע כי חלום צודק הוא, אם השמש יבוא תיכף לכאן לפתות לי, כן הוה, השמש בא תיכף ופתח את הביהכ"נ ופתח לו החדר זה שהיה זה נחבא בו, וביקש ממנו שימחול לו, כי שוגג הוא בזה. ולא במזיד לא פתח, כי שכח ממנו לגמרי, וסיפר לו השמש דבר פלא, אני שכבתי ואישנה, פתאום נדמה לי בשינתי שאיש א' בא אלי והקיץ אותי ואמר לי, מהר לכה לביהכ"נ ופתח החדר להאיש הנחבא בשם שיצא וילך לו לביתו כי מסוכן הוא אם לא תוציאנו מהרה, הקיצותי ונזכרתי מכם לכן הלכתי מהר לפתוח לכם, האיש הזה הבין שחלמו אמת וצדק, מובן הדבר היטב שחלום זה היה לו לנחת רוח מכמה אנפי, א'. שראה את אליהו הנביא ז"ל בחלום. וגם שנתבשר שנתקבלה תשובתו לפני השי"ת וגם שאמרו לו מן השמים שלא יתענה עוד. וגם שילמוד עמו אליהו הנביא והלך לביתו בשמחה עצומה. כשבא לביתו. ואשתו כבר היתה ישינה כי נתעכב הרבה. שהיה לערך חצות לילה דפק בחלון ביתו וקרא לאשתו שתפתח לו הדלת לכנוס לביתו. אשתו הקיצה משנתה ושמעה שבעלה החייט דופק בהחלון לפתוח לו. ובאשר שהיא לא ידעה כלל ממה שעבר עליו שבוע זו. והיתה סבורה שבעלה החייט עומד עדיין במצבו הראשון כמקודם. לרוע. התחילה לקלל אותו. לאמר. הכי אין לך מה לאכול בבית האדון שלך. כל מיני מאכלות אסורות וכו'. ואתה באת אלי באישון לילה להקיצני ולצערני. שאפתח לך. לך לך למקומך. כו'. הוא. אחר שועדנו שנהפך לאיש אחר. בעל תשובה גמור וצדיק גמור. לא חרה אפו עליה ועל חרופין וגידופין שחירפה וגידפה אותו. אדרבא חשב בדעתו שהיא תצדק בדבריה כי אינה יודעת רק ממעשיו הרעים הקודמים. התחיל לבקשה בתחנונים ובדברי ריצוי מבחוץ בעמדו אצל החלון. ואמר לה. הלא שבת הוא כעת. אבקשך שתעשה זאת לכבוד שבת ופתח לי הדלת ואכנוס לביתי. לעשות קידוש כדת ולאכול לכבוד שבת. היא. ששמע' במטתה שמזכיר שם השבת כמה פעמים. ומדבר בנחת וקול דממה. לא כמו שהורגלה עמו מקודם. נפל ספק בלבה. אולי זה אינו בעלה ורק הקול נדמה לה שהוא בעלה והיתה יראה לפתוח לו. הוא עומד בחוץ. ודופק בחלון בדברי נחת. לפתוח לו הדלת התיישבה בדעתה כן. מוכרחני לפתוח לו. רק כשירצה מה לאכול לא תביא

אליו בעצמה את הלחם והתבשיל. רק להגיד לו שיקח לו בעצמו את הלחם והתבשילין מהמקומות שהגיד לו שמונחים שם.

והיה אם יקח בעצמו את הכל הרי מוכח שאינו איש זר רק בעלה הוא זה כשידע לחפש בחושך וליקח לו כן הוה. פתחה לו. הוא נכנס לביתו. ואמר לה. גוט שבת כנהוג מנהג יהודים. והתחיל לומר שלום עליכם וגו'. מה שזה כבר שלא שמעה ממנו דיבורים כאלו. ולקח לו היין שהגידה לו היכן הוא עומד. וקידש על היין. וכן לקח לו את הלחם ושאר מיני מאכל שהגידה לו ממטתה היכן הם מונחים ואכל ובירך ביהמ"ז כד"ת והלך לישן על הארץ בביתו כדרך בעל תשובה. היא. נדדה שנתה ממנה שקיותה שיאיר היום לראותו. האיר היום והוא ישן על הארץ. אשתו ראתה כי זה הוא בעלה. הוא הקיץ משנתו. והלך לטבול לכבוד שבת ובא לביתו ולקח הטלית והלך לביהכ"נ להתפלל. אחר התפלה בא לביתו. ואמר לה גוט שבת ואכל סעודת שבת כראוי לו. היא שאלה אותו על החדשות שרואה בו. השיב לה שאחר השבת יספר לה הכל ועתה אין הזמן לדבר הרבה באינו נחוץ לצורך השבת. כל זה היה לפלא גדול בעיניה. במוצ"ש סיפר לה קצת מה שעבר עליו בשבוע זו ושרצונו למכור את ביתו הלז ולקנות להם בית קטן אחד אצל המרחץ. מבלי הגיד לה טעם הדבר ותוכן הענין, אבל היא לא רצתה להסכים לו בזה. אכן מחמת גודל הפצרה שהפציר בה ע"ז ואולי היה מגלה לה מקצת במקצת ממה שעבר עליו לכן הסכימה ג"כ על זה למכור ביתם ולקנות או לשכור להם בית אצל המרחץ. כמו שנפקד ע"ז מאליהו הנביא ז"ל. שום בן אדם זולתם לא ידעו מכל הנ"ל. הרב האב"ד מלעמברי"ג דרכו היה לקום חצי לילה כמנהג בשנות קדם. פ"א בקומו בחצות לילה. הקיץ את השמש שלו משנתו שילך עמו למקווה בצוותא וילכו שניהם יחדיו. בהגיעם סמוך להמרחץ ראה הרב שאור הנר מאיר בבית א' סמוך להמרחץ. שלח הרב את השמש לראות מה עושים שם בבית הזה אחר חצי לילה. כי חשש אולי עושים שם איזה עבירה ח"ו השמש דפק בדלת לפתוח לו. ופתחו לו וראה שחייט א' יושב ותופר ומתקן איזה מלבוש. השמש יצא והגיד להרב שחייט א' יושב שם ומתקן איזה מלבוש. הרב הלך לו להמרחץ וטבל וחזר לביתו. אחר איזו ימים הלך הרב עוד הפעם למקווה אחרי חצי לילה. עם שמש שלו. כן הוה כמקודם כשהגיעו סמוך לבית זה וראו שנר מאיר בתוך הבית הזה. שלח עוד הרב את השמש לראות כו' וכן ראה עוד הפעם שחייט א' יושב ותופר ומתקן איזה מלבוש, השמש. יצא אל הרב והגיד לו ג"כ כנז"ל, וכן הוה אחר איזה ימים גם פעם השלישי כו'. להרב הזה היה תמוה בזה בלבו. שאין זה דבר פשוט. לכן נכנס הוא בעצמו אל הבית. בבואו להבית היה חושך בבית והיה זה לפלא

בעיניו. כי מתחלה קודם שנתקרב אל הבית ראה שהיה מאיר בתוך הבית כמו אור נר. ועתה בבואו הביתה איני רואה כלום רק חושך בהבית. הלא דבר הוא, כאשר הדליקו נר בהבית, אמר הרב אל החייט הבעה"ב, אמור לי האמת, מה זה, הנה ב' ג' פעמים הלכתי דרך כאן וראיתי שמאיר בתוך הבית זה, ושלחתי השמש שלי לראות ובא והגיד לי שראה אותך יושב ותופר איזה מלבוש, ועכשיו להשמש נדמה שאתה יושב ותופר, ולי בעצמי לא נראה כן רק הבית חשוך, ומתחלה ראינו אור מאיר בהבית, ע"כ אני גוזר עליך בגזרת הרב, שתגיד לי האמת, החייט הוכרח לגלות הדבר מפני שגזר עליו בכח התורה, וגילה לו שאליהו ז"ל לומד עמו בכל לילה לכן לאיש פשוט כמו השמש נדמה לו הדבר דמיון כוזב, אך להרב שיש לו כח התורה לא נדמו לו בדמיון כוזב לשחוק בו, רק הבית חשוך ואין רואה כלום. הרב נבהל מאוד מזה, וגם ממה שאין לו זכיה זו והחייט איש פשוט ישיג השגה גדולה כזו, ביקש הרב את החייט שיבקש את רבו אליהו ז"ל שילמוד עמו ג"כ כי ידע בנפשו שהוא צדיק גמור ועובד ה' ית"ש ולמה לא יזכה הוא לזה, החייט הבטיחו ע"ז שיבקש מאליהו ז"ל עבור הרב, הרב הלך בלילה השניה ג"כ לבית החייט וג"כ הי' עכשיו בלילה זו כמו ליל הקודמת, שמרחוק ראו שנר מאיר בתוך הבית, ומקרוב לא ראה שום אור בבית. הרב נכנס אל הבית החייט השיב לו ששאל את אליהו ז"ל עבור הרב והמליץ עבורו. והיתה תשובת אליהו, שללמוד עמו הוא בעצמו זה דבר שא"א כי אין לו זכיה עדיין ע"ז, רק מרשהו בזה שילמוד החייט עם הרב מה שלומד הוא מאליהו ז"ל, גם זה הוטב בעיני הרב, והיה הרב הולך בחצות לילה אל החייט והחייט למד עם הרב לימודו שלמד מפי אליהו ז"ל, והיה לו להרב נח"ר גדול מזה וחביב לו, כן התנהג הדבר זמן מה, פ"א אמר הרב להחייט הנה אני מקבל תענוג גדול מלימודי זה, אכן בכדי שלא יהיה לבי נוקף עלי לחשוש אולי לימוד זה הוא מסט"א ח"ו, אעפ"י שאני יודע ומבין היטב שזה הוא מסיטרא דקדושה אך בכדי שלא יהיה אי שום חשש בזה אני רוצה איזה אות ומופת שזה הוא מהקדושה. לכן תשאל מאליהו ז"ל את מבוקשי הלזה. אמר לו החייט היטבתם לשאול, אני אשאל את אליהו ז"ל מזה, בבוא הרב אל החייט, אמר לו החייט, שאליהו ז"ל אמר לו, שזה הוא המופת שהלמוד זה הוא מהקדושה, כי כל זמן שהחייט יחיה בזה העולם, לא יעדר שום בן אדם בעיר זו לעמבריג, הרב שמר את הדבר בלבו, ובכל עת ששמע הרב בביתו שמכריזין בשוק שילכו ללוות את המת, כנהוג בישראל, שלח הרב לחקור מי הוא שמת, והשיב לו השליח שהגידו לו שהביאו מאיזה כפר הסמוך לפה איזה נפטר להקבר פה, כן התנהג זמן רב, עד שמת החייט הזה זצ"ל והכריזו בהרחוב שילכו ללות, ושלח הרב לחקור והגידו לו שחייט א' איש פשוט מת

כעת ב"מ ודירתו היא סמוך למרחץ דפה, בשמוע הרב ד"ז יצא לחוץ ללוותו ומסתמא הספידו כראוי לו וסיפר ופירסם ברבים מי הוא החייט הזה, שכל בני העיר לא ידעו ממנו מאומה, והורשם המעשה הנוראה זו בפינקס הישן של העיר לעמבריג, לזכרון עולם, לידע כח התשובה שזכה בה בזמן קצר בעשותו תשובה שלימה לפני השי"ת במס"נ זי"ע וע"כ ישראל, אמן:

המשך ע"פ לוח המפתחות,

בחוברות הבאים:

מעשיות מצדיקים המפורסמים אלה:

א. מהבעל שם טוב הקדוש זצ"ל:

ב) מתלמידו הצדיק מפולנאה זצ"ל:

ג) הר' וואלף קוציס זצ"ל:

ג) אנשי סטאנוב באו בבקשה לכ"ק הבעש"ט הק' זצללה"ה, להתפלל עליהם שיסיר ה' מהם את הדבר שהיה בעירם רח"ל, ראו הם שרצון הבעש"ט לבוא בעצמו לעירם כן עשו חזרו המשולחים אלו לעירם ושלחו מכתב בקשה מכל בני העיר להבעש"ט הק' שיטריח לבוא לעירם, נעתר להם הרה"ק ובא לעירם. שלח הבעש"ט לחפש בכל בתי העיר ולחקור אולי ימצאו איזה חטא באיזה בית, לתקן החטא ועי"ז יעצר הדבר, חפשו ולא מצאו שום חטא גדול שיוכלו לתלות הדבר עי"ז. בראות הבעש"ט שלא מצאו בהעיר במה לתלות הדבר. שלח אל בית הקברות לחפש ולעיין על הקברים ועל המצבות אולי ימצאו שם איזה שינוי, הלכו וחפשו ומצאו א זה קבר ישן נושן, קצת שינוי שם, שהמצבה הישנה שלא יכלו לקרותה מחמת רוב יושנה, הזדעזעה ממקומה קצת ונשברה, באו והגידו זה להבעש"ט ז"ל, הלך הבעש"ט בעצמו לבית הקברות עם איזו אנשים למקום קבר הזה, והביט שם הרבה, פקד הבעש"ט לפתוח את הקבר הזה, כן עשו ופתחו את הקבר הזה, ומצאו שהאיש הקבור שם הוא שלם בגופו ובמלבושיו כאלו נקבר עכשיו, הבעש"ט הביט אל הקבר רגעים או מינוטין אחדים פתאום קם האיש הקבור מלוא קומתו בקברו, ואמר להבעש"ט שלום עליך רבי ומורי, העומדים המה ראו כן תמהו כמובן, אמר לו הבעש"ט להמת, איני יודע אם אני' רבך ומורך. אולי אתה רבי ומורי שלי, השיב לו המת, לא אתה הוא רבי ומורי שלי כי אתה בעל מדריגה גבוה יותר ממני, השיב לו הבעש"ט, אם כן הוא אני מבקשך להמליץ טוב לפני ב"ד של מעלה על העיר הלזו שיפסק הדבר, השיב המת הקבור, אך אוכל להמ יץ טיב על אנשי העיר ואני קצת ברוגז עליהם שאלו הבעש"ט למה, השיבו המת אני ברוגז על הקברנים דפה שאינם

מתנהגים כשורה, ובשעה שמקברים איזה מת שותים משקה ומשתכרים, ואין נוהגין כשורה, זה לא כבר קברו איזה מת סמוך לקברי ולא חשו עלי הקבור בסמוך, וחפרו ונגעו בהמרה אל עצמותי ושברו לי שן א' משיני וקלקלו את הקבר שלי, לכן אני בכעס עליהם, השיבו הבעש"ט בבקשה ממך הראיני את השן שלך ואני מבטיחך להחזירו לך, המת נתן לו את השן, השיבו הבעש"ט השן שלך אני אחזירהו לך בעולם האמת ולא עכשיו, וכעת אני מבקשך וגזרני עליך שתמליץ טוב לפני השי"ת שיופסק הדבר מהעיר, שלא יהיו שני מתים ביום א' ושלא יהיו שני חולים ביחד, וביקש הבעש"ט מהמת שישכוב א"ע בתוך הקבר כמקודם, המת לא סרב נגדו והשכיב א"ע בקברו כמקודם וכיסו את הקבר ותיקנו המצבה שלו כראוי, ונפסק הדבר מהעיר והבעש"ט קיים הבטחתו שבעת הסתלקותו צוה ופקד להניח השן הזה עמו בקברו. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל. אמן: ד) הרב הקדוש הגאון הגדול הר' יעקב יוסף זצ"ל מפולנאה בעל המחבר ספר הק' תולדות יעקב יוסף, תחלת בואו אל הבעש"ט לא האמין בו עדיין כ"כ כידוע. פעם א' ישב בהקלויז של הבעש"ט ולמד באיזה מסכת בעומק העיון. פתאום בא אליו איש אחד. שאל האיש להרב. הגידו לי מאין אתם. השיב לו מפולנאה. שאל האיש עוד מה פרנסתכם. הרב השיבו אני רב בפולנאה. שאלו עוד איך הוא המעמד אם בהרחבה קצת או בקימוץ. הרב ז"ל לא היה נייח לו להפסיק מלמודו ולדבר עם האיש הזה שיחה בעלמא. השיב לו הרב בקפדנות קצת. הנה אתם מבלבלים אותי ומפסיקים אתי מלימודי. הניחו לי אמר לו האיש בזה הלשן, או איר וענט אזא מקפיד. זעכט איר דאך מבטל גאטס פרנסה. הרב ז"ל בשמעו דיבורים אלו נתפעל מהם ואמר להאיש להבינו כוונתו בזה. אמר לו האיש איטיחר מענש האט פרנסה מאיזה מקום שנגזר לו מהשי"ת. וואם איז גאטס פרנסה ואתה קדוש יושב. אתה קדוש על איזה פרנסה אתה יושב. תהלות ישראל. דיין פרנסה א"ז פון תהלות ישראל או ישראל לויבן דיך. נמצא אז ישראל קומין זיך צי נויף און פרי גן זה לזה. פרנסך ממה. פרנסתך ממה. ואומרים זה לזה. גינייבט איז השי"ת פרנסתי הוא ממקום זה. וזה אמר גילויבט איז השי"ת פרנסתי הוא ממקום זה. נמצא שזה פרנסת השי"ת ממה שמשבחין אותו. אבל אתם שאין רצנכם לדבר כלל עם שום בן אדם. רק ללמוד. אתם מבטלים פרנסת השי"ת. הרב כשמעו זאת מאוד נתפעל מזה ורצה לכנוס בדיבורים עם אותו האיש. כי הוטב דבריו בעיניו. אכן האיש נעלם מעיניו ולא ראה עוד את האיש והביט לכל הרוחות ולא ראהו התחיל הרב ללמוד את לימודו ומגודל התפעלות שנתפעל. לא היה יכול ללמוד. וסגר את הספר ונכנס לחדר הבעש"ט. ומיד כשנכנס אמר לו הבעש"ט בדרך צחות ובדיחותא. פילנאהר רב אביר אליהו האט אייך

מנצח גיזוטהן. הבין הרב שהבעש"ט שלח לו את אליהו ז"ל. ויודע הכל ברוה"ק. ועי"ז נתקרב הרב ז"ל אל הבעש"ט והיה לו תלמיד מובהק. וכמפורסם בספרי הרב הקדושים. זי"ע וטכ"י:

ה) הר' משה אהרן נ"י מפארליק סיפר לי ששמע ד"ז מפ"ק אדמו"ר שליט"א תפ"י מטשארטקוב ביום אחרון ש"פ תרס"ד. הרה"ק הר' וואלף קוציס זצ"ל רצה לנסוע לאה"ק נכנס אל רבו הבעש"ט הק' זצ"ל לקבל מאתו ברכת פרידת שלום. הבעש"ט הק' בירכו שיסע לשלום כו'. עוד אמר לו הבעש"ט בזה הלשון. ר' וואלף הזהרו בדבריכם איר זאלט וויסין וואס צי ענטפירן, ולא יותר הרה"ק הר' וואלף נסע לדרכו, ונכנס לתוך הספינה. הגיעה הספינה אל אי אחד מאיי הים עמדה הספינה שם זמן מועט. כנהוג, שארי האנשים שהיו שם בהספינה יצאו אל האי לקנות להם מאכל ומשתה וחזרו תיכף להספינה. הרב הר' וואלף יצא אל האי להתבודד שם. ומחמת גודל הדביקות והתבודדות נשתהה שם זמן ארוך ושכח לכנוס להספינה, הספינה הלכה לה משם לדרכה. והרב הר' וואלף נשאר ע"פ השדה, כשהפסיק הר' וואלף מדביקותו ראה א"ע בצרה. שנשאר ע"פ השדה. כי ספינה שלו הלכה לה.

התחיל הר' וואלף ליילך משם, וראה מסילה אחת. הלך בה וראה בית א' עומד מרחוק. הלך לשם ונכנס להבית. ראה שישב שם זקן אחד יהודי הזקן נתן לו שלום. ואמר לו. בזה"ל הר' וואלף וואס זענט איר אזוי פאר זארגט. השיב לו הר' וואלף למה לא אדאג. הלא אנכי כאן בצרה. הספינה שלי הלכה לה ואני נשארתי בדד, השיב לו הזקן. ר' וואלף לא תדאגו מזה. מסתמא וועט איר דא שבת האלטין. און נאח שבת וועלין אן קומין די שיפין וועט איר פארין מיט זיי א מנין און א מקווה וועט איר דאה האבין כרצונכם. כן הוה.

הר' וואלף שבת שם ואחר השבת באו הספינות.

למקום ההוא. והזקן הלך עם הר' וואלף ללוותו אל הספינה. והר' וואלף היה טרוד מאוד כמובן. שאל הזקן את הר' וואלף בזה הלשוין, ר' וואלף איך האב פאר געסון אייך צי פרייגין. וואס פיהין די יודין אין אייער לאנד ווי גייט דאם זיי. ענהו ר' וואלף בהיותו טרוד מאוד בזה"ל דער איבירשטר פאר לאזט זיי כ"ט ונכנס אל הספינה ונסגרה הספינה והתחילה ללכת לדרכה. נתיישב הר' וואלף בדעתו. מה עניתי להזקן. כי נזכר על דיבורי רבו הבעש"ט הנז"ל. ונתחרט בלבו מאוד. למה לא הצעתי בפני הזקן גודל דוחקים וצערם של היהודים אשר במדינתי, אך מה שעבר אין. הכלל הרב הר' וואלף התיישב בדעתו שלא לנסוע לארץ הקדושה רק לחזור לרבו הבעש"ט הק'. כן היה הר' וואלף חזר ובא

אל רבו הבעש"ט. בבואו לפניו נתן הבעש"ט הק' שלום, ואמר לו. זה הזקן הוא אברהם אבינו, בכל יום עומד אברהם אבינו לפני השי"ת ושואל אותו. רבש"ע "ווי זענין מייני קינד". הקב"ה משיב לו איך פאר לאז זיי ניט. והא ראיה. הר' וואלף פארט קיין ארץ ישראל ער איז א גאנץ ערליחר יוד פרעג אים.

וועו דו זאנסט גייועהן אים דער ציילין גודל היסורים והנער של ישראל בגלותם וואלנו גיוועהן גיקימין דער גואל צדק. נאר דו האסט ניט ג"היט מייני דיבורים. וע"י זה חזר הגלות לאיתנו. בעוה"ר, השי"ת ירחם עלינו בקרב אמן:

ו) שמעתי מהישיש הנכבד החסיד הר' מרדכי מבאלטא, מהרה"ק ה"ר נחום הר"נ זצ"ל משטיפינעשט, וכן אמר, אומרים בשם הבעש"ט הק' זצ"ל. כלכל חיים בחסד, חיים היינו צדיקים שבמיתתם קרויים חיים. בחסד, פי' חרפה שהם בבזיון וחרפה בעולם הזה. מחיה מתים ברחמים רבים. מתים היינו רשעים שבחייהם קרויים מתים, ואותם מחיה ה' ברחמים רבים. שיש להם בעוה"ז כל טיב, ע"כ בשם הבעש"ט זצ"ל. וכבוד אבי מורי הרה"ק זצ"ל אמר שמצא רמז לזה בתורה קדושה, השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת. חטאת מלשון חסרון כמ"ש אני ובני שלמה חטאים. היינו מי שעומדים לה' הם חסרים מטוב עוה"ז, והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל, פי' רשעים. יעמד חי. פי' שיש להם כל טוב. לפני ה', היינו שהם אומרים שהם לפני ה'. שיש להם הנאמנות. מיין עהרון ווארט הוא אמת ולא ישנה בשום אופן, והחסיד הוא מאשעניק וכו':

ז) ד"ז סיפר הרה"צ וכו' ה"ר ישראל נ"י ממעזיבוז. ששמע זה מדודו הרה"ק ציי"ע אדמו"ר זצ"ל מטשארטקוב. וזה תוארה. הרב הגאון הק' מפולנאה בעהמ"ח ספר הק' תולדות י"י תחלה לא האמין כלל בהבעש"ט הק' זצ"ל. אדרבא היה מתנגד גדול. וגם בבוא הבעש"ט הק' לעירו של הרב הנ"ל לא הלך הרב ז"ל אפילו לקבל שלום מהבעש"ט הק'. פ"א אירע שנגיד א' נכבד משם עשה נשואין לבתו והיה מקורב אל הבעש"ט הק' ביקש את רבו הבעש"ט הק' לטרוח ולבוא על חתונת בתו, הבעש"ט הק' נעתר לו ובא לביתו על החתונה הנגיד הזה אהב גם את הרב מפולנאה. הלך להרב והפציר בו שעכ"פ ילך פ"א לביתו לקבל שלום מרבו הבעש"ט הק' שיהי' לו זה לכבוד. הרב מילא בקשתו והלך לבית הנגיד לקבל שלים מהבעש"ט הק'. ובעת קבלת שלום הסב הרב את פניו שלא להסתכל הרבה בצורת הבעש"ט הק'. הבעש"ט סיפר להרב מעשה בזה הלשון. פולנאהר רב הערט מית אויס איך בין אמאל גיפארין אין ווייג. מיט ג' סוסים. א היה גנאדיא א' היה קארא, א' היה קאשטין, האבין זיי ניט גיקענט מאהיטין איז מיר אקעגין גיקימין א' גוי אין האט מיר גיזאגט א רפואה, האב איך גיטוהין די רפואה, האבין יי אנגיהויבין

צי מאהיטין, ותיכף אח"כ סיפר הבעש"ט הק' עוד הפעם מעשה זו להרב, בהרמה קול יותר מבראשונה, אח"כ תיכף הרים הבעש"ט הק' קולו יותר וסיפר לו מעשה זו פעם שלישית ואחר שסיים אמר לו בזה"ל, פולנאהר רב הערט איר, השיב לו הרב, יאה רבי איך הער, מובן מזה שהרגיש הרב את פנימיות של מעשה זו והסוד הגנוז במעשה הלזו ובזה התחיל לקרותו רבי ואז באתה לפני הבעש"ט הק' אשה אחת ובכתה לפניו מאוד, איך שהיא עגונה זה ערך עשרים שנים שבעלה נעלם מאתה ואינה יודעת היכן הוא ואם הוא חי או מת הבעש"ט לא השיב לה עדיין כלום, רק הלך לבית הכסא ושהה שם מינוטין אחדים וחזר להבית ואמר להאשה אל תבכי, בעלך הוא במקום פלוני, ער האט זיך כופר ויו עהין, ער איז א קאטשיר אצל האדון פלוני, פאהר אהין וועט ער דיך גטין ואח"כ נטול את ידיו הבעש"ט, הרב מפולנאה ראה כ"ז ותמה ע"ז מאוד. תרי תמיהי, א'. שהלך לבית הכסא ובא והגיד לה, למה לא הגיד לה בהיותו בביתו, ב' שלא נטל את ידיו והגיד לה קודם נט"י, שאל הרב את הבעש"ט לתרץ לו ב' תמיהות אלו, השיב לו הבעש"ט הק' הנה חפשתי את בעלה בסיטרא דקדושה ולא מצאתיו, הבנתי שהוא בסיטרא דטומאה, לכן הלכתי לבית הכסא וחפשתי אותו בסט"א ומצאתי אותו שם שכפר א"ע וכו' ולא רציתי לדבר ממנו אחר נט"י, ע"כ המעשה הנפלאה הזו:

ח) שמעתי מהנכבד המופל' ה"ר אייזיקל נ"י מט טוייעוו, בעיר טויעיו היה נכבד א' שמו ה"ר שבתי והיה חשוך מבנים, והיה מקורב אל הבעש"ט הק' זצ"ל. מובן הדבר שבכל עת בואו לרבו הק' הפציר בו לברכו שיפקד להוליד בנים, הבעש"ט דחהו בכל פעם ואמר לו שא"צ להפצירו ע"ז. אלו הייתי יודע שאתה ראוי לכך הייתי מברכך בזה, אעפ"כ הפציר ברבו מאוד עד שריחם עליו רבו הק' והבטיחו אשתו. נתעברה ותלד בת אחת יפת תואר מאד מאוד, מובן שה"ר שבתי שמח בזה מאוד, הנערה זו פ"א נחלשה מאוד עד קרוב למיתה, ה"ר שבתי הנ"ל שלח להבעש"ט וביקשו שיטריח לבוא לביתו, הבעש"ט בא לביתו, נתן לו הר"ש חדר מיוחד בביתו להבעש"ט כראוי לו, בבוא הבעש"ט לביתו מתה הנערה החולנית והשכיבוה על הקרקע, גודל היללה שהיה בבית ה"ר שבתי מובן הבעש"ט נכנס לחדר המת עם א' ממקורביו ועמד שם רגעים אחדים נשען על מקלו, עד שראו השתנות בפני המת עד שהקיצה, וחזר לה רוח החיים ותחי, כולם ראו הנס תחיית המתים ממש, המה ראו כן תמהו, נכנסו איזו אנשים אל הבעש"ט נכבדי העיר ושאלוהו למה עשה זה לשדד המערכה נגד רצון ה' באין הכרח גדול, הבעש"ט השיבם מי שיזכה לחיות עוד איזו שנים יראה שעשיתי ד"ז לרצון ה' לקידוש שמו ית'. הנערה הזאת נישאת לאיש בשנת תק"ד שנת הלקח ארון האלקים. שאז נסתלק הבעש"ט הק'

זצ"ל כידוע, ובכל שנה ושנה ילדה בן א' עד שבשנת תקכ"ח היו לה שבעה בנים, ובשנת תקכ"ח שהרוצח הגדול גאנטא ימ"ש שפך דם נפשות הרבה מישראל לאלפים בעוה"ר כנודע. בא לעיר טוטויעוו ג"כ והרג תחלה כל גדולי העיר ושלל את שללם, ואח"כ את השאר, וה"ר שבתי הנ"ל נהרג אז ג"כ. הוא ואשתו וחתנו בעל האשה הנז"ל. והאשה הנ"ל בת ה"ר שבתי שהיתה יפ"ת למאוד כנז"ל, נכנס יפיה בלב הרוצח הגדול גאנטא ימ"ש, ואמר לה. הלא אתה רואה שאני מלך. אם תעשה רצוני להמיר דתך אשא אותך לאשה ותהיה מלכה. השיבה לו האשה (ולבה בל עמה) אני מרוצה למאוד לדבר זה. רק מה אעשה לשבעה בנים שלי. הרוג תחלה כל השבעה בנים שלי ואז אשאר לבדי ואמלא רצונך בכל אשר תחפץ. הוטבו דבריה בעיני הרוצח וצוה להרוג כל השבעה בנים שלה. האשה אם הבנים ראתה כל זה. ואח"כ כשנהרגו כל ז' בניה, פיה פתחה בחכמה ואמרה להרוצח. מה אתה מדמה שאמיר אמונתי אמונת אלקי עולם ב"ה ואנשא לך, לא. לא בשום אופן בעולם לא אמיר את אמונתי אמונת אלקים אמת ית"ש כו' כו' ואני מוכן ומזומן למסור את גופי ונפשי על קידוש ה' ית"ש. ומה שצויתי להרוג את בניי כי יראתי שלא תכריח אותם להמיר אמונתם ח"ו, אבל עכשיו שנהרגו כולם על קידוש ה' ית"ש ואני נשארתי לבדי. עשה עמי כרצונך ובשום אופן לא אמיר אמונתי אמונת ה' ית"ש ח"ו, הרוצח הרג אותה ג"כ ובזה קידשה את ה' ית' קידוש גדול כמובן, אז הבינו כולם למפרע שע"ז הביט הבעש"ט הק' ברוח קדשו, לכן פעל אז תחה"מ ממש בכדי שיתקדש שם שמים ברבים, זכותו יגן עלינו ועכ"י אמן, וה"ר שבתי הנ"ל ואשתו. וחתנו ובתו הנז"נ ושבעה בניה נקברו ביחד בבית ה"ר שבתי הנ"ל, תנצב"ה:

ט) הרה"ק ה"ר נחום בעריש זצ"ל חתן אדמו"ר מס"ג זצ"ל סיפר המעשה הנוראה הלזו, וזו תוארה. פעם א' אמר הבעש"ט הק' זצ"ל להחבריא קדישא שלו. ניסע למקום פלוני לנחם אבל. שהוא ממזר ותלמיד חכם, והמעשה כן הוא איש א' עשיר נעדר ב"מ והשאיר אחריו בן א' ובת א'. ושניהם היו פנוים, עדיין בלא איש ואשה. וכל העזבון מאביהם נשאר לשניהם לבד. היצר הסית את הבחור הזה לזנות עם אחותו ולישא אותה לו לאשה בכדי שכל העשרות מאביהם ישמר לו ולזו היא אחותו. להם לבד. כי אם תנשא לאיש זר ילך חצי העשרות לאיש זר, הוא נתפתה מיצרו הרע בזה ואחותו גם היא נתפתה לו. בטענה זו. ונשים דעתן קלות כמאמר חז"ל (שבת לג) ודר עם אחותו ונתעברה עברה ממנו. כשהוכר עוברה התחילו אנשי העיר לרנן עליהם כו'. והיו בושים מאוד. ונתחרטו מאוד כו' אך שזה מעוות לא יוכל לתקן, שת עלה בנפשו הבחור הנגיד הזה ואמר לאחותו. הנה נסכלנו במה שעשינו ד"ז, ועצתי כן הוא, אני אתן לך מירושת אבינו

סך. כך וכך, באופן שאחר לידתך תלך מפה ותקבע דירתך בעיר אחרת רחוקה מפה, באין מכירין אותך, ואם לא תהיה פה עמדי יחד, ישתכח הדבר בהמשך זמן, וכל משך זמן העיבור תשב עמדי פה ותיקן תיבה אחת להולד אשר תלד אשר תיכף אחר הלידה יניח הילד בתוך הארגז. עם סך ארבעה אלפים רו"כ. גם מכתב א' וזה נוסח המכתב, בהארגז פה מונח ילד א' יהודי, נולד היום פלוני. והסך מעות ד' אלפים רו"כ המונחים פה הם על אופן זה, שמי מהיהודים שימצא התינוק הזה יקחנו לביתו ולמולו כדת ביום השמיני ללידתו ולשכור לו מינקת עד הגמלו ואח"כ יחזיקנו בביתו כבן ממש במאכל ובמשתה וכסות, ולשכור לו מלמד עד שיגדל הילד ויהיה לאיש. ובעבור עול טיפול הילד והוצאות של הילד יקח לו המוצא התינוק הזה סך מחצה מעות מהנמצא בהארגז פה, ומחצה הב' שייך להילד זה. ואם ירצה להיות בבית המוצאו הרי טוב. ואם ירצה הילד לילך לו הרשות בידו ויקח לו הילד מחצה ממעות שלו וילך לו, ע"כ המכתב, ותיכף כשנולד להאחות הילד הזה, והיה בן זכר, הניחו הילד לתוך הארגז עם הסך מעות הרשום בהמכתב ואת המכתב, הניחו הכל לתוך הארגז ושלחו את הארגז עם כל הנ"ל ביד איש עתי, ופקדו עליו ליסע תיכף הלילה זו להעיר הסמוכה להם ולהניח הארגז אצל פתח ביהמ"ד דשם בחוץ, ומי מבני העיר שיקדים לבוא להביהמ"ד באשמורת הבוקר ימצא הארגז הזה, ומסתמא יתנהג עם הילד הזה ככתוב בהמכתב, כן הוה השליח הוליך את הארגז עם הילד ועם כל הנ"ל ובא באישון לילה אל העיר הסמוכה והניח הארגז אצל פתח ביהמ"ד והלך לו משם על אכסניא ללון שם, ויהי באשמורת הבוקר הלך מלמד אחד אל הביהמ"ד, ומצא הארגז הנ"ל עם כל הנ"ל, והקול נשמע בהעיר זו בבוקר מהפלא הזה, השליח במכוון עיכב א"ע באכסניא שם בכדי שיתוודע לו מזה, וכן הוה ששמע מה שמספרים בכל העיר הפלא הזה שמלמד פלוני מצא ארגז א' ובתוכו מונח תינוק א' עם סך מעות, השליח עשה אא"ע כמחריש, ונסע לביתו לעירו והגיד למשלחו, (אבי הילד הזה) שקיים הכל כנז"ל, והמוצא התינוק הוא מלמד ואיש אמונה, מובן שהיה לו תשובה זו לנח"ר, המלמד המוצא קיים ככל הכתוב בהמכתב, שכר לו מינקת, ומל התינוק בזמנו כדת, הילד נתגדל בביתו כאחד מבניו, והולך לא ידע מאומה מכ"ז, והיה סבור שהוא בן המלמד, אחר ג' שנים ללידתו שכר לו מלמד תינוקות ואח"כ מלמד אחר הגדול יותר וכו', הילד הזה היה בעל מוח גדול וחריף עצום עד שבהמשך זמן מועט נתעלה על כל ילדי בני העיר בלימוד בחריפות עצום, וכולם היו נגדו כאין, מובן שהיה קנאה גדולה לכל ילדי בני העיר נגד הנער הזה, ואירע שהיה לנער הזה מריבה עם נער אחר מבני העיר, עי"ז גילה לו הנער ההוא לנער זה את הכל ואמר לו. אל תדמה בנפשך

שאתה הוא בן המלמד פלוני, לא. לא. אתה ממזר ואסופי מן השוק והמלמד מצא אותך מונח בארגז אצל ביהמ"ד, שכן שמעתי מאבי ועוד משאר אנשים מפה, שכן הוא האמת, הנער הזה בשמעו דברי הנער האחר עבורו נכנסו הדיבורים לחדרי בטנו ליתן אומן לד"ז, כי דבר פלא כזו אי אפשר לבדות מהלב, הלך לבית אביו, ובכה לפניו, מה זה שהנער פלוני ביזה אותו בבזיון גדול כזה, שאני ממזר, ואני אסופי מן השוק ולא בנך אני, אין זה דבר ריק, הגד לי האמת ולא תכחד ממני מאומה, המלמד מתחלה כיחש לו ואמר לו שהוא בנו באמת והנער הזה הוציא שם רע, אכן הנער הוה הבין בחכמתו שיש דברים בגו והפציר בהמלמד הזה מאוד שיגיד לו האמת, המלמד הודה לו את הכל והראה להנער זה את המכתב הזה שהיה גנוז אצלו שהיה מונח בתוך הארגז הנמצא כנז"ל, הילד הזה נבהל ונרעש מאוד מזה בהיודע לו שהוא אסופי מן השוק, וממזר הוא, התיישב הנער בדעתו, ואמר להמלמד הנה רצוני לילך לי מביתך, וקח לך מחצה מעות מהסך שהיה מונח בארגז ככתוב בהמכתב, ומחצה הב' אקח עמדי ואלך לי, המלמד לא סרב בזה ולא עיכב בידו ולקח לו הנער את חצי המעות והלך לו, ובא לישיבה גדולה ולמד שם. לא גילה לשום בן אדם מי הוא, ובמשך זמן מועט נתעלה על כל תלמידי הישיבה בחריפות ובקיאות משם הלך לו לישיבה היותר גדולה, וישב שם ג"כ איזה זמן ולמד שם לימודים גדולים ונעשה חריף גדול ועילוי וברי בש"ס ופוסקים בנגלה ובנסתר:

עתה נתחיל לדבר מהאשה הנ"ל אם האברך הנ"ל כנזכר לעיל, הנה האשה זו עקרה דירתה מעיר אחיה הנ"ל כמ"ש לעיל שכן היתה עצתו. ונתיישבה בעיר אחרת רחוקה מעיר מולדתה. שלא יכירו אותה שם בת מי היא וכל המאורע. ואמרה שהיא אלמנה ורוצה להנשא להההגון לה לפי כבודה ולפי כבוד עשרה שהתנהגה שם בעשירות. שדכנים הציעו לפניה כמה שידוכים הגונים. נגידים ומופלגי תורה. ומיוחסים, קצת מהם לא הוטבו בעיניה. קצת מהם שהוטבו לפניה עכ"ז לא בא לגמר להשתדך ולהנשא. ביני וביני נתארך הזמן כמה שנים שלא נישאת למי. התיישבה בדעתה לנסוע לאיזו ישיבה גדולה ושם מסתמא תמצא איזה בחור א' הגון. מופלג גדול בתורה ושיהיה ג"כ חו"נ במילי דעלמא כרצונה ותינשא לו. ואף שיהיה עני כי יש לה עשרות גדול וא"צ לממון כלו, כן הוה, נסעה ובאה לישיבה הגדולה שבנה הנזכר למד שם. הלכה לראש הישיבה וביקשה איתו. באשר שהיא אלמנה ועשירה ומיוחסת. בת פלוני. מער פלונית (אשר בדאה מלבה) ורוצת להנשא לאיש ההגון לה שיהיה מושלם בכל המעלות כו' לכן מבקשת מאתו לבחור עבורה איזה בחור מופלג ומושלם וכו' ועבור זה תתן לו סך מסויים כך וכך הראש ישיבה נתרצה למבוקשה ומכל תלמידי הישיבה שלו הוטב בעיניו הבחור

הזה שתינשא לו. שהיא הוא היותר חריף מכל תלמידי הישיבה וגם הוא חו"נ כרצונה. וכן הגיד לה חוות דעתו נתרצתה האשה לדבריו והבחור גם הוא נתרצה לעצת רבו, התקשרו בשידוכין ונתנה לו סך מסויים שילביש א"ע שיהיה לפי כבודה. ובזמן קצר עשו שם הנשואין כדת מו"י [ואף שידע בנפשי' שהוא אסופי מהשוק ולא ידע בן מי הוא. אכן לא ידע מזה אם הוא ממזר גמור. ומסתמא חקר בדעתו עפ"י ד"ת שהוא מותר לישא בת ישראל] ונסע הבעל עמה לעירה הדרה שם. ובכל עת שהגיע ליל טבילתה בבואה לביתה מהטבילה הקרה לה ה' מקרה לא טהור. פעם מצאה כתם גדול. פעם מצאה דם הרבה, פעם איזה מיחוש וכאב שלא יכלה להזדקק לבעלה כדרך כל הארצ. ולא נזדוגו יחד בשום פעם. בעלה התפלא הרבה מזה שיש לה מקרים משונים שלא כדרך העולם הלא דבר הוא. והתחיל לחקור ממנה את עיר מולדתה ואת בית אביה ומשפחתה. הכלל נשים דעתן קלות כו' ולא יכלה לכחד ממנו שום דבר. ומגודל אהבה שהיה ביניהם גילתה לו את כל המאורע שלה.

שנתעברה בזנות מאחיה זה רבות בשנים, והילד שנולד לה מאחיה נתנוהו בארגז ושלחוהו לאיזה עיר כו' כו'. הבעל הנ"ל שמע כל סיפורה ונודע לו בבירור שהיא אמו, כי המכתב שבתוך הארגז היה גנוז אצלו כנז"ל, ונתן שבח והודאה להשי"ת על מה שהתחסד עמו חסד גדול שלא להכשל שלא לבא על אמו, ועשה עצמו כמחריש ולא גילה לאשתו מכל זה, מה הוא לה, והתיישב בדעתו לברוח ממנה ולקח עמדו איזה סך מעות וברח משם ועקבותיו לא נודעו, ונשארה עגונה גלמודה מבעלה, ומובן שהיתה בוכה ומיללה. על בעל נעוריה שנסע ממנה והיא עגונה לעולם, האברך הזה התיישב בדעתו לילך בגולה ולהיות נע ונד ומטולטל ממקום למקום שיתכפר בזה במקצת כי קצה בחייו כן עשה והלך ממקום למקום ולא פירסם א"ע ללמדן רק לעני סתם, עד שבא לכפר א' ונתאכסן שם בהקרעטשמא דשם אצל היהודי המוכס דשם וישב שם ערך שני שבועות ופרע היטב בעד אכסניא ובעד אכילה כדרך הסוחרים, הבעה"ב התפלא עליו בלבו כי ראה שאין לו שום מסחר שיצטרך להתעכב בביתו פה, ועל דבר א' התפלא מאוד שראה שבכל יום ויום הולך מביתו החוצה ומתעכב שם ערך שני שעות וחוזר אח"כ לביתו, כן התנהג בכל יום, הבעה"ב התיישב בדעתו להביט אחריו בסתר לאן הוא הולך, ומה עושה שם. הבעה"ב הלך אחריו בסתר שלא ירגיש האברך שהולך אחריו וראה הבעה"ב שהאברך ביציאתו מהבית נכנס אל היער הסמוך להבית, הבעה"ב הלך אחריו בחשאי להביט מה יעשה בשם, ראה הבעה"ב שהאברך עומד אצל אילן אחד בתוך היער ומכה את ראשו בהאילן ובוכה ומיילל וכמעט שיצא מהדעת ומכה את ראשו

אל האילן. הבעה"ב כראותו ד"ז שהאברך מסכן את נפשו. רץ ובא אל מקום האברך ואחזו בידו ואמר לו למה תעשו כן לסכן את נפשכם בחנם על לא דבר היתכן לעשות כן בתורה הק' כתוב ושמרתם לנפשותיכם לפי דעתי מעולם לא עברתם עבירה גדולה כזו שיהי' מותר להרוג א"ע ולהיות בכלל מאבד עצמו לדעת ח"ו, האברך בא לישוב דעת ולא ענהו ע"ז כלום וחזרו שניהם להבית, ויותר לא נהג א"ע כן ושהה בביתו עוד איזה ימים, אח"כ קרא האברך את הבעה"ב ואמר לו, הנה יש לי עמדי מעות סך מסויים. אני נותן לכם המעות במתנה על אופן זה, הנה המרתף שלכם שאצל הבית, יהיה שלי לחלוטין היינו שאכנוס אל המרתף עם טלית ותפילין ועם ככר לחם אחת וכלי עם מים, ולא יותר כלום, את המרתף תסגירו מבחוץ היטב, ואת המפתח תשליכו אל מקום האשפה המונח כאן אחורי הבית גל של אשפה, באופן שלא ימצאהו שום אדם, לא תהרהרו אחרי אם אני חי או לא, לא תפתחו כלל את המרתף, כן יהיה סגור. אם תבטיחו לי שתעשו כן ותתנו לי תקיעות כף ע"ז שלא תשנו מדבריי אלה, על תנאי זה אני נותן לכם כל המעות שלי במתנה, הבעה"ב נתרצה לזה והבטיח לו כן ונתן לו ת"כ והוא נתן לו כל מעותיו, ונכנס אל תוך המרתף ולקח עמדו טלית ותפילין, וככר לחם א' וכלי עם מים ולא יותר, הבעל הבית סגר את המרתף מבחוץ והשליך המפתח לתוך גל האשפה, וכן היה זמן רב, הבעה"ב לא הרהר על האברך עוד, כאלו לא היה הדבר כלל, כמו שנפקד ע"ז:

בימים ההם נעדר ב"מ רב א' גדול בתורה ובמדעים שונים ובמע"ט באיזה עיר גדולה, ולא השאיר אחריו בנים הראוים למלא מקומו, נתייעצו אנשי עיר הלזו לשלוח ב' משולחים מופלגי תורה ומביני מדע לנסוע על המדינה לדרוש ולחקור אולי יזדמן להם איזה רב גדול שיהיה ראוי להיות רב בעירם, ונתנו להם סך מסויים על הוצאות הדרך, המשולחים אלו נסעו מעיר לעיר ומכפר לכפר לדרוש ולחקור ע"ז, ובכל מקום בואם התעכבו בשם ב' ג' ימים שיחקרו שם במתון ולא מהרו לנסוע תיכף להלן, הכלל באו לאותה קרעטשמא שבכפר הנ"ל אשר האברך שם בהמרתף כנז"ל. המשולחים לנו שם בהקרעטשמא, ובוקר אמרו להבעה"ב שיפקוד לבשל עבורם גם סעודת צהרים. ונכנסו עמו בדברים לדרוש ולחקור גם אצלו כמו שעשו כן בכל מקום בואם לדרוש ולחקור אם יודע מאיזה רב גדול, שירצה להיות רב בעירם כי הם צריכים כעת לדבר זה, ויתנו לו בעירם שכר קצוב בריוח ובכבוד. ובלבד שיהיה ראוי והגון לזה, הבעה"ב נזכר מאותו אברך, והוסכם בדעתו ושכלו שהוא ראוי לכך. אבל להם לא גילה, והיה מגמגם בלישנא, והוכר מתוך דברותיו שיודע ומרגיש מאיזה רב גדול, המשולחים שהיו חכמים ונבונים הכירו בו שהוא יודע התחילו לבקשו על זה שיגלה ויספר להם, ואין לו הפסד בזה, וגם

שהרבו בהוצאה עד עכשיו סך רב לכן יחוס נא עליהם, והפצירו בו, ולא רצה לגלות, אחד מהמשולחים הלך החוצה למקום גל האשפה אחורי הקרעטשמא לפנות ולהכין עצמו, ראה שמונח שם במקום ההוא מפתח אחד. הוא המפתח של המרתף שהטמינו הבעה"ב מכבר כנז"ל. לקחו בידו והכניסו להבית ומסרו ליד הבעה"ב ואמר לו ד"ז הוא לי לפלא אשר מפתח מהבית הנחוץ להבית יהי' מונח ומושלך באשפה במקום הפקר ומקום מאוס כזה. הבעה"ב לקח המפתח והכירו שהוא מהמרתף נבהל מזה ונתפעל עד מאוד. כי היה יודע שהטמינו היטב שלא יתגלה הרי רואין בחוש שעפ"י השגחה משמים הוא שיתגלה הענין. ונשתנו פניו. הם המשולחים ראו ההשתנות בפניו מענין מציאת המפתח. התחילו לבקשו ולהפציר בו שיגלה להם כל תוכן הענין. הבעה"ב הודה להם וסיפר להם כל הענין של האברך הנ"ל שהאברך הוא איש פלא איש אלהים נכנס לתוך המרתף שלי הלזה זה כמה חדשים ולא לקח עמדו כלום רק טלית ותפילין וככר לחם א'. אשר לפי טבע אנושי א"א שיחיה עד עכשיו, ואם הוא חי עדיין. ודאי איש אלהים הוא, הם המשולחים עם הבעה"ב שלשתן הלכו ופתחו הדלת של המרתף והתחילו לירד חול המרתף במדריגות שהיו שם. ובעוד שירדו הם בא האברך הנ"ל נגדם מתוך המרתף מלובש בטלית ותפלין,, ונתן להם שלום. או הם נתנו לו שלום, והתחילו לקרותו, רבי, והציעו מבוקשם ממנו שרוצים שיסע עמהם לעירם להיות להם לרב ואב"ד. והם יתנו לי בכל שבוע שכר קצוב בריוח ובכבוד. כמה שירצה. האברך השיב להם. הנה מרוצה אני להיות אצליכם לרב ומורה. אך ליסע תיכף עמכם זה בלתי אפשר מטעם הכמוס עמדי רק על יום פלוני בחודש פלוני אני מבטיחכם לבוא לעירכם, ונפרד מהם ונכנס למקומו אל תוך המרתף וצוה לבעה"ב לסגור והדלת מבחוץ. כמקודם. המשולחים חזרו להבית ונסעו לעירם בשמחה רבה. מזה שהקרה ה' לפניהם רב גדול וקדיש עליון ואיש אלהים, יותר ויותר ממה שדימו להיות, בהגיע יום המוגבל שהגביל להם הרב הנ"ל לבוא, כל גדולי העיר נסעו ויצאו לקראתו לקבל אותו לעירם בכבוד כאשר יאות לכבודו כן הוה הרב הנ"ל בא ביום ההוא אל עירם. כל בני העיר הכניסוהו לעירם בכבוד גדול אל בית המכובד שהכינו עבורו. ובפרט ששמעו מהמשולחים גודל הנוראות עבורו בענין ישיבתו וטמינתו במרתף שנראה גודל קדרושתו ושהוא איש אלהים כו' כו' לכן נהגו בו כבוד ומרא והוא היה להם לרב ואב"ד והן במילי דשמיא והן במילי דעלמא צייתו לו ולא מרו את דברו כי ראו שכל מה שגוזר ואומר כן יקום הן לטוב הן למוטב כו'. וגם התחילו לנסוע ולבוא אליו ממק"א לקבל ברכותיו כי נתפרסם שמעו הטוב למרחוק כו' כו':

נחזור לענין ראשון, האשה הנ"ל אמו של הרב ישבה עגונה וגלמודה זמן רב. ולא היה יכול שום רב גאון להתירה מכבלי עיגונה. והיתה בוכה ומיללת על וימי נעוריה וכל העשרות שהיה לה לא היה נייח לה. ממש חייה אינם חיים. וכששמעה שנתקבל לעיר פלונית רב א' גדול ומהולל מפורסם לאיש מופת כו' עלה על דעתה לנסוע אליו ולהציע מבוקשה לפניו אולי תתעזר על ידו, ויברך אותה שיבוא בעלה אליה בקרב, או יודיע לה היכן מקום בעלה כו', כן עשתה ונסעה לעיר פלונית ונתאכסנה שם באיזה אכסניא גדולה לפי ערכה. שם חקרה ודרשה מהבעה"ב ומאנשי ביתו על מהות הרב שלהם. מה הוא. אם אמת השמיעה ששמעה מספרים עליו נפלאות. הבעה"ב סיפר איזו ענינים נפלאים אשר ראו עיניו. מהרב שלהם, וזה לא כבר שנתקבל לעירם לרב ואב"ד והוא קדוש עליון. ושכל הבאים אליו הצריכים ישועה. נושעים הם בברכותיו ע"כ יעץ אותה ג"כ שתלך אליו וליתן להגבאים שלו סך הגון, שיניחו אותה לכנוס להרב כו'. הנה הרב, ראה ברוה"ק שאמו באתה לכאן ורוצה לכנוס אליו, קרא להגבאים שלו ופקד עליהם באזהרה גדולה, אשר אם תבוא אליהם אשה אחת נגידה וסימניה כך וכך ותרצה לכנוס בתוך הבאים. אל חדר הרב. לא יניחו אותה לכנוס לפניו. בשום אופן בעולם. ואפילו אם תבכה ותפציר בהם, ואפילו אם תרבה להם מוהר ומתן סך רב. בשום אופן בעולם לא יניחו אותה לכנוס לפניו. מטעם הכמוס אשר לו בזה. והזהיר אותם על זה מאוד מאוד, כן הוה, האשה הלבשה א"ע בגדים חשובים כערכה בעשרות והלכה לבית הרב, וביקשה מהגבאים שיכניסו אותה לפני הרב ותתן להם מתן הגון, הם הרחיקו אותה ולא הניחו אותה לכנוס. היא ראתה שכל האנשים ונשים נכנסים באין מונע, והיא לא, מובן שזה היה לה לדאבון נפשה ובכתה לפניהם, למה אהיה גרוע מכל בני ישראל ובנות ישראל כי'. הגבאים הוכרחו לגלות לה. שכן פקד עליהם הרב הק' בתוקף אזהרה. ומצדינו אין מניעה, אדרבא היו מניחים אותה לכנס קודם כל הבאים אך מה יעשו כי יראים אנו לעבור על פקודת הרב. ואין בידינו להושיעכם. האשה הזו במר נפשה חזרה לאכסניא שלה וסיפרה שם גודל צערה בזה ומחמת גודל הרחמנות יעץ אותה הבעה"ב שלה להפשיט מעליה בגדיה החשובים ותלבש בגדי עניים כל:

שהגבאים לא יכירוה. ותכנוס לחדר הרב בתוך כל הבאים. כן עשתה. לבשה בגדי עניים ובאתה לבית הרב. הגבאים לא הכירוה. ונכנסה לחדר הרב בתוך הבאים הרב הק' בהרגישו אשר אמו נכנסה אליו, עמד מלוא קומתו ונבהל ונרעש והתחיל לבכות ולצעוק בזה"ל. רשב"ע וואס ווילסטו האבין פון מיר, כל העומדים לפניו לא הבינו מה זה צועק הרב ומה בוכה. ולמה בוכה, כן צעק ובכה לפני השי"ת, תיכף נתעלפה האשה

זו ונפלה לארץ ומתה, כל האנשים בשם נבהלו מאוד ולקחו האשה הזאת לחדר אחר ועשו פעולות שונות ורפואות, כדי להשיב חיותה, ולא הועיל כלום ומתה, הרב צוה לקבור אותה כדת, והתחיל לנהוג שבעת ימי אבילות כדת. וזה שצפה הבעש"ט הק' ברוח קדשו ונסע עם הח"ק שלו אל הרב הזה לנחמו, לנחם אבל ממזר ות"ת כנז"ל זי"ע ועל כ"י אמן. אתה קורא נעים. בקראך המעשה הנפלאה הזו יומתקו לחיכך מה שאמרו חכמינו ז"ל בסוף מס' הוריות, ממזר ת"ח קודם לכהן גדול עם הארץ שנאמר יקרה היא מפנינים, יקרה היא מכה"ג שנכנס לפני ולפנים כו' ע"ש והבן:

כאן נמצא ספורים נפלאים אלה:

א) מופת מבהיל מהבעש"ט הק' אשר סיפר הצדיק ר"ש נחום דוב ז"ל חתן הקדוש אדמו"ר מסאדיגורע זי"ע 2) איך נתקרב הק' מפולאנאה אל הבעש"ט ז"ל. 3) מלידת הרה"ק ר' מענדעלע וויטעפסקער ז"ל 4) מהרב הק' מסדילקוב נכד הבעש"ט הק' ז"ל. ועוד מעשיות נפלאים ונעימים. י) מעשה הנוראה הלזו שאציע לפניך קורא נעים סיפרה הרה"ק ר"ש נחום דוב זצ"ל חתן אדמו"ר הה"ק מס"ג זצ"ל זי"ע והיא אנשי עיר קטנה כמדומה ממדינת ליטא. באו אל הבעש"ט הק' זצ"ל לבקשו שיתן להם לעירם את אחד מתלמידיו הק' שיהיה להם רב ומו"ץ בעירם, והם יקצבו לו פרנסתו כראוי לו וינהגו בו כבוד לציית אותו בכל מילי, הבעש"ט הק' נעתר להם ובחר את א' מתלמידיו ושלח אותו לעירם לרב ומורה הרב זה בא לשם ונתיישב בעירם ונהגו בו כבוד ומורא כדבעי. הרב זה התחיל להשגיח במילי דמתא ועל עניני צדקות של העיר. ראה שרוב אנשי העיר הם עניים וא"א להעמיס עליהם עול שיוסיפו ליתן על איזה צדקה שרצה הוא. נתן דעתו לחפש איזה מבוא על הצדקה שרצה שיתנהג בהעיר. בעיר הלזו דר שם איש א' בן טובים ובר אוריין לא היה לו שום מסחר להתפרנס מזה רק מה שקיבצו עבורו מאנשי העיר בכל שבוע סך הגון, מזה התפרנס, והיה מתעסק בזה איש א' מיוחד. שבכל שבוע ושבוע היה הולך לקבץ מכל בני העיר סך קצוב מכל או"א והיה מביא את המקבץ להאיש הזה. מזה התפרנס האיש הזה עם ב"ב. בהתודע להרב ד"ז, לא הוטב בעיניו הדבר הזה, כי כשאמר לאנשי העיר להוסיף ולחזק דבר פלוני. השיבו לו שאין ביכולתם ליתן יותר ודי להם בזה שנותנים והבן טובים חק קצוב בכל שבוע. ויותר אין בכחם ליתן. הקפיד הרב ע"ז ואמר להם שחוות דעתו שיותר טוב לגרע מאומה מהבן טובים. כי יחיד הוא ולהוסיף על ענין צדקה דרבים, דיבורי הרב אלו גרמו להקר את אנשי העיר בנתינה זו להבן טובים. והתחילו לפחות לו מעט מעט בכל שבוע, אותו השליח שהלך לקבץ עבור הבן טובים הנ"ל ראה שבכל שבוע פוחת והולך הקיבוץ. ולא יועילו דיבוריו. לכן פסק מלילך לגמרי,

פ"א יום ה' באתה אשת הבן טובים הנ"ל אליו להביהמ"ד שישב שם. ותבעה אותו שיתן לה על צורכי שבת כנהוג. ולא היה לו שום מעות ליתן לה. ומגודל דאבון לבו ע"ז, התחיל לבכות במר לב, הדמעות שלו בקעו רקיעים ועלו למרום ונעשה קטרוג גדול על הרב הזה כי הוא הגורם בהפסק נתינת אנשי העיר. כנז"ל. ועוד היה קטרוג על הרב הזה עוד מקודם. כי מקודם איזו ימים באו לדין לפני הרב, ב' אנשים, בקובלנא על שא' מהם השיג גבול חבירו בחזקת רחיים או אורענדא שהחזיק מכבר וזה שכר את העסק מהאדון באיזה הוספה. וקיפח פרנסת חבירו. והרב היקל מעט בזה ולא צעק בקולי קולות ע"ז להוכיחו ולמחות בידו שלא יעשה זה, ואלו היה מוחה בידו בכל כחו היה ציית לו, אלו שני קטרוגין היו על הרב הזה לפני הב"ד של מעלה, מענין השגת גבול שלא מיתה כראוי, ועל הפסק פרנסת הבן טובים שנפסק בגרמתו, ונתחזק הקטרוג על הרב הנ"ל, ע"כ קראו הב"ד של מעלה את הס"מ, ושאלוהו, האם אתה מתיירא מהבעש"ט, השיב להם אני מתירא ממנו, אמרו לו הב"ד של מעלה, הנה תלמידו שהוא הרב בעיר פלונית הוא מסור בידך לעשות בו כרצונך ולא תירא מהבעש"ט אף שהוא תלמידו, ויוצא הוא מרשותו רשות רבו הבעש"ט ומסור לידך לעשות בו כרצונך, הס"מ נתמלא שמחה ע"ז, והתיישב בדעתו, הנה להמית את הרב זה אין זה דבר נפלא אעשה לו דבר היותר גרוע ומר ממוות, והיא לפתות אותו שימיר דת רח"ל, דרך הרב הזה היה להתפלל תפילת שחרית של שבת בביתו הסמוך לביהמ"ד שבעיר זו, ולעת הקריאה בס"ת היו מודיעים להרב, והיה הולך להביהמ"ד לשמוע קריאה בס"ת בצבור וגם מוסף התפ"ל עם הצבור ולאחר התפלה היו נכנסין כל הצבור לבית הרב עם הרב לומר לו, גוט שבת, כנהוג ועושין שם קדוש בביתו על הייי"ש שהם הכינו מקודם ולאכול לעקח או פת כיסנין אחר שמוכן לפניהם, כן התנהגו בכל שבת ושבת לעשת כן, הרב בעצמו לא היה שותה יי"ש משקה המשכר, רק עשה קידוש על יין ושתה מעט, ואכל מעט, כהרגל תלמידי הבעש"ט הקדושים, להיות נזהר בכל עניני גשמיות להסתפק במעט וכמ"ש בספרי מוסר הק', וכמש"נ בכל דרכיך דעהו כו' כו'. ואז בשבת הזה שהבן טובים בכה קידש השבת על הפסק מחיתו, ונפסק עליו הדין בב"ד של מענה למסרו ליד הס"מ כנז"ל, אז באותו השבת בבקר התחיל להיות בוער בלבו הבערת אש, להמיר דת רח"ל, ומחמת גודל היקוד ותבערת אש שבלבו הסיר מעליו הטלית שהיו לובש. ושתה כוס גדול יי"ש שעמד לפניו על השלחן מוכן עבור הצבור. ולא פשט מעליו את הבגדי שבת, וכן רץ מביתו כמשתגע אל בית הכומר שישב מחוץ לעיר ובא לבית הכומר, הכומר בראותו את הרב מהעיר בא לביתו. והוא היה מכירו שהוא הרב מהעיר. והולך מלובש בבגדי שבת, מסתמא קיבלו בכבוד.

ושאל אותו מה עושה אצלו השיבו הרב שרוצה להמיר דתו תיכף הכומר השיב לו טוב הדבר, אך כעת איני מופנה לעסוק עמך בענין זה. כי צריכים לבוא אלי אדוינים גדולים חשובים ומכובדים. ע"כ לך אל חדר אחר של ביתי חדר הקטן שלי ושב שם זמן מועט, עד שהאדונים יסעו מביתי לדרכם, ואח"כ אקרא אותך לביתי לדבר עמך ולמלא רצונך. הכומר קרא אח משרתו ואמר לו לך נחה את האיש הזה שהוא הרב מהעיר הלזו. אל הבית קטן שלי שישב שם, ולא תמנע ממנו מאכל ומשקה כאשר יחפוץ. עד שאהיה מופנה ואז אקרא אותי לביתי לדבר עמו, כן הוה העכו"ם משרת הכומר הוליכו להחדר הזה והציג לפניו יי"ש הרבה ומאכלות אסורות לאכול ולשתות כרצונו. הרב הזה שתה שם עוד יי"ש הרבה בכיס גדול ואפשר אכל ג"כ כו'. עד שנשתכר והתחיל להקיא הרבה. כי לא הורגל בזה וטיכף את המלבושים שלו ונפל על הארץ ונרדם בשינה, הצבור נכנסו לבית הרב אחר התפלה. כהרגלם, הרב איננו התחילו לשאול ולחקור אנה הלך, נתוודע להם הדבר שהרב שלהם הלך לבית הכומר ורוצה ח"ו להשתמד. כולם צעקו מרה. והיה יללה בעיר כמובן: הרב זה ישן ע"ג קרקע ב' ג' שעות והקץ משנתו, הכומר לא היה מופנה עדיין, אש ההמרה בער בקרבו, וישתה עד יי"ש הרבה שעמד לפניו על השלחן, ונשתכר עוד הפעם. והקיא עוד הפעם, כי לא היה רגיל לשתות יי"ש הרבה ושכב עוד ע"ג קרקע בשם. הכלל היום פנה ושקעה החמה:

דרך הבעש"ט הק' היה בכל סעודה שלישית של שבת קודש להביט על כל תלמידיו בכל מקומות מושבותיהם איך הוא מדרגתם בקדושה ולהעלותם כו' ואז בסעודה ג' של שבת הזה, בהביטו על כל תלמידיו ובהגיע עין קודשו על אותו תלמיד שלו. הוא הרב הנזכר ראה חשכות גדול שהוא משוקע בעומק הקליפה רח"ל. לכן הסיב ופנה דעת קדשו מהביט על תלמידים אחרים רק להביט עליו לבד, להוציאו מעומק מרדת שחת. והיה תמוה לו מאין בא לו פתאום השברון הזה, ובהגיעו לדיבורים אלו "לבטלא כל קליפן" בזמר בני היכלא ועמד שם ולא אמר להלן והתחיל לשוטט ברעיונותיו הקדושים ועלה לעולמות העליונים להיכלות הקדושים לשאול ולחקור למה מגיע לתלמידו הרב הנ"ל עונש גדול וחמור כזה מה פשעו ומה חטאתו שמסרוהו לידי הסט"א רח"ל. ורצה להתווכח עם הס"מ ולהוציאו מרשותו, אכן הס"מ שחק בו, בזה הבין הבעש"ט הק' שהב"ד של מעלה נתנו לו, רשות להס"מ על הדבר הזה, לכן הלך להיכלות העליונים לטעון עבור תלמידו הרב הנ"ל ולהמליץ עבורו. בכמה היכלות הקדושים לא ענוהו ע"ז כלום ולא יכלו להושיע לו. עלה הבעש"ט הק' להיכל גדול ונורא וטען שם והמליץ עבור הרב הנ"ל, שם גילו להבעש"ט טעם הדבר לענשו, עבור שני עבירות שעבר הרב כנז"ל,

לכן עכבוהו להרב ומסרוהו לרשות הס"מ, וכו' כנז"ל, התחיל הבעש"ט להמליץ על תלמידו הרב הנ"ל, למה לא יגינו עליו המעשים טובים, שהיו, והתחיל לפורטם, הלא הוא נזהר בזה, ועוד, ועוד. הנה כמה מעש"ט שחשב הבעש"ט על תלמדו הרב הנ"ל, לא החשיבו הב"ד של מעלה שיהי' זה למגן ותריס להנצל עי"ז מהעונש עבור שני הדברים שפגם בהם, כנז"ל, ענין הפסק מחיית הבן טובים, ומה שלא מיחה על הסגת גבול, וכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש הוא ע"ז כידוע מאמר חז"ל (שבת נ"ד ע"ב), עוד חשב הבעש"ט הק' שהגן עליו זה שנזהר לאכול סעודת מלוה מלכה ובכל מוצאי שבת קודש. ע"ז ענוהו הב"ד של מעלה, הנה זהירות במצוה זו היא כדאי ראויה להגן עליו להנצל מכל צרה, אך באופן אם יקיים גם עכשיו לאכול סעודת מלוה מלכה. עי"ז ינצל תלמידך מצרה זו ואם לאו לאו:

הנה אחר פס"ד כזה של הב"ד של מעלה על הרב הנ"ל, לקח הבעש"ט משולחנו הקדוש, חתיכה אחת מהתחלה שבצע ובירך ברכת המוציא עליה, ועוד חלה א' שלימה מהי"ב חלות שלו, ומסרם לאחד מתלמידיו הגדולים, החלה השלמה והחתיכה, ואמר לו, בזה הלשון, נעם דאם אין גיי, אין השי"ת זאל הענפין. ולא אמר לו עוד שום דיבור אחר, הרב השליח הק' הנ"ל, לא שאל את רבו הבעש"ט הק' אנה ילך, כי הבין בדעת קדשו שלו עצמו יבין וסמך על ההשגחה ועל גודל קדושת רבו הבעש"ט הק' שילך ויגיע למחוז חפצו לדבר השליחות הזה הנעלם מאתו מה זה, ולקח מיד רבו החלה השלימה והחצי חלה והחביאם תחת לבושו ויצא מבית הבעש"ט, והלך בהעיר מעזיבוז, ויצא אל מחוץ לעיר והלך להלן חוצה ע"פ דרך השדה, וכן הלך בבגדי שבת שלו. רק השטריימל לקחו מראשו ונשאו בידו, הלילה פרשה כנפיה ע"פ תבל וימש חושך. השליח הק' הזה הלך באישון לילה ע"פ השדה. הבעש"ט עדיין יושב בשלחנו הק' עם המסובין ח"ק שלו. ועומד בדיבורים אלו, לבטלא כל קליפין. כן כפל דיבורים האלו כמה וכמה פעמים, בקולי קולות, המסובין לא ידעי ולא הבינו מהות הענין, רק האמינו שמה שעושה רבם הק', כן נכון לעשות, הס"מ לא היה נייח לו הליכת המשולח הזה כמובן, השליח הלך לדרכו ליט נייע, פתאום התחיל לילך ע"ג חול וצרורות אבנים קטנים שהיה מפוזר על הדרך, וידוע שלהליך ע"ג חול וצרורית הוא קשה מאוד, השליח הבין היטב והרגיש שזה הוא מעשה שטן בכדי שימנע עי"ז ולא ילך, וכמו בעקידה שהלכו אברהם א' ויצחק א' והשטן עשה לפניהם נהר גדול כי' כדאיתא במדרש, כן הכא נמי השטן רוצה למנעו לכן לאומתי התחזק א"ע השליח הק' הזה והלך ע"ג החול בכל אמצות כח פיזור החול וצרורות היה ערך ב' מילין, ואח"ז היה דרך יבש וטוב לפניו, הוא הלך להלן, ועוד פעם ב'

אירע לו כן שמפוזר חול הרבה על הדרך ועכ"ז לא פסק השליח מדרכו, והלך לאט לאט בכל התאמצות כח וריחמו עליו משמים ונפסק החיל מן בדרך. והדרך יבש וטוב, כן פעם ג' בהילוכו בא למקום פיזור חול וצרורות ע"ג הדרך השליח חיזק א"ע והלך לאט על ידיו ורגליו ובכה ונאנח והתפלל לשי"ת שיעזרהו ללילך בשליחת מצוה זו כפקודת רבו הבעש"ט הק' ולגמור המצוה הנעלמת ממנו כראוי, הכלל אחר שלשה פעמים פיזור חול וצרורות על הדרך, לא היה לו עוד שום עיכוב ומניעה, והדרך היה יבש וטוב כראוי והך עוד מעט עד שראה מרחוק בית א' ונר מאיר בו הוא הוא הבית שהכומר דר שם והרב הנ"ל היה שם שותה שיכור. [כי מתחלה ניסהו הס"מ ורצה למנעו מההילוך זה שהיה נגד רצונו. ופיזר לפניו על גבי הדרך, הרבה חול וצרורות, כדי שיקשה לו להלוך ולא ילך, אמנם אחר שהשליח הלך במסירת נפש ממש, געזו בו בהשטן משמים ממעל, והיה לו להשליח קפיצת הדרך וברגעים ומינוטין אחדים הגיע לתחום העיר ההיא שבמדינת ליטא אף שהיא רחוקה מרחק רב מטעזובוז. ופגע תיכף בבית הכומר העומד מחוץ לעיר הנז', הרב השליח נכנס להבית הלז לנוח ולהנפש קצת מיגיעת הדרך, בכניסתו להבית ראה, שיהודי א' המלובש בקפאטא משי של שבת, שוכב וישן שם על הארץ, ומטונף מאוד מרוב ההקאות שהקיא כל היום כנז"ל, והביט בו, ואפשר הכירו גם כן שהוא היא מתלמידי רבו הבעש"ט הק', ומסתמא שאל הרב השליח את הגוי השומר דשם, על היהודי הזה השוכב שם וישן, מי הוא, ומה עושה כאן. ומסתמא השיב לו וסיפר לו שזה היא הרב דעיר הלזו ובא להכומר שרוצה להמיר דתו כו' כו', הרב השליח הבין היטב מה שלחו רבו הק' לכאן, ונתיישב לו היטב על המניעות שאירע לו, שהוא מעשה שטן למנעו כי ובזה נתן בלבו שבח והודיה לשמו ית' על שנתן התחזקות בלבו שלא לשמוע אל השטן בזה, וישב שם ערך שעה א' וינפש מגודל עייפות ויגיעת דרכו, השיכור הקיץ משנתו, ורצה תיכף למזוג לו עוד כוס גדול עם יי"ש ולשתות, הרב השליח אחזו בידו, ואמר לו, אחי ידידי מה שיהיה יהיה, אכן לעת עתה רחוץ ידיך מקודם ואח"כ תשתה יי"ש כרצונך השיכור לא סירב בזה ורחץ ידיו במים שהרב השליח הושיט לו, ורצה לשתות, אמר לו הרב השליח, ידידי, מה שיהיה יהיה, אכן אכול תחלה מעט לחם כי שתיה בלא אכילה לא טוב הוא, גם בזה לא סירב השיכור, ונטל ידיו במים שהרב השליח הושיט לו וביקשו ליטול ידיו להלחם, וגם בירך ברכת המוציא כבקשת הרב השליח והתחיל לאכול והיי"ש עמד מזוג בהכוס, ואכל מחצי החלה וגם מהשלימה שמסר לו הבעש"ט הק' להרב השליח כנז"ל ומיד בהתחילו לאכול נהפך הרב הנ"ל לאיש אחר, כי הסט"א בעל כרחה נפרדה ממנו והלכה לה וגברה בו כח סיטרא דקדושה, ע"י

קדושת רבו הבעש"ט הק' שהתאמץ בעדו להוציאו מטיט היון מבאר שחת, וע"י קדושת השיריים של רבו הבעש"ט הק' התחיל לבעור בו גודל הקדושה, וצעק והתחרט לאמר מה עשיתי. מה רציתי להמיר דת אלהינו ית"ש בדת אה"ע, אוי לי אוי לי והתחיל לבכות מאוד ולמרוט שערות ראשו, כו' כו' אין לי תקנה רק לבוא תיכף אל רבינו הבעש"ט הק', הוא יכול לעשות לי טובה וליתן לי תיקון בזה אכן רב הדרך בינינו, מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכונה לבוא לפני רבינו הק', כו', הרב השליח נחם אותו אחר שראה שהוא בוכה במר לב ומתחרט באמת, אמר לו, הנה ידידי אתן לך עצה טובה ובלבד שתשמע ותציית לדבריי אלה, נלך מכאן החוצה ונלך תיכף למעזיבוז עירו של רבינו הק', ואני אקוה להשי"ת שישיעינו ויגיעיו לשם בלילה זו להיות אצל רבינו הבעש"ט הק', כי הרב השליח הבין שבוודאי יהיה להם קפיצת הדרך בכח רבם הבעש"ט זצ"ל, מאתר שהרגיש וראה שהסט"א נפרדה והלכה לה בכח גודל קדושת רבי הבעש"ט הק' זצ"ל ובפרט שראה גודל היגיעות והמניעות שהיה לו על הדרך והשי"ת עזר לו להתעצם נגד הסט"א להגיע לכאן במס"נ גדול, לכן אמר לו הרב השליח אני אתן לך עצה טובה מאחר שרואה אני שאתה מתחרט בחרטה גמורה על העבר, אחוז היטב בחגורה שלי ונלך מכאן למעזיבוז תיכף ומובטת אני בחסדי ה' בכח עוצם קדושת רבינו הבעש"ט הק' שנגיע ונבוא תיכף בעוד מינוטין אחדים לבית רבינו הבעש"ט הק' ע"י קפיצת הדרך נגיע למחוז חפצינו בעזה"י לבית רבינו הבעש"ט הק' כי הרב השליח הבין שבודאי יהיה להם קפיצת הדרך, כן הוה יצאו מבית מכומר והתחילו לילך לדרכם למעזיבוז באישון לילה ואפילה, ואחר איזו מינוטין אחדים הגיעו ובאו לעיר מעזיבוז שהיתה העיר ניכרת להם ותיכף הלכו לבית רבם ונכנסו ובאו לפני רבם הבעש"ט הק', הבעש"ט הק' עדיין היה יושב על שולחנו הק' עם המסובין שלפניו בבואם הביתה, נפל הרב השליח שם ארצה ונתעלף מחמת גודל עייפות וטורח ויגיעה מהדרך הזה, הבעש"ט צוה להקיצו ולהשכיבו על המטה לנוח שם, הרב המוסת התחיל לבכות ולקונן לפני רבו הבעש"ט הק' על מה שעבר עליו במה שרצה להמיר דת יהודים כו' כו', מובן שנתן לו רבו הבעש"ט הק' תיקון כראוי, ונעשה צדיק גמור ובע"ת גמור. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

וסיים בזה הרה"ק ה"ר נחום דוב וז"ל חתן אדמו"ר מס"ג זצ"ל. בלשון קדשו. הנה מהמעשה הנוראה הלזו יש לנו מסר השכל ללמוד מזה ג' דברים לידע ולהזהר בהם. א'. שלא להקל ח"ו נגד משיגי גבול. בענין חזקה. רק לצעוק ולמחות בזה בכל האפשרי. ב. שלא ליגע ח"ו בבן טובים לקפח ולגרע חיותו אפילו במקצת ח"ו. ג'. להזהר בסעודת

מלוה מלכה. כי בכאן הכריעה מצוה זו סעודת מלוה מלכה על כל המעשים טובים של הרב הנ"ל. ועל ידה ניצל הרב הזה מרדת שחת בעזרה"י:

יא) איך נתקרב הה"ק מפולנאה בעהמ"ח ספר תולדות יעקב יוסף אל הבעל ש"ט הק' זצ"ל. הרב הק' מפולנאה היה מקודם רב ואב"ד בעיר שאריגראד. היה גאון וחריף עצום ומתנגד גדול אל הבעש"ט הק' זצוקללה"ה ודרכו הק' היה צר ורחוק בעיניו וכמו רובא דעלמא בעת ההיא, בעיר הלזו היה נכבד א' עשיר ולמדן והיה מחסידי הבעש"ט ובכל שנה היה נוסע אל הבעש"ט הק'. פעם א' אמר לו רבו הבעש"ט הק' אני משתוקק מאוד שהרב מעירך יבוא אלי ראה לבקש תחבולה ע"ז למלא רצוני בזה, האיש הנכבד הזה שם על לבו לבקש איזה תחבולה ועצה למלאות רצון רבו הבעש"ט הק'. וידע היטב שאם יאמר להרב סתם ולבקשו שיסע להבעש"ט לא ישמע אליו בשום אופן כי ידע שהיא מתנגד גדול, ולא ישמע לו לבטל מלימודו. כי היה מתמיד גדול והיה מסתפק במועט, דרך הרב היה כש כשהגיע פרק נשואי בתו מבנותיו (כי כמה בנות היו לו). להשיאה, היה שולח איש א' מיוחד מתושבי העיר לכל תושבי העיר הבעלי בתים והנגידים דשם לקבץ מסת נדבת יד מכל או"א כפי ערכו לצורך נשואי בת הרב, והחסיד הנכבד הנ"ל ידע שיגיע בקרב זמן נשואי בת הרב שלהם ומסתמא ישלח לתושבי העיר לקבץ ד"ג כהרגילו. שת עצה בנפשו. ואירע ס' ברית מילה אצל א' והיו מסובין שם רוב אנשי העיר הנגידים הנכבדים. אמר להם החסיד הנ"ל, אחיי שאלה אחת קטנה אשאל מכם לא תשיבו פני ריקם ועבור זה אני נותן לכם כעת משקה כרצונכם. והוא. כשישלח הרב שלנו עבור צורך נשואי בתו בקרב. לא תתנו לו כלום וכולכם תדחו את שליח הרב בדחיות ותירוצים שונים. ואני כן אבטיחכם על אמונתי שאני אתן לו כל צורכי בתו לנשואיה בהרחבה מכיסי לבד. ויש לי טעם כמוס בזה. ועבור זה אני נותן לכם משקה כעת, מובן הדבר שהסכימו כן כולם בזה באין מונע. כי ידעו שהוא איש אמונים ויקים הבטחתו. ובהגיע זמן נשואי בת הרב שלח הרב לכל הבע"ב ונגידים מהעיר עבור ד"ג. כולם דחוהו בתירוצים שונים ולא הביא להרב כלום. ואותי החסיד השיב לשליח הרב שיתראה בעצמו עם הרב מזה. הרב היה לו עג"נ גדול מזה. כי אין בידו לפורטה. וזמן הנשואין ממשמש ובא. הלך הרב בעצמו לבית אותו החסיד הנכבד. בבואו לביתו. קיבלו בסבר פנים יפות. הרב הלך עם החשוב הנ"ל לחדר מיוחד להתנצל לפניו איך שכל כבע"ב לא שלחו לו כלום על צורכי נשואי בתו. ומה יעשה. החסיד הנ"ל השיב להרב אל תדאגו מזה כלל. אני אעשה חתונת בתכם על הוצאה שלי כפי הנאות לכם ועוד בתוספת מרובה מאשר דמיתם. אך שאלה אחת קטנה אשאל מאתכם. ואם תמלאו

רצוני בזה. אז אעשה כאשר אמרתי, והוא שהבטיחו לי על אמונתכם לנסוע אל רבינו הבעש"ט הק' ותבקשו אותו לבוא לסדר קידושין לבתכם. השיב לו הרב, אני אתיישב בדעתי אם לעשות כן, ואתר ב' ג' ימים אתן לכם תשובה. הרב ראה כי אין ברירה אעפ"י שלא היה לו ד"ז לרצון. השיב תשובתו להחסיד הנ"ל שמבטיחו לעשות כן. החסיד ידע היטב שהרב לא ישנה דיבורו. זה קיים הבטחתו והוציא מכיסו על צורכי נשואי בת הרב סך רב. לכל הצורך מקטן ועד גדול. ובהגיע זמן החתונה נסע הרב למעזיבוז אל הבעש"ט. ושבת שם אצלו. וביקשו שיטרח ויבוא לסדר קידושין לבתו. הבעש"ט נעתר למבוקשו ובא וסידר קידושין לבת הרב כראוי ונסע לביתו. אחר זמן מועט עלה בדעת הרב לנסוע אל הבעש"ט לתהות על קנקנו אם לקבלו עליו לרבי. כי התחיל להתנוצץ בו קדושת הבעש"ט ע"י שהיה בבית הרב. הרב נסע אל הבעש"ט וישב שם ב' ג' שבועות ונסע הרב לביתו ולא נתרצה עדיין להיות מחסידי הבעש"ט הק' כי דרך הבעש"ט לא היטב בעייניו וכמעט היה הדבר זר בעיניו ולא הבין דרכו בקודש כי הסיפורי מעשיות ששמע ופנימיות שיש בזה הוא רזין דרזין, כידוע ליודעים. ונשתהה בביתו איזה זמן. ואח"ז עלה עוד בדעתו לנסוע אל הבעש"ט ולהתעכב שם אצלו זמן ארוך עד שני חדשי להשגיח בעינא פקיחא על כל התנהגות שלו עבודת קדשו. כן הוה. ישב אצל הבעש"ט הק' שני חדשים. ועדיין לא נלקח לבו אליו ונסע לביתו והמופתים שראה לא נתפעל מהם כל כך. ונסע לביתו. עוד אחר איזה זמן עלה ע"ד הרב ליסע עוד להבעש"ט הק' וקיבל על עצמו לישב ששה חדשים רצופים אצל הבעש"ט הק' וכן עשה. שנתעכב אצלו זמן הזה. בהגיע חודש החמישי כשיבתו. פ"א בע"ש באתה אשה אחת להבעש"ט מכפר א' קרוב למעזיבוז ובכתה לפניו. כי בתה חולה מאוד ומסוכנת שיעורר עליה רחמי שמים הבעש"ט הק' השיב לה. לא תדאגי בזה אי"ה במוצאי שבת אסע לביתך ובתך זו בעצמה תושיט לנו סעודת מלוה מלכה אל השלחן. כן הוה. במוצאי שבת נסע הבעש"ט לשם ולקח עמו את הרב מפולנאה. בבואם לשם נתן הבעה"ב חדר מיוחד להבעש"ט להתאכסן שם כראוי לו. ושמעו אז קול בכי ונהי כי הבת החולנית הנ"ל מתה אז. צוה הבעש"ט הק' שיצאו כולם מבית המת, ונכנס הוא לשם וה"ק מפולנאה עמו. הבעש"ט נשען על מקלו איזו מינוטין אחדים אחוז במחשבותיו הקדושים. ותיכף ראו השתנות בפני המת והתחילה להתנועע באבריה. אמר לה הבעש"ט קומי ממטתך כי אתה צריך להושיט לנו סעודת מלוה מלכה. כן אמר לה איזו פעמים. כלל הדבר כן הוה נתעוררה מעט מעט עד שהלכה והביא בעצמה סעודת מלוה מלכה לשלחן הבעש"ט הק' ז"ל. כולם המה ראו כן תמהו כי ממש בחוש ראו תחיית המתים. עכ"ז הרב מפולנאה לא נתפעל גם מזה עדיין

להתקרב אל הבעש"ט. ובדעתו היה שבכלות הששה חדשים יסע לביתו. וקרוב לגמר חודש הששי נסע הבעש"ט ז"ל עם הרב הנ"ל והגיע שעת מנחה. והיו ע"פ השדה ולא היה להם מים לרחוץ ידיהם לתפלת המנחה.

ירד הבעש"ט ז"ל מהעגלה וחיפש אחר מים ולא מצא. נפל הבעש"ט מלוא קומתו על הארץ וכן אמר במר נפש. רבש"ע הזמן לי מים כאן לתפלה. ואם לאו טוב מותי מחיי. הרב ז"ל עמד משתומם וראה גודל המס"נ שיש להבעש"ט ז"ל על מילתא זוטרתא דרבנן. מסתמא נשמע תפלתו במרום ונתגלה להם מים ורחצו ידיהם והתפללו מנחה בשם. מזה הפעולה נתפעל הרב ז"ל יותר מכל הפעולות והמופתים שראה מהבעש"ט ז"ל. ואפי' מהמופת תחה"מ הנז"ל לא נתפעל כ"כ רק מזה שראה גודל היראה וקדושת בעש"ט במס"נ על מילתא זוטרתא דרבנן. עי"ז נתקרב להבעש"ט הק' ונעשה תלמיד מובהק שלו כידוע ליודעים. זי"ע ועכ"י:

בשם הבעש"ט הק' זצוקללה"ה. לומר קודם השינה החרוז הזה. "הודאי שמו כן תהלתו". והסגולה מזה להבריח שידין ורוחות וליליין ממי שאמרו. ע"כ מ"כ בספר א':

יב) איש אחד ממקורבי הבעש"ט זצ"ל. היה חשוך בנים. והיה נוסע בכל שנה ושנה אל רבו הבעש"ט הק' מסתמא האט ער דפרקוטשיט דעם רבין שיתפלל בעדו לה' שיפקד בזש"ק. פ"א מגודל הפצרתו ברבו. הבטיח לו הבעש"ט הק' שבעזר"ה יפקד בשנה זו בזש"ק. כן הוה שנולד לו בן זכר. תיכף הודיע לרבו ז"ל מלידת בנו וביקש ממנו שיטרח לבוא על הברית מילה להיות סנדק הבעש"ט הק' בא לביתו והיה סנדק, מובן הדבר שהבעל ברית היה שמח מאוד. עוד הבטיחו הבעש"ט הק' בהגיע עת חתונת בנו זה יסדר לו קידושין. בהבטחה זו מובן שבודאי היה שש ועלז מאוד. מתרי טעמי. א' שהיה מובטח שיזכה לגדל את הילד זה. ב' שרבו הבעש"ט הק' יאריך ימים ויסדר קידושין הילד הזה נתגדל. מסחר האיש הזה היה לעיר רחוקה מעירו באיזה מין סחורה עם איש א' נכבד משם כמה שנים סחרו בשותפת והיה אהבה גדולה ביניהם. בכל שנה היה דרכו ליסע להעיר ההוא ולהתעכב שם זמן מה במסחרו עם השותף האיש הנכבד הנ"ל. הילד שלו הגיע לפרקו להשתדך עמו. השותף שלו היה יודע שיש לו בן יחיד לזה. והוא מושלם במעלות ועילוי בלימוד. כי כל אחד סיפר לחבירו קורות ביתו כנהוג בין אחים ורעים. האיש הלזה מהעיר הרחוקה הנ"ל היה לו בת א' בתולה מושלמת ויפ"ת. הוטב בעיניו והוסכם בדעתו שישתדך עמם האיש החסיד הזה אבי הבן הזה ומגודל אהבה שביניהם לא הוצרכו לשדכן שיהי' ממוצע ביניהם כי בעצמו ביקש מזה שישתדכו. האיש הזה אבי הבן נתרצה לזה וכן התקשרו א"ע בשידוכין וכתבו תנאים כנהוג. האיש ההוא היה

לו אב זקן והיה מופלג גדול וחריף עצום בנגלה וכמעט לאו פסק פומי' מגירסא היה לו חדר מיוחד מלא ספרים ולמד שם יומם ולילה. המחותנים כתבו תנאים כנהוג. המחותן אבי הכלה צוה לכתוב בהתנאים תנאי מפורש שאביו הזקן הנ"ל הוא יסדר קידושין. הוא ולא. אחר. והובן כוונתו בזה היתה כי ידע שהמחותן שלו אבי החתן הוא מקורב להבעש"ט הק' ואולי יביא עמדו את רבו הבעש"ט ז"ל על החתונה. ואביו הזקן הנ"ל היה מתנגד גדול. לכן כתב בתנאי מפורש לקיים מצות כיבוד אב. שלא יהיה שום פתחון פה להמחותן אבי החתן ע"ז כי מסתמא ירצה לכבד את רבו הבעש"ט הק' עם סידור קידושין. אבי החתן לא עיין היטב בעת קריאת התנאים ולא נתן לב לתנאי זה. ובבוא המחותן אבי החתן לביתו עם התנאים. והתפאר לפני מיודעיו נכבדי עירו עם השידוך ההגון שעשה עבור בנו הבחור עם מחותן יקר ונכבד וכו' גם סיפר שבחים ומעלות מהמחו' הזקן אבי המחו' שלו. אוהביו קראו את התנאים הם מצאו שכתוב תנאי זה מפורש בהתנאים. הוא המחותן כשמעו זה מה שלא ידע מקודם הוא הבין היטב למה נכתב במפורש תנאי זה. והיה לו קצת עג"נ מזה. כי זכר דברי הבעש"ט בזה כנז"ל. ובאשר שהיה עוד זמן ארוך לזמן החתונה לא שם לבו הרבה לזה לדאוג. בהגיע זמן קרוב להחתונה התחיל לדאוג. מה יעשה. הזקן עודנו חי והבין שיהיה מזה מחלוקת גדול. הוא לא גילה את דאגת לבו למי. גם לרבו הבעש"ט הק' לא גילה מזה. בהגיע זמן החתונה נסע לרבו הבעש"ט לבקשו שיסע עמו על החתונה. בקרב לבו דימה אולי לא ירצה לטרוח טורח רב כזה ליסוע מהלך רב כזה וזה היה לרצון לו. כי בקשתו היה לפנים. הבעל שם טוב הק' לא סירב בזה והבטיחו ליסע עמו על החתונה. מובן ששמחתו היה מהול בקצת עג"נ. ולא ידע ליתן עצה בנפשו בזה. עכ"ז עשה א"ע כמחריש בבוא אבי החתן לעיר ההוא על החתונה. והמחו' אבי הכלה נסע לקראתו כנהוג ונתן לו אכסניא כראוי. וגם להבעש"ט הק' נתן אכסניא כראוי לו לפי כבוד קדשו. המחו' אבי הכלה ואוהביו וקרוביו וגם אביו הזקן הלכו להקביל פני החתן כנהוג. הבעש"ט מסתמא ישב בראש אצל החתן. המחו' הזקן נתן לו שלום להמחו' אבי החתן ולהחתן.

ולהבעש"ט הק' לא נתן שלום וכל אותן מינוטין אחדים שישב שם המחו' הזקן. כמעט לא הסתכל בצורת קודש הבעש"ט ולא דיבר עמו כלום. אבי החתן ראה זה היטב. והיטב חרה לו, אך לא דיבר כלל, הוא חשב בלבו מה לעשות. נתן לו ה' ית"ש עצה בלבו כי ראה שבתוך השמשים ששימשו את המסובין ראה משמש א' זריז ובעל תבונה יותר משארי המשמשים. ע"כ קרא אותו לחדר מיוחד. ואמר לו להשמש הזה. הנה לפי מבינתי שאתה איש חכם ונבון, קח ממני סך ששה אדומים זהב בעד דבר קטן שאבקש ממך. והוא

כאשר יבוא החתן להחופה עם הכלי זמר כנהוג. לא תשאל למי להגיד לך מי יסדר קידושין רק תיכף תמזוג הכוס יין ותקרא בקול רם. את הבעש"ט הק' מכבדים אותו בסידור קידושין ותושיט הכוס יין שבידך ליד כבוד קדשו של רבי ומורי הבעש"ט הק'. ואולי יתרגז ויקצוף עליך המחו' אבי הכלה ואפשר גם יכה אותך על הלחי מכה א' או שתים תקבלנו ותשתוק. ועבור זה אני נותן לך הששה אדומים זהב. אותו השמש נתרצה לזה וקיבל המעות הזה והבטיחו שיעשה כן. כן הוה. בבוא המחותנים עם החתן ועם הכ"ז וכו' להחופה. תיכף הכריז השמש זה בקול רם. את הרב הק' הבעש"ט מכבדים בסידור קידושין. והושיט תיכף הכוס יין שבידו ליד הבעש"ט הק'. הבעש"ט קיבל הכוס יין ובירך ברכת סידור קידושין, המחו' אבי הכלה ואביו הזקן נבהלו מזה ונתמלאו רוגז כמובן. בחזרת כל האנשים מהחופה. הזקן הלך לו לחדרו ולא רצה לילך אל המשתה. גם המחתו' אבי הכלה היה בכעס ע"ז, כל הקרובים והקרואים כולם הרבו עליו דברי ריצוי עד שנתפייס והלך אל המשתה, אך הזקן לא רצה ללכת בשום אופן. וכל דברי ריצוי לא הועילו לו כי חוץ הביוש. לא רצה לישב אצל הבעש"ט במסיבה אחת.

ויהי ממחרת אחר סעודת הצהרים והבעש"ט רצה לנסוע לביתו. אמר הבעש"ט מהראוי לילך אל המחו' הזקן לקבל ממנו פרידת שלום. ד"ז היה תמוה לעיני כל. כי ידעו וראו שהזקן לא רצה כמעט להסתכל בצורת כ"ק הבעש"ט. אכן החרישו כולם. הבעש"ט הלך לחדר הזקן. מסתמא הלכו עמו איזו אנשים וגם אבי החתן הזקן בראותו בעד החלון שהבש"ט הולך לחדרו עם איזו אנשים. קם ממושבו ועמד לו אצל החלון. כשנכנס הבעל שם טוב הק' לא פנה הזקן אליו ועמד כך אצל החלון, בחדר הזקן לא היה רק שלחן א' שלמד עליו עם בענקיל א' הבעש"ט ישב לו על אותו בענקיל. הזקן עומד אצל החלון ומסתכל החוצה ואין מדבר כלום. פתח הבעש"ט פי קדשו ואמר להזקן איזה קושיא על רמב"ם א' והגיד לשון הרמב"ם והקשה ע"ז קושיא עצומה, ואמר להזקן שיתרץ לו, הזקן הסיב פניו והתחיל לתרץ לו, כהסימו לדבר, אמר לו הבעש"ט בקצרה, נישט דאס מיין איך, הבין הזקן שצריך להעמיק יותר בדבר זה. התיישב הזקן בזה ותירץ תירוץ אחר בעמקות יותר, כהתימו לדבר, אמר הבעש"ט נישט דאס מיין איך, התיישב הזקן עוד ותירץ לו תירוץ שלישי בעמקות וחריפות גדול, בגמרו, פתאום נכנס קאזיק א' בעל מלחמה ומלובש כלי מלחמה ועמד אצל הבעש"ט, הבעש"ט ז"ל אמר להקאזיק שלא יעשה שום דבר רע לשום אדם שהם פה, הקאזיק עמד אצל הבעש"ט והיה תלוי עליו כיס א' טאש. לקח הבעש"ט הטאש בידו ופתחו. והיה מונח בתוך הטאש ג' קאנווערטין פתח את הקאנווערטין והראה להזקן שכל הג' תירוצים שהגיד היו כתובים שם. כל

תירוץ בקאנווערט בנייר מיוחד. ואמר להזקן ראו את תורתכם ברשות מי היא מונחת. ונסע לו הבעש"ט לשלום לדרכו. הזקן הבין ד"ז היטב ונתפעל מזה למאד. כמה רעיונות שונות חלפו ועברו עליו, או שהבעש"ט הוא קדוש עליון ונורא והוא מסט"א חיו. ודאב לבו ע"ז איך שכלו ימיו בהבל וריק ח"ו או שהבעש"ט ח"ו כו' והוא מסיטרא דקדושה, הכלל נגמר כן בדעתו לנסוע אל הבעש"ט לביתו לתהות על קנקנו ולחקור אחריו, כן עשה נסע אחר הבעש"ט עד למעזיבוז, כל הדרך הרחוק הזה בטורח גדול ורב, עד הגיע סמוך לעיר מעזיבוז, ובכל המשך הדרך שהיה ביחד עם הבעש"ט והסתכל בעינא פקיחא על כל התנהגות הבעש"ט לא היטב בעיניו דרכו בקודש, וכידוע דרך המתנגדים מאז בהגיעו למעזיבוז באתה אשה אחת אל הבעש"ט הק' מכפר אחד הסמוך ובכתה מאד לפניו, באשר שבתה חולנית מאוד ומסוכנת ומבקשת ממנו שיסע לביתה ויתפלל שם עבור בתה, הבעש"ט נעתר לבקשתה ונסע לביתה, הזקן ג"כ נסע לשם בבואם שמה פקד הבעש"ט שיתנו לו חדר מיוחד כראוי לו, והתפלל שם תפלת שחרית. אחר תפלתו שלח את משמשו עבור סעודת שחרית וגם צווה שיתנו לו משקה החולנית נתעלפה אז ומתה. והיה קול צווחה ובכי ויללה בהבית. הבעש"ט הק' לא השגיח על כל זה ולא נתפעל מאומה וישב שקט ושאנן והאריך בשלחן ואכל ושתה כל צרכו. בעל הבית היה מוכרח להביא לשלחן הבעש"ט כל מה שפקד. הזקן לא יכול לסבול כ"ז. בראותו שהבעש"ט לא חש כלל לבכייתם וצערם. אדרבא אכל מעדנים ושותה משקה. נתמלא חימה ותרין אף על הבעש"ט כ"כ עד שהכין לו בחשאי בחיקו סכין מלוטש לדקור את הבעש"ט הבעש"ט כשגמר סעודתו אמר משמשו שילך עמו לחדר החולנית. גם הזקן הלך עמם. בבואם החדרה והמתה היתה מוטלת על הארץ. צוה הבעש"ט את משמשו להכות את המתה מכות במספר כך וכך זה והוא עמד מוטה ונשען על מקלו. המשמש היה מכה וסופר. ובגמר מספר המכות ראו השתנות בפני המתה שהתחיל פניה להתאדם והתחילה לנענע עם אבריה. צוה הבעש"ט להרימה מהארץ ולהשכיבה על מטתה וליתן לה דבר מה לפיה להשיב נפשה. כן הוה. וממש ראו תחיית המתים עין בעין. הזקן בראותו דבר זה נבהל ונרעש מאוד ונפל הסכין מחיקו לארץ. אמר לו הבעש"ט בזה הלשון. וועו ישראל זאל גיווהן האבין א טעות אין די יחודים אן זי זאל ניט גיווהן לעבעדיג ווערן קומט דען ישראלין צו שטעכין. הזקן התחיל לבכות ולבקש מחילה מהבעש"ט הק' זצ"ל. ונתקרב אל הבעש"ט כראוי.

זי"ע ועל כל ישראל אמן:

יג) כאן יסופר מלידת הרה"ק הר' מענדילי מויטפסק זצוקללה"ה רבו של רבינו הגאון הק' הרש"ז זצוקללה"ה בעל התניא ואיך נתקרב ע"י זה להבעש"ט זצוקללה"ה. והוא. פעם א' ראו שהבעש"ט הק' אחר שסיים תפלת מנחה. שחק. והעומדים אצלו לא ראו שום סיבה שיגרום השחוק. שאלו אותו שיגיד להם מה ענין השחוק, וסיפר להם שכעת פעל בתפלתו להוריד נשמה קדושה לעוה"ז. והוא. כי אמו של הרה"ק הר' מענדילי הנ"ל היתה חנוונית ואותו יום מהליל טבילתה הוליך לה הבעל ד' קונים הרבה לחנותה ונתנו מקח טוב על סחורתם שקנו ממנה. מובן היטב שהיתה טרודה כל היום. ולפנות ערב שלח לה הבעל ד' כומר א' ורצה לקנות אצלה כמה מיני סחורה ורצה ליתן לה ריוח גדול. ונשתהה הכומר בחנותה הרבה. היא בראותה שהיום רד מאוד היתה נבוכה בדעתה אם לדחות את הקונה הטוב הזה ולילך לטבילה או כו' ואני בראותי כ"ז פעלתי בתפילתי שנתגברה על יצרה ולבשה עוז בנפשה לדחות ולהשליך את הכומר הזה מחנותה ולא רצתה למכור לו כלום וסגרה חנותה והלכה לבית הטבילה כו' והפקירה כל הריוח של הכומר שעלה לסך מסויים מזה שחקתי שהיה לי לקורת רוח שגרמתי להוריד נשמה גדולה ויקר לעוה"ז שבליל זו נתעברה אם הרה"ק הר"מ הנ"ל עמו ובסוף תשעה חדשים ממעשה זו כשסיים הבעש"ט הק' תפלת ערבית שחק ג"כ שחוק גדול ולא ראו העומדים סיבת השחוק ושאלוהו שיגיד להם וסיפר להם הלא תזכרו שזה השעה חדשים ששחקתי אחר תפלת מנחה. וסיפרתי לכם שפעלתי בתפילתי, להוריד נשמה יקרה לעוה"ז. וכעת בכור התשעה ירחי לידה והגיע הזמן שיצא הולד מבטן אמו. הנה נתקשתה מאוד בלדתה. והבעל ד' רצה לסכן את שניהם. את האם ואת הולד. כמעט להמיתם. פעלתי בהפלתי זאת שיצא הולד בשלום מבטן אמו מזה שחקתי ונהניתי מאוד ואחר זמן רב בבוא הרה"ק הר' מענדילי הנ"ל אל הבעש"ט הק' קיבל איתו הבעש"ט באהבה וחיבה יתירה. ואמר לו בזה הלשון א סאך קיגלין האב איך מפקיר גיווען פין דיינעט וועגין. ושאל את הבעש"ט להבינו פי' דברים אלו וביאר לו כי נתן פקודה בעיר מעזיבו'ז שכל הדרשנים שיבואו לכאן לשבות פה. יאכלו על שלחנו בשבת קידש והכוונה היתה בשבילו. פ"א אירע שדרשן א' שמע מהבעש"ט איזה תורה. ונזדמן שבא הדרשן למקום הרב הר' מענדילי זצ"ל ודרש בשם ובהדרשה שלו הגיד ג"כ הדיבורים הקדושים ששמע מפ"ק הבעש"ט הק' זצ"ל. האברך הר' מענדילי הנ"ל בשמעו דיבורים האלו הוטבו מאוד בעיניו וירדו חדרי בטני ובא אל הדרשן וביקש אותו שיגיד לו ממי שמע הדיבורים האלו. כי הבין שדיבורים האלו אינם נובעים מלבו וממוחו. בתחלה סירב הדרשן להגיד לי כי אמר שהוא במוחו המציאם. והרב הר"מ הבין שאין האמת אתו אחזו בהלאפין של בגדו

מבגד הדרשן. לאמר. הלא תגידו לי ממי שמעתם דיבורים היקרים האלו כי לפי מבינתי אלו הדברים אינם שלכם. עד שהוכרח הדרשן להודות לו ממי שמעם ועי"ז נסע ובא הרה"ק הר' מענדילי זצ"ל אל הבעש"ט הק' זצוקללה"ה. זי"ע ועכ"י אמן: יד) עובדא זו שמעתי מהרב המופ' הר' אברהם מקריסלעון נכדו של הרה"צ הר' נתנן מסקאליט זצ"ל. ושמע זה מאיש מהימן ששמעה מהרה"ק מוילענדיק הר' ישראל בער זצ"ל בעהמ"ח ספר שארית ישראל, להוכיח מעובדא זו גודל הכח של אמונה בצדיקי הדיר. ואפילו אמונה פשוטה מאיש פשוט ג"כ היא חביב לפני השי"ת, והוא. יהודי א' גנב. שפרנסתו היה רק מגניבות. ורק אצל איה"ע ולא אצל יהודים. ובאיזה פעם שאירע לו איזה ענין גניבה והיה עומד בסכנה להתפס ע"ז ולהנתן בקולר היה נוסע אל הבעש"ט הק' זצוקללה"ה ספר לו כל צרותיו ועג"נ שלו והבעש"ט הה עושה לו טובה ובירכו שינצל מכל צרה וצוקה. וכן הוה כמה פעמים, האיש הזה היה איש פשוט מאוד רק היה לו אמונה חזקה בהרב הבעש"ט הקדוש. פעם א' אירע לו גניבה על סך רב מאדון אחד. והלשינו עליו אחר שחקר האדון בזה הרבה הלשינו עליו שהיא הוא הגנב כו'. הגנב הזה הרגיש בדבר שעומד בסכנה גדולה שקרוב הדבר להתברר עליו.

ועי"ז סכנה גדולה לו עד הנפש כו' כמובן. נסע אל הבעש"ט כהרגילו. אכן נודע לו על אם הדרך שנלקח ארון האלהים. שנסתלק הבעש"ט הק' מהעולם. מובן שהרע לו הדבר מאוד בשורה זו. ובכה מאוד ע"ז. נזכר ששמע מתלמידי הבעש"ט הגדולים שאחר הסתלקות רבם הבעש"ט הק' ימלא מקומו הרה"ק מפולנאה זצ"ל. לכן נסע לפולנאה להרב ז"ל וסיפר לו בסוד את מבוקשו. הרה"ק מפולנאה נשמעו שהוא גנב. דחהו בשתי ידים וגירשו מאצלו ולא רצה להאזין אליו ולברכו על מבוקשו ואף שהפציר בו ובכה לפניו. הרב ז"ל גירשו מביתו.

האיש היה שת עצה בנפשו ונסע למעזיבוז על ציון הבעש"ט הק' ובכה מאוד על קברו. וטען. רבי רבי כשם שהושעתם אותי כמה פעמים בחייכם כן עתה הושיעה אדוני שאנצל מצרה הזו. והמליצו טוב בעדי לפני השי"ת להושיעני ולהצילני מצרה זו. כן בכה במר לב ערך שתי שעות עד שנרדם וישן, בא אליו הבעש"ט הק' בחלום ושאל אותו מה תבקש. זה הציע מבוקשו לפני הבעש"ט זצ"ל שאלו הבעש"ט אצל מי היית, זה השיב שהיה אצל הרב מפילנאה ודחאו יגרשו ולא רצה להאזין אליו כלל. אמר לו הבעש"ט בחלום. אל תפחד. תיסע אל נכדי הרב מסדילקוב ואמור לו משמי שיעשה לך טובה. ואמור לו סימן שיאמין לך שאני שלחתיך אליו. בשבוע העברה היה פ' קרח למדתי עמו התורה מה שיאמר בפני המסובין בשלחנו. סימן זה אמור לו בשמי שאני שלחתיך אליו שיעשה

לך טובה שתנצל בעזה"י מהצרה. זה האיש הקיוץ משנתו וזכר את כל החלום. תיכף נסע אל הה"ק מסדילקוב ובא לפני הרב וביקשו שיטרח לילך עמי למקום סתר לספר לו דבר סוד. הרב הק' הלך עמו לחדר א'. זה סיפר לו כל לבו איך שרב הק' מפולנאה דחהו מאתו ואביו זקינו הבעש"ט הק' היה רגיל לעשות לי טובה בחייו בכל עת הנחוץ לו. ועתה נסע על קברו ובכה שם ונתגלה לו בחלום ושלחו לכאן ואמר לו הסימן הנז"ל. הה"ק מסדילקוב שמע כל הסיפור מהגנב הזה. וכשמעו את הסימן. נתפעל מאוד כי ידע שכן הוא האמת, בירכו הרב והבטיחו שלא יארע לו שום מכשול ותקלה ח"ו כו'. הרב הק' נכנס לביתו וסיפר לחסידים שלו כל המאורע. וכה אמר להם ראו אחיי כמה גדול כח האמונה אפילו אמונה פשוטה מאיש פשוט, כי הסימן מובהק שהביא לי הגנב הזה מן אדוני אבי זקיני זצ"ל הוא אמת וצדק. לכן הוכרחתי לקיים פקודת אא"ז זצ"ל ולברכו ולהבטיחו כי' כו', וכן נתקיים בו ברכת הה"ק זצ"ל, זי"ע ועכ"י אמן:

טו) וד"ז שמעתי מנכד הה"ק הר' מעתילי זצוקלה"ה המגיד מזלאטשוב מעשה נוראה ונפלאה והיא. רבינו הק' רבי ר' מעתילי זצ"ל, בנו של הה"ק הר' איצקל חדראביטש זצוקלל"ה תיכף אחר החתונה שלו שהשיאו אביו לאיזה עשיר ונכבד, לפי כבודו, עלה בדעתו הקדושה להתבודד, והוסכם כן בדעתו, וקרא את חותנו לחדרו ואמר לו הנה רצוני להיות מתבודד בחדרי אני לבד, וגם אשתי לא תלין עמי בחדרי וכן ישתהה הדבר זמן מה, לכן אני רוצה שתביאו לי שתי מחיצות חדרי עד הבית הכסא שאלך בתוך המחיצות להבית הכסא מחדרי ולחזור לחדר בין המחיצות שלא יראוני שום בן אדם גם לעשות נקב בדלת חדרי להושיט לי מאכל ומשתה דרך הנקב בכל יום ויום ואני אקבל המאכל ומשקה מהמושיט שיעמוד בחוץ. שלא יכנס אל תוך החדר שלי, אם תעשו לי כן הרי טוב, ואם אין רצונכם בזה הגידו לי ואחזור לי לבית אבי נ"י, חותנו ששמע זה. מובן היטב שלא הוטב בעיניו ד"ז, והשיב לו, ע"ז הדבר הכבד שאתה אומר לי לעשות לך צריך אני להתיישב בזה, לעת עתה איני אומר לך לא הן ולא לאו, המתן לי ב' ימים על ישוב דעת, כוונתו היתה בזה להודיע ד"ז למחו' הרה"ק אבי חתנו הנ"ל הר' איצקל, כי הרע בעיניו ד"ז לעשותו, כן הוה, נסע תיכף להמחו' לדראביטש וסיפר לו מה שבנו הגיד לו, ורצונו היה שאביו ימנענו מזה, אכן הרה"ק הר"א השיב לו, הנה ידעתי מזה שבני נ"י יעשה כן אך לא דמיתי שירצה כעת לעשות כן, במהרה תיכף אחר החתונה, רק שאחר זמן מה יעשה כן, אכן אם הוא רוצה בזה עכשיו, לא אוכל למנעו מזה ואבקש מכם שגם אתם לא תסרבו בזה ותמלאו רצונו בזה שרוצה לעבוד את ה' ית"ש בהתבודדת זמן מה, חותנו הנגיד בראותו שגם אביו מסכים לזה לכן היה מוכרח לבטל רצונו ורצון

כל בני ביתו מפני רצון חתנו האברך הקדוש הזה, הוא קיים כל פקודת חתנו בעשיית המחיצות הנ"ל מחדרו עד הביהכ"ס ושליחות המאכל ע"י שליח דרך נקב הדלת כנז"ל, חתנו הקדוש הנ"ל התבודד כן בחדרו הנ"ל בסדר זה סך אלף ימים רצופים בלי הפסק, אחר אלו האלף יום יצא האברך הנ"ל מחדרו ונכנס לבית חותנו, לאכול ולשתות יחד עם חותנו ועם בני ביתו ועם אשתו והרשה את אשתו לכנוס וללון שם עמו בחדרו, ולדור עמה כדרך כל הארץ, מובן הדבר שהיה שמחה גדולה מזה בהבית חותנו הנ"ל, ומשם ואילך לא היה מופרש מהם, הן מאשתו הן מכל הבני בית, כן התנהג זמן מה, והיה הולך לביהמ"ד להתפלל, יחד עם חותנו הלך לביתו אחר תפלתו, והוא נתעכב עוד בביהמ"ד כשעה אחת או שתים והיה אז מעיין ולומד באיזו ספרי קבלה והיה לומד בזוה"ק בכל יום, ובשנות קדם היה לימוד הקבלה בהסתר ובסוד כידוע. והיא לא החביא א"ע בזה והיה מעיין ולומד בספרי קבלה בגלוי לעין כל. כן היה התנהגות קדשו, היטב חרה להם להאברכים כערכו מופלגים בתורה כמוהו ואולי יותר ממנו שהיו לומדים ג"כ בביהמ"ד זה חרה להם ע"ז שהתחיל להתנהג א"ע ברבנות כמו גוטר יוד ושחקו ממנו במסיבתם. התיישבו ביניהם לעשות ממנו שחוק ולעג. וקיבצו בינהם הם איזו מטבעות שעלה מטבע זו ב' זהובים ונתנו המטבע זו לאחד מהם. אותו האיש בא לפניו למקום מושבו. ואמר לו. רבי בבקשה מכם. קחו מאתי את המטבע זו לפדיון כי אשתי היא חולה מאוד. הרה"ק ה"ר מעחילי לקח המטבע בידו ומישמש בה וזרקה מיד ליד מימין לשמאל. ומשמאל לימין. האיש עומד לפניו לשמוע מפיו איזה ברכה. והתאפק א"ע מלשחוק. אכן הרה"ק לא בירכה. אדרבא אמר לאותו האיש איני יכול לעשות לה שום טובה. האיש הלך מאתו אל חבריו שישבו שם למטה לצד מערב. וסיפר לחבריו מה שעשה הרב ומה שהשיב לו. והיה להם הדבר הזה לשחוק ולעג כי ידעו שאשתו היא בשלימות הבריאות כראוי. ושחקו ולעגו על הרב הר"מ עד למדי בעוד מינוטין אחדים רץ ובא שליח מביתו להביהמ"ד ואמר לו לאותו האיש שנתן הפ"נ בדרך ליצנות. מהר לך אל ביתך כי אשתך נחלה פתאום והיא מסוכנת. האיש הזה נבהל מאוד וכן כל חבריו נבהלו. ורץ אותו האיש לביתו וכל הפעולות והרפואות שעשו לה לא הועילו לה ומתה פתאום רח"ל. מובן הדבר היטב שנעשה שנאה גדולה ביניהם ובין הה"ק הרי"מ הנ"ל רק מחמת מורא הוכרחו כולם לשתוק. כן התנהג זמן מה. אח"כ אמר לחותנו שיראה לשכור לו עגלה לנסוע לאיזו מקומות מאחינו בנ"י כו' והבעל העגלה יהיה המשמש שלו בכל זמן הנסיעה. כן עשה חותנו שכר לו עגלה לנסוע לכל מקום שירצה כו'. אחר זמן מה נסע לבראד ונעשה שם מלמד תינוקות ולמד עם תלמידיו תורה שבע"פ.

משניות וגמרא כו' ונשא חן בעיני הבע"ב שלו. בהעיר בראד היו הלומדים והגדולים דשם מתנגדים גדולים להבעש"ט הק' כי דרך הבעש"ט הק' היה רחוק וזר בעיניהם. עד שפעם א' נועדו בשם הגדולים ודיברו הרבה הבעש"ט הק' עד שהיה ההסכם ביניהם לנדות ולהחרים את כ"ק הבעש"ט זצ"ל כי חשדוהו שאינו מסיטרא דקדושה ח"ו וכמעט שנגמר הדבר ביניהם לעשות כן:

אכן הרב אב"ד דשם אמר לחבריו הגדולים שלא למהר, ולקרוא עוד את המלמד הלזה שבא לכאן לא כביר, כי לדעתו שהוא לומד תורה לשמה, כי הילוכו להביהמ"ד הוא אצל חדר המלמד הזה ושומע את לימודו שלומד בינו לבין עצמו בגודל יראה והתלהבות. כן הוה שלחו לקרוא את המלמד למקום הוועד שלהם, בא אליהם, אמר הרב אב"ד אליו הנה כפי שאני שומע את לימוד שלכם קודם אור היום בעת שאני הולך לביהמ"ד נראה בעיני שאתם לומדים תורה לשמה, לכן הננו רוצים גם הסכמה שלכם על זה שיש לנו כמה קושיות ופליאות על הבעש"ט כו' כו' והוסכם בדעתינו להחרימו ח"ו כי לדעתינו שאינו מסטרא דקדושה ח"ו, אכן אנו רוצים גם הסכמה מאתכם ע"ז אם לעשות כן. הרה"ק כשמעו את כל דבריהם בזה ענה ואמר, הנה מי אני ומה אני נגדיכם להגיד לכם את דעתי כי יודע אני מיעוט ערכי נגדיכם כי אתם גדולים בתורה ואני הדיוט נגדיכם, אך אין מסרבין לגדול, לכן אין דעתי מסכים עמכם בדבר זה לעשותו. כי הלא דין מפורש בכמה דוכתי במשנה ובגמרא, שאין חבין לאדם שלא בפניו, וזכין לאדם שלא בפניו, ואין לנו חוב גדול יותר מזה לנדות ולהחרים כו' ואיך יתכן לעשות ד"ז ש"א בפניו, כי אולי אם נשאל אותו על כל אלו התמיהות אולי יתרץ לנו שלא יוקשה עליו כלום, ע"כ איני מסכים כן לעשות ד"ז שלא בפניו ח"ו, הם כשמעם דברים המצודקים מפי המלמד לא היה להם עוד שום פתחון פה נגדו ונתבטל הקטרוג בעזר"ה, והציל את הרב הבעש"ט הק' כו', אחר זה הלך המלמד אל הבעלי בתים שלו אבות התלמידים שלו ואמר להם מחמת טעם הכמוס עמדי איני רוצה להיות עוד מלמד אצליכם. ראו לכם מלמד אחר במקומי ואני נחוץ ליסוע לביתי. אם תרצו לשלם לי שכר לימוד בעד זמן זה שלמדתי עם בניכם כפי החשבון. הרי טוב. ואם לא תשלמו לי איני יכול לתבוע מכם ואסע לי מפה בלא תשלומין, גם באמצע הזמן. כי נחוץ לי זה.

הבע"ב ביקשו אותו שלא יעזוב אותם. אולי מעט הוא השכר לימוד שקצבו לו. יוסיפו לו כרצונו. אכן הוא לא רצה ונסע לו משם. ובא למעזיבוז אל הבעש"ט הק'. בבואו אליו נתן לו הבעש"ט שלום בגודל חביבות ואמר לו הבעש"ט הק' בזה הלשון. אהבת צדק ותשנא רשע ע"כ משחך אלהים לעולם, זה הפסוק עליך נאמר, אהבת צדק ותשנא

רשע, היינו מה שעשית בבראד להפיר עצת הגאונים נגדי. על כן משחך אלהים, עבור זה הוכרז בשמים שתהיה מגיד משרים בק' זלאטשוב. וכן הוה, זי"ע ועל כל ישראל בעוה"ז ובעוה"ב:

טז) דבר נחמד. המופלג הותיק ה"ר יחיאל שו"ב ז"ל מאוהרינן סיפר לי ששמע זה מפי המופ' ה"ר חיים שו"ב ז"ל מסאטנוב. ה"ר חיים שו"ב הנ"ל סיפר לו שנסע פעם אחד עם הרה"ק ה"ר משהלי מזוועהיל זצ"ל יחד בעגלה א' אמר לו הרה"ק ה"ר משהלי הנ"ל בזה"ל שמעתי מפי אבי מורי הרה"ק ה"ר יחיאל מיכל זצ"ל מזלאטשוב, ואמר לי ששמע מפ"ק של הבעש"ט הק' זצ"ל, שאמר הבעש"ט הק' בזה הלשון, פעלתי אצל השי"ת שהטבילה שאדם טובל א"ע במקוה בבוקר יהיה נחשב לפני הקב"ה כמו תענית יום א' ע"כ דברי קדשו:

מעשיות ונפלאות

צדיקים - מעשיות ונפלאות:

מעשיות פלאיות א. מלידת המגיד הגדול ממעזריטש. ב. מהרה"ק ר' אלימלך וחרה"ק רי"י מלובלין. ג. אהרן קארלינער הגדול. ד. ר' יעקב שמשון משפוטיווקע:

ועוד כמה מעשיות פליאות מהרבה צדיקי עולם זי"ע. יז) סיפר לי הנכבד וו"ה ה"ר משה אהרן מפערליק ששמע ד"ז מפ"ק הה"ק משטיפינעשט זצ"ל מלידת הה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זצ"ל, אביו של המגיד הגדול ר' אברהם שמו, היה מלמד בכפר א' סמוך להעיר שדר שם עם ב"ב פ"א אירע שהיה ל"ט לאשת ה"ר אברהם הנ"ל אמו של הה"מ הגדול, שלחה אשתו של ה"ר אברהם הנ"ל לבעלה אל הכפר שיבוא ללון בביתו, ואז היה ימי חורף. קרירה גדולה ושלג גדול, לפנות ערב שעדיין לא בא לביתו דימתה אשתו שבודאי לא יבוא בעלה לביתו לכן לא הלכה לטבילה הוא הר"א הנ"ל הלך מהכפר לביתו במסירות נפש ונשתהה ובא לביתו ערך חצי לילה, בבואו דפק על חלון ביתו לפתוח לו, אשתו פתחה לו והיא הלכה תיכף להמרחץ והקיצה את הבלן בעל המרחץ לפתוח לה את המרחץ ולהכין לה מים חמין כדין הבלן כעס עליה וקילל אותה בקללות נמרצות ובגנות מאד, ולא רצה לפתוח לה בשום אופן, האשה בראותה שאינו רוצה לפתוח לה, הלכה תיכף באישון לילה להרב דעירה והקיצה אותו וביקשה אותו לרחם עליה ולילך עמה אל בעל המרחץ ויפקוד עליו שיפתח לה המרחץ, דער רב איז גיוועהין א ערליכר רב. והלך לבעל המרחץ וביקש אותו שיפתח לה ולהחם לה חמין כראוי וכנהוג, אכן בעל המרחץ לא רצה לציית גם אל הרב ולא רצה לפתוח המרחץ, היא לא נחה ולא שקטה,

והלכה תיכף אל הפרנס מהעיר והקיצה אותו וביקשה מאתו ג"כ כנ"ל שילך עמה אל בעל המרחץ לפקוד עליו שיפתח לה כו', הפרנס לא סירב, והלך עם האשה ופקד וגזר על הבלן שיפתח המרחץ לאשה זו וכו', מחמת הכרח פתח לה הבלן את המרחץ והחם לה חמין כו' ומלילה זו נולד הרב הקדוש המגיד הגדול זצוקללה"ה, פעם א' עשה המגיד ז"ל יחוד גדול ונורא אשר משמת ימי בראשית עד עכשיו לא נעשה יחוד כזה, והיה מזה נח"ר גדול למעלה, שאלו אותו מן השמים, מה השכר שרוצה בעד זה. הוא השיב שלא עשה על מנת לקבל פרס, אמרו לו ממעל, אעפ"כ הגידה מה השכר שאתה רוצה, השיב המגיד ז"ל, הוא רוצה שלשלת הזהב. היינו זרעו וזרע זרעו שיהיו כולם צדיקים עד ביאת הגואל צדק, כן ניתן לו זה מן השמים, והבעש"ט הק' זצ"ל פעם א' עשה ג"כ יחוד גדול ונורא אשר משמת ימי בראשית עד עכשיו לא נעשה יחוד כזה, אמרו לו ג"כ מן השמים, מה שכר אתה רוצה בעד זה, אמר הוא שרוצה שלשלת הזהב לזרעו וזרע זרעו כו' כנז"ל, השיבו לו מן השמים כבר קדמך, עכ"ל הק' והטהור. זי"ע ועכ"י אמן:

יח) החסיד ה"ר אברהם מטאלנא סיפר זה להחסיד ה"ר מרדכי מבאלטא ור"מ הנ"ל סיפר לי. ה"ר אברהם הנ"ל היה בר"ח אייר אצל כ"ק אדמו"ר הזקן מרוזין זצ"ל ועשה שם סעודת ר"ח וסיפר הרה"ק אז שהיה קפידא אצל המגיד הגדול מעזריטש זלה"ה שגדולי התלמידים שלו כולם יתראו לפניו בימי הספירה דוקא, מפסח עד חג השבועות. לא בשבת א' דוקא רק בהמשך ימי הספירה אלו יתראו כולם לפניו. גם אמר אז הרה"ק שהמגיד הגדול היה מלמד טוב בימי נעוריו כשהיה מלמד תינוקת וכשלמד עם תלמידיו הראה להם מעמד הר סיני והתחיל הרב לומר תורה על ענין הספירה. ואח"כ אמר מי שאין ביכלתו כן נאר אז דער איבערשטר העלפט אים אז ער האט די זכיה צי קומען צי דעם צדיק וואס ער איז גינימין גיוותרין פון דעם ארט וואס דער פגם פין חטא אדה"ר האט אהין ניט גיגרייחט. איז ער בכח ער זאל אים ארויס ציהין פין אלי שלטרץ ע"כ דברי קדשו:

יט) הרה"ק רבינו ר' אלימלך זצללה"ה. פעם א' בנסעו להמגיד הגדול ממעזריטש זלה"ה ביקש אותו תלמידו הרה"ק הר"י מלובלין זצ"ל שיקח איתו ג"כ להמגיד. ולקחו. ובשב"ק ביושבם בשלחנו אירע שהרב הר"י מלובלין ישב למטה רחוק מהמגיד, כי היה אז עדיין רך בשנים. המגיד ז"ל דיבר אז מאגדה זו של ר' אליעזר בן דורדיא (ע"ז די"ז) שאמר שמים וארץ בקשו עלי רחמים כו'. הרים וגבעות בקשו עלי רחמים כו' עד שאמר אין הדבר תלוי אנא בי געה בבכיה ויצאה נשמתו יצא בת קול ואמר ר' אלעזר ב"ד מזומן לחיי עוה"ב. בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה א'. ע"כ. שאל

המגיד ז"ל ואמר לכאורה יש להפליא על בכיית רבי למה בכה. אדרבא הו"ל לשמוח ע"ז שזכה להתקבל לפני השי"ת וקנה חיי עוה"ב בשעה א'. ותירץ המגיד שיש לומר שבכיית רבי היה במה שמת תיכף כי אלו היה חי עוד היה קונה עוה"ב ביתר שאת ממה שקנה בשעה א' האברך הר"י מלובלין בשמעו תירוץ המגיד אמר לחבירו שישב אצלו. אלו היה לי רשות מהרב הייתי אומר תי' אחר על בכיית רבי. החבר זה ששמע דברי האברך הנ"ל הגיד זה לחבירו שישב למעלה ממנו. וחבירו לחבירו עד שהגיעו דברים אלו אל המגיד. אמר המגיד ז"ל שנותן רשות להאברך הנ"ל להגיד תירוץ שלו אמר הר"י מלובלין. לדעתי י"ל הטעם שבכה רבי עפ"י מ"ש בש"ס (נדרים ד"נ ע"ב) שאם רבי היה שמח לפעמים היה בא פרעניות לעולם ע"ש מענין בר קפרא. לכן אף בכאן הו"ל לרבי לשמוח ע"ז שזכה ר"א ב"ד לקנת עולמו בשעה א'. רק שרבי היה מתירא לשמוח שלא להביא פורעניות לעולם ע"כ בכה רבי. המגיד כשמעו דברים אלו הוטבו בעיניו ואמר בזה הלשון דער יונגר מאן זאגט בעסיר פין מיר ע"כ. [א"ה מ"כ בחידושי אגדות מהרש"א ז"ל במס' ע"ז דף יו"ד. וז"ל קונה עולמו כו' אבל בכה רבי אההיא דלא קנה עולמו רק בשעה א' שנהרג ויצא מן העולם ולא זכה למדריגה היותר גדולה לקנות עולמו בכמה שנים. עכ"ל. הרי שהמגיד ז"ל ברוח קדשו כיוון למ"ש רבינו. מהרש"א ז"ל.] ובגודל עניוות שלו אמר שהאברך מגיד טוב יותר ממנו. ומענין לענין באותו ענין: ב)הרה"ק ה"ר אהרן קארלינר הגדול זצוקללה"ה. פעם א' למד באיזה מסכת ובאיזה סוגיא בשם נתקשה מאוד בהבנת הענין, ונצטער מאוד ועגמה נפשו לבוא אל עומק הבנת הענין, והתפלל במחשבתו להשי"ת שיאיר עיניו בהבנת הענין והסתכל הרבה בסוגיא זו.פתאום נכנס לחדרו בעל עגלה א' שמת כבר איזה זמן והרב ר"א היה מכירו היטב והושיט לו:

הבע"ג מכתב א'. פתח הרב הר"א את המכתב ראה שכתוב שם הבנת הפשט של סוגיא זו שנתקשה בה הרב. ומבואר שם הבנת הענין בהשכל בטוב טעם ודעת. מובן שהוטב זה בעיני הרב למאוד. מתרי טעמי. א' שנתיישב לו הלימוד שלו שנתקשה בו. הב' ע"ז ששלחו לו מן השמים תירוץ נכון. שאל הרב הר"א את הבע"ג איך הוא בשם בעולם העליון. השיב לו הבע"ג כי טוב לו שם מאוד. שיחדו לו שם חדר א' גדול ומהודר ביופי והוא לבדו יושב שם. ואם צריכין לשלוח איזה שליחות לעוה"ז עולם השפל. הולך הוא בשליחות זה. רק בדבר זה לא טוב לו שיושב לבדו בהחדר ואין אחר עמו. שאל אותו הרב במה זכית לזה. הלא אני מכירך לאיש פשוט מאוד. השיב לו הבע"ג האמת הוא כן כאשר הרב אומר רק בשביל דבר א' זכיתי לזה. פעם א' נסעתי עם עגלה שלי דרך יער א'. ראיתי שיהודי א' היה תלוי באילן א' ועוד נשמתו בקרבו שלא נחנק עדיין והיה

צועק שיצילוהו. אני כראותי זה נכמרו רחמי עליו ודלגתי מהעגלה שלי אליו ובסכיני חתכתי החבל שהיה תלוי היהודי בצווארו והצלתיו מהמות וחיה. ועי"ז זכיתי בעולם העליון שלא לדן אותי בדיני גיהנם והכניסו אותי בחדר זה שאשב שם לבדי. אמר הרב שבזו המעשה נתיישב לו המימרא שבגמרא. יש קונה עולמו בשעה אחת. היה קשה לי דקדוק הלשון. עולמו. הוה לי' למימר, יש קונה עולם הבא, כמורגל לשון זה בכל הש"ס, מאי היא לשון עולמו, עכשיו נתיישב לי דקדוק לשון זה, שהבע"ג היה איש פשוט מאוד ואין מגיע לו עוה"ב, כי לא היה לו מעשים טובים, רק דבר א' טוב מצאו בו שהציל נפש א' מישראל, ונתנו לו שם עולמו חלק א' מועט, וזהו עולמו שהיה מגיע לו, שקנה זה בשעה אחת, והבן, ודברי פי חכם חן, זי"ע ועכ"י:

כא) ד"ז שמעתי מכבוד א"א מו"ר הרב זלה"ה. הרב הק' ה"ר יודהלי מגרידינג זצ"ל בתה אליו אשה אחת בבכיה ובקשה איך שבעלה חולה ומסוכן ונוטה למות ומבקש מכבוד הרב שילך אליו כי יש לו דברים נחוצים לדבר עמו ובעבור שהוא אינו יכול לילך אל הרב לכן מבקש מהרב לטרוח ולבוא אליו, הרב ר' יודהלי נעתר למבוקשו והלך אל החולה והלכו עמו איזו אנשים, האשה קדמה והלכה לפניהם להראותם את ביתה. בבואם אל בית החולה פתח הרב את הדלת לכנוס ותיכף נבהל ונרתע לאחוריו וסגר הדלת ועמד כך אחורי הדלת רגעים אחדים ואח"כ פתח הדלת ונכנס וישב לפני החולה. החולה בכה לפני הרב בעבר שמרגיש בנפשו שימות וילך בדרך כל הארץ והוא הדיוט ואין בו מעשים טובים ששגינו עליו כו'. הרב שאל אותו אם זוכר הוא מאיזה מע"ט שעשה בימי חייו שיספר לו החולה השיב לו שאין לו שום מע"ט כי הוא הדיוט גמור כמעט לא יכול להתפלל אף בפשוט, ופרנסתו הוא שנדר. היינו מפשיט עורות מבהמות הנשחטים בהברנא. הרב שאל אותו עוד הפעם לשום על לבו ולהזכיר א"ע ולספר לו איזה מע"ט שעשה בימי חייו כן שאל אותו פעמיים ושלש. החולה שתק ונזכר וסיפר להרב בזה הלשון. הנה נזכרתי מאיזה דבר טוב דבר קטן שעשיתי. פעם א' הלכתי בהשכמה אל הברנא למלאכתי. ראיתי שעגלה אחת יורדת מההר ומלאה אנשים ונשים וטף מחתונה א' מהעיר. והבעל עגלה היה שיכור ולא אחז הסוסים בישוב דעת שיסעו וילכו בדרך הישר לרדת מההר. ונטו הסוסים מדרך הישר לילך לצדדי הדרך ובזה היו מסכנים כל היושבים על העגלה ליפול ולהתרסק ח"ו כי משני צידי הדרך היה ההר כרות בעומק ולא בשיפוע באלכסון. ומחמת משא הגדולה של העגלה ושל האנשים היושבים בה לא יכלו הסוסים לעכב מרוצת העגלה לעומק. ואני הלכתי אל ההר נגד העגלה. כראותי שכל האנשים הם מסוכנים ליפול ולהתרסק לאברים ח"ו והיה צעקה גדולה בין האנשים

שעל העגלה רצתי מהר אל העגלה ובכל כחי אחזתי הסוסים והעגלה עכבתי על כתפי ונתעכבה:

העגלה קצת עד שקפצו כל האנשים מתוכה ואח"ז תיכף עזבתי העגלה עם הסוסים מעלי. הסוסים רצו מההר והעגלה עם כל המשא שבתוכה על גבי הסוסים בדרך עקלתון. הסוסים נהרגו והעגלה נשברה לגזרים וניצולו כל האנשים על ידי, זה הדבר הקטן אני זוכר שעשיתי, יותר מזה אין לי שום מע"ט שיהיו לי למליץ בעולם האמת כו'. הרב פקד על החולה וכן הבטיח לו שאחר מותו יבוא אליו להודיע לו מה שנעשה עמדו שם, ובחזרתו הרב ה"ר יודהלי ז"ל לביתו שאלוהו האנשים שהלכו עמו, מה זה שבפתחי הדלת לכנוס נבהל ונרתע לאחוריו וסגר הדלת ועמד שם זמן מה ואח"כ פתח ונכנס, אמר להם הרב הייתי סבור שאני הולך לבקר חולה איש פשוט, וכאשר פתחתי הדלת ראיתי ע"ג ראש החולה תלוי מנורה של אש וז' נרות של אש דולקים וזה שייך רק לצדיק גדול, מזה נבהלתי ונרתעתי לאחורי וסגרתי הדלת להתיישב קצת ואח"ז נכנסתי, ע"כ שאלתי אותו כמה פעמים לספר לי מעשים טובים שלו, אולי הוא נסתר, עד שנזכר וסיפר מה שהציל את כל האנשים שבעגלה, ובאמת עשה זאת במסירת נפש גדול, כי היה בנקל שגם הוא יהרג עמהם במה שרץ ועיכב על כתפו המשא הגדולה הלזו בשיפוע ההר, וה' עזרו שניצל הוא והציל את כל האנשים ומחמת עשיה זו שעשה האיש הפשוט הזה במסי"נ גדול ע"כ זכה זו המראה הנפלאה, אחר מותו בא המת אל הרב ר' יידהלי ז"ל בחלום הלילה ואמר לו, הנה מנעוני מלכנוס לגן עדן עד שאקיים מה שהבטחתי להרב ר' יודהלי להודיעו וכן היה, אחר מותי שקלו בכף מאזנים הזכיות והחובות שלי, הזכות היו מעט מזעיר החובות הרבים הכריעו הכף מאזנים, ואז בעסקם בד"ז באה עגלה א' מלאה אנשים ונשים וטף ועוד כמה משאות אשר בה ונתנו העגלה עם כל הנ"ל על כף הזכויות ומחמת כובד המשא של העגלה עם כל אשר בה ועם הבלאטא שעל הגלגלים. שהניח הכל על כף הזכיות, הכריע הרבה כף זו מהזכיות את כף החובות, עי"ז נפסק הדין בב"ד של מעלה להוליכני לג"ע, ובהגיעי לפתחו של ג"ע לא הניחוני לכנוס עד שאקיים את הבטחתי שהבטחתי לכם, יותר מזה אין לי רשות לגלות מאותו עולם ואבקש מכבוד תו"ה למחול לי כי אין לי רשות לגלות יותר. ע"כ: כב) המורם מכל הנז"ל ללמד לנו מוסר השכל מעשה אלקינו ית"ש לעד ולנצח נצחים, מראש צורים אראנו, בנות לוט שכיוונו לשם שמים לחיות זרע מאביהן ולא לחיבת משגל, וכמו שהעידה עליהן התוה"ק בהעתק דברותיהן כמו שנאמר בפ' וירא אבינו זקן ואיש אין בארץ כו' ונחיה מאבינו זרע, שהיו סבורות שהעולם כולו חרב ונחרב כמו במי המבול. לכן רצו להקים זרע ע"פ תבל ולא

כיונו בזה להנאה גשמיות. לכך בשכר זאת הקים השי"ת מהם שלשלת הקדושה והיחוס והכבוד. מלכות בית דוד ונביאים וקדושים וכו' ומלך המשיח שיתגלה בב"א. עיין מ"ש בזה ר"מ אלשיך שם ובס' באר מים חיים ע"ש. מזה נראה בעליל כל מעשה אלקינו ית"ש כי נורא הוא. שאם אדם פשוט אדם הדיוט עושה דבר טוב למען שמו ית'. זה הוא חשוב ומעולה ומקובל לנח"ר בעיניו ית"ש ושכרו גדול מאוד ונפלא ויכול להשיג עבור זה מעלה גדולה ונפלאה. בעוה"ז ובעוה"ב. מה שצדיק גמור לא יוכל להשיג זה בנקל. וכמאמר חז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין אין צ"ג יכולין לעמוד (מס' ברכות דל"ד ע"ב) והיא הנותנת מאחר שהיה זה בשפל המדרגה הדיוט ובעל עבירה רח"ל ועושה תשובה למען שמו ית' בזה נתעלה סיטרא דקדושה וסטרא אחרא נכנעת. ע"כ מגיע לו שכר גדול בעד עשיית הנח"ר לה' ית"ש. וכמ"ש לעיל במעשה דהחייט שנתעורר לעשות תשובה שלימה וזכה למדריגת גילוי אליהו ז"ל כו' ע"ש וכמו כן בנידון זה שאם אדם הדיוט איש פשוט לא חכם ולא ת"ח כשעושה דבר טוב למען שמו ית'. זה הוא חשוב ומעולה וחביב ואהוב לפני מלכנו אלקינו ית"ש. וקונה:

עולמו בשעה אתת כו'. כמעשה דידן שזו המצוה שעשה בימי חייו. אחת הוא. רק שעשה בתום ויושר לב במסי"נ למען שמו ית'. זה הכריע על כל חובותיו שעשה. שכולם לשוגג נחשבו וכמו שאמרו חז"ל.

ב"מ דנ"ג ע"ב) עמי הארץ זדונות שלהם הוי כשגגות ות"ח שגגות שלהם הם כזדונות ע"ש. וכאשר אעתיק עוד אי"ה מעשיות כזו שאדם הדיוט הפועל דבר טוב, עי"ז זוכה למעלה גדולה ונפלאה ישתבח שמו של אבינו מלכנו הבורא ב"ה לעד ולנצח אמן. וכן מספרים העולם שאביו של הרה"צ הק' ה"ר חיים זצוקללה"ה מטשערנוויץ שזכה להוליד בן קדוש כזה עבור דבר טוב שעשה העמד בנסיון. שהיה לו אח עשיר במרחק ונעדר בלא בנים רח"ל יבמתו הודיעה לו לאחי בעלה שיבוא ויתן לה חליצה ותתן לו סך רב מעזבון בעלה אחיו של זה, הוא שכר לו עגלה ונסע לשם וטרח הרבה והוציא הוצאה גדולה על נסיעה זו. ובא וחלץ ליבמתו כדת ולא רצה לקבל שום ממון בעד החליצה ועשה המצוה לא לתקות קבלת ופרס רק לקיום מצות ה' ונסע לביתו. עי"ז זכה להוליד בן קדוש וצדיק וגאון כמוהו וכן אמו של הרה"צ הק' ר' אורי' מסטרעליסק זכתה לבן קדוש כמוהו עבור נסיון שעמדה בנסיון כאשר יובא פה עובדא זו. ועוד רבות כאלה. ישתבח שמך לעד מלכנו. אמן ואמן: כג) ה"ר ישראל שו"ב מבאלטא סיפר לה"ר מרדכי מבאלטא. והר"מ והנ"ל סיפר לי והר"י שו"ב הנ"ל שמע זה מהרהצה"ק ה"ר שמואל אבא זצ"ל מסלאויטא שסיפר מכ"ק רבינו ר' אלימלך זצוקללה"ה והוא. פעם אחד היה רבינו

ר' אלימלך זצ"ל חולה מאוד ושכב בהינער פלעט (היינו מין התעלפות) וכשהבריא סיפר זה. שבא אליו הרה"ק בעל המחבר "חסד לאברהם" ואמר לו בזה הלשון. אני חברתי עשרה ספרים והם חשובים בעולם העליון. ולומדים בהם בגן עדן. ואחיכם הקדוש ה"ר זוסיא כשחוזר ומכין א"ע לתפלה רועדים מפניו עולמות העליונים. וכל שכן בתפלה עצמה. הגידו לי הדרך החדש שעשיתם. והנשמות הבאים מעולם השפל לכאן פוקדים עליהם שילכו לשיבת הה"ק ר' שמעלקא זצ"ל. השיב לו רבינו ר' אלימלך מה שהשיב. וכששמע ר' ר"א מישיבת הרב ר' שמעלקא הלך הוא ג"כ לשם. בבואו שמה ראה איש א' שעמד בחץ אצל פתח הישיבה והרב היה מכירו שהיה מליזענסק. והיה איש פשוט. שמו מרדכי והיה כורך ספרים (איינבינדר) וזה לא כבר שנפטר מהעולם הזה. שאלו הרב. מרדכי איינבינדר מה אתה עושה בכאן. ובמה זכית לזה. השיבו ר' מרדכי הנ"ל, רבי אלו היו שומעים בעולם עליון שאתם קורין אותי מרדכי ולא ר' מרדכי היו מענישים אתכם. כי יצא הכרוז בשמים שלא יקראוני מרדכי רק ר' מרדכי. התחיל לקרותו ר' מרדכי מה אתה עושה כאן הלא אני מכירך לאיש פשוט. השיב לו כן הוא האמת ואספר לכם הענין. אחר פטירתי באו ושקלו מעשיי והכריע כף החובות ושלחו אותי לגיהנם. ותיכף שלחו והחזירו אותי לב"ד של מעלה כי דרכי היה מעודי שכל הגליונות שקצצתי מהם מהספרים הקדושים לא השלכתי אותם לחוץ רק צברתי אותם בשקים וגנזתי אותם על עליה שלי ובבואי בחזרה לפני ב"ד ש"מ הכרתי השקים שלי. והניחו השקים שלי עם הגליונות שבתוכם על כף הזכיות והכריע כף הזכיות ופטרוני מדין גיהנם ויצא פסק הדין לילך לג"ע. ותיכף הוכרז בשמים לקרוא אותי ר' מרדכי לא מרדכי. רק לגן עדן דארף מען קענין לערנין. ולמדו עמי נגלה, נגלה קען איך שוין. והיום אתחיל ללמוד נסתר, פקדו עלי לילך לישיבת הה"ק ר' שמעלקא ללמוד נסתר. ע"כ באתי לכאן:

כד) החסיד הישיש הנכבד ה"ר דובער ב"ר ליפא ז"ל מעירי פה הנקרא ר' בערל ליפליס, סיפר לי שפעם א' שבת אצל הרהצה"ק ה"ר ישראל אברהם זצ"ל מטשירנאסטרהא. בנו של רבינו ר' זוסיא זצוקללה"ה. ואז היה שם איש נכבד א' מאה"ק וסיפר לפני הה"ק הרי"א הנ"ל עובדא זו שמפורסם שם באה"ק שהיה בימי:

האריז"ל מעשה זו. בעיר אחת מארץ המערב דשם היה שם איש פשוט והדיוט. היה נושא משא (טריגיר בשוק.) ובא להרב דעיר הנ"ל ושאל אותו איך יתנהג מנהג ישראל כשר. שהיה לבו הומה להתנהג כישראל כשר רק שלא ידע איך. כי היה הדיוט מאוד ע"כ בא לשאול את הרב להורות לו הדרך הישר איך להתנהג בפרנסתו זו כישראל כשר. הרב שאלו אם הוא יודע ספר. השיבו שאינו יודע כלל. רק לומר תיבות התפלה לבד בגמגום

ובדוחק. הרב הזהירו להיות סר מרע בראשון. היינו שלא לגנוב ולא לגזול ח"ו וכו' ויתפלל בכל יום וקצת תהלים. זה שמר מאוד פקודת הרב לכל אשר ציווהו. בזמן מועט הצליחו הקב"ה. לכן עזב פרנסה זו וקנה לו סוס אחד ונעשה מוביל מים. כשנשתנה פרנסתו הלך אל הרב שלו להורות לו איך שיתנהג כישראל כשר במצב פרנסה זו. הזהירו הרב גם בזה לפי מבינתו. וזה שמר מאוד פקודת הרב בכל מה שציווהו הצליחו הקב"ה עוד. ועזב גם פרנסה זו ונעשה חנווני הלך ג"כ אל הרב ללמדו מנהגי ישראל בעת מצב פרנסה זו. הכלל כן הוה שבכל פעם שנשתנה פרנסתו הלך להרב לשאול איך להתנהג עכשיו, והרב לימדו לפי ערך של פרנסה זו. שלא להונות לשום אדם, ושיתן משקל טוב ויכריע היטב וכו'. הכלל האיש הזה נעשה חנווני גדול ועושר גדול, ושמר מאוד פקודת הרב בכל מה שציווהו, פ"א היה שם עצירת גשמים, גזר הרב תענית בעיר הלזו, כדינא, ושלח הרב אחר חצי היום שליח לבקר בכל בתי העיר ולראות אם מקיימים ומתענים, השליח בא אל בית העשיר הנ"ל ראה שאוכל סעודת הצהרים עם בני ביתו, השליח בא והגיד להרב שהעשיר הלזה אינו מקיים גזירתו להתענות, שלח הרב אחר העשיר לקרותו אליו, הלך אל הרב. הרב שאלו מדוע אינו מקיים גזירתו הגזר להתענות, התנצל א"ע לפני הרב שלא ידע כלל מזו הגזירה ואלו היה נודע לו ודאי היה מקיים, העשיר שאל את הרב למה גזר תענית. הרב סיפר לו שכן הוא הנהוג בישראל שבזמן עצירת גשמים ח"ו צריכין להתענות ולבקש רחמים. מבעל הרחמים. שירחם על עמו בית ישראל כו' כו'. העשיר שמע מהרב כל מה שדיבר אליו והרחיב דיבורו בזה. מובן שנכמרו רחמיו על ישראל והלך להחלון שבבית הרב ונשא עיניו לשמים ואמר בלשון בקשה ותחנונים בזה הלשון כלפי השי"ת. רבש"ע אזוי ווי איך פאלג דיך. בייט איך דיך פאלג מיך אייך. סי זאל געהין רענין. תיכף כתומו לדבר התקדרו השמים בעבים והתחילו הגשמים לירד כראוי. הרב וכל האנשים שבביתו המה ראו כן תמהו בראותם שדבריו עשו פרי ונשמע קולו במרום ונתקיים בי כמש"נ עוד הם מדברים ואני אשמע התחילו לחקור אחר העשיר הזה אולי הוא מצדיקים הנסתרים כו' עד שאלוהו בעצמו. והודה להם. שאמת הוא שהוא הדיוט גמור. רק מה שלימדו הרב לשמור ולעשות שומר מאוד לקיים בתמימות ויושר לבו. ובכל פעם ששוקל איזה דבר למכור הוא רואה על הלשון של הכף מאזנים שלו. את שם הוי"ה ברוך הוא. ע"כ סיפר האיש מאה"ק את המעשה זו לפני הרה"ק הר' ישראל אברהם זצוקללה"ה. והוא הר' בערל ליפליס שמע ג"כ אז את הסיפור הזה הנורא מפי האיש הנ"ל:

כה) עוד סיפר לי החסיד הישיש הר' בערל הנ"ל שאז שמע מפי הרב הק' הרי"א הנ"ל שהיה מתאנח על קיצורו בעבודת השי"ת. והיה קובל על עצמו. שמקצר בעבודתו ית' ולמה לא אהיה דומה לדודי הרב הקדוש ה"ר אלימלך זצ"ל אחי אבי זצ"ל. כי דודי הקדוש הר"א. כך היה מנהגו בקודש. בהגיע חודש אלול, מתחלת אלול עד אחר יום הקדוש היה מתבודד בחדרו. והיה מקפיד גדול שלא להטרידו בבקשות שאינם נחוצים כ"ש לשעה, זולת לאיזה דבר נחוץ מאוד או בשביל פיקוח נפשות ח"ו אז יקבל קויטל שיתנו לו וגם זה בתכלית הקיצור שלא לדבר עמו הרבה בזה שלא להפסיקו מעבודת השי"ת. כל האנשים שהיו נוסעים אליו היו יודעים:

מזה וקיימו מסתמא את רצונו בזה. פעם א' אירע שבעיר אחת רחוקה הרבה מליזענסק עירו של הרה"ק הנ"ל. היה שם איש עשיר א' יקר ונכבד כו' היה לו בן אחד מושלם בכל המעלות. יצא מדעתו רח"ל. וכל הרפואות שעשה אביו עבור בנו הנ"ל. שדרש ברופאים ורפואות שונות ובמלחשים לא הועילו לו כלום. והוכרח אביו לשכור שומר לבנו הנ"ל לישב עמו תמיד ולשמרו כי היה מדבר דברי שגעון והיה עושה מעשים מכוערים רח"ל להכות ולשבר וכו' ומובן גודל הצער והיסורים שהיה לו לאביו ולכל ב"ב מזה. ונודע לו מגודל חקירתו שרבינו הק' ר"א זצ"ל הוא בעל מופת גדול ופועל ישועות וכל הבאים לפניו במבוקשים שונים נעזרים אצלו בעזרה"י לכן הוסכם בדעתו לנסוע אל הרהצה"ק עם בנו החולה הנ"ל. ושכר לו עגלה ביחוד ולקח עמו בנו הנ"ל עם השומר שאצלו ועשה הוצ' הרבה ע"ז. עד שהגיע קרוב לליזענסק. ויהי בנסעם. בא כנגדם איש א'. [הוא היה אליהו הנביא ז"ל.] כראות האברך החולה את האיש הלזה שהלך לקראתם. אמר לאביו בזה"ל. אבי תן נדבה הגונה לזה האיש. [שהיה הולך בדמות עני], אביו העשיר ששמע מבנו החולה החביב לו דיבורים טובים והגונים. שזה כביר שלא שמע מבנו רק דברי תהפוכות. מאוד היו חביב לו דברי בנו ומגודל השמחה שהיה לו מדיבורים אלו נטל מכיסו א' טאהליר [מטבע כסף שעלה ח' זהו' אז] וקרא אליו את העני הזה אשר הלך לקראתם ונתן לו מטבע זו לנדבה. העני לקח המטבע. ושאל העני את העשיר זה הגידו לי להיכן אתם נוסעים. העשיר השיב לו. אני נוסע אל הרה"צ הר"א נ"י מליזענסק עם בני זה החולה שיישב עמי בהעגלה פה. אולי אתעזר על ידי הרה"צ שיתרפא בני העני אמר לו. הנה בנכם הוא בריא וב"ה שנעזר ונתרפא. ע"כ לדעתי שאינכם צריכין עוד ליסע להרה"צ. וחזרו לכם לעירכם. הלא אתם רואים שבכנם נ"י הוא בדעתו כראוי ונתרפא כהוגן. העשיר השיבו. הנה יכול להיות שהאמת אתכם שכן בני נ"י נתרפא כראוי אכן היתכן אחר כל הטורח הרב והוצאה רבה שהיה לי בזה וכעת שאני קרוב לעיר ליזענסק

היתכן שלא אראה פני הקדוש אחר כל הטורח הרב שטרחתי בשבילו. השיב לו העני הנה כנים הם דבריכם אבל אני מזהירכם שלא להטריד אותו צדיק הרבה בדבריכם כי המבוקש שלכם כבר נתמלא. העני הזה נעלם מעיניהם. העשיר. ראה האמת שכן היא שבנו נתרפא ואינו מדבר עוד שום דברי שגעון כאשר עד עכשיו ויושב בהעגלה שקט ושאנן ככל האנשים הבריאים. מובן שהיה לו נחת רוח גדול מזה. ובא לעיר ליזענסק אל אכסניא. והכין לו קויטל עם י"ב אדומים ובא אל הרה"ק הר"א. והגידו לו את התגהגות הרה"צ שמהתחלת אלול עד אחר יו"כ אינו מקבל הרב קויטלך רק לצורך גדול. ואז היה ימי אלול. התחיל לבקש את הגבאי של הרב. שילך לקבל רשות מהרה"ל להכניסו וליתן לו קויטל ולדבר עמו בקצרה אחר כל הטורח הרב שהטריח ממרחק לבוא לכאן ומסתמא נתן ש"ט להגבאי. הגבאי נכנס להרב והציע מבוקש אותו האיש. הרב הרשהו שיבוא לפניו עם קויטל. כן היה. האיש הזה עם בנו נכנס להרב ונתן לו שלום. הניח לפניו קויטל שלו עם י"ב אדומים זהב. הרה"ק אמר לעצמו בדרך צער ויגון. האיי, לאליהו ז"ל נותנים א' טאהליר. ולאלימלך נותנים אדומים זהב. ובירכו ופטרו לשלום. האיש הזה נבהל מאוד והבין שהעני הזה שפגעו בו הוא היה אליהו ז"ל. ונסע לשלום ומבוקשו נתמלא כו' וסיים הרה"ק הר' ישראל אברהם זצקללה"ה. הנה דודי הרה"ק הר' אלימלך זצ"ל בכדי שלא להטרידו ולהפסיקו מעבודת הבורא ב"ה שלחו מן השמים והטריחו את אליהו הנביא ז"ל להזהיר את האיש הזה שלא יטריד את הרב הרבה. ואיך לא אבוש ולא אכלם מזה ומתי יגיעו מעשיי למעשה דודי הרה"ק ולמעשה אבותי וכו' וכו' והיה מצטער ונאנח ע"ז. למה הוא אינו במדריגה זו:

כמה גדלה מדריגת דודו הרב הקדוש ז"ל עד שהטריחו את אליהו הנביא ז"ל להזהיר לזה האיש שלא יפסיק אותו מעבודת ה' ית"ש והוא אינו כן, [וכמו שמצינו בה"ס מס' חולין דף ה' א' אנא כחלא בר חמרא לגבי אבא כו' כו'. שהיה מתלונן ונאנח ע"ז שאינו במדריגת אביו וכו',] זי"ע ועכ"י. [ועיין ס' ערבי נחל ר"פ עקב מ"ש ע"ז הגמ' אנא כחלא כו' ע"ש]: כו) שמעתי מכבוד אאמו"ר הרב זללה"ה כ"פ שסיפר לו כבוד אחיו הרב היקר המופ' כו' ה"ר ליביש אלל"ה אב"ד ד"ק אושיצא. והוא. דודי הרב הר"ל הנ"ל היה רגיל לנסוע להרה"ק הרי"א ז"ל מטשירנאסטראה והיה חשוב וספין בעיניו עד למאוד. ובכל שנה היה נוסע אליו קודם הפסח והיה מאוכלי שלחנו כל ימות הפסח. ועל אחרים היה הרה"ק מקפיד מאוד ולא רצה שיבואו אליו על יו"ט ש"פ רק דודי הר"ל הנ"ל ואולי עוד איזו יחידי סגולה שבאו אליו על חג הפסח. ועדיין היה מגורת דודי הרב הר"ל בעיר קיטייראהד. בימי נעוריו קודם שנתקבל לרב ומו"ץ. בבואו קוה"פ להרה"ק סיפר לו עג"נ

שלו איך שהשאיר אשתו בביתו וקצת חולה וכו'. הרב הק' בבואו עיו"ט מהמקוה. ישב על כסאו בחדרו. פניו בוער כלפיד אש. מחמת גודל הדביקות ולבש זשופיצא חדשה של משי כן בכל שנה לבש בכל ע"פ זשופיצא חדשה.] דודי הר"ל עמד לפני הרה"ק בחדרו. אמר לו הרב. ליבוש, הייתי עכשיו בעירך קיטייראהד. אשתך היא בשלימות הבריא' ב"ה. לסימן שהולכת במלבוש צבוע כך וכך. אצל הבית המדרש בשם דר שם אברך אחד הוא נוטר ברית וחידוש הוא. רק אריכות ימים איני רואה עליו. דודי הרב הר"ל בשמעו דיבורים אלו. נתפלא מאוד. והיו לו לנח"ר בשמעו פ"ש מאשתו שהיא בריאה. ובפרט שהגיד לו סימן טוב שראה אותה מלובשה בלבוש צבוע כן וכן שהיה ניכר לו המלבוש היטב. ובלא"ה היה מאמינו ג"כ. הרה"ק ראה את דודי והבן שהיה מתפלא מדבריו אלו אמר לו הרה"ק מה אתה מתפלא ע"ז שהגדתי לך שהייתי עכשיו בעירך כו' הנה ידוע שהילד בעודו בבטן אמו הוא צופה ומביט מסוף עולם ע"ס (כמ"ש במסכת נדה דף למד) רק בהוולדו בא מלאך וסטרו ע"פ. עד שיגדל ויתאמץ בעבודת ה' ית"ש וברוב התעצמיתו בעבודת ה' ישיג מדריגה זו להיות צופה ומביט מסוף עולם ע"ס. ואני כעת ב"ה אוכל להביט חמשה עשר פרסאות סביבת נושינא"ס. לכן אל תתמה ע"ז שהגדתי לך שהייתי בקיטייראהד. מובן שהיה כ"ז לגודל נח"ר לדודי הרב ר"ל ז"ל. ודודי היה מבקש כמה פעמים את רבו הנ"ל שיבוא גם לעירו הנ"ל והיה מפציר בו כמה פעמים עד שהבטיח הרה"ק להיות בעירו הנ"ל. בבואו לקיטייראהד היה אכסניא שלו בבית דודי הרב ר"ל. כל אנשי העיר באו לקבל שלום מכבוד הרב הק. ובתוכם בא ג"כ האברך הנ"ל שאמר הרב עליו שהוא נוטר ברית מאוד וחידוש הוא, ותיכף בעת שנתן האברך הנ"ל שלום להרב. והיה מלמד. ולא היה מצויין כ"כ בהעיר לבעל מדריגה זו. רק לסתם איש ישר. הרב התחיל לקרוא בקול. ליבוש ליבוש ודודי הר' ליבוש היה טרוד מאוד בביתו להכין להרב כל צורכו לפי כבודו. רצו המשמשים לקרות את ר' ליבוש. והגידו לו הנה הרב הק' קורא אתכם. לכו אליו. תיכף הלך אל הרב, אמר לו הרב בלחש הנה זה הוא האברך שהגדתי לך בביתי עליו שהוא נוטר ברית והוא חידוש. והכפיל עוד הפעם ואמר. רק אריכות ימים איני רואה עליו. כן הוה שנסתלק בעוה"ר בקוצר ימים ושנים. עוד זאת סיפר לי מר אבי הרב זצלה"ה אשר בבוא הרה"צ הק' הרי"א הנ"ל לאיזה עיר. היה רעש גדול בין הקטנים ילדי ישראל דרדקי דבי רב להיותם בודקים הציצית שלהם אם כשרים הם כדינא בשמנה חוטין כו'. כי הקטנים שגם כן היו רצים מבית רבן לקבל שלום מהרב הק' אלו שהלכו בארבע כנפות בציצית פסולים. היה גוער בו ואומר לו הרה"ק. למה אתה הולך בציצית פסולים. מובן שהקטן נתבייש מאוד לפני רבים. לכן היה ד"ז:

לחוק אשר בבוא הרה"ק לאיזה עיר היה רעש וחרדה בין הבנים לבדוק הציצית שלהם ולתקנם בכל הצורך. שלא להתבייש כו':

עוד זאת מפי אבי מורי הרב זללה"ה. אשר הרה"ק הנ"ל היה מתאנח ומצטער ע"ז וכה אמר. הנה בנערותי היה דרכי לגלות לכל אדם הבא לפני, כל מה שחטא ופשע נגד ה' ית"ש מיום היותו עד היום הזה. ועי"ז היה אותו האיש מתחרט והיה שב בתשובה שלימה לפני השי"ת. אבל עכשיו שאני מטופל ונצרך להעולם אני מוכרח לשתוק. ולא לגלות. אעפ"י שאני רואה את הכל, כי באם שאגלה להאנשים מומים לא יבואו אלי. ושאני נצרך לכן מוכרחני לשתוק. אכן אין כן האמת. כי שורת הדין הוא לגלות וכו'. רק ההכרח לא יגונה אבל איז דען דער אמח אזוי. ע"ז היה מצטער ונאנח. זי"ע ועכ"י:

כז) מעשה מהרב הג' הגדול הק' מרן יעקב שמשון זצ"ל הרב מושיפוטיווקי, הרב הגאון הגדול הק' הר' יעקב שמשון זצ"ל הרב משיפוטיווקע לעת זקנותו נסע לאה"ק כידוע ליודעים והיה נוסע אל ערי המערב עבור נדבות וצדקות על ענייי אה"ק [שחכמי א"י נתנו עיניהם עליו שהוא יסע לקבץ כי מחמת עוצם גאונו בתורה יכבדוהו בכל מקום בואו ליתן נדבות הגונות מחמת כבוד תורתו]. פעם א' בא לעיר אחת גדולה. בבואו.

כל רבני העיר וגדולי העיר שמחו לקראתו. כי היה להם שאלת עגונה אחת ולא היה בידם להתירה מכבלי עיגונה. ותוכן העובדא היא כן. שני יהודים נסעו למרחקים עבור איזה מסחר בארצות המערב מקום הערביים, ובאו למקום א' שלא דר שם שום יהודי רק ערביים. ונשבו אלי ב' האנשים לשני ערביים בכפר א'. א' היה דר בהכפר בקצה א' וא' בקצה השני. השבויים האלו היו בבית שוביהם. לאחד עשאו בעה"ב שלו לרועה צאן וא' נעשה רועה עגלים וסוסים בכל יום שהוליכו הרועים את בהמתם לרעות היו פוגעים זה בזה על המרעה והיו בוכים שניהם. מה יהיה בסופם. כל או"א השאירו אשה ובנים בביתם ואין לאל ידם לחזור לביתם. פ"א בא הרועה העגלים להתראות עם חבירו הרועה צאן. בהגיעו לגבול מרעה שלו מצא את חבירו ששכב על הארץ וידיו ורגליו אסורים. נתבהל מאוד ושאל מה זה. האסיר סיפר לו. שבוע שעברה בא זאב א' וטרף צאן א' מהעדר. לערב כשהביא את הצאן לבית בעליו ראה אדונו שנחסר צאן אחד מצאנו. הכה אותו מאוד והתרה בו שבאם שיחסר עוד איזה צאן אזי יהרגנו ולא יועיל לו שום טענה. למחרתו באו שני זאבים להעדר ולא היה יכול להציל הצאן מהם, וטרפו שני כבשים מהעדר או יותר, עד שנתרגז האדון שלו עליו על טריפת צאנו על ידי פשיעת הרועה ולא קיבל שום התנצלות ואסרו בעבותים ורצה להרגו ולא היה חרבו עמדו. הניחו כך אסור והלך לביתו ליקח כלי זיינו ויבוא לכאן להורגו, כל זה סיפר לו האסור, חבירו רצה

להתירו ממאסרו ושיברחו שניהם. האסור עיכב בידו שלא טובה עצתו זו. כי בזה נהיה שנינו בסכנה ויהרגו אותנו. מוטב לך לך למקומך ותנצל אתה, ואני כאשר אבדתי אבדתי וביקש ממנו האסור שיביא בלילה לפה למקום ההריגה ויקברנו כד"ת, כן הבטיחו ע"ז ונפרד ממנו בבכיה גדולה, כמובן, זה קיים הבטחתו והלך בלילה למקום ההריגה וחפר בור בשם וקברו שם כד"ת, הקובר שם נפשו בכפו ולקח סוס א' מסוסי אדונו וברח משם ונמלט, ובא לעיר א' מאחב"י עד שבא לביתו. וסיפר המאורע בעירו, לאשת חבירו, הגדולים שבעיר לא יכלו להתיר לאשת הנהרג להנשא לאחר, כי שאלוהו אם ראית פרצוף פנים של חבירך בעת שקברת אותו לידע בבירור אם זה הוא חברך, הוא השיב, באישון לילה ואפילה לא ראיתי תואר פניו, רק מצאתיו במקומו כאתמול, מסתמא היא חבירי כמו שם שסיפר לי שכן יעשה לו, הגדולים שאלו להרה"ג משפטווקע ז"ל אם יכולת להתיר העגונה זו ע"י עדות חבירו זה, הרה"ג השיבם שאי אפשר עפ"י דינא להתיר אותה עי"ז שיכול להיות שחבירו נמלט משם והאסור הוא בעטליר אחר במקומו. כן הוה במשך איזו חדשים בא הנהרג לביתו. וסיפר. כאשר נפדר חבירו ממנו והלך לו למקומו. ואני הייתי אסור ומונח שם. עבר שם לפני ערבי א' (בעטליר) שאלני למה אתה מונח כאן אסיר. הזמין לי ה' דיבורים לספר לו. היינו. אני יהודי שבוי בבית ערבי א' עשיר. בתו של הערבי בקשה אותי למלאות תאוותה ורצונה כו' כי אני יפה תואר כאשר אתה רואה. ושאקחנה לאשה. אני לא חפצתי לקחתה באשר שאני יהודי ועפ"י דיננו אסורה לי. ונחלית בתו של הערבי עי"ז עבור קצף עלי האדון שלי ואסרני בעבותיסוהלך לביתו להביא חרבו להרגני ושאל אותי הבעלטיר אם יש לי איזה מעות עמדי הגדתי לו מאיזו זהו' שיש לי, הבעטליר אמר לי תן לי מעותיך ואצילך מהמות. היינו אני אתיר את מאסרך ואני אלבוש מלבושים שלך ואתה לבוש המלבושים שלי ותאסרני במקומך. כאשר יבוא הערבי לכאן אניד לו שאני מרוצה לקחתה לאשה כי גם אני יפה תואר. ואתה לך לך לדרכך. כן עשיתי. נתתי לו כל המעות שבידי ולבשתי מלבושים שלו. והוא. הבעטליר לבש הלבשה שלי ואני אסרתי אותו במקומי והלכתי לדרכי. הערבי הרג אותו וחבירי קבר אותו. אז ותהום כל העיר כי ראו שדברי הגאון משפטיווקע נאמרו ברוה"ק ונתפרסם שמו הטוב בכל המדינה:

אח"כ בבוא הגאון הרי"ש ז"ל לסטאמביל ונתאכסן בית הרב דשם. סיפר לו הרב דשם היות שהפרנס מעיר הלזו הוא קרוב למלכות יוצא ובא לבית המלכות והוא מסור ואיש בליעל יש לו איזה דין ודברים עם איש א' מפה על סך רב. שלח המלך אלי לזכותו בדין בלי תירוץ, והתייעץ הרב זה עם הגאון הרי"ש ז"ל מה לעשות בזה. הגאון ז"ל ענהו. עשה

עצמך כחולה מוטל על המטה. ושב אותי במקומך לפסוק הדין. ואני אדע מה לעשות. כן הוה. הרב שלח להמלך באשר שהוא חולה ואינו יכול לתוך הדין בזה. וחכם א' מחכמי פולין בא לכאן. אותו חכם שהשיב על ענין העגונה הנז"ל. שהיה מפורסם במדינה. והוא יפסוק הדין בזה. הבעלי דינים נתרצו לזה שהוא יפסוק הדין ביניהם. וגם אליו שלח המלך שיזכהו בדינו. השלישו סך מסוים לקיום הפסק כנהוג. הגאון הרי"ש ז"ל שמע הטענות משני בע"ד. וזיכה את הבע"ד שכנגדו והאשים את המסור הנ"ל והשליש קיים הפס"ד למסור ההשלשה מצד העובר לצד המקיים. הבע"ד שנתחייב הלשין את הרב הפוסק להמלך. המלך שלח אחריו. הגאון לא נתפחד מזה והלך אל המלכות בלי מגור. ולקח עמדו חומש א'. בבואו לפני המלך. המלך שפך חמתו עליו מדוע לא קיים גזירתו לזכות את זה. הגאון ז"ל אמר דיבורים מתוך החומש היינו פסוקים השייכים לזה הענין לא תגורו מפני איש. וכדומה בכלותו לדבר ולהשיב הוטבו דבריו בעיני המלך והשרים. ונתפלאו כולם על לשונו הצח. זה אומר דבר פלא שחכם מפולין יוכל לדבר היטב בלשון ישמעאל. זה אומר דבר פלא שחכם מפולין יוכל לדבר היטב בלשון לטיין. זה אומר דבר פלא שחכם מפולין יוכל לדבר היטב בלשון צרפת וכו' וכו'. הכלל. הדבר הזה היה לפלא גדול שלכל א' ואחד נדמה לו כאלו מדבר כלשון עמו, וכאשר פטרוהו לשלום דברו ביניהם שרי המלוכה מפלא הזה וקראוהו בחזרה לבית המלכות לשאול אותו באיזה לשון דיבר, הגאון השיב להם בחכמה, הלא התורה הקדושה ניתנה בשבעים לשון ואני דברתי מתוך הספר בלשון הקודש כאשר ראיתם, רק מאחר שהתורה ניתנה בשבעים לשון ע"כ כל אחד מכם שמע את לשונו על ידי זה נעשה חשוב ויקר בעיני המלך והשרים, ויאמר לו המלך שאל מה אתן לך, השיב הגאון ז"ל איני חפץ שים מתנה מהמלך רק ליתן לי רשות לכנוס לבית עקד הספרים של המלכות לעיין באיזה ספר שארצה, ניתן לו רשיון זה לכנוס להביבליאה טיקא, הרב הגאון ז"ל נכנס מצא שם ספר א' גדול כתיבת יד ומכונה בשם הוויות דאבייי:

ורבא לקח הספר הזה ועיין בו מתחלתו עד סופו, ויצא, ורצה ליתן לדפוס הספר הזה שהוציא בזכרונו הנפלא, [זכרונו הק' היה פלא והפלא יחיד בדור, ובפעם אחד שלמד איזה ספר היה יכול לאומרו בע"פ, והעולם מספרים שכאשר בא הגאון ז"ל מאה"ק לחוץ לארץ ונסע לעיר מעזיבוז להתראות עם הרה"ק רבי ר' ברוך ז"ל כידוע אמר הגאון ז"ל אל הה"ק ר"ב שהים קילקל לו חצי מוחו, כי בתחלה כשהיה מעיין בשום ספר פעם אחד היה בקי בו בעל פה, ועכשיו מחמת גלי הם וזעפו, מוכרח הוא ללמוד שני פעמים שיוכל לאמר בע"פ כל דברי הספר.] והתחיל לכתוב ספר הגדול הנורא הזה, הוויות

דאביי ורבא, לסדרו לדפוס, באמצע נסתפק בזכרונו הק' מימרא אחת בשם מי כתב שם בהספר, משם אביי או רבא. או אמורא אחר, גוף המאמר היה זוכר היטב, רק שנשכח ממה שם בעל המימרא מנו, לכן אמר הגאון ז"ל מאחר ששכחתי שם בעל המימרא זו, מסתמא לא ניחא לי' להשי"ת להוציא ספר היקר הזה לדפוס לאור העולם, ונתבטל הענין, זי"ע ועכ"י אמן:

תם חלק ראשון והמשך יבוא בחלק הבא:

ב"ה עש"ק בו"ב כ"ג אייר תרס"ט לפ"ק, זינקאוויץ הס' לקאמניץ, שפעת ברכה ושלום. מאת אדון העולם. לכבוד ידי"נ הנגיד המופל' חי"ג וו"ח יקר ערך כו' ש"ת מוה' בנימין ליבעסקינד מדפיס וסו"ס בק' פיעטרקאיו: מכתבו הגלוי הגיעני ע"נ תמול בלילה, ותש"ח לכבודו נ"י על טורחו בזה. והנה מה שדרש כבוד יקרתו שאקח הסכמות על הקונט' ספורי צדיקים וגם על ח"ב שאשלח לו אי"ה בל"נ דיבורי צדיקים. וזה יהי' לטובה בהמכירה. הנה אמת שכן הוא כמובן לכל. אמנם זה הוא דבר שא"א. כי לא השארתי לי בביתי (העתקה) מהמעשיות האלו ששלחתים לב"ה. מחמת טורח הכתיבה עלי כעת בימי זקנתי. גם על עניני מעשיות לא שייך ליקח הסכמות, וזו היא העצה לטובת המכר. לפאר ולרומם על פתח השער את כבודי (אף שאיני אמת), ואת כבוד אבי הרב זללה"ה שהיה ספון וחשוב אצל כב"ק אדמו"ד מרוזין זצוקללה"ה. ובעת שהיה הרה"ק מרוזין פה פילווריק דקאמנייץ ערך שנה תמימה כמבואר בפנים היה אבי מורי הרב ז"ר מפה מורה כל הוראות להיכל קדשו בידוע בעירנו פה, כי אבי הרב ז"ל היה רב ומו"ץ גם לפילווריק הנ"ל, וכל מה שסיפר לי כבוד אבי ז"ל הם אמתיים גם מה ששמעתי מאנשים נאמנים הכל כמו שביארתי היטב אצל כל מעשה ממי שמעתיה ורובן בכולם הם אמת ויציב. וז"ז אין דק חיים ושלום והצלחה וכ"ט כחפץ לבבו הטוב ובחפצ ידידו ד"ש מברכו בכה"ט סלה ומבקשו למהר ההדפסה בכל היכולת אפשרי:

הק' אברהם יצחק סויבלמאן הרב ומו"ץ דק' הנ"ל:

והנה לדמיוני שיתקבלו הדברים מאוד וכל הקוראם יתענגו בהם. וכן אקוה לד' ית"ש שיצמיחו הדברים האלו רוח אמונה בצדוקי ה' ית"ש כמצווה עלינו, וכמ"ש הרה"ק הג' מב"ד הובא דדקהילתנו הק' בפתיחה שלי יע"ש, דבריו כי נעמו, וגם לי יהיה זה קצת לזכות באשר קותה נפשי בזה. אם כ"ה רוצה דוקא בהסכמות יודיעני בקרב במ"ג ואולי אוכל לטכס עצה בזה:

איסור השגת גבול ידוע ומרבותא דארעא כעין מלכותא דרקיע בין במסכונתא זבין שלא במסכונתא, בין בזו המדינה ובין בחו"ל. המחבר והמו"ל: מעשה מהרב הקדוש הצדיק מוה"ר שמעלקא זצ"ל מניקלשפארג:

בעיר מאהלוב במדינת רוסיא היתה דרה האשה צדיקת המפורסמת מרת מרים ז"ל אחות הני תרי צנתרי ד דהבא האחים הקדושים הרב ר' שמעלקא מנ"ש והרב ר' פנחס ז"ל בעל ההפלאה פעם אחת הי' הרב הצדיק ר' יהושוע העשיל מאפטא בדרך והי' סמוך לעיר מאהלוב ומסתמא הי' הדרך מלא אנשים ונשים וטף ואמר לאנשיו נסע לעיר מאהלוב להקביל פני הצדיקת מרת מרים וכאשר שמעו העולם שהצדיק נוסע לעיר להקביל פני הצדיקת הנ"ל אזי רצו כולם מקודם לעיר אל בית הצדיקת הנ"ל וכאשר באו שמה הי' רעש גדול בבית ושאלה מה הרעש הזה ואמרו הצדיק מאפטא יבא לכאן וכאשר בא הצדיק לביתה כיבדו אותו והושיבוהו על הכסא כנהוג ואח"כ ביקש ממנה הצדיק שתספר איזה דבר יקר מאחי' הקדושים וסיפרה לו מעשה נורא והתחלת המעשה הוא כך זאת ידוע לכל שאחי ר"ר שמעלקא לא ישן כלל רק הי' עוסק יומם ולילה על תורה ועבודה אך אם הלכו כמה וכמה שבועות שלא, ישן וחטפה לו השינה והי' ירא לשכב על המטה כדי שלא יתנמנם הרבה אזי הי' לו על השלחן צנצנת מים לנקיות ושכב את מצחו הקדוש על הצנצנת כדי שלא יוכל לישן הרבה פעם אחת בק"ק ניקלשפארג הי' יושב על התורה ועבודה בלילה ונפלה עליו תרדימה גדולה עד מאד ולא הי' לו שום כח ללמוד יותר ושכב מצחו הקדוש על הצנצנת לישן כנהוג ובתוך כך כבה נרו ונתעורר תיכף מהשינה וראה שכבה נרו והי' לו צער גדול מזה ובאותו בית שלמד שם הי' שטאק גדול וגג היינו גאניג ומחמת הע"נ שלו שהי' לו בעת ביטול תורה לא הי' יודע מה לעשות ולקח הנר ורץ על הגאניג לילך משם לחוצה על הארץ להדליק הנר וכאשר בא לגאניג הושיט איש אחד מן הארץ לגאניג נר דולק ואמר לרבינו שידליק נרו וכן הי' שהדליק נרו וישב על השלחן ללמוד כמקדם ואח"כ כשהי' בישוב הדעת נזכר ואמר הוא הגאניג הוא גבוה כמה וכמה קומות איש האיך הי' לאיש הזה יד ארוך להושיט לו ידו על גאניג והי':

לרבינו תמיה גדולה ע"ז ובודאי לא הי' זה איש פשוט ע"כ עשה רבינו יחוד שיודיעו לו מי הוא והודיעו לו מן השמים שהי' בשמים רעש גדול שחסר בעת הזאת שכבה נרו תורת אמת ועיגום נפש של רבינו אז שלחו תיכף את אליהו להדליק נרו וכאשר שמע אחי הקדוש זאת התחיל לבכות והי' לו כמה חדשים סיגופים ע"ז שהטריחו את אליהו בשבילו כך סיפרה הצדיקת הנ"ל להצדיק מאפטא זצ"ל ובעת הזאת הי' הבית מלאה אנשים ונשים וטף וכאשר גמרה המעשה עמד הצדיק על רגליו בקול צעקה ובבכי' גדולה

מאד ואמר השמעתם את גודל החטא של רבינו רר"ש שבודאי הטריחו את אליהו בשביל תורת אמת ע"ז העון הי' לרבינו סיגופים האיך אנו עושים תשובה עד שכל האנשים שהיו שם התחילו ג"כ לבכות עמו כמעט מי שהי' לו לב בשר נקרע לי"ב גזרים ומי שהי' לו לב אבן נמוח ואח"ז נסע לדרכו. מזה המעשה יוכל כל אדם לדעת ולהתבונן עד היכן כח התשובה השי"ת יזכינו לשוב לפניו בלב שלם אמן:

עוד מהרב הנ"ל זי"ע:

הרב הקדוש רר"ש ואחיו הרב הקדוש ר"ר פנחס זצ"ל נתבקשו ביחד על כסא הרבנות בק"ק פפד"מ ובק"ק ניקלשפורג ובהיות שק"ק פפד"מ היא קהילה גדולה ונכבדת מק"ק נ"ש הכריעו אנשי הקהילות ביניהם מי ישב על כסא הרבנות בפפד"מ ומי יהי' בנ"ש ואמרו שהם בעצמם יכריעו ביניהם והגם שהרב ר"ש ז"ל הי' זקן מאחיו עכ"ז מרוב ענותנותו אמר כי אחיו הרב ר"פ הגון יותר לרבנות דפפד"מ ואחיו תלה הגדולה באחיו הגדול ממנו והסכימו שניהם ליסע להרב הצדיק המגיד הגדול דמעזריטש וכאשר יפטרו ממנו ישאלו את פיו הקדוש וכאשר יגזור אומר כן יעשו ועוד ישאלו ממנו מאמר אחד מהזוהר אשר לא יכלו לעמוד על הבנתו וכשבאו לבית הרב הקדוש התחילו האחים מדיינים זה עם זה מי ילך לפנים בראש כי כל אחד אמר לאחיו שהוא גדול ממנו ומיד אמר הרב המגיד בזה"ל הרב דק"ק נ"ש ילך בראש כי הוא גדול האחים וכשנכנסו לפנים סיפר להם הרב מעשה משר אחד ממנהגו עם עבדיו והיכליו וכשסיים הסיפור צוה להם שילכו לשלום ולא שאלו ממנו מאמר הזוהר וכשבאו על אכסניא שלהם נתיישבו בדבר כי בודאי לא סיפר לבטלה וראו בעינא פקיחא שהיא משל ומליצה ומתוכו הבינו מאמר הזוהר על בוריו וקיבלו כ"א הכסא הרבנות כמו שהכריע רבם זצ"ל זי"ע:

עוד מהרב הנ"ל זכותו י"ע:

פעם אחת כאשר בא הרב הצדיק הנ"ל לניקלשפורג נקרא לבוא לגביר אחד חסיד על קאפע וכיבדו אותו בכלים מכלים שונים בכלי אחת הקאפע ובכלי אחת החלב כנהוג ושאל להגביר איה החלב והראה לו הגביר באצבעו על השלחן ששם הוא החלב ויעברו כמה רגעים אחדים ושאל אותו עוד הפעם איה החלב והי' זאת לפלא בעיני הגביר והבין שלא בחנם שאל רבינו כן וירץ חיש מהר לחקור ולדרוש אצל ב"ב מהות החלב ונודע לו שהחלב נחלב ע"י עכו"ם משרתת בלי השגחה בשגיאה ויבא הגביר הביתה ואמר לרבינו כן הוא דברי אדמו"ר נכונים שהחלב אסור אבל מדוע לא אמרתם בפשוט שהחלב טריפה ומה זה ששאל כבוד אדמו"ר איה החלב והשיב לו רבינו הלא כך מבואר בש"ע יו"ד סי' קט"ו חלב שחלבו עכומ"ז ואין ישראל רואהו אסור והפירוש הוא לפי שנחלבה

ע"י עכומ"ז לכן אין ישראל רואהו יען כי אסור היא וישראל הוא בבחינת גדו"ל שאי אפשר להסתכל ולראות דבר שהיא אסור ע"כ שאלתי איה החלב כי לא ראיתי החלב כלל. מזו המעשה נוכל להתבונן וכן שמעתי ג"כ בשם צדיק אחד פירוש על הפסוק וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו אשר הוא כעין שפת יתר אך הכוונה בזה שאעא"ה היו אבריו כל כך מזוקק ומטוהר עד שלא הי' ביכולתם לעשות שום דבר רק מה שהוא רצון השי"ת ובאמת לא הי' רצון השי"ת שישחוט את בנו רק שיעלהו ורק אאע"ה שרצה ליקח המאכלת כדי לשחטו וזה הוא נגד רצון השי"ת א"כ האבריו לא היו מניחים אותו לעשות ולזה הי' צריך ליקח המאכלת בכח גדול ולזה כתיב וישלח אברהם את ידו ויקח היינו בכח. בא וראה מזה גדולת מעשיהם עד שבכל תנועה קלה שלהם יש בו דבר שבקדושה וכן סיפרו מהרב הקדוש מו"ה ר' וישא זצ"ל אשר אחד ממקורביו שאל ממנו ללמדו איך לעבוד ד' ביראה והוריד הרב בידו ונפל אותו האיש על פניו ארצה ולא יכול לקום על עמדו מגודל היראה עד שהניף הרב ידו אז קם על עמדו זכות כל הצדיקים יגן עלינו ועכ"י אמן:

מעשה נורא מהרה"צ הק' איש אלקים מוה"ר מנחם מענדיל זצ"ל מווארקע זי"ע:

שמעתי מאיש מהימן איך שפעם אחת הי' נצרך לחסיד אחד מהעיר וארשא מאנשי שלומו לישא את בתו אשר הגיעה מכבר לפרקים והי' צריך לזה שני מאות רו"כ ולהאיש הזה הי' לו קרוב אחד בהעיר הנ"ל עשיר גדול והי' לבוש דייטש ושם החסידים לא נודע לו פ"א בעת שהי' הרה"ק בווארשא התיישב החסיד הנ"ל מרוב דוחקו לחלות את פני רבו שילך להעשיר הגביר הנ"ל לבקש עבורו שיעזור לו בהסך הזה כדי שיוכל להכניס את בתו לחופה ומאשר שהי' מקורב גדול אצלו נתרצה תיכף והבטיחו לזה וכן הי' עוד באותו יום הלך הרה"צ עם משמשו להגביר הנ"ל וכשהגיע לפתחו בחדר לפנים מחדר הפנימיות ועוד לא ראה הבעה"ב העשיר דשם רק בתו היתה בעת הזאת בחדר הזה ושאלה אותם מה מבוקשם אך הם לא השיבו דבר רק רצו להלך הלאה לחדר השני אשר שם הי' יושב הבעה"ב ועסק במסחרו אך הבת הנ"ל כשראתה שהלכו כך בלי להשיבה דבר חרה אפה ובלי טענה נתנה להרה"צ הכהה גדולה על לחיו הקדושה והתחילה לקללם עד שמוכרחים היו לשוב חזרה. ולעת ערב בא החסיד הנ"ל אליו לשמוע מענה מפיו והשיבו אשר כבר התחיל בזה וכבר פעל מחצה ולמחרת היום ילך שנית וכעת בודאי יתן לו כפי רצונו והמשמשו הי' כמחריש אך כשהלך החסיד לביתו שמח וטוב לב: שאל את רבו על דבר זה ולא הי' משיבו רק אמר לו למחר יהי' האות הזה והי' למחרת היום צוה להמשמשו שילך עמו פ"ש להגביר הנ"ל ליקח ממנו המעות והמשמש עומד

כמשתומם וכמבהיל אך לא הי' מסרב מלילך עמו וכשהגיעו באמצע הדרך נסע ג"כ בזה הדרך איש עשיר אחד לבוש דייטש והעשיר הנ"ל הי' מכיר בטוב להרה"צ לאיש אלקים וכשראה להרב ז"ל צוה לרכבו לעמוד ושאל להרב איך מטרת בואו כעת והשיבו להגביר הנ"ל והעשיר הנ"ל הי' נוסע ג"כ בעת הזאת לרגל מסחרו להגביר הנ"ל וכששמע מענה כזאת ביקש והפציר מאד מהרב לישב עמו בהמרכבה מאחר שאף הוא נוסע לשם ולמה לו לכתת ליל ך ברגליו אך הרב ז"ל מיאן בזה ולא הי' רוצה באין אופן לישב עמו והעשיר נסע לדרכו והרב הלך מעט מעט עד שבא לשם והבעה"ב הי' יושב בעת הזאת בחדרו עם הנגיד הב' ודיברו מעסקיהם וכאשר דרך רגל הרב על מפתן הבית וכשראה אותו הנגיד האורח תיכף קם ממושבו וקיבלו בספ"י כיאות ואף להבעה"ב הודיע עוד קודם בואו מהות האיש הדגול מרבבה הבא בצל קורתו לכן אף הוא קיבלו בכבוד גדול ובתוך כך נעשה רעש גדול בחדר השני אשר בת הגביר נתעלפה פתאום ולא יכלו להקיצה וכמה רופאים אומרים נואש והבעה"ב רץ הנה והנה כמשתגע ממראה עיניו אך הגביר האורח והבעה"ב כשראו כ"ז התחילו לדבר עם הרב ז"ל ולבקשו שיעזור לה ויגזור אומר ויקום אז השיב הרב שזאת בא לה מחמת שזילזלה בכבוד התורה וסיפר להם מהנעשה ביום האתמול והפצירו ופייסו להרב ז"ל לבקש עבורה אז אמר לו מטרת ביאתו לכאן והגביר נתן לו תיכף המעות אז הלך הרב אל בתו וצותה לעמוד וכן הי' תיכף שבה לבריאתה כמקדם אז ראו את כבוד גדלו ותיכף כולם פייסו להרב ושלחו אותו משם בכבוד גדול ונעשו ממקורביו ועשו צדקות גדולות. מזה המעשה יוכל הקורא להתבונן איך להשמר ולהזהר בכבוד תלמידי חכמים כמאמרם ז"ל הוי זהיר בגחלתן כו' זכותו יעמוד לנו ע"ע:

מעשה נוראה מהה"צ הק' ר' ישראל זצ"ל מגיד מישרים

דק"ק רוואצק זי"ע הנקרא ר' ישראלצי גיטער יוד:

השר מהעיר פלוני אשר הי' לו העיר מאחוזתו הי' מיצר להיהודים עד מאד והי' מנהגו שבכל יומי גינוסם הי' הולך לטייל בשפת הנהר שמחוץ לעיר ושם הי' עומד הכן מרכבתו הרתומה לסוסים אבירים אשר נסע בהמרכבה חזרה לביתו ונזדמן פעם אחת כאשר הלך וחלף אצל הנהר נתאוה לו לשוט מעט בהנהר ומיד צוה לרכבו להוריד התיבת דוגה אשר הי' מוכן ליה והשר עשה דרכו וכאשר בא הרחק כמו באמצע הנהר פתאום התקדרו השמים בעבים והרוח הלוך וגדול עד שהאניה חשבה להתהפך מרוב גלי הים לולא שהי' אומן גדול בזה כי עתה כבר הי' מאכל לשיני הדגים שבמים אך מגודל אומנתו בזה התאמץ בכל כחו והולך האניה בחפזה עד שבא אל שפת הנהר השנית מנגד הרחק מאד אך כאשר הציג רגלו על הארץ ומביט סביביו ראה שהוא ביער גדול ולא ניכר לו כלל שזה

יהי' מהסבובים שלו ומיד בא אליו איש זקן אחד לבוש ספאדיק וזקנו יורד על פי מדותיו וישאל לו בלשון פולני מאיזה מקום הוא ומה מעשיו והוא מרוב פחדו לא הי' יכול תיכף לענותו אך כששב רוחו אליו השיב לו שר אני בעיר רוואצק וסיפר לו כל דבר ואח"ז ביקש מהזקן לאמור לו באיזה מקום הוא עכשיו אז השיב לו הזקן תדע נאמנה שאתה מזרע היהודים הנך ובעת שנולדת מת אביך ואמך לכן אם תבטיח לי שתעשה ותשמור מוצא שפתי אזי אטיב עמך ואראה לך מבוא הדרך הנכון והשר מההכרח נתרצה לכל זה והזקן הגיש לו גליון וחתם ידו עליו אז אמר לו הזקן לך אתי ואביאך אל מקומך רק הזהר שבל תשכח מה שדברתי עמך וילך עמו עד שבאים למסילה והזקן הזהיר לו שנית שבל ישכח מה שדיבר עמו ויקיים כת"י וצוה לו כאשר תבוא לשער העיר תיכף תלך בראשונה להרב דשם והוא יורה לך הדרך אשר תלך בו ונעלם ממנו וכאשר בא השר לשער העיר וכשראו אותו בני עירו שמחו לקראתו ושלחו תיכף מבשר שבל יחפשו אותו עוד (כי כשראה הרכב לאדוניו בסכנה תיכף רץ להעיר ויבואו משרתיו לחפשו ולא מצאו) ואז רצו לקראתו כל בני עירו ועשו לו כבוד גדול עד שהביאו אותו להיכלו ומרוב שמחתו עם בני עירו שכח לגמרי מהעבר עליו וחזר להתנהג כבראשונה. פ"א נתקוטט א"י אחד עם הרבנות דשם אשת הרה"צ הנ"ל זי"ע ומרוב שנאתו עשה דבר מבהיל כי לקח בלילה מבה"ק שלהם תינוק שמת מקרוב ונתנו תחת החצר הרב ובבוקר הלך הא"י הנ"ל לזעוק חמס להשופטים ע"ז ותיכף לקחו להרב וכל בני ביתו ושמו אותם בבור עד יום המשפט והי' כאשר בא יום המוגבל של המשפט הרב בלילה שלקודם חלם להשר איך שהזקן שראה ביער עומד אצלו והזהירו עוד הפעם כמקדם וגם אמר לו שלמחר ילך בעצמו אל בית המשפט כי בנפשו הוא ויהי בבוקר הלך השר הנ"ל לבית המשפט וכאשר הובא הרב אל מקום הנ"ל וכשראה השר פניו מיד הכירו שזה הוא הזקן אשר נתראה אליו בהיער ובחלום ושנתן לו הכ"י ויבן השר שהוא איש אלהים אז תיכף צוה להשופט שיניח הרב ממוסריו ותחתיו יקח הא"י ולענות אותו עד שיודה וכן עשו והא"י הי' מודה וסיפר בפני כל איך שעשה זאת רק משנאתו הרבנות וכל היהודים והשר קיים כל הבטחתו ונעשה בעל תשובה גמור כפי שהורה לו הרה"צ זי"ע ועשה טובות גדולות לכל ישראל עד יום מותו והמעשה הזאת נכתב בהפונקס הקהל להיות למזכרת עת שהי' ימים טובים לישראל כן השי"ת יזכינו לשוב לפניו בלב שלם אמן:

מעשה מהרב הצדיק הקדוש כמוה"ר מאיר מפרימישלאן זצ"ל:

הנה בעת זקנותו איזה שנים קודם פטירתו הי' הרב הנ"ל משתוקק מאד לבוא בקישור עם הרב הגאון המובהק מוה"ר שלמה קלוגער מק"ק בראד זצ"ל והי' משתדל להראות

עמו פנים אל פנים והי' לו בזה ענין גדול ועמוק מאד וכן הי' כי שניהם נסעו זה לקראת זה עד כי נפגשו יחדיו ושם המתיקו סוד יחדיו ולא נוד הדבר רק זאת אמר ה"ק מהר"מ ז"ל אל הרב הגאון מהרש"ק ז"ל כתיב בתורה ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם וין והוא כהן אל: לאל עליון כי הנה באמת מלכי צדק הוא שם בן נח שהי' עוסק בתורה בבית מדרשו והתורה הקדושה היתה מדתו עד שמצינו כי יעקב אע"ה שהוא מדת התורה הי' יושב באוהל של שם ללמוד תורה אמנם אאע"ה נשגב במדת החסד שהי' מכניס אורח גדול והי' עוסק בגמ"ח שבגופו ושבממונו והנה כאשר נפגשו ב' הצדיקים האלה מלכי צדק שר התורה וא"א שר של גמ"ח הוציאו כל אחד ואחד קדושה מקדושת חבירו למען תתייחד ותכלול הקדושה והי' המשכן אחד לזה כתיב ומלכי צדק שהי' שר התורה הוציא מאברהם ענין אחד ממדת החסדים שהוא הלחם ויין להאכיל ולהשקות ולהיטיב לכל אדם. והוא אברהם אבינו הוציא ממלכי צדק מדתו שהי' כהן לאל עליון עומד ומשמש השם ב"ה וב"ש. ואומרים רבים ושלימים כי זה עצמה המעשה שהי' משתוקק להתראות עם הגאון המובהק מהרש"ק ז"ל כדי להתייחד ולכלול מדתו שהי' בעל גמ"ח עם הגאון שר התורה כנ"ל ומיום זה והלאה הי' ביניהם האהבה גדולה וחזקה מאד בין שני השרים האלה ובמות הרב ה"ק מוה"ר מאיר ז"ל הספידו הרב הגאון מהרש"ק ז"ל מספד גדול ומר והדפיס ההספד והוא ספר שלם בפ"ע נקרא מאיר עיני המחכים לסליחתו ומנוחתו כבוד בעיר פרימישלאן זי"ע: עוד מהרב הקדוש הנ"ל:

סיפר איש מגיד אמת פלא גדול שהי' מיסב על השלחן בסעודה אחת למדן אחד מופלג ומתנגד על חסידים והי' מתחקה על שורש הרה"ק ז"ל על כל התנהגותיו וסדר עבודתו ולא הי' נראה לו שום דבר מכל אשר עשה עד כי נפל במחשבתו מאמר הכתוב מה שנאמר כי בשגעון ינהג וגו' כי הי' זר בעיניו ענייניו והתנהגותיו והרגיש הרב הקדוש ז"ל בדבר זה ואמר שם לכל היושבים אצלו בסעודה ההיא הגידו נא התרגום של הפסוק במלאכים כי בשגעון ינהג גו' כיצד מתרגם שם התרגום ולא ענו כולם דבר אז אמר אני אומר לכם מה מתרגם בזה התרגום ארי בחוכמתא כי הי' נראה לעיני העומדים שמה כי הוא מתנהג בשגעון אבל באמת היו הדברים בחכמה גדולה ונפלאה אבל חלילה לא הי' מנהג בשגעון אזי הבין האיש הזה כי הרב הקדוש הוא אשר רוח אלקים בו:

מעשה פליאה מהרה"צ מוה"ר יונתן זצ"ל אייבשיטץ:

להרב הגאון הנ"ל הי' שלשה בנים הבכור הי' שמו ר' מרדכי והב' ר' נתן והג' הי' נקרא יוסף והב' בנים הראשונים כבר נתכהנו בכתר הרבנות והבן הג' הי' אז כבן י"ג שנים והקשיב למודו והדרכתו מאביו מידי יום ביומו פ"א יעץ לו כליותיו באשר ששמע שיש

בעיר בערלין ישיבה גדולה ומשם תצא תורה לכן מאד נכסף לבו ליסע שמה כדי לשקוד שמה בדרכי תורה ועבודה כי בטח יקנה בנפשו שלימות הגמור ובכן אין לו דרך אחר רק אם יהי' בצוותא חדא עם כל הלומדים דשם והציע הדבר לפני כבוד אביו הגאון זצ"ל ואף אביו הסכים לזה והי' במוסכם שליום מחר יסע לבערלין וכשהגיע למחרת היום בבוקר כאשר הלך הבן ליקח ברכת הפרידה מאביו אז אמר לו אביו תדע בני שמאד עגמה נפשי שתשאר אצלי כי מה לך לילך בדרך רחוק כזה הלא תוכל ללמוד אף אצלי כב' אחיך הגדולים אכן הבן הנ"ל לא האזין לדבריו היקרים וביקש ומתחנן לו שלא ישנה הבטחתו כי מה לו לדאוג ע"ז הלא אף בערלין עיר ואם בישראל ובטח שמה יקנה שלימות הגמור בכל דבר וכשראה אביו כן אז נתן לו מכתב תעודה להרבנים דשמה שישגיחו עליו שלא יטה ח"ו מדרך הישר מאשר שהוא עוד במבחר עלומיו ויוכל בקל לנטות ח"ו וחתמו בח"י ואח"ז נתן לו קמיעה כתוב על חתיכת קלף קטן והי' כתוב בו בזה הלשון "חיי בדרכי הישר ותהי' ישראל גמור" וצוה לו לתלותו בצווארו וגם שישביע לו שיקיים מה שכתוב בו ואחר כל זה הניח ידו על ראשו וברכו ברכת הפרידה ובאותו יום עשה דרכו לבערלין. אך עברו ימים וגם שנים ובין כך. וב"כ מת אביו הגאון זצ"ל אבל מעט מעט נשכח ממנו שבועתו ואף בהקמיעה אשר הוא בעצמו מכבר הי' מסירה ומונח כעת בארגז שלחנו אבל לא בזכרונו וכן התחיל לילך בשרירות לבו עד שנשכח ממנו לגמרי מהעבר עליו ומאיזה עם הוא וההצלחה אף היא עמדה לו שם עד שהרכיש הון רב וקנה לו נחלת שדה וכרם ושמו הולך וגדול בן השרים והעמים עד שכמה שרים הי' רצונם להתחתן בו ואף הוא חשקה נפשו בבת שר אחד וכבר הי' המדובר בהסכם ביניהם שליום הג' ישא אותה ויכנס בכנף דתה ויהי בלילה ההיא ויחלום לו חלום ונדמה לו איך שעומד בבית תפילתם והכהן על ימינו ומזה עליו ומתוך זה בא אביו הזקן אליו ותבניתו כבהקיץ ולבוש בתכריכין לבנים ופניו דומה כמלאך אלקים והוכיחו על פניו מדוע שכח השבועה שנשבע לו שילך בדרכי אבותיו ויחזיק בדת הישראלית וכעת רוצה להחליף העולם עומד בעולם עובר ובאם שלא תשמע לי אז מרה תהי' אחריתך ונעלם ממנו ואח"ז נדמה לו איך שכבר מת ועבר מהעולם וניתן בתוך הקבר ובאים אליו כמה מלאכי חבלה ושואלין אותו מה שמו אבל הוא אינו יודע מה להשיבם והם זורקין אותו לחוץ, וחובטין לו בהשבט שבידיהם והוא מתחנן וצועק מגודל הכאב ובא אליו אביו עוד הפעם והוא בקשו להצילו מידיהם אבל אביו אינו רוצה להאזין בקול תחינתו והוכיחו שנית על פניו ואמר לו שבאם יבטיח, לו לשוב מדרכו הרעה אז יצוה להרפות ממנו וישבע לו שנית שכעת בודאי יקיים דבריו ולא ישנה ומתוך זה הקיץ והנה חלום וקם מהמטה וראה

איך שבשרו רטוב מדם לזה מעט מעט שב אליו זכרונו איך שבילדותו הי' אצל אביו והי' שמו יוסף ואיך שלמד אצלו והושכם בדעתו לשוב מדרכו הרעה אבל תיכף כאשר נזכר מבת השר חזר להיות כבראשונה וצחק מפחד החלום ואמר חלומות שוא ידברו והתנהג, בדרך הראשון אבל אף בלילה שניה הי' כליל הראשונה ואף לזה צחק בלבו והלך לטייל מעט לשאוף רוח צח כדי להדחות הרעיונים והפחדים כי כשנזכר שליום מחר ישא בת השר הנ"ל אשר כבר חשקה נפשו בה ונפשו קשורה בנפשה שחק ורגז על החלומות האלה ואף בלילה הג' הי' כב' לילות הראשונות אבל כאן הזהיר והתרה בו יותר מבראשונה עד שלאור הבוקר כשהקיץ משנתו ירצה לקום מהמטה אבל אבריו כבדים עליו ולא יכול קום ובשרו נעשה חדודים חדודים והבין שבנפשו הוא:

אז מתיישב בדעתו ונזכר לגמרי מילדותו ואף מהקמיעה שנתן לו אביו אז תיכף קם מהמטה והלך על ידיו ורגליו להארגז השלחן ולקח משם החתיכת קלף יקרא הכתוב בו ונזכר אותה מעשה איך קודם נסיעתו מאביו נשבע לו שיקיים מהכתוב בו ואיך רוצה כעת לעשות דבר זה לישא בת אל נכר ולהחליף אמונתו ונתמרמר בבכיה והרהר בתשובה גדולה ואז כתב מכתב להבת השר שלא יוכל לקיים הבטחתו ועוד באותו יום נסע לעיר אחרת ונעשה בע"ת גמור ובנה שמה בהמ"ד רחב ידים ובית וועד לעניים ונשא אשה מיוחסת כיאות לו ועשה צדקות גדולות והוא בעצמו כתב המעשה זאת לדורות הבאים כדי להזהר זכותו יעמוד לנו ע"ע אמן. מזו המעשה יוכל הקורא היקר להבין מה עמקו מאמר חז"ל אל תאמין בעצמך כו':

מעשה נוראה ונפלאה ממרן מאלהי הריב"ש זצ"ל:

בשבת קודש בין כסא לעשור שנת תקי"ז אחר סעודת שחרית הלך הריב"ש לישן שינת ש"ק כדרכו ומחברתו הטהורה מרת חנה גם היא הלכה לישכב על מטתה וכמו שעה ומחצה נתעוררה ז' הצנועה מחמת ששמעה קול גדול מבעלה משנתו וקמה והלכה בזריזות גדול למשכב בעלה וקראה בקול גדול ישראל ישראל וננער משנתו ויאמר הנני ותאמר אליו למה צעקת בקול גדול בשינה מה שלא שמעתי ממך מעולם ומה לך היום כי נזעקת הלא שבת היום והשיב לה יפה עשית שנערת אותי משינתי כי לולי זאת הייתי נשארתי מת על מטתי ולקח הריב"ש מים לרחוץ ידיו ופניו ואמר לקרא לאנשי בריתו ואספר להם מה שראיתי בעולמות העליונים כמו בהקיץ מיד באו כולם כאחד אנשי השם גדולים ומפורסמים ואמר להם בזה הלשון ידעתי שבכל שבת ושבת בתפלת הלחש בהעלות נשמות ביחודים מראים לי עולמות עליונים ונשמות קדושות בישיבה של מעלה שעוסקים בפנימיות התורה וסודות העליונים ונותנים לי רשות לשמוע ללמוד וללמד

בעוה"ז לבני גילי וקצת שאני מגלה בסעודה שלישית אמנם כמה שנים הי' לי געגועים לראות את ידידי בחיר ה' החסיד ר' נחמן קאסיווער מה הוא בעולם העליון בקשתי: ולא מצאתי את שאהבה נפשי ושאלתי עם יחודים להעלות נשמתי למקום מנוחתו של החסיד הנ"ל ולא הגעתי כי לא ניתן לי רשות ואתחנן לה' בעת ההיא לאמור אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה ושמות הקדושים למה לא אזכה לראות בעולם העליון מנוחת הצדיק הנ"ל ועשיתי שו"ת בשמות הידועים לי והי' לי תשובה אם כה תעשה היחודים האלה אשר אתה מראה אז תוכל לראותו וזה עשיתי היום ואראה כמו מראה נוראה ובאתי למקום חדש בעולמות עליונים ומימי לא ראיתי כאותן בנינים מפוארים מזהב ומפז ומאבנים טובות ויקרות נופך ספיר ויהלום והמה נכונים לכמה מאות בתי מדרשים גדולים מאד במדה באורך ורוחב וגובה ובכל בהמ"ד מלאים ת"ח וכל אחד ואחד מראהו כמלאך אלהים והם לומדים בתורה כ"א לפי ענינו מקרא משנה גמרא ואגדה ומהם לומדים מופלגים לומדים סודות התורה ומהם אומרים תהילים ושירות ותשבחות המה לאלפים וריבי רבבות בכל בהמ"ד ונבהלתי מקול הקוראים כי קולם הולך למרחוק ושאלתי למי החמודות האלה והשיבו כי הוא להחסיד הר' נחמן קאסיווער ושאלתי איה מקום מנוחתו של החסיד הנ"ל ויקם זקן אחד נשוא פנים ואמר לי אחוז בידי ונלך לבהמ"ד ששם יושב רבינו הקדוש ר"נ קאסיווער ויהי כי באתי למחיצתו והנה כל הבית אש נוגה סביב צח ומצוחצח כמעט שכהתה עיני מראות עד שראיתיו פנים אל פנים ומראהו כמלאך אלהים נורא מאד לבוש לבנים מזהיר כזוהר הרקיע וטלית על ראשו מבהיק ומאיר מסוף העולם עד סופו ואמרתי אליו למי כל החמודות האלה הנשמות שבכל החדרים ואמר לי אחי חביבי אלו הם הנשמות שתקנתי בחיים נשמות שהיו צדיקים גמורים אך לא ידעו ה' לאמיתו והוריתי להם הדרך הטוב והישר יש מהם שהיו לומדים מופלגים וכפרו בתורת ה' והחזרתים למוטב ויש מהם שהיו רשעים גמורים בעלי עבירה ובעלי תענוגים ובתוכחתי בדברים הטובים שאמרתי להם דרך כבוד בלא בזיון החזרתים למוטב והם שאומרים תהילים ומשבחים למלך אל חי ואמר לי עוד אם תרצה להיות עמי בעולם הנצחי בעולם העליון הזה מסור נשמתך למלאך הידוע לך וישאר הגוף מת בעולם השפל ואולי יתגלגל זכות על:

ידי שיתגלה רצון עליון להושיע נדחים כי עד מתי קץ הפלאות ועוד תרוויח בזה שלא תראה מלאך המות וטעם מיתה לא תרגיש רק תשאר עמי ושאר נשמות צדיקים ונולך אותך למקום המוכן לך ונהי' חבירים בעולם הנצחי אמרתי לו מה אעשה ונפשי חשקה להיות נקבר בארץ ישראל כי שם יש להנשמה עליה גדולה כידוע ואמר לי דע שתמות

בחו"ל כי כך שמעתי כמה פעמים בישיבה של מעלה והטעם אין לי רשות לגלות מאחר שנשמתך קשורה בגופך כי גם עלי נגזר מטעם הכמוס למות בחו"ל ואם תמסור נשמתך כנ"ל אזי אודיע לך כל הנ"ל כששמעתי הדברים היוצאים מפיו הקדוש נפשי חשקה מאד למסור נשמתי למלאך הידוע אך הי' לי געגועים על בני יחידי ובתי יחידתי למות בלי צוואה והנהגה להגיד להם מה שיקרה באחרית הימים ומלחמה גדולה במחשבתי איך לעשות אם לעשות כנ"ל או פקודת כל אדם יפקד אלי שלא אמות פתאום כאחד הריקים ומה מאד הי' לי געגועים על בני גילי לפרוש מהם בלי סדר והנהגה חזי מה עמא דבר וכאשר שמע החסיד מענה פי והפציר בי מאד וצעקתי בקול מר ובבכיה גדולה על פטירתי מאשתי ובני ובתי ונכדי ובפרט מאנשי גילי אמנם עדיין הי' נשמתי קשורה בגופי ואם לא שזוגתי העירה אותי משינתי כבר הי' בדעתי לעצת הצדיק הנ"ל ולפעול כנ"ל אך מגודל צעקתה חזרה נשמתי לגופי ע"כ:

אמרות טהורות

מהרב הצדיק הק' מו"ה יהודה צבי זצ"ל אב"ד דק"ק ראזדיל חתנא דבי נשיאה הרב הק' מו"ה צבי הירש זצ"ל מזדיטשוב:

פעם אחת בעת שנתן לו חסיד אחד קוויטיל עם פ"נ כנהוג אמר לו הרה"צ מראזדיל ז"ל בזה"ל אתה נותן לי כעת קוויטיל עם פ"נ בחשבך שאני גיטער יוד מה אעשה בעלמא דאתי:

כאשר יתוודע לך שאין אני גיטער יוד ותתבע ממני בחזרה הפ"כ מאין אקח שם להחזור לך בשגם אם אני יודע האמת שאינני גיטער יוד איך אני לוקח ממך אבל הענין הוא כך כי ירמיה הנביא קילל אנשי ענתות הכשילם בבני אדם שאינם מהוגנים שכאשר יתנו צדקה יזדמן לפניהם אורחים שאינם הגונים והוא פלא איך הי' ירמיה שונא ישראל כל כך. אבל הענין הוא כך כי ירמיה ראה כי האנשי ענתות לא היו ראוים באין אופן להוושע עפ"י משפט התורה לפי שורת הדין רק לפנים משוה"ד ממדה של וחנותי את אשר אחון אעפ"י שאינו הגון ששם רצון הפשוט להיטיב בלי שום טעם וזכות בחי' עתיק לא בסבא טעמא כידוע והנה באתערותא דלתתא אתער עובדא דלעילא וצריך האדם לעשות למטה איזה עובדא שבזה יעורר בחי' עתיק וכו' והוא כאשר אדם משפיע ונותן צדקה למטה אף לשאינו הגון אז מרחמים עליו מן השמים מדה כ"מ אף שאינו הגון וזאת התפלל ירמיה על אנשי ענתות שיזדמן להם אנשים שאינם הגונים ועי"ז יוושעו גם המה מהיכל וחנותי

כו' אעפ"י שאינם הגונים וסיים הרה"ק ז"ל בזה"ל וכהיום שאתה נותן לי פ"נ שאני באמת איני הגון הנה מהראוי שתוושע מהיכל וחנותי את אשר אחון אעפ"י וכו' ודפח"ח:

הרב הגאון מו"ה ענזיל ז"ל מסטריא שאל את הה"ק מראזדיל ואמר לו כמדומה אני אשר הנהגות רעבישקייט להיות גיטער יוד הוא ג"כ תאווה ככל התאוות והשיב לו הה"ק ז"ל בחכמתו אמת הדבר אבל לזאת התאווה אין יכולין להגיע עד שמשברין מקודם כל התאוות:

בימי חורפו עת הסתופף בצל הקודש רבו המובהק וחותנו הה"ק מוהרצ"ה ז"ל מזדיטשוב הי' שוקד מאד בנגלות תוה"ק וארבע ש"ע ואז הסתופף ג"כ הרב וכו' שהתחיל בנערותו לדפוק על הדרך להיות רבי וגיטער יוד פ"א אמר לו החכם הרה"ק מראזלא ז"ל בדרך צחות ביני ובינך יש חמשה חלוקים א' שאני רשאי לגלות כוונתי ואתה אינך רשאי שכשאני שוקד על דלתי הש"ס ופוסקים רשאי אני לגלות שאין לי פרנסה ואחשוב להיות מורה הוראה ואתה בעמדך בחצות ליל ותלך למקוה ותאמר החצות והזוהר וכו' להיות: רבי אין נאה לגלות ולומר חפץ אני להיות רבי ב' אני יכול לידע מתי נשלמה פעולתי ואומנתי כשאני בקי בכל הד' ש"ע ואתה אינך יודע מתי השלמה כוונתך כי אין שיעור לדבר אם מאה מקוואות או ה' מאות הג' עלי באפשר להמצא מבין שמנסין אותי אם אני בקי ושגור על פי הש"ע ועל ענינך אין בנמצא מבין כי רעבישקייט הוא ענין פנימי הד' אני צריך עיר אחת ואתה צריך עולם עיר אחת אפשר שתמצא משוגעים שיקחו אותו לרב ומו"צ אבל עולם שיהיו משוגעים לקחת אותך לרבי וגיטער יוד היא סברא רחוקה החמישית שאני אהי' גם רבי ואתה לא ודפח"ח:

פ"א הוכיחה אותו זוגתו הרבנית הצדיקת מ' שרה ע"ה בת הה"ק מוהרצ"ה ז"ל מזדיטשוב אודות אשר פזר נתן לשונאיו כי הי' דרכו בקודש להעניק לאנשי ריבו מטובו והוכיחה אותו באמרה אליו הלא ידעתיך לאיש מופת וקדוש ה' מדוע לא תעניש הרשעים הללו והשיב לה בחכמתו. הנה בנוהג שבעולם אשר כמה מאות ואלפים נפשות מישראל נוסעים לצדיק אחד ונותנין לו מעות ומהו הענין בזה למה יתנו מרבית אנשים כ"כ לאיש אחד אמנם הענין שכל בנין צריך יסוד מקודם ואם אין יסוד חזק נופל הבנין ואין שוה כלל והנה כל העולם בכללו נקרא בנין אחד והצדיק הוא היסוד מהבנין כמש"כ וצדיק יסוד עולם נמצא שהצדיק הוא המעמיד העולם ממילא ראוי שכל העולם יתנו לו מעות להחזיקו מכספם וזהבם כי הוא המעמידם ומקיימם אולם קשה לי למה העולם נוסעים גם אלי ונותנים לי מעות הלא אנכי היודע שאין אני בגדר וצדיק יסוד. ונתיישבתי שיש עוד דבר אחד הוצרך לבנין העולם עפמש"כ במס' חולין תולה ארץ על בלימה אין העולם

מתקיים אלא על מי שבולם א"ע בשעת מריבה נמצא שמי ששותק לשונאיו ואינו פותח פיו לדבר נגדם הנה הוא מקיים עולם ומלואה ושוב מגיע לו מהעולם מעות מהדין ע"כ אתה הרבנית שמע לקולי יותר טוב לשתוק ולסבול לשונאינו ויריבנו ונשאר בפרנסתינו עכד"ק:

בעת שהרה"ק הנ"ל חלה חולי האחרון צוה קודם פטירתו להגיש לידו הכתבים שלו (המה ס' עמוד התורה ודעת קדושים:

אשר כתבה בכל יום מעוטף ומוכתר בטלית ותפילין סגור ומסוגר והסתכל בהם והתחיל להתנצל כי אינו הניח בן זכר ואמר אבל תמכתי יתידותי בספר החכמה ואמר אז על כתביו איך זאל נישט קענין דעם מחבר וואלט איך גיזאגט אז אמלאך אלקים האט עס גישריבען גלייבטץ אונז מיר מוזען זיך אצונד אסאך מיטשען מיר זאלין פאר שטיין וויא אזוי מיר האבין דעמילט גימיינט וועו מיר האבין דאס געשריבען. שמעתי מאיש מהימן כי בעת אשר בתו הצדיקת מרת הינדא ע"ה שכבה על ערש דוי קודם פטירתה שאל כמעט בכל רגע על מעמדה ומצבה כי מאד היתה חשובה בעיניו ובשבת האחרון ממחלתה הלך לבקרה אחר תפלת מוסף וצוה לכל העומדים שמה לצאת וסגר א"ע עמה ביחוד ואח"כ יצא ולא אמר אניטען שבת כנהוג ולא שאל עלי' כל אותו השבת והיא אסתלקת באותו השבת ונפטרה והי' זה בשבת שלפני הסליחות ולא נודע מה הי' הענין הזה מה שסגר א"ע ביחוד עמה עד ליל א' דסוכות בבואו בשמחה לתוך הסוכה כמנהגו הקדוש לנשק כל הדפנות וכל מקום מהסוכה בליל ראשון בבואו אל הסוכה בריקודים ושיר ושבח ותיכף אחר בציעת הפת אמר בזה"ל לאזין מיר דער ציילין אביסיל פון אונזער טאכטער הינדא ע"ה וועו מיר זענין שבת פריא אריין גיקומען האבין מיר שוין גיזעהן וויא אזוי דיא זאך באשטייט אסימן מיר האבין שוין גאנץ שבת נישט גיפרעגט אויף איהר האבין מיר זיך בארעכינט אונזר צער וועלין מיר שוין מקבל באהבה זיין נאר וואס ועלין מיר טוהן מיט דעם צער פון דעם שוועהר דער רבי אז ער וועט אויף יענעם עולם גיוואר ווערין היינו דעם התקשרות מיט נכד הרבי ר' משה ליב מסאסוב (כי נכדו הוא ההה"צ מו"ה יעקב ז"ל מזאבלאטשאב הי' אז חתן הרב מראזדיל) האבין מיר זיך מיישב גיוועזין מיר קענין דען נישט דאם וואס אלישע הנביא האט גיקענט ויסגור הדלת וישם פיו על פיו כו' וע"כ סגרנו הדלת והי' ברצונינו לעשות כמו אלישע ובא אלינו חתני ורבי ואמר לנו כלך מזה כי הוא ענין מסוכן ואח"כ תיכף פתח הרב מראזדיל לומר תורה ע"פ ואורח צדיקים כאור נוגה וכו' ע"כ זכותו יגן עלינו אמן:

מעשה נוראה מנסתר אחד:

בכפר אחד לא רחוק מעיר האמבארג הי' דר רינדאר אחד ושמו הי' רפאל ואשתו שמה ציריל ופרנסה שלהם הי' מהרינדא שהי' להם באותו כפר זה כמה שנים והרפאל הנ"ל לא הי' נודע בפני כל מהנהגתו ולא בא בשום פעם להבה"כ להתפלל רק תמיד הי' יושב מתבודד בהיער הסמוך לכפר עם בן יחידו ובערב הוא בא לביתו והביא עמו לפעמים חבילת עצים למכור וזאת הי' לפלא בעיני כל בני עירו מאין יש לו לשלם הראטעס להאדון עבור הראנדע הלא מעולם לא ראו לבוא לביתו שום איש ליקח ממנו איזה דבר וגם לא הי' בה מה למכור וכאשר שאלו אשתו ע"ז השיבם אף לה לא נודע רק כאשר יגיע הזמן פרעון נתן לה בעלה כתב מהאדון ששילם הראטע ובכן נשאר אצל כל מכירו הרפאל הנ"ל לאיש פלא אבל זאת לא עלה כלל על רעיון שום איש לחקור על מהותו ולכן נקרא בפי כל בשם התם. פ"א נסע גביר גדול אחד מילידי האמבארג לעירו ודרכו הי' ע"י אותו הכפר והגשם הי' יורד בעת הזאת וצוה למשרתו לעמוד בהקרעטשמע מהכפר עד שיפסוק הגשם וכשבאו להבית לא מצאו רק האשה ציריל ושאלו על בעלה ואמרה להם שבעלה הוא בהיער ונתישב הגביר בדעתו לראות מה הוא עושה שם וצוה למשרתו לילך עמו להיער וכשהלכו כך שמעו קול לימוד מרחוק והלכו כך אחר הקול עד שהגיעו להמקום אשר רפאל עם בנו לומדים שמה בדבקות ובחשקות גדול והי' זה לו לפלא כי הי' מכירו מקודם לאיש ע"ה אשר אינו יודע אף להתפלל והמתין כך עד בוש ובתוך כך ראה הרפאל הנ"ל איך שהגביר עומד אצלו אז נתן לו שלום וכן בנו ולא דיבר עמו כלל וחזר ללימודי והגביר נשאר עומד כמתפלא כי לא הבין אם ראה זאת בהקיץ או בחלום וכשראה שלא דיבר עמו עוד הלך חזרה להקרעטשמע וחישב בדעתו שילן שם בלילה וכאשר הר' רפאל יבוא לביתו ידבר עמו כאשר עם לבבו וכן הי' בערב כאשר בא הר' רפאל עם בנו לביתם עם חבילת עצים על שכמו ושכם בנו כדרכו ושינה את טעמו וכשרצינו לילך לישן ע"ע אז הלך אצלו הגביר ואמר לו אדוני שמעני:

קשה אחת אני שואל ממעלתו ורק שלא ירע בעיניו עלי וזאת היא יש לי בת יחידה לכן בדעתי להתחתן עמו וכבודו ירבה עלי מוהר ומתן ואני אתן לו ונתרצה לו הר' רפאל אף בלי מעות אך באופן שבל יוודע ממה שראה לשום איש והגביר הבטיחו לזה ותיכף שלח משרתו לעיר להביא מאכלים כידו הרחבה ובאותו לילה נעשה תנאים למזל והגבילו זמן החתונה על ב' חדשים ולמחרת היום נסע הגביר לביתו שמח וטוב לב וכשבא לביתו סיפר לאשתו ובתו איך שהשי"ת הזמין לבתו יחידתו שידוך הגון וכבר נעשה תנאים למזל אך כשאמר להם עם מי אז געו כולם בבכי ואשתו התחילה לצעוק עליו מדוע עשה כזאת ליתן בתו יחידתו לאיש מסכן כזה אך מה הועיל צעקתה הלא כבר נעשה ואין

להשיב והגביר מחמת הבטחתו לא הי' יכול לספר לה מזה כלל והכלה מרוב צערה נפלה למשכב וכן עבר הב' חדשים ובתוך הזמן הכין הגביר מלבושי פאר עבור החתן והכלה כנהוג וכשהגיע יום המוגבל נסעו הגביר עם זוגתו והכלה להכפר אשר דר בו החתן וכשהגיעו לשם כראות הכלה החתן שלה נתנה קולה בבכיה ומרוב צערה נתעלפה עד שלא יכלו להקיצה והר' רפאל והחתן נעלמו מעיני כל וכשראה זאת הגביר רץ תיכף להיער ונפל לפני רגליו של ר' רפאל לעזור להכלה אשר הגיעה עד שער המות אז נתן לו עשב להניח על פיה ויקיצה ובאופן שתפייס להחתן וכך הוי וכשראתה הכלה כזאת הבינה שהמחותן והחתן שלה אינם אנשים פשוטים רק צדיקים נסתרים והוא זיווג הגון ופייסה להחתן ונעשה החתונה ברוב פאר כנהוג והר' רפאל הי' מסדר קדושין וכשהגיעו למחרת צוה הגביר למשרתו לחבוש כל החפצים וליסע לביתם חזרה וכאשר לקח הבן ברכת פרידה מאביו לקח ממנו תקיעת כף שבל יעסוק בשום דבר רק לישב על תורה ועבודה ואף הגביר המחותן הבטיחו שישים עין עליו ע"ז ואח"ז נסעו לביתם שמחים וטוב לב וכן הי' האברך הי' יושב תמיד על תורה ועבודה ולחותנו הי' תענוג מזה אין לשער. ויהי כי ארכו הימים והר' רפאל הנ"ל שבק לן עלמא אז סיפר הגביר לכל בני עירו מגדולתו וכל בני עיר האמבארג נסעו להכפר לקברו בכבוד גדול כיאות לו וכן עבר ימים רבים ומעט מעט נשכח אף:

מבנו הבטחתי ות"כ לאביו והתחיל להתערב עצמו בהעסקים של חותנו עד שכמעט נשכח ממנו לגמרי מהת"כ וברוב הימים נעשה סוחר גדול ויהי היום נסע ליריד אחד עם משרתו והרוויח שם ממון הרבה ומתוך כך השיג מכתב מחמיו שיסע ללפציג לקנות שם סחורה ונסע כך עם עגלון שלו ופתאום התקדרו שמים בעבים והגשם הי' יורד וסוחף והסוסים התנהגו בכבדות והיו נוסעים כך בכבדות עד חשכות הלילה ומרוב צער מזה נתנמנם הוא והבעה"ג והסוס הולך ותועה מדרך הישר וכשהקיץ ראה איך שעומדים ביער גדול ונתיב הדרך לא נודע להם ונתישב הבעה"ב וצוה להעגלון לרכוב על סוסו אולי ישיג איזה דרך והוא יחכה עליו וכן הי' ומרוב פחד מחיתו יער עלה על אילן גדול וחכה שם עד שיחזור הבעה"ג ופתאום קול הגיע לאזניו וראה איך שג' אנשים נוהגים את הבעה"ג שלו עד שהגיעו להעגלה ונוטלין משם התיבה אשר מונח בו כל המעות ולהעגלון הרגו והלכו לדרכם מובן מעצמו מה גודל הי' פחדו מזה ומרוב פחדו נפל מלא קומתו ארצה ונשבר לו ידו וצעק מרוב צערו ומתוך כך נסעו לפניו עגלה רתומה לסוסים אבירים עם סוחרים וכששמעו קול בכיתו נטלוהו על עגלה שלהם ונסעו עמו עד העיר הקרובה ונתנו לו להבית ביקור חולים אבל מחלתו גברה עליו עד מאד וכל

הרופאים אומרים נואש פ"א בעת שישן בא אליו אביו ז"ל בחלום וכשראה אותו התחיל לבכות לפניו על שברו הגדול אז אמר לו אביו תדע בני שכל זה בא לך מחמת שעברת על התקיעת כף שנתת לי שבל תתערב בעסקים רק להגות תמיד בלימודך ובאם שתבטיח לי שתקיים הת"כ תשוב לבריאתך כמקדם והבן השביע לו לקיים הבטחתו בכל תוקף ועוז אז נתן לו עשב שיריח בו ויתרפא תיכף ונעלם ממנו ואח"ז הקיץ וראה העשב המונח אצלו והריח בו ותיכף שב לאיתנו הראשון ומיד רץ להבהמ"ד דשם והתחיל ללמוד ברוב שקידה והבני העיר כשראו אותו יושב ולומד תמיד נתנו לו די סיפוקו. פ"א הי' בעיר הזאת יריד גדול והתיישב בדעתו לילך להשוק אולי יזדמן לפניו איזה איש ממכיריו אשר יוכל לבוא עמו לביתו אל חמיו ואשתו והלך כך ביום א' ולא ראה שום איש מכיריו וכך בשאר הימים וכשהגיע יום האחרון מהיריד בבוקר השכים הלך במר:

נפשו לבקש אולי ימצא עוד איזה איש ממכיריו ובתוך זה ראה והכיר איך שנוסעים כמה סוחרים ובתוכם הי' ג"כ חמיו וכשראו זא"ז נפלו על פניהם איש אל אחיו ונעשה ביניהם שמחה גדולה ותיכף הלבישו בגדים חדשים כיאות לו ונסעו לביתם וסיפר לחמיו איך שזה הפעם שנית נתן לאביו הבטחתו ללמוד תמיד וקיימה כל ימיו ונעשה צדיק גמור. מזו המעשה נוכל ללמוד מוסר השכל מה יוכל להגיע לזה שעובר בתקיעת כפו חלילה ומה יוכל לבוא מזה:

מעשה נורא בעיר דמשק מהרב הצ' החסיד ר' משה גלאנטי ז"ל:

הרב הנ"ל הי' איש צדיק חסיד בתכלית והיה חכם בכל שבע חכמות אשר לא הי' כמוהו זולת נכרי א' ישמעאל היה חכם בכל ז' חכמות שלם בכל וזאת היתה יתירה להנכרי מן החכם הרב האיש משה ז"ל שכל מי שהי' לו חולה הי' הולך אל השיך הנזכר והי' מתחנן לו שיתפלל על החולה והי' מתפלל השיך בהתבודדות והי' אומר זה חי וזה מת במ' להבדיל כר"ת ב"ד וכשהגיעו הדברים לאזני הרב ז"ל תמה מאד על זה וכה אמר אל לבו הנכרי הישמעאלי זה יותר קדוש וטהור ממני שמתגלים אליו ספרי מתים והלא עובד את ה' אני ועוסק בתורת ה' ובמצותיו כל היום ומדוע לא אהיה כמו הישמעאלי השיך הזה וגדל צערו של הרב מאד ויבקש אופן ללכת אל בית השיך הנזכר ולהיות מצוי אצלו וע"י גלגול דברים אפשר יגלה לו השיך באיזה סיבה זכה לכל הכבוד הזה ויקרא הרב לפרנס העיר ויצו עליו לאמור לך אל השיך הנזכר וכה תאמר אליו רבן של ישראל שמע את שמעך הטוב ויש את רצונו לבא אצלך ולהקביל פניך אם תתן לו רשות כי הי' האיש ההוא גדול מעל כל השרים וכל השרים הגדולים היו מרבים מתנות כדי לזכות לקבל פניו ובאים ומשתחוים אליו כדי לקבל ברכתו והוא לא הי' יוצא מפלטין שלו החונה

ולא הי' מתראה להמון העם כלל וילך פרנס העיר אצל השיך וידבר אליו את כל דברי הרב אשר דבר ויאמר אליו השיך גם אני שמעתי את שמע הרב שלכם כי הוא:
איש חכם וחפצי לראותו וא"כ לך אמור לו בא יבא לא יאוחר וישב הפרנס אצל הרב ויספר לו כל דברי השיך ויקם הרב ז"ל וילך שם ויהי כראות השיך פני הרב נשא חן בעיניו ויקבלהו בכבוד ובסבר פנים יפות ויושיבו לפניו ושאל בשלומו ובתוך דבריהם שאל השיך אל הרב ז"ל ויאמר אני שמעתי עליך כי איש חכם אתה היש לך ידיעה בחכמה פלונית ויאמר אליו אדוני חנני אלהים מעט בחכמה זאת והתחיל השיך לנסות להרב ויפתח הרב את פיו בחכמה וירא השיך כי הוא מלא וגדוש בזאת החכמה והוא הי' חושב בדעתו כי אין כמוהו וכאשר ראה חכמת הרב קשר עמו אהבה רבה וכה אמר אליו אחי ידידי דע לך כי שמחתני היום בחכמתך כי ע"כ הנני מחלה פניך שאל נא תמנע מהלוך אלי לפחות פ"א בשבוע כדי להשתעשע עמך בחכמתך וישלחהו בכבוד גדול וכאשר עברו ב' ימים לא הי' יכול לעמוד השיך מרוב תשוקה וישלח אל הרב ב' אנשים עבדים וסוס לרכוב עליו למען יבא אליו בכבוד גדול ויקם הרב וילך אל השיך ויקבלהו בכבוד גדול ויחבק לו וינשק לו ויאמר אליו דע לך ידידי כי משעת פרידתך ממנו נפשי עם נפשך נקשרה ולא יכולתי עוד להמתין ולהתאפק עד ששלחתי אחריך למען תבוא אלי ובתוך הדברים שאל לו השיך היש לך ידיעה בהחכמה פלונית ויען הרב ויאמר חנני אלהים ליתן לי גם את זה והתחילו לישא וליתן באותה חכמה וראה השיך שגם בזה הוא מלא וגדוש וישמח שמחה גדולה ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך תבוא אלי בכל ב' ימים וכן עשה הרב כי חפץ הוא בתכלית המבוקש והי' בא אצלו ב' פעמים בשבוע עד שראה השיך שהרב הי' בקי בתכלית בכל הז' חכמות והשיך הי' חסר ממנו בקיאות בחכמה הזאת כי בלעדה לא יוכל להיות שלם בחכמה הזאת וע"ז שאל השיך להרב היש לך ידיעה בחכמה פ' ויאמר לו שלי"ת שאני שלם בחכמה הזאת אז נפל השיך לרגלי הרב ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך למדני נא את החכמה הזאת כי היא נעלמה ממנו אז אמר לו הרב אדוני אני כשלמדתי כל אלו החכמות ביוקר עמדו לי ולא למדתי אותם בחנם גם אני לא אלמד אותך בחנם אמר השיך להרב נקבה עלי ואתן ככל אשר תשית עלי מאחר שאני שלם בכל החכמות ואם אני:
נותן כסף וזהב לרוב כדי להשיג זאת החכמה ולא יחסר ממני דבר הלא מצער הוא אז אמר לו הרב חלילה לי אם אמכור החכמה זאת במחיר כסף או זהב כי אם בחכמה אחרת שתלמדני אמר לו השיך וכי נעלם דבר ממך הרי כל מה שאני יודע אתה בקי יותר ממני ומה החכמה אשר אני יודע ולא אתה אמר לו הרב יש בך חכמה נפלאה והיא רחוקה

ממני אמר לו מה היא החכמה הזאת אמר לו מה שאתה מתפלל על החולים וספרי חיים כו' לפניך הם גלוים זאת החכמה היא נעלמה ממני אם אתה תודיעני סוד החכמה הזאת גם אני אודיעך החכמה אשר ממך נסתרה אז אמר לו השיך הקשית לשאול ולא יתכן שאגלה הדבר זה לשום נברא שבעולם א"ל הרב וגם אני אי אפשר שאגלה החכמה זאת אשר ממך נעלמה אם לא ע"י חליפין חכמה תחת חכמה א"ל השיך דע ידידי שאני מושבע מאבותי שלא אגלה דבר זה לשום אדם א"ל הרב וגם אני מושבע שלא ללמד חכמה זאת לשום נברא אבל אני אומר כיון שהוא לטובתי כדי ללמוד חכמה אחרת מה שאין בי בודאי מותר לי ואין כאן שבועה א"כ גם אתה מותר לך מאחר שאין אתה מוכר החכמה בדמים כי אם בחכמה אחרת אשר אתה צריך לה ובה תהיה מושלם בכל חכמה אז אמר לו השיך הן לו יהי כדברך אבל קשה ממך הדבר ולא תוכל עשוהו אז אמר לו הרב הרי אני מוכן לקבל עלי כל דבר הקשה וכל אשר תאמר אלי אעשה אז אמר לו השיך א"כ שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך עתה קום ולך לביתך והכן עצמך ביום הזה לעת ערב לקבל תענית ב' ימים רצופים והזהר בסעודה שלא תאכל בשר ולא תשתה יין ואחר הסעודה התקן עצמך לבית הטבילה והלבש מחלצות ובב' ימים אלו שאתה מתענה צריך שתטבול בקר וערב ותפשפש במעשיך כי אדם אין צדיק בארץ כו':

ויהי כאשר שמע הרב דברי השיך נתלהב לבו ויאמר לו כן אעשה כאשר דברת ויאמר לו לך לשלום וביום הג' תבוא אלי ואודיעך סוד הדבר הגדול הזה ויקם הרב וילך אל ביתו בלב נשבר ונדכה ויעש ככל אשר צוה עליו וירד וטבל ולבש בגדי לבן וכן עשה בשני ימים כאשר צוה והוא הוסיף שלא פסק תעניתו בליל הג':

ויהי בבוקר אחר גמר תפלתו הלך אצל השיך וישא השיך את עיניו וירא והנה הרב בא בלאי כח ויחרד לקראתו ויאמר בא ברוך ה' שמצורת פניך ניכר שעשית ככל אשר צויתיך:

א"ל הרב ועדיין אני בתענית א"ל השיך יפה עשית ויישר כחך מעתה בא עמי וארא אותך הסוד הזה וילך אחריו אל חדר אחד שמפתח החדר הזה לא היה נמסר לשום נברא כי אם בידו דוקא ויפתח השיך את הפתח ויכנסו שניהם יחדו ואת הדלת סגרו לבלתי יקרב איש זר אליהם ויצאו מן החדר אל פרדס אחד נחמד למראה ובאמצע הגן בריכה מלאה מים חיים נמשכת ממימי אמנה ופרפר ובצד הבריכה ספסל א' ובו מוכנים ב' חליפות שמלות לבנות אחד להרב ואחד לעצמו ויאמר לו השיך הבה נרדה ונעשה טבילה טרם בואנו אל מקום המקודש וירדו שניהם אל תוך הבריכה ויעשו טבילה ויחליפו שמלותיהם וילכו שניהם יחדיו אל ירכתי הפרדס והרב ז"ל משתאה ומחריש

לדעת מה יהי' אחרית דבר וישא עיניו וירא בית אחד בנוי בתכלית היופי ודלתותיו כסף מזוקק ומצוייר בכל מיני ציורים נאים אשר אין כמוהו בהיכלי מלך וכאשר קרב השיך לפתוח דלת הבית אמר להרב הזהר להכנס בבית זה במורא וברעדה וממני תראה וכן תעשה ויפתח הדלת וירא והנה בנין מפואר לאין תכלית ונגד פתח הבית היכל בתכלית היופי ועל גבו פרוכת מרוקם באבנים טובות ומרגליות עד להפליא ויכנס השיך אל הבית בחרדה גדולה וישתחו ארצה ז' פעמים נגד ההיכל ויחרד הרב חרדה גדולה עד מאד וחשב ברעה שמא ח"ו יש איזה דבר בתוך ההיכל ואיך אעשה כי השיך הזהירו שישתחוה וע"כ טמטם את עיניו הרב ואמר שויתי ה' לנגדי וישתחו לאפיו ארצה כאשר עשה השיך ואימה גדולה נפלה עליו ויאמר לו השיך קרב אל ההיכל הזה ופתח אותו ושם תמצא מבוקשך וזה אמר לו בקול נמוך ולב נשבר מיד קרב הרב ופתח דלתי ההיכל והמה היו זהב מזוקק ואבנים טובות עליו וירא בתוך ההיכל לוח אחד בתכלית היופי וכתוב בו צורות המנורה בציור נאה עד אין תכלית וכתוב למעלה שויתי ה' לנגדי תמיד ואותיות של שם הויה גדולות מאד והרב בראותו זה שמח שמחה גדולה בלבו שלא השתחוה לבטלה ופסע לאחוריו והשתחוה ויצא ויצאו שניהם יחדו:

ויאמר לו הרב אתה אמרת לי שם אמצא מבוקשי והנה לא נתגלה לי דבר זולת אשר ראיתי א"ל השיך תדע אחי שאלו האותיות הגדולות אשר ראית זה שמו של מי שאמר והיה העולם הוא הבורא הוא היוצר והיה חושב בדעתו השיך שאין דבר זה נגלה לשום בריה ועוד אמר לו תדע אחי כי בבוא אדם לחלות פני שאתפלל על חולה שיש לו אני יורד וטובל ונכנס אל הבית זה אשר ראית באימה ויראה ואני מתפלל שם לפני ההיכל ואחר גמר התפילה אני פותח שער ההיכל ואם אני רואה שאותיות השם הקדוש מאירים ומזהירים זר"ח רב אני יודע שהוא חי ואם אני רואה ענן וערפל סביביו אני יודע שהוא מת וראה חבתך אחי שגליתי לך מה שלא גליתי לשום בריה וחזר הרב לביתו והוריד כנחל דמעה וכה אמר אוי לנו מיום הדין ומה הישמעאל הזה ע"י שידע שזה שמו של הקב"ה כמה כבוד גדול עשה לו וכמה מורא ופחד עולה על ראשו בשעה שנכנס לשם ועי"ז זכה לכל הכבוד הזה ואנן מה נענה מה נאמר שיותר מזה הי' ראוי לנו לעשות ובפרט בהיותינו מזכירים שם ה' ללבוש חרדה עכ"מ:

ומעתה עין רואה ואוזן שומעת, תוקף המעשה הנורא הזה ישכיל ויבין עד כמה צריך להזהר בזכרינו שם ה' להיות ביראה ופחד ומכ"ש חלילה להזכיר שם שמים לבטלה השם ישמרינו ויעזרינו לעבדו באמת באהבה ובלב שלם אמן: מעשה מהרה"צ הקדוש המפורסם מוה"ר מאיר יחיאל זצ"ל ממאגלניצע: פ"א הי' אתרוגים ביוקר גדול מאד

ולהרב הצדיק הנ"ל לא הי' באפשרי להשיג שום אתרוג לברך עליו והי' בצער גדול עבור זה וכשבא קרוב לחג נתוודע להחסידים שלו שבפרייסין יש לגביר אחד אתרוג בתכלית ההידור מאד ונסעו החסידים שלו אליו וביקשו למכור להם האתרוג אך העשיר הזה מיאן בזה ולא חפץ ליתן בעד כל הון ואך מרוב הפצרותם בו יאות להם בזה התנאי שהרה"צ יבטיח לו בבן של קיימא יתן לו במתנה והחסידים הבטיחו: נאמנה שבודאי יספרו זאת להרב. אך התנה עמהם בתנאי כפול שבאם לא יקוים הבטחתו בזאת השנה לא יצא בו למפרע וכשבאו להרב עם האתרוג הי' ערב החג וכשראה הרב האתרוג נתמלא שמחה והרחבת הדעת מאד עד שכל הלילה לא הי' ישן רק עומד ומצפה לאור הבוקר שיוכל לקיים המצוה לברך בו ובפרט באתרוג מהודר כזה בימים האלה אשר הוא יקר המציאות וכשהגיע לאור היום כשהכין א"ע לברך בו בדבקות גדול כדרכו אז סיפרו לו החסידים מכל הנעשה ומהתנאי באיזה אופן שנתרצה הגביר ליתן לו אז נהפך שמחתו לתוגה והניח האתרוג מידו באין אומר ודברים והלך בבית אנה ואנה ולא ידע לשים עצות בנפשו כן עבר כמעט כל היום אך כשהגיע לעת ערב וראה כי פנה היום ואין לו במה לקיים המצוה רבה הזאת אשר עומד ומצפה עליה בכליון עינים אז אמר יהי' מה מההכרח אני אבטיח לו וברך בהאתרוג וכן הי' בזו השנה נולד להגביר ב"ו ע"כ שמעתי מפי איש נאמן: מעשה מהרה"צ הקדוש המגיד מקאזניץ זצ"ל זי"ע:

להרב המגיד ז"ל הי' לו בן יחיד הרב ר' משה ז"ל בעה"מ ספר באר משה וחתנו הי' אב"ד בגרעניץ ז"ל וכשנלקח ארון האלקים הרב המגיד זצ"ל לא ידעו העולם שלו למי ליסע כי בנו הר' משה ז"ל הי' הצנע לכת מאד עד שהי' בפני כל כעם הארץ גמור והרב דגרעניץ אף שהי' למדן גדול אבל לא הי' עוד ראוי להשתמש בכתר הזאת ונשאר ביניהם שהרב דגרעניץ יסע עמהם להרב הצדיק המפורסם ללובלין לשאול את פיו הקדוש וכאשר יגזור אומר כן יקום ושכרו עגלות עבורם ועבור הרב הנ"ל ומהר' משה הנ"ל שכחו לגמרי ממנו וכשהלכו ליסע בא הר"מ לגיסו הר בבקשתו שיקח אותו ג"כ להצדיק מלובלין אך הרב דחה אותו מאחר שבעיניו נדמה הר"מ לבור גמור אך מרוב הפצרותו נתרצה לו והושיבו בהעגלה יחד עם הבעה"ג וכשבאו לשם אל הקודש פנימה הלך בראשונה הרב הנ"ל עם העולם שלו והר"מ ז"ל הי' עוד בחוץ כי הוא הי' האחרון ביניהם ותיכף כאשר פתחו הדלת של:

הרה"צ מלובלין זי"ע שאל להם איה הרב ר"מ כי הוא ראוי להיות גיטער יוד והביטו כ"א איש בפני רעהו כי לא הבינו כלל מה זה אז גילה להם הרב מלובלין כל דבר וקיבלו עליהם ליסע אליו כמו לאביו:

וכעין זה שמעתי מרש"י הקדוש ז"ל אשר הלך בגולה כמה שנים והי' בהצנע לכת מאד והי' נדמה בפני כל פע"ה והלך כך מעיר לעיר בין שאר העניים פ"א כשהלך מעיר אחת נתוודע להם ע"פ איזה סיבה שזה העני הי' רש"י ז"ל ונשאר ביניהם להתחקות על דרכו אבל בין כך וב"כ הלך משם לעיר אחרת הקרובה לשם ישלחו אחד להעיר הקרובה להודיע שם מביאתו כדי לעבדו כיאות לו ובכן נשאר ביניהם לעשות סעודה עבור עניים ובטח יבוא אף הוא בתוך הבאים ואז יביטו היטב על התנהגותו לראות אם נכון הדבר ועשו סעודה עבורו והושיבוהו בראש כולם אך הוא עומד כמתפלא ושאל להם מדוע יתכבדו אותי כ"כ מי אני ומה אני עד שאף להם נשאר הדבר עוד בספק ונתיישבו בדעתם לכבדו בבהמ"ז ויראו התנהגותו בדבר מצוה וכששפכו הכוס לפניו אמר להם שלא ישפכו מלא ושאלו לו ע"ז מדוע ודעתם הי' שבזה בודאי יתרץ להם תשובה נכונה ע"פ הדין והשיבם מחמת שהולך בבגד מעט חדש לכן ירא שלא ישפוך על בגדיו ונשאר כך בספק אצלם ע"כ וכשסיפרו זאת לפני הרה"צ הקדוש מקאצק זי"ע אמר שזה הי' באמת רש"י ז"ל וכיון בזה לדרך האמת וד"ל:

פ"א בא להרב הצדיק הקדוש מוהרי"מ מגור זי"ע איש חיל אחד אשר הי' עובד בעבודת הצבא ונתמרמר לפניו איך שלא יוכל להתנהג א"ע בדת היהדות כראוי והרהצה"ק התנחם אותו באמרו הלא אבותינו נשתעבדו במצרים יותר ממך ואעפ"כ זכרו בהבוב"ה והשיבו אבל החילוק הוא שהם במצרים לא היו ידעו קץ השיעבוד וכל בטחונם הי' רק על הבוב"ה ועבור זה התפללו בלב שלם אבל אנחנו מאחר שידוע לפנינו קץ השיעבוד לא נוכל כ"כ להתחזק בהבטחון ע"כ וזה התירוץ ישר בעיני הרהצה"ק מאד והוא בעצמו מתפאר ואת בפני כל איך ששמע אמת כזה מפי איש פשוט ע"כ:

שמעתי והשי"ת יעזרינו לעבדו בלבב שלם בזכות כל הצדיקים הקדושים האלה זצלה"ה ונזכה לגאולה שלימה במהרה אמן:

מעשה מהרב הגאון מווילנא זצ"ל:

הרב הגאון מווילנא נזדמן פ"א דרכו בעיר בערלין ושם הי' בעיר הנ"ל הפרנס איש יקר רוח המפורסם בצדקתו לבעל מכניס אורח גדול אין לשער ושמו הי' מו"ה ר' יעקב צבי ז"ל וכששמע מביאתו הרי"צ הנ"ל רץ תיכף אצל הרב הגאון וביקש ממנו שיתאכסן אצלו והגאון נענע לו בראשו והבטיחו על זה והגביר רץ תיכף בשמחה לביתו וכללו בהדר תפארת להיות מלון להצדיק הגאון הנ"ל ובית וועד לחכמים אשר בבערלין אשר יבואו אליו לשמוע חכמת תורתו ובבית הקרוב להגביר הנ"ל הי' דר אחד מראש החכמי האקאדמיע אשר בבערלין וכראותו את ההכנות דרבה אשר יכון הגביר ושאלוהו מה

היום מיומים ויספר לו את כל כי הגאון הנ"ל אשר יסור לביתו הוא מלא גם בכל החכמות מלבד עוצם גדלו עד אין קץ בתורה ובחסידות בנגלה ובנסתר עד להפליא מאד הוא גם חכם נפלא בכל המדעים ויהי כאשר בא הגאון לבית הגביר וכל חכמי ישראל לומדי תורה נאספו ובאו לשמוע חכמת תורתו ולחדות בשמחה את פניו וכראות הראש הנ"ל את קול המולה גדולה אשר ע"י האורח הבא בצל קורת שכנו ואת כבוד גדלו בא אל הגביר הנ"ל ויאמר לו מאד אני משתוקק לדבר עם הרב בענין אחד אשר עמלים אנחנו בזה זה כמה שנים ולא נוכל לבוא אל תכונתו ויען לו הגביר אתאמץ לדבר עמו מזה ובטח ימלא משאלותך ויהי טרם נסיעת הגאון מבערלין התאמץ הגביר וידבר בפני הגאון את אשר ביקש ממנו הפראפסער וירשהו הגאון וישלח אחר הראש הנ"ל וכאשר הציע השאלה אשר לו לקח הגאון גליון ורשם עליו ציונים הנוגעים אל השאלה ובזה השיבו על שאלתו וכשראה הראש כזאת נתמלא שמחה ויפן אל הגביר ויאמר לו אל תדמו בנפשכם כי זה הוא כשאר אנשים כ"א מלאך ה' וכי בדברים מועטים האיר עיני לפתור: לי הפליאה הגדולה אשר אמרנו אין פותר אותה וכשהלך הראש משם תיכף בישר זאת בבית האקדמיע ונועדו יחדיו ויאמרו אשר למחר יתאספו כל התלמידים דשם לבוא אליו ולהשיב לו תודה על זה אך עד כה וכה הגאון חמק עבר מן העיר וראה מזה עוצם גדולתו אף בשאר חכמות ומדעים זכותו יגן עלינו:

מעשה מהרה"צ ר"י מרוזין זצ"ל:

פ"א בא הרה"צ הנ"ל לעיר אחת אשר הי' שם הבעש"ט זצ"ל ושאל לבני העיר אם יש בהם מי שהי' מכיר את הבעש"ט והשיבו שהם לא היו מכירין אותו רק בעיר זו יש נכרי אחד אשר הי' דיבר עם הבעש"ט וביקש שילכו עמו אל הנכרי הנ"ל וכשבא לשם ביקש ממנו שיספר לו מה שדיבר עמו וסיפר לו כזה אשר אני הייתי רועה צאן אצל שר העיר פ"א בא זאב אחד וחטף מעדרי צאן אחד וכששמע השר שלי זאת רגז עלי מאד וענש אותי לשלמו עבורו כפלים מה שלא נזהרתי בהם אבל ביום הב' אירע לי עוד הפעם אסון נורא כזה וכשראיתי זאת חיל ורעדה אחזני עד שהתחלתי לבכות מאד במר נפשי כי לא ידעתי אנא אני בא להשר כי בטח יענוש אותי עד מאד ובתוך זה ראיתי בא אלי הבעש"ט זצ"ל וכשראיתי אותו התנפלתי לפניו מלא קומתי ארצה ובכיתי לפניו בדמעות שליש שירחם עלי ויוציאני מצרה זו כי אני הייתי מכירו לאיש מופת מה שגזר אומר והוא יקום כפי ששמעתי משכני היהודים ע"כ לא הי' לי עצה אחרת רק לנפול לפניו ולבקשו שיעזור לי והוא נעתר לבקשתי וצוה לי שכאשר יבא עוד הפעם הזאב לעדרי תקרא אותי בשמי ישראל ולא יגע בך לרעה וכן הי' שמעת הזאת כשאמרתי שמו תיכף הלך לו ולא

נגע בי לרעה וגם ברך אותי באריכות ימים ואמר לי שתאריך ימיך כל כך עד שיבוא אצלך יהודי אחד אשר שמו כשמי ותספר לו המעשה זאת וסיפרו שתיכף כשהלך הר"י מאליו מיד נפל הנכרי מת והענין מזה לא נודע עוד לנו עד כה כי בטח יש בזה דברים נשגבים מאתנו ע"כ:

מעשה מהרב הגאון קדמון הר' יחיאל ז"ל אביו של הרא"ש ז"ל אשר נמצא במגילת סדרים:

אשר בהיותו הר' יחיאל זצ"ל בן ט"ז שנה הי' לו חבר נאמן בישיבה ושמו הר' שלמה הכהן ז"ל וכרתו ברית יחד שכל אחד מהם יהי' לו חלק עם חבירו בכל מצותיהם ומעשיהם ויהי בליל יום הכפורים כבתה נר של שעוה של הר' יחיאל אשר שם בבית הכנסת כי מנהג של האשכנזים להוליך נר שעוה שתדליק כל הלילה וכל היום וכיון שראה שכבה נרו נתירא מאד ובחול המועד נפטר.

והיה מנהג של אשכנז שהיו מניחין ארון של מת על אבן גדולה הסמוך לבית הקברות ופותחין הארון לראות אם מחמת טלטול נתעקם המת תוך הארון או אם הוא ישר וקרב הר' שלמה הכהן זצ"ל אצל ד' אמותיו ובכה בקול רם ואמר בפני כל הקהלות אני מזכיר לר' יחיאל גבירי וחבירי לפניכם שיזכור מהברית שכרת עמדי ויהי היום אחרי מותו ימים רבים והר' שלמה יושב ולומד בבית המדרש ביום וירא את ר' יחיאל בחלום יושב אצלו וקורא עמו בהלכה ושאל לו מענינו ואמר לו כי הוא בגן עדן בטוב מאד ושהי' לו כסא מוכן לעצמו בין כל חסידי הדור וא"ל הר' שלמה אנא אדוני ובעל בריתי תמה אני אם יש לך רשות להתראות לבני אדם ויען לי ויאמר דע לך כי יש לי רשות לילך לביתי כבתחילה אלא שאין אני רוצה שמא יאמרו כמה מתגאה עצמו צדיק זה יותר מכל הצדיקים שבג"ע ויהי בששה חדשים אחר זה בליל שבת בחצי הלילה נראה לאשתו בחלום ואמר לה מה אתה עושה הנה מהרי וקומי וקחי בניך ובנותיך והוציאם מהרה מהמקום הזה כי מחר יהרגו כל היהודים שבמקום הזה וכן נגזר על כל הסביבות והתפללנו עליהם ונתקבלה תפלתינו חוץ מעל המקום הזה ותקם ותעש כן וחזרה להציל את אשר לה אחר אשר הוציאה משם לבניה וכולם יצאו בליל שבת עכ"מ וזכות כל הצדיקים יעמוד לנו ולזרענו עד עולם אמן:

תם:

מעשיית ושיחות הקדושים

מעשה נוראה ונפלאה אשר הי' במדינת ספרד:

במדינה הזאת יש עיר הנקראת סרגוזא והמנהג של היהודים דשם שהי' עושים תמיד בחודש אדר חג הנקרא פורים סרגוזא על שם הנס שהי' להם. הנה העיר הנ"ל גדולה היא מאד ודרו שם הרבה יהודים והי' בה י"ב מחלקות. ולכל מחלקה הי' להם בהכ"נ ורב מיוחד.

והי' מנהג של המלך ספרד ליסע בכל שנה לעיר הזאת ובבואו הי' עושים לו היהודים כבוד ויקר גדול וכל רב מהמחלקה שלו הלך לקבל פני המלך עם ארון הקודש וס"ת בתוכו לכבוד המלך. ויהי' לימים נתייעצו היהודים הלא המלך לא יפתח את הארונות לראות אם יש שם ס"ת ולזאת למה צריך לנו לטלטל הס"ת ג"כ והוסכם ביניהם לילך לקבל פני המלך רק עם הארונות לבד בלא הס"ת. וכן הנהיגו איזה שנים שעשו ארונות יפים רק לקבל בהם פני המלך:

והנה לימים הי' מומר אחד אשר גידלו המלך ונעשה אצלו שר גדול מרואי פני המלך פעם אחד כשבא המלך מנסיעתו מעיר הזאת התפאר לפני שריו ועבדיו איך שהיהודים מהעיר הזאת עושים לו כבוד גדול כזאת שאף סיפרי תורתם אשר יקר בעיניהם מכל מחמדי כסף וזהב ג"כ לוקחים אתם בעת שיצאו לקבל פני אז אמר השר המומר הנ"ל לפני המלך תדע כי התל יהתלו בך היהודים כי אינם הולכים נגדך רק עם ארונות ריקם. אז אמר המלך בחרי אף וחמתו בערה בו. אם אמת הדבר הזה אני אדע מה לעשות להם ויאמר השר להמלך איעצך שתבא פתאום אל העיר וכאשר יביאו לקבל פנים עם הארונות חצוה לפתוח לך ותראה כי האמת כדברי. והמלך הסכים לעצתו והנה בלילה שקודם ביאת המלך חלם לכל רב מהי"ב מחלקות שיראה תיכף בלילה להניח ס"ת בתוך הארון הריקה וכן עשו כולם עפ"י החלום ולא ידעו זה מזה כלום. ויהי הבוקר אור בא המלך פתאום להעיר והלכו כל רב מהמחלקה שלו תיכף עם הארון הקודש לקבל פני המלך כדרכם תמיד וכשבאו כולם אמר המלך להם תשואות חן לכם היהודים על גודל הכבוד שאתם עושים לי ואני אתפאר מאד בתורתכם הקדושה ע"כ אני רוצה לראות אותם. ותיכף פתחו הארונות והראו לו התורה הקדושה וכראות המלך זאת נתמלא חמה וקצף על המומר המסור ואמר אליו הנה אתה רצית להשמיד את היהודים שומרי מצות המלך לכן גמולך ישיב בראשך ותיכף צוה המלך לתלות את המסור ועשו בחוץ עץ ותלו אותו כן יאבדו. ע"כ עשו הקהילה הזאת יום הזה יו"ט יום שאירע בו המעשה זאת ונקרא חג הזה פורים סרגוזא לזכר הנס שנעשה בו וכן יעשה לנו השי"ת תמיד נסים ונפלאות אכי"ר:

מעשה נורא מהרה"צ הקדוש מבא קדישא מוה"ר ישראל מ"מ דק"ק קאזניץ זצוק"ל זי"ע מ"ס בש"ס בארת מים מהרב הקדוש ר' צבי הכהן זצ"ל מרימאנאוו וז"ל שמעתי מהרב החסיד ש"ב מו"ה ר' הערשילי איטשעם זצ"ל ששמע מפי המגיד הקדוש בעצמו שאמר לפני התיבה בשנה האחרונה לימי שני חייו כאשר הי' מתפלל כל נדרי לפני העמוד, אז קודם ויאמר ה' סלחתי כדבריך עמד המגיד הקדוש ואמר רבש"ע גודל גבורתך מי יוכל לספר ולמלל כי לא ידע איש גבורתך זולתך [כמאמר הח' לו ידעתיו הייתיו] וגודל חולשת גופי לא ידע ג"כ שום אדם זולתך והראיה כי מנהגי בכל שנה ושנה להתפלל מדי יום ויום לפני התיבה ובשנה זו לא עמדתי לפני התיבה בכל יום כמנהגי. הלא ידוע לך רבון כל העולמים כי סיבתה היא מחמת חולשת גופי ואשר בכל חודש אלול דהאי שתא עמדתי לפני התיבה בכל יום בתפלה ובתחנונים. הנה רבון עלמין הלא ידוע לך ג"כ כי לא עשיתי זאת למעני רק למען עמך בית ישראל והנה א"כ היא. אחת שאלתי מאתך ה' יתעלה מה זאת כי עלי נקל הדבר לקחת עול בניך בנ"י עם חולשת גופי לייגע א"ע בעבודה ותפלה על עמך בנ"י. ולך ה' הגדולה והגבורה קשה עליך לומר הב' תיבות סלחתי כדבריך והוסיף עוד ואמר רבון כ"ע אולי תאמר כי מסיבת חסרון הצדיקים בעולם תמנע לומר סלחתי כדברך. הלא יש לך ברימאנאוו הרב ר' מענדילי מפריסטוג אשר יעמוד כנגד כל צדיקי הדור. ואפשר מפאת חסרון האורים ותומים תמנע באמירת הג' תיבות ס"כ הלא בלובלין יש לך החוזה ר' איציקיל המאיר כאורים ותומים אשר הי' נקבע על לבו של אהרן כ"ג. ואפשר תאמר כי יחסר לך בעלי תשובה הנה אנכי עם חולשת גופי מוכן לעשות תשובה בעד כל ישראל. ונא ובקשה ממך אמור סלחתי. והי' מכפיל דבריו ג"פ ואח"כ צוה להנועמי זמירות לשיר בקול נעים ופתח את פיו הק' וקרא בקול גדול ויאמר ה' סלחתי כדבריך ע"כ:

והרב החסיד הנ"ל הי' בסאדיגערע אצל הרב הק' מוה"ר ישראל זצ"ל מרוזין וסיפר לו המעשה הנ"ל וכשסיים לספר אמר:

הרב הק' מרוזין אני מאמין באמונה שלימה שהרב המגיד שמע מפיו של הקב"ה סלחתי כמו משרע"ה ולולא זאת לא הי' מתפלל תפילת ערבית ומהפלא כי הרה"ק מוה"ר יעקב יצחק זצ"ל מלובלין הרגיש הדבר כי אז בליל יו"כ אמר אחר תפלת ערבית מי יתן כי יפנה היום ונתבשר בשורות טובות מקאזניץ כי החולה השוכב על מטתו הרעיש כל העולמות עכ"מ:

מעשה נוראה מהרב הקדוש יסוד עולם גאון הגאונים רבינו חיים בן עטר זצ"ל בעהמ"ח ספר אור החיים על תורה:

ועוד זאת נודע ושמעה אזנינו מתרומת נפלאותיו שהפליא בארץ מגורתו בעיר סאלי יע"א כי תהלוכות האיש זה המורם בעם הי' תמיד למופת לבני דורו ויתנו כולם עדיהם עליו כי קדוש הוא לאלקיו כי ממש תמיד לא מש האהלהו מכותלי בית המדרש והוגה בתורת ה' יומם ולילה ולא פסיק פומי' מגירס'. פעם אחת נתהוה הדבר אשר המלך בארצו הי' רצונו לידע אם נמצא מאנשי מדינתו איש אשר נולד עמו ביום אחד ולידע ולהכיר מהות האיש הזה ותיכף צוה להסעקרוטאר שלו שיחפש בהמענטערקיס של כל אנשי מדינתו וביקשו ולא מצאו רק אחד מזרע היהודים בשם חיים בן עטר הדר בעיר קטנה ושמה סאלי והמלך כששמע זאת לא סיפר לשום איש מה רצונו לעשות ונתחפש א"ע בבגדים פשוטים ונסע להעיר הנ"ל וכשבא לשם שאל לבית הר' חיים הנ"ל והראו לו מגורו וכשנכנס לשם לא הי' אז הצדיק בביתו רק זוגתו ואמרה לו שבעלה יושב בבהמ"ד ותיכף כשנכנס להבהמ"ד וכשראה הצדיק את פני המלך אף שהי' לובש בבגדים פשוטים אשר לא הי' באפשרי להכירו ובפרט מי שעוד לא ראה אותו כלל אעפ"כ תיכף קם ממושבו ובירך עליו ברכתו, ברוך שחלק מכבודו לבשר ודם כדין בש"ע וכששמע המלך זאת הבין תיכף שהוא אינו איש פשוט מאחר שרוח אלקים בו כי מאין ידע לו פתאום שהוא המלך בעצמו לזאת אמר אליו המלך בקשתי ממך מאד שתתרצה לכנוס עמי לביתך ושם אדבר עמך ותיכף נתרצה לו הלכו לביתו וכשבאו אמר אליו המל' תדע ידידי שבקשתי בכל המענטערקי' מי שנולד עמי ביום אחד ולא מצאתי רק אותך לבד לכן באתי אליך כדי שאכיר אותך ועתה שראיתי שאיש אלהים אתה אשאול ממך:

שני שאלות ראשית איך היית מכיר אותי שאני המלך ושנית אם אתה נולדת עמי ביום אחד א"כ המזל של שנינו אחד הוא ומדוע אני מולך בכיפה ויש לי הרבה כסף וזהב ואבנים טובות ואוצרות גדולות ולך אין כל והשיב לו הקדוש תדע ידידי על ששאלת איך אני מכירך שאתה המלך אשיב לך הלא אני מכיר אותך עוד מהעת שבראנו שנינו כי אף אמי הרתה עמי בלילה אחד עם אמך וראיתי אז אף הצלם מאביך שהובא למעלה ומאז אני מכירך ומה ששאלת מדוע אין לי כל גם זאת תדע שאני עשיר גדול עם תורה והרבה חכמות אשר זאת שוה לי הרבה יותר מכל מחמדי כסף וזהב של אוצרותך אח"כ אמר אליו האו"ח רצוני מאד לכבדך עם איזה דבר שהוא לכבודך מאחר שבאת בצל קורתי הדל אבל אני עני ואין לי במה לכבדך לזאת מראה לך דבר חידוש גדול ויהי' זאת טוב לך יותר מהרבה כיבודים ויהי' נצמח עוד מזה טובה גדולה לבני עמי. ולקח האוחה"ק מראות הצובאות קטן ונתן ליד המלך וצוה לו שיסתכל בו ושאל לו מה ראית בו והשיבו שראה בו ארבעה פינות העולם ואמר לו האוחה"ק תחלק בדעתך הד' פינות

האלה ותחשוב בדעתך שרצונך לראות החלק מעיר מלכותך ועשה כן עד שראה פלטרין שלו ואח"ז אמר לו תחלק שוב בדעתך הפלטרין על ד' חלקים ועשה כן עד שראה החדר הפנימי אשר ישן בו המלך ושאל אותו שוב מה ראית כעת והשיבו שראה החדר הפנימי אך הדלת סגר ואין ביכולתי לראות מה שבתוכו וצוה לו האוהח"ק שיפשיט את ידו להמסגרת ויפתח הדלת ועשה כן המלך ופשט ידו להדלת אשר ראה בתוך המראות הצובאות והרגיש ממש איך שפתח הדלת ושוב אמר לו האוחה"ק כעת תטה אזנך ועיניך היטב לראות ולשמוע מה מדברים כעת בביתך ועשה כן והמלך אשר ראה ושמע איך שהמניסטער האטיטאנט שלו עומד אצל מטת זוגתו המלכה ופיתה אותה בהרבה מיני פתוים שתעשה מבוקשו והמלכה השיבה לו איך אני יכול לעשות עבירה כזו ולהתעמר בבעלי אבל השר הוא באחד ופיתה אותה בכמה דברים טובים. ולהמלך חרה לו הדבר זה עד מאד ושאל להאוה"ח בבהלה בנפש מרה מה שיעשה כעת עם השר זה והשיבו אשר שכעת יקח החרב שלו החגור תחת יריכו וידקור להשר ישר אל לבו ויעש כן המלך וכל זה הי' נעשה ממש כמו שאם הי' שם בחדר פנים אל פנים. אח"ז אמר להמלך שעוד לא יספר מזה לשום איש רק שישוב לביתו ויעשה סעודה לשריו רואי פניו ויחכה עם המסובי' עד:

שאבוא אל הסעודה ושם נדבר עוד מזה. והמלך הבטיח לו על כל זה וילך וישב לביתו סר וזעף:

עתה נספר מה שהי' שם בהחדר המלך עם שר הנ"ל:

השר נפל פתאום מת מתבוסס בדמו בחדר המלך לעיני המלכה וזאת נוכל לתאר מה גודל הי' החרדה בעיני המלכה כי לא ידעה כלל מאיזה סיבה נפל חלל לפני רגליה כי לא ראתה כלל מי הכהו ותתחלחל המלכה מאד אבל הנעשה אין להשיב והתחילה לחשוב עצות מה לעשות כעת כי ראתה פן יתוודע זאת בין השרים ויתעללו ויחשבו שהמלכה הרגו לכן קראה אחד לסריסי המלך מרואי פניה ותצוהו ליקח השר ההרוג ולגנזו במרתף הגדול של היין בין החביות וצותהו שלא יגלה זאת לשום איש והעבד עשה כמו שצותה לו המלכה. ויהי' ליום המחרת הי' כנסיה בין השרים אודת איזה תיקון המדינה וכשראו שהשר הגדול הזה לא הי' בתוך הבאים התחילו לשאול ולדרוש איה הוא כי הוא הי' תמיד היושב ראש ביניהם ונודע להם שהשר הזה אבד עוד מיום האתמול ולא נודע עקבותיו ושלחו שטאפעטען בכל פינות והגבולין של העיר אבל כולם חזרו לעומת שבאו והלכו והמתינו עוד איזה ימים אבל אין קול ואין עונה והתחילו המניסטורים לטכס עצה איך שיודע איה מקומו של השר ובתוך האסיפה הי' שר אחד שהי' שונא ישראל ביותר

ועתה כשראה הצר הזה שיש פתחון פה להרע להיהודים פתח השר הזה את פיו ואמר אין זה כי אם היהודים המיתוהו לצורך חגם ודיבר כל כך עד שנכנס דבריו באזני כל המיניסטורים והטו אוזן קשבת לדבריו. בקיצור הצורר הזה עשה תחבולות כאלה עד שהשיג אף עדות שאמרו שראו בעיניהם איך כמה יהודים הרגו להשר הנ"ל הנאבד. וכששמעו השרים האלה זאת חרה אפם עד מאד ותיכף כתבו פראטיקאל עם גזירה קשה מאד על כל היהודים וחתמו כולם ע"ז וגם העדות והמתינו לעשות דין בהיהודים עד שיבוא המלך ויחתום גם ח"י על הכתב כמנהג:

ויהי כשבא המלך לביתו וכשהציעו השרים לפניו הפרוטיקאל עם הכתב השיב להם המלך אשר בעוד איזה ימים יעשה סעודה גדולה ויבוא גם אחד אוהביו חכם אחד גדול מאד וידבר עמו מזה העסק ואז יחתום על הכתב. והמלך צוה להכין הסעודה וצוה שגם כל השרים ואף העדים יהי' בין הקרואים ויהי' כשבא יום המוגבל:

והסעודה התחילה צוה המלך לכל שריו שיחכו עד שיבוא גם החכם והמתינו כולם ובתוך כך ראו איך שבא פתאום להבית איש יהודי אחד לבוש קרעים טלאי ע"ג טלאי והמלך כשראה אותו תיכף קם ממושבו וקיבלו בספ"י ובשמחה גדולה והשיבו לימינו והשרים כשראו זאת כן תמהו כי לא הבינו כלל מה היא השמחה גדולה כ"כ מהמלך עם היהודי הנבזה וחדל אישים הזה אשר צוה לחכות עליו ולעשות לו כבוד ויקר כזה אבל לא העיזו לשאול המלך ע"ז. והיהודי האוהח"ק לא הביט כלל בפני השרים רק ישב א"ע בראש הקרואים אצל המלך וצוה להביא לפניו מים לרחוץ ידיו ואכל לחם ובצלים ולהמלך צוה לאכול סעודתו עם שריו ולא דיבר עם שום איש רק המלך דיבר עמו באהבה רבה וכל השרים הי' נבוכים וכשגמרו לאכול צוה המלך להגיש לפניו הפרוטיקאל לחתום עליו והראה גם להאוהח"ק הכתב וכשהסתכל בו שאל להשרים אם אמת הדבר הזה והשיבו כולם פה אחד שברור היא כשמש והראו לו גם העדים שהי' בתוך הבאים אז אמר האוהח"ק אם אמת היא הדבר אזי בודאי כל היהודים אינם שוים להניחם אך אמר להמלך שימתין עם חתימתו עד שיגמור הסעודה כולו כדי שלא לערב השמחה. ובתוך כך צוה המלך להביא יין מהמרתף וביקש מהאוה"ח שישתה עמו כוס יין והשיבו אשר יין זה לא אשתה אך אחר גמר הסעודה אלך עמך ועם עוד איזה אנשים להמרתף ואני בעצמי אבור לי יין טוב לשתיה וייטב הדבר בעיני המלך וכשגמרו הסעודה הלכו המלך ומקצת השרים הגדולם עם האו"ח להמרתף וצוה האוה"ח שגם העדים ילכו עמו להמרתף ויהי כשבאו לתוכו הריחו כולם ריח רע מאד וצוה האו"ח שיבקשו בכל המרתף ובכל פינה וכן עשו עד שמצאו השר ההרוג מוטל בין החביות

ויהי כשראו העדים והשר הצורר והשאר שרים דבר זה ויחרדו ויצאו לבם מאד כי הבינו גודל הפסק שיעשה כעת המלך עליהם כי בטח ישוב להם המלך גמולם בראשם אז סיפר להם המלך כל המעשה אשר ראה בעצמו אצל איש היהודי הזה כל הנעשה בפלטרין שלו ואמר להאו"ח אשר כעת יעשה הוא הפסק מה לעשות עם העדים והשרים אשר ביקשו לשלוח יד בכל היהודים והשיב האוהחה"ק אשר דין זה כתוב ומפורש בתורתינו הקדושה אם יעידו עדים באיש שהרג הנפש אזי יד העדים תהי' בו בראשונה להמיתו ואם ימצאו ששקר העידו אזי יעשו להם את זמם לעשות ועכשיו שהעדים העידו שקר וכן השרים קיבלו העדים בלי חו"ד לכן הפסק מהכתב:

שעשו הם בעצמם על היהודים יהי' נעשה להם וכן נתקיים להם הכל כמו שאמר האוה"ח הקדוש ואח"ז הלך לדרכו והמלך השיב להם גמולם בראשם ועשה בהם שפטים כאשר זממו לעשות בהיהודים ושקטה הארץ וגם המלך עשה טובות רבות ליהודים בני מדינתו והשי"ת ישלח לנו במהרה ג"צ אמן:

מעשה נוראה מהרב הרמב"ן זצ"ל:

הרב הרמב"ן ז"ל הלך פ"א ביומא דפגרא עם תלמידיו אל חוף הים בעיר ברצלונה וראו איך שהאומנים הי' גומרים ספינה גדולה וחדשה ונתאספו שמה הרבה אומנים לגלול הספינה להים ולא הי' יכולין לגררה מרוב גדלה ונתאספו שם הרבה אנשים ואף המלך הי' שם ויהי' כראות הרמב"ן רוב העבודה והעצות שבקשו האנשים ועוד אינו יכולין להסיע ממקומה אמר לתלמידיו בלחש ראו איך הרבה אנשים ביקשו עצות להביאה להים אם הי' ברצוני הייתי מביאה תיכף לים בנקל בלי שום טרחה אך באמרי פי לבד.

וסובב הדבר שהגיעו הדברים האלה לאזני המלך ויהי כשמוע המלך דברים האלה צוה להביא לפניו הרמב"ן ז"ל וביקש ממנו וצוה לו שתיכף יעשה לעיניו ולעיני כל הנאספים שמה כמו שהתפאר לפני תלמידיו ואם לא דמו בראשו. וכראות הרמב"ן שאין לו מקום לברוח וירא מאד שאם יגיד להמלך פן ירצה ממנו ללמדו אופן ההשבעה או שיעליל עליו המלך שהוא מכשף לכן צוה שיכין לו ספינה קטנה בים עם מלח אחד כדי שתיכף אחר שיבוא הספינה לים יוכל לברוח מפני המלך וכן הי' המלך צוה תיכף להכין לו ספינה קטנה בים עם מלח להנהיג הספינה והוא נכנס בה ואח"ז השביע הספינה הגדולה ותבוא אליו תיכף מעצמה בהים והי' לפלא בעיני כל הרואים ואח"ז תיכף כתב פסקא בשם קפיצת הדרך וישימה בקצה ספינתו הקטנה וירדם המלח ותלך הספינה מעצמה בשעה קטנה למרחוק מאד מהעיר ברצלונה. ויהי' כשהגיע הרמב"ן למחוז חפצו הקיץ המלח והכיר שהם כעת במדינה אחרת הרחק מאד מעיר מגורו ויחרד המלח מאד

ושאל להרמב"ן עצה איך לשוב למקומו בים גדול ובמרחק רב כזה עם ספינתו הקטנה אז השיבו הרמב"ן והבטיחו שבל ייירא כלל ונתן לו פסקא קטנה ויצווהו להניחו בקצה ספינתו ואז תלך הספינה מעצמה למקום מגורו אך שצוה לו אשר תיכף כאשר:

תגיע ספינתו בשפת הים יטיל הפסקא לים ואז יוכל לילך לבטח לעירו וכך הוי המלח תיכף כשהניח הפסקא בקצה הספינה הלכה בשעה קלה מרחק רב מאד ובין כך וב"כ נרדם המלח והספינה עשתה דרכה בים עד שהגיעה לחוף הים ומחמת שהמלח הי' ישן לא זרק הפסקא לים והלכה כך הספינה במהירות גדולה עד שבאתה לשער העיר ואנשי העיר כראותם אשר ספינה קטנה עם איש אחד בתוכה הלך בעיר במהירות כך על היבשה ותהום כל העיר אחריה ומרוב צעקתה הקיץ הספן ולקח תיכף הפסקא וקרעהו ואז תנח הספינה בחצי העיר ושם עשו בני העיר מגדול לזכרון עד היום הזה זי"ע:

מעשה מהרה"צ הקדוש אדמו"ר מקאצק זי"ע:

בעת שהי' ההתנגדות גדול על החסידים שהי' נוסעים להרב הצדיק הנ"ל זי"ע באותו עת הי' בעיר אחת קטנה אברך אחד שהי' משתוקק מאד לנסוע לקאצק ויהי' כשנתוודע זאת לבני עירו שהי' כולם מתנגדים תיכף רדפו אותו בהרבה רדיפת ובזיונות גדולות אבל האברך לא הבט כלל בכל זה ונסע להצדיק הנ"ל וכשבא אל הקודש פנימה התנצל לפניו גודל הרדיפות שיש לו בעירו והרב הצדיק לא השיב לו על כל זה מאומה רק צוה לו שילמוד את עצמו בטוב להיות מוהל ופטר אותו בברכת פרידה והאברך נסע לביתו ולא הבין כלל דיבורו בקדשו ומה יהי' נצמח מזה אבל בטחונו הי' חזקה שבודאי יש בזה איזה כוונה. ובעת ההוא הי' מוטל על הקהל מחוקי המלכות לברור מהיהודים אנשים לעבודת הצבא והבני העיר הזאת מרוב התנגדותם ושנאתם עליו כתבו אף אותו בהכתב לעבוד בצבא ועבד בין אנשי החיל איזה חדשים מרחק רב מעירו ונשא חן מאד בעיני השר החיל שלו ונתן לו זמן ג' ירחים לנסוע לביתו ויהי באמצע הדרך בא לכפר אחד אשר כולם א"י רק כפרי אחד יהודי המחזיק הראנדע והלך לביתו להנפש מעט ובתוך כך שמע איך שסיפר הראנדאר לחבירו מסל"ת אשר ג' נערים שלו עוד לא נימולים והאברך כששמע זאת נבהל ונשתומם מאד והתחיל להציע לפני הרינדאר שיתרצה שהוא ימולם כי הוא מוהל טוב וכך הוי האברך מל ג' נערים שלו ונסע משם בשמחה גדולה כי קיים ג' נפשות בישראל ויהי כשבא לביתו בא אצלו מכתב מהשר החיל שלו שנעשה חפשי לגמרי ונתמלא שמחה והודה להשי"ת ואז הבין היטב הדיבורים:

של הצדיק אשר צוהו להיות מוהל כי כל הסיבובים הי' צריך להיות כדי שיקיים המצות מילה אצל הרינראר הנ"ל וזכות הצדיקים יגן עלינו ועכ"י אמן:

מעשה מהרב הגאון המפורסם מו"ה עקיבא איגר ז"ל אב"ד דפוזנא: פ"א הי' ברצון הרה"ג הנ"ל לנסוע אל אדמו"ר הרה"צ רמ"מ מקאצק ז"ל להתראה עמו פא"פ ומסתמא הי' בזה איזה ענין עמוק מאד ובאמצע הדרך נתאכסן בכפר אחד אצל הרינדאר וביקש ממנו שיתן לו איזה ספר והשיבו בלשון כפרית, רבי לי אינו נחוץ שום ספר רק ראה רבי זה הספר נמצא בביתי ובדברו הושיט לידו הספר הקדוש אור המאיר מהרה"צ הגדול מו"ה ר' "זאב וואלף" ז"ל מק"ק זיטאמער והגאון רע"א נטל הספר מידו והסתכל בו והפך העלים אחת הנה ואחת הנה ואח"ז נשקו כמה וכמה פעמים מרוב חביבתו והרינדאר ראה כל אלה וצחק בקרבו ולעג לו כי לא הבין עבור מה נשק הספר ומה היא חביבתו כ"כ ספר הזה. והג' נתחזה בעיניו כמתעתע לפי שכלו הגסה וכשרצה הג' לנסוע משום ביקש מהרינדאר שימכור לו הספר ולא רצה באין אופן והג' הבטיחו לתת לו כמה שירצה אבל הוא באחד ומי ישיבנו כי לא ימכור לו בעד כל הון אך ורק באופן אם יבטיחו בבן קיימא והג' מרוב חביבתו להספר הזה הבטיח לו בב"ק ונתן לו הספר במתנה: ויהי כנסוע הג' משם באמצע הדרך פגע בבנו הג' ר' שלמה איגר ז"ל וכששמע מאביו תוכן נסיעתו היא לקאצק לאדמו"ר דשם. התנגד לו והפציר בו הרבה מאד עד שהג' הרע"א נתפתה לדברי בנו ונסע עמו חזרה לביתו ולא ראו זא"ז ועל זה הי' אומרים העולם שבאם הני תרי עמודי עולם הי' ראו זא"ז פא"פ הי' נצמח הרבה חדשות בעולם אך הדור לא זכו לכך והשי"ת ישלח לנו גו"צ במב"י אמן:

עוד מהגאון הנ"ל מה ששמעתי מאיש מהימן:

פעם אחת באה לנסוע אצלו בתו על החג ולאחר יו"ט כשרצתה לנסוע חזרה לביתה הלכה לחדרו ליקח ממנו ברכת פרידה מאביה הג' ז"ל אך אביה הג' דחה אותה על יום אחר ויהי בשהגיע יום השני הלכה פ"ש אצלו ושוב דחה אותה פעם שנית על יום המחרת וכן עבר ימים הרבה והוא דחה אותה בכל פעם. על יום המאוחר והי' זאת לפלא בעיניה מאד אך לא העיזה לשאלו על זה ובין כך וב"כ עבר זמן רב ופחדה מאד עבור זה כי הבינה אשר לא דבר פשוט הא ולא לחנם עכב אותה הג' מלנסוע. והתישבה בדעתה יהי' מה אשאל את פיו ואשמע מדוע עיכב אותי זה זמן רב ויהי ליום המחרת הלכה לחדרו עוד הפעם ליקח ממנו ב"פ כדרכה וכששמעה אשר שוב דחה אותה אז התחילה לבכות לפניו במר נפשה והפצירה בו מאד שיאמר לה מהות הדבר העיכוב עד כה כי מאד דאגה נפשה על בעלה ובניה אם לא אירע להם איזה נזק ח"ו וכשראה הג' רוב בכייתה הלך החוצה והסתכל לשמים ותיכף שב לחדרו ואמר לה שכעת בא הזמן שתוכל לשוב לביתה ובירכה ברכת פרידה והבטיחה שתשיב לביתה בשלום אל בעלה ובניה וצוותה

שאל תדאג על ההפסד שהי' לך בביתך כי אני מבטיחך שהשי"ת ימלא חסרונך ויתן לך הצלחה בכל אשר תפנה. ובעת ההיא הי' הריבליציע הגדולה בעיר ווארשא מקום אשר דרה האשה הנ"ל בת הג' ז"ל וכשבאתה לביתה ראתה שהבית שלהם נשרף לגמרי ולא ניכר מקומו כלל וכל רכושם נשרף אך כל בני ביתה נשארו בשלום בלי פגע ומאז הבינה שמה שעיכבה אביה הי' לטובתה שאם היתה בביתה בעת ההיא מסתמא הי איזה נזק וכן נתקיים אח"ז ברכת אביה כי התחילה לעסוק במסחר י"ש מתוך דחק גדול והצלחה האירה פניה אליהם וגדלו והצליחו בזמן קצר כמו שהבטיח לה אביה הג' ז"ל זי"ע:

עשר זכיות מערכה א

עשר זכיות מרבינו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה:

מערכה א:

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הקדוש מאורן של ישראל ורב רבנן הגאון הקדוש בנגלה ובנסתר המאיר לארץ ולדרים והעמיד תלמידים הרבה כולם גאוני וקדושי ארץ ויסודי תבל אשר רוב רבנים וקדושי מדינת פולין היו תלמידיו צדיק יסוד עולם רבשכבה"ג קודש הקדשים וכו' מרנא ורבנא הרבי ר' שמחה בונם זצוקללה"ה זי"ע מפרשיסחא הוא אשר האיר פני תבל בחכמתו הקדושה ולמד בכ"י שיעור פלפול עם תלמידיו הק' בנגלה ונסתר ציר דקדיש מן שמיא נחית והשפיע קדושה ויראת שמים לדורי דורות ורבים השיב מעון וכולם שתו בצמא דבריו הקדושים בחכמה ובדעת ובטהרה ובפרישות:

א) הוא הי' בן הגאוה"צ המגיד המפורסם הרב ר' צבי הירש זצלה"ה המגיד מוואדיסלוב בעהמ"ח ספר עשרה למאה וספר ארץ הצבי על דרושים ומתוקים מדבש דבריו הנעימים הנאמרים על דרך הדרוש באמת חלק א' מפרד"ס והי' בנגלה תלמיד להגאון המפורסם וכו' הרב ר' ירמי' זצ"ל אבד"ק מאטערסדארף ובנסתר הי' תלמיד למרן הגאוה"ק הרבי מלובלין זצללה"ה ולמרן הגאוה"ק המגיד מקאזיניץ זצללה"ה ולמרן הגאוה"ק היהודי הק' מפרשיסחא זצללה"ה ונמצא בספרים שהי' ג"כ תלמיד למרן הקדוש הרבי רמ"ל מסאסוב זצללה"ה זי"ע:

ב) הנה מעולם לא רצה לקבל עליו משרת הרבנות ולא להיות רבי והי' סוחר ונסע תמיד לדאנציג וללייפציג אודות מסחר והי' לבוש בלבושי הסוחרים לא כלבושי החסידים אולם הי' בהצנע לכת ועבד את השי"ת בהסתר גדול ובעת שהי' בארץ אשכנז עסק שם רוב ימיו בתורה ועבדות השי"ת בהסתר וגם הלך במקומות הגרועים ובחכמתו

וקדושתו הגדולה הציל שם הרבה נפשות מישראל מעבירות אשר לולא זה הצדיק כבר הי' נטבעו ח"ו ברשת הזנות והוא ברוב קדשו הציל אותם ועוד זאת השפיע להם רוח טהרה ותשובה ששבו בכל נפשם אף על הרהורי עבירה ונעשו יראי שמים מכאן ולהבא זאת הי' עבודתו הקדושה בארץ אשכנז וגם במדינתינו הי' פעם בעיר אחת וראה שם איש פשוט וביקש ממנו שישחוק עמו בקארטין ושחקו שתי שעות וביקש האיש ללילך ואמר לו רבינו הקדוש נשחק עוד ועסקו בזה עוד ערך שעה והלך האיש מאתו ואח"כ כשנעשה רבי ובאו אליו חסידים מאותו העיר וציוה לפרוס בשלום האיש הזה ושיאמרו לו שבוודאי לצחוק בעיניו האיך נעשיתי מנהיג לאשר ששחקתי עמו בקארטין תאמרו לו סימן שהוא הי' מוכן בעת הזאת לעשות עבירה ר"ל ובזה עכבתי אותו ובינו לבינו נהרס הדבר וניצל מזה וזה לא הי' ידוע להעולם רק רבותיו הקדושים זצללה"ה הכירו אותו ובכל לילה הלך להגאוה"ק היהודי זצללה"ה ללמוד והי' לו אפטייק בפרשיסחא ולפעמים כאשר נזדמן דבר גדול אצל היהודי הקדוש אמר קראו לי את האפטייקער כי צריך אני לו ג"כ לעזר לדבר גדול הזה וכשנעשה סג"נ אמר שמן השמים הכריחו אותו להיות ממשיך עדה ונעשה מנהיג הדור ונהרו אליו מכל פינות העולם:

ג) הנה שמעתי מהרב הגאון החסיד מו"ה צבי יחזקאל מיכלזאהן שליט"א אבד"ק פלונסק וכעת בוועד הרבנים בווארשא אשר רבינו הקדוש הנ"ל בעת שהי' נוסע עם עצים על הווייכסעל לדאנציג קודם שהי' רבי ונסע דרך ווארשא ושמע שאביו המגיד זצ"ל הוא בווארשא וירד מן הרפסודות לעיר לראות א"ע עמו והמגיד הי' לו אכסניא אצל הג' ר' זלמן פוזנער ז"ל וכאשר ראה המגיד דרך החלון שבנו הק' בא אליו מתוך רב שמחה לא הי' יכול להתאפק עד שיבוא אצלו רק רצה לקפוץ דרך החלון לקראתו ושאל לו ר"ז הנ"ל היתכן לפני בנכם הילד הזה אתם רוצים לקפוץ מן החלון כי' הי' לבוש אז במלבושי אשכנזים והשיב לו הנה בני זה הילד יעלה אותי מכל שבעה מדורי גיהנם:

ד) עוד ממנו אשר פ"א בא רבינו הקדוש הנ"ל מדאנציג והלך להיהודי הקדוש ושאל לו מה חדשות נשמע בדאנציג וסיפר לו הרבה חדשות ממילי דעלמא עד שנמשך איזה זמן וההה"ק ר' ירחמיאל זצללה"ה בנו של היהודי הקדוש שמע כל זאת וחרה לו על רבינו הקדוש במה שביטל את אביו הקדוש מתורה ועבדות בזה והנה כאשר יצא רבינו הקדוש מאתו אמר היהודי הקדוש לבנו הנ"ל הנה שמעת מה שר' בונם דיבר עמי הלא תדע שדיבר עמי דברים נשגבים העומדים ברומו של עולם ושהם נוגעים מתהום ארעא עד רום רקיע השביעי:

ה) בספר א"י הביא אשר פ"א שאל הגה"ק ר' ישעי' זצללה"ה מפשעדבורז את אדומ"ר סבא קדישא מווארקי זצללה"ה מה זה שאתם מרעישים כ"כ עם הרבי ר"ב ובמה כחו גדול כ"כ והשיב לו הרבי ר"ב הי' ביכולתו כמו אלי' הנביא ז"ל אשר מצא את אלישע חורש בשורים והי' כמו עובד אדמה בפשוט וכשהשליך את אדרתו עליו כ"כ נתפעל ונתלהב עד שתיכף ומיד שחט את השורים ושרף כלי המחרישה ובשל את הבשר וחלק להעם וכששאל אותו אלי' הנביא מה עשיתי לך השיב "אוי האסט מיר הסך געטיהן" ולא הי' עוד אופן להתפרד ממנו עד שקיבל פי שנים כן כשלקח הרבי ר"ב את היד אפי' מאיש פשוט לידו הקדושה תומ"י נתלהב "עס האט עהם אהן גיהובען ציא ברענין יודישקייט' עד שכ"א רצה לנשק להשי"ת ורץ ללמוד וכלל א"ע עם התורה ואותיותי' באהבה עצומה ונשק כל האותיות ובדמעות שליש מסר א"ע על מזבח קדושת השי"ת והי' מוכן לזה בתשוקה נפלאה ובכל כחותיו וחיותו ע"כ:

ו) הנה שמעתי מהגאב"ד פלונסק הנ"ל אשר שמע שהה"ק הרב רח"ה זצללה"ה מאלכסנדר אמר אשר מי שלא ראה את הרבי ר"ב לא ראה מאורות מימיו שם הי' האור הראשון מביהמ"ק הראשון והגה"ק בעל חי' הרי"מ זצללה"ה אמר בזה"ל הרבי ר' בונם הי' לו כל המפתחות מכל הרקיעין ולמה לא "דער מענטש וואס מיינט נישט זיך גיט מען עהם איבער אלע שליסלען" והי' יכול להחיות מתים רק שהי' איש נאמן ולא רצה ליקח מה שאינו שייך לו: ז) הנה רבינו הקדוש מפרשיסחא הנ"ל הי' חכם גדול עד להפליא והי' מפורסם בכל העולם בחכמתו הקדושה ובספר רמ"צ הביא אשר פ"א בלובלין אמר הרבי הקדוש מלובלין זצללה"ה הלא תקיעת שופר היא חכמה וכו' לזה יתקע ר' בונם כי הוא חכם ונכנס אצלו ולמד אתו כוונת התקיעות ואח"כ אמר שאינו יכול לתקוע בפשוט והקפיד עליו הרבי והשיב לו רבינו הק' הנ"ל הנה מצינו גם בתוה"ק אשר משה רבינו ע"ה אמר מקודם כי יאמרו לי מה שמו מה אומר אליהם ויאמר לו וכו' ואחר זה אמר לא איש דברים אנכי גם שמעתי מהגאב"ד מפלינסק הנ"ל שהה"ק הרבי ר' אפרים מוסדילקוב זצללה"ה בעל דגל מח"א אמר עליו שאין חכמים בעולם הזה בזה הזמן כרבינו הח' הרבי ר"ב הנ"ל:

ח) הנה בספה"ק ישמח ישראל בפ' נח הביא בשם רבינו הק' מפרשיסחא הנ"ל וזלה"ק שכל אדם מישראל צריך להיות לו שתי בחי' אלה א' ואנכי עפר ואפר כשהוא בגבהות והיצה"ר רוצה להביאו לידי גסות רוח ר"ל יזכור מה הוא מאין בא ולאן אתה הולך כדי להכניע ולכיף ולכוף יצרו הרע והבחי' הב' בשבילי נברא העולם היינו כאשר היצה"ר רוצה ח"ו להביאו לידי עצבות ומראה אותו שפלותו אשר במה נחשב תורתו ועבודתו

ונדמה בעיניו כאלו ח"ו אבדה תקותו יתחזק א"ע במאמר חז"ל הקדושים (סנהדרין ל"ז) חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם היינו כאשר ביאר התניא באריכות דברים אלה ע"כ:

ט) עו"ש בפ' וירא הביא משמו הק' על מה שאנו אומרים הרוצה בתשובה ולא המתרצה לשון הרוצה כאלו כביכול רוצה בתשובה כמו שרוצה שיקיימו התורה ולא יחטאו כן רוצה בזה אם עושים תשובה באמת ובזה מוסיפים כח בפמליא של מעלה ע"כ:

י) עו"ש בפ' וירא משמו הק' על הפסוק ועתה פן ישלח ידו (בראשית ג') היינו לאחר חטא אדה"ר צפה הקב"ה ברוב רחמיו שמוכרח להיות בעולם המות כדי לזכות לתיקון הגמור וירא הקב"ה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ולא ימות לעולם ונמצא ואכ"ל שהיא הגשם וח"י שהיא הרוחניות יהי' נתערב לעולם ולא יפרדו לעולם זה מזה ולא יהי' חלילה לעולם התיקון הגמור לכן ויגרשהו ע"כ:

יא) עו"ש בחנוכה הביא משמו הק' על מאמר חכז"ל (ברכות ה') אם רואה אדם שיסורים באים עליו יפשפש במעשיו פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה ודרשת חכז"ל תמוה פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה הא מצא הרבה כי ת"ת כנגד כולם אך הענין היא מי שיסורים באים עליו ורוצה להתפלל להשי"ת להסיר ממנו היסורים יפשפש במעשיו וצדקותיו שלו שבזכותם יתרפא [א"ה נוכל לומר כמו שמצינו בחזקי' המלך שהתפלל להשי"ת בחליו ואמר זכר נא את אשר התהלכתי לפניך] פשפש ולא מצא שאין בידו מעש"ט שיתרפא בזכותם יתלה תפילתו בביטול תורה רבש"ע יש לי ביטול תורה ע"י היסורים האלו כי תורה אין יכולים ללמוד ביגיעה ועיון מתוך היסורים ר"ל ע"כ: יב) עו"ש בפ' משפטים משמו הק' על פסוק (תהלים י"ט) משפטי ה' אמת צדקו יחדיו היינו שהקב"ה אינו דן את האדם עד שיצדוק הדין יחד לאביו ולאמו ולקרוביו ואוהביו עכלה"ק (ובזה פירש אדוני אבי מו"ר הרה"צ זצ"ל מאמר חכז"ל מי שיש לו תולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש רחמים דהנה מי שקראו חכז"ל חכם כוונתם על צדיק אשר באמת נוגע לו צער ישראל כאלו ח"ו הי' לו לעצמו זה הצער ואומרים בשמים הלא הצדיק הזה לא חטא ולמה יהי' לו זה הצער בחנם לכן יש לו ישועה לאיש הזה בשביל זה החכם וכהנ"ל]:

יג) עו"ש בפ' תרומה מביא שרבינו הק' מפרשיסחא הנ"ל אמר שמגודל הפחד והיראת שמים שהי' לו לר' אברהם בן עזרא ז"ל איננו מבין איך החזיק החיות בקרבו "איך פאר שטייא נישט וויא דיא פלייצעם זענין עהם נישט אראפ פיר גרוים יראת שמים":

יד) בספר רמ"צ הביא בשם רבינו הק' הנ"ל שאמר על פסוק בשה"ש עורי צפון ובואי תימן עשירות נקרא צפון כמאמר חכז"ל הרוצה להעשיר יצפין וחכמה היא בדרום הרוצה להחכים ידרים וזה עורי צפון ובואי תימן היינו שהעשירות יבוא גם לת"ח שיהא גם לת"ח השפעה בעוה"ז:

טו) עו"ש משמו הק', פ"א אמר פלפול בסוגיא דעדיו בחתומיו זכין לו אמר אח"כ דמזה הפשט יכולין להביט בקוויטל ולידע הכל ואפי' בשם לבד בלא קוויטל יכולים לידע הכל:

טז) עו"ש משמו הק' טעם על מה שאמרו חכז"ל לא ישאל אדם צרכיו בשבת דהנה איתא בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו מלה"ש וקשרו לכ"א מישראל ב' קשרים היינו טרם:

יקראו ואני אענה וכשחטאו בעגל נטלו מהם וזה שכתב ואדעה מה אעשה לך ואיתא בכתבי האריז"ל דבשבת מחזיר להם מרע"ה את העדי וזה ישמח משה במתנת חלקו וממילא בשבת לא ישאל צרכיו כי אינו צריך כי בשבת היא טרם יקראו ואני אענה והבן:

יז) עו"ש משמו הק' שאמר על עצמו כי בריח המאכל מרגיש עוד מנעוריו ויוכל לאכול אפי' בכפר במקום שאין החסידים אוכלים ופ"א כשנסע ללובלין עם עוד חסידים ונסעו דרך כפר ואכל שם בשר ונדמה להחסידים כאלו אינו ח"ו ירא ה' וכשבאו להרבי הקדוש מלובלין זצללה"ה העביר ידו הקדושה על בטנו ואמר בשרך בשר קודש:

חי) עו"ש שאמר בסליחות מי שענה וכו' הוא יענה וכו' אמר שאינו צריך לזה כי יכול לומר זאת על עצמו היינו מי שענה לבינם תמיד הוא יענה אותי גם עתה:

יט) עו"ש אמר כשיש עולם גדול קשה לאמור תורה כי צריך תורה בשביל כאו"א ולכלול בהתורה כאו"א וכ"א יקבל שלו:

כ) עו"ש משמו הק' על פסוק ישמח לב מבקשי ה' דפתח בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים דאנו רואים שצדיקים שמחים מאוד כשבאים אצלם משום שרואים החשקות של בנ"י לקדושה ע"ז שמחים והשוטים יחשבו ששמחים על הכבוד ח"ו וזה ישמח לב של הצדיק כשרואה מבקשי ה' והבן:

כא) עו"ש משמו הק' על מה שאנו אומרים קדיש אחר פטירת המת ב"מ בשביל שיחסר א' מסכום עבדיו המשמשים אותו לכן אנו אומרים יתגדל ויתקדש שמי' רבא:

כב) עו"ש שאמר לתלמידיו בואו ואלמדכם סדר תשובה שלא רק כאשר אומר. סלח לנו והווידוי תיכף אח"ז מבקש גדלות לכן אינם זוכים רק עיקר הווידוי לקבל ע"ע כל העונשים ויסורים קשים וידמה בעצמו שאינו ראוי עוד לשום טובה ולא יעלה בדעתו

שיחזור למעלתו וכאשר יהי' בזה המדריגה אז ברצונו ית' ישלח לו אור חדש ממש ויקוים בו לב טהור ברא לי וכו':

כג) עו"ש משמו הק' על המדרש פ' וישב ויהי בעת ההיא וירד יהודה וכו' כי אנכי ידעתי את המחשבות וכו' שבטים היו עסוקים במכירתו של יוסף ראובן בשקו וכו' יוסף בתעניתו וכו' ויהודה ליקח אשה וכו' והקב"ה הי' עוסק ובורא אורו של משיח והמדרש הוא תמוה ופירש דבא להורות לנו ענין נפלא דהנה כולם עסקו בתשובה ובתענית וכולם התפללו להשי"ת ויהודה הי' עסוק ליקח אשה והנה לעיני בשר הי' ענינם יותר לה' אולם השי"ת היודע מחשבות הי' גלוי לפניו מחשבות יהודה כי יהודה הלך במרירות גדול מאוד לאשר שהוא הי' מלך שבשבטים וכל האשמה תלוי בו והי' מדמה בדעתו שאיבד כל מה שסיגל מיום הוולדו ואין לו שום עצה רק להתחיל לעבוד את השי"ת מחדש כתינוק הנולד והתחיל במצוה ראשונה והמחשבה הזאת היתה יקרה כ"כ בעיני הקב"ה עד שממנו הי' בורא אורו של משיח וז"ש המדרש כי אנכי ידעתי את המחשבות והבן:

כד) עו"ש אשר פ"א בליל ש"ק בקידוש נפל עליו פחד גדול ורעדו כל אבריו עד שכמעט נפל הכיס מידו והיין נשפך ומן אז לא תפס הכוס בעצמו רק הניח ידו הקדושה על הכסא ואחר אחוז הכוס על ידו ואמר אף שתמיד הוא בפחד הזה אעפ"כ תמיד יוכל לעצור א"ע שלא להראות ובפעם הזאת לא הי' יכול לעצור א"ע ופ"א בליל חג השבועות אמר משם היהודי הקדוש זצללה"ה שבליל שבועות אין אומרים תורה כי ד"א קדמה לתורה ואין ד"א לומר תורה שלמחר יקבלו התורה וסיים הוא אך מה עושים בלילה הזה מכינים עצמם לקבלת התורה באימה וביראה ברתת ובזיע ובתוך כך אחזתו חיל ורעדה ופחד ויראה עד שרעדו כל אבריו וארכובותיו דא לדא נקשן ותפס א"ע בהשולחן בכל כחו ולא הועיל כלום עד שפחדו כולם והוכרחו ליקח אותו מהשולחן ונשאו אותו לחדרו המיוחד והניחו אותו על מטתו ושכב שם עד שנח מהפחד ובא להשולחן:

כה) הנה רבינו הק' הנ"ל אף שהי' סג"נ אעפי"כ קרא קוויטלעך ולפעמים בעת נתינת שלום קרא לו בשמו וסיפר לי חו"ז החסיד המנוח מו"ה יוסף דוד ז"ל מבלענדיב איך שחמותו היתה חולה עד שכל הרופאים אמרו נואש ונסע חמיו ר' שבח ז"ל לרבינו הק' לפרשיסחא ובעת שפתח הפתח אמר רבינו הק' מי הוא שם שבח בן רחל ויבהל מאוד וחשב היתכן הרבי הוא סג"נ וגם מעולם לא הייתי אצלו והאיך יודע שמי ובטח רק ברוה"ק הוא וסיפר לו כל הענין וציווה לו שיקח באפטייק סלאווייע בעד ששה גדו' ויעשה מזה משקה ותשתה ויהי' לה רפואה ויפג לבו אעפי"כ התיישב בדעתו הלא הרבי יש לו רוה"ק וכן עשה ונתרפאת [לפי דעתי הקלושה נראה מה שרבינו הק' אמר מי

הוא שבח בן רחל כי רבינו הק' ראה ברוח קדשו שזה האיש הוא איש פשוט וחלוש באמונת חכמים וממילא לא יהי' לה רפואה כי העיקר היא אמונת חכמים לכן אמר לו זאת מתחילה כדי שיתחזק לו אמונת חכמים כאשר כן הי' כי כך אמר לו לעצמו וממילא הי' לה רפואה, עזריאל חיים]:

כו) הנה דודי הרב הצדיק וחסיד מפורסם ר' אלי' יוסף זצ"ל אבד"ק ראדזינאווי בעת שהי' ילד והי' עילוי עשה אביו הוא אבי זקני הגביר המופלג וירו"ש ר' הרציל אפטיוקער ז"ל ממאקאווע שהי' דור תשיעי למרן אדונינו הקדוש רבן שכבה"ג בעל המחבר מגן אברהם זצוקללה"ה זי"ע ואני דור שנים עשר ועשה שידוך עמו עם בת ר' קלמן קאפול ז"ל הרב מפלינצק והי' מתנגד ופעם אחת הי' אצל מחותנו הנ"ל בש"ק ולקח את הספר קדושת לוי לעיין בו וחרה זאת למחותנו הנ"ל ובעת שהחתן ישן לקח את הספר וזרקו תחת הסאפקע וכשהקיץ דודי הילד חרה לו דבר זה מאוד ונסע לאביו ואמר שבשום אופן אינו רוצה השידוך משום זה וציווה לו אביו שיסע לרבינו הק' לפרשיסחא לשאול לו ע"ז ותיכף בעת לקיחת שלום קודם שדיבר עמו מזה אמר לו רבינו הק' בפנים שוחקות בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני ולא דיבר אתו עוד מזה כי הי' לו תשובה עוד קודם ששאל לו ועזב השידוך ונעשה אח"כ חתן הרב החסיד המפורסם ר' יעקב זצ"ל משעפס מחסידי פרשיסחא שהי' מפורסם לבעל מדריגה:

כז) פ"א בא לרבינו הק' למדן ומתנגד ורצה להתקרב לחסידים והנה רבינו הק' למד בכ"י שיעור עיון פלפול וישב הוא ג"כ בין החבריא קדושה לשמוע חי' רבינו הק' ובתוך השיעור רצה לדחות הפלפול של רבינו הק' והקפיד עליו והלך מהשיעור לחדרו והי' להתלמידים הק' עג"נ מאוד והלכו לרבינו הק' לפייסו באמרם הלא הוא לא דרך בדרכי החסידות לכן אין כ"כ אשמה עליו בזה והשיב להם רבינו הק' הנה מצינו באלישע הנביא שכתוב ויגש גחזי להדפה ודרשו חכז"ל שאחזה וכו' והיא דבר מגונה מאוד ביזרא דעריות ולא מצינו שכעס אלישע עליו ואח"כ כשריפא את נעמן ורץ גחזי אחריו ולקח ממנו כסף וכו' כעס אלישע מאוד וקללו כנאמר בפסוק והיא תמוה אלא שגחזי בעת שעשה המעשה בהשונמית התחרט מאוד ע"ז והי' לו בושה מאוד בחשבו הלא רבי אלישע נביא הוא ויודע מזה והאיך אשא פנים לבוא אליו וכיון שראה אלישע שברון לבו לא אמר לו כלום אבל גחזי חשב שאלישע לא אמר לו משום שאין יודע מזה ואמר כיון שכן אוכל ליקח מנעמן בסוד והנביא לא ידע מזה מש"ה קילל אותו גם על מעשה דשונמית וזה הי' ג"כ בזה האיש הנה הוא עשה מעשה מגונה ר"ל וקודם שנכנס אצלי נתמלא רתת וחלחלה בחשבו כי בטח אני אומר לו מזה וכיון שראיתי שיש לו בושה

לא אמרתי לו דבר אולם הוא כשראה זאת אמר בלבו שגם לרבי אין רוה"ק ונתמלא עוד העזה להקשות עלי עם קושיות ודחוים לכן איני רוצה שיהי' בין החברייא קדישא:

כח) בספר נפלאות חדשות הביא בשם רבינו הק' על מה שאמרו חכז"ל כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעות שלא ננעלו והקשה א"כ למה להשער כלל ואמר דאם כסיל בוכה נועלין לפניו השער ופירש בעל הספר הנ"ל דבריו הקדושים שאם הוא בוכה על שצר לו וגם בוכה על חטאיו כמ"ש דעו וראו כי רע ומר עזבך את ד' אלקיך ומקבל עליו מכאן ולהבא שלא יחטא עוד אזי השי"ת עונה לו מן הצרה אבל אם הוא בוכה רק מחמת שצר לו ואינו מקבל עליו מכאן ולהבא שלא יחטא אז סוגרין לפניו השער אעפ"י שהוא בוכה ע"כ ולפי דעתי תמוה זה דא"כ נסתם הדרך גם משערי דמעות ח"ו וכי אם יהי' איש בעת צרה ר"ל ויבכה מתוך צרותיו וכי נאמר לו אז שיבכה גם על עונותיו אשר אין לו אז כלל ישוב הדעת לזה מחמת צערו הגדול לכן נראה לי דכוונת רבינו הק' רק להוציא מי שבוכה ואינו מתפלל בזה הבכי' להשי"ת זה נקרא כסיל כי לא יבין שמאת ה' היתה לו זאת וממילא לא יעזוב דרכו הרע הנקרא כסלות ע"ז אמר רבינו הק' דאם כסיל בוכה נועלין לפניו השער אבל אם אדם מתפלל בבכי' להשי"ת שיעזור לו זה האיש בטח יש לו אמונה שמ"ה היא וכשהשי"ת יעזור לו יהי' מלא בושה על עבירות שבידו כי הוא לא קיים רצון השי"ת והשי"ת מילא רצונו ובטח לא ישוב עוד לכסלה ח"ו ע"ז אמרו שפיר חכז"ל דשערי דמעות לא ננעלו כמו שהובא בספר תפארת שמואל על הרא"ש בפרק מי שמתו דאם אדם בוכה בתפילתו כוכבים ומזלות בוכין עמו והוא נענה בתפילתו, עזריאל היים]:

כט) הנה שמעתי שאדמו"ר הקדוש הזקן מאלכסנדר זצוקללה"ה סיפר מרבינו הק' הנ"ל שסיפר זאת בעצמו שקודם שנעשה רבי הי' לו אפטייך בפרשיסתא והוא הלך בכל לילה ללמוד אצל הגה"ק היהודי זצוקללה"ה והי' רבינו הק' עשה סימנים בהשיפלעדלעך איזה סם שיש שם וציווה לאשתו הרבנית שאם תתן למי איזה ריצעפט שתשאר השיפלעדעל פתוח שידע מה שנתנה פ"א בא לביתו וראה ששיפלעדעל א' פתוח ושאל אותה למי נתת זאת ותאמר לו שנתנה זאת לאדון עכו"ם א' ריצעפט לשתות ונתבהל מאוד כי שם הי' סם המות למשוח על מכה ולא לשתות ובטח ימות תיכף אמר רבינו הק' בזה הלשון הלכתי החוצה ובכיתי מאוד לפני השי"ת ואמרתי רבש"ע למה באת זאת לידי שע"י יומת ברי' של השי"ת בחנם על לא דבר אעפי"כ "בין איך דאך גיוועזין יעך" השגתי שמחה ותיכף בא המשרת לאשר שעפ"י הסיבה נשבר לו הצלוחית עם הריצטפט ותיכף נתן לו אחר כראוי:

ל) פעם אחת הי' לו דיסטראבאצייט והי' לו סחורות שנפסקו הבאנדראלין שאינו רשאי להיות בחנות וצריך השגחה ליקח זאת מהחנות ופתאום באו אצלו אנ"ח והתחילו לחפש בחנותו ולזוגתו הצדיקת אחזתה רעדה ופחד כי ידעה שבטח ימצאו אשר ע"ז מגיע עונש תפיסה ואמרה לבעלה הלא איש חכם אתה תן עצה מה לעשות כי בסכנה אנחנו אמר לה הצדק אתך ואלך להקאמיר הסמוך להחנות ושם אחשוב מה לעשות והלך לשם ובל"ב עשו רעוויזייע ועזר השי"ת ולא מצאו כלום והנה זוגתו פתחה הדלת מהקאמער שמעה שאמר ברוך השי"ת שדברי התוס' נכונים מאוד ואחז גמרא בידו ושאלה את בעלה הק' וכי לזה הלכת לשם והשיב לה תאמין לי אשר זה איזה שבועות שדברי תוס' הזה אינם מובנים לי וכאשר הרשעים הי' באים לעשות לי רע ת"ו אמרתי זה העת נכון היא לעמוד על סוף דעת התוס' וכן הוה כי ב"ה נתיישב לי דברי התוס' על נכון ואמר עוד שמפורש בתהלים בפסוק לי קוו רשעים לאבדני עדותך אתבונן והפירוש היא דאם ח"ו יבואו רשעים להרע לאחד יוכל להשיג אז בהתורה הקדושה מה שלא הי' יכול להשיג בזמן אחר:

לא) הנה הה"ק ר' שמעון אשכנזי זצללה"ה הנקרא ר' שמעון דייטש הי' לו התנגדות על רבינו הק' הנ"ל עבור שרבינו הי' סוחר לדאנציג והי' לבוש במלבושי הסוחרים כמו דייטש ואח"כ נעשה מנהיג הדור והם לא הבינו זאת ושלח לו האיך נעשה רבי והשיב לו כתיב בתורה אשר פרעה אמר אל יוסף הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו מהו הלשון כזה אלא פרעה חשב שבעל רוה"ק צריך לילך במלבושים פחותים ובמנעלים מלוכלכים זה יוכל להיות בעל רוה"ק אבל כאן ראה שיוסף הצדיק הלך במלבושים נקיים והי' יפה תואר ומסלסל בשערו איש כזה שיהי' לו רוה"ק לא ידע ובאמת יוסף הצדיק עבד השי"ת בדרך נסתר וכל מעשיו ותנועותיו הי' לשם יחוד קוב"ה ושכינתי' וזה הי' קשה לפרעה הרשע להאמין והנה רבינו הק' ג"כ עבד את השי"ת בדרך הזה כידוע וגם הה"ק ר"ש הנ"ל שלח לו שירא ממנו עבור שהוא גדול בהיכל אהבה השיב לו רבינו הק' אמת הוא גדול שם ואני שם הקטן כי רם ד' ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע היינו השפל רואה אותו אולם הגבוה רק ממרחק יידע גם שלח לו למה הוא לובש לבנים כמו אדמורי"ם והשיב לו אני סג"נ ואין אני רואה איזה מלבוש שיתנו לי:

לב) הנה דודי הה"צ הנ"ל שמע מפה קדשו של אדמו"ר סבא קדישא מווארקי זצללה"ה שאמר בזהל"ק הנה לשבח את רבינו הק' הרבי ר"ב מפרשיסתא עם מופתים היא למותר והיא כמו שאנו נהי' משבחים את הגבירת טטמעריל מווארשא שיש לה לאקשין ברעט יפה כן הי' מופתים נחשבים אצל רבינו הק' מפרשיסחא, גם שמעתי מדודי הנ"ל אשר

רבינו הק' קודם פטירתו נכנסה אצלו זוגתו הרבנית הצדיקת ובכתה מאוד ושאל לה רבינו הק' למה אתה בוכה אמרה לו האיך לא אבכה שאני רואה אותך במצב הזה אמר לה וכי ע"ז צריך לבכות הלא כל ימי חלדי הייתי יגע ולמד, א"ע האיך לפטור מן העוה"ז ועכשיו כשהגעתי לזה וכי צריך לבכות ע"ז השיבה בחכמתה אדרבה אני רוצה שתחי' עוד הרבה כדי שתלמוד א"ע עוד יותר ויותר:

לג) עוד שמעתי מדודי הה"צ הנ"ל שהוא הי' בעצמו בפרשיסחא בעת הזאת בימי הרבינו הק' הנ"ל הי' מסור אחד שמסר רבים ואיבד ר"ל הרבה נפשות בגופם ובממונם והי' ירא לנסוע בדרך לבדו ונסעו עמו תמיד שני אנשי חיל לשמרו פ"א הי' נסע דרך פרשיסחא לכפר אחד למסור איש ישראל וראה בפרשיסחא הרבה חסידים ושאל מה זאת ואמרו לו שדר כאן רבי עם חסידים וחרה לו לרשע הזה ואמר אשר בחזירתו יראה לשלוח את הרבי עם החסידים וכשמעם זאת סיפרו זאת לרבינו הק' אמר רבינו הק' הפסוק רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ד' ואמר כך רבות רעות עשית, צדיק היינו לא די לך זאת אלא שאתה רוצה לעשות רעות גם להצדיק אז ומכולם יצילנו ד' השי"ת יציל את כולם מידך והי' הסוף שזה האיש שבאו אצלו וראה שצרתו צרה לקח את כל הדברים מזויפים שהי' לו ונתן לתוך הלבוש העליון של המסור הנ"ל שהי' מונח בהחדר ואמר להאנשי חיל ראו שהוא רק מעליל על כולם כי בתוך המלבוש שלו נמצא הרבה דברים מזויפים שהוא משליך אצל כל אחד כדי להעליל עליו ויחפשו בתוך המלבוש וימצאו כי כנים הדברים ותיכף האנשי חיל בעצמם אסרו ידיו ורגליו בשלשלאות של ברזל ויובילוהו אותו חזרה דרך פרשיסחא ונעשה שמחה גדולה בין החסידים וזמרו כנגדו כן יאבדו כל אויביך ה' והי' לו סוף עד שמת בתפיסה:

לד) הנה המעשה מהחתונה הגדולה באוסטילא יש נוסחות שונות אולם כפי ששמעתי מדודי הנ"ל הי' המעשה כך לאשר שהגאון הקדוש מאפטא זצללה"ה עשה נשואין לנכדו באוסטילא ולאשר שהוא הי' אז הזקן שבאדמורי"ם נתקבצו שם על החתונה שמונים צדיקים מלובשים לבנים והנה המתנגדים של רבינו הק' בכאן מצאו יד באסיפת הצדיקים האלה ובראשם הסבא קדישא מאפטא יהי' שעת הכושר לדבר ממנו ולעשות לו רע ח"ו ורבינו הק' הרגיש זאת ואמר שישלח לשם נגיד וחסיד ולמדן וישלח את הגביר ר' בערקא לנגיד ואת הה"ק ר' זושא פלאצקער זצללה"ה לחסיד והגה"ק בעל חי' הרי"מ זצללה"ה ללמדן וכאשר באו לשם לא הניחם המשמש לילך לבית החתונה עבור שלא הי' בידם פתקא שהוזמנו על החתונה ונתן ר' בערקא ממון הרבה להמשמש ונתן להם לכנוס וקודם החופה פלפל הרב הגה"ק מאפטא בקושיא על הרמב"ם ז"ל ונשאר

בקושיא והרכין הגה"ק בעל חי' הרי"מ אליו ותירץ קושיתו החמורה בטוב טעם והשב מאוד בעיני הסבא קדישא מאפטא ושאל לו מי אתה והשיב לו אני תלמיד הרבי ר"ב מפרשיסחא ויתמה מאוד הגה"ק מאוד ויתכרכמו פניהם של המתנגדים אעפי"כ הינה"ר עשה את שלו והמתנגדים עוד לא רפו מזה והתחילו להלשין על רבינו הק' והחסידים שלו שאינם מתנהגים כדרך התורה ח"ו אז קפץ הה"ק ר"ז על השולחן וקרע מלבושיו עד שגלה את לבו וצעק בקול להה"ק מאפטא אם אתם רבי תביטו בחדרי לבי ותראו האיך רבי שלי גדול קדוש ונורא ואז תיכף ציווה הה"ק מאפטא שיפסקו לדבר ממנו ועוד שמעתי אשר הה"ק מאפטא אמר עוד הלא יש בכאן בן ידידינו הגאון הקדוש היהודי מפרשיסחא זצללה"ה [הוא הה"ק ר' ירחמיאל זצללה"ה] נשאל אותו האיך הי' הרבי ר"ב אצל אביו והנה הג' תלמידים הנ"ל בשמעם זאת הי' יראים שלא ידבר ח"ו עליו כי הי' אז סכסוכים ביניהם ג"כ מפני המלשינות אולם הה"ק ר' ירחמיאל הנ"ל אחז צדיק דרכו דרך האמת ואמר להרב הק' מאפטא הנה שמעתי מאדוני אבי ז"ל שאמר עליו אשר הוא השפיצעל מלבו שלו כיון ששמע הה"ק מאפטא זי"ע כך אמר ח"ו שלא ירים איש את ידו ורגלו לדבר ח"ו על הרבי ר"ב מפרשיסחא ונסתם פה כל המקטריגים: לה) הנה שמעתי מהגאב"ד דפלונסק שיחי' הנ"ל ששמע בעצמו מפי איש אחד אשר הי' ילד ונסע עמו אביו לפרשיסחא וכאשר הי' בביהמ"ד ושיבת א"ע לפני החברייא קדישא אשר בנו הילד הוא טוב בלימוד ונתנו לו לייענין בתוך כך פתח רבינו הק' את הדלת ושאל להם מה זאת וסיפרו לו שהם מנסים את הנער הזה אמר להם רבינו הק' בבדיחותא אם הייתם נותנים לו לייענין את הסוגיא דהמחליף פרה בחמור ושאלתם לו מתי היתה המעשה הזאת בחורף או בקיץ ואם הי' משיב לכם שהי' בקיץ הייתם יודעים שהוא עלם טוב כי בגמרא מוקי לה בעומדת באגם ובחורף אין אגם ובוודאי הי' לו לרבינו הק' איזה כוונה בזה:

לו) עוד שמעתי משמו אשר רבינו הק' ציווה לשכור עבורו עגלה לווארשא וכן עשו ונסעו לווארשא ושאלו לו אנשיו לאיזה אכסניא שיסעו ויאמר להם לנסוע הלאה ופתאום ציווה להבע"ג לעמוד אצל בית ממכר יי"ש וירד מהעגלה ונכנס לשם וראה שני אנשים פשוטים נושאי סבל הנקראים טרעגערם יושבים אצל השולחן ולפניהם שני כוסות ושמע איך שאחד שאל לחבירו אם למדת היום חומש פרשה דיומא אמר השני הן א"ל הראשון גם אני למדתי אולם הי' קשה לי דכתיב בפרשה ויכרתו שניהם ברית איך כרת אאע"ה ברית עם אבימלך העכו"ם והשיב השני אני לא יכולתי להבין מה זה שכתב ויכרתו שניהם ברית הי' די לומר ויכרתו ברית אך שיהי' מיושב בקושיתך דהכוונה היא אף שכרתו

ברית עכ"ז הי' שניהם ולא אחדות כשמוע רבינו הק' זאת תיכף ציווה ליסע לביתו ואמר שלא הי' צריך להיות בווארשא רק לשמוע דברי הצדיקים הנסתרים האלה:

לז) עוד משמו הנ"ל אשר הגאון הק' בעל משנת חסידים זצ"ל הי' נוסע על הים הגדול והי' ראש השנה בבוקר ונעשה חור גדול בהספינה והמים נכנסים והתחילה הספינה לטבוע וציווה בעל משנת חסידים לתקוע בשופר וכיון שהתוקע תקע והריע מיד נראה החור היכן היא וסתמו את החור והספינה נצל והלכו לשלום ואמר ע"ז רבינו הק' מפרשיסחא הנ"ל אשר כוונתם בשופר הי' שבטרם שיטבעו בים ח"ו יעשה עכ"פ עוד מצוה כי הולך למות יעשה עוד מצוה שבידו לעשות ומצוה בעידנא דעסיק בה מגינה ומצלי אבל אם הי' כוונתם שהשופר יציל אותם מלטבוע אז כבר הי' נטבעים בים ח"ו כי לא הי' מצוה ודפח"ח:

לח) בספר בית יעקב הביא בשם רבינו הק' מפרשיסחא הנ"ל אשר עצה היעוצה לאדם שנפשו חשקה בתשובה שלימה לפניו ית"ש שילמוד כל השנה ספר משנה תורה ובזה יתעורר לבבו לתשובה:

לט) כתב לי ידידי הרב החסיד המופלג מו"ה יונתן הלוי אייבישיץ נ"י שנשלח לו מהרב מטשערווין נ"י העתקת אגרת מרבינו הקדוש הנ"ל לק"ק מאקאווי, וזהו לשון האגרת:

לכבוד אהו' י"נ חברי נאמני הרבני המופלא ומופלג חריף ושנון שמו ינון חכם השלם כש"ת מו"ה ישראל נ"י:

ידיד לבי לא אוכל עוד להתאפק אהבתו בקרבי כי בוערת כמו רשפי שלהבת אשר מים רבים לא יוכלו לכבותה גלל כן הנני קורא ודורש שלומו מרחוק ומה מאוד כלתה נפשי להיותינו יחד ולזכור אהבה ישינה אשר בינינו אך אין שעת הכושר בזמן הזה ע"כ אל ירע בעיניו אשר לא כתבתי כדרכי כי כבוד גיסי הרבני החריף מוהר"ר דוד נ"י המוכ"ז אץ עלי ע"כ אומרה שזה האגרת פתיחה הוא לקרושפדענצין אשר יהי' בינינו הן בלימודיות או בידידות להראות שלא נרתק עוד חבל הכוסף ידידותינו יחד גם נלאתי מרוב הטרדות טרדה דמצוה לקיים כבוד האורחים אשר כבוד הרב המאוה"ג הגאון המפורסם מו"ה יואב בנו של רבינו האבד"ק מאטרסדארף אשר אתי עמי פה במחיצתי וציוה לי לכתוב ד"ש משמו כי טרוד הוא כעת, אך במטותא שאל יתעצל להשיבני ע"י כבוד גיסי הרבני הנ"ל ויכתוב לי חידושי תורה ובמה הוא עוסק ואז גם אני אפתח פה במילין להדורי יבחן נא את כל אלה ויראה שנכתב בחפזון רב. הכ"ד אוה' י"נ הדוש"ת בלב ונפש חפיצה נאום הק' שמחה בונם בהרבני מו"ה צבי הירש מ"מ דק"ק וואודיסלאוו. לע"ע אני עוסק

בשיטה דברירה. מ) גם העתק מכתב מה שכתב להרב הגאון החסיד ר' משה נחמי' הכהן זצ"ל אבד"ק דוואהרט:
ב"ה אור ליום ו' פ' תצא תקפ"ד לפ"ק פה פרשיסחא יע"א:
לידיד נפשי המופלג מ' משה נחמי' הכהן נ"י:
כפי הנראה בענין שאלתכם המתנה משובחת יותר מן הזריזות וד' יתן לנו ולכם שנה טובה ומתוקה עם כל ישראל כחפץ ידידך אוהבך בלב ונפש שמחה בונם:
מא) גם הרב המאוה"ג החסיד ר' אלעזר הלוי אייבישיץ שי' אבד"ק סטערדין סיפר ששמע בעצמו מפי הרבנית בריינדיל אשת הה"ק הרבי רא"מ מפרשיסחא זי"ע והיא היתה בת בתו של היהודי הקדוש זי"ע והיא נתגדלה בבית זקנה הק' וסיפרה אשר בעת חתונתה עם הה"ק הרא"מ זי"ע המתינו זמן רב על רבינו הק' הרבי ר"ב זי"ע שיבוא להחופה ולא בא עד ששמעו שאמר ברוך הבא יהודי הקדוש [שהי' אז לאחר פטירתו ואז הלך אל החופה:
הנה הרבינו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא הנ"ל עלה אל השמים י"ב לחודש אלול שנת תקפ"ז ומנ"כ בעיר פרשיסחא זי"ע ועל כל ישראל אמן:

עשר זכיות מערכה ב

מערכה ב:
מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו העילוי הקדוש צדיק יסוד עולם,פום ממלל רברבן, שירות ותשבחות לרם על כל רמים,בספר תהלים,במסירות הנפש כמלאכי מרומים, בוצינא קדישא דנהורא קדוש יאמר לו וכו' מרנא ורבנא הרבי ר' אברהם משה זצוקללה"ה זי"ע מפרשיסחא בנו יחידו של מרן אדמו"ר הקדוש רשכבה"ג איש אלקים וכו' הרבי ר"ב מפרשיסחא זצוקללה"ה זי"ע: א) הנה הרבינו הקדוש הנ"ל הי' איש קדוש ונורא ובעו"ה לא האריך ימים והי' ממשיך העדה אחר פטירת אביו הק' ב' שנים והי' עילוי גדול והרב הקדוש אדמו"ר סבא קדישא מווארקי זצללה"ה נסע אליו וכשאמר תורה משמו אמר "דער הייליגער" אמר, ועליו נאמר כהאמור בירושלמי כד דמך ר' בון הי' בן כ"ח שנים והספידו חכמים עליו יגע ר' בון בקוצר ימיו כתלמיד וותיק בן מאה שנים וחסידים הי' אומרים שאביו הק' אמר שחטף הנשמה שלו מתחת הכסא הכבוד ועבודתו הקדושה הי' בתהלים ואיזה שעות ביום ובלילה עסק בתהלים בהתלהבות קדושה ונוראה ועוד בחיי אביו הק' כשהי' ילד בכל יום ויום הי' נעלם על איזה שעות וכשחזר לביתו מצאו בחיקו ספר תהלים ועיניו הי' נפוחות מרוב הבכיות ונתוודע להם

שיש לו מקום נסתר שם בהיער הנק' שיטקעס מחוץ לעיר שהולך שם בכ"י בהצנע ואביו הק' ידע מזה ולא מנעו והרבי הקדוש מלובלין זצללה"ה נסע פ"א דרך שם אמר בזה היער יהי' זמן שכל התורה הנגלות והנסתרות עם השראת השכינה הק' יהי' שם והחוזה מפולין ראה ברוה"ק תהלוכות רבינו הק' ראמ"ם הנ"ל שם שהי' הרבה שנים אחריו ומגודל שעשועים מאביו הק' לבנו יחידו העילוי הק' הנ"ל הי' דרכו תמיד לשאול לו איזה פשט על פסוקי תהלים ואמר לו יודע אני שאתה עוסק בתהלים לכן אמור לי פשט ע"ז הפסוק פ"א כשהי' אביו הק' אצל היהודי הקדוש זצללה"ה אמר לו היהודי הקדוש אני רוצה בנכם לחתן עבור נכדתי שהוא הי' מגדל אותה ונתרצה אביו הק' ותיכף שידכו א"ע וכשבא לביתו אמר לזוגתו הצדיק מז"ט עשיתי שידוך עם בנינו וצעקה עליו ואמרה מי יודע איזה חסיד שפיתה אותך וכשהשיב לה עם היהודי הקדוש נתפייסה ואמרה תהי' לנו למז"ט ואני הכרתי את הרבנית אשת רבינו הק' הראמ"ם הנ"ל ושמה הי' בריינדיל זללה"ה וראיתי אותה באלכסנדר שהיתה שם אצל בנה החסיד ר' אברהם יעקב ז"ל שהי' לה מאיש אחר פטירת רבינו הק' הראמ"ם הנ"ל והי' משמש בקודש אצל אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה: ב) פ"א שאל לו אביו הק' בני אהובי אמור לי פשט הפסוק בתהלים זדים הליצוני עד מאוד מתורתך לא נטיתי והשיב לו הנה דהמע"ה אמר באמת יש עלי לדבר הרבה אבל זדים הליצוני היינו הם מדברים עלי כזאת אשר עד מאוד מתורתך לא נטיתי בדבר שאני נקי אף משום שמץ מזה כמ"ש במרע"ה שהתורה העידה עליו והאיש משה ענו מאוד וכו' אמרו עליו דתן ואבירם כי תשתרר עלינו וכו' אמר לו אביו הק' תדע בני כזה מחסדי השי"ת כי אם היו מדברים על הצדיק בדבר שאינו נקי כ"כ הי' יכול להזיק אותו ח"ו לזה מחסד הבורא ית"ש שמכוונים לדבר כזה אשר הצדיק נקי מאוד ומדברים שקר מוחלט עליו לכן את הכל ישא רוח ולא יוכלו להזיק לו ח"ו מאומה:

ג) עוד שאל לו הפסוק חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך מה הוא פירושו והשיב לו דהמע"ה אמר בעת שרצה לקום בחצות לילה לעבדות השי"ת בא אליו היצה"ר בטענה הלא מלך קטן על מדינה קטנה ישן עד שלש שעות ביום ואתה מלך אדיר על כל המדינות תקום בחצות לילה אמרתי לו אדרבה לפי דברי עצמך בשלמא מלך קטן שאין לו רק מדינה אחת יוכל לישון הרבה כי די לו לעיין בצרכי המלוכה איזה שעות ביום אבל אני שיש לי מדינות רבות כ"כ אפי' כל המעל"ע לא יספיק לי לעיין בצרכי המלוכה לכן אני צריך לי לקום עכ"פ בחצות וזה חשבתי דרכי שאמרתי אל היצה"ר שאני קם עבור דרכי אולם זה הי' קודם שקמתי ממיטתי אבל אחר שקמתי תיכף ואשיבה רגלי

אל עדותיך לעסוק בשירות ותשבחות ולעבודת הבורא ית"ש: ד) עוד שאל לו הפסוק קראתיך הושיעני ואשמרה עדותיך דמשמע באם לאו ח"ו לא אשמרה ואמר לו הנה נראה דאם אחד שואל איזה דבר ממלך בשר ודם אם המלך ממלא בקשתו טוב מאוד ודי לו אבל לפני מלך מה"מ הקב"ה אם מבקשים דבר ממנו ית' לא די שהשי"ת ממלא בקשתו אלא שנקרא עוד "שיינער יוד" וזה קראתיך הושיעני ואשמרה עדותיך ושימד"נ, זה הכל שמעתי מאאמו"ר הרב זצ"ל ששמע מפי דודי הרב זצ"ל הנ"ל שהוא נסע אליו:
ה) בסה"ק ישמח ישראל מביא בשם רבינו הק' הנ"ל עה"כ ד' נגדך כל תאותי ואנחתי ממך לא נסתרה (תהלים ל"ה) היינו הן אמת כי כל תאותי הבאה מהנפש המתאוה הם נגד רצונך ית' בהיותי מתאוה ביצרי מה שלא ישר בעיניך אכן גם אתה ה' רואה מקביל לזה ואין נסתר מנגד עיניך תוקף אנחתי וצערי ע"ז כי נחמתי על אשר עשיתי ותמיד אני נאנח על התאוה הזאת בהיותי מסתכל למעלה ע"כ:
ו) בספר רמ"צ הביא בשם רבינו הק' הנ"ל על פסוק וכל בניך לימודי ה' עפ"י מה שאמרו חכז"ל כל המעביר על מדותיו מעבירין ממנו כל פשעיו דאם רואה השי"ת אשר אחד יש לו עולה גדולה מחבירו אעפי"כ מוחל לו ואדרבה עוד יוסיף לעשות לו טובות גם הקב"ה מעביר לו על פשעיו מדה כנגד מדה וזהו וכל בניך לימודי ה' היינו שהם לומדים כביכול להשי"ת וז"ש בתורה לא תקום ולא תטור ואהבת לרעך כמוך אני ה' היינו השי"ת אומר אם לא תקום ולא תטור ואהבת לרעך אז כמוך אני ה' גם אני אהי' כמוך ולא אזכיר לך כל פשעיך והבן:
ו) עו"ש משמו דרבינו הק' על פסוק (בתהלים ל"ה) אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתום לבבי בקרב ביתי היינו כאשר ירצה להשכיל האיך לבוא לדרך הגבוה א"כ מתי יהי' הזמן שתבוא אלי כי אין קץ וסוף לחקירות אבל אם אתהלך בתום לבבי אזי הוא בקרב ביתי ע"כ:
ח) בספר בית יעקב הביא משם רבינו הק' הנ"ל על מה דאיתא בגמרא כל המעיין בתפלתו מעיינין בזכיותיו והקשה בגמרא ממתניתין אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז וכו' ועיון תפלה ומשני בגמ' כאן דמעיין בתפלתו כאן דלא מעיין ופירש"י ז"ל כאן שמעיין אחר תפלתו ומביט ורואה אם נשמע תפלתו ודקדק רבינו ז"ל דהא ע"כ מיירי שב' התפלות היו בכוונה ובלב שלם וא"כ למה באמת אין רשות לאדם לעי' אם נשמע תפלתו ואמר כך דהנה לכאורה אם אדם מתפלל על איזה דבר היא קצת חוצפא כלפי שמיא אולם השי"ת ציווה לנו להתפלל בעת הצורך כמ"ש בצר לך וכו' והיא כמו שאר

המצות אולם מי שמעיין אם נתקבלה תפלתו זה לאות שלא הי' מתפלל בבחי' זו לשם מצוה לכן מעיינין בזכיותיו והבן:

ט) הנה שמעתי משם הה"ג והחסיד הרב מסעראצק זצ"ל אשר רבינו הק' הנ"ל הי' עוסק בתורה ועבודה ימים ולילות ולא ידע מד"א כלל אמו הרבנית זצ"ל נתוודע לה זאת מכלתה והלכה אצל בעלה הק' וצעקה ע"ז וציווה לה להכין עצמה ובלי"ט שלח אחר בנו הק' הנ"ל להיער הנ"ל שהי' שם ושאל לו למה אינו מקיים מצות פו"ר והוא כמקיץ משינה ואומר שכחתי כל עיקר ובבוקר בא מבה"ט ונתן יי"ש ואמר מז"ט ב"ז ונולד בנו הרב החסיד המפורסם ר' צבי מרדכי זצ"ל שהי' חתן אדמו"ר סבא קדישא מוואורקי זצללה"ה והברי"מ שלו הי' בר"ה ואמר זקנו רבינו הק' הרבי ר"ב זצללה"ה שש אנכי על אמרתיך היינו שתיבת אנכי שש על שהתחלת בו עשרת הדברות וגם הברי"מ הוא ששון יש לו התקשרות ליחוד אלקי ע"כ:

י) עוד שמעתי אשר לאחר פטירת אביו הק' לא ידעוהו כ"כ אנשי העיר והי' מעשה בפרשיסחא סרסור אחד מתבואה של"ח אח"ז בא בהקיץ לסוחר אחד שימכור לו תבואה ונתן לו ידו לעשות האנדשלאג והתעלף הסוחר הנ"ל ולא יכלו להקיצו ונעשה רעש גדול בעיר כי לא ידע שום איש מזה והלכו אל רבינו הק' הנ"ל ואמר אמרו לו שלא יפחד מאומה ואמרו למי שמביאו להתעלפות כי אין פה מקומו אחר שמת ועשו כן ותיכף הקיץ וסיפר להם כל הענין ומן אז והלאה נתפרסם לאיש קדוש ובעל מופת:

יא) עוד שמעתי אשר הה"ק ר' בנימין מלובלין זצללה"ה אמר פ"א בלובלין קודם ר"ה מה יעשה האדם שנברא לחטא וכמ"ש ואתה הסיבות וכו' ואח"כ וכשנסע על ר"ה לפרשיסחא לרבינו הק' הרבי ר"ב וכשבא סמוך לפרשיסחא להיער שיטקעס הנ"ל ופגע ברבינו הק' הרא"מ הנ"ל שישב שם עם החברייא קדישא שלו אמר לו שלום עליכם ר' בנימין הנה היום קרינו השקיפה ממעון קדשך עשינו מה שגזרת עלינו ובדרך הלצה צווית לנו לחטוא וחטאנו אז הבין הרב ר' בנימין הנ"ל ששומע גם מרחוק מלובלין:

יב) הנה שמעתי מהרב הג' רצ"י שליט"א הנ"ל ששמע מפי רבו הגה"ק ר' זאב נחום זצ"ל מבייאלע אבי הגה"ק מסאכטשוב זצללה"ה אשר ביום חתונת רבינו הק' הנ"ל שלחו אביו הרבי ר"ב זצללה"ה על קבר גדול אחד לבקשו על החתונה וטעה והלך על קבר אחר ואח"כ ראה שטעה אמר לו טעיתי "נישט אייך מיין איך" והלך אל הקבר של הגדול ששלחו לו אביו וביקשו בשם אביו הק' וכשבא לביתו הקפיד עליו אביו הק' על מה שבייש הצדיק הזה שאמר לו נישט אייך וכו' ואמר לו לכפרת עונך תהי' מוכרח לקבר אחר לאחר מוע"ש ולא בבית החיים הזה וכן הוה כי מנ"כ בעיר בייאלע פשוט: יג)

שמעתי מאאמו"ר הרב זצ"ל ששמע בעצמו מפי החסיד ר' יודל שעדליצער ז"ל שהוא הי' משמש אצל רבינו הק' הנ"ל ונסע למארינבאד ונסע עמו הרבי הקדוש הזקן מווארקי זצללה"ה וגם הגה"ק ר' פיבלי מגריצא זצללה"ה והנה גם הגאון הצדיק ר' מרדכי בנעט זצ"ל הי' שם והלכו אצלו ואמר להם שלא יתוודע מהם מי הוא הרבי ונראה אם יש לו טב"ע וכשבאו אצלו תיכף העמיד כסא לרבינו הק' ואמר אתם הרבי אח"כ אמר רבינו הק' להגאון הנ"ל אבקש אתכם שנסע לטייל מעט והסכים ע"ז ותיכף ציווה למשמשו ר' יודל הנ"ל לרתום את העגלה שלו וישבו שניהם ור' יודל הוביל את הסוסים אולם סבב כ"פ את ראשו לראות מה הם עושים וראה אשר רבינו הק' מרכין ראשו אצלו ומדבר אליו בחשאי ועיני הגאון זלגו דמעות מאין הפוגות כך הי' זמן גדול ואח"כ פתאום נאנח הגאון הנ"ל אנחה גדולה ואמר "וואס זאהל איך טיהן איך בין שוין צוא אלט דער ציא" ותיכף נסעו לביתם והנה הגאון זצללה"ה הנ"ל נפטר שם כידוע מה שהי' מחלוקה גדולה אז בין עיר נקלשבורג ובין עיר מארינבאד על מקום מנוחת הצדיק הזה ובספר אור שמחה יש אשר הגאון ז"ל הנ"ל אמר אשר בישיבת רבו הגאון ר' ירמי' זצ"ל אבד"ק מאטרסדארף הי' לו חבר ושמו ר' בונם והי' חכם מופלג עד להפליא ושמעתי כי התחבר לחסידים ונעשה רבי האם אין מר בנו כי הוא הי' באותה צורה א"ל הן אז הגידו לו כי הוא ממשיך עדה אחר פטירת אביו אז חיבבו מאוד ודיבר עמו בנגלה ובנסתר ואמר מאז הבנתי על אביכם שיהי' רבי ונפשי אותה בכ"פ לראותו והנני שמח עתה לראות בנו:

יד) הנה ההתחלקות בין ווארקי לקאצק הי' בדרך זה כי לאחר הסתלקות הרבי ר"ב זצללה"ה הכריזו שכולם יבואו על ר"ה לפרשיסחא וכן הוה ובליל ר"ה ראו אשר הה"ק מטאמשוב לא בא והלכו כולם לאדמו"ר הקדוש מווארקי ואמרו לו גיט יו"ט ושמקבלים אותו למנהיג העדה ושיעשה קידוש לפני העולם והסכים לזה ושפך רבינו הקדוש רא"מ הנ"ל יין לתוך הכוס ונתן הכוס על ידיו הקדושים וכשאחז אדמו"ר הקדוש מווארקי את הכוס לעשות קידוש זלגו עיניו דמעות והושיט את הכוס לרבינו הק' הרא"מ הנ"ל ואמר לו עשו אתם קידוש כי אתם רבי ונעשה מנהיג העדה ולאשר שהי' אז עוד רך בשנים לכן הרבה מהעולם לא ישר זה בעיניהם ונסעו על יוהכ"פ לטאמשוב והעולם הנשאר נסעו אחר פטירת אדמו"ר הק' רא"מ לווארקי ומזה בא ההתחלקות:

טו) הנה שמעתי מהרב ר' יהונתן אייבישיטץ הלוי נ"י הנ"ל אשר בעת הסתלקות רבינו הק' הרבי ר"ב זצללה"ה שהי' אז ביום ג' י"ב אלול והנה רבינו הק' הרא"מ הי' לו דירתו רחוק ממשכן אביו הקדוש כדי שלא יהא לו טרדות מהחסידים והנה בעש"ק שלפניו לעת ערב אמר רבינו הק' הרא"מ למשמשו ר' יודל הנ"ל שילך אתו לאביו הק' לבקר את

החולה וכאשר בא אצלו ראה שמתפלל מנחה וגם מעריב והביט בצורת קדשו של אביו והבין שקרוב להסתלקותו ונתעלף ותיכף רץ ר' יודל אצלו וביגיעות הקיצו ולקח אותו לביתו וציווה לר' יודל שיעשה קידוש ויוציא אותו עם הקידוש ואמר לו אני הולך לישון ולא תקיץ אותי ולא תניח שום אדם לכנוס אצלי אפי' היותר חשוב ואפי' מה שיהי' ח"ו ואפי' אם יבואו כל אנשי העיר וירצו לשבור הדלת לא תניחם בשום אופן והשמר והזהר בל תשנה ושכב כך על מטתו עד יום ג' וכל חיותו הי' שמשמשו נתן לו פעם מעט יין לתוך פיו ושכב כך בעינים סגורות וביום ג' נעשה רעש גדול בעיר כי ראו שהרבינו הק' הרבי ר"ב הוא סמוך לפטירתו ורצו כולם לרבינו הק' רא"מ שילך לאביו אולם ר' יודל לא נתן להם לכנוס אצלו כי אמר כך מצווה מפי קדשו עד שאמו הרבנית הצדיקת נכנסה אצלו ואמרה בני אהובי עשה זאת למעני ותלך לבית אביך כי מה יאמרו הבריות והשיב לה תאמין לי אמי אם הי' ביכולתי הייתי הולך מעצמי אבל מה אעשה בשום אופן אין ביכולתי לילך והלכה אמו הצדיקת וביקשה את אדמו"ר הקדוש הזקן מווארקי שהוא ילך אצלו ויפעל אצלו זאת והשיב לה רבינו הק' מווארקי תאמינו לי אם הייתם מצויים לי שאפיל אותי מן הגג בבירור הייתי ציית לכם אף שהיא סכ"נ וזאת לא אוכל כי הוא ואביו הק' עוסקים בעסק אחד מה שמלאכים ושרפים מקנאים אותם ואין אני יכול להתערב עצמי וברגע שנפטר אביו הק' תיכף פתח את עיניו ואמר שרואה חשכות גדול בעולם ובעת שהלכו עם מטת רבינו הק' לביה"ח הלכו לפני בית בנו רבינו הק' הנ"ל והלך החוצה ללוותו מעט ותיכף חזר לביתו והיא פלא גדול ור' יודל הנ"ל סיפר עוד אשר בעת פטירת רבינו הק' סבא קדישא מווארקי באחרון ש"פ ציווה ג"כ בנו רבינו הק' הרמ"מ לר' יודל הנ"ל שיסגור בעדו הדלת ושלא יתן לשום אדם לבוא לביתו בשום אופן זי"ע:

טז) הנה שמעתי מאאמו"ר הרב זצ"ל ששמע מדודי הרב זצ"ל הנ"ל אשר רבינו הק' הנ"ל הי' הולך בכל לילה עם משמשו להמקוה אף בחיי אביו הק' פ"א לא הי' אצלו משמשו ולקח לאנטערנע עם שתי נרות והלך בעצמו להמקוה וכאשר התחיל לפשוט את מלבושיו כבה נר אחד ואח"כ כבה גם השני ואח"כ שמע קול טבילה בהמים אמר להם דרך ארץ ושתקו והלך וטבל א"ע אעפי"כ מאחר שהי' עוד רך בשנים לכן הלך תיכף אל אביו הק' וסיפר לו זאת אמר לו בני עוד הפעם לא תעשה כזאת יש לך הצלחה שמצאת על איש טוב בטבע בחייו ואם מצאת על קפדן הי' יכול להזיק לך ח"ו לכן תשמור מזה:

יז) עוד שמעתי מהרב ר"י הנ"ל אשר רבינו הק' הרא"מ הנ"ל אפי' בעת שהי' קור גדול נסע בחלאטיל לבד ולא יותר ואעפי"כ הי' מוכרחים להניח על ראשו קרח הנק' אייז מרוב

האש אשר הי' בוער בקרבו גם בעת שאמר תהלים הי' שופך דם ממנו מכל הקנוקנות שבו ועי"ז היו הרופאים מזהירים לו שאל יאמר תהלים וביקש מהם שיתנו לו רשות עכ"פ פסוק אחד והתחיל לומר הפסוק הללו את ד' כל גוים ושוב התחיל לשפוך דם ממנו הרבה:

יח) עוד שמעתי ממנו שכאשר בא רבינו הק' הרא"מ לעיר ביאלע פשוט אמר לאמו הרבנית הצדיקת זצ"ל "עס גליסט זעך מיר ציא שטארבען" אמרה לו הנה שמעתי מאביך אז מידארף זען לערנען שטארבען אמר לה הנה כבר למדתי אמרה לו עוד שמעתי מאביך שצריך ללמוד הרבה, ציא שטארבען והשיב לה איך האב מיך שוין געגוג גילערינט שטארבען וכן הוה שנפטר שם ומפי אמו"ר הרב זצ"ל שמעתי אשר רבינו הק' הנ"ל נסע אז מווארשא לביתו לפרשיסחא על ש"ק ובאמצע הדרך אמר שרצונו מאוד להיות שבת בביאלע ונסע לביאלע ובאו הרבה חסידים על שבת והנה אחר הטיש של שחרית אמר שרוצה לילך שפאצירען והלך אל הביה"ח וסיבב את הביה"ח מבחוץ ועמד א"ע אצל מקום אחד ואמר זה המקום מריח מאוד והלך לביתו ובעת מנחה ברעוא דרעווין עלה לשמים ביום ז' דחנוכה שנת תקפ"ט וזה הי' הריח הטוב מזה המקום בשביל שהוא הי' עתיד להיות נטמן שם והי' הריח הקדוש ממנו כי נטמן שם זי"ע ועכי"א:

יט) העתק אגרת מה שכתב רבינו הק' הרא"מ זצללה"ה להה"ק הרבי מקאצק זצללה"ה:

ב"ה יום ד' בבוקר תקפ"ז לפ"ק פרשיסחא:

רב ברכות וכ"ט לכבוד ידיד נפשי היקר הרב החסיד המפורסם איש תבונות מו"ה מנחם מענדיל נ"י:

לאשר שמעתי ממך בהיותך פה ביום השלשום כי תחפוץ להתעכב עוד פה במקום הקדוש זלה"ה ראש השנה הבע"ל אך פגעי הזמן והבלותיהם ענו בך להפר מחשבותיך הנעימים לכן אודיעך כי החמה שככה והאויבים נהפכו לאוהבים לכן ידידי אם עוד רצונך בוערת בקרבך כמקדם בוא נא הנה אולי ע"י מנחם יבוא נחמותינו ידידך אוהבך באמת ובאמונה. הק' אברהם משה בהרב זלה"ה:

כולל הרבה מאמרים יקרים ונחמדים וחכמה דחסידות ויראת שמים אשר בקדושה ובטהרה המה נאמרים וגם הרבה סיפורים נאמנים נוראים ונפלאים ומעשיות קדושים שבעתיים מזוקקים מאירים כספירים מקדושי עליונים המה נשמעים המלהיבים לבבות בני ישראל ההשי"ת מיוסד מעשרה צדיקים רבותינו הקדושים והטהורים נ"ע זצוקללה"ה זי"ע:

עשר זכיות מערכה ג

מערכה ג:

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו סבא קדישא אשר מסר נפשו וגופו תמיד עבור הכלל ישראל אוהב נאמן לכל אחד מישראל במסירת הנפש הרבי"ץ תורה וחסידות ויראת שמים רב רבנן מגלה רזין דרזין בכל יום ויום בלמדו מדרש עם תלמידיו הקדושים הגאון הקדוש צדיק יסוד עולם קודש הקדשים וכו' מרנא ורבנא הרבי ר' ישראל יצחק זצוקללה"ה זי"ע מווארקי: א) הנה רבינו הק' הנ"ל נתגדל אצל הרב הצדיק הקדוש ר' דוד מלעלוב זצללה"ה וכשנסע הה"ק ר"ד הנ"ל להרבי הקדוש מלובלין זצללה"ה לקח עמו את הילד הקדוש הנ"ל ונעשה תלמיד הרבי הקדוש ואח"כ נעשה תלמיד מובהק להרבינו הק' הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה ועליו אמר רבינו הק' הרבי ר"ב אשר העמיד תלמיד שהוא במדריגה כמו רבינו הקדוש הרבי ר' אלימלך מליזענסק זצללה"ה וההה"ק הרבי מקאצק זצלל"ה אמר בזה הלשון מתחילה דמיתי אשר עלי היתה כוונת רבינו הק' מפרשיסחא ואח"כ ראיתי שעליו כיון והרב הקדוש ר' שלמה ליב לענטשנער זצללה"ה אמר עליו שהוא הבעה"ב של העולם ואין עושין בשמים שום דבר בלי ידיעתו: ב) הנה הרב הגאון הקדוש מרנא ורבנא ר' שרגא פייבל זצללה"ה שהי' אבד"ק גריצא ומאקאווי הוא הי' ג"כ מגדולי תלמידיו הוא הי' אומר שאם הי' רוצה לצייר לפניו צורת אברהם אבינו ע"ה הי' מצייר לפניו צורת רבינו הק' מווארקי הנ"ל ובעת שנפטר בנו של הגה"ק ר"פ הנ"ל הוא האברך הקדוש וטהור מוה"ר לוי יצחק זצלה"ה חתנו של רבינו הק' הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה בתוך השבעה ר"ל נרדם אביו הגה"ק ר"פ הנ"ל ושחק בתוך שינתו והי' לפלא בעיני כולם וכשהקיץ משנתו שאלו לו מה הי' ואמר להם בני ר' לוי יצחק הנ"ל הי' אצלי ואמר לי תדע אבי יקירי אשר בשעה שרבינו הק' מווארקי לומד מדרש מלאכים שרפים ואופנים דוחפין א"ע לשמוע תורתו והאיך לא אשמח אשר יש לי רבי כזה ובעת שנסע הגה"ק ר"פ הנ"ל מווארקי כשנסע מעט מן העיר עמד א"ע בהעגלה והביט על עיר ווארקי ואמר רבש"ע אני נותן לך הודאה רבה בשמחה עצומה על מה שיש לך איש צדיק וקדוש כזה יושב בעיר ווארקי:

ג) הנה אמרו כל הצדיקים גדולי תלמידיו זצללה"ה משמו הקדוש כשבא אליו בקשה לחולה שיתרפא ציווה ליתן צדקה להכנסת כלה ואמר כי היא סגולה גדולה ונפלאה דהנה במשנת אלו דברים שאנו אומרים בשחרית בכל יום איתא שם ביקור חולים והכנסת כלה והלוית המת ומשמע דהכנסת כלה עושה הבדל בין ביקור חולים להלוית

המת וסגולה בדוקה היא כידוע אשר זה הרבה נושעו עי"ז כי הדבר יצא מפי הצדיק הזה זי"ע:

ד) בספה"ק ישמח ישראל בפ' תולדות הביא משם אביו אדמו"ר הקדוש זצללה"ה בשם רבינו הקדוש מוואורקי הנ"ל שאמר על הקושיא המפורסמת למה הי' הברכות בדרך זה שבירך יצחק אע"ה לבנו יעקב אע"ה בבחי' עשו ולא בבחינת יעקב ואמר שכל הברכות ומעשה אבות סימן לבנים והברכות היו עד סוף כל הדורות ממילא אם הי' יצחק אע"ה מברך ליעקב בבחי' יעקב אז לא הי' ראוים הברכות אלינו רק כשהיינו בבחי' יעקב ולזה הי' סיבה מהקב"ה החפץ בטובת ובניו ורב חסד לברך את יעקב בבחי' עשו ואין לך אדם מישראל הגרוע מעשו ומה שהקשה ע"ז הה"ק הרבי מראדזימין זצללה"ה והתירוץ ע"ז מאדמו"ר הקדוש זצללה"ה מאלכסנדר אכתוב אי"ה לקמן במערכת שלו:

ה) עו"ש משמו הק' על הפסוק ויחן שם ישראל נגד ההר היינו שכל אחד ואחד הי' לו חן בעיני חבירו ועי"ז היו זוכים לקבלת התוה"ק: ו) הנה שמעתי מפי הרב החסיד המפורסם שלשלת היוחסין נוכו' מו"ה ר' יעקב בונם שליט"א אחי כ"ק אדמו"ר שליט"א מאלכסנדר אשר בעת שהי' הרבי מקאצק זצללה"ה בוואורקי שהי' שם איזה חדשים הלך רבינו הקדוש מוואורקי הנ"ל לאכסניא שלו וגם הי' שם והרב החסיד המפורסם ר' הירש טאמשובער זלה"ה והנה בין האנשים שהלכו עם רבינו הקדוש הי' ג"כ האברך החסיד ר' יעקב ז"ל שהי' אח"כ חסיד גדול מפורסם והביט הרב ר"צ הנ"ל בהאברך ר"י וישר מאוד בעיניו והי' לו חשק ליקח אותו לקאצק ובעת שהי' רבינו הקדוש בחדר הרבי מקאצק עסק הוא עם האברך הנ"ל בחסידות ור"י לא ענהו דבר ודימה ר"צ בדעתו שכבר הועיל אצלו ובעת שהלך משם רבינו הקדוש סיבב ר"צ כך שהאברך לא יראה שרבו הק' הולך וממילא נתעכב שם פתאום פתח הרבי מקאצק את הדלת ואמר בזה"ל "האט עהר מיר גיזאגט אתורה וואס עס איז בוקע רקיעים" כי רבינו הקדוש אמר לו אז התורה אין מחזיקין במחלוקת אשר במחלוקת לא שייך חזקה ותיכף הלך ר"צ הנ"ל עם האברך ר"י לרבי מקאצק ואמר ר"צ שהאברך זה רוצה להתקרב אצלו ושאל לו לאיזה רבי אתה נוסע והשיב לו אני נוסע לרבי כזה שאומר תורה אשר בוקע רקיעים והבין הרבי מקאצק שלא יעשה עמו כלום וציווה לו לילך מאתו ועל ר"צ הקפיד ואמר לו שאינו מבין כלום:

ז) פ"א שאל הגה"ק ר' מרדכי בנעת זצללה"ה את רבינו הקדוש מוואורקי הנ"ל מה זה שאומרים הוידוי על סדר א"ב והשיב לו שאם לא הי' מסודר על סדר א"ב לא היינו יודעים מתי להפסיק ונתכרכמו פני הגאון ואמר זה התירוץ אין יכול לומר רק תלמיד הרבי ר"ב מפרשיסחא זי"ע:

ח) הנה רבינו הקדוש הנ"ל כאשר שנתגדל אצל הרב הקדוש ר"ד מלעלוב זצללה"ה תמיד נסע עמו ללובלין פ"א בר"ה איחר מאוד הרבי הקדוש מלובלין זצללה"ה לבוא לתקיעת שופר והנה היום רד מאוד והלך הה"ק ר"ד הנ"ל לקודש פנימה ושאל להרבי מה זה שמאחר כ"כ עם ת"ש והשיב לו הרבי באנחה גדולה האיך נוכל לילך לתקוע שופר אשר הקטרוג בשמים ר"ל גדול מאוד ומי יודע מה שיהי' ח"ו ויתבהל הה"ק ר"ד מאוד בתוך כך שאל לו מי זה העלם כי הוא הלך עמו אז ג"כ והשיב זה הוא יתום שגידלתי אותו ושאל לו הרבי אם יכול ללמוד והשיב לו הה"ק ר"ד הן ושאל לו הרבי איזה סוגיא שלומד ואמר לו שלומד הלכות עדות ושאל לו הרבי אם חדשת איזה חידוש בזה הסוגיא והשיב לו שהי' קשה לו הדין דקרוב פסול להעיד בין לזכות בין לחוב בשלמא לזכות ניחא דנחשד להעיד שקר בשביל קרובו אבל לחוב אמאי פסול ושאל לו הרבי אם אמרת איזה תירוץ והשיב לו העלם הנ"ל הנה יישבתי לעצמי כך הנה בתורה כתיב ועמדו שני האנשים הרי דעד צריך להיות איש וכיון שהוא בא להעיד על קרובו חוב זה היצא מגדר אנושי ולא נחשב איש רק כמו בהמה כי היתכן מי זה האיש שיראה חוב לקרובו עצמו ובשרו לכן פסול לעדות כיון ששמע הרבי הקדוש מלובלין כך נתמלא חדוה וגיל ואמר אשר בזו המליצה ישרה נמתקו כל הדינים בשמים כי אנחנו בנים למקום והקב"ה הוא אבינו והאיך יוכל לראות חוב ח"ו על ישראל בניו האהובים ונסתם פה המקטריגים ונתהפך הכל לטוב והלכו תיכף לתקיעת שופר הרי שגם במעלליו יתנכר נער כי הצדיק הזה מווארקי בעודו באבו בעוד היותו ילד כיון למליצה טובה כזאת עבור הכלל ישראל כן עד ימיו האחרונים לא נח ולא שקט רק עבד במסיה"נ עבור הכלל כן ישלח השי"ת ישועה להכלל ישראל אמן:

ט) הנה כבוד דודי הרב זצ"ל הנ"ל מראדזינאווי שמע בעצמו מכבוד קדושת רבינו מווארקי הנ"ל אשר אמר בשם הרב הקדוש מפולנאי בעל המחבר ספר תולדות י"י זצללה"ה שאמר על מה שאמרו חכז"ל בגמרא מאי דכתיב אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד בימינה היינו שעוסקים בתורה לשמה ובשמאלה היינו להעוסקים בתורה שלא לשמה להמיימינים יש להם אריכות ימים ולהמשמאילים עושר וכבוד ופריך בגמרא ולהמיימינים אין להם עושר וכבוד בתמי' ומשני קל וחומר למיימינים ואמר ע"ז הרב הקדוש הנ"ל שמזה אנו רואים אשר השי"ת הסתיר הצטרכות הצדיקים כי אצל המשמאילים נכתב בפירוש עושר וכבוד אבל להמיימינים יש להם עושר וכבוד רק בדרך הסתר בדרך ק"ו אבל בפירוש לא נכתב אצלם עשירות מזה אנו רואים אשר להצדיקים יש להם ב"ה הצטרכות שלהם בכבוד ובעשירות כמו להנגידים ומעות מזומן אין להם

עבור שלהם היא רק בדרך הסתר ולא במזומן וקאמר עלה רבינו הקדוש הנ"ל מה יתרון יש להצדיק מהעשירים כי להעשירים יש להם מעות מזומן הרבה בביתם לכן בלילה לא יוכלו לישון במנוחה כי יראים מגניבה אבל הצדיקים יכולין לישון במנוחה ואינם יראים מגניבה כי להם אין מעות מזומן רק יש להם עשירות בדרך קל וחומר וק"ו אין יכולים לגנוב מאתם ודפח"ח:

י) הבה כבוד אאמו"ר הה"צ זצ"ל שמע בעצמו מפה קדוש של אדמו"ר הקדוש זצללה"ה מאלכסנדר שאמר בזה הל"ק מי הי' מכיר את הסבא קדישא מווארקי כמו אני הלא אכלתי וישנתי עמו ביחד (כי לאביו הגה"ק ר"פ זצללה"ה הי' לו הרבה סיבות מבנים ר"ל ונשאר לו בן יחיד הוא אדמו"ר הקדוש זצללה"ה והתנצל א"ע לפני רבו הוא רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל ואמר לו אל תדאגו עבור בנכם אני לוקח אותו על עצמי (אויף מיינע פלייצעס) ונתן אותו לבית רבו הקדוש ונתגדל אצלו מי ראה או שמע מרבינו הקדוש שום כעס ח"ו מעולם לא כעס על שום דבר רק פעם אחת הקניטתו אשה אחת מאוד ואמר בלשון קדשו כך אולי הי' נכון שאכעוס מעט ואמר ע"ז אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר מזה נוכל להבין איכות הכעס שלו אשר עשה לו הכנה להכעס שלו וישוב הדעת ע"ז [והמעשה מהאשה הנ"ל היתה כי לווארקי נסע חסיד גדול ומפורסם ר' שלמה דוואהרטער ז"ל והי' לו בת יחידה והי' עני ג"כ והשתדך עם בן נגיד אחד מעיר חדש סמוך להפיליצע שהי' הוא ג"כ נוסע לווארקי והי' לו ג"כ בן יחיד ולאחר נשואין לקח אבי הבעל אותם על שולחנו לעיר חדש ונתהווה קטטה בין כלה וחמותה והתחילה לענות את כלתה עד שהיתה מוכרחת לברוח לבית אבי' ונסע לווארקי עם התנצלות ושלח רבינו הקדוש עבור איש הנ"ל לעיר חדש שיבוא עם זוגתו לווארקי ורבינו הקדוש דיבר עמם רכות היתכן לבייש בת ת"ח כזה וביקש מאתם שיעשו שלום והשיב האיש הנ"ל מה אוכל עשות אשר זוגתי בשום אופן אינה רוצית ודיבר רבינו הקדוש עם זוגתו והיא באחת אשר בנה מוכרח לגרש אשתו הנ"ל ועוד השיבה דברים קשים עם עזות כנגד רבינו הקדוש והי' אז אצל שולחנו הטהור הגה"ק ר"פ זצללה"ה ואמר לו' אז רבינו הקדוש הנ"ל מה אתם אומרים אולי נכון הי' שאכעוס מעט והה"ק הנ"ל לא ענהו דבר כי גם לו הי' חרה מאוד על האשה הנ"ל האיך מלאה לבה שלא לציית את רבינו ועוד להשיב לו דברי חוצפה ומה הי' הסוף מזה האשה נסעה לביתה ותיכף חלתה ושבל"ח ותיכף עשו הזוג שלום ביניהם ודרו ביחד באחוה וריעות וחמיו הנ"ל נתדלדל מאוד ר"ל ואבד כל רכושו ואח"כ נחלה ר"ל עד שנפל ממנו אברים ר"ל ולא הי' יכול להיות אצל שום איש רק שכב בביהמ"ד תחת התנור הרבה שנים וחותני שי' כשהי' ילד ראה אותו

כי הוא יליד מעיר חדש ועוד סיפר לי חותני שי' כי זוכר בילדותו אשר פעם אחת בא הרב הקדוש ר' יעקב דוד זצללה"ה מאמשינוב לעיר חדש וביקש האיש הנ"ל שישאו אותו אצלו וביקש ממנו בבכי' רבה ואמר אבקש מכם שיהי' די הקפדת אביכם הקדוש שיפטור לעולמו כי עוד לא יוכל שאת וכן הוה שתיכף של"ח וראו נא גדלות הצדיק הקדוש הזה אשר מעט הקפדתו עשה רישם כ"כ והזהרו בגחלתן: יא) הנה הרב ר' שלמה דוואהרטער ז"ל הנ"ל פ"א בא לביהח"ב וסיפר אשר בלילה בעת לימודו פתאום ראה אחד שיושב אצלו ונבהל מזה וכבה את הנר ושכב א"ע לישון ושאל לו אחד מהחסידים האיך לא יראתם שמא הוא אלי' הנביא והשיב להם אלי' הנביא הוא בשמחה ולזה ראיתי שיושב בעצבות מזה הבנתי שהוא מהסט"א ר"ל:

יב) הנה בעת הסתלקות רבינו הק' הרבי מלובלין זצללה"ה והי' רעש גדול בעולם ובכל עיר שפכו תפלה ותחנונים עבור חיי רבינו הקדוש והנה גם בביהמ"ד הגדול שלו הי' שם תלמידיו הקדושים אשר כולם היו מפורסמים לבעלי רוה"ק ואמרו תהלים בבכיות גדולות ורבינו הקדוש מווארקי הנ"ל הי' ג"כ שם והי' עוד צעיר לימים ולא הי' נשמע ממנו שום תפלה רק הי' מעשן את הלולקע וסיבב את הבעלעמער הרבה פעמים עם עשן רב ופניו הקדוש הי' בוערת כלפיד אש פתאום הלך אליו מכותל מזרח אחד מגדולי הצדיקים ואמר לו "שווארצער יונגער מאן פייער נישט אזוי עס איז שוין פארפאלען" כי הרבי מוכרח להסתלק, נראה מזה אשר עוד בימי עלומיו הי' איש שרף:

יג) שמעתי בעצמי מפי קדשו של הרב הקדוש מוהר"מ זצללה"ה מאמשינוב שאמר בשם זקינו רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל שאמר בשם הרב הקדוש ר"ד מלעלוב זצללה"ה שאמר בזה הל"ק אם הי' לכל ישראל יד אחת א"כ הי' להם יד ארוכה מאוד והיתה מגעת עד הכסא הכבוד ומה טוב הי' אם ישראל היו יכולים להגיע עד הכסא הכבוד בוודאי לא הי' חסר לנו כל טוב: יד) הנה דודי הה"צ הנ"ל לקחו רבינו הקדוש הנ"ל למלמד עבור חתנו הרב החסיד המפורסם בנש"ק מו"ה ר' צבי מרדכי זצ"ל בן רבינו הק' הרבי רא"מ זצללה"ה בן רבינו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה שהי' עדיין עלם ולקחו רבינו הק' מווארקי לביתו אחר הסתלקות אביו הק' ואחר שדודי הרב הנ"ל הי' דר בראדזינאווי נסע פ"א באמצע הזמן, לביתו על ש"ק והנה נעשו לו בביתו מניעות שהי' שם ג' שבתות והי' לו מאוד שברת הלב והי' ירא מאוד מהקפדת רבינו הק' על שהעלם הנ"ל הלך בטל זה זמן כביר אולם הי' מוכרת ליסע לווארקי וכאשר נכנס לקבל שלום הלך בפחד גדול וכאשר רק פתח הדלת נתן לו רבינו הק' שלום באהבה ואמר לו תדע אלי' יוסל מה שאני אומר לך אשר לפי דעתי אם המלמד ירא שמים אפי' אם אינו לומד כ"כ עם תלמידו ישיג

תכלית טוב בהלימוד ונתמלא דודי שמחה רבה וממש חיות חדש נכנס בקרבו ורבינו הק' ידע ברוה"ק את שברון לבו של דודי ואמר לו בעצמו דברי פיוסין עוד קודם ששמע ממנו לתרץ א"ע ופלא היא:

טו) סיפר דודי הרב הנ"ל אשר פ"א כשבא לווארקי נתן לו רבינו הק' שלום בשמחה רבה ואמר לו תדע אלי' יוסל ששמחתני בביאתך ודודי זצ"ל אמר בגודל ענותנותו מזה השלום שנתן לו רבי הקדוש חשבתי תמיד "אז עס וועט נאך זיין פין מיר לייט":

טו) והנה אחר הסתלקות רבינו הק' הרא"מ זצללה"ה וכולם נתנו עיניהם ברבינו הק' שהוא יהי' מנהיג והוא לא רצה והוא הי', דר בכפר ראדע שהי' שייך להגבירת טעמעריל ע"ה מווארשא והחזיקה את רבינו הק' שהוא הי' ממונה שם על רכושה והנה דודי הרב הנ"ל עם גיסו הרב החריף והחסיד מוה"ר ליבלי זנ"ל מטארצשין הם נסעו לכפר הנ"ל לרבינו והיו מחסידים הראשונים ורבינו הק' שמח עמם ודיבר עמם דברי חסידות והנה באה זוגתו הרבנית ע"ה ואמרה לו שילך להחצר לצוות שם להמשרתים מה שיעשו והוא לא שמע לדברי' כן פעם שנית ולא השגיח עלי' ובאתה פעם שלישית ואחזה אותו בכנף בגדו שקורין "קלאיפעס" והובילתו להחצר ועשה שם מה שהי' צריך ובא חזרה והנה מאוד הי' חרה להם זאת ואמר להם רבינו הק' ההיטב חרה לכם הנה תדעו שאשה היא כמו עלוקה שקורין "פיועווקא" שמוצצת כל דמים רעים (לפי דעתי הקלושה נראה לי כוונת רבינו הק' בב' אופנים א' בפשוט כפי מה שאמרו חכז"ל דיינו שמגדלת את בנינו ומצילות אותנו מן החטא וא"כ צריך להחזיק טובה לה שלא יכעוס עלי' אף אם תקניטנו ואופן הב' נוכל לומר עפ"י מאמר חכז"ל שמי שיש לו אשה רעה אינו רואה פני גיהנם, וא"כ הוי כמו עלוקה שמוצצת כל דם רע ועי"ז נעשה בריא כן נעשה בריא ונקי מדינה של גהינם, עזריאל חיים]:

יז) הנה דודי הרב הנ"ל שמע בעצמו שאמר על מתנגד אחד בימיו שהי' למדן ואמר על מה דאיתא במשנה מה בין תלמידיו של אברהם אבינו וכו' ואמאי לא קאמר על אאע"ה בעצמו מה בין אלא אם איש פשוט הי' רואה את אאע"ה ולהבדיל את בלעם הרשע לא הי' ידע החילוק ביניהם כי גם בלעם הרשע הלך בספאדעק עם פיאות אלא מן התלמידים נתוודע החילוק וכן התלמידים של זה המתנגד לא נהגו כשורה ופ"א הי' צריך רבינו הק' ממנו טובה עבור הכלל והלך אצלו בליל ש"ק עוד קודם קידוש ומצאו שהי' יושב על שולחנו ושתי נרות דולקות ושני זעמיל מונחים על שולחנו וכשהלך מאתו אמר להאנשים שהלכו עמו הנה אתם רואים שהוא עושה הכל כדין שתי נרות משנה לחם אולם אני ירא שבניו לא יעשו עוד כדין וכן הוה ורבינו הק' הרגיש הכל ברעיון קדשו:

יח) הנה בעת שהי' בכפר הנ"ל והתחילו חסידים לבוא אליו שם והלכו על השדות וקלקלו את הזרעים והעשבים ושם הי' פקיד הנקרא אקאמאן החסיד ר' משה פלאצקער ז"ל ובא בקובלנא עליהם לפני רבינו הק' ואמר מצוה הי' להכות אותם כדרך האדונים אז ורבינו הק' לא ענהו דבר ודימה ר"מ הנ"ל שרבינו הק' מסכים לזה והלך החוצה לבצע את אשר זמם וכאשר כבר הי' באמצע החצר קרא לו רבינו הק' ואמר לו אם אדם הולך לעשות מצוה צריך מקודם לאמור לשם יחוד ואם חסיד הוא ג"כ הולך למקוה מקודם לכן לך למקוה ותאמר לשם יחוד ואח"כ תקיים המצוה הזאת כששמע ר"מ זאת נתבייש מאוד ויחדל מזה:

יט) רבינו הק' הנ"ל אמר על מה דאיתא כל מה שיאמר לך הבעה"ב עשה חוץ מצא והרבה פירושים נאמרו ע"ז ואמר רבינו פירושו דהדרך היא כשבא אורח הגון לאיש הוא מכבדו בכל מיני כיבודים והנה אף שהאורח יודע בעצמו שאינו ראוי לאלה הכיבודים לא ימנע ממנו כי האורח נחשב למצוה אצלו והוי כמו אתרוג שמנענעים עמו הרבה והאתרוג מבטל א"ע ואינו מונע את הבעה"ב מלעשות מצוה כן האורח מחויב לקבל ממנו כל הכיבודים חוץ מצא היינו אם תראה בדעתו של הבעה"ב אשר רוצה שתלך מעמו א"כ אינך נחשב אצלו למצוה עוד אזי אתה רשאי למנוע ממך הכיבודים:

כ) הרב החסיד מפורסם וחריף גדול ה"ר זלמן זצ"ל מומלאווי ואדמו"ר הקדוש מביאלע זצללה"ה אמר עליו שהוא יודע התומים מתחלה ועד סוף והנה בנו החסיד ר' נתן ז"ל עמד לצבא שהי' אז סכ"נ ונסע אביו עמו לווארקי השיב להם רבינו הק' שאין לו שום עצה עבורו והתחילו לבכות מאוד ועמד רבינו הק' מכסאו והלך בחדרו אנה ואנה ובא אליהם ואמר להם הנה באמת אין לי עצה עבורך רק עצה אחת יש לי כי במשנה איתא כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות וכנגד המשנה אין יכולין לשנות בשמים לכן אם תקבל עליך עול תורה תהי' חפשי וכן הוה ואני הכרתי את ר' נתן הנ"ל שהי' מתפלל שחרית ביוהכ"פ באלכסנדר ואף שהי' סוחר למד כל יום ויום:

כא) הנה רבינו הק' כשהי' אברך והי' בלובלין ציווה לו הרבי הקדוש מלובלין זצללה"ה שישכיר א"ע למלמד ומסתמא הי' טעם כמוס בזה והי' מוכרח לקיים פקודת רבו והשכיר א"ע למלמד בכפר אחד ולאשר שהי' לאשתו פרנסתה בביתה בזאריק לא לקח שכר מלומדת עד גמר שנה שהי' קודם פסח שילם לו הבעה"ב עבור שני זמנים מאה ר"ט ובין כך נתדלדלה אשתו שם ולוותה עצמה על מזונות עד שבעלה יבוא עם מעות וגם יהי' לה על צרכי הפסח והנה כשהלך ברגליו לביתו בא לכפר אחד וילך ליהודי אחד ללון שם וירא שם מטה מוצעת ונרות דולקות כמו יו"ט והאיש וב"ב יושבים ובוכים

ושאל להם מה זאת ובדוחק גדול השיבו להם יען שהוא עושה היום נשואין לבתו עם ת"ח מעיר הסמוכה והי' לו מאה ר"ט עבורו נדן פתאום שלח האדון והי' מוכרח ליתן לו הסכום הנ"ל והשיג שליח מהחתן אשר אם לא ישלח לו הנדן מקודם לא יבוא להחופה לכן בוכים מאוד כששמע זאת נתן לו המאה ר"ט שלו והבעה"ב דימה אשר בטח הוא אלי' הנביא והנה האיש הנ"ל שלח הנדן ותיכף באו להחופה ושמחו בשמחת חתן וכלה ובבוקר השכים רבינו הק' והלך לביתו וכשבא לעירו והי' ירא מאשתו לילך לביתו והלך לבית החסידים וישב שם ולא הלך לביתו ושאלו אותו החסידים מה זאת וסיפר להם זאת ונתוודע זאת לאשתו מובן היטב גודל כעסה וצעקתה ע"ז לאחר ג' ימים באתה אצלו לביהח"ס עם פנים מצהיבות ואמרה לו יצחק בוא להבית כי כבר די העג"נ שלנו בטח יעזור לנו השי"ת נראה מזה גודל צדקתו אשר הפקיר א"ע לגמרי עבור המצוה כי הי' יודע היטב את העג"נ שיהי' לו מזה גם צדקת זוגתו הצדיקת שהיתה מעבירה על מידותי' ועוד פייסה אותו:

כב) סיפר לי הרב הקדוש ר"מ זצללה"ה מאמשינוב איך שזקינו רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל הי' פ"א ברוזין בש"ק ודרכו של הרוזינער הקדוש הי' כשישב אצל השלחן הי' יושב בדביקות גדול ולא נשמע שום קול בביהמ"ד ולא שום דיבור משום איש מכ"ש אצל השלחן שלא לבלבל אותו והי' שם בין האנשים המסובין א' שהי' לו מחלת שועל שקורין היסט ר"ל וכאשר התחיל בזה ההיסט צעקו כל המסובין עליו על מה שהוא מבלבל את רבם הקדוש אולם לא הי' יכול להתאפק עד ששמע הרוזינער הק' ואמר לו בצעקה הים נישט וכשמוע האיש מרבו הק' זאת רצה בכל כחו להתאפק עד שנחנק בגרונו ר"ל ורבינו הק' מווארקי ישב סמוך אצל הרוזינער והרכין ראשו אליו ואמר לו הלא רחמנות גדול על האיש הזה שאינו יכול להתאפק וממש פיקוח נפש היא ע"ז השיב לו הרוזינער הק' הלא בשביל זה אני אומר לו היס נישט וכן הוה שמאז פסק ממנו המחלה הזאת ונעשה בריא ככל האדם:

כג) דרך רבינו הק' מווארקי הנ"ל הי' כשנסע לרוזין נסע דרך פרעמישלאן והי' שם אצל הרב הקדוש ר' מאיר"ל זצללה"ה פעם א' לא הי' בבריאות ושלח את בנו הרב הקדוש ריי"ד זצללה"ה לרוזין וציווה לו ג"כ שיהי' בפרעמישלאן ודרכו של הה"ק ר"מ הנ"ל שנתן שלום ע"י מטפחת הכרוך בידו הק' והנה עם הה"ק ריי"ד נסע אברך אחד וקרה לו מקרה ר"ל והנה לא הי' לו פנאי לטבול במקוה והלך כך להה"ק ר"מ ליקח שלום וכאשר באו אצלו אמר הה"ק ר"מ לבן הרבי מווארקי צריכין ליתן שלום בידו ממש והסיר את המטפחת ונתן שלום לו ונגש ג"כ האברך הנ"ל ורצה ליקח שלום אמר לו הה"ק ר"מ

אתה לך למקוה הנה אאמו"ר הרב זצ"ל שמע מהאברך הנ"ל בעצמו שהי' זקן וסיפר לו המעשה זאת שהי' לו בעת שהי' אברך:

כד) פ"א כשבא רבינו הק' מווארקי הנ"ל לרוזין שאל לו הרוזינער הק' ווארקער רבי שמעתם שישבתי בתפיסה השיב לו הן שאל לו עוד הידעתם מפני מה אמר לו לא אמר לו גם אנכי לא ידעתי והנה כשנפטר רבינו הקדוש בעל הב"ח זצללה"ה רצו להוביל אותו להג"ע דרך גיהנם כמו לכל הצדיקים כי אין צדיק בארץ שלא יהי' לו שום נדנוד פגם כ"ש ובזה יכופר לו ולא רצה לילך כי אמר שאינו מרגיש כלום וחף הוא מפשע אפי' משמץ כ"ש והראוהו בשמים שהי' מנהיג בכלאים ע"י גרם כי פ"א הלך בשוק ועמד ערל אחד עם עגלה וסוסים ופרה קשור אחר העגלה והתעטש הב"ח וע"י קולו רצו הסוסים והפרה עם העגלה ונמצא הוא הי' גורם להיות מנהיג בכלאים ואמר עוד הקדוש מרוזין הנה אני איני מרגיש בעצמי אפי' חטא קל כזה רק אולי הי' מגיע לי עונש זה בשביל כשהתחלתי חומש עשה א"א זצללה"ה חומש סעודה ואמרתי דרשה כמנהג ובשביל שאמרתי הדרשה בטוב ציווה לי המלמד שאעמוד על השלחן וכל הנערים יעברו לפני ויאמרו לי גוט שבת ונהניתי מזה לכן אחשוב שמפני זה הי' מגיע לי זה העונש וכמה גדול כוחן של צדיקים אף שאין מרגישים בעצמם שום חטא כ"ש ובשביל דבר קטן כזה אשר הי' אז כבן ד' שנים ונהנה מן הכבוד קיבל ע"ע עונש זה באהבה זי"ע ועכי"א: כה) מ"א כשהי' רבינו הק' הנ"ל בווארשא בא איש אחד בבקשה יען שהוא צריך לעשות נשואין לבתו והוא עני ויש לו קרוב בווארשא דייטש אחד והוא גביר לכן מבקש ממנו שיעשה לו טובה ויקח ממנו מאה ר"ט לצורך הנשואין והלך רבינו להאיש הנ"ל והשיב לו ע"י משרת שלו שאין לו עסק עם רעבעס ולמחר הלך פ"ש השיב לו כן והלך פעם שלישית אצלו ורצה לדחפו מן השטיגען והלך מאתו ואמר מה אוכל לעשות עוד והנה האיש הנ"ל הי' לו ידידות עם דייטש אחד מתות רוזען והנה מתות רוזען הכיר היטב את רבינו הקדוש כי הוא הי' גדול בעיני השרים והי' שליח מרבינו הקדוש אצלם לעשות טובות להכלל והנה כשפגעו יחד סיפר למתות רוזען הנ"ל אשר רבי אחד רוצה דוקא להתראות עמו ואומר שהוא רבי מווארקי וכאשר שמע מרבינו הק' נתבהל ואמר מה השבת לו אמר לו הנה דחפתי אותו מביתי, כשמעו זאת אחז בשערת ראשו ואמר לו מה עשית ביישת כך לאיש קדוש כזה בבירור תמות מיד והנה לאיש הזה אחזו פחד ובהלה ואמר לו ידידי תן לי עצה אמר לו מוכרח אתה לפייסו והוא איש טוב מאוד ובטח יקבל את הפיוס ממך וכן עשה ושלח תיכף המשרת שלו לרבינו הק' שמבקשו מאוד שיבוא אליו והלך אליו ובהדרך אמר למשמשו הנה כאשר שלח אחרי בטח ימלא

מבוקשי וא"כ למה אומר לו מאה ר"ט ויעשה הנשואין בדוחק נכון שאומר לו שני מאות ויעשה הנשואין בריווח וכן הוה כשבא אצלו תיכף רץ לקראתו ואמר לו רבי רבי מה תרצו וסיפר לו בקשתו ותיכף חטף מכיסו השני מאות ר"ט ונתן לו בשמחה רבה כי הי' זאת לו לדבר קטן וביקש ממנו בהכנעה רבה שימחול לו ומחל לו ואמר אז רבינו הק' התורה אין מחזיקין במחלוקת היינו שבמחלוקת אין שייך חזקה אף ששלשה פעמים לא רצה ליתן אעפי"כ התיישב בעצמו ונתן אח"כ בספ"י:

כו) פ"א הלך אצל רוזען הנ"ל עבור טובת הכלל ולא מצאו בביתו וביקשה ממנו אשתו שישב מעט לפוש א"ע וישב מעט והוצרך לדבר עמה איזה דיבורים ושאל לה אם עשתה זאקין מעולם והשיבה הן אמר לה הלא תדעו שעיקר היא הקשר בסוף ואם לא יעשה הקשר בסוף נוכל להוציא כל החוטין כן בעל שלכם התחיל לעשות טובה ולא גמר אותה לעשות קשר בסוף יוכל להיות נהרס ח"ו לכן תבקשי לבעל שלכם שיגמור המצוה הזאת והבטיחה לו וכן הוה: כז) הנה שמעתי מהחסיד ר' שמעון צייטעבג ז"ל מארדונאנקעס בווארשא איך שפ"א ישבו ביחד אצל החסיד המפורסם הישיש הר' אלעזר"ל ז"ל שהי' דר שם ובימי עלומיו נסע למאגילניצא ואח"כ לקאצק ולגור והתחילו לדבר מהאדמורי"ם כמובן ורצו לדבר ג"כ על רבינו הק' מווארקי הנ"ל אמר להם ח"ו אל תגעו במשיח ד' ואספר לכם מה שראיתי בעיני הנה אני הי' חתן החסיד המפורסם ר' איטשא ניסעל ז"ל שהי' מחסידי ווארקי ופ"א שבת אצלו הרבי מווארקי הנ"ל ונתנו עבורו את חדרי וזוגתי הלכה לחדר אבי' והנה לאחר הטיש בליל ש"ק שהי' אז ערך שעה תשיעית הלכנו לחדרי והנה בהחדר לא הי' נר דלוק כי חותני ז"ל במכוון לא רצה להדליק נר שם כדי שהרבי ישון אעפי"כ לי הי' לפלא היתכן הרבי מווארקי אשר כל העולם מספרים גודל צדקתו ישון כל הלילה כי הי' אז לילי טבת הארוכים מה אומר לכם מה שראיתי אצל האיש קדוש הזה הנה לא פשט מלבושיו כלל ולא הי' ישן כלל רק הלך בחדרו אנה ואנה ונהם כנהמת ארי בקול נעימה בלי חיתוך הדיבור כל הלילה וכמה פעמים הביט עלי ועשיתי א"ע כישן והנה לדעתי לא הי' זאת מגדר האנושי לעבוד כך לילה הארוכה כזאת בלא הפסק וממש רחפו כל עצמותי מגודל הפחד אולם יראתי לברוח שלא לבלבל אותו מעבודתו הקדושה כי אין זה בר נש וכשהאיר הבוקר פתח הדלת ובהחדר החיצון היו חסידים שם והביאו קאווע עבור הרבי וחשבו בבירור שהרבי הי' ישן כל הלילה ולי הי' הדבר בוער בקרבי ורציתי להוכיח אותם שאין מכירים את הקדוש אולם יראתי לגלות הדבר ועוד הי' פ"א נתאכסן בבית חותני ז"ל בימי החול וזה הי' בפ' שלח ועשו טיש ואמר תורה על הפסוק ואולם חי אני שהקב"ה אמר לו למרע"ה ממש נתת לי חיות בתפילתך

ועמד אברך אחד תחת הכסא שלו ואמר לו רבי הרי גמרא היא והרכין ראשו אליו ואמר לו אם כך ע"כ מימרא דר' יצחק היא וכן היא בברכות פרק אין עומדין אמר רבא אמר ר' יצחק אמר לו הקב"ה למשה החייתני בדבריך והוא פלא גדול כי שמו הקדוש ג"כ ר' יצחק כן סיפר לי ר"ש הנ"ל שהוא הי' במסיבה הלזו ושמע בעצמו מר"א הנ"ל את כל זאת:

כח) פ"א בא איש אחד לפניו עם התנצלות שאין לו פרנסה ר"ל והי' שם אצלו הגה"ק ר"פ זצללה"ה מגריצא ואמר לתלמידו הק' הנ"ל הנה זה האברך בוש לפני לומר הרישא ואומר הסיפא ולא הבינו דברי קדשו ופירש הגה"ק הנ"ל ד"ק דבמשנה קידושין איתא אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי וזה הי' כוונת רבינו הק':

כט) הנה בעיר חדש סמוך לפיליצא הי' שם אב"ד הה"צ ר' מאטילי זצ"ל והוא נסע לפרשיסחא ואח"כ להרב הקדוש ר' שלמה ליב לענטשנער זצללה"ה פ"א נפל למשכב ר"ל וגברה החולי עליו ר"ל עד שהח"ק עמדו אצלו והדליקו נרות ופתאום ויישן הרב והקיץ ונעשה ברי' חדשה והי' לפלא בעיני כולם וסיפר להם שחלם לו שכבר נפטר והעמידו אותו אצל פתח הגיהנם והביט שם וראה את כל העונשים קשים ר"ל שעושין להחוטאים ר"ל עם הבכיות והצעקות ונדמה לו שעומד שם זמן כביר והי' רע לו מאוד כי מה יהי' הסוף שלו פתאום שמע קול שמכריזין שתוקו ויהי' דרך ארץ כי הרב ר' יצחק מווארקי הולך ודימה בנפשו הלא מכיר אותי בטוב מפרשיסחא לכן בוודאי יעשה טובה לי אולם מחמת הרעש גדול שכולם היו דוחפים לקרב אצלו לא הי' יכול לגשת אליו ובחזירתו התאמץ בכל כוחו ויגש אליו ואמר לו רבינו הק' מאטיל מה אתה עושה פה הלא עדיין אין לך בן זכר לך לביתך וייקץ כן סיפר להאנשים שם והנה התחיל להתרפאות עד שנעשה בריא ודימה בנפשו הלא מהראוי ליסע לווארקי ולהחזיק לו טובה ע"ז אולם הי' ירא מלענטשנע שלא יקפיד עליו ע"ז לכן נתיישב בדעתו ונסע ללענטשנע וסיפר לו כל העובדא ואמר לו הה"ק מלענטשנע בוודאי צריך אתה ליסע לווארקי וליתן לו תודה ע"ז ושלח עמו ג"כ את בנו יחידו הה"ק ר' יהושע זצללה"ה וכאשר בא לווארקי ורצה לספר לו אמר לו רבינו הקדוש שתוק כבר ידוע הכל וכאשר בא הה"ק ר"י לביתו אמר לאביו הק' הלא כיון שראינו שהרבי מווארקי כך גדול הוא ולמה הוא מתפלל כאיש פשוט השיב לו ידוע תדע בני שהרבי מווארקי הולך כמו דג במים שהולך ישר בלי שום תנועה כן הוא אין צריך לשום יגיעה וגם הוא הבעה"ב מהעולם ואין עושים בשמים שום דבר בלתי ידיעתו והנה החסיד ר' נח ז"ל משם שמע בעצמו מפי הה"צ זצ"ל את כל זאת:

ל) בספר א"י מביא אשר פ"א העיז איש אחד לדבר עליו בהחצר. שלו ורצו החסידים לקיים לו פסק כמובן וקרא לו רבינו הקדוש ואמר לו הלא שוטה אתה שמדבר אתה עלי בפני אנשי שלומי ויוכלו להרע לך גם מה תדע לדבר עלי לכן אתן לך עצה התעכב אצלי איזה זמן ויתוודע לך הרבה די מה שיש לדבר עלי ותלך החוצה ותדבר ולא תהי' ירא וגם יהי' לך הרבה לדבר והוא הפלא ופלא גודל ענותנותו:

לא) עו"ש פ"א כשאכל סעודת הערב וכבר הי' סוף הלילה ונתן המשמש את המרק לפניו והוא שתה כך עם טעם ערב כאילו היתה מרק המובחר שבטובות וכאשר המשמש זרק את הבשר מן הקדירה ליתן לו נפל מן הקדירה אגודת עשב שהי' מונח שם בהקדירה להדיח הכלים ומזה היתה המרק שאכל והמשמש טעה ורבינו הקדוש לא הרגיש כלל מובן מזה גודל טעמו שהי' לו במאכלים לרוב פרישותו:

לב) רבינו הק' אמר על מאמר ר"ז במגילה דף כ"ח לא ששתי בתקלת חבירי מה זה רבותא על ר"ז שלא שמח בתקלת חבירו ואמר הפירוש הוא כך שכך הי' נוגע לו צער של חבירו עד דכדוכה של נפש והי' נשבת ממנו כל שמחה אפי' בעת הצורך לשמוח בעת שהי' תקלת חבירו ח"ו:

לג) הנה שמעתי מפי איש נאמן ששמע מפי אחד שראה איש אחד שהי' זקן גדול והי' עוד בעל כח גדול והי' לפלא וסיפר לו האיש הנ"ל עובדא מרבינו הק' שרבינו הק' בימי עלומיו הי' כותב ביער אחד והי' שם ג"כ קאסירער והאיש הנ"ל ג"כ הי' משרת שם הנקרא "גייאווי" ועוד משרתים היו שם פ"א הרגיש הקאסירער שהערלים גנבו עצים מהיער וציווה להמשרתים שישמרו בלילה את היער מן הגנבים ואם יתפסו גנב יהי' חצי קנס שייך להם וכן עשו פתאום בלילה ראה האיש הנ"ל שגם הכותב הנ"ל הולך בהיער בלילה והי' לו לפלא כי אין דרכו של כותב לחפש גנבים בלילה והביט וראה שהוא הולך לבור מלא תולעים ומוראווקעס ופושט מלבושיו והולך שם ערום עד שדמו שותת מכל בשרו ובסמוך הי' בור מלא מים ויכנס לשם וטבל שם והלך לביתו כיון שראה האיש הנ"ל חקר אחריו בהצנע גם לילה שני' וכן הוה בכל לילה ולילה והי' הדבר טמון בלבו להחזיקו לאיש קדוש ולא גילה לשום איש פ"א עשה הקאסורער ברי"מ וקודם הברית קרא לכל המשרתים ונתן להם לעקיך וי"ש כנהוג אח"כ ביקש מהם שיברכו אותו שיגדל הילד ושאלו אותו מה היא אשר רוצה דוקא ברכתם וסיפר להם אשר יש לו סיבות ר"ל בעת שנולד לו ב"ז עוד קודם הברי"מ או תיכף אתר הברי"מ הולך לעולמו ולא יוכל לגדלו ר"ל ולא יוכל האיש להתאפק ואמר לו ידוע תדע ששום איש לא יעזור לך רק הכותב שלנו הוא יעזור לך כי איש קדוש הוא ויספר לו כל העובדא הנ"ל ונתיישב ושלח

אחר הכותב הנ"ל וכיבד אותו ג"כ בלעקיך ויי"ש ואח"כ סגר הדלת בעדו ואמר ברכני נא וסיפר לו מצרתו ר"ל אמר לו הכותב וכי מה תרצה ממני וכי אני רב או רבי אמר לו לא תעלימו ממני כי נתוודע לי מכם לאיש קדוש וגם אשתו בכתה לפניו במר נפשה אמרה הושיעה אדוני וכיון שראה שבשום אופן לא יניחו אותו וישב על הכסא והחזיק את ידיו הקדושים מול פניו איזה מינוטים ואח"כ אמר לו ידוע תדע בעת שהיית ילד צחקת עם שאר ילדים ואח"כ בדרך צחוק לקחת טבעת והלבשת לענף אחד מן האילן ואמרת הרי את מקודשת לי ושם הי' יושבת מסט"א ר"ל והיא הורגת את בניך ר"ל ויזכור האיש הדבר כי אמת היא ובכה לפניו שיתן לו עצה ואמר שיתן לו נייר וחרט וכתב שם איזה שורות על הנייר וציווה לו שילך לאילן אחד את שיאמר לו ויאמר לאילן הריני נותן לך זה בתורת גירושין והוא עמד כך אצל החלון והביט עד שגמר זה וחזר אליו ואמר לו כבר יש לך ישועה וכן הוה והנה האיש הנ"ל הי' עומד שם וראה כ"ז וכיון שראה שיש עת הכושר אמר לו ברכני גם אני ויברכהו עם אריכות ימים ומן אז והלאה נסע למקום אחר בשביל שראה שהעולם יתחילו להביט אחריו וזה הכותב הי' רבינו הק' מווארקי הנ"ל:

לד) בספר א"י הביא אשר סמוך לווארקי הי' דר איש אחד בכפר וביום הו"ר בבוקר עשה לעצמו הושענא והלך לווארקי לרבינו הק' הנ"ל ולהתפלל שם הי' תפוש ההושענא בידו ופגעו אדון אחד ושאלו מה בידך ואמר לו הושענא ואמר לו אמור "מייעטלא" והכהו מכות אכזריות שיאמר כך והוא לא רצה בשום אופן רק אמר דוקא הושענא שוב שאל לו להיכן אתה הולך אמר לו להרבי מווארקי אמר לו אמור "דא יוצקא" והכהו עוד הפעם מכות רצח והוא צעק דוקא להרבי בתוך כך נעלם השר וכשבא לווארקי שאל לו רבינו הק' מה הי' לך בדרך וסיפר לו כל העובדא אמר לו רבינו הק' תדע שזה השר הי' הבע"ד ורצה לאבד אותך ח"ו בב' אופנים שתבזה המצוה ושתקרא הרבי בשמו ונסים גדולים הי' לך שעמדת בנסיון ונקרע הגז"ד מעליך מרע לטוב ותכתב ותחתם לחיים טובים וכן הוה שהי' לו שנה טובה:

לה) הנה שמעתי מפי הרב הגאון החסיד מפורסם וכו' מוה"ר יצחק מאיר שליט"א אבד"ק אלכסנדר גיסו של כ"ק מרן שליט"א האיך שנעשה הה"ק ר' חיים דוד דאקטיר זצללה"ה מפיעטרקוב לצדיק גמור הנה הה"ק רח"ד הנ"ל הי' רופא מומחה גדול ומפורסם והי' חפשי כדרך כל הדאקטורים פ"א שלח אחריו אדון אחד ממרחק שהוא חולה ויבוא אליו ושלח אחריו מרכבה כבודה ונסע אצלו יהי' הדרך דרך עיר לעלוב וכשבא ללעלוב באמצע הלילה התחיל לירד גשם שוטף ולא הי' יכול לנסוע להלן ורצה לירד שם לאיזה בית אולם בכ"מ הי' חושך אפילה וראה מרחוק איזה בית שמאירה

שם והלך לשם ושם הי' משכן כבודו של הרב הצדיק והקדוש ר"ד מלעלוב זצללה"ה וקיבלו בסבפ"י ואמר לזוגתו תעשה סעודה טובה כי השגנו אורח טוב ואכל שם וכשנשקט הגשם נסע מאתו ובעת הפרד ממנו אמר לו הה"ק ר"ד תדע שכשאדם בעת צרה ר"ל טוב לנדר לצדקה זהב זה היא סגולה טובה ולא הבין מה שאמר לו והנה הי' אז המלחמה גדולה בין הפולנים. והרוסים ובדרך פגעו בו הרוסים ודימו בדעתם שהיא הראש מפולנים ותפסו אותו בשמחה והובילו אותו לתלי' וכשראה שצרתו צרה נזכר מה שאמר לו האיש מלעלוב והנה הי' לו רענדיל זהב תפור בהכובע שלו כדרך האדונים או שהי' להם זה לנוט קאסע בדרך ונדר זה הרענדיל לצדקה ותיכף אמר הראש מאנ"ח הנה כאשר זכינו לתפוס את הראש שלהם אין מהראוי שלא לבשר זאת להר"ש שלנו והוא יבוא בעצמו שיהי' הנקמה ע"י וכולם הסכימו ע"ז ושלחו אחרי הראש שלהם וכשבא אמר תיכף טעיתם כי לא זה הוא כי הכיר את הראש מפולנים ופטרוהו לשלום כיון שראה כך אז הבין שזה האיש מלעלוב הוא איש קדוש ונסע אליו וסידר לו תשובה ונעשה בעל תשובה גמור ונתקרב להה"ק ר"ד ונסע בכל פעם אליו ונעשה חסיד שלו עד שאמרו עליו שהי' בעל מדריגה ורוה"ק שורה עליו ולבסוף ימיו לקח קוויטלעך:

לו) בספה"ק ישמח ישראל בפ' ויגש מביא בשם רבינו הק' הסבא קדישא מווארקי זצללה"ה על הברייתא סוף ברכות כל השונה הלכות בכל יום היינו מי שזכה לתורה ודבוק בהשי"ת אינו עושה שום תנועה קלה בשום אבר בלתי לד' לבדו וכל מה שעושה נק' הלכה שהולך בדרכי השי"ת וזהו הפירוש כל השונה הלכות בכ"י היינו מה שהוא עושה בכל היום כולו הוא רק הלכות ועליו הכתוב אומר הליכות עולם לו שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה והוא עושה במעשיו נח"ר לקב"ה ושכינתו ואם אדם זוכה להיות במדריגה כזו להיות כל מעשיו ותנועותיו והרגשותיו רק לשם ד' לא לשום צורך אחר הרי הוא דבוק בתורה תמיד כי כל מעשיו המה תורת ה' שזהו תכלית המכוון מהתורה להיות דבוק בהשי"ת וכל התרי"ג מצות הם עיטין לבוא למדריגה הזו ואמר על הה"צ הקדוש מהר"ד מלעלוב זצללה"ה זי"ע שהוא הי' שונה הלכות בכל היום כולו עכלה"ק:

לז) עו"ש בפ' תרומה מביא מאביו אדמו"ר הקדוש זצללה"ה שאמר בשם רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל על קושית הבאר מים חיים וסה"ק מדוע נקרא פרה אדומה חקה הא ר' משה הדרשן גילה לנו טעמו לכפר עון העגל ותירץ הוא כי עיקר חטא העגל נצמח מחסרון אמונה והיינו כי אמונה נקרא בזמן שהשכל אינו מאיר והמוח אינו בהיר כד"א ואמונתך בלילות ודור הזה כאשר חסר להם מרע"ה שעה קטנה והשכל לא האיר להם כ"כ מיד עשו מה שעשו והתיקון הוא תשובת המשקל התחזקות אמונה היינו להאמין

בפשיטות אף שלא נדע ונשיג בשכלינו אעפי"כ נאמין במצות השי"ת וזה היא דברי ר' משה הדרשן יען שהפרה הוא חוקה בלא טעם ולא נדע ונשיג שום טעם עפ"י שכלינו אעפי"כ אנו מקיימין אותה ע"כ הוא תיקון לחטא העגל חסרון אמונה ר"ל תבוא פרה שאין:

לה שום טעם רק הכל מצד האמונה ותכפר על מעשה העגל חסרון אמונה ר"ל עכלה"ק:

לח) עו"ש משמו הקדוש עה"כ בתהלים צ' שתה עונותינו לנגדך ועלומינו למאור פניך הענין כי בהחטא יש ב' חסרונות א' הוא גוף החטא שמורד לעשות נגד רצון הקב"ה מלכו ש"ע והב' הוא כי מחשיך את עיני האדם לראות באור פני מלך חיים ולהתקרב אליו וזה שתה עונותינו לנגדך הוא גוף החטא והעון שמרדנו נגדך ועלומינו למאור פניך היינו מה שהעלים החטא מאתנו ידיעת מאור פניך ולהתקרב אליו עכלה"ק:

לט) עו"ש משמו הקדוש בפ' פקודי וזה לה"ק על המדרש פ' פקודי ע"פ והמלאכה היתה דים נכנס משה אצל בצלאל וראה שהותר מן המשכן אמר לפני הקב"ה רבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר א"ל לך ועשה בהם משכן לעדות הלך משה ועשה בהם וכבר תמהו המפורשים היכן מצינו עוד משכן לעדות ואמר כי עיקר קדושת וחיות המשכן והמשכת השכינה הי' ע"י הרצון ונדבת לב ישראל ובכח קדושת רצונם הטוב המשיכו קדושת השכינה וכמאמר האלשיך הקדוש אפריון עשה לו המלך שלמה היינו הפסוק מתמה איך אפשר לעשות משכן למי שנאמר בו הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך וכו' והתירוץ הוא ותוכו רצוף אהבה היינו שמאהבה והיראה והרצון והחשק מנדבת המשכן עי"ז המשיכו השכינה הק' לתוך בדי הארון וכאשר ניתותר ממלאכת המשכן ממילא נשאר הרצון שבמלאכה הזאת ולא יצא לפועל הטוב וזאת אמר משה מה נעשה ברצונות אלו והשיב לו הקב"ה עשה בהם היינו בפנימיות לבב ישראל משכן לעדות וכמאמר הזוה"ק זכאה מאן דמשוי דירה נאה בליבי' והיינו כסא להשראת השכינה הק' וכמש"כ בתהלים בלבי צפנתי אמרתיך וגו' ע"כ דברי כ"ק הרבי הזקן מווארקי במעט ביאור עכלה"ק:

מ) עוד בסה"ק ישמח ישראל מביא בשם רבינו הק' מווארקי הנ"ל עה"כ בפ' בהעלותך ויעש כן אהרן ופירש רש"י ז"ל להגיד שבחו של אהרן שלא שינה והדבר הוא מקושי הבנה מה זה השבח על אהרן הכהן שלא שינה ואמר הוא הק' שלא שינה שלא הי' ניכר בו שום שינוי והתפעלות בשעת הדלקת המנורה ואמר בצחות לשונו הק' אולי הי' מצוה הקב"ה מצוה זו להה"ק הצדיק מבארדיטשוב זצללה"ה זי"ע הי' משבר המנורה ושפך השמן זית לגודל ההתלהבות ממצוה רבה הלזו אבל אהרן הכהן לא שינה שלא ניכר

בו שום שינוי [א"ה זה יהי' מתאים עם מה שהבאתי לעיל מה שאמר הה"ק הצדיק ר' שלמה ליב לענטשנער זצללה"ה על רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל שהוא הולך ישר ובלי שום יגיעה ושינוי כמו דג במים כי גם הוא הי' במדריגה הזאת ודי למבין. עזריאל חיים]:

מא) הנה רבינו הק' הנ"ל פ"א בא לווארשא ואמר להבעל האכסניא שלו מאנשי שלומיו שהוא רוצה לאכול דגים בסעודה שלו ושלח לחפש דגים ולא נמצא אז בכל העיר ווארשא דגים ובא השליח חזרה בלא דגים אמר רבינו הק' שלא יאכל אם לא יהי' דגים והלך הבעל אכסניא אל הדייגים ושילם להם שיצודו דגים עבורו אולם הי' אז רוח סערה ולא יכלו לצוד ובאו בחזרה ריקם בלא דגים והי' להאיש הנ"ל עג"נ מאוד שלא יוכל למלאות רצון צדיק וביקש עוד הפעם את הדייגים שיסעו עוד הפעם על הנהר אולי יצודו מה ונתן להם רענדיל של זהב שכרם ומלאו בקשתו ועזר השי"ת שצדו דג גדול "העכט" ורץ בשמחה לביתו עם הדג והביא את הדג לפני רבינו הקדוש והביט עליו ואמר כבר אני ממתין עליו זמן הרבה:

מב) והנה רבינו הקדוש הזקן מווארקי זצללה"ה זי"ע הנ"ל אמר על המד"ר פ' אחרי ר' חנינא וריב"ל אמרו מפני מה כ"ג משמש בח' בגדים אלא כנגד מילה שהוא לח' ימים וכו' עיי"ש והקשה מאי שייכות ח' בגדים למילה ואמר שהכה"ג הי' יכול לתקן את האיש הישראלי אפי' שלא יהי' לו שום מצוה רק שמונה ימי מילה הי' יכול להעלות אותו ולתקנו והנה ידוע שהה"צ והקדוש ר"י מרוזין זללה"ה זי"ע שלח לו שישא אשה אף לעת זקנתו יען שהוא כ"ג וצריך להיות לו אשה וכן עשה ובערב שבת תשובה האחרון נשא אשה בתולה (נכדת הה"צ והק' ר' חיים חייקע מאמדורא זצללה"ה] כמו כה"ג ושאלו אותו היכן לעמוד החופה כי לא נאה לילך להחצר והחופה צריך להיות תחת השמים ואמר לשאול את בנו רבינו הק' הרמ"מ זי"ע כי הוא חכם והשיב שיעמדו החופה בהסוכה ולפתוח הגג, ובליל א' דסוכות אמר שהיום הוא אושפיזא דילי' יען שקלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם אע"ה זה היא מהה"ק מסקערנעוויץ זצללה"ה:

מג) נמצא בכתבי הרב הג' והחסיד ר' אליעזר מרדכי ז"ל אבד"ק סלוזעווע בשם רבינו הקדוש הנ"ל על פסוק דמשרע"ה אמר הן בנ"י לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה היינו אם פרעה ישמע יהי' ח"ו קטרוג על ישראל ואני ערל שפתים שלא יוכל להמליץ עוד עבור ישראל ע"כ לא רצה משה לילך וכעין זה מביא בסה"ק תפארת שמואל בשם רבינו הק' הנ"ל על מה שאנו אומרים בתפילת גשם על הסלע הך ויצא מים בצדקו חון חשרת מים מה הזכות אדרבה הא נענש ע"ז ואמר רבינו הק' דמרע"ה עשה זאת ג"כ שלא יהי' קטרוג על ישראל שהסלע ישמע אפי' רק דיבור ועשה זאת במסי"נ עבור כלל ישראל

כי הי' יודע שיהי' לו עונש ע"ז אעפי"כ מסר נפשו עליהם] ואדמו"ר הק' בנו מוהרמ"מ זי"ע אמר דהפירוש הוא כך דטענת מרע"ה הי' דכל כחו הוא רק מישראל ובלא ישראל אין לו כח מאומה לכן אמר כיון שבנ"י לא שמעו אלי ואין לי כח מהם א"כ איך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים דלא אוכל לדבר בלי כחם של ישראל והבן מאוד:

מד) גם כתב לי הרב ר"י הנ"ל בשם הרב הג' מלובראנץ ז"ל ששאלוהו להרבינו הק' מוהר"מ מווחרקי זי"ע על מה שאינו אומר תורה אמר בשם אביו רבינו הק' הנ"ל דגבי חנה כתיב וחנה היא מדברת על לבה שכבר הי' לבה נתמלא כ"כ עד שלא יכלו להאסף בלבה והי' הדיבורים על לבה והי' הדיבורים מעצמם נדברו מפיה וע"ז האופן יכולים לומר תורה ולא באופן אחר כי כל כמה שהדיבורים יכולין להיות בלב צריכין לעצור במילין: מה) עוד ממנו שרבינו הק' הנ"ל הי' פעם אחת אצל גדול אחד וכיבדו במיני מגדים ומשקות ולא רצה לטעום ושאל לרבינו הק' הלא כל מה שיאמר לך הבעה"ב עשה והשיב לו רבינו הק' הלא חכז"ל הקשו סתירת הפסוקים ומחלקי בין קודם ברכה לאחר ברכה וא"כ קודם שאתם מברכים עלי' לא שלכם הוא ואינכם הבעה"ב שאצטרך לציית לכם אבל כשאתם תברכו ותאכלו מהמאכל תהי' בעה"ב עלי' ואז אני אצטרך לציית לכם:

מו) העתק מכתב מרבינו הקדוש הנ"ל שכתב לק"ק זאריק:

ב"ה יום ו' עש"ק כ"ב אלול תרב"ל. החיים והשלום וכ"ט לכבוד אהו' ידידי הרב המאוה"ג הנכבד כש"ת מו' יוסף זאב נ"י ויופיע אב"ד בק' זאריק יצ"ו ולכבוד הידידים האהובים המופלגים הגבירים הנכבדים כש"ת מו' יהונתן נ"י וכבוד מחותני מו' יואל זאב נ"י וכבוד מחו' מו' אלי' נ"י וכבוד מו' אלחנן זרח נ"י ולכל כבוד הידידים נ"י ויופיע: הנה באתי לעורר את כבוד המאוה"ג נ"י עם כבוד הידידים. נ"י אשר מוטל עלי לפקח ולשקוד לטובתכם בני מקום גידולי שתמיד הי' צייתים לי אשר בימי הרצון הבע"ל תתעוררו נא לתקן תקנות טובות במחיצתכם כל אשר תבינו לטובה ובפרט בהמצוה הכוללת היא הצדקה להשגיח ולפקח להחיות האביונים העלובים ובפרט האלמנות והיתומים כאשר ידוע ומפורסם התיקון הגדול שנעשה בק' ווארשא וכמו כן בכמה קהלות היינו החברה תמחוי אשר בכל שבוע מאספים ומקבצים קודם ש"ק מכל בית ובית מכל א' לפי יכולתו הן מעות ומזון ולחם ונרות ודגים ובשר ומלח כידוע ויש ממונים נאמנים ע"ז שמחלקים לנכון וזה סגולה גדולה לכל בני הקהלה לברכה ושמירה וכ"ט ובוודאי יתן כבוד הרב המאוה"ג נ"י טרחתו בזה עם כל כבוד הידידים נ"י לעשות ולתקן עצהיו"ט והשי"ת יהי' בעזריכם ויגמור בעדכם כל התקנות הנצרכים לטובה ותתברכו כולכם בשפע ברכה

והצלחה וכ"ט ומעתה לא ישמע עוד צווחה ברחובותינו ונזכה להכתב ולהחתם לחיים טובים בספר הצדיקים בכלל ישראל א':
דברי ידידכם א"נ הדוש"ת והמצפה לישועתכם ולהצלחתכם כל הימים. הק' יצחק במהר"ש ז"ל מק' נאדרזין:
הנה רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל עלה אל השמים ביום אחרון של פסח שנת תר"ח ומנ"כ בעיר ווארקי זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן: כולל הרבה מאמרים יקרים ונחמדים וחכמה וחסידות ויראת שמים אשר בקדושה ובטהרה המה נאמרים וגם הרבה סיפורים נאמנים נוראים ונפלאים ומעשיות קדושים שבעתיים מזוקקים מאירים כספירים מקדושי עליונים המה נשמעים המלהיבים לבבות בני ישראל לעבודת השי"ת מיוסד מעשרה צדיקים רבותינו הקדושים והטהורים נ"ע זצוקללה"ה זי"ע מרבינו הק' הרב ר' שרגא פייבל זצללה"ה מגריצא:

עשר זכיות מערכה ד

מערכה ד:
מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הגאון הגדול והקדוש בנגלה ובנסתר צדיק יסוד עולם פאר הדור חמדת הזמן מאורן של ישראל קדוש ד' מכובד וכו' מרנא ורבנא הרב ר' שרגא פיבל זצוקללה"ה זי"ע אבד"ק גריצא ומאקאווי מחותנו של אדמו"ר הקדוש רשכבה"ג וכו' ארבי ד"ב מפרשיסחא זצוקללה"ה זי"ע א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' בנגלה תלמיד מובהק להגאון הצדיק המפורסם הרב מליסא זצללה"ה בעל החוות דעת הוא וחבירו הגאון הקדוש ר' זושא פלאצקצר זצללה"ה ושניהם למדו ביחד אצל הגאון הנ"ל וכאשר שבעו מגפ"ת מראשונים ואחרונים ז"ל ולקחו פרידת שלום מאת רבם הגאון זצ"ל ונסעו לווארשא כי זה עיר מולדתם ואמרו זל"ז לאשר נשמע שבפולין יש אדמורי"ם וחסידים לכן מהנכון שגם אנחנו נלכו לראות ולטעום דרך החסידות הזה והסכימו בדעתם שיסעו להאדמורי"ם שהיו בימיהם ויראו שם מהות החסידות אם יתיישר בעיניהם, ואמר הגאון ר"ז להגאון ר"פ למה לשנינו ליסע ולבטל שנינו מלימוד בזה הזמן הלא אתה לבדך תוכל ליסע ואם תישר בעיניך אזי גם אני אסע ולאשר שהנדן של הגאון ר"פ הי' בלובלין לכן נסע ללובלין ונכנס שם לבית רבינו הקדוש הרבי מלובלין זצוקללה"ה זי"ע ובעת לקיחת שלום מהרבי נתן קוויטעל עבורו ועבור חבירו הרר"ז ושאל הרבי על הרר"ז והשיב לו שהוא חבירו בתורה והתחיל הרבי מאוד לגנות את הרר"ז והי' זאת לפלא מאוד בעיני הגה"ק ר"פ כי הי' מכיר אותו לגאון וצדיק גדול אחר איזה

שעות בא עוד הפעם לבית הרבי ואמר לו שוב הרבי הקדוש אתה לומד ביחד עם חבירך ר"ז מה טוב ומה נעים כי הוא איש צדיק גדול ושיבח מאוד אותו עד להפליא והי' זאת עוד יותר פלא בעיני הגה"ק ר"פ הנ"ל ונשאר שם אצל הרבי על ש"ק ומובן מאליו גודל השמחה שהי' להגה"ק ר"פ שראה אור גדול וחדש שעוד לא ראה כזאת ונתקרב מאוד להרבי מלובלין זי"ע ובא לווארשא וסיפר לחבירו הרר"ז הנ"ל גודל קדושתו של הרבי הקדוש מלובלין ושהוא ג"כ יסע תיכף ללובלין כי לא עת לחשות היא רק אמר לו ידידי חביבי ספר נא לי מה שקרה אותך בזה היום שבאתי אצל הרבי ויספר לו כך הנה באותו היום בא אצלי רב אחד מאיזה עיר וביקש ממני יען שהוא צריך להשיא את בתו ואין לאל ידו ורוצה לקבץ נדבות מנדיבי אנשי ווארשא והוא אינו מכיר אותם ורצה שאשתדל אני עבורו אצל הנדיבים הנ"ל עבור שהם מכירים אותי ויתנו לי נדבות עבורו והשבתי לו שאין בכחי לזה ובין כך אמר לי פשעטיל ולא הוטב בעיני כלום ואמרתי לו שאין זה החידוש עפ"י הלכה והלך הרב הנ"ל מאתי בפחי נפש בלי תורה ובלי מעות וזה ראה הרבי הקדוש ברוח קדשו לפיכך גינה אותו מאוד שוב נתיישב הגה"ק ר"ז הנ"ל ואמר מה עשיתי לא די שלא עשיתי לו טובה עם מעות עוד סתרתי את תורתו והלך החוצה לראות אולי ימצא את הרב הנ"ל וכן הוה ולאחר איזה שעות מצא אותו ואמר לו אמור נא עוד הפעם החידוש שלך כי נתיישבתי אשר אולי נכון הוא ויאמר לו הרב הנ"ל עוד הפעם את החידוש שלו ותיכף אמר לו הרר"ז טוב הוא מאוד ותחי רוחו של הרב הנ"ל והנה מצוה גוררת מצוה לכן שוב אמר לו הרר"ז כמה מעות אתה צריך לנשואי בתך ואמר לו כך וכך ותיכף הלך הרר"ז לחוץ ובאיזה שעות קיבץ עבורו הסך הנ"ל כלו וממש הי' מחי' את הרב הנ"ל עם תורה ועם מעות וזה ראה ג"כ הרבי מלובלין ברוח קדשו לכן שיבח אותו מאוד אז ומאז נתקרבו שניהם להרבי הקדוש מלובלין ונעשו צדיקים גדולים וקדושים זי"ע:

ב) אחר הסתלקות הרבי הקדוש מלובלין הסתופפו בצל רבינו הקדוש הרבי ר' ש"ב מפרשיסחא זי"ע ואח"כ אצל בנו הרב העילוי הקדוש הרבי רא"מ זי"ע ואח"כ נעשה רבינו הקדוש ר"פ הנ"ל תלמיד מובהק לאדמו"ר הקדוש הזקן מווארקי זי"ע כמבואר לעיל במערכה ג' שרבינו הקדוש הנ"ל אמר כשרצה לצייר לעצמו צורת אברהם אבינו ע"ה צייר לעצמו צורת רבו הקדוש מווארקי:

ג) הנה שמעתי בעצמי מפה קדוש אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה בעת סעודת מלוה מלכה והי' אז פרשת קדושים ואמר קדושים תהי' תהי' היא לשון הוי' והוי' היא לשון מעשה כמו מקיש הוי' ליציאה הנא' בגמרא היינו שהקב"ה אמר לישראל

שתראו לעשות מעשה שתהי' קדושים ולא תסמכו על זכות אבות שלכם שאתם בני אברהם יצחק ויעקב ואמר עוד כך בזה"ל קדשו זקני הקדוש ר' פיבלי זי"ע בעת פטירת רבינו הקדוש הזקן מווארקי זי"ע בכה מאוד מאוד ואמר אצל מי נלך ללמוד עתה ואם תאמרו להקדוש מרחם הלה זאת אין יכולין ללמוד את עצמן וכוונתו הקדושה שאמר להקדוש מרחם מובן על מי שאמר, זה הלשון שמעתי מפה כ"ק זי"ע: ד) הנה לאחר הסתלקות רבו אדמו"ר הקדוש הזקן מווארקי שהי' אז אחרון של פסח שנת תר"ח התחיל רבינו הקדוש הנ"ל למשוך עדה ושמעתי מכבוד דודי הה"צ רא"י מראדזינאווי זצ"ל שאמר אשר בר"ה הי' עולם אצלו שמונה מאות חסידים והנה קודם ר"ה אמר על עצמו אם יעזור לו השי"ת שיגיע להברכת שהחיינו אז ידע שישאר פה בעוה"ז וכשהגיע ר"ה ועשה קידוש שמחו העולם מאוד ואמרו לו מז"ט והשיב להם שעיקר ברכת שהחיינו היא סוכות וכשהגיע סוכות ועשה קידוש בלילה ראשונה שוב אמרו לו ב"ה שכבר אמרתם ברכת שהחיינו דסוכות ג"כ והשיב להם העיקר הוא שמיני עצרת ובעוה"ר בשמיני עצרת נסתלק זי"ע:

ה) הנה שמעתי אומרים אשר בעת שנסע רבינו הקדוש הנ"ל מווארקי כשנסע מעט מן העיר עמד א"ע על העגלה והביט על עיר ווארקי ואמר רבש"ע אני נותן לך תודה רבה על מה שיש לך איש צדיק כזה יושב בווארקי: ו) שמעתי מפי דודי הה"צ מראדזינאווי הנ"ל שרבינו הקדוש ר"פ הנ"ל בעת שהי' רב במאקאווי הי' דר שם הרב הצדיק והקדוש זצללה"ה ר' נתן והי' נקרא ר' נתכה מאקאווער חתן הרב הצדיק הקדוש המפורסם הרבי ר' חיים חייקא המדורר זצללה"ה ובשעפם הי' צריכין ליקח רב ונסע הה"ק מהר"נ הנ"ל עם רבינו הקדוש מהר"פ הנ"ל לעיר שעפס ואמר הה"ק מהר"נ לאנשי עיר שעטפס כתיב בתורה שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ד' אלקיך נותן לך היינו התוה"ק מצווה שיקחו להם שופטים אשר יוכלו ליתן עבדות השי"ת בלבם של כאו"א והנה הבאתי לכם שופט כזה אשר יוכל להשריש בלב כל אחד יראת שמים אולם בעוה"ר כ"ז לא הועיל והי' שם רב ד' שבועות ולא יותר כי הי' מוכרח לעקור משם כי היו שם כמעט כל העיר מתנגדים גדולים ושנאו להחסידים שנאה גדולה לכן הציקו לו מאוד והוכרח לעזוב אותם ובספר אהל יצחק איתא שם שהרבינו הקדוש הרבי רש"ב מפרשיסחא ציוה לו שלא ישגיח על שום דבר רק שיהי' שם בשעפס אולם לא הי' יכול לסבול ואח"כ כשהי' לו צער גידול בנים ר"ל תלה בזה שאפשר מפני שלא שמע להרבי להשאר שם:

ז) עו"ש איתא כשנפטר הה"ק הרבי רא"מ מפרשיסחא הי' ביופי תוארו כאלו חי וכשהניחו בקברו בתוך כך בא רבינו הקדוש ר"פ הנ"ל וכשראהו צעק חבל על האי

שופרא דבלי בארעא ונתאלם ל"ע ולא יכול עוד לדבר עד ליום מחרתו אמר אדמו"ר הה"ק מהר"י מווארקי זצללה"ה אחרי יום ראשון יהי' לו פה להאבל:

ח) עו"ש בשם רבינו הקדוש הנ"ל כתיב בפסוק מלכים ואדוני' בן חגית מתנשא לאמור אני אמלוך וכו' ולא עצבו אביו מימיו וכו' והקשה כיון שדהמע"ה לא רצה להעציבו בודאי הי' צדיק דאל"כ הי' מוכיחו וכיון שהי' צדיק מפני מה לא הי' ראוי למלוכה ותירץ דלפעמים נמצא אדם רשע אם הוא בן צדיק נותן לפעמים על מחשבתו איך אביו הוא צדיק ויש לו צער ובושה מזה והוא בעצבות גדול אף שאח"כ חוזר לסורו מ"מ לפי שעה הוא עושה תשובה אבל עליו אומר הכתוב שלא עצבו אביו מימיו היינו שלא הי' לו בשום פעם שום עצבות מזה שאביו הי' צדיק גדול כ"כ והוא להיפך: ט) הנה כבוד אאמו"ר הה"צ זצ"ל אמר לי ששמע בעצמו מהחסיד המנוח ר' יונה פלאצקער שהוא הי' עוד בחור קודם הנשואין והי' ר"ה בווארקי אצל רבינו הקדוש הזקן זי"ע ועל יוהכ"פ נסע לביתו לפלאצק והי' הדרך מווארשא לפלאצק דרך עיר גומבין מקום משכן כבודו של רבינו הגה"ק ד"פ הנ"ל שהי' אב"ד שם ור' יונה הנ"ל נשאר על ש"ק שובה בגומבין והנה הלך להשולחן אצל רבינו הקדוש הנ"ל והי' שם עולם והנה רבינו הי' צריך לילך לביהמ"ד לדרוש כדרך כל הרבנים בשבת שובה ודרכו של רבינו הי' שלא סידר לעצמו הדרשה רק התחיל לדבר איזה ענין בביתו לפני אנשים שישבו אצלו ובזה הענין הלך לביהמ"ד ואמר הדרשה ואז פתאום שאל רבינו הקדוש אם לא נמצא כאן איש שהי' ר"ה בווארקי ונגש אליו ר' יונה הנ"ל ואמר לו שהוא הי' ר"ה בווארקי ושאל לו אם שמעת איזה תורה מהרבי ואמר לו שמעתי ממנו שאמר על פסוק האזינו השמים אשר מרע"ה ביקש מהשמים אשר אם איש ישראל יבוא להתפלל יאזינו השמים כאילו אני בעצמי מתפלל אף שאינו ראוי ותשמע הארץ והארץ ישמע כאילו אמרי פי כאילו אני בעצמי מדבר להם כשמוע רבינו כך עמד מכסאו בזריזות גדול ואמר כך אמר הרבי א"כ העת לילך להדרשה ואמר כל הדרשה בזה הענין באריכות גדול ובפשט תורת רבו הקדוש:

י) הנה בספר הקדוש ישמח ישראל מנכדו אדמו"ר הקדוש זצללה"ה בס' בראשית הביא בשם זקינו רבינו הקדוש הנ"ל שאמר על ענין שהתוה"ק תחלתה נעוץ בסופה וסופה בתחלתה והנה התוה"ק מסיימת לעיני כל ישראל ומתחלת בראשית ברא היינו שמשה רבינו ע"ה עשה זאת לעיני כל ישראל היינו כל האותות והמופתים להראות להם לדעת בראשית ברא אלקים שהבוב"ה הוא קדמון לכל העולם והוא יחיד ומיוחד וממניא כל הנמצאים ואין עוד מלבדו ע"כ:

יא) עו"ש משמו הקדוש בפ' תולדות על פסוק בתהלים אך טוב וחסד ירדפוני שקשה וכי מי בורח מהטוב וחסד שצריך לרדיפה ופירש כך דהנה מבואר בסה"ק דיש שני מיני נסיונות נסיון העושר ונסיון העוני וכמאמר שלמה המלך ע"ה ראש ועושר אל תתן לי וכו' ונסיון העושר קשה מנסיון העוני ואפי"ה התפלל דהמע"ה שאם ירצה השי"ת לרדפו בנסיונות עכ"פ יהי' הרדיפה בטוב וחסד היינו בנסיון העושר:

יב) עו"ש משמו הקדוש בחנוכה על קושית התוס' שבת פ"ק דהגמרא אמר הדר קבלוהו בימי אחשורוש שנאמר קיימו וקבלו קיימו מה שקבלו כבר ובמגילה דרשו זה הפסוק על קיימו למעלה שמה שקבלו למטה ותירץ רבינו הקדוש ותוכן דברי קדשו שהעיקר מהבעל תשובה שיעשה תשובה על מה שנעשה מרוחק מהשי"ת ולהתפלל שיקרבו השי"ת ויאיר פניו ויהי' נקרא ידיד כמש"נ אל תשליכני וכו' ואח"כ השיבה לי ששון ישעך וכו' וישראל עשו אז תשובה על החטא שנהנו מסעודתו של אותו רשע או שהשתחוו לצלם והנה אלמלא שישראל הי' להם גילוי דעת ואז מהקב"ה שנתקבלה תשובתם לא הי' להם אז הצלת גופם לשמחה אמתיית עד שמצאו מקרא קיימו וקבלו וכדרשת שמואל קיימו למעלה מה שקבלו למטה שהקב"ה בחפץ בהם ובמצותם ובתורתם והרגישו אור תורה מחדש כמש"נ ליהודים היתה אורה זו תורה וכו' וכי רצה בהם הקב"ה אזי קבלו עליהם ועל זרעם וממילא מיושב קושית התוס' דשני דרשות הנ"ל נלמדו מזה הכתוב ומתוק מדבש זה התירוץ:

יג) עו"ש בפ' תרומה משמו הקדוש הנ"ל וזלה"ק וכעין זה פירש עט"ר אא"ז הה"צ זצללה"ה על פסוק טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי בתהלים קי"ט היינו מי שחפץ לעשות רק המצוה שיודע טעמה ומבין בהשכל אבל אם אינו מבין אין חפץ לעשות המצוה באמונה לבד מסתירין לו מן השמים הטעם וכוונת המצוה יען כי לא באלה חפץ ה' רק לעשות המצוה באמונה שלימה אף שלא נדע טעמה לזאת בקש דהמע"ה הודיעני ה' טעם ועריבת המצוה כי אף אם לא אדע אעשה אותה באמונה שלימה לזאת אל תסתיר ממני טעמה ולמדני עכלה"ק:

יד) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' סופר מהיר ובעת שכתב ספר תורה הי' לומד בספר התומים ואמר שלימוד בספרי הגה"ק הרבי ר' יהונתן זצלה"ה מועיל לטהרת המחשבה ואמרו עליו גאוני זמנו שהיו לו לרבינו הקדוש שני מוחות שהי' יכול לכתוב וללמוד ושמעתי משם הרב הג' וכו' מסראצק ז"ל אשר בעת שרבינו הקדוש הרבי רש"ב זי"ע מפרשיסחא לקח לחתן לו את הה"ק ר' לוי יצחק זצלה"ה בן רבינו הקדוש הנ"ל ולא הי' לרבינו הקדוש הנ"ל אף זהוב אחד אעפי"כ ציווה לו להתחייב אלף ר"ט וכן עשה

וקודם החתונה נתנה לו האשה הגבירת טעמעריל ז"ל אשת ר' בערקא ז"ל לכתוב לה ס"ת ונתנה לו סכום זה והי' לו לסלק ע"כ:

טו) הנה שמעתי אשר הגאון מליסא כתב כמה פעמים חי"ת לתלמידו רבינו הקדוש ולא השיבו משום איזה סיבה והי' ירא הגאון ז"ל אולי מחמת החסידות נתבטל מלימודו וכתב מכתב לפרשיסחא לרבינו הקדוש הרבי רש"ב זצלה"ה שמבקש ממנו מאוד שישגיח עליו שלא יבטל ח"ו מלימוד כי חס לו מאוד עליו כי יש לו מוח גדול כאחד הגאונים:

טו) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' לו אחות בווארשא והי' מתאכסן אצלה בעת היותו בווארשא והתנהגותו הי' שלא אכל שום בשר בווארשא חוץ משו"ב אחד שהי' בדוק לו ומשחיטתו אכל וחוץ ממנו לא אכל משום שו"ב ואחותו כבר שמרה זאת היטב בעת שהי' שם היתה שולחת לשחוט לזה השו"ב פעם אחת התאכסן אצלה ושלחה לשחוט עוף עבורו לזה השו"ב הנ"ל אולם הי' אז גשם שוטף והשו"ב הנ"ל הי' דר מרחוק ולא הי' רצון המשרתת לילך בזה הזמן דרך רב ונתיישבה בדעתה הלא קרוב אצלנו דר ג"כ שו"ב המוחזק ג"כ לי"ש אלך אצלו ואיש לא ידע מזה וכן עשתה וכאשר נתנו המרק על השולחן וכשלקח רבינו הקדוש הכף הראשון הריח בהמרק ושפך חזרה להקערה ולא רצה לאכול ובאתה אצלו אחותו ותתפלא מאוד ושאלו על מה אינו אוכל והשיב לה שהמאכל אין מריח לו שוב שאל אותה איזה שו"ב שחט זה העוף אמרה לו אתה יודע היטב שאין אני שוחט עבורך אלא אצל שו"ב שלך הנ"ל אמר לה רבינו הקדוש אעפי"כ תחקור מאוד אצל המשרתת אצל מי ששחטה העוף והלכה להמשרתת ותחקור אותה בשבע חקירות עד שהודית ששחטה אצל שו"ב אחר וצדיק זה הרגיש זאת בריחו הקדוש והיא פלא גדול כי להכיר אם טריפה היא אין כ"כ חידוש אצל צדיקים כי צדיקים שיש להם הרגשה קדושה יוכלו להרגיש זאת אבל להרגיש אם נשחט אצל שו"ב אשר גם אצלו כשר רק הוא הי' לו גדר וענין בזה שלא אכל משו"ב אחר זה היא באמת פלא גדול שרעיון קדשו הרגיש זאת:

יז) פעם אחת הי' רבינו הקדוש הזקן מווארקי זצללה"ה בווארשא והוא הי' אוכל עוד מאיזה שובי"ם אף חוץ מזה וכאשר בא תלמידו רבינו הק' הנ"ל להשולחן כיבד אותו רבו הקדוש הנ"ל שיאכל עמו בקערה אחת ביחד ואכל עמו ושאלו אותו אח"כ אנשי שלומיו על שאכל זה המאכל שנשחט אצל שו"ב אחר השיב להם וכי מהקערה שאוכל רבינו הקדוש יפול לי שום ספק בכשרות ח"ו חס לי לחשוב זאת בבירור היא בכשרות עצהיו"ט בלי שום פקפוק ח"ו כלל וכלל:

יח) ראיתי לכתוב בכאן העתק מכתב שכתב הר"ר יוסף שו"ב מק"ק גומבין ז"ל אל הרב הגאון הצדיק ר' אהרן זצ"ל אבד"ק קויל אשר מונחים ת"י נכדו הר"ר שלמה ענגילמאן נ"י מקלאדאווי בעת ביאת רבינו הקדוש הנ"ל לגומבין:

ב"ה צום גדלי' תר"ג לפ"ק גומבין ידיד ד' וידיד נפשי חמדת לבבי הרב המאה"ג המפורסם חכם ונבוי וכו' מו"ה אהרן נ"י האבד"ק קויל: היום הגלותי מכתב יד קדשו וכו' ע"ד אשר נתקבל לפה הרב הגאון מ' פיבל מגריצא ובא לפה על שבת תבא ונתקבל בכבוד רב, קצב שכירתו ה' רו"כ לשבוע ומאה רו"כ נתנו לו בהלוואה לנכות מהשכירות במשך שלשה שנים ומאה ר"ט נתנו לו במתנה והנשים נתנו מתנה להרבנית מעות על שלשלת זהב והנשיאות חן הוא למאוד לא ראיתי כהנה אמת הדבר שהוא מזג טוב למאוד וצדיק גדול הוא והדירות התקינו ועלה הוצאות על אלף זהובים הכל אשר לכל הוציאו עליו ג' אלפים זהובים אם לא ראיתי בעיני לא האמנתי על עירנו איך ואיך בא להם כזאת וביותר אשר המה עתה בדיוטא התחתונה, מעות שלום עליכם עלה ארבעים ר"ט כיבוד יו"ט ר"ה עלה מאה וששים זהובים והנה כל תלונת אדוני נ"י יוכל עתה לבקש מהרב שי' דפה כי הוא איש טוב למאוד וחפץ בטובתן של ישראל וכו' והוא חכם גדול לתווך ענינים וכו' הק' יוסף במוהרי"ז ש"צ ושו"ב פה ק' הנ"ל:

יט) גם מצאנו העתקה ממכתב מרבינו הקדוש הנ"ל מה שכתב בעצמו בעת שהי' הגזירה ר"ל לגלח זקנם וז"ל העתקה:

ב"ה יום ג' תולדות תרזיי"ן לפ"ק "בי תמכה ימינך":

שלום וברכה שמורה וערוכה וישועה והצלחה והיתה הרוחה לכבוד ידידי רעי חביבי הרבני המופלג בתוי"ר החסיד הנגיד המפורסם שלשלת היוחסין כקש"ת מו"ה ברוך הכהן נ"י:

אחד"ש הטוב זה כמה. חכיתי שיהי' לי עוד מכתב מאתך כי לדעת שלומך ולדרוש שלום העיר חפצתי מאוד והנה בני מ' אלימלך נ"י הי' במכוון באכסניא של ידידינו מ' אברהם איטשע נ"י ולא השיגו ואח"כ כתבתי כמה פעמים לווארשא להודיעני מי ומי ההולכים ומה הי' הסוף אם שבו כולם לביתם לשלום ולא זכיתי עד עתה להשיג שום ידיעה ונפשי הומה מאוד כמעט לא אוכל לנוח עד אשר אשמע מאתכם בשורה טובה במהרה בקרוב אמן. והנה אהובי ידידי מחמת שהפאסטען בכאן אינם מתוקנים ע"כ אחרתי עד כה להשיב אליך ביחוד ותמיד אני מצפה לשלוח ע"י גילעגינהייטן לווארשא וכעת לא השגתי מאתך עדיין שום תשובה ותדע אהובי וחביבי כי כעת רבו כמו רבו וגדלו הגעגועים אליך אוהב ורע מחמת כי נשמו מסלות ושבת עובר אורח עד שזה

זמן רב שלא הי' לי שום איש ממדינתינו להתראות עמו ע"כ לבי כחלילים יהמו לדעת שלום אוהבי ורעי יצ"ו. ואמת כי גם במכתבך הראשון שמחתי והחייתני בדבריך ומה גם במה שכתבת שכבוד האלופים הדאזערעס השגיחו על דברי והבטיחו להטיב עם ידידי הרב ר' שמעלקא נ"י ישלם ד' פעלם ואני אמרתי לריק יגעתי ח"ו במכתבי כי אמרו לי איזה מגידי בעלטה כי כבר אין שום אדם בגומביו שישגיח קצת על דברי וכולם כמעט שנאוני וכעת במכתבך שראיתי כי שמעו לקולי לדבר מצוה שמחתי בזה והנני דורש שלומם יצו ה' אתם את הברכה חיים עד העולם עבור כי הטו לבבם לטובת ידידי הרב ר' שמעלקא נ"י והנני מודיעך חביבי ואהובי וכל האהובים כי ת"ל פה לא עלה הכורת על זקני אחב"י ומעט מן המעט אשר נתגלחו ע"י שנסעו מן [חסר תיבה א'] אולם פה"ק יצ"ו כשהתחיל הב"מ ליגוש קצת סבב השי"ת הדבר כי בא לביתי וביקשתיו לבל יעשה לנו שום דבר והבטחתיו שאנכי בעצמי אראה שילבישו עצמם במלבושי קאצאפסקי ומאז ועד עתה הוא שותק ב"ה וב"ה שאין ניכר עדיין שינוי כ"כ השי"ת יעזור לטובה על להבא בישועות כלל ישראל כן בעיירות אחרות, בפראשניץ ובטשעכינאווא שם יש עוזרים לרעה ל"ע וכבר נטלו משם רובא דרובא זקני עמינו יצ"ו ד' ירחם ואבקש להודיעני הענינים ומשלומכם גם אבקשך לדרוש בשלום ידידינו הרב המאוה"ג החסיד החביב מו"ה שמואל אבד"ק יולאווא שיחי' ושלום ידידינו הרבני המופלג בתוי"ר הנגיד והחסיד מו"ה ר' שמואל הלוי מסטובניץ ולבקשו מאוד שלא ירע לו על איחור תשלומין כי בוודאי בעזה"י יש לי פאנדאש לשלם לו אך עדיין לא בא לידי גובייגא אולם אל יחשוד ח"ו כי ישתקע אצלי ממונו חלילה כמו כן תמחול לי ולומר לידידי הרבני החסיד מו"ה אברהם במ"י נ"י גאלדבערג וידרוש שלום חביבינו הנגיד מו"ה שמואל במ"י פרענקיל נ"י השי"ת יברכו בכל טוב ושאשמע מהרה בקרוב ממנו בשורה טובה ושלום חתנו מו"ה צבי הערש נ"י אחיו הוא בכאן ב"ה בכבוד ושלום כל ידידינו ונפשי שלומו:

הק' שרגא פיבל חופ"ק מאקאווא:

כ) שמעתי אשר הקדוש הרבי ר"ב זי"ע אמר בלשון קדשו על רבינו הקדוש ר"פ הנ"ל הנה הרב דימה בדעתו אשר הוא קנה יחוס אצלי היינו שרבינו הקדוש ר"פ הנ"ל השתדך עם בנו הה"ק ר' לוי יצחק זצללה"ה עם רבינו הקדוש הרבי ר"ב זצללה"ה] אני אומר שקניתי יחוס אצלו כי מקובל אני שהוא מקודש בקדושת זרע אברהם אע"ה והנה לכאורה אינו מובן דברי קודש אלה אולי לפי שנדפס כעת בשם הרבי מקאצק זצללה"ה אשר אמר בשם המגיד הקדוש מקאזיניץ זצללה"ה אשר אמר על עצמו אם הי' יודע בבירור שהוא מזרע אברהם יצחק ויעקב הי' הולך עם הכובע על קצד והי' רוקד קאזיקיל באמצע הרחוב

והרבי מקאצק אמר ע"ע שהוא בא מזרע איוי"ט לפי זה נוכל להבין ג"כ דברי הקדוש הרבי ר"ב זצללה"ה הנ"ל]:

כא) עוד שמעתי מפי הרב החסיד המפורסם בנן של קדושים וכו' הר' יעקב בונם שליט"א אחי כבוד קדושת אדמו"ר שליט"א מאלכסנדר ששמע מפי אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה אשר פעם אחת נסע רבינו הק' הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה עם ב"ב בדרך וגם תלמידו הקדוש רבינו הר"פ הנ"ל הי' עמו והנה הרבנית אשתו של הרבי ר"ב רצתה דוקא לנסוע לביתה אולם הרבי ר"ב זי"ע ראה אשר תלמידו הק' הנ"ל אין עוד מוכן להנסיעה והי' לו ספק מה לעשות כי לא הי' יכול לאמור זאת להרבנית כמובן ונתיישב בדעתו ואמר להבני עיר שם שהוא רוצה להיות מגיד שם ונתאספו כל העיר ונתנו לו כתב מגידות ואמרו לו מז"ט ושתו יי"ש עם לעקיך ובין כך הכין תלמידו הקדוש הנ"ל א"ע להנסיעה ונסעו משם ובדרך אמר הרבי ר"ב זי"ע לתלמידו הקדוש הנ"ל ראה האיך עושים עבור גיטען פריינד נעשיתי גם מגיד עבורך ונענה לו רבינו הק' הר"פ מה אתם אומרים גיטער פריינד הלואי תלמיד:

כב) גם שמעתי אשר אחר הסתלקות רבינו ד"פ הנ"ל באו האחים הקדושים מווארקי לנחם את הרבנית הצדיקת ואז לא המשיכו עדה עוד והנה הה"ק מאמשינוב זצללה"ה אמר הרבה תנחומין לה ואדמו"ר מווארקי זצללה"ה לא אמר לה רק דברים אלה הנה אייערס אמאן אין אונזערס אטאטא ואז אמרה הרבנית הצדיקת זלה"ה הנה נראה שזה יהי' רבי:

כג) עוד שמעתי אשר רבינו הק' הנ"ל כתב לעצמו הפרשיות מהתפילין שלו פעם אחת הי' בלובלין ושאל לו הרבי הקדוש מלובלין זי"ע אם הוא מתפלל בפרשות שלו שכתב בעצמו והשיב לו הן וציווה להראות לו הפרשות ואמר לאנשיו הנה זה היונגערמאן כיון טוב בהפרשות כי השם הקדוש מהפסוק למען תהי' תורת ד' בפיך מאיר בשמים ככוכב יפה ואח"כ עפ"י סיבה נגנב מאתו אלו התפילין והי' לו צער גדול עד מאוד ושאל לו בנו הוא אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה מה זה תצטער כל כך הלא תוכל לכתוב לך תפילין אחרים השיב לו אולם האיך לוקחים את הרבי הקדוש מלובלין שיעיד עליהם כזאת:

כד) בספר רמ"צ הביא בשם רבינו הגה"ק ד"פ הנ"ל בענין התאבקות המלאך עם יעקב אע"ה שיש להבין מאחר שהמלאך רצה שישלחו מעלות השחר ויעקב שאל ממנו שיברך אותו ולא ברכו אך שינה שמו יעקב וקרא לו שם ישראל ואח"כ כששאל יעקב להמלאך מה שמו השיבו למה זה תשאל לשמי ותיכף ויברך אותו שם מה זה נתחדש להמלאך

בשאילת שמו שהוצרך תיכף לברכו וגם קשה ענין היגיעה והתאבקות בכף הירך אחרי שלבסוף ברכו למה זה הי' המחלוקת קודם הברכה ויותר קשה הלא מסתמא הי' הברכה הזאת עפ"י רצון השי"ת כמ"ש בתוה"ק והמלאך הי' נשלח מהשי"ת לברכו והיכן מצינו מלאך שליח שלא ירצה לעשות שליחותו כ"א ע"י שאמר יעקב כ"פ לא אשלחך ואם לא הי' שליח מהשי"ת מאין הי' לו כח לברכו ולמה חפץ יעקב בברכה כזאת כידוע בעקרים שהמלאך הוא רק שליח מהשי"ת וע"כ הם מדברים בלשון השי"ת הרבה ארבה את זרעך וכן להגר, והנראה כי הקב"ה רצה לזכות ישראל בדין הברכות שנטל מאביו ורצה יתי ששרו של עשו הוא היצה"ר ג"כ יודה בהודאה גמורה כי רק ליעקב שייכים הברכות כידוע ממדרש חכז"ל ולמען הראות לשרו של עשו גודל צדקתו ודבקותו של יעקב אע"ה ציוה הקב"ה ונתן רשות וכו' שילך ויאבק עם יעקב היינו שיסיתהו לאיזה פגם ונדנוד עבירה ח"ו וכוונת השי"ת הי' שיראה השר בעצמו כחו וחילו הגדול של יעקב ויודה לו על הברכות וא"כ לא הי' באפשרי להודיע זאת להמלאך שילך ויודה על הברכות כי אלו הי' ההודאה מחמת ציווי השי"ת לא הי' הודאה גמורה אלא מחמת ציווי השי"ת והשי"ת רצה שיודה מחמת עצמו ובע"כ יכיר האמת והצדק שהוא אמת לזה הוכרח להעלים הדבר מן המלאך והמלאך עשה שליחותו ויאבק עמו כנודע וירא כי לא יכול לו שכאשר המלאך ראה כי לגוף קדוש של יעקב אע"ה לא הי' יכול לו בשום אופן ויגע בכף יריכו כמ"ש בזוה"ק אינון תמכין דאורייתא דלית מאן דאטול מלאי לכיסי' ודימה כי עי"ז יבוא קלקול בגוף יעקב היינו הת"ח ולא הועיל רק ותקע כף ירך יעקב היינו שנתקעו ונעקרו התמכין ממקום חיבורם אבל לגוף של יעקב עדיין לא פעל כי לא אלמן ישראל מאלקיו ובכל דור ודור הקים ה' מושיע ולא תשכח מפי זרעו אלא שאין להתמכין כ"כ חלק יעקב ויאמר שלחני כי כעת אני רואה שאתה צדיק ויעקב צפה ברוח קדשו שהוא צריך להודות לו על הברכות והדבר הי' בהעלם ובהסתר מהמלאך ודימה שכבר עשה שליחותו ואמר לו ישראל יהי' שמך כי שרית עם אלקים כלומר הנני מודה לך שאתה צדיק גדול ומאין לי לברכך גם אם אתה ראוי אין זה בכלל שליחותי [ורצה יעקב אע"ה להראות לו להמלאך כי עדיין לא קיים שליחותו] ויאמר לו יעקב הגידה נא שמך כי ידוע שהמלאך נקרא בשמו ע"ש השליחות [ורצה כהנ"ל] ויש דבר סתר בשליחות אז אמר לו הגידה נא שמך והבין המלאך תיכף שאלתו ויאמר למה זה תשאל לשמי כי המלאך כשנשאל מאת יעקב על שמו ויחפש ולא מצא שמו כי לא הי' לו שם כלל כי לא קיים עדיין שליחותו וכשראה זאת המלאך ויברך אותו שם לקיים שליחותו אחרי אשר הודה כי הוא ראוי לברכה ועיין בהאלשיך שכתב ע"ד המלאך שאמר למנוח למה זה תשאל לשמי והוא

פלאי לפי ששליחותו הי' על נזירת שמשון הי' שמו פלא ע"ש איש כי יפליא עיי"ש והא שיצחק אבינו ע"ה הטיל תנאי בברכתו והי' כאשר תריד דלכאורה זה שלא כדין דהרי אמר בעצמו שאינו יכול לבטל הברכות באמרו ולכה איפוא מה אעשה בני וא"כ כשאינו יכול לבטל אינו יכול ג"כ להטיל תנאי ע"ז שמעתי ממורי נ"י תירוץ נכון ואין כאן מקומו אמנם הקב"ה רצה להראות לשרו של עשו גודל תקפו של יעקב בהקדושה כי יוליד מטה שלימה ושוב עד עולם לא יפסוק הקדושה מזרעו של יעקב ואף אם איזה יחיד לפעמים יצא מן הכלל ח"ו עכ"ז כללות ישראל לא יחליפו ולא ימירו דתם לעולמים ולא יתקיים לעולם האי והי' כאשר תריד ח"ו ובזה נבין מה שאמרו ששאל יעקב קודם מותו דוקא את בניו אם הם מודים ביחוד השם ואמרו שמע ישראל וכו' ואמאי לא שאל אותם זאת בחייו רק כעת מחמת שהוצרך לברכם קודם מותו בכח הברכות המסורות בידו מברכת אביו ע"כ הוכרח לשאול אז דווקא אם לא ימצא בהם שמץ ח"ו כי אם הי' ח"ו כן לא הי' בו כח כלל לברכם כי זהו והי' כאשר תריד וכו' ובזה אמרתי שמה שאמר יעקב בפ' ויחי אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ותרגומו בצלותי ובבעותי ובמדרש איתא במצות ובמעש"ט וזה קשה מאוד מדוע אפקי' יעקב אע"ה בהאי לישנא מה שאינו אמת כי לפי המדרשים האלו לא לקח יעקב כלל בחרב ובקשת ולדברינו ניחא כיון דעיקר הברכות נתקיימו בידו ע"י הודאות שרו של עשו כנ"ל וזה הי' ע"י זה ההתאבקות ממש עמו המלחמה בחרב ובקשת ובאמת הי' במצות ובמע"ט ודוק היטב ע"כ:

כה) עו"ש בשם רבינו הק' הנ"ל, על המדרש פ' מקץ אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף ולא פנה אל רהבים ע"י שאמר לשר המשקים כי אם זכרתני והזכרתני נתוספו לו עוד שתי שנים והמדרש תמוה מאוד כמובן ואמר הוא זצלה"ה דלכאורה קשה מה החטא על יוסף מה שאמר לשר המשקים דהא ידוע אף שהשי"ת הוא המושיע מ"מ צריך לעשות איזה סיבה להושיע ובפרט שבכאן שבאמת באה הישועה ע"י השר משקים א"כ אנו רואים שהסיבת הישועה היתה צריך להיות ממנו אולם דבר ה' אמת בפי חז"ל שלא אמרו שתלה בטחונו בשר המשקים כי באמת לא תלה בטחונו ח"ו בו רק כמ"ש המדרש אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף כי בטח ביוצרו אף שראה בחכמתו שהסיבה תהי' ע"י שר המשקים ז"א בגדר חסרון בטחון כי מוכרח להיות ע"י איזה סיבה והי' הוא המסובב אך באמת כאשר רצון השי"ת לשלוח ישועה למי ע"י איש לא צריך לבקש האיש ההוא כי אפי' לא ירצה מוכרח הוא כאשר אם לא ירצה הרחיים לטחון בהכרח ידחקו אותה המים וזה ולא פנה אל רהבים כלומר לא הי' לו לפנות כלל ולבקש רצון מאותו שר המשקים כי אף אם לא ירצה יהי' מוכרח להזכירו כאשר הי' באמת שלא הי'

רוצה להזכירו רק מחמת שראה שנפשו של פרעה מבקשת לצאת ממנו הי' ירא לנפשו פן יעמוד מלך אחר ויעבירהו מאומנתו הוכרח שלא בטובתו להזכירו לסבב הישועה ע"כ: כו) שמעתי מהחסיד המופלג ר' גרשון נ"י סטאשעווסקי ששמע בעצמו מפ"ק של מרן אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה איך שאצל זקינו רבינו הקדוש הנ"ל בעירו היתה אשה אחת עגונה מבעלה ותמיד היתה מבקשת ממנו שיתיר אותה אולם הוא הי' משמיט א"ע מלהזדקק לזה והיתה נוסעת לשאר רבנים גאונים שהיו אז וכולם נתנה לה היתר ובאתה ג"כ אצלו שיחתום ג"כ על ההיתר כי הוא הי' מרא דאתרא והנה עיין בההיתר והוטב בעיניו ורצה לחתום על ההיתר פתאום נפלה החרט מידו על הארץ ונתבהל מזה ולא רצה לחתום והנה האשה הנ"ל הציקה לו מאוד לכן נתיישב וכתב שו"ת לרבו הגה"ק מליסא זצללה"ה והשיב לו בזה"ל הנה ההיתר ברור כשמש בצהרים ואעפי"כ אני אומר לך שלא תזדקק להיתר זה ממילא מובן שלא רצה עוד להתערב בזה והנה האשה הנ"ל לא השגיחה ע"ז יען שהיתה לה היתר מכמה גדולים ונשאת ואחר איזה זמן בא בעלה ופלא היא:

כז) שמעתי שרבינו הק' הנ"ל עבר פעם אחת דרך קאזמיר ורצה לאכול סעודה ביחד עם הה"ק ריי"ח זצללה"ה משם וידע שהוא עני גדול יהי' עוד קודם שראה א"ע עמו הלך להרבנית ונתן לה מעות על בשר ודגים שתכינה על סעודה ואח"כ הלך ליקח שלום להרב הקדוש ריי"ח הנ"ל וכאשר ראה אותו שמח עמו שמחה גדולה אין לשער וחשב לעשות סעודה גדולה עבורו וידע שאין לו מעות והלך להרבנית לטכס עצה ע"ז וכאשר בא לבית המבשלות ראה שם בשר ודגים ועוד מאכלים והתפלא מאוד עי"ז וסיפרה לו הרבנית אשר רבינו הק' ר"פ נתן לה מעות ע"ז ותיכף רץ אצלו ואמר לו ח"ו אני לא אזכה להכנסת אורחים לכבודו הק' והשתדל על מעות ובהכרח גדול ובהפצרות רבות הי' מוכרח למלאות רצונו הק' ליקח בחזרה המעות ואמר שלכבוד אורח יקר וקדוש כזה צריכין עוד יותר להרבות בסעודה בריווח גדול ומשכן ספרי הרמב"ם ז"ל שלו על מעות ועשה סעודה גדולה ברחבה ושמחו ביחד: כח) בספה"ק ישמח ישראל מביא בשם זקינו רבינו הגה"ק ר"פ הנ"ל על מאמר הגמרא משה לא מת דכתיב ויהי שם משה עם ה' וכו' וכתיב וימת שם משה מה התם עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש והקשה התבו"ש הלא כל הלימוד הוא רק שמשה לא מת הי' צריך הגמרא לומר מה התם חי אף כאן חי למ"ל אריכות הלשון עומד ומשמש ופירש הוא ז"ל ותוכן כוונתו הקדושה לאשר שהאדם אינו בא להעוה"ז רק לעשות מחומר הגוף צורה כמו הנשמה ולאחר חטא אדה"ר נתערב טוב ברע ולא יכלו הגוף והנפש הרוחניות להיות בשלוה ביחד בחיים

וע"ז הוצרך התיקון המיתה שיהי' הפירוד הנשמה מן הגוף וכמאמר רבינו הק' הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה שהבאתי לעיל על פסוק ואכל וחי עיי"ש במערכה א' וכמאמר האלשיך הקדוש על פסוק בריתי היתה אתו החיים והשלום היינו שפנחס זכה שהי' גופו מזדכך כ"כ ונעשה כמו הנשמה ונעשה שלום בין הגוף להנשמה שלו ופנחס זה אלי' לכן זכה שגופו עלה לשמים וכמבואר בהרמב"ם ז"ל שמה בין משה לשאר הנביאים שכל הנביאים ראו באספקלריא שאינה מאירה היינו שהגוף לא הי' נזדכך לכן לא הי' יכלו לעמוד על עומדם בשוה בשעה שנתגלה עליהם אור הנבואה מאת הקב"ה אבל מרע"ה ראה באספקלריא המאירה היינו שגופו הי' נזדכך כמו הנשמה שהי' עם גופו בשמים מ' יום לחם לא אכל וכו' לכן עמד על עמדו בשעת הנבואה ולא הי' צריך למיתה כי זכה בחיים חיותו לתיקון הגמור וזה מה התם עומד ומשמש שהי' עומד על עמדו עם גופו בעת שהי' בשמים ולמד תורה מפי הקב"ה אף כאן עומד ומשמש ונמצא כל הדיוק הוא בתיבת עומד ומשמש עכלה"ק:

כט) הנה שמעתי אשר רבינו הקדוש הנ"ל פ"א הי' בכפר אחד ובאו אנשים רבים מכל הסביבות לקבל פניו הק' והי' נמצא בזה הכפר ערל אחד שהי' לו זקן ולבש ג"כ מלבוש יהודי שלא יכירנו ודחק א"ע בתוך הבאים וחטף יד קדשו ורקק עלי' וכאשר הרגיש רבינו הק' זאת נתבהל מאוד ואמר בזה הל"ק "פייגערין זאהל עהר" ונעשה רעש מזה בין העולם ורבינו הק' נסע משם ויהי בלילה אמר בעל האכסניא לב"ב בטח כאשר הרבי אמר "פייגערין זאהל עהר" בבירור ימות עוד היום בלילה ועמד בבוקר השכם והלך אצל החלון שם וראה שהערל הזה מונח מת וכולם יושבים סביביו כדרכם וכשסיפרו זאת לפני רבינו הק' הנ"ל אמר שיודע אשר קללתו שקילל להערל הזה לא הזיק לו כ"כ כמו האמונה של אותו בן כפר שע"י זה האמונה הי' מוכרח למות הרי גדול כח אמונת צדיקים:

ל) הנה שמעתי מפי החסיד המפורסם ר' אשר ז"ל מווארשא שהוא הי' נוסע עוד לאדמו"ר הקדוש הזקן זצללה"ה מווארקי והי' לו חבר אחד המופלג והייי"ש ר' יודל געלבלאם ז"ל ור' יודל הנ"ל הי' מתנגד והי' קרובו של רבינו הקדוש ר"פ זצללה"ה הנ"ל פ"א עשה רבינו הק' ברי"מ בעת שהי' רב בגריצא ונסע ר' יודל הנ"ל ג"כ על הברי"מ וכשבא לביתו אמר לחבירו ר' אשר הנ"ל הנני אספר לך התורה מרבך מווארקי [הוא אדמו"ר הסבא קדישא] שהי' ג"כ על הברי"מ ואמר תורה אפי' מתנגדים מוכרחים להודות שהוא תורת אמת ומתוק לחיך ואמר על פסוק ע"כ אני מצוך לאמור פתוח תפתח את ידך והי' מדייק מה זה לאמו"ר ואמר דהתוה"ק מצווה אותנו כשתתן צדקה לעני

תדבר לו דברי תנחומין שאל יפול לבו בזה שהוא מוכרח לקבל צדקה אלא בבירור יעזור לך השי"ת שגם אתה עוד תתן צדקה וזהו לאמור פתוח תפתח את ידך:
הנה רבינו הקדוש הרר"פ הנ"ל עלה אל השמים בשמיני עצרת שנת תר"ט ומנו"כ בעיר מאקאווי זי"ע ועכי"א:
מכבוד קדושת רבינו הגדול קדוש וירא צדיק יסוד עולם מופת הדור והדרו תהלתו מלאה הארץ היה מרנא ורבנא הרבי ר' חנוך העניך הכהן זצוקלה"ה זי"ע מאלכסנדר:
צ) הנה רבינו הקדוש הנ"ל המשיך העדה לעת זקנתו לאחר הסתלקות רבו הגה"ק בעל חי' הרי"מ זצללה"ה, הנ"ל וארבעה שנים הי' מנהיג העדה אולם במעט שנים הללו הדריך הרבה אלפים ורבבות מישראל בעבודת השי"ת והדריך כולם לתשובה. ובימי עלומיו נסע ג"כ לרבינו הקדוש הרבי ר"ב זצלל"ה מפרשיסחא ואח"כ לקאצק ולגור:
צז) דרכו בקודש הי' קודם שנעשה רבי הי' אומר תמיד ווערטליך והעולם לא הבינו וחשבו שבאמת אומר ווערטליך. אולם באמת הי' לו דרך נסתר בזה וכוונתו הקדושה היתה בנסתרות בזה. והנה פ"א בקאצק הי' רבינו הקדוש הנ"ל עומד בביהמ"ד ואומר ווערטליך ויונגע לייט עמדו סביביו ושחקו מאוד מהווערטליך שלו. פתאום בא הה"ק ר' יחיאל מאיר זצלל"ה מגאסטענין להביהמ"ד וראה את כל זאת ואמר לאחד איני יודע למה שוטים הללו ישמחו הוא עומד ובוכה ומקונן כעת על גלות השכינה הקדושה והם שמחים: צח) סיפר הה"ק מגאסטענין הנ"ל אשר פעם אחת הי' חתונה בקאצק וכיבדו את רבינו הקדוש מאלכסנדר הנ"ל שיאמר בדחנות על החתונה והלך על השלחן והותחל לומר בדחנות ואני לפי שהייתי מכיר אותו מעט ואת תהלוכות דרכו בקודש דרך הנסתר הנ"ל רציתי ג"כ לראות האיך הוא אומר בדחנות ועמדתי אצל השולחן סמוך אצלו. והנה מה אומר לכם ראיתי את פני קדשו והנה פניו הי' ביער כלפיד אש ואומר סתרי תורה ומגלה רזא דרזין ומסתמא הגדולים אנשי שם שישבו על השולחן הקדוש הזה בטח הבינו ג"כ זאת אבל העולם הפשוטי העם שחקו מאוד מהבדחנות שלו ולי הי' דמי שותת והנה ראיתי אשר הוא מרגיש אשר אני מבין מעט והביט עלי באמצע דבריו הקדושים וכאשר הביט עלי נפל עלי פחד גדול עד שרחפו כל עצמותי ודמי שותתי [אלה התיבות ודמי שותת חזר כמה פעמים] כך הי' איזה פעמים כמעט שלא הייתי יכול עוד לסבול זאת מרוב הפחד ממנו אז ועוד הי' נוסף יגון על יגוני בראותי האיך בוער בקרבו עבודת השי"ת אז כלהבת אש וביראת השי"ת ומפחד הדר גאונו אשר ממש הי' מופשט מגשמיות אז ומגלה סתרי תורה והעולם הפשוטי העם שומעים זאת ושחקו כמו ששמעו "לבדחן אחר האומר בדחנות והאיך טח מראות עיניהם ולא יבינו כל זאת מאוד הי' לבי

כואב לי על זאת ומה הי' לי לעשות לא הי' לי שום עצה ויראתי לגלות זאת כי ראיתי אשר גדולי הצדיקים היושבים על השולחן לא גילו והאיך אני אגלה [כי בגודל ענותנותו הי' מחזיק א"ע לשפל מאוד כידוע] כן סיפר הה"ק מגאסטענין הנ"ל. מזה נוכל לראות גודל קדושת רבינו הנ"ל: צט) פעם אחת סיפר רבינו הקדוש הנ"ל בעת שהי' רבי ואמר כך בזה לשון קדשו. הנה ידעתי עוד בפרשיסחא שאהי' רבי הנה פעם אחת נכנסו לחדר רבינו הקדוש מפרשיסחא מורי רבינו מקאצק ומורי רבינו מגור ואני ונכנסנו שלשתנו לרבינו הקדוש הרבי ר"ב וכאשר באנו אצלו פתח בדברי קדשו "נו נו בלוז רעביס' והבנתי אז שגם אני יהי' רבי ואח"כ אמר רבינו הקדוש לנו לכו והתפללו מעריב ותבוא אחר מעריב ונשתה מעט יי"ש והלכנו מחדרו הקדוש להביהמ"ד ופתח רבינו הקדוש מקאצק בדברי קדשו ונאנח מאוד וצעק בקול. הרבי ציווה להתפלל מערב ובאיזה אנפין נתפלל מערב. כך צעק כמה פעמים והלך לזוית אחת מהביהמ"ד ועמד להתפלל בהתלהבות ועצומה מאוד ובקדושה גדולה אין לשער ואין לספר.

ורבינו הקדוש מגור עמד א"ע בזוית אחרת והתפלל שם בגודל הכנעה ובבכי' רבה ובשברון כל עצמותיו ובכפיפת ראש וקומה כמעט שלא נשאר אבר שלם ובו ובמסירת הנפש, והנה כאשר אני ראיתי זאת מהם עמדתי נבהל ומשתומם ואמרתי מה אני ומה חיי ואמרתי בלבי גאוני וקדושי ארץ כאלה יחרדו ויפחדו מציווי רבינו הקדוש אשר ציווה להתפלל ויתפללו כך במסירת הנפש ומה יעשה שפל כמוני, ומרוב צערי ויגוני לא יכולתי לפתוח פי ונשארתי דומם ועומד ומשתומם ולא ידעתי מה לעשות ואח"כ נתיישבת הנה בע"כ אני מוכרת להתפלל ומה אעשה. ועמדתי אצל הכותל והתחלתי להתפלל בהכנעה כאיש פשוט ואמרתי והוא רחום. יכפר עון. ולא ישחית עד שגמרתי את תפילתי והלכנו כלנו לרבינו הקדוש וכאשר דרכנו רק מל מפתן חדרי הקדוש אמר רבינו "נו נו העניעל האסט דיא גימאנט אמעריב" נראה מזה האיך התלמידים הקדושים הללו הי' להם אימת רבם. גם סיפרו לי אנשים שהיו בראדזאמין אצל הה"ק סבא קדישא הרבי ר' יעקלע זצללה"ה. והנה כשהזכיר שמו הקדוש של רבינו מפרשיסחא אמר בז"ל "דער הייליגער רבי. מיין רבי". וצעק בקול ועמד מכסאו דער רבי ר' בונם כך הי' דרכו תמיד כשאמר תורה משמו הקדוש. פ"א לאחר הסתלקות רבינו הקדוש מפרשיסחא הרבה שנים והרבנית הצדיקית רבקהלע אשתו של רבינו הקדוש מפרשיסחא נסעה פ"א לראדזימין לראות עם הה"ק ר"י, ובאתה בלילה לראדזימין. והיתה גשם שוטף וחושך ואפלה ולא ידעה האיך לילך וללון. והנה ראתה בבית אחד מאיר נר והלכה להבית שם וראתה שהב"ב נעורים ויושבים ובוכים. ושאלה אותם מה זאת והשיבו לה שהתינוק

שלהם חולה ושהרופאים אומרים נואש ר"ל וביקשה מהם אשר יניחו אותה ללון שם ולא רצו בשום אופן באמרם שלא יוכלו לעשות בעבור שהתינוק חולה כ"כ והיא פייסה אותם ודיברה על לבם ואמרה ראו נא אשר יעזור השי"ת שהתינוק יתרפא עד שנתפייסו והניחה לה שתלין, ובבוקר הלכה לבית הרבי וביקשה מהמשמשים שינוחו אותה לילך להרבי ובשום אופן לא הניחוה כידוע אשר המה רק בצע כסף לקחו ובאשה הזאת ראו שלא ישיגו כלום לכן לא הניחוה לילך להרבי ושהתה שם איזה שעות עד שבקשה מהמשמש שילך להרבי ויאמר לו שהאשה אחת יש כאן ושמה רבקה, וכן עשה המשמש, וכשמוע רבינו זאת אז הבין תיכף מי זאת ואמר בוודאי זאת אשתו של רבינו הקדוש מפרשיסחא ורץ בעצמו בבהלה להפתח, וכשראה אותה נתבהל מאוד וביקש אותה לחדרו ועמד לה כסא לישב ואמר לה אשת הרבי שלי אתם הטרחתם עצמיכם לבוא אצלי, וביני לביני סיפרה לו המעשה שהיתה לה בלילה הזאת ואמרה לו ראדזימינער רבי על קאנטע שלכם הבטחתי שהילד יהי' לו רפואה. השיב לה רבינו אתם אינכם צריכות לקאנטע שלי הקאנטע שלכם ג"כ טוב מאד ויוכל הילד להיות לו רפואה וכן הוה ונתרפא הילד ב"ה:

ק) בספר נפלאות חדשות מביא בשם רבינו הקדוש מאלכסנדר הנ"ל על הפסוק ואת הנפש אשר עשו במרן שפירש רש"י ז"ל שאברהם אבינו הי' מגייר אנשים. והקשה היכן מצינו בתורה זרע של הגרים שגייר אאע"ה כי צריכים ג"כ להיות ישראלים כמו כל הגרים כיתרו וכל הגרים ופירש רבינו הקדוש הנ"ל כי לאחר שנפטר אאע"ה לא הי' רוצים הגרים ללמוד מיצחק אבינו ע"ה כי היו סוברים שיצחק אינינו צדיק כאברהם ע"כ ישבו בביתם ונתקררו מאוד עד ששבו לסורם, ואמר שאל ישגיח אדם על מה שסובר שהצדיק שבימיו אינינו גדול כל כך כמו הצדיק גדול שהי בדור הקודם רק מוכח ליסע להצדיק שבימיו. והנה תורת אמת בפי רבינו הקדוש הנ"ל כי רואים אנו בחוש הרבה מעשיות כאלה אשר אחרי הסתלקות הצדיקים שמקודם אם החסיד הוא איש חכם ומקרב א"ע תיכף להצדיק שאחריו אזי נאה ויפה לו ואם הולך בדמיונות ואומר שלאחר רבי כזה שהי' לו מקודם לא יוכל להכניע א"ע תחת רבי אשר לפי דעתו אינו גדול כמו הראשון אזי ידע שעצת יצה"ר היא כי רוצה לקרר אותו מהחסידות מכל וכל כמו שראינו בעינינו בעוה"ר הרבה שלא יפה עשו בזה. כי צריך להאמין אשר כל צדיק הוא לפי דורו ומסתמא לדור זה צריך צדיק כזה כמו ששמעתי אומרים מגדול אחד שאמר על מה שנאמר בזמר אלי' הנביא במוצאי ש"ק איש דורות שנים עשר ראו עיניו דהפירוש הפשוט היא שחי הרבה שנים עד שראה שנים עשר דורות, וקשה הלא שם רק נזכר שבחים של אלי' הנביא ומה שבח הוא זה שהי' לו אריכות ימים הלא זה מתנה מהשי"ת, רק הפשט

היא שהי' אצל שנים עשר רעביס, והנה עפ"י סדר העולם הראשונים היו גדולים יותר אעפי"כ הכניע א"ע לפני כל אחד ואחד והי' תלמיד שלהם ויזה הוא באמת שבח גדול וזכה לכל אלה:

עשר זכיות מערכה ה

מערכה ה:

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורביבו הקדוש וטהור טמיר ונעלם הגאון הצדיק הנסתר ביראת ד' ובעבודתו ית"ש כל רז לא אניס הי' וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליו קדוש ונורא מרנא ורבנה וכו' הרבי ר' מרדכי מנחם מענדיל זצוקללה"ה זי"ע מווארקי בן לאותו צדיק אדמו"ד סבא קדישא מרנא ורבנא וכו' הה"ק מהר"י זצוקללה"ה זי"ע מווארקי:

א) הנה הוא הי' בילדותו נסתר במעשיו מאוד ואח"כ כשנעשה רבי מעט מן המעט הנשמע ממנו דברי תורה או דברי מוסר רק תמיד הי' פניו הקדוש בוער כלפיד אש וכל מי שהי' רואה צורתו הקדושה נשבר לבו בקרבו והי' מוכרח לעשות תשובה אפי' מחטאת נעורים כי הי' אש של מעלה מתלקחת בקרבו עם דביקות נפלא להשי"ת כמ"ש ובקרב קדושים תתהלל והי' תוארו כתואר פני מלך והי' פחדו אף על האוה"ע כאשר ראו אותו כי שכינה הק' הי' שורה עליו והרבה צדיקים בימיו התחקו על שורש עבודתו הקדושה כי ראו אשר הוא צדיק גדול קדוש ונורא אולם לא הי' יכולין להתוודע ממנו שורש עבודתו הקדושה במה הוא כי הי' נסתר מאוד בדרכי השי"ת ובזה פירש אאמו"ר הרב זצ"ל בר"ה קודם ת"ש פסוק בישעי' קרא בגרון אל תחשוך כשופר הרם קולך שהשי"ת אמר לישעי' הנביא אתה תהי' כמו השופר שהשופר אינו אומר כלום לעשות תשובה רק שמשמיע קול וכולם יחרדו כן אתה תהי' שלא תצטרך לאמור לישראל שיעשו תשובה רק כשיראו אותך לבד יעשו תשובה וכמו שהי' רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל [כי הוא נסע אליו עוד מילדותו] הוא לא אמר לשום איש דברי מוסר רק מעט מן המעט ואעפי"כ מי שראה אותו לא הי' אפשר בלא תשובה וכשאמר אשת חיל בליל ש"ק כל העומדים שם נמס לבבם והי' למים וכולם נזלו דמעות מאין הפוגות ועשו תשובה בכל לבבם אף שלא ראו ממנו שום תנועה כן בשמעם ממנו זמירות הללו אודה בשלש סעודות וכל הצדיקים אמרו עליו שהוא הי' עובד את השי"ת במחשבה: ב)פ"א לאחר הסתלקות אביו הסבא קדישא מווארקי. זצללה"ה והתחילו למשוך עדה הוא ואחיו הגדול הה"ק ר"ד זצללה"ה מאמשינוב ונזדמנו יחד במקום אחד ועשו סעודה עבורם והה"ק ר"ד אמר תורה הרבה

והוא הקדוש לא אמר ושאל לו הה"ק ר"ד אחי מפני מה אין אתה אומר תורה והשיב לו אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם אעפי"כ בכל הארץ יצא קום גם פ"א שאלו לו צדיקי הדור מפני מה שאינו אומר תורה והשיב להם שמעון העמסוני הי' דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ד' אלקיך תירא פירש ויותר לא אמר והכוונה מובן כיון שהגיע ליראת ד' פירש ולא הי' יכול עוד לומר תורה:

ג) סיפר לי הרב המפורסם וכו' מו"ה יהונתן אייבישיטץ הלוי נ"י הנ"ל איך ששמע בעצמו מפי קדשו של הה"ק מוהר"ש זצללה"ה מסקערנעוויץ בן רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל אשר לאחר הסתלקות אדמו"ר הקדוש הזקן מווארקי זצללה"ה באו הרבה חסידים על חג השבועות לווארקי ובתוכם הי' ג"כ הה"ק ר' בנימין מלובלין זצללה"ה ומחמת שהי' זקן וחולה שכב במטתו ולאחר התפלה הלכו האחים הקדושים בני הסבא קדישא לבקרו ואמר להם הה"ק ר"ב הנ"ל בזה"ל בנים אמרו לי הפשט בפסוק וכל העם רואים את הקולות כקושית חכז"ל שומעים מיבעיא לי' ואמר הה"ק מאמשיבוב תורה מ"ז ורבינו הקדוש מווארקי הנ"ל החריש כדרכו אמר לו הרב ר"ב הנ"ל וכבודו מה אומר אמר לו אני אומר הפשט "זייא האבין גיזעהין זייא זאלין אריין נעמין דיא קולות אין זיך" כששמע הר"ב זאת אמר ידעתי גם ידעתי שאביך ואתה הם שני המשיחים משיח בן יוסף ומשיח בן דוד רק מי כך ומי כך איני זוכר ע"כ [ולי הצעיר נראה לפ"ד אשר אולי כוונתו הי' על רבינו הקדוש מוהר"מ שהוא משיח ב"ד כי שמעתי אשר פ"א הלך חתנו הה"ק ר"י מנאדרזין זצללה"ה בלילה. בהחצר בווארקי פתאום בא אליו חותנו רבינו הקדוש הנ"ל ואמר אליו בקול ובהתלהבות נורא בזהל"ק יעק"ב "דיא ווייסט וויא משיח הייסט" ונבהל מפניו ולא ענהו דבר אמר לו רבינו הקדוש מנחם שמו והלך תיכף מאתו ולא דיבר יותר והיא ראי' לזה. עזריאל חיים]:

ד) סיפר לי איש אחד ששמע בעצמו מפי קדשו של הרב הקדוש ר' דוד זצללה"ה מקאצק שסיפר בעצמו בגודל ענותנותו איך שאביו הק' מקאצק הוכיח אותו באשר שידוע שרבינו הקדוש מוהר"מ הנ"ל מווארקי נסע כמה פעמים לקאצק פ"א הי' אצלו והי' סגור עמו בחדרו הקדוש איזה שעות וכשהלך לחוץ הי' עיף מאוד וזיעה נוטפות מעל פניו הקדוש וישב בהחצר על הקורה לפוש מעט ואמר להאנשים שעמו תדעו שהזקן הק' הזה בחן את כל אברי מכף רגל ועד ראש ואמר בל"א "כהבעדנער באן פאס" עד שכמעט לא יכולתי להתאפק ואמרתי עוד אמתין איזה רגעים והצלחתי בזה ב"ה כי בל"ב עזב ממני והייתי מעלים ממנו ולא נתוודע לו כלום ממני אחר זה קרא לבנו הה"ק ר"ד הנ"ל ואמר

לו ראה זה בני, ידידי מווארקי הניח אחריו בן אבל אני מה אניח אחרי הנה תדע כאשר בוא יבוא אצלי "גנארט ער פין מיר אלץ אויס" ואני ממנו לא אוכל להתוודע כלום:

ה) בר"ה אמר על פיוט שאומרים אם ישוב מיד תקבלו למשל אם אחד מביא סחורות למכור ביומא דשוקא אם אין זמן זה על סחורות אלו אזי כל אחד מדקדק ורואה את הסחורות אם טובים הם ואם נמצא בהם אף חסרון מעט אינם רוצים לקנות אבל אם זה הזמן על סחורות אלו הנקרא "סעזאו" אזי אינן מדקדקין כ"כ ואפי' אם יש בהם איזה חסרון קונים אותם כך בעשי"ת הוא זמן "הסעזאן" מהתשובה לכן אין מדקדקים בשמים כ"כ אפי' אם יש איזה חסרון מקבלין אותה וזהו אם ישוב מיד תקבלו היינו מען רייסט דיא סחורה פין דיא האנד ארויס":

ו) בהפיוט של פסח בהשירה תתה למו שם ויד וירא ישראל את היד ושאל רבינו הקדוש הנ"ל לאחד אמאי פסקי לפסוקא ולא אמר היד הגדולה כמ"ש בהפסוק והשיב לו כדי שהחרוזים יהי' מכוונים ולא ישר בעיניו ואמר רבינו הקדוש שראו ישראל מה שהשי"ת עשה עמהם "האנדשלאג" כדרך הסוחרים:

ז) הנה רבינו הקדוש בעת שנעשה רבי ראה שהרבה מהמקורבים אתו מקודם יש להם תרעומות עליו על מה שהפתח נעול בפניהם שאינם יכולים לכנוס אצלו בזמן שהם רוצים אזי אמר הנה אצל אחי יוסף כתיב ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף וכו' ופירש"י ז"ל שהיו רגילין לסעוד על שלחנו של יוסף וכו' ומשמת יעקב לא קרבן ע"כ וקשה אמאי באמת לא קרבן אלא כשיעקב אבינו הי' חי הי' הוא רבי ומנהיג וכשנפטר ועאע"ה נעשה יוסף רבי ונעל מעט הדלת בפניהם והם דימו שח"ו מחמת שנאה היא זאת זה שמעתי מאאמו"ר הה"צ זצ"ל ששמע ממנו:

ח) עוד שמעתי ממנו אשר רבינו הקדוש אמר על המדרש פ' קרח חכמת נשים בנתה ביתה זה אשתו של און בן פלת שהיתה אומרת לבעלה אם אהרן כהנא רבא אתה תלמידו אם קרח כהנא רבא גם אתה תלמידו א"כ מאי נ"מ לך עיי"ש והקשה מאי חכמה אמרה בזה במה שהכתוב והמדרש משבחין אותה כ"כ ואמר שבאמת חכמה גדולה אמרה בזה דהנה הם טענו שהמנהיג צריך להיות מעורב עם העולם ועי"ז יוכלו ללמוד ממנו אבל משה ואהרן שהיו במדריגה גדולה מאוד שלא יכלו להביט בפניהם אינם יכולים להיות מנהיגים כי אינם יכולים ללמוד אצלם אבל קרח מעורב אתם ויוכל להיות מנהיג אז אמרה לו אשתו היום דמיתם בעיניכם שקרח מעורב אתכם אבל אם קרח יהי' מנהיג יהי' ג"כ מעט מרוחק מן העולם וזהו שאמרה אם קרח כהנא רבא את תלמידו וחכמה גדולה אמרה:

ט) עוד שמעתי ממנו אשר רבינו הקדוש בעת שנעשה רבי רצו עולם גדול אחריו בכ"מ שהלך ופגע בו מתנגד אחד ושאל לו מה זה שהעולם יריצו כ"כ אחריכם והשיב לו גם אני איני יודע רק כתוב בתורה ויעש משה כאשר צוה ד' אותו ותקהל העדה ולא כתיב ויקה"ל אלא ותקה"ל שממילא רצו אחריו כאשר עשה משה ציווי השי"ת:

י) אמר על רש"י ז"ל שפירש למדה תורה דרך ארץ שאם בא אורח אצלך ביום ראשון מאכילו פטומות ואח"כ בשר ודגים ואח"כ ירק עיי"ש והקשה וכי זה למדה תורה ד"א אדרבה למה לא יאכילנו גם אח"כ דברים טובים ואמר דהתוה"ק מלמדת אותנו כשתרצה להתקרב עם איש אחד להיות רעים יחד ע"כ תאכילנו פטומות כי גדולה לגימה ואח"כ כשתהי' ידידים עמו די אפי' אכילת ירק כשתאכלו ביחד יהי' ידידות ביניכם, וקאי הד"א על יום הראשון וזה למדה אותנו התוה"ק:

יא) הנה שמעתי מפה קדשו של כבוד קדושת אדמו"ר שליט"א מאלכסנדר אשר בעת שהי' רבינו הסבא קדישא מווארקי זצללה"ה ברוזין אצל הרב הצוה"ק מהר"י זצללה"ה והי' עמו בנו רבינו הקדוש הנ"ל והי' עוד אברך וצעיר לימים ונסע הרוזינער הק' שפאצירען והוא הי' נוסע כדרך המלכות ולקח את הסבא ק' עמו להמרכבה ורצה גם בנו האברך הקדוש הנ"ל ליסע אתם בתוך המרכבה אמר הרוזינער מי שאין לו ידיעה במעשה מרכבה לא יוכל ליסע אתנו אמר לו רבינו הק' הנ"ל אבל "אהן טרייבען" יכול אני בטוב והשיב הרוזנער א"כ עשה כך והלך וישב על המרכבה ולקח הלייצען בידו ונסע ובדרך שאל הרוזינער לאביו הק' ואמר לו ווארקער רבי מהיכן זכיתם לבן כזה והשיב לו מתנת חנם הוא לי:

יב) הנה בעיר חדש סמוך לפיליצע הי' שם הה"צ ר' מאטלי זצ"ל אב"ד הנזכר לעיל במערכה ג' אות ל"א ובימי אדמו"ר הק' הרבי ר"ב זצללה"ה מפרשיסחא הי' הוא מלמד שם ובעת שרבינו הק' מווארקי הנ"ל הי' ילד לקח אותו אביו הק' עמו לפרשיסחא ובעת לקיחת שלום לא הי' הילד עמו רק לקח בייטש בידו וסבב את העיר ופגע בהחלון שישב ולמד שם הרב ר"מ הנ"ל והכה בהבייטש להחלון ושבר את החלון ובשברי הזכוכית הכה להרב ר"מ בפניו ונעשה פניו פצעים מלאים דם ונתוודע לו מי עשה זאת והלך בקובלנא אצל אביו הק' עליו ושאל לו אביו הק' ראה נא למה עשית כזאת השיב לאביו הנה הוא ישב א"ע אצל החלון ללמוד בקול רם כדי שכל הנשים העוברות שם ישמעו תורתו וכי זה דרך התורה והחסידות לכן שיברתי את החלון שלא יעשה עוד כזאת כשמוע הרב ר"מ זאת לא דיבר עוד כלום נראה מזה תהלוכות קדשו עוד בימי ילדותו:

יג) הנה אביו הק' עשה עמו שידוך עם הנגיד ר' צבי ארי' ז"ל מווארקי והנה לא ראוהו לומד כידוע והלך בקובלנא עליו ר' צבי ארי' מחותנו הנ"ל לפני אביו הק' והשיב לו אל תדאג בעזר השי"ת יהי' חסיד שוב סיפרו למחותנו הנ"ל שעשה דבר זר שלא לכבודו והלך עוד הפעם אצל אביו הק' ואמר לו בזה"ל הלא יש לי חרפות ובושות ממנו כיון ששמע ממנו כך נשתנה פניו הקדוש ואמר לו מה אתה אומר חרפות ובושות יש לך ממנו ח"ו תשמור א"ע מלדבר דיבורים כאלה ח"ו עליו אני אומר לך שיהי' לך כבוד ממנו ומן אז והלאה לא בא עוד בקובלנא עליו ומה שהי' לבסוף כל העולם ראו מה שזכה ר' צבי ארי' הנ"ל לכל הכבוד הזה:

יד) והנה כאשר כתבתי למעלה אשר הרבה צדיקים רצו להתחקות על שורש אופן עבודתו הקדושה כי ראו אשר הוא איש אלקים קדוש ונורא רק באיזה אופן דרך עבודתו לא יוודע לשום איש כי הסתיר א"ע אף מפני הצדיקים פ"א הי' בגור אצל הגה"ק החי' הרי"מ זצללה"ה וכשהלך מחדרו ליסע לביתו וליווהו הגה"ק הנ"ל להחצר ושם עמד העגלה שלו ליסע לביתו והם דיברו ביחד פתאום קפץ רבינו הק' על העגלה ואמר "זייט גזינד" ולקח הלייצען בידו ונסע דרך העיר נהליינען בידו והיו אז במעמד הזה תלמידיו של הגה"ק הנ"ל וחרה להם מאוד כי הי' זה שלא לכבוד לרבם ורצו לדבר עליו אמר להם שתוקו ואל תדברו ח"ו עליו כלום כי הוא עילוי שלנו "ביודישקייט":

טו) דרכו בקודש אף שפעם אמר תורה אמר בל"א איזה תיבות ובזה הי' רזא דרזין ותלמידיו הקדושים אמרו פירושים ע"ז וכמבואר בספה"ק ישמח ישראל מה שאמר רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל על פסוק איל אחר "אאנדערער איל" ומה שפירש בזה אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה פ"א הי' אאמו"ר הרב זצ"ל בפורים בווארקי והנה לאחר הסעודה הלך העולם להאכסניות לשמוח בשמחת פורים ואאמו"ר רצה לראות מה עושה הרבי כעת והלך וראה שהפתח פתוח מעט ואדמו"ר הקדוש מבייאלע זצללה"ה עומד אצלו והלך אאמו"ר בחשאי שם ולא דיברו מאומה פתאום אמר רבינו הק' מווארקי כששופכין לתוך הכלי כמה שהכלי תוכל להחזיק מקבלה אבל כשנתמלאה ואין לה מקום לקבל "מיז דאך איבער גיין" ופסק דבריו ושהה מעט ואח"כ נאנח ואמר "מען ברויך ניט צי זיין אין דיא יוגמנד מען זאהל כח האבין אויף דיא עלטער" ובין כך נתוודע להעולם. ובאו והעמידו יין ושמחו שמחת פורים מובן מהקדמה שלו אשר התיבות האלו אמר בשביל שלא הי' עוד אפשירות להתאפק בשביל שהי' מלא וגדוש ובודאי נרמז בזה סודות עמוקים והוא מתאים עם שנאמר בס' ישרש יעקב אשר רבינו הק' מווארקי הנ"ל אמר על פסוק דברי אגור בן יקה שדרשו חכז"ל שאגר דברי תורה והקיאן היינו שנתמלא

בדברי תורה כ"כ עד שלא הי' אפשר לו עוד להתאפק והי' מבצבץ ויוצא לחוץ כאדם המקיא מרוב אכילתו ושתייתו גם הי' מרגיל בפה קדשו לאמור "לאמיר שרייען איין שטיהלשווייגענדיק גישרייא" הפירוש ג"כ זה הכוונה הקדושה היינו אם מתאפק א"ע ומחריש עד שלא יכול להתאפק עוד ומוכרח לצעוק זה הצעקה להשי"ת היא מעומקא דלבא באמת וחביב לפני השי"ת. גם מביא שם בשם רבינו הק' הנ"ל לנפש לא יטמא בעמיו נפש הוא הדיבור כמו שמתרגם ויהי האדם לנפש חי' לרוח ממללא היינו שצריך להשגיח שכל דיבור היוצא מפיו יהי' עם חיות קדושה ולא יטמא רוח פיו ח"ו והכל עפ"י דרכו הקדוש הנ"ל:

טז) הנה בחיי אביו הק' בעת שהי' עוד צעיר לימים הי' לו חברייא קדישא והי' בצוותא חדא תמיד וכולם היו בעלי מדריגות ואדמו"ר הק' מבייאלע זצללה"ה הי' אז בווארקי תלמידו של אביו הקדוש והוא לא השתתף עמהם רק הי' עוד בלבו עליהם יען שהוא הי' גאון גדול ועסק תמיד בתורה ולהם לא הי' רואה ללמוד פעם בליל א' דשבועות לאחר הטיש שהתחיל להאיר היום ראה אדמו"ר מבייאלע שרבינו הק' מווארקי הנ"ל עם החברייא שלו הולכים להמרתף של יין והלך אחריהם בחשאי לראות מה הם עושים וראה שנתעטפו בטליתם והתפללו במהירות שחרית וישבו לשתות וכשראה זאת עוד יותר חרה לו היכן בחודש השלישי ועשרת הדברות אולם מה מאוד נשאר משתומם כשראה שאחר ששתו כ"א שני גלעזליך יין אמר רבינו הק' להם איזה תיבות והוא לא הי' מבין מה אמר להם והם כשמעם הניחו את ראשם על הגלעזלעך ובכו כאו"א עד שנתמלאו כל הגלעזלעך דמעות כיון שראה זאת אמר א"כ אין הכוונה ח"ו לשתות ורצה גם הוא להיות עמם ואמרו לו שצריך להמתין עוד איזה זמן ואמר אדמו"ר מבייאלע שעוד המתין איזה זמן עד שלקחו גם אותו לצוותא קדישא הנ"ל:

יז) הי' שלג וקור גדול וציווה לרתום העגלה ליסע שפאצירען והי' לפלא בעיני העולם הגם שהוא נסע בכ"י שפאצירען אף בעת הקור ואדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה אמר עליו שהוא נסע שפאצירען מחמת גודל היראת שמים שלו לא הי' יכול להחזיק א"ע בביתו אולם באותו היום כבר נסע פ"א לכן הי' לפלא ובאמצע הדרך ראו שהגה"ק החי' הרי"מ מתגולל עם עגלה שלו בשלג כי נשברה העגלה שלו שרצה ליסע לווארקי ותיכף לקח אותו רבינו הק' על העגלה שלו ונסע עמו לביתו לווארקי:

חי) הנה אאמו"ר הרב זצ"ל סיפר לי ששמע בעצמו מפי הרב החסיד ר' שמואל משה זצ"ל אבד"ק מאנשיוויץ שהוא הי' פ"א בווארקי ובעש"ק קודם אור הבוקר נסע רבינו הק' שפאצירען ונסע עמו גיסו הרב החסיד המפורסם שהי"ח ר' צבי מרדכי זצ"ל ונסעו

עד עיר גור ונסעו כל העיר עד חוץ לעיר והתחיל להאיר היום וציווה לעמוד ועשן את הלולקע פתאום ראה הרב רצ"מ שחסיד אחד מווארקי ושמו משה הדר בעיר גור בא מן השדה ועומד א"ע מרחוק ואינו נותן שלום לרבינו ורבינו הק' אמר הנה גם אנחנו יכולים לעשות טובה וציווה ליסע חזרה ור' משה הנ"ל פנה חזרה להשדה והרב רצ"מ הנ"ל נשאר מאוד משתומם ולא ידע מה לחשוב מה שלא נתן שלום לרבו ולא דיבר מאומה והלך חזרה להשדה ובעת שרבינו הק' נסע לאכסניא שלו בגור להכין א"ע לק"ש הלך הרב רצ"מ הנ"ל לבית החסידים דווארקי שם בתמהון גדול ואמר להם מה זאת עם משה אמרו לו מה תשאל עליו הלא אתמול של"ח ויפג לבו ולא האמין להם עד שהלך בעצמו להבית שם וראה שאמת היא וכשחזר לביתו לווארקי סיפר זאת תיכף להרב ז"ל ממאצשיוויץ הנ"ל: יט) סיפר לי אאמו"ר הרב זצ"ל ששמע בעצמו מפי מחותני הרב החסיד המפורסם וכו' הרב ר' משה כהן זצ"ל מווארשא איך שפ"א היתה גזירה ר"ל בווארשא לגלח זקנם וברח הרב רמ"כ לווארקי ואז נפטר הרב הצ' והק' מרוזין זצללה"ה ואמר רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל הנה אדוני אבי שומח כעת עם הרב ר' ישראלצשע ושאל לו הרב ר"מ וכי עתה עת שמחה במרום אשר ישראל בעת צרה כזאת השיב לו רבינו הם רואים בשמים הטובות המוכן לישראל אח"כ לכן אין להם צער מזה והר"מ הנ"ל הי' דרכו תמיד לשאול לו כי ערגה נפשו לשמוע התירוצים לכן שוב שאל לו וכי אביכם הק' בחיים חיותו לא ראה זאת והנה הי' לו צער גדול מצרת ישראל ומסר נפשו עליהם השיב לו רבינו הקדוש אינו דומה שמיעה לראי' והבן:

כ) פעם אחת באו איזה אברכים לווארקי שנלקחו להידוע וזה הי' אז סכ"נ כידוע וציווה לרתום העגלה ונסע שפאצירען ובין כך בא איש אחד למכור סוס עבור רבינו ואמר הרב רצ"מ הנ"ל שנבחון את הסוס אם טוב וציווה הרב רצ"מ לרתום זה הסוס להעגלה כאשר יסעו ונראה וכן הוה ודרך רבינו הק' הי' ליסע עד כפר מאגערוואלין ושם הלך מהעגלה אל חדר אחד שהי' מוכן תמיד עבורו וינפש מעט שם וחזר ונסע לביתו כי הי' דר שם ישראל אחד והנה בנסיעה כאשר ישב בהחדר הנ"ל פתאום נתעלף רבינו הק' ויבהלו מאוד ולקחו את רבינו הק' בידם ויושיבו אותו על העגלה לנסוע מהר לביתו והנה הסוחר מהסוס הנ"ל ג"כ ישב שם ובדרך שאל הסוחר להרב רצ"מ הנ"ל מה אתם אומרים להסוס השיב לו טוב הוא אבל אני רוצה לידע כמה שנים שיש לו וכעס הסוחר ואמר לו אתם רוצים מענטריקע להסוס הלא הסוס לא יהי' "זעלנער" וכשגמר הסוחר דבריו אלו פתאום הקיץ רבינו הקדוש וצעק בקול גדול אני אומר ששום איש לא יהי' "זעלנער" ועשו את הלולקע ונעשה שמח ותיכף בא ידיעה לווארקי שיצאו חפשי:

כא) פ"א כשהי' אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה עוד רב בטארצשין הי' כואב לו העינים מאוד אעפי"כ נפל ברעיונו הק' ליסע לווארקי ולא השגיח על שום דבר ונסע לווארקי על ש"ק ובמוצש"ק בחצות הלילה איש לא הי' עוד בביהמ"ד רק אדמו"ר הק' הנ"ל ומחמת גודל היסורין הניח ראשו על העמוד, פתאום בא רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל אליו ואמר לו טארצשינער רב בלשון שאלה העינים כואבים לך הנה כאשר יודעים שעומדים תחת השמים ירגישו שעינים כואבים בתמי' וסיפר אדמו"ר הק' מאלכסנדר בזהל"ק שמאז ולהלאה לא הרגיש הכאב ולא שהכאב פסק לי אלא אני עוד לא הרגשתי:

כב) פ"א נסע אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר הנ"ל לווארקי באמצע השבוע אמר לו רבינו הק' מווארקי הנ"ל טארצשינער רב הנני אומר לך שהי' לי בש"ק זו "געסט" זה וזה והנה לא שמעו ממני שום דיבור והי' בשמחה עד מאוד מובן מזה גודל מדריגתו כמובן לעיל:

כג) סיפר לי אאמו"ר הרב זצ"ל ששמע מפי מחותנו הרב החסיד המפורסם וכו' מו"ה ר' משה כהן זצ"ל אשר פ"א בליל ערב ר"ה קודם הזכור ברית שהי' עולם גדול והנה השלחנות מלאו עם אברכים שלמדו תורה והרצפה היתה מלאה מזקנים. ועניים שהי' הולכים ברגליהם לווארקי. והיו יעפים מאוד וישנו שם על הפעקליך על הרצפה והי' שם אז הרב ר"מ אצל רבינו הק' אמר לו משה בא עמי להביהמ"ד ונראה מה העולם עושים ובאו להביהמ"ד ומפני קול הלימוד לא הרגיש איש אותם והלך רבינו הק' והביט אל הלומדים ואח"כ הלך והביט בפני הישינים על הרצפה ואח"כ אמר לו תדע משה מה שאני אומר לך השינה שלהם ישרה וטובה בעיני יותר מהלימוד שלהם: כד) הנה לאחר הסתלקות רבינו הקדוש הנ"ל בווארשא הי' אז בווארשא הרב הקדוש ר' שמואל זצללה"ה בן הקדוש הרבי ר' מענדילע לובאוויצער.

זצללה"ה והוא ג"כ הי' מלווה אותו ואח"כ כשחזרו הלכו איזה אברכים להה"ק ר"ש הנ"ל ובתוכם הי' החסיד ר' ירחמיאל ז"ל בליאס מגארוואלין ושאל להם מה אתם רוצים והשיבו לו שרוצים להתקרב אליו וכעס עליהם ואמר כשישראל ראו שבוושש משה לבוא יום אחד מיד הי' צריכים לרבי ועשו מה שעשו ר"ל ואתם אחרי רבי קדוש ונורא כזה אתם צריכים תיכף לרבי אחר הנה לפי הסימנים שיש לי מאבא מארי זצ"ל ומקובל מזקני הרב הגה"ק בעל התניא זצ"ל הי' רבכם הקדוש מנוטרי ברית ואיך תרהיבו עוז בנפשכם תיכף לרבי אחר, לכו לדרככם כן סיפר לי המנוח ר"י ז"ל בעצמו:

כה) הנה כשהעולם נסע אחר פטירתו לבייאלע והיו חסידים יושבים בהחדר הסמוך לחדרו הק' ודיברו מווארקי ושמע אדמו"ר הק' מבייאלע זצללה"ה ופתח את הדלת ואמר

להם מה מדברים אתם מווארקי תאמינו לי באם הייתי יודע שנמצא איש אחד שהי' מכיר את הרבי מווארקי אעפ"י שאני חלש מאד הייתי הולך אצלו ברגלי שני מאות פרסאות:
כו) הנה אמר על מה שאמרו חכז"ל תיבה שצריכה למ"ד בתחילתה הטיל לה הכתוב ה"א בסופה וקשיא מאי נ"מ יכתוב למ"ד ולא ליבעי ה"א אלא ללמד בא שכ"ז שיכולים לעצור במילין צריכין לעצור א"ע ולבסוף כשאין עצה מוכרח לכתוב ה"א הכל עפ"י דרכו הקדוש:
כז) והנה הה"ק ר' בנימין לובלינער זצ"ל נסע לאביו הסבא ק' מווארקי זצללה"ה והנה ר"ב הנ"ל כשראה התנהגות בנו האברך הוא רבינו הקדוש הנ"ל פעם נדמה לו כצדיק נסתר ולפעמים לא הי' ישר בעיניו והי' הולך בזה הספק והי' לו עג"נ מזה ונתיישב בדעתו אראה העת שהוא בא אצל אביו הק' ואילך בסוד ואראה ההתנהגות שם וכן הוה וראה כאשר בא אצל אביו עשה לו אביו הק' הידור ועמד מעט מכסאו אז הבין שצדיק נסתר הוא מאוד ומאז והלאה הי' נכנע לפניו וכאשר נסתלק הרבינו הזקן הק' מווארקי הנה אף שר"ב הי' חלש מאוד וזקן סמוך לפטירתו אעפי"כ אמר שרצונו להיות עכ"פ פעם אחת אצל בנו הק' הנ"ל בתורת חסיד וכן הוה שהי' אצלו פ"א וזה הר"ב הי' זקן מאוד כי נתגדל עוד בבית הרבי הקדוש מלובלין זצוקללה"ה זי"ע:
כה) הנה שמעתי מהחסיד המופלג ר' פנחס ז"ל גרינבערג מווארשא ששמע בעצמו מפ"ק של רבינו הק' הנ"ל שאמר פ"א בשמיני עצרת בזה הל"ק "מיגייט אדורך אזא מורידיגען ר"ה אין אזא יוהכ"פ" ואחריו סוכות אומר השי"ת אם לא תהי' שוטים אראה לכם עוד "בעסערס" זה שמיני עצרת ויסעו מסוכות ויחנו באית"ם אז איתי"ם ונקיתי מפשע רב:
כו) עוד שמעתי ממנו אשר פ"א הי' אביו הקדוש בווארשא עבור הכלל כדרכו ולא הי' אז בבריאות והפציר בנו הה"ק ר"ד מאמשינוב ממנו שיסע לביתו ולא הי' לו רצון ליסע לביתו כי הי' דבר נחוץ אולם לגודל הפצרת בנו הי' מוכרח להסכים ע"ז ותיכף הלך בנו הה"ק הנ"ל להבע"ג מווארקי יציווה לו ליסע להחצר שם כדי שאביו הק' יסע לביתו ובנו הצעיר הוא רבינו הקדוש הנ"ל לא הי' שם פתאום בא להחצר וראה שעגלה מווארקי עומדת בהחצר ושאל להבע"ג מה זאת והשיב לו כי הרבי נוסע לביתו אמר לו תיסע לביתך כי הרבי לא יסע כעת והבע"ג כשמעו זאת נסע מהחצר וכאשר בא הה"ק רי"ד וראה שהעגלה איננו ונתוודע לו שאחיו הק' ציוה לו ליסע והלך בקובלנא עליו לפני אביו הק' והשיב לו מה תרצה ממנו הלא הוא ציית לי עוד קודם שאני מצווה לו:
כז) אחד שאל לאדמו"ר הק' מבייאלע זצללה"ה אתם נוסעים לווארקי והלא אמרו חכז"ל לא יגעתי ומצאתי אל תאמין ולהרבי מווארקי לא ראינו אצלו יגיעה השיב לו לא תדע

הפשט הנה הפשט היא שלא תאמין שהיא בלא יגיעה כי בוודאי יגע הרבה רק הי' בהצנע לכת כי באמת כך הי':

כח) בס' א"י איתא שהרב הגאון ר' חיים דאווידזאהן זצ"ל אבד"ק ווארשא שאל לרבינו הקדוש הנ"ל מה דכתיב גבי יוסף בהתחננו אלינו ולא שמענו וכו' היכן מצינו בתורה שיוסף התחנן להם וגם כיון שלא שמעו מנא ידעו שהתחנן להם והשיב לו שבאמת הי' צריך להתחנן להם אולם הוא לא התחנן אל אחיו רק הי' מתחנן להשי"ת וזה שאמרו בהתחננו אלינו היינו הוא הי' צריך להתחנן אלינו ולא שמענו ממנו רק התחנן להשי"ת א"כ צדיק גמור הוא ואנחנו ראינו זאת ולא הצלנו אותו:

כט) עו"ש בפסוק והיו לבשר אחד היינו כמו שאינו מתפעל אבר אחד מחבירו לחטא כן לא יתפעל מאשתו והבן זאת:

ל) עו"ש על פסוק ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה וקשה אמאי לא כתיב ותשמע והנה נער בוכה הלא בכי' שומעים ואמר דהנה הדין דאסור להשמיע קולו בתפילתו דתפילה היא עבודה שבלב וכנאמר בחנה ושפתי' נעות וקולה לא ישמע וכאן ראתה שהילד אינו בוכה בקול ולא שמעה כלום רק וראתה שהוא בוכה אמרה מילדי העברים זה והבן:

לא) עו"ש בווארקי הי' דר הרב החסיד המפורסם ר' מאיר זצ"ל והוא הי' מחותנו של הרב הצ' והק' מלענטשנא זצללה"ה והי' מסתופף בצל אדמו"ר הזקן הקדוש מווארקי זצללה"ה ולבנו הוא רבינו הקדוש מוהר"מ הנ"ל לא הי' עדיין נכנע פ"א בשבת חנוכה שמע שבאו הרבה חסידים גדולים ומפורסמים על ש"ק והי' משתוקק לראות עמהם כי הם היו בצוותא חדא מקודם ונתיישב בדעתו והלך בליל ש"ק אחר הסעודה להביהמ"ד ומצא שם כולם ישבו אצל השלחן ורבינו הק' הנ"ל ישב עמהם ודברו ד"ת בדביקות ובהתלהבות גדול וגם שתו יין והוא עמד כך אצל התנור משתומם ע"ז פתאום בא אליו רבינו הקדוש מהשלחן ואמר לו "גוט שבת" ר' מאיר הנה שמעתם מה שדיברנו והניח ידו הק' על כתיפו ושאלו מה זה והפירוש וישתו וישכרו עמו ולא ענהו דבר ואמר לו רבינו הק' בדיוק עמ"ו היינו השתי' היתה מחמת אהבה ושמחה שהי' להם מיוסף הצדיק ובזה וישכרו היינו עם יוסף ולא מיין ודוק היטב:

לב) שמעתי מאאמו"ר הרב זצ"ל אשר בעת שנפטר הרב הקדוש ר' עמנואל זצללה"ה מפשעדבורז בווארשא בא אח"ז חסיד מפורסם אחד מווארשא לווארקי ושאל לו רבינו הק' אם הי' אצל פטירת הה"ק ר"ע הנ"ל והשיב לו הן שאל לו ומה היתה בעינך אמר לו "זעהר שיין" כי הבנתי שאצלו הי' דומה כמו שהוא הולך מחדר לחדר אמר רבינו

הק' אמאי מחדר לחדר ולמה לא באותו החדר עצמו מובן מזה גודל קדושתו של רבינו הקדוש והבן מאוד: לג) בס' ישרש יעקב הביא שפ"א שאל חסיד אחד להה"ק מהר"י זצללה"ה מנאדרזין חתנו של רבינו הק' שראה שחותנו רבינו הקדוש הנ"ל אכל אגוזים בש"ק ואח"כ אחז הקליפות בידיו והלא הם מוקצה כמבואר בש"ע והשיב לו הה"ק הנ"ל מי שיוכל לתקן הקליפות אין זה אצלו מוקצה כלל: לד) גם הביא שם בשם אדמו"ר הקדוש מבייאלע זצללה"ה שאמר אחר הסתלקות רבו הוא רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל בזהל"ק זה הרבי בעצמו ג"כ ינהג אותנו מעתה ועד הלאה כי מה שמענו ממנו הלא תורה לא אמר לנו רק שהאיר בנו כן עתה בודאי יאיר לנו ג"כ עכלה"ק:

לה) עו"ש בשם רבינו הק' הנ"ל על פסוק הנה האש והעצים ואי' השה לעולה היינו ששאלו כיון שאתה נושא עמך דברים גשמיים אש ועצים לזה יצרך שה ולא אדם כי הצדיק גדול המעלה יוכל להיות לו מסי"נ בלתי שום דבר והשיבו אביו אלקים יראה לו השה לעולה בני היינו שבעת הזאת נראה לפני השי"ת והישר בעיניו לעשות עמך בני כמו שעושין עם השה ע"י אש ועצים ואין להקשות על השי"ת ע"כ:

לו) בספה"ק ישמח ישראל מביא בשם רבינו הקדוש הנ"ל שאמר שמרצפת הקרקע יכולין לקנות יראת שמים וזהו מלאה הארץ קנינך:

הנה רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל עלה אל השמים ביום ט"ז לחודש סיון שנת תרכ"ח ומנו"כ בעיר ווארשא זי"ע ועכי"א:

עשר זכיות מערכה ו

מערכה ו:

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הגאון הקדוש בנגלה ובנסתר צדיק יסוד עולם פאר הדור תהלתו מלאה הארץ מגודל צדקתו וקדושתו ונפלאותיו הקדושים אשר פעל ועשה ישועות בקרב כל אחב"י אשר נושעו בעת צרותם ע"י תפלתו הקדושה מרנא ורבנא וכו' הרב ר' יעקב ארי' מראדזימין זצוקללה"ה זי"ע. א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' יליד עיר ווארקי ונשא אשה מעיר רוטשעוואל ובתחלת ימי עלומיו הסתופף בצל מרנא ורבנא הה"מ הקדוש מקאזיניץ זצללה"ה, ואח"כ הי' תלמיד מובהק לרבינו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא ואח"כ לבנו הקדוש הרבי רא"מ זצללה"ה ואח"כ להסבא קדישא מווארקי זצללה"ה זכותם י"ע ואח"כ התחיל למשוך עדה והי' מפורסם לבעל מופת גדול ושמו הק' הי' הולך עד סוף העולם ורבינו הקדוש הרבי ר"ב זי"ע עוד בימי עלומיו אמר עליו גדולות והנה אכל על שלחן חותנו ברוטשעוואל איזה שנים ואח"כ נתדלדל חותנו ר"ל

ולא הי' לו ליתן לו מזונות והי' בדחקות גדול והי' לבני העיר רחמנות גדול עליו וקבלו אותו לרב אולם היתה עיר מצער ולא הי' להם ליתן לו די סיפוקו וסבל דחקות גדול ר"ל ועבד את השי"ת בתורה ותפלה מתוך הדחק ועליו נאמר במשנה כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר כי לעת זקנתו הי' עושר גדול כי נהרו אליו מכל פינות העולם הצריכים לישועה ונושעו ע"י תפלתו הקדושה ונתנו לו ממון הרבה לפדיונות והוא בעצמו לא הכיר צורת המטבע:

ב) הנה הגה"ק בעל החי' הרי"מ זצללה"ה הי' פ"א נכדו חולה ל"ע ושלח שליח לראדזימין עם חמשה רו"כ לפדיון וציווה להחליפן על צענערס חדשים שיהי' הרבה וגם אדומים כרענדליך שיחשוב הצדיק זה שהם הרבה רענדליך כי לא הכיר צורת המטבע ואמר כי בשמים משתעשעין עמו כמו מי שמשתעשע עם בנו היקר ונותן לו מעות הרבה כדי להנות לו כן בשמים רוצים להנות לזה הצדיק ונותנים לו מעות:

ג) בספה"ק ישמח ישראל בפ' וירא מביא בשם רבינו הק' מראדזימין הנ"ל על הא דאמרו חכז"ל [ברכות ד' ח' ע"א] אר"ח לעולם יכנס אדם שני פתחים ויתפלל שני פתחים ס"ד אלא שיעור שני פתחים היינו כאשר נכנס אדם בפתח אחד יראה שעוד יש פתחים הרבה נפתחים אח"כ ועוד לא הגיע לפתח הפנימי ע"כ:

ד) עו"ש בפ' מקץ הביא משמו הקדוש שאמר על פסוק תועבת ה' כל גבה לב אף השם הוי' הק' המרומז על רחמים כידוע אעפי"כ גם מדת הרחמים מתעב כל גבה לב:

ה) סיפר לי החסיד מו"ה שמעון צייטענג ז"ל מווארשא שהוא נסע לראדזימין והנה דרכו הק' הי' כאשר אמר תורה מפי רבו הקדוש הרבי ר"ב זצללה"ה אמר בזה הלשון בהתלהבות גדול "דער הייליגער רבי מיין רבי" ועמד מכסאו וצעק בקול "דער רבי ר' בונם" כן הי' דרכו תמיד ופ"א לאחר ההסתלקות רבינו הק' הרבי ר"ב הרבה שנים והרבנית הצדיקת רבקה'לע אשתו של רבינו הק' מפרשיסחא נסעה פ"א לראדזימין לראות עם רבינו הק' הנ"ל ובאתה לראדזימין בלילה והי' גשם שוטף וחושך ולא ידעה האיך לילך וללון וראתה מרחוק בבית אחד מאיר והלכה לשם וראתה שכולם בוכים לאשר שהילד שלהם חולה ל"ע והרופאים אמרו נואש ר"ל וביקשה מהם שיניחו אותה ללון שם ולא רצו בעבור שהתינוק חולה כ"כ והיא פייסה אותם ואמרה ראו אשר בעזהי"ת יתרפא הילד ונתפייסו והניחו לה ללון שם ובבוקר השכם הלכה לבית רבינו הק' ולא רצו המשמשים להניח לה שתלך לבית רבינו כי ראו שלא ישיגו כלום ממנה וביקשה מהמשמש שיאמר להרבי שאשה אחת יש ששמה רבקה ורוצית ללילך לבית הרבי וכשמוע רבינו הק' זאת אז הבין תיכף שזו אשתו של רבינו הק' מפרשיסחא ורץ

בעצמו ופתח הפתח וכשראה אותה נתבהל מאוד וביקש אותה לחדרו הק' והעמיד לה כסא לישב ואמר לה אתם אשת הרבי הקדוש שלי הטרחתם א"ע לבוא אצלי וב"כ סיפרה לו המעשה שהי' לה בלילה ואמרה לו ראדזימינער רבי על קאנטע שלכם הבטחתי שיהי' רפואה להילד השיב לה רבינו הק' אתם אינכם צריכים לקאנטע שלי הקאנטע שלכם ג"כ טוב מאוד ויוכל הילד להתרפא בבירור על ידכם וכן הוה כי ב"ה נתרפא הילד:

י) שמעתי מהרב המפורסם וכו' מו"ה יהונתן אייבישיטץ הלוי נ"י הנ"ל ששמע בעצמו מפי הה"ק מוהר"ש זצללה"ה מסקערנעוויץ שהוא בעצמו שמע מפי רבינו הק' מראדזימין הנ"ל שסיפר אשר פ"א נסע הוא והה"ק הרבי מקאצק זצללה"ה לפרשיסחא על ש"ק והי' אז עש"ק והנה ראו אשר היום רד ויש עוד איזה ווייארסט לפרשיסתא והי' מוכרחים לירד מהעגלה ולהיות ש"ק בזה הכפר ולא הי' נמצא שם יהודי והלכו לערל אחד וביקשו ממנו מאוד שיתן להם חדר מיוחד על ש"ק ולא רצה ולגודל הפצרתם נתן להם רשות שיהיו בהסטאדאלע שהי' שם קש ועשבים ובאופן שלא ידליקו נר שם והי' להם צער מזה שיהי' מוכרחים לישב בחושך בש"ק אעפי"כ באין ברירה נתרצו בזה ענה הרבינו הק' מראדזימין כיון שכן אנו מוכרחים להשתמש בהאור משבעת ימי בראשית ונעשה אור גדול שם ולא הי' להם רק לחם אחת והי' ג' אנשים עם הבע"ג וחילקו הלחם על ג' סעודות והתפללו בשמחה ואכלו החלק הג' מהלחם ורקדו כך כל הלילה עד הבוקר והתפללו שוב ואכלו ורקדו עד מנחה ואכלו שלש סעודות וכשנעשה לילה נסעו לפרשיסחא והנה רבינו הק' הרבי ר"ב זי"ע הרגיש זאת בביתו ותיכף אחר ההבדלה ציווה לרתום את העגלה שלו ונסע לקראתם והנה הבע"ג שלהם שהוא נסע תמיד לפרשיסחא הכיר את העגלה של הרבי מרחוק ואמר להם הנה הרבי נוסע לקראתינו וכששמע רבינו הק' מראדזימין זאת נתבהל מאוד וקפץ בבהלה מהעגלה ורץ על העגלה של הרבי ומתוך החיפזון השאיר הפאנטאפיל שלו על העגלה והקור הי' גדול והוא הי' הולך בהזאקין ושאל לו הרבינו הק' מפרשיסחא היכן הפאנטאפעל שלך והשיב לו כי שיירתי אותם על העגלה שלי מתוך המהירות אמר לו רבינו הק' מפרשיסחא הרבי ר"ב זי"ע עבור זה לא יהי' לך כאב הרגלים עד עולם וכן הוה כן שמע ממנו מפיו הק' בעצמו:

ז) הנה בעת שהי' הגה"ק בעל חי' הרי"מ זצללה"ה בוואַרשא הי' נמצא בחור אחד ושמע שהחסידים מספרים מרבינו הק' הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה אשר אף שהוא סג"נ אעפי"כ יקרא קוויטלעך ושחק מזה באמרו האיך יוכל להיות זאת פ"א רצה הגה"ק הנ"ל ליסע לפרשיסחא ושכר הבע"ג שהי' אביו של הבחור הזה ואמר הבחור הנ"ל לאביו שהוא יסע עמהם והוא יהי' העגלון כי נפשו חשקה לראות את הרבי הזה והנה כשהלכו

להרבי ליקח שלום נתן הבחור הנ"ל ג"כ את ידו ושאל הרבי מי הוא זה הרויטער בחור כי הוא הי' אדום ונשאר הבחור הנ"ל נבהל ומשתומם כי ראה שהרבי יודע הכל ואמת מה שמספרים ממנו ונשארו שם על ש"ק והנה אחר ש"ק נסע הרבי ר"ב הק' עם החברייא קדישא שלו שפאצירען ע"ז העגלה וזה הבחור הי' בע"ג ולא רצה ליסע חזרה עמם באמרו שרוצה שהרבי יתן לו ברכה והם הפצירו לו מאוד שיסע אולם הוא באחת שבשום אופן לא יסע ולא הי' להם עצה וקרא לו רבינו הק' הרבי ר"ב ואמר לו מה תרצה והשיב לו שרוצה שהרבי יברך אותו ויברך אותו באריכות ימים עם פרנסה והנה הבחור הנ"ל נתמלא שמחה ונסע עמם להעיר והנה לימים זה הבחור נשא אשה והוליד בנים והי' לו פרנסה בריווח ממלאכת המזגג (גלמזר) ולעת זקנתו ג"כ הי' לו עוד כח לעסוק במלאכתו והי' לו עוד אלף רו"כ מזומן פתאום נגנב ממנו זה המעות ונשאר עני ולא הי' לו ליקח זכוכית ונשאר בדחקות כי לא הי' יכול לעסוק בזה המלאכה מפני חסרון המעות ונסע לראדזימין וסיפר לו כל הענין ורבינו הק' הכיר אותו תיכף כי הוא הי' ג"כ חז בין החברייא קדישא בפרשיסחא והלוה לו שלשים רו"כ ואמר כי על קאנטע של רבינו הקדוש מפרשיסחא נוכל להלות עוד יותר והנה האיש הנ"ל שוב הצליח בזה ורווח הרבה מעות ונסע לראדזימין ונתן לו חזרה את השלשים רו"כ הנ"ל עם שמחה רבה והנה האיש הנ"ל הגנב נחלה והתוודה אשר גנב מזה האיש הנ"ל ושלח לו ונתן לו חזרה המעות ונתעשר האיש עד כל ימי חייו ובאריכות ימים כאשר בירך אותו רבינו הק' זי"ע:

ח) בספה"ק ישמח ישראל פ' נח הביא בשם רבינו הק' הנ"ל על פסוק אלה מסעי בנ"י אלה פסל את הראשונים שמסעי בנ"י היינו התהלוכות בנ"י והתנהגותו צריך להיות בזה האופן אשר יבין תמיד יותר בגדלות הבוית"ש וממילא יבין שמאתמול לא השיג כ"כ ולא היתה עבודתו שלימה לפני הבוית"ש כי לא ידע איך לעבדו ויפסול תמיד עבודתו הקודמת עכלה"ק: ט) בס' מ"נ הביא אשר רבינו הק' הנ"ל אמר פ"א מדרש לפני רבינו הק' הרבי ר"ב זצללה"ה מפרשיסחא והגיעו לענין תחיית המתים וביקש מרבו הקדוש שילמד אותו זה הסוד אמר לו אין מגלין אותו אלא לצנועים אמר לו גם אני צנוע אמר לו הרבי ר"ב אם תבטיח לי שלא תשמש עמו אלמדך והבטיח לו ולמד אותו פ"א אחר זמן רב בא אליו קוויטעל מאיזה חולה גוסס רח"ל והי' לו רחמנות גדול ועבר על הבטחתו והחייהו בזה השם לאחר ימים חלה רבינו הק' מראדזימין ושכב "בהינערפלעט" איזה זמן ואח"כ הקיץ וסיפר אשר בשמים רצו לדונו מיתה עבור שהשתמש בשם זה וטען מלאך א' עבורו הלא עליו אין אשמה רק על הרבי ר"ב בשביל שלמד אותו ושאלו להרבי

ר"ב ואמר הלא הבטיח לי שלא ישמש עמו ויצא הפס"ד בב"ד של מעלה אם יחפשו ויראו אשר רבינו הק' מראדזימין לא דיבר מעולם שום דבר שקר ח"ו אזי בפעם ראשון יפטרו אותו מעונש וכן הוה וראו אשר מעולם לא אמר דבר שקר ח"ו ופטרו אותו לשלום:

י) עו"ש בשעה שהבע"ב מראדזימין נסעו לרוטשעוואל לקבל אותו לרב בעירם ומצאו אותו שהי' מתפלל בביתו והי' להם לפלא מה שאינו הולך לביהכנ"ס או לביהמ"ד להתפלל ואמר להם שפ"א בא רבו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא לביתו עם תלמידיו הק' והוא עיין אז בספר פרי עץ חיים והי' עמוק במחשבותיו הק' ולא הרגיש כלל שרבו הק' בא לביתו עד שא' מתלמידיו נגע אותו במלבושיו ותיכף הרגיש ונתבהל מאוד ואמר לו הרבי ר"ב זצללה"ה מה טובו אהליך יעקב לכן מאז מתפלל בביתו:

יא) עו"ש דרכו הי' שהוא הי' משכיר הפאקטען דהיינו אם בא אחד בקובלנא שהאדון ריצה ממנו יותר פעם אמר שמחויב אתה ליתן יותר כי אינו יכול להוזיל ופעם אמר תתן לו כך וכך אף שרוצה יותר לא תתן לו והאדון יהי' מוכרח בע"כ להוזיל לך וכאשר גזר כן הי' ופ"א בא איש אחד במר נפשו שהאדון רוצה ממנו סכום גדול יותר ואמר לו רבינו הק' אכתוב מכתב להאדון עבורך ובטח יטיב עמך ונתן לו המכתב ובדרך פתח האיש המכתב לראות מה שהרבי כותב עבורו אולם מה מאוד נשאר נבהל ומשתומם שראה שהנייר חלק ואין בו שום אות והי' ירא מאוד לנפשו שלא יהרוג אותו האדון באומרו שהוא עושה צחוק ממנו אולם נתיישב הרבי שלח כזאת אני מחויב לקיים ציווי הרבי אף שהיא חשש סכ"נ והלך להאדון ונתן לו המכתב ושאל לו האדון מי כתב המכתב ואמר לו הרבי מראדזימין ואמר לו א"כ אטיב עמך ונתן לו הפאקט עוד יותר בזול מקודם והי' לפלא בעיני האיש כי ראה שהאדון קרא את המכתב כאילו הי' נכתב בו ממש ובא בחזרה לרבינו הק' הנ"ל וסיפר לו מה שהאדון עשה טובה עמו ושאל לו רבינו הק' מה עשית עם המכתב בדרך וסיפר לו כל העובדא שפתח אותו וראה שחלק הוא הנייר בלא כתב אזי אמר לו רבינו הק' הנה גרמת לך הפסד מאוד כי באם לא פתחת המכתב הי' לך כ"ט כל ימי חייך עד שכל הרכוש מהאדון הי' לך ועכשיו שפתחת המכתב גרמת שהתיבות היותר טובים היו פורחים מהמכתב לכן אין לך אלא הצלה מועטת והרבה אדונים אמרו אשר איש זקן וקטן בקומה בא אליהם בחלום בכל לילה ומייראו אותם בסכנת מות שיעשו טובה ליהודים הדרים אצלם:

יב) סגולה מרבינו הק' הנ"ל אשר פ"א הי' דבר ר"ל וציווה לכתוב על קלף שם אמו של אברהם אבינו ע"ה אמתלאי בת כרנבו ולתלות על הפתח והועיל ב"ה כי כולם שעשאו כן ניצולו בעזה"י:

יג) פ"א בא איש אחד לפניו עם בקשה שזה שנים רבות אחר הנשואין שלו ואין לו בנים עוד ורוצה להוושע עם ב"ז והשיב לו רבינו הק' אם תתן מאה וחמשים רו"כ לפדיון יהי' לך ב"ז אז התחנן לפניו איש הזה לאשר שהוא עני ואין בכחו בשום אופן לסכום הזה כי זה הי' אז בימים ההם סכום גדול ורב השיב לו רבינו הק' אפי' אם תתן חסר רו"כ אחד מהסכום הזה לא אקח אמר האיש הנ"ל אסע לביתי אולי אמכור כל כלי ביתי לקבץ הסכום הזה ונסע לביתו וסיפר לאשתו זאת וצעקה אליו למה לא אמרת להרבי שאיש עני אתה ומניין לך כ"כ מעות השיב לה בעלה הלא התחננתי לפניו הרבה ולא הועיל רק דוקא זה הסכום צריך להיות ומתחלה אשתו לא רצתה לשמוע מזה אולם אח"כ נתיישבה עם השכנים שלה וכולם הסכימו שתמכור כל אשר לה כדי שיהי' לה ב"ז כי זה כל חיי האדם וכן עשו ומכרו כל מה שיוכלו וקיבץ סך מאה וחמשים רו"כ ונסע לראדזימין עם המעות ונתן לו רבינו הק' ברכה שיברכהו השי"ת עם ב"ז וכן הוה לשנה הבאה נולד לו ב"ז ושמחה גדולה הי' אצלם אף שהי' עני וגידלו את בנם עד שעשו שידוך עמו וכשהגיע זמן הנשואין לא הי' לו פרוטה על הנשואין והי' צר לו מאוד ונתיישב בדעתו שיסע לראדזימין שרבינו הק' יתן לו ברכה שיהי' ביכולתו לגמור הנשואין כאשר מאז הי' לו ישועה ע"י והנה כאשר בא לרבינו הק' עם התנצלות זה תיכף אמר רבינו הק' אל משמשו קח נא את הטיכעל שמונח באיזה מקום שם ותתנהו לי ופתח רבינו הק' את הטיכעל והי' מונח זה המעות בעצמו המאה וחמשים רו"כ שלקח ממנו אז ואמר להאיש הילך המעות שלך ויהי' לך על הוצאות החתונה ועוד ישאר עבורך איזה רו"כ להצלחה וכן הוה עשה החתונה בריווח ובהמותר התחיל לעסוק במו"מ עד שהי' לו פרנסה בכבוד כל ימי חייו:

יד) כתב לי הרב ר"י הנ"ל שמצא בכתבי הרב הגאון ר' יוסף זצ"ל מסראצק בשם רבינו הק' מראדזימין הנ"ל ברש"י פ' וישב ביקש יעקב לישב בשלוה אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים וכו' ובמדרש איתא אמר השטן והדברים סותרים אמר רבינו הק' דהמדרש מיירי בשאר צדיקים ועליהם השטן מקטרג להביא יסורים עליהם כדי שיבעטו ח"ו כמש"כ באיוב ואולם גע נא וכו' אבל כאן מדבר ביעקב שהי' השטן יודע כי לא יעצרוהו יסורים וא"כ יהי' עבודתו עוד יותר גדולה וחשוב לפניו ית' לכן לא אמר עליו השטן רק הקב"ה כדי שיבא למדריגה יותר גדולה:

טו) עוד שם משמו הק' על המדרש רבה פ' נצבים כי המצוה הזאת וכו' וא"ת שמא לרעתכם נתתי לכם את התורה לא נתתי אותה לכם אלא לטובתכם שמלה"ש נתאוו לה וכו' ויל"ד מאי ההו"א לומר שיתן אותה לנו לרעתינו ח"ו אלא לפי שידוע מאמר חכז"ל

בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין א"כ שהתורה היתה רק להכניע ע"י היצה"ר א"כ יותר טוב הי' שלא הי' היצה"ר כלל ולא יהי' צריכים התורה וזה ההו"א לרעתכם לז"א שאינה רק לטובתכם להגיע על ידה יותר ממדריגת המלאכים והא ראי' שמלה"ש נתאוו לה אף שאין להם יצה"ר כלל:

טז) עוד שם משמו הק' על ענין קרת עם מרע"ה דהאיך נוכל לומר דקרח הי' סבור שמרע"ה עשה הכל מלבו שלא בציווי השי"ת והלא פיקח הי' אלא שטעות קרח הי' שחשב מחמת שמשה רצה בכך וביקש מהשי"ת שיעשה לאהרן כה"ג הסכים הקב"ה על ידו כי רצון יראיו יעשה ומקים דבר עבדו ע"כ ראוי שישראל יתאחדו כנגדו לבטל רצון משה ולפיכך הקהיל העדה נגדו וזה שאמר בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות וכו' היינו בלי שום התעוררת ורצון השליח כי לא מלבי שלא הייתי שום סיבה לזה רק שהשי"ת בעצמו הי' חפץ שאהרן יהי' כה"ג:

יז) עוד שם משמו הק' על המדרש בפ' פנחס ותקרבנה בנות צלפחד וכו' צדקניות היו שלא נישאו אלא להגון להם ולמה זימן הקב"ה למשה באחרונה שלא יראה משה עצמו שפירש מן האשה מ' שנה הודיעו הקב"ה באלו לומר הרי הנשים שלא נצטוו לא נישאו אלא להגון להם ביאור הענין דהנה לכאורה האיך הי' ביכולתו של מרע"ה להיות שפל בעיניו אחרי שראה שמכל ישראל לא נבחר אלא הוא לבדו לדבר עם הקב"ה והי' יכול להוכיח מזה גדולת עצמו אך מרע"ה הי' עניו באמת והי' מדמה בנפשו אשר הוא אינו עובד כלל ומה שזכה לכל השגה זאת הוא רק שמצא חן בעיני השי"ת ואולי מחמת שובחי אלקים רוח נשברה והקב"ה משתמש בכלים שבורים לכן זה הוא מענין תכונת הסגולייי שנושא חן בעיני השי"ת ואם אדם אחר הי' משיג כמו הוא הי' צדיק יותר ועובד יותר ולא הי' יכול להשיג התפארות מזה שהוא שפל בעיניו כי לפי דעתו הי' באמת אינו עובד כלל וגרוע בעבדות השי"ת מכל א' וא' א"כ למה יתגאה אולם באמת הי' עובד השי"ת אין כמוהו ויותר שהי' שפל בעיניו יותר מצא חן בעיני השי"ת כמש"נ ולענוים יתן חן ומחמת שהי' יכול לחשוב שבא לו אלו המדריגות ע"י הפרישות מאשתו מ' שנה וא"כ ויצא עי"ז ממדריגת הענוה ע"כ הראהו הקב"ה הבנות צלפחד כנ"ל א"כ אין זה מדריגה גדולה כ"כ ובזה יהי' במעלת הענוה כדרכו: וכעין זה שמעתי מאדמו"ר הקדוש מוהר"מ מווארקי זצללה"ה זי"ע שאמר על הפסוק בפ' תשא שאמר מרע"ה אל הקב"ה ועתה אם מצאתי חן בעיניך הודיעני נא את דרכיך ואדעך למען אמצא חן בעיניך אשר לכאורה אינו מובן הפסוק למען וכו' ואמר ג"כ שמרע"ה שפט תמיד בדעתו שהוא גרוע מן הכל והא שהשיג השגה גדולה כזאת היא מחמת שמצא חן בעיני השי"ת והסיבה

ממציאות החן ג"כ לא ידע אלא שחשב שבודאי עשה דבר אחד שהיא סגולה למציאות חן בעיני הקב"ה לכן ביקש מהשי"ת ואמר ועתה אם מצאתי חן בעיניך היינו בטחת ע"י איזה סיבה לכן הודיעני נא את דרכיך היינו הודיעני מה הסיבה למציאת חן ואדעך היינו שאודיע לאחרים ג"כ למען אמצא חן בעיניך ואמצא הוא פועל יוצא היינו שאמציא לאחרים ג"כ זה החן והשי"ת לא הי' יכול לגלות לו כי באמת חוץ מגדלות מרע"ה הי' לו ג"כ חן מחמת גודל העניוות שלו כמש"נ ולענוים יתן חן וזה לא הי' יכולים לגלות לו כמובן. [עזריאל חיים]:

הנה רבינו הקדוש מראדזימין הנ"ל עלה אל השמים ח"י תמוז שנת תרל"ד ומנו"כ בעיר ווארשא זכו' יג"ע ועכ"י אמן:

עשר זכיות מערכה ז

מערכה ז:

מכבוד קדושת רבינו הגאון הקדוש בנגלה ובנסתר שר התורה מאיר עיני חכמים בפלפולו הקדוש כולם שתו בצמא דבריו הקדושים אשר נאמרים בחריפות גדול עד להפליא צדיק יסוד עולם מרנא ורבנא הרבי ר' יצחק מאיר זצללה"ה זי"ע מגור בעל המח' ספרים הקדושים חי' הרי"ם: פח) הנה רבינו הקדוש הנ"ל האיר פני תבל בספרים הקדושים שלו חי' הרי"מ אשר כל חכמי ישראל יגיעו א"ע ימים ולילות להבין דברי קדשו ובילדותו נתגדל אצל הה"מ הגאון הקדוש מקאזניץ זצללה"ה ולמד אצלו נגלה ונסתר והמגיד הקדוש אמר עליו גדולות ולאחר הסתלקות המגיד הקדוש נעשה תלמידו של בנו הקדוש הה"ק הרבי ר' משהלע מקאזניץ זצללה"ה והנה בתוך כך התחיל להתנוצץ על פני תבל אור רבינו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה עזב את רבו הקדוש מקאזניץ ונסע לפרשיסחא והנה הי' להרבי ר"מ חלישת דעת מזה והי' לו הרבה סיבות מבנים ר"ל וכשנפטר בנו יחידו הה"ק ר' אברהם מרדכי זצללה"ה אמר אני רואה אשר הזקן מקאזניץ עדיין אינו מחיים אעפי"כ בגודל צדקתו ואמתתו לא השגיח על כל זאת וקיבל הכל באהבה ונסע לפרשיסחא גם להלן והנה אעפי"כ שמע פעם אחת שאיזה מגדולים מתנגדים המתיקו יחד סוד לבייש את הרבי ר"מ כי התאספו יחד על נשואין שהי' בגליל קאזניץ וידעו שהרבי ר"מ יהי' שם על החתונה והם החזיקו להרבי ר"מ למעט ב"ת ולכן רצו עם פלפולים לבייש אותו וכנתוודע זאת לרבינו הקדוש הנ"ל נסע תיכף לשם והכה על קדקדם והראה להם עוצם חריפת ושהם אינם יודעים מאומה ואמר להם שהוא תלמיד

הרבי ר"מ ואז נתרשלו ידיהם ולא יכלו לפתוח פיהם ואז הרפו מהרבי ר"מ והרבי ר"מ נתן לו תודה הרבה ע"ז, מזה נראה גודל צדקתו:

פט) הנה הרב הגאון ר' בעריש מייזליש זצ"ל אבד"ק ווארשא סיפר פעם אחת לפני אנשיו אעפ"י שהוא לא הי' מתנגד על חסידים ולא דיבר מעולם על חסידים כי הוא הי' איש אמת אעפי"כ אמר שחסידים אוהבים לדבר גוזמות ואמר כך בזה"ל מי לנו גדול מהעילוי הגדול דפה ווארשא האברך ר' איטשא מאיר אשר חוץ מהחריפות שלו הוא צדיק אמת אעפי"כ אמר גוזמא היינו פ"א ישבנו יחד עמו והתחלנו לדבר מהגאון הרבי ר' יהונתן זצללה"ה והנה שיבח הוא את הגאון הנ"ל אין לשער ואין לספר עד להפליא ואמר עוד יש לנו קבלה אשר כמה שאנו רואים הגאון הנ"ל, גדלות שלו בנגלה היינו ספריו התומים וכרו"פ ועוד ספריו אשר הם חרופים עד מאוד אולם זה הי' חלק קטן מגדלות שלו בנסתר כי בנסתר הי' עוד יותר הרבה והרבה גדול מבנגלה מובן מזה האיך שהי' מחזיק להרבי ר"י ואח"כ הי' מסיים אם לא הי' להרבי ר"י רדיפות כ"כ מגדולי זמניו אשר בלבלו אותו מעט אולי הי' יכול להגיע להמדריגה של הרבי ר"ב מפרשיסחא ולפי דעת היא גוזמא גדולה כך סיפר הה"ג ר' בעריש הנ"ל והנה לפי שיטת הה"ג הנ"ל שלא דרך בדרכי החסידות הי' הדבר אצלו לגוזמא אבל באמת לפי דרך רבינו הקדוש הנ"ל לא הי' גוזמא:

ל) הנה הרב הקדוש ור' יחיאל מאיר זצללה"ה הרבי מגאסטענין נסע פעם אחת לבית מרחצאות בחו"ל וכשנסע בחזרה לביתו נסע דרך עיר קראקא והי' שם אצל הרב הגאון ר' שמעון סופר זצללה"ה ומקראקא קודם שנסע לביתו לגאסטענין נסע מווארשא לגור לרבינו הקדוש הנ"ל ושאל לו רבינו הקדוש סדר נסיעתו האיך היתה וסיפר לו הכל גם שאל לו אם נסע דרך עיר קראקא והשיב לו הן ושאל לו עוד אם היית אצל הרב והשיב לו הן ושאל לו עוד אמור לי האיך הוא בעיניך והותחל לשבח אותו מאוד מאוד ושאל לו מה ראית אצלו והשיב לו הנה כשבאתי אצלו ישבו כל הגדולי העיר קראקא ופרנסים דשם על אודות כלל העיר ועפי"כ כשראה אותי הניח אותם לישב שם והוא שימש אותי כילד כששמע רבינו הקדוש זאת אמר מכאן אין ראי' זה אינו כחו רק הורגל בזה מאביו הגה"ק בעל חתם סופר זצלל"ה ואמר רבינו מגאסטענין שבזה יהי' מתורץ לו דברי רש"י ז"ל בפ' פנחס שהקשה שם למה יחסו אחר אהרן אלא לפי שהשבטים הי' מבזין אותו ואמרו הראיתם בן פוטי הזה וכו' יהרג נשיא מישראל לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן אשר לכאורה קשה למה לא כתב רש"י ז"ל זאת לעיל סוף פ' בלק גבי המעשה עצמו כתיב וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וקשה ג"כ קושיא הנ"ל וצריכין לתרץ

ג"כ כהנ"ל ובדברי קדשו של רבינו הנ"ל ניחא שפיר מה שלא אמר רש"י שם דיחסו אחר אהרן דשם גבי מעשה עצמו אין זה מעלה דיחסו אחר אהרן דנוכל לומר אין זאת מכחו עצמו רק מכח זקינו אהרן הכהן לפיכך שפק רש"י ז"ל שם ולא פירש מאומה:

צא) הנה אאמו"ר הרב זצ"ל שמע בעצמו מהה"ק ר' נחום ישראל זצללה"ה מליפנא שהוא ג"כ הי' תלמיד רבינו הקדוש מגור הנ"ל ושמע בעצמו מפה קדשו אשר הקשה היתכן אדם הראשון שהי' יצור כפו של הקב"ה יבוא אצלו הנחש ויסיתנו לחטוא ולעבור על ציווי השי"ת ואמר בלשון קדשו ער וואלט עהם אפאטש גיגעבין ואלט ער דאך צישמעטערט גיוואהרין אלא שבא אצלו בטענה גדולה ואמר לו הלא כל סדר הבריאה היתה כדי שיהי' בחירה ביד האדם לבחור בטוב או ח"ו ברע וכיון שיבחור בטוב אז יקבל שכרו ולא יהי' נהמא דכסופא ואז יושלם ספר הבריאה ויתוקן העולם אבל כיון שלא יוטעם מעץ הדעת ולא ידע בין טוב לרע ממילא לא יהי' בחירה ולא יושלם סדר כוונת הבריאה ממילא לא יתוקן העולם ובזה הטעה אותו בטעות גדול כי אם לח שמע לו אז והי' אז הבחירה שיבחר בטוב וממילא נשלמה אז בזה סדר הבריאה ונעשה תיקון העולם והנה ראיתי בספרים. מובא בזה מרבינו הקדוש הנ"ל בפנים שונים אולם כך שמעתי מהרב ר' נחום ישראל הנ"ל ששמע בעצמו מפה קדשו נוסח זה וזה הנכון:

צב) הנה רבינו הקדוש הנ"ל בעת הנשואין של נכדו אדמו"ר בעל שפת אמת זצלל"ה אמר לו תדע בני הנה כתיב בתורה נקי יהי' לביתו שנה אחת כוונת התוה"ק בתיבת נק"י כמו דכתיב ובעל השור נקי ודרשו חכז"ל בגמרא כמו שאמר אדם יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום כך כוונת התוה"ק בתיבת נקי יהיה לביתו ואין לו שום הנאה של כלום וד"ל:

צג) הנה רבינו הקדוש הנ"ל בתחילתו הי' עשיר גדול ואח"כ אבד רכוש ואעפי"כ הוא עשה את שלו ועסק בתורה ועבודה ולא השגיח על שום דבר ושאלה לו זוגתו הצדיקת הלא ראינו שכל האנשים דואגים על פרנסה ואתה עושה את שלך תמיד בעבודת השי"ת ולא תדאג כלום על פרנסתינו מאין יהי' לנו לפרנס ב"ב אמר מהיכן תדע שאני אין דואג על פרנסה אמרה לו הרי איני רואה אותך שתדאג רק תמיד אתה עוסק בתורה השיב לה הלא אביך לקח אותי לעילו א"כ מה שאחר צריך לדאוג בשלשה ימים לפי חרופותי אני דואג זאת במנוט אחת. ושאלה לו שוב ומה חידשת עם הדאגה שלך, אמר לה ומה עשה האיש הנ"ל עם השלשה ימים דאגה שלו זה עצמי עשיתי עם הדאגה שלי במנוט אחת:

צד) בספר נפלאות חדשות מביא בשם רבינו הקדוש הנ"ל שאמר שאדם יוכל לחיות כל ע' שנים ויהי' בעל מדריגה ואי מכיון אפי' כחוט השערה בשביל עצמו לא ינצל מגהינם:

צה) עו"ש ברש"י פ' לך וכיון שיצא מלך סדום מן החמר האמינו באברהם למפרע הלא קשה להבין וכי לא ראו שאברהם ניצול באור כשדים ומביא בשם רבינו הקדוש הנ"ל דמשניצל אברהם אבינו מאור כשדים ניטל הבחירה ולאחר שנעשה נם למלך סדום חזרה הבחירה ונשאר אמונה לבד וזה תיבת והאמינו למפרע ודבריו הקדושים צריכין פירוש. ונלתיענ"ד פירוש לפירושו דהנה שאלו לי אחד מאנשי זמננו מפני מה הקב"ה אינו מעניש את הרשעים תיכף למשל אם אחד יחלל שבת ימות תיכף או אחד אוכל ביוהכ"פ יחנק תיכף בגרונו ואז היו יודעים כל העולם לירא מהשי"ת ולקיים התורה אבל כשהם מצליחים. עוד אין ממי ליקח מוסר. והנה באמת נסתר זה מאתנו ונביאים עוד שאלו מדוע דרך רשעים צלחה אעפי"כ השבתי לו לפי קט שכלי כך הנה כשהביה"מ הי' קיים אם אדם עבר עבירה הי' מתרין בו ואח"כ הי' ד' מיתות ב"ד ומלקות וא"כ הי' ירא כל איש לעבור עבירה שלא יהרג בב"ד או שלא ילקה וא"כ הי' הבחירה בקטנות מאוד. ואח"כ כשבטלו ד' מיתות הי' דין ארבע מיתות כמו שאמרינן בגמרא והי' ג"כ יראים מעונש והיו בלא בחירה ואח"כ בדורות שלפנינו הי' בושה גדולה לעבור עבירה ואם אדם עבר עבירה היו רודפים אותו בכל מיני בזיונות וביושים ממילא לא הי' בחירה וכהיום בעיקבתא דמשיחא שהשי"ת חפץ שישראל יתנהגו בדרך התורה הקדישה בבחירתם הטוב ובטלה אף דין ארבע מיתות ואף ביוש אין להם כידוע בעוה"ר אשר אף אם יעבור עבירות מכובד הוא בעיני העולם וא"כ מי שיעשה כתוה"ק ורצון השי"ת אין לו שום סיבה שיביאני לזה רק בחירתו מעצמו זה חביב לפני השי"ת כן השבתי להם וישר הדבר בעיניהם. ומעתה נבין דברי קדשו של רבינו הקדוש הנ"ל דהנה כשראו שאברהם אבינו ניצול באור כשדים הי' בדעתם שאברהם ניצול בשביל שעשה רצון הש"ית אבל ח"ו אם לא הי' עושה רצון השי"ת הי' נשרף א"כ לא הי' כאן בחירה כי הי' מוכרחין לעשות רצון קונם שלא יענשו ואם הי' מתנהגין כשורה לא הי' בשביל האמונה כי האמונה היא אם היא בלא טעם אבל כשיש טעם וסיבה לזה אין זה אמונה והנה כשראו שהמלך סדום ניצל ג"כ אף שהי' רשע א"כ ראוי שאין תלוי זה בזה ויוכל להיות רשע שיהי' ניצול ג"כ וכמו כן יוכל להיות צדיק שלא יוצל ח"ו ואם היו עובדים את השי"ת הי' בבחוריתם הטוב ועבודתם הי' מצד האמונה בלי טעם וסבה רק כגזירת השם יתברך והאמינו באברהם למפרש:

עשר זכיות מערכה ח

מערכה ח:

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הקדוש וטהור צדיק יסוד עולם גאון ישראל וקדושו מאורן של ישראל מופת הדור והדרו אשר במתיקת תפלתו הקדושה קירב מאוד את לבן של ישראל לאביהם שבשמים מרנא ורבנא וכו' הרבי ר' יחיאל זצקללה"ה זי"ע מאלכסנדר. א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' בן רבינו הגאון הקדוש מרן ר' שרגא פיבל זצוקללה"ה זי"ע אבד"ק גריצא ומאקאווי ותלמיד מובהק לרבינו הסבא קדישא מווארקי זצללה"ה ואח"כ לבנו רבינו הקדוש מוהר"מ זצללה"ה ואח"כ לרבינו הקדוש מבייאלע זצללה"ה ואחריו המשיך הוא עדתו הקדושה עד לדורי דורות:

ב) רבינו הקדוש מאלכסנדר הנ"ל עבודתו הקדושה ביראת שמים הי' אין לשער ואין לספר ותפילתו הקדושה היתה תמיד בבכי' רבה ובלב נשבר ובקול נעימה וכל השומע תפילתו הקדושה נשבר לבו לקרעים ועשה תשובה בכל לב ונפש להשי"ת ונשכח ממנו כל תענוגי העוה"ז מפני נעימת מתיקת קול הקדוש אשר היתה באמת טעם גן עדן והי' דומה למלאך ד' צבאות ומצורתו הקדושה היינו יכולים לשאוב מלא דליות עם יראת שמים מה נאמר ומה נדבר מי יוכל למלל גודל עבודתו הקדושה בתורה ותפלה אשר זאת נחמתי בעניי בעת שאני זוכר א"ע צורתו ותפילתו הקדושה ומעיד אני עלי שמים וארץ שכאשר באתי לבית רבינו הק' הנ"ל הי' נדמה לי כאלו כל הכתלים וכל החלונות מלאים יראת שמים וכולם צועקים בהתלהבות לכו עבדו את ה': ג) הנה שמעתי מבנו אדמו"ר הקדוש בעל תפארת שמואל זצללה"ה שדרך אביו הק' הי' כשצריך הי' ליסע לאיזה מקום הי' בערים הסמוכים נגיד אחד מאנ"ש והי' שולח לו הקאטש שלו עם הסוסים פעם הי' רוצה ליסע לקיטנא להה"ג זצללה"ה ושלחו לאיש הזה עבור הקאטש ולא הי' לו בביתו ונסע לאדון אחד ולקח מאתו מרכבה כבודה ושילם עבור זה שלשים רו"כ ובא בעצמו עם המרכבה לאלכסנדר ונתוודע זאת לרבינו הק' וקרא לאיש הזה ואמר לו אתה נתת שלשים רו"כ עבורי כי אתה מדמה בנפשך שאני רבי וצדיק ומה יהי' בעולם העליון אשר יתוודע לך האמת שאינני לא רבי ולא צדיק ואדרבה עוד גרוע מהכל וא"כ תתבעני לדין על השלשים רו"כ ומה אשיב לך אז והשיב לו האיש הנ"ל בחכמה מה שיהי' יהי' אך יזכה אותי השי"ת שאזכה לראות עמכם בעולם העליון:

ד) סיפר לי דודי החסיד ר' יחיאל ישעי' ז"ל מטארצשין אשר בעת רבינו הקדוש הי' רב בטארצשין וטחנו אז ברחיים קמחא דפסחא סמוך לעיר ויושיבו שם איש אחד להיות שומר ובליל ש"ק עוד קודם קידוש קרא להשמש דמתא שילך אתו להרחיים ולא הי' לו חשק לילך כי אז הי' גשם שוטף אולם הי' מוכרח למלאות רצון הרב וילכו, כשבאו להרחיים ראו שהשומר ישן וניער אותו רבינו הק' והנה זה האיש נתבהל מאוד בראותו

אמר לו רבינו אל תירא אמור נא לי זמן השינה שלך אמר לו ערך שעה וציווה תיכף את הקמח הנטחן בזה הזמן שלא ליקח אותם למצות וכשראה רבינו שכבר נתיישב השומר בדעתו נתן לו פאטש וצעק עליו ואמר לו הנה עשינו אותך שומר שתשמור אותנו מחמץ ולבסוף ישנת היתכן ונראה מזה גודל המתינות של רבינו הק' שלא צעק עליו תיכף כשהקיצו משני טעמים א' כדי שיאמר כמה זמן שישן ועוד שלא תטרוף דעתו פתאום, עוד סיפר לי דודי הנ"ל שמעולם לא לן אצלו מטבע וכשמצא מטבע קודם השינה חילק לעניים פ"א הביא לו להסנדלר מנעלים בלילה והי' מגיע לו שלשה רו"כ ולא הי' לו ליתן והלך הסנדלר לביתו בל"מ ולא הקפיד כלל אולם לרבינו הק' הי' הדבר נוגע עד דכדוכה של נפש הלאו דב"ת ובטורח רב עד חצות לילה השיג מלוה אצל אחד והלך בעצמו להסנדלר בחצי הלילה והקיץ אותו משנתו ונתן לו החוב: ה) הנה רבינו הק' הנ"ל אמר על פסוק ויעש כן אהרן שפירש רש"י וז"ל להגיד שבחו של אהרן שלא שינה וכל המפורשים תמהו ע"ז וכי זה שבח על אהרן הכהן שלא שינה מציווי השי"ת ופירש רבינו הק' כך דהנה לעולם כל התרי"ג מצות הם בשמים רוחניות רק כיון שהשי"ת רצה שבו"ד יהי' יכול לקיימם לכן והי' משלשל אותן מעולם לעולם עד שבאו לעוה"ז ונעשים גשמיים כמו תפילין ציצית ומצה וכל המצות כדי שיופל גשם לעשות אותם אולם אהרן הכהן הי' גם גופו הקדוש נזדכך והי' רוחני עד שהמנורה לא היתה צריכה להתגשם והי' יכול להדליק המנורה הרוחניות וזה שלא שינה היינו שהמנורה לא נשתנה:

ו) הנה כשהי' רב בפילץ הי' שם נגיד וחסיד אחד ושמו ר' וואלוואש וז"ל והנה הוא הי' כנגדו מעט פ"א קרה הלו שהי' פאדרייצשעק והי' לו שותפות עם פאלקאוניק ועשו מה שעשו פתאום בא ואליו הפאלקאוניק בבהלה ואמר לו כולנו אבדנו כי השיג ט"ג אשר מחר בבוקר ויבוא אחד משרי החצר על קאנטראליע וגם שלחו והסגירו את הביכער שלא יעשו שינוי שם כדרכם מאז וכאשר ר"וו שמע זאת אחזו חלחלה ורתת ופניו נשתנה ככרום ולא הי' יודע מה לעשות ונתיישב אלך להרב ואספר לו צרותי והנה רבינו הק' למד אז שיעור עם תלמידים וכאשר רבינו הק' הביט בפניו שהי' רעים מאוד שאל בו מה זאת וסיפר לו כל העובדא ותיכף רבינו הק' פסק לימודו ועשן הלולקע והלך ואיזה פעמים אנה ואנה משוטט ברעיונו הקדוש ואח"כ אמר לו אל תדאג כלום כך לביתך ותתפלל מעריב ותאכל ותישון והשי"ת יהי' בעזרך ויפג לבו והלך לביתו כי לא הי' לו עצה אחרת ובבוקר תיכף שלחו אחריו כי האדון כבר בא והי' מוכרח לילך והנה המאגאזין הי' מחוץ לעיר והנה הי' אז רפש וטיט וכולם הלכו אל המאגאזין ור"וו הנ"ל ג"כ אחריהם כשור לטבח ר"ל, פתאום נחלק האדון הנ"ל ונשברה רגלו ותיכף לקחו אותו משם וממילא

נתבטל הכל וכשראה ר"וו זאת התחיל מאז להיות נכנע לפניו ואח"כ נעשה חסיד שלו ונסע לאלכסנדר:

ז) הנה כשהי' הדבר נוגע לדת לא הי' נושא פנים לשום איש פ"א כשהי' רב בגריצא שמע שאחד מדבר בביהכנ"ס בשעת התפילה והוא הי' אז מעוטף בטו"ת וטפח לו על פניו והוא הי' הפרנס העיר פ"א הי' צריכים לבדק הביהכנ"ס מעות והי' שם דאזאר אחר ושמו ר' משה והי' בלבו על איש אחר והעריך אותו ליתן לבדק הבית חמשים רו"כ והנה לפי ערך לא הי' צריך ליתן כ"כ וקרא אותו לד"ת לפני רבינו ופסק שיתן רק עשרים וחמשה רו"כ ור"מ לא רצה לציית והפציר בו רבינו הק' מאוד וביקש ממנו הרבה שיציית ולא הועיל כלום עד שאמר לו רב דפה אני אומר לכם שבחנם דבריכם כי בשום אופן לא אציית לכם והוא מוכרח לשלם חמשים רו"כ אז נאנח רבינו הק' והכה כף אל כף ואמר מה אוכל עשות יותר ומיד באותו היום נפל עליו קורה מביהכנ"ס ונהרג תיכף ר"ל ונעשה רעש גדול בהעיר ורבינו הק' הי' ישן אז והרעש הי' גדול מאוד עד שהקיץ רבינו משנתו ואמר תיכף מה זה הרעש אולי משה זאת שמעתי מאדמו"ר הק' בנו בעל ישמח ישראל זצללה"ה שהוא עמד אצלו אז:

ח) שמעתי מפ"ק של אדמו"ר הקדוש בעל תפארת שמואל זצללה"ה איך שאביו הק' בשום אופן לא רצה לקבל עליו להיות מנהיג וגינה א"ע מאור כדרכו וישב אצלו אז אחד מן החשובים גדולים המקורבים והנה כשמעו מן רבינו הק' דיבורים הללו אז הרכין האיש הנ"ל את ראשו כאלו גם לפי דעתו לא נכון שימשוך העדה והבין רבינו הק' שזאת היא מחמת קנאה שהי' מדמה לו שאם רבינו הק' יהי' מנהיג העדה הגדולה בלי ע"ה כזאת יקבץ הון רב מהם אמר לו רבינו הק' מה תחשוב אפי' אם יפול הדבר שאהי' מוכרח ליקח המשרה זאת על שכמי עסק מעות אין זאת כי אני שונא זאת בטבע כאשר ראינו באמת אצלו תמיד ונתכרכמו פני האיש הנ"ל:

ט) שמעתי אשר בהתחלה באו איזה אנשים אצלו על ש"ק לפילץ והי' לו עג"נ ואמר להם למה באתם אלי וכי אני רבי הנה אם תשמעו לי אתן לכם עצה הנה יש בין העולם חסיד גדול אחד ושמו ר' יעקלע סאקאלאווער והוא זקן גדול ומופשט מכל תאוות עוה"ז וי"ש מאוד ובאלכסנדר יש למכור ביהמ"ד מהה"ק רפ"ה זצללה"ה לכן ניקח את הביהמ"ד ונושיב שם את ר' יעקלע הנ"ל ונעשה אותו לרבי כן עצתי הנאמנה ולא ענוהו דבר והנה תיכף אח"ז בא ג"כ זה הר' יעקלע הנ"ל על ש"ק וכאשר רבינו הק' ראה אותו נבהל מאוד ואמר לו מה זאת עשיתם אתם הטרחתם עצמיכם לבוא אלי הלא אני דיברתי כעת עם העולם ליסע אליכם ולקבל אתכם לרבי השיב לו ר' יעקלע הנ"ל בחכמה הנה אספר לכם

עובדא הנה החסיד ר' איטשא וואליער ז"ל הי' לו ידיד אחד שהוא הי' למדן ג"כ ונסעו שניהם לפרשיסחא ואח"כ נתפרדו זה ר' איטשא לווארקי וזה לקאצק לימים פנעו זב"ז והתחילו להתווכח בחסידות עד שר' איטשא הי' מנצח לחבירו שלא הי' לו מה להשיבו אז אמר לו חבירו הנ"ל הנה אתה יודע היטב שאני ת"ח יותר ממך והאיך יוכל להיות שאתה כוונת יותר טוב ממני השיב לו ר' איטשא מאי נ"מ מזה "אז איך האב גיטראפען האב איך גיטראפען" כן אני אומר כעת שאז איך האב גיטראפען האב איך גיטראפענף, בין כך הגיע זמן הימים נוראים וראה שהעולם יבואו אצלו ונתיישב וכתב מכתב להגאון מהר"ר מקוטנא זצללה"ה ולהגאון רח"א זצללה"ה בעל נפש חי' שישובו לו עפ"י ד"ת אם רשאי לקבל המשרה הזאת על שכמו מפני שהמה אוהביו והשיבו לו בכתב שאם יש אחד שראוי להורות דרך ה' לעם השם והוא אינו מקבל זאת ע"ע היא עון פלילי ח"ו וכיון ששמע זאת שוב ירא מזה האיסור ונתפייס והתחיל למשוך עדתו:

י) פ"א עשה א' מהבע"ב מהמתנגדים שלו בפילץ סיום הספר ולא בא בעצמו לבקשו על הסיום רק שלח השמש העיר אליו לבקשו ולא הי' רק לצאת ידי הבריות ובדעתו הי' שבטח לא יבוא ושאל את זוגתו הרבנית אם ילך להסיום והתחילה לצעוק עליו היתכן שעשה לך בזיון כזה שלא בא בעצמו לבקשך תלך עוד אצלו ח"ו וכן שאל לכל אחד מבניו הק' וכולם מענה א' בפיהם שלא ילך אמר כיון שאתם כולכם הסכמתם שלא אלך לבש את המלבוש ולקח אתו את השמש והלך לשם והנה כאשר בא לשם הושחרו פניו של האיש מפני הבושה ובא בהכנעה רבה ובבקשה גדולה ופייס את רבינו הק' נראה מזה גודל צדקתו וענותנותו הקדושה:

יא) פ"א בא על שבע ברכות לאלכסנדר הרב הגאון הצדיק מהר"י זצללה"ה מקוטנא ובתוך הסעודה פלפל הגאון הנ"ל בהדין דפת פוטרת כל מיני מאכל ויין פוטר כל מיני משקים הרי דשווים הם ואמאי יין פוטר כל מיני משקים בין אם דרך לשתות אותם או לאו ופת אינו פוטר רק דברים הבאים מחמת הסעודה אמר לו רבינו הקדוש אם תרשוני אומר לכם תירוץ לפי דעתי נראה כאשר אמר השי"ת בזעת אפיך תאכל לחם ניטלה להם מעט חשיבות השיב הגאון כיון שלכם מגלין תורה מן השמים אנן מה נענין בזה:

יב) פ"א כשהי' חלוש ל"ע ולא קרא את הקוויטלעך רק ציווה להניח אותם על השולחן הקדוש והנה הי' אחד מן החסידים שהי' צריך מאוד לישועה וביקש ממנו שיקרא את הקוויטעל שלו ענה לו רבינו הקדוש הרבי ר"ב זי"ע אמר שהשולחן שלו יוכל לקרוא קוויטלעך והנה הגם שהרבי אין לנו אבל השולחן הקדוש נשאר לנו:

יג) פ"א הייתי אצלו בחג השבועות והי' אז ש"ק ערב שבועות ואמר אז על ענין מרע"ה שהי' מוסיף יום אחד ומדעתו לפי דברי המדרש גבי קרבן דכתיב מיום השמיני והלאה ירצה לקרבן משל למלך שאמר לא יראה פני בלתי שיראה פני מטרוניתא תחלה כך מרע"ה ראה שישראל עוד אינם מוכנים לקבלת התורה לכן הוסיף יום אחד כדי שיהי' קבלת התוה"ק בשבת ושבת אותיות תשובה וקדושת השבת יסייע להם שיהי' מוכנים לקבל התוה"ק והשי"ת הסכים לזה:

יד) הנה אף שהי' חלוש מאוד אעפי"כ הרבה בתעניתים ב' וה' וכדומה פ"א כשהי' מתענה באתה אליו זוגתו הרבנית בצעקה גדולה בדוקא שיאכל כי הלא חלוש הוא והתורה אמרה וחי בהם וכו' ועוד הרבתה בדברים עד שלא יכול לפטור ממנה והבטיח לה והלכה והביאתה חתיכת בשר עוף שיטעום ורצתה להמתין עד שיטעום ואמר לה תוכל לילך נכי אני צריך עוד להמתין מעט והלכה מאתו והלך והעמיד אותה על השאנק ובל"ב שכחה הרבנית מזה ואחר איזה שעות מצאו שאלה בהעוף הנשאר והיתה טריפה והי' להם צער גדול מזה ולא ידעו מה לעשות אם לומר לו או לאו ונתיישבו ולאמור לו והנה כשהתחילו לדבר הרגיש תיכף ואמר אל תדאגו כי לא נגעתי כלום וח"ו ותיכף לקח את הבשר מהשאנק והראה להם:

טו) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' פ"א בטשעכינאווי והי' דר שם דודי החסיד ר' ישראל יצחק ז"ל והי' חולה מאוד ר"ל והזכירו אותו לפניו ולא ענה תשובה ברורה וכשרבינו הקדוש נסע משם הי' שם חסיד ונקרא ר' יעקל איטשא ראדעס ושתה יי"ש ונעשה שמח והניח א"ע לפני הסוסים ולא הניח לרבינו הק' ליסע ושלח אליו כ"פ שירף מזה והוא באחת שלא יניח לרבינו ליסע עד שיבטיח שידידינו ר' ישראל יצחק יהי' לו רפואה וקרא לו רבינו הק' והביט בפניו ואמר באמת דבר הגון ונאה היא להיות כ"כ במסירת הנפש עבור ידידו אולם עוד יותר נאה ויפה הי' שזה הי' מחמת עצמו לא מחמת יי"ש ולדודי הי' רפואה וחי' עוד ערך שלשים שנה:

טז) הנה הרבינו הקדוש הנ"ל אמר על מאמר חכז"ל פרק תפלת השחר ת"ר המהלך במקום גדודי חיות ולסטים מתפלל תפלה קצרה וכו' עשה רצונך בשמים ממעל וכו' ופירש רש"י ז"ל במקום שאין שם חטא ואמר דאם אדם מלוכלך ח"ו בעונות ופשעים ומכל חטא נברא מלאך משחית ר"ל וזהו המהלך במקום גדודי חיות ולסטים ומתייאש ח"ו לעשות תשובה כי אינם מניחים לו וסובבים אותו אז העצה לזה שישליך א"ע למקום גבוה וזה שפירש רש"י ז"ל במקום שאין שם חטא ששם אין רשות להם לכנוס ואם יחשוב מה אני ומה חיי מלוכלך בעונות לבוא למקום גדול וקדוש כזה אל יאמר כן כי

אין לו עצה אחרת לע"ע וכמו למשל מן שרודפים אותו לסטים ורוצים להרגו והוא בורח מהם ורואה מרחוק פלטין של מלך אף שאדם זר אינו רשאי לכנוס בהיכל המלך בלא רשות מ"מ מה יוכל עשות הלא סכ"נ היא ואולי ירחם עליו המלך כן ממש בזה שבורח לקדושה העליונה לפני מההקב"ה אף שאינו כדאי וראוי לזה ואז ירחם עליו השי"ת ויקבלנו ואז יעשה תשובה על חטאיו כראוי:

יז) סיפר לי ר' חיים טרעמביצער שהי' כותב ביער שם והי' ערב סוכות בגריצא בעת שהי' רבינו הקדוש רב שם והי' לו אתרוגים למכור והלך להרב ליקח אתרוג והי' לו קאסטען חתום והי' מושכין אתרוגים בעד ג' רו"כ ורבינו הק' אמר שכולם כשרים ור' חיים הנ"ל ג"כ משך אתרוג בעד ג' רו"כ ולקחו כך מכוסה ואף לא הביט בו כי מאי נ"מ כיון שהרב אמר שכולם כשרים פתאום בא אליו השמש שהרב קורא אותו והלך להרב ואמר לו תדע חיים שבטעות הנחתי בתוך האתרוגים הנ"ל אתרוג שהייתי מחזיק אותו לעצמי לכן אבקשך שתתן לי חזרה זה אתרוג ואתן לך אתרוג ג"כ מובחר ולא רצה שוב אמר לו שיתן לו בחנם אתרוג מהודר וג"כ לא רצה עד שאמר לו שיתן לו אתרוג בחנם ועוד יתן לו עשרה רו"כ ובשום אופן לא רצה אמר רבינו מה אוכל עשות יותר ור"ח הנ"ל נסע לביתו וסיפר לשותפו כל העובדא ואמר אם הרב מגריצא כך חפץ ליתן עבורו והחזיק אותו לעצמו א"כ הצלחה שלנו גדולה מאוד שזכינו לאתרוג כזה בעד ג' רו"כ וביו"ט שחרית כשלקחו האתרוג לברך הי' הפיטם נתלש ממנו ואז תיכף הבינו שזה הי' מהקפדת הרב ואז הי' להם עג"נ הרבה במה שלא מילא בקשת רבינו הק' עם זה האתרוג:

חי) הנה הרב החסיד המפורסם ר' לוי יצחק זצ"ל רב מזדונסקאוואליע הי' פ"א באלכסנדר ואמר לרבינו הקדוש אספר לכם מעשה פלא ואומר לכם מקודם בתורת עדות ששמעתי בעצמי מפי רבינו הקדוש ממאגעלניצא זצללה"ה ששמע בעצמו מזקינו המגיד הקדוש מקאזיניץ זצללה"ה אשר רבינו הקדוש הרבי ר' מיכלע זצללה"ה נפטר בעש"ק לעת ערב וציווה שהעולם יבואו להשלחן בזמן הג' סעודות וכן הוה וההר"מ ישב א"ע על המטה בג' זמנים הנ"ל ענה לו רבינו הקדוש מאלכסנדר לכם הוא פלא ולי אין זה פלא כי אאמו"ר הגה"ק זצללה"ה אמר לי שהצדיקים הראשונים אמרו על רבינו הק' הרבי ר"מ שלא הי' בר נש, [הנה שמעתי אשר רבינו הק' הרר"מ הנ"ל נפטר בשבת לכן לפלא לי זאת]:

יט) פ"א הי' אצלו שבת הרב הגאון הצדיק בעל נפש חי' זצללה"ה וביקש רבינו הק' אותו על מלוה מלכה והבין רבינו הק' שקשה לו לאכול ואמר לו רבינו הק' אתם אין אוכלים סעודת מלוה מלכה א"ל לאו כי קשה לו לאכול אז אמר לו רבינו הק' אספר לכם עובדא

הנה הרב הגאון הצה"ק ראי"ה מאפטא ומעזבוז זצללה"ה לא הי' אוכל סמ"מ אך בנו הה"ק רי"מ זצללה"ה אכל סעודת מ"מ בחברת חסידים ודירתו הי' למעלה מאביו הק' והנה כדרך החסידים נזדמן שרקדו שם ועשו רעש פתאום בא אליהם אביו הק' ואמר לו איטשא מאיר לעב בשעה שאני רוצה לפוש א"ע מש"ק אתה מביא אליך חסידים שירקדו על ראשי וכשמעם זאת גמרו הסעודה בחשאי אח"ז בא עוד הפעם אביו הקדוש אליהם ואמר לו איטשא מאיר לעב הנה דוד המלך ע"ה הי' אצלי ושאל לי מפני מה שאני מבטל ומונע שמחת החסידים במלוה מלכה שלו לכן כאשר נהגת ע"ע כן תעשה להלן ותשמח עם החסידים כמקדם כן סיפר לו רבינו הק' בשם אביו הגה"ק הר"פ זצללה"ה כשמוע הגאון הנ"ל זאת אמר כיון שכן אי"ה מכאן ולהלאה אהי' נזהר בסעודת מלוה מלכה:

כ) הנה שמעתי מהרב הגאון החסיד ר' שמחה אובערבאם שי' מלאדו איך שהוא נסע פ"א עם רבינו הקדוש לבתי מרחצאות וכשנסעו חזרה לביתם נזדמן להם ללון בעיר שלא הי' רק האטעל של עכו"ם ולקחו שני חדרים א' עבור רבינו הק' וא' למטה עבורם וציווה להשמש שינקה החדר שלו וגם הי' לו כו"כ שלו ורבינו הקדוש שכב עצמו לישן והם הלכו למטה בחדרם פתאום שמעו קול פסיעת רבינו הק' והלך בנו אדמו"ר הק':

בעל ישמח ישראל זצללה"ה למעלה לראות מה זאת אמר לו רבינו הק' לא אוכל לישן אמר לו בנו הק' הלא. עיף אתה מאוד ובבוקר צריכין ליסע א"כ בע"כ צריך אתה לישון לפוש א"ע מטורח הדרך ויפצר בו מאוד ושכב עוד א"ע על מטתו אולם כאשר רק הלכו ממנו שוב קם ממטתו והלך בנו הק' הנ"ל פ"ש ואמר לו בצער גדול היתכן למה אתה עושה כן לצער אותנו זה כמה וכי אתה רוצה להיות חולה ח"ו וביקש מאוד שישכב לישן השיב לו רבינו הק' ומה אוכל עשות אשר בשום אופן לא אוכל לישון אמר עוד רבינו הק' נלך ונחפש אולי נמצא איזה דבר שעי"ז לא אוכל לישון ויבוקש הדבר וימצא אשר ש"ו מונח תחת התנור וישליכו אותו תיכף החוצה אז אמר רבינו הק' להם מה הייתם רוצים ממני וכי כאשר זאת נמצא בהחדר וכי הי' אפשרות שאישן ותיכף שכב א"ע במטתו ויישן:

כא) הנה דודי הה"צ זצ"ל מראדזינאווי לעת זקנתו הי' מוטל במטתו איזה שנים מפני גודל חלישותו והנה פ"א קודם שבועות נחלה מאוד וכתב לבנו החסיד המופלג ר' אבלי ז"ל שהי' דר בלאדז שיסע עבורו לאלכסנדר השיב לו רבינו הק' הי' לי חשק שיבוא לפה על חג השבועות וכך תכתוב לאביך וכן הוה שבא לאלכסנדר על החג וגם אני הייתי שם והייתי משמש לו והעולם שמחו אתו מאוד שלא ראו אותו איזה שנים כי הוא הי' איש שמח פ"א אמר לי בוא עמי להרבי ונכנסתי עמו לרבינו הקדוש וראיתי שרבינו הק'

עשה לו הידור מעט ואמר לו בשמחה ראדזינאוועד רב מה אתם עושים הלך דודי אצלו בסמוך ובכה לפניו מאוד ואמר לו רבי הלא אני הי' ידיד נאמן לאביכם זצ"ל לכן אבקש מכם שתקחו אותי על עצמכם [אויף אייערע פלייצעם] כן חזר כמה פעמים אמר לו רבינו הק' וכי אני איני יודע הידידות שלכם והוא בכה בכי' רבה כנ"ל אז אמר לו רבינו הק' ראדזינאוועד רב הרפו מזה כי טוב מאוד ואחז אותו בידיו הקדושים וא"ל עוד הפעם טוב מאוד ואמר לו עוד הנה הרב הקדוש בעל התניא הי' פראקטיקאנט בחסידות וגם אני ב"ה מעט פראקטיקירט ונתוודע לי שתורת אמת בפיו הקדוש הוא הקדוש אומר אשר כשאירע לאדם שטרוד ויש לו עג"נ מעניני עוה"ז פתאום נופל בלבו הרהור תשובה ידע שעצת יצה"ר הוא להביא אותו לעצבות ח"ו והעצה לזה יבקש לעצמו שמחה ואם ישאל לנפשו לשמחה מה זו עושה וכי למדתי היום כ"כ בטוב או התפללתי בטוב לא יחקור על זאת רק אב"ע שמחה וכשיהי' בשמחה אז יש פנאי להתיישב ואז נשקט דודי הרב זצ"ל ואח"כ ציווה רבינו הק' למשמשו שיביא לו כוס יין טוב אח"כ ראה רבינו הק' אותי א"ל יש לכם משמש טוב ואתם דודו משני צדדים כי כן הוה, ואחר החג נסע לביתו ושל"ח בזמן לא כביר מזה הנסיעה:

כב) הנה כאשר רצה לנוח מעט בל"א "אפ ריהען' הי' עוסק בתורה ותפלה זאת היתה המנוחה שלו כמ"ש כי הם חיינו והנה פ"א כשנסע לטריסק דרך ווארשא והי' שם עמו הרבה חסידים בהוואקזאל שבאו ללותו אמר רבינו הק' אני צריך ליסע כל הלילה ואין לי כח כלל אם הי' באפשר שאלין על הדרך מה טוב הי' וזה הי' בלילה והי' שם החסיד המנוח ר' ישראל דאמב ז"ל מאשעצק אמר אם רבינו רוצה יוכל ללון אצלי כי מהסטאצייע לאשעצק ששה ווייארסט והסכים לזה ונסעו לאשעצק ובאו בשעה 12 בלילה לאשעצק ונתן לו חדר מיוחד לנוח ושיישן שם אולם לא כמחשבותם הי' כי רבינו הקדוש לקח ספר ולמד בהתלהבות נוראה ובמתיקת קולו הקדוש עד שעה שהלך לישן מעט ובין כך נתפשט הידיעה אשר רבינו הקדוש מאלכסנדר הוא באשעצק והנה בבוקר הי' הרחוב מלא מעגלות שבאו מערים הסמוכים ור' ישראל הכין סעודה גדולה ורבינו הקדוש הלך להביהמ"ד להתפלל ונאספו כל העיר והי' שם איש פשוט ואמר שמעולם לא בכה אף בימים הנוראים ואף כשח"ו הי' לו איזה צער כי הי' לבו כלב האבן רק בפעם הזאת כששמע את תפילת רבינו הקדוש מאלכסנדר הי' בוכה מאין הפוגות ולא הי' יכול עוד להתאפק: כג) וכעין זה סיפר לי החסיד המנוח ר' שמואלקא קאסאווער ז"ל אשר הוא הי' דר בזאווייערצשא והי' אצל סוחרי יער פ"א בא רבינו הקדוש מפילץ לשם במוצש"ק על סעודת מלוה מלכה ויען שר"ש הי' דר לבדו שם בלא ב"ב לכן אמרו

שרבינו הק' ילין אצלו והנה בנו הה"צ ר' בצלאל יאיר שליט"א הי' ג"כ עמו והי' עוד ילד ולר"ש הנ"ל לא הי' לו רק שני מטות והכין מטה אחת עבור רבינו הק' ומטה אחת עבורו ועבור הילד וכשבא רבינו הק' אמר שאינו רוצה שישכב בנו הילד עם ר"ש ולקח את הפיטער שלו ועשה משכב עבור בנו הילד לבדו והלכו לישון אולם רבינו הק' לא שכב כלל על מטתו רק לקח איזה ספר או ס' תהלים בידו והלך אנה ואנה בהחדר ואמר כך בהתלהבות נוראה ובהתעוררת רב כדרכו ור"ש שכב על מטתו ושמע כ"ז ונשבר לבו לקרעים וזה הי' בערך שעה או יותר פתאום שמע שאמר לעצמו אוי ואבוי אין לי כח כלל ונפל על המשכב וישן כך ערך רבע שעה וחטף א"ע וקפץ מן המטה ברעש גדול וצעק "גיוואלד" מה עשיתי שכבתי עצמי לישון! והתחיל מחדש ללמוד ולהתפלל שוב באמצע אמר אוי ואבוי אין לי כח כלל ונפל למשכב וחטף א"ע הכל כמקודם וזה הי' איזה פעמים בלילה עד קודם שהאיר השחר ושוב לא שכב כלל על מטתו זה היתה סדר השינה שלו:

כד) פ"א היתה אמי הרבנית ע"ה חולה ל"ע והזכיר אותה אאמו"ר הרב זצ"ל לפני רבינו הקדוש הנ"ל ואמר לו בהלשון קדשו הנה חכז"ל אמרו במתניתין דהבעל חייב ברפואתה ואמר ע"ז מורי אדמו"ר הזקן הק' מווארקי זצללה"ה דהפשט היא דהבעל צריך להתפלל עבורה להשי"ת וצריך להבין כוונתו הקדושה ונראה דלכאורה איך יעיז אדם להתפלל להשי"ת על אחר איך שהוא בעצמו מלוכלך בעונות ופשעים אולם נראה דאם מלך אחד שולח מכתב ע"י שליח למלך אחר אף אם השליח אינו הולך בבגדים נאים לא יקפיד המלך ע"ז ואין צ"א בהשליח כי הלא עיקר הוא המשלח וזה כוונת רבינו הקדוש כיון שחכז"ל ציוו אותו להתפלל עבור אשתו הוא רק שליח וחכז"ל הם המשלחים ממילא יוכל להתפלל ופשוט בברכת רפאינו בשמ"ע צריך להתפלל עבורה וממילא בושה היא שלא לכוון בשאר הברכות רק בברכה זו הצריכה לו ובוודאי מכוון בכל הברכות ובפרט בברכת השיבנו מקודם ומכוון לשוב בתשובה שלימה לפני השי"ת וכיון שכן בוודאי תוושע אשתו עם רפואה שלימה עכלה"ק ומיד נתרפאה אמי ע"ה. ובשם הרב הג' וכו' מו"ה ר' אלעזר אייבישיטץ שי' אבד"ק סטעדין שמעתי שגם הוא היתה לו כזאת לפני רבינו הקדוש הנ"ל ואמר לו ג"כ כהנ"ל והוסיף עוד רבינו הקדוש בזהל"ק רבינו הקדוש מווארקי הי' לו מוח ברזל וכיון שכך אמר, המארי מתניתין בבירור כך כוונו והנה אחר הסתלקות רבינו הקדוש חזרה אמי ע"ה לחולי זה ר"ל ונסע אאמו"ר הה"צ זצ"ל לבנו רבינו. הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה והזכיר אותה לפניו וסיפר לו כל הנ"ל ואמר עוד הנה כל ימי חיי אביכם הקדוש לא ידעה עוד מזה וכהיום חזר לה משמע מזה לפי

שאתם כעת מנהיג צריך להיות לי גם חתימת ידכם ע"ז והשיב לו כך בבדיחותא בזהל"ק "יא יא איך שרייב אינטער" ומן אז והלאה לא ידעה עוד מזה הרי גדול כח הצדיקים:

כה) הנה הבאתי לעיל במערכה ג' סעיף ד' שרבינו הקדוש הזקן מווארקי זצללה"ה הקשה על מה שסיבב השי"ת שיצחק אע"ה בירך את יעקב אע"ה בבחי' עשו ואמאי לא בבחי' יעקב ותירץ שאילו הי' הברכות בבחי' יעקב לא הי' הברכות יכולין לחול אלא כשהי' בבחי' יעקב לכן סיבב השי"ת שיברך אותו בבחי' עשו ועכ"פ לא גרועים מעשו והנה רבינו הקדוש מאלכסנדר הנ"ל הציע זאת לפני הה"ק והצדיק ר"י זצללה"ה מראדזימין והקשה ע"ז הא רש"י ז"ל פירש שם וכן איתא בזוה"ק ויתן לך האלקים בדין אם יהי' ראוי לכך וכו' עיי"ש ומביא בספה"ק ישמח ישראל שרבינו הקדוש השיב לו כך עיי"ש באריכות ותוכן כוונתו הקדושה שמתחילה בירך יצחק אע"ה על אופן כזה אולם אח"כ כשבא עשו וראה יצחק אע"ה שבירך את יעקב והבין שרצון השי"ת הי' כך כי ע"י המטעמים והיין הומשך חדוה מלמעלה כמבואר בזוה"ק ועוד ואברכהו שהי' שגורה הברכות בפיו ובודאי נתקבלה למעלה וגבי עשו ראה גיהנם פתוחה מתחתיו מוכח מזה שרצון השי"ת שיברך את יעקב והי' זאת תמי' לו כקושיא הנ"ל למה סיבב הקב"ה כך וע"כ כתירוץ הנ"ל לכן אמר גם ברוך יהי' כדי שיחולו הברכות אף בבחי' עשו ומה מתקו דבריו הקדושים להצדיק את הצדיק יסו"ע סבא קדישא מווארקי זצללה"ה זי"ע:

כו) עו"ש בספה"ק הנ"ל הביא מרבינו הקדוש מוהר"מ מווארקי זצללה"ה שאמר על פסוק והנה איל אחר "אנאנדערער איל' ודבריו הקדושים צריכים ביאור ופירש רבינו הקדוש מאלכסנדר הנ"ל שא"א ע"ה הי' במדריגה זו שכל אבריו הי' מקודשים כמקדש מעט כסא להשראת השכינה וכו' ומרוב אהבתו אהבה עזה לד' כשרצה לעשות לו נ"ר ולהעלות בנו ע"ג העקידה כמו שנצטוה לא הי' נחשב אצלו אהבת הבן למאומה והי' נחשב בעיניו כאילו הוא ג"כ איל וז"ש בקדשו רבינו זצללה"ה זי"ע אנאנדערער איל' ע"כ לה"ק:

כז) הנה שמעתי מפי קדשו של כ"ק מרן שליט"א מאלכסנדר מזקינו רבינו הקדוש הנ"ל היות שהרב הגאון הצדיק ר' חיים אלעזר וואקס זצ"ל אב"ד קאליש ופיעטרקוב הי' דרכו תמיד לשלוח אתרוג לרבינו הקדוש הנ"ל פ"א שלח לו אתרוג הדר ולא הוטב בעיני כ"ק רבינו הנ"ל ושלחו לווארשא אחר אתרוג וג"כ לא הוטב בעיניו וזה הי' קודם יוהכ"פ וקרא למשמשו החסיד ר' יצחק ליב ז"ל וציווה לו שיסע לפיעטרקוב עם זה האתרוג ויאמר להרב שלא ישר בעיני ואבקשו שישלח לי אתרוג אחר כשבא המשמש לפיעטרקוב הי' להרב זצ"ל עג"נ גדול מאוד כי לא הי' לו אתרוג אחר טוב מזה לשלוח לו ולא הי' יודע

מה לעשות ואמר עצה אחת יש לי הנה שלחתי להרב מזדונסקא. וואליע ג"כ אתרוג הדר רק שהי' לו נקודה אחת קטנה עליו וכתב לי הרב הנ"ל שהנקודה חלפה ממנו ואם כך אין אתרוג הדר ומפואר מזה לכן אני בעצמי ואתה ניסע שנינו להרב משם ובטח הרב לא ישיב פנינו ויתן האתרוג עבור הרבי וכן עשו ושכרו את הפאסט ונסעו תיכף ובאו לוואליא בשעה 2 בלילה לערך והרב הי' ישן והקיצו אותו ויהי כאשר ראה אותם ויבהל מאוד כי לא ידע מה זה שפתאום בלילה בא אליו הרב מפיעטרקוב עם המשמש מאלכסנדר ויספר לו הה"ג מפיעטרקוב את מטרת ביאתם ושמבקשו מאוד ליתן האתרוג עבור הרבי מאלכסנדר והנה בשמעו זאת נעשה עצב כי הי' לו עג"נ ליתן האתרוג ושלא ליתן ג"כ הי' קשה עבורו להשיב פני הרב מפיעטרקוב ובפרט עבור הרבי מאלכסנדר ונתיישב ונתן להם האתרוג וכאשר ר' יצחק ליב משמש הביא האתרוג לרבינו הקדוש וכאשר דרך רק על מפתן ביתו אמר לו רבינו הקדוש עוד קודם שראה אותו בזה"ל איזה מרה שחורה הבאת לתוך ביתי הגידה נא לי מה שהי' בדרך וסיפר לו כל העובדא הנ"ל השיב לו רבינו הקדוש למ"ל זה המרה שחורה תיסע תיכף לוואליע ותחזור לו חזרה האתרוג וכן עשה והנה יוהכ"פ ממשמש ובא ועדיין לא הי' לו אתרוג והי' להם עג"נ מזה פתאום קרא לבני אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה ואמר לו תדע בני מה שאני אומר לך הנה הדרך הי' שהרב מקאליש הי' שולח לי קעסטיל אתרוגים לתלות אותם בהסוכה שלי אעפ"י שהאתרוגים הללו אינם מהודרים כמובן אעפי"כ נחפשה בהקעסטיל שם אולי נמצא שם איזה אתרוג עבורי והנה כשפתחו את הקעסטיל מצאו אתרוג אחד בתוכם ואמר בזהל"ק הנה זה הוא ולקח האתרוג והי' משבח ומפאר אותו מאוד כאילו אין למעלה ממנו ושמח מאוד עמו ובעיני כולם הי' זה מאוד לפלא כי בעיניהם לא הי' הדר כ"כ והנה בחוהמ"ס בא הרב הג' והחסיד ר' שמחה אובערבאם שי' מלאדז אמר רבינו הקדוש לבנו הק' הנ"ל הנה תראה לר' שמחה את האתרוג ההדר שלי והבין בנו הקדוש הנ"ל שבטח לא יהי' ישר בעיני ר' שמחה לכן לא רצה להיות שם ונשמט מהחדר וכשראה ר' שמחה והביט בהאתרוג הבין רבינו הקדוש שתמי' בעיניו כי איזה הדר הוא אמר לו רבינו הקדוש שמחה אתה מבין על האתרוג הלא אתרוג מרומז על לב וכי אתה מבין על הלב ושתק ולא דיבר כלום כי הבין שבטח כוונה קדושה הי' לו בזה האתרוג שראה ברוח קדשו שאתרוג זה הוא עבורו ומעשה פלא היא, ומפי הרב הגאון החסיד מפורסם ר' יצחק מאיר שליט"א אבד"ק אלכסנדר גיסו של מרן הקדוש שליט"א שמעתי שרבינו הקדוש הנ"ל שיבח א"ע ואמר שיש לו הצלחה שהוא זוכה

תמיד לאתרוגים מהודרים וכשהביאו לו אתרוג לא הביט בו עד אחר הסליחות י"ג מדות ואמר עוד שבדמעות השלש עשרה מידות מרחיצין את הפלעקין מהאתרוג:

כח) עוד שמעתי מפי כבוד קדושת מרן שליט"א פעם אחת כשהי' זקינו רבינו הק' הנ"ל ביער בלאטי ובא שליח מאלכסנדר שבתו פייגילעט היא מקשה לילד והודיעו לבנו אדמו"ר הק' בעל ישמח ישראל שיזכיר אותה לפני אביו הקדוש ויען שלא הי' רוצה לצער את אביו הקדוש שהי' חליש מאוד שהה מעט וב"כ באו עוד ממקשה לילד מאיש אחר והלך לאביו הקדוש והזכיר אותה וזלגו עיניו דמעות מה שלא יכול להזכיר את אחותו ולא יכול להתאפק ואמר לבסוף תהי' מתפלל בעד חבירך והוא נענה תחילה ותיכף הבין רבינו הקדוש יאמר א"כ בתי פייגילע היא מקשה לילד א"כ ניסע תיכף העירה ונסע עם שני בניו הקדושים ובאמצע הדרך אמר לבנו אדמו"ר הק' בעל תפארת שמואל זצללה"ה הנה אנחנו נעמוד פה ואתה תיסע העירה ותראה מה נשמע שם ותיכף תבוא חזרה ואנחנו נעמוד בפה ונחכה על ביאתך וכן הוה כשבא בנו הק' הנ"ל לבית היולדות שמע שהדאקטיר לקח הילד ממנה ואמר שעבור היולדת מקבל אחריות שתהי' חי כששמע זאת תיכף נסע חזרה וסיפר לאביו הק' זאת ואמר לו תיסע עוד הפעם ותשאל את אחותך היולדת אם רוצית בדווקא אבוא העירה ותביא לי תשובה אז השיבה לו למה לאבינו הקדוש לבוא אצלי כיון שטוב לו יותר שם בהיער וזה רצונו הק' גם זה רצוני והנה התינוק ג"כ חי ב"ה ובא אל אביו הק' בבשורה טובה הזאת אח"כ אמר רבינו הקדוש לבנו רבינו הק' בעל ישמח ישראל הנה ראיתי בפניך שאתה בשמחה הבנתי בזה שבודאי ב"ה כל טוב:

כט) עוד שמעתי מכ"ק שליט"א אשר זקיני רבינו הקדוש הנ"ל פ"א איחר מאוד ולא רצה לאכול סעודת שחרית וכאשר הפצירו אותו מאוד שיאכל אמר שאינו יכול לאכול עוד והוא מוכרח להמתין עוד והנה היום רד וב"ב שידעו שהוא חלש מאוד לא הניחו אותו שלא לאכול והי' מוכרח לאכול וכהתימו לאכול בא אליו הגאון הצ' ר' חיים אלעזר וואקס זצ"ל אבד"ק קאליש ופיעטרקוב וכאשר ראה אותי אמר לו קאלישער רב הנה המתנתי עליכם כמעט כל היום עם סעודתי וב"ב לא הניחו אותי עוד להמתין ויש לי עג"נ שלא נוכל לסעוד יחד ובלילה אין דרכי לאכול חוץ משבת ויו"ט ומוצש"ק אולם ת"ח הוא בחי' שבת לכן אעשה לכבודכם סעודה בלילה ואמר לו הגאון הנ"ל בזה יהי' ניחא המדרש פליאה דאיתא מעולם לא זזה שכינה מישראל אפי' בשבת של חול שהוא פלא מה היא שבת של חול והוא דהנה איתא כל הנהנה מסעודה שת"ח מסובין בה כאילו נהנה מזיו השכינה ואם יזדמן שאחד אינו ת"ח ורק השני מחזיק אותו לת"ח וזה

הוא שבת של חול אעפי"כ השכינה הק' שורה כי הלא כוונתו לטובה השיב לו רבינו הק' כיון שאתם בגודל עניוות כל כך אתם באמת ת"ח כמ"ש בקרא שפרעה אמר אל יוסף אחרי הודיע וכו' אין נבון וחכם כמוך היינו שראה שיוסף ענו מאוד שאומר בלעדי אמר לו אין נבון וחכם כמוך:

ל) עוד שמעתי מכ"ק שליט"א בעת שפתאום נחלה מאוד זקינו רבינו הקדוש הנ"ל ביער בלאטע והי' אז באמצע הלילה ונסע בנו מרן הקדוש בעל תפארת שמואל זצללה"ה להביא דאקטער ובנו מרן הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה נשאר אצלו אמר לבנו הק' הנ"ל אם תראה שלא טוב היא תקרא לפני הי"ג עקרים והבין בנו הק' האיך שהוא מחזיק א"ע אמר לו אבי יקירי ח"ו אין הדבר כמחשבתך הזה ח"ו אל יעלה בלבך ח"ו כזאת ושאל לו רבינו הק' אח"כ מהיכן אתה היית בטוח כ"כ שלא יהי' רע השיב לו בנו הק' הנ"ל הלא ידוע דברי הרבי הקדוש מלובלין זצוקללה"ה זי"ע שאמר על פסוק עד אנה תסתיר את פניך וכו' עד אנה אשית עצות בנפשי מתי יוכל להיות הסתרת פנים ח"ו כאשר יש עוד עצה אבל כשאין שום עצה אזי מוכרח השי"ת בעצמו להושיע וכאן ביער בלאטי באמצע הלילה ואין דאקטער ואין שום איש ידעתי אני בבירור שלא יהי' ח"ו רע בהיער ובי"כ בא הדאקטער והלך בנו רבינו הק' בעל ישמח ישראל ועמד א"ע בין האילנות ובכה מאוד ואמר רבש"ע וכי זה יהי' כבוד שמים שאלכסנדר'ר רבי יסתלק ח"ו בכפר בלילה באין שום איש ועזר השי"ת והי' לו רפואה וחי עוד ד' שנים:

לא) עוד מכ"ק שליט"א שרבינו זקינו הקדוש הנ"ל שאל פ"א להחסיד ר' ישראל יצחק טארצשינער ז"ל אם הוא זוכר אותו מווארקי אצל אדמו"ר הקדוש הזקן זצללה"ה כי ר' ישראל יצחק ג"כ הי' אצלו והשיב לו שזוכר אותו אשר פעם נפל רבינו הק' בחלשות ר"ל וראי הנ"ל "האט עהם גמינטערט" השיב לו רבינו הקדוש אמת הדבר ושאל לו אתה ידעת סיבת החאלעשין שלי ולא הי' יודע אמר לו רבינו שהוזכר מה שהובא בספרים הקדושים שראיית פני רבו היא סגולה ליראת שמים לכן התחיל להסתכל בצורת פני רבו הקדוש ונתעלף מחמת גודל מתיקות ואמר כך בזה הל"ק "אוי וויא אבטעמט חאלעשין איז דאס גיוועזין":

לב) שמעתי בעת שרבינו הק' הנ"ל רצה לשדך את בנו הה"צ ר' בצלאל יאיר שליט"א עם החסיד המפורסם ר' צבי פלאוונער ז"ל קרא את מחותנו ר"צ הנ"ל ואמר לו הדרך היא אצל שידוך מספרים היחוס לכן אספר לך שבעת שאדמו"ר הקדוש הרבי ר"ב זצללה"ה זי"ע רצה להשתדך עם אאמו"ר הגה"ק זצללה"ה עם אחי הקדוש ר' לוי יצחק זצללה"ה שנעשה באמת חתנו ושאל רבינו הרבי ר"ב לרבו הוא הרבי הקדוש מלובלין זצללה"ה

זי"ע אם לעשות זה השידוך והשיב לו הנה הייתי מביט בו בכל הדורות עד אברהם אע"ה ולא הי' בו בכל הדורות שלו שום שמץ פסול ח"ו לכן תעשה זה השידוך כן סיפר לו רבינו הקדוש הנ"ל:

לג) הנה שמעתי אשר רבינו הקדוש בעת שהי' בפילץ חלתה זוגתו הרבנית ז"ל וגם חסיד א' בשמו ר' נטע ג"כ הי' חולה צ"ע פ"א במוצש"ק אמר רבינו הק' לבניו הק' שרצונו ליסע להכפר הסמוך ולאכול שם סעודת מלוה מלכה וציווה ליקח עמם כל הסעודה שיאכלו שם והם לא הבינו כוונתו הקדושה בזה ויען שהי' אז קור גדול והנה הה"צ ר' בצ"י שליט"א בנו הי' עוד ילד אז ורצה דוקא לנסוע אתם ורבינו הק' ביקש אותו שישאר בביתו והוא לא רצה בשום אופן רק ליסע עמם אמר רבינו הק' לא אסע כי ליקח אותו עמי אני ירא מפני הקור ולהשאיר אותו ירא שלא יבכה והי' לו רחמנות עליו ואמר שיסע למחרת ולמחרת בבוקר אמר שיסעו עוד קודם התפלה ושיתפללו שם ואח"כ נתיישב שיתפללו בביתם ושיסעו אחר התפלה והם לא הבינו כל הענין הפלא הזה אמר לו בנו רבינו הק' בעל מ"י הנה אני רואה שבדוקא אתה רוצה ליסע מביתך א"כ למ"ל ליסע לכפר הלא הקור גדול והיום קצר ומה נעשה שם בפרט בלילה לכן מוטב ליסע לעיר וואלבראם הסמוכה ומלאה יהודים השיב לו רבינו הקדוש הלא לוואלבראם הדרך ערך שני פרסאות או יותר וא"י אם אמך הרבנית תרצה בזה שאפע דרך רחוק לכן לך ושאל אותה אם תסכים לזה ניסע לשם והלך בנו הק' הנ"ל ושאל לאמו הרבנית זלה"ה וסיפר לה כל העובדא מאביו הק' והשיבה לו מאי נ"מ לי כיון שרוצה בדוקא לנסוע יוכל ליסע אפי' לוואלבראם כן הוה ונסע לוואלבראם, ובאו שם קודם מנחה ונאספו שם עולם ליתן שלום לרבינו הק' ובתוכם בא זקן אחד מו"צ דשם והתנצל א"ע מאוד לפניו יען שהוא משיא בתו ואין לאל ידו לגמור הנשואין כי הוא בדחקות גדול והבטיח לו שיעשה לו טובה והשתדל תיכף לקבץ עבורו מעות אצל האנשים שהיו שם וביניהם הי' איש אחד פשוט מאוד וגביר והזכיר חולה ואמר לו רבינו הקדוש הנה בווארקי הי' רבי ואמר עוד בלשון קדשו "דאסם איו גיוועז ארבי אייבער ארבי אגרויסער רבי", ואמר שבמשנה נאמר ביקור חולים והכנסת כלה והלווית המת שהכנסת כלה באמצע שהיא מצלת שלא יבא מביקור חולים ח"ו להלוה"מ לכן אני מבקש מכם שתתנו על מצות הכנסת כלה הזאת ונתן לו שלשה רו"כ וקיבץ ח"י רו"כ ונתן להמו"צ הנ"ל תיכף ומיד בא מפילץ שליח מיוחד אצלו אשר ב"ה הוטב לזוגתו הרבנית גם לאיש ר' נטע הנ"ל ונסע לביתו והיא פלא:

לד) הנה אאמו"ר הה"צ זצ"ל אכל פ"א אצלו והי' דרכו תמיד לאמור דברי תורה על שולחנו ופלפל בדברי הרמב"ם ז"ל שפסק ספק קרא ק"ש חוזר וקורא אף דקיי"ל ק"ש דרבנן עיין במפורשים יאמר כך בלשון תמי' ספק קרא ק"ש היתכן ק"ש צריך להיות קבלת עול מלכות שמים ובמסירות נפש והאיך יוכל לשכוח כזאת ושיהא אצלו ספק אם קרא אלא ע"כ אפי' אם קרא ק"ש אמר רק בפה כקורא בתורה ולא כוון כהנ"ל א"כ בלא"ה צריך לחזור ולקרות ודוק:

לה) בספה"ק ישמח ישראל מביא משמו דאביו הוא רבינו הקדוש זצללה"ה על דברי התקי"ז בראשית ב' ראשית ופירש כוונתו, עפ"י דברי השלה"ק בכוונת התקיעות שתקיעה ראשונה מרמז על האדם קודם החטא שהוא ישר כמש"נ והאלקים עשה את האדם ישר וכשחוטא הוא שברים שהוא גנוחי גנח כדרך החולים והיא חולי הנפש וכשחוטא עוד יותר ר"ל הוא תרועה שהוא ילולי יליל כדרך שמייללין על המתים ר"ל וכשעושה תשובה כראוי נעשה ישר כבתחילה כי נעשה ברי' חדשה והוא תקיעה אחרונה וזהו כוונת הזוה"ק ב' ראשית א' קודם החטא וב' לאחר שחטא ועשה תשובה והבן:

לו) עו"ש משמו הקדוש על היש דורשין לגנאי גבי נח אלו הי' בדורו של אברהם לא הי' נחשב לכלום מנא ידעי זאת ופירש עפ"י המדרש הרבה כשרים הי' כמו נח אלא שנח מצא חן והחן בא לאדם שרואה הקב"ה שעתיד לצאת ממנו זרע כשר ואיתא בספה"ק דאם אדם נזהר מכעס זוכה לזרע כשר ועל נח איתא בחרדים בשם הזו"ה נח בדיבורו נח בהליכו נח במעשיו והי' נזהר מכעס לכן זכה לזרע כשר לאברהם אע"ה וכל הצדיקים ושפיר אמרו היש דורשין אלו הי' בדורו של אברהם היינו אם אאע"ה הי' בלעדו ממילא לא זכה לחן לא הי' נחשב לכלום היינו שלא הי' לו חשיבות יותר מכל הכשרים שהי' בדורו ואעפי"כ נאבדו בהמבול ודוק אולם אעפי"כ מה ראו לדרוש בגנות הצדיק הזה ופירש עוד דהנה כמו שהקב"ה ברא את העולם רק למען להטיב לברואיו כי הוא אינו צריך לבריותיו כן צריך האדם להדביק במדותיו ולהשפיע מחכמתו לאחרים וללמדם האיך לעבוד את השי"ת וצריך לחבר עמהם ובנח כתיב את האלקים התהלך נח שהוא הלך בהתבודדות ובדביקות להשי"ת ולא הי' מתחבר עם בני דורו להשפיע להם והטעם לפי שהיו רשעים גמורים לא הי' יכול להתחבר עמהם אלא אדרבה להתרחק שלא ילכד ברשתם ח"ו וזה הי' העבדות שלו ואמרו ואלו הי' בדורו של אברהם לא הי' נחשב לכלום היינו זה הדרך לא הי' נחשב לו רק אדרבה הי' מתחבר עמהם הי' משפיע להם מחכמתו כראוי לכל צדיק וזה את האלקים להתהלך נח ולא השפיע לבני דורו בשביל שהי'

בדורותיי. ועוד פירש לפי דברי קודש הרבינו הקדוש הרבי ר"ב הבאתי לעיל במערכה א' סעיף ט' דכ"א מישראל צריך להיות לו ב' בחי' כשהוא בשפלות והיצה"ר רוצה להביאו לעצבות ח"ו יחזק א"ע ויאמר כמאמר חכז"ל חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם ואם הוא בגבהות והיצה"ר רוצה להביאו לידי גסות רוח ח"ו צריך להיות לו בחי' עפר ואפר וזהו שיטת היש דורשין דנח הלך תמיד בבחי' בשבילי נברא העולם שלא יבוא לעצבות אבל אם הי' בדורו של אברהם הי' הולך כמו אברהם אע"ה בבחי' עפר ואפר ולא הי' נחשב בעיני עצמו לכלום ומה מתקו דברי קודש היקרים האלה ודפח"ח:

לז) גם איתא שם עוד משמו הקדוש על דברי המ"ר פ' יתרו בשעה שענה משה למרום בקשו מלה"ש לפגוע בו צר הקב"ה קלסטורין של משה דומה לאברהם אמר להם אי אתם מתביישין המינו לא זה הוא שירדתם לתוך ביתו ואכלתם אצלו עיי"ש וקשה וכי מה זה הבושה שאכלו אצלו ועוד מפני זה מגיע להם התורה ופי' רבינו דהקב"ה השיבם תשובה נצחת שרק לישראל מגיע להם התורה דהתורה ראוי להנתן רק לבעלי מדות טובות ונראה למי יש להם מדות טובות אצליכם או אצלם אתם באתם לאברהם קיבל אתכם בסבפ"י ונתן לכם לאכול בטוב עין כראוי להכנסת אורחים ולא שאל אתכם מי אתם ואתם כשבא בו"ד למרום תצעקו מה לילוד אשה בינינו ותרצו עוד לפגוע בו א"כ אין לכם מדות טובות רק להם מדות וראוי הם ליתן להם התורה וזה בושו מהם והבן מאוד:

לח) עוד שם משמו הק' על רש"י בפ' חיי"ש ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק לפי שע"י בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרחה נשמתה ממנה ומתה עכ"ל רש"י ז"ל ולכאורה קשה מאוד על שרה אמנו שהי' אברהם טפל לה בנבואה שיהי' לה צער ממסירת נפש של בנה החביב על קידוש שמו יתברך ועוד כי במדרש איתא שיצחק חזר אל אמו וסיפר לה זאת ומתה א"כ בוודאי קשה כהנ"ל ופירש רבינו הק' הנ"ל לפי מה שמבואר בספרי קודש דדרך הצדיקים אמתיים כשבא להם איזה שמחה המה מייחדים השם ב"ה בכח השמחה הזאת לכן כאשר שמעה שרה אמנו את ענין הנכבד מהעקידה ושמעה גודל קדושת אברהם ובנה יצחק וגודל מסירת נפשם לד' מתוך גודל שמחתה כלתה נפשה לד' שהיא תזכה ג"כ ליחוד נפלא במסירת נפש כזה ומגודל השתוקקת פרחה נפשה ממנה ומתה וזהו ותמת שרה בקרית ארבע היינו ביקרת ארבע אותיות של שם הוי' ב"ה וזה הוא כעין מיתת נשיקה:

לט) עוד שם ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק היינו אברהם הלך תמיד במחשבה שהוא מצד עצמו אין לו שום זכות ולא עשה כלום רק זה הזכות יש לו

שיש לו בן הגון וצדיק יצחק ויצחק הלך תמיד במחשבה שהוא אין לו שום זכות רק שיש לו אב צדיק אברהם זה הזכות אבות יעמוד לו:

מ) עוד משמו הקדוש שם על פלוגתת ב"ש וב"ה בחנוכה דב"ש סובר פוחת והולך היינו דכל איש מחויב מתחילה להכניע ולפחות כח הרע וזה סור מרע ואח"כ הולך דהיינו עשה טוב והולך בעבודת השי"ת וב"ה סוברין מוסיף והולך היינו שיוסיף בקדושה ויעשה לכתחילה הטוב וכשיהי' רגיל בהטוב אז יראה לתקן עצמו מהחטאים כי אם יתחיל לדאוג ולתקן מדותיו אשר פגם אז ביני וביני יקום האויב ורצחו נפש והעצה לבל יחשוב חשבונות רק יחזק בעבודת השי"ת ויתלהב במצות ואח"כ יתקן את אשר עיוות וזהו פלוגתת ב"ש וב"ה ג"כ דב"ש סברי הנחה עושה מצוה היינו שיכניע וישפיל א"ע מקודם וב"ה סברי הדלקה עושה מצוה היינו שידליק בתוך חשכותו הנעשה מהעונות ידליק ויתלהב בעשיית המצות ואח"כ יעשה תשובה והלכתא הדלקה עושה מצוה:

מא) עו"ש משמו הק' על מה דאיתא בגמרא (ברכות ה') לעולם ירגיז אדם יצה"ט על יצה"ר נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה נצחו מוטב ואם לאו יקרא ק"ש נצחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה דקשה חדא הא אמרו חכז"ל בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין והאיך אמרינן כאן ואם לאו ועוד יזכיר לו תיכף יום המיתה ואמר רבינו הקדוש הנ"ל דבאמת עיקר הנצחון היא עם התוה"ק אלא דאם האדם מגושם בעבירות ר"ל אינו יכול לעסוק בתורה אזי העצה שיקרא ק"ש עם מסירת הנפש בכח שהוא כמו בפועל ונתכפרו לו כל עונותיו וממילא יוכל לעסוק בתורה ואם מגושם כ"כ ר"ל עד שאינו יכול לקרות ק"ש במסירת הנפש מפני שהוא מלוכלך מאוד בעונות ר"ל אז יזכיר לו יום המיתה ועי"ז יוחלש חומרו הגס מפני אימת מות וממילא יוכל לקרות ק"ש במסירת הנפש ועי"ז יהי' ביכולתו לעסוק בתורה ועיקר נצחון הוא עם התורה ומיושב הכל והבן מאוד:

מב) איתא שם עוד משמו דרבינו הק' הנ"ל על המדרש בהעלותך כיון שראה אהרן שהקריבו כל הנשיאים ושבט לוי לא הקריב אמר אוי לי שמא בשבילי פי' שאין אני זכאי לכך לכן לא הקריב שבטי וכו' אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהן שהקרבנות אינו נוהג אלא בזמן שהמקדש קיים אבל הנרות הם קיימים לעולם והפירוש היא דהנה הקב"ה שוכן את דכא והקב"ה משתמש בכלים שבורים וכדמצינו לעיל בפ' צו בפירש"י ז"ל קרב כו' למה אתה בוש כי לכך נבחרת היינו בשביל מדת הבושה והכנעה אתה נבחרת וכיון שראה הקב"ה גודל שבירת לבו של אהרן הוטב בעיניו שידליק בהכנעה זאת את המנורה שהוא מרומז לסוד מנורה העליונה וצווה למשה שיצווה אותו מיד על ככה ואמר למשה שיאמר לו שלך גדולה משלהם ולזאת כיון ששמע אהרן אלה הדברים

מפי הקב"ה ביד משה הי' לו עכ"פ להפיג צערו מעט ושבירת לבו והכנעתו אולם לא נשתנה גופו ולא נתפעל מזה כלל וזהו ויעש כן אהרן שפירש"י ז"ל להגיד שבחו של אהרן שלא שינה אשר תמוה ובזה ניחא דהיינו שלא נשתנה כלום שהי' אח"כ אותו שפל ונכנע כבתחילה וזהו ויעש כן אהרן כאשר צוה וכו' דהיינו כמו שאז לא ידע אהרן והי' בהכנעה ובשברות הלב כן אח"כ כשנתוודע לו ג"כ הי' בזה ההכנעה וכך הדליק המנורה ובזה נעשה מצות הדלקת המנורה עצהיו"ט כחפץ הקב"ה ומה נעים דברי קודש אלה זי"ע:

מג) כשהי' רבינו הקדוש האלקי הסבא קדישא מווארקי זצללה"ה ברוזין אצל הה"ק איש אלקים הרבי ר' ישראל'צשי זצללה"ה וכשבא חזרה שאל אותו הגאון הקדוש תלמידו מרן הרב ר' שרגא פיבל זצללה"ה מגריצא מה ראה שמה והשיב לו שראה רוח הקודש שהי' קשה לו הרבה קשיות וכשבא אצלו סיפר לו מעשה אחת ונעשה אצלו מתורץ הכל ונענע בראשו הגאוה"ק מוהרש"פ כאילו אין זה דבר גדול אצלו וכאשר ראה זאת רבינו הקדוש מווארקי אמר לו ראיתי אצלו אהבת ישראל וניחא דעתו ובעת הזאת הי' גם בנו הוא אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה הנ"ל שמה ושאל לאביו הק' מה זה והשיב לן רוה"ק אינו דבר גדול הוא הרגשה דקה וזכה ואיש זך. מרגיש אבל אהבת ישראל אין לו שיעור:

הנה הרבינו הקדוש הנ"ל עלה לשמים ביום י"ד לחודש שבט שנת תרנ"ד ומנו"כ בעיר אלכסנדר זי"ע ועכי"א:

עשר זכיות מערכה ט

מערכה ט':

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הגאון הקדוש בנגלה ובנסתר צדיק יסוד עולם חכם הרזים כל רז לא אניס לי' מופת הדור קדוש ד' מכובד מרנא ורבנא וכו' הרבי ר' ירחמיאל ישראל יצחק זצוקללה"ה זי"ע מאלכסנדר בעל המחבר ספה"ק ישמח ישראל.

א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הוא בן לאותו צדיק אדמו"ר הקדוש רכב ישראל ופרשיו מרן מהר"י זצללה"ה זי"ע מאלכסנדר הנ"ל במערכה ח' וכאבא כן ברא הנה גם הוא הלהיב מאוד לבבות בני ישראל בתפלתו הקדושה אשר הי' במתיקת עריבות נעימות ידידות ותמיד מסר נפשו וגופו עבור כ"א מישראל ועבודתו הי' להשפיע שמחה בקרב כל אחד ואחד הבאים אליו והי' חכם גדול ממקור החכמה עילאה הבאה מיראת ה' כמש"כ הן יראת ה' היא חכמה וכאשר בא איש לפניו בעג"נ היותר גדול והי' מונחת אבן על לבו

מרוב יגונות וצרות שנכפלו עליו הי' העולם חשך בעדו ר"ל הוא ברוב חכמתו הקדושה והנפלאה ובדיבוריו הקדושים הסיר את האבן ממנו והאיר את עיניו עד שהלך מאתו בשמחה והוא השיב לשואליו הכל בחכמה וכל התשובות שלו הי' הכל בנוי עפ"י יסוד תוה"ק הן מפסוקים והן ממאמר חכז"ל או מש"ע והרבה מאנשים שלא הבינו זאת ודימו בנפשם אשר כל החשובות שלו הם עפ"י חכמה אולם הי הכל ברוח הקודש רק הוא הי' מלביש אותם בחכמה וכמה פעמים הי' אומר עוד תשובה מקודם ששאלו לו וראינו בחוש אשר הי' מרגיש ברוח קדשו רעיון כל איש ואיש והביט אף למרחוק והי' לו מוח קדוש ונפלא כאחד מן הגאונים הראשונים והי' לובש צורה ופושט צורה בכל שעה ושעה ולפעמים הי' מבטל א"ע לפני כ"א בדיבוריו הקדושים באהבה וידידות עד ששכחנו עם מי אנו מדברים וכרגע נשתנה פניו הק' וראינו אותו בדביקות נפלא כ"כ עד שנסגנו אחור מחמת יראה וגודל הפחד ממנו והי' לנו בושה מעצמינו האיך היינו מדברים עמו עד כעת ושכחנו לפני מי אנחנו עומדים כן הי' דרכו תמיד וכל מי שהי' לו לב להבין ראה אשר רבינו הק' הנ"ל לא עשה שום תנועה ולא דיבור ולא נגע באחד מאיבריו הקדושים שלא הי' לו בזה כוונה קדושה ועבדות להשי"ת והי' להעולם כאב רחמן והשתתף בצערן של כאו"א והוא הי' בקי בכאו"א את כל מצבו ומעמדו ואף בכל הענינים יותר מהאיש הנ"ל בעצמו ואמר על עצמו שמיום עמדו על דעתו מה שראה ושמע עוד לא נפל מרעיונו הקדוש ומדבריו הק' שהשיב לכל שואל לא היינו רשאים לשנות אפי' כחוט השערה ח"ו כי הי' אצלו כאשר ישאל איש בדבר אלקים כאורים ותומים וכאשר גזר אומר בדיבורו הקדוש לא הי' שינוי ח"ו אפי' בר קטן שבקטנים בכל הענינים ששאלו לו וכאשר באו אליו בכל יום הרבה אנשים למאות לשאול לו לכל ענינים הנצרכים והוא השיב לכל שואל וישב כך איזה שעות והי' תענוג גדול לעמוד בחדרו הקדוש ולשמוע מפה קדשו תשובה לכאו"א [כדאיתא אצל שלמה המלך אשרי אנשיך ואשרי עבדיך אלה העומדים לפניך תמיד השומעים את חכמתיך] אשר באמת כל חללי דעלמא לא ישוו לזה את חכמתו הקדושה והנפלאה והרבה פעמים כשהשיב לאחד הרגיש השני שהי' עומד שם אשר כוונתו הקדושה עליו כך הי' הרבה והרבה מי יוכל לשער ולספר גודל חכמתו ויראתו הקדושה מה שראינו בעינינו:

ב) הנה בשנה הראשונה לאחר הסתלקות אביו מרן הקדוש זצללה"ה נחלתה חמותי ע"ה בבלענדיב על חולי טיפעס ר"ל והיא היתה מאז חלושה על הריאה לכן נחלשה מאוד וכמעט היתה לאחר יאוש ח"ו ונסעתי לאלכסנדר והשיב לי בוודאי צריכה לרחמים גדולים וכשמעי זאת התחלתי לבכות לפניו ואמרתי איך אוכל ליסע לביתי ולראות האיך

שמונה ילדים בוכים סביב לה וראיתי שזלגו עיניו כמו ב' דמעות והי' אז פ' תצא ואמר המדרש אומר כי יקרא קן צפור וכו' מה צפור הזה שאין לה לא בריתות ולא שבועות בני מכפרין עלי' ישראל עאכו"כ כן חמותך תוכלה להוושע בזכות ילדי' ושאל לי איזה דאקטיר ואמרתי לו דאקטיר ממאגילניצא אמר לי שהוא אינו יודע כלום רק תביאו הדאקטיר מגריצא ותאמרו שלא יתן ריצעפט לחזק אותה כאשר נתן לה הדאקטיר הנ"ל רק העיקר יראה שלא יגיע להריאה ח"ו כי היא חלושה על הריאה ואם יעזור השי"ת שתסור החולי ממילא יתחזק כוחה ויברך אותה עם רפ"ש וכאשר באתי בלילה לביתי ראיתי שב"ה הוטב לה מעט וסיפרו לי אשר הדאקטיר מגריצא נסע לאדון אחד דרך בלענדוב וקראו אותו לחמותי תי' והראו לו הריצעפט מהדאקטיר הנ"ל וכעס מאוד ושפך את הריצעפט ואמר עליו שהוא "קאוואל" והי' יכול לאבד נפש ח"ו ואמר ג"כ מכוון ממש כמו להבדיל דבורי רבינו הקדוש ונתן לה רק רפואה לשמור אותה שלא יגיע להריאה וכשמעו זאת נפלאתי מאוד מהרוה"ק של רבינו הקדוש וב"ה הוטב לה:

ג) עוד בשנה ראשונה הנ"ל בליל י"ג מדות שכל העולם הלכו אצלו עם קוויטלעך והוא השיב לכל שואל בשמחה כדרכו ופניו כלפי העולם פתאום בא אליו אברך אחד והושיט לו קוויטעל וברגע שהביט בהקוויטעל נשתנה פניו מאוד והסיב פניו הק' להשולחן ונאנח ואמר אוי ואבוי הנה על עבירות חמורות בין רבי ובין רבנן סברי שיוהכ"פ אינו מכפר בלא תשובה אנו אומרים ביהיר"צ שקודם תהלים ואל תקחנו מעוה"ז וכו' באופן שנוכל לתקן וכו' ומשך תיבת באופ"ן אבל אם לא לתקן את אשר שחתנו למה החיים וכי זה נקרא חיים והנה האברך הנ"ל תיכף נבלע בין העולם ולא הייתי יכול להכירו ואח"כ בא אליו עלם אחד כמו ערך י"ג שנים ובכה מאוד לפניו ושאלו מה זה שבוכה וסיפר לו איך שזה איזה שבועות שמת לו אחיו ר"ל וחלם לו בכל לילה איך שבא אצלו ואומר לו שיקח אותו ג"כ לשם לכן הוא ירא מאוד ובוכה הסיב רבינו הק' את פניו כאילו מדבר להנפטר הזה ואמר מה ירצה ממך שוטה הזה לא די שהוא הלך לעולמו מה ירצה עוד ממך לך לביתך ואל תירא כלום אני מבטיחך שלא יעשה לך רעה ח"ו זה ראיתי בעצמי ופלא היא:

ד) הנה בעת שהי' אביו אדמו"ר הק' זצללה"ה ביער בלאטי אמר לבנו רבינו הק' הנ"ל הנה אני חלוש מאוד ורחמנות גדול על העולם שיבואו אצלי עם בקשתיהם ואני לא אוכל להשיבם לכן תכתוב לי תפלה אחת שעכ"פ אתפלל בעדם בכ"י והנה רבינו הק' השמיט א"ע ובכל עת ששאל לו אם כבר כתב השיב לו תרוצים שונים פ"א היתה אחותו מקשה לילד ושלחו לאבי' הקדוש להזכיר אותה לפניו והודיעו מקודם לרבינו הק' הנ"ל שהוא

ילך לאביו הק' והנה לא רצה יצערו יען שהי' חלש מאוד לכן תיכף כתב במהירות את התפלה הנ"ל ונתן לאביו והק' ולא הודיעו כלום מבתו ועמד רבינו הקדוש הזקן מכסאו ונטל את ידיו ואמר זאת התפלה בקולו הקדוש כדרכו ורבינו הק' הנ"ל הלך מאתו ואח"כ באה בשורה טובה אשר ילדה בשלום ב"ה ונתוודע לאביו הקדוש הכל ושאל לו בני למה היית מעלים ממני זאת והשיב לו אם אמרתי לך מה היית עושה היית מתפלל בעדה הלא התפללת עבורה בתוך תפלה זו ששם יש לתפלה על מקשה לילד ג"כ בא וראה כח רבינו הק' הנ"ל שהי' מעמיד ע"ע זאת לשלא להודיע לאביו הק' והתפלה הזאת ונדפסה בספה"ק ישמח ישראל:

ה) הנה אאמו"ר הה"צ זצ"ל הי' אצלו בליל הו"ר קרוב לחצות והתנצל לא"ע לפני אבי בלשונו הק' הנה היום הושענה רבה ולא אמרתי תיקון ולא עשיתי כלום ואבי זצ"ל לא הי' יכול להתאפק וא"ל אתם תוכלו לומר שלא עשיתם כלום אתם יושבים איזה שעות וכי בשביל עצמכם ח"ו הכל עבור ישראל וכי יש עבדות השי"ת יותר מזה ונאנח מאוד ואמר אוי ואבוי מה אשיב לה':

ו) סיפר לי הרב החסיד המפורסם בנש"ק וכו' מו"ה ר' יעקב בונם שליט"א אחי כ"ק מרן שליט"א מאלכסנדר אשר פ"א בליל הו"ר אמר משנה תורה והלך אח"כ לדודו רבינו הק' והנ"ל אמר רבינו הק' ראו נא זה היוד"ל אמר משנה תורה ואף וזאת הברכה שנים מקרא ואחד תרגום ובא לדודו ואמת טוב היא ודודו זה פטור מהכל "בלויז מדח" ואמר בלשון קדשו הנה אמת הדבר שאש בוער בלב אעפי"כ צריכים פעם להדליק, זאת ולקח חומש דברים וקרא שני פרשות הראשונות בהתלהבות ולא קרא יותר ותיכף נשתנה פניו הק' בדביקות גדול עד להפליא:

ז) שמעתי מהרבני החסיד המופלג ר' פיבל שלום שליט"א בן אחותו של רבינו הקדוש הנ"ל אשר פ"א בא אברך אחד מאנ"ש מלאדז עם התנצלות גדולה לפני רבינו הק' שיש לו בן יחיד והוא חולה מאוד ועשה קאנסאליע מג' דאקטורים א' אומר שיש לו נקב בהריאה ר"ל ואחד אמר מוגלא שם וא' אמר מים שם וציווי לו ליסע לברעסלא ובא לרבינו הק' לשאול עצה ובכה מאוד השיב לו רבינו הק' וכי מניין לך מעות ליסע לברעסלא תיסע להיער סמוך ללאדז והשי"ת יעזור לך וכשהלך מאתו התיישב האיש הנ"ל ואמר מה אמר לי הרבי אין לי מעות אמכור כל מה שיש לי עבור בני יחידי והנה לא הרהיב עוז בנפשו לילך עוד הפעם אל רבינו הק' וביקש מר' פ"ש, שהוא ילך עבורו כי הם היו ידידים והלך רפ"ש הנ"ל לדודו רבינו הק' ושאל לו זאת ואמר הלא מוכן האיש הזה למכור כל מה שיש לו כדי לרפאות את בנו יחידו ונאנח רבינו הקדוש ואמר לו לא די שאינם מבינים

מה שאני אומר להם אלא שמקשים לי עוד קושיות הנה דאקטיר א' אמר כך וכו' כנ"ל הנה כל הג' דברים הנ"ל לא טובים הם וכולם סכ"נ הם ואם יסע לברעסלא יאמרו כ"א מהם ומה יהי' מזה לכן אני רציתי ליקח אותו מכל השלשה דברים הנ"ל ויסע להיער ויהי' לו רפואה:

ח) פ"א הייתי אצלו בש"ק והי' שם ג"כ איש אחד והי' אומר ע"ע שהוא רבי והי' רוצה לישב בהשלחן למעלה מהרבנים וציווה לו רבינו הק' שישב אחרי הרבנים ואמר אח"כ א"י מה שרוצים ממני באים אלי ורוצים שאכבד אותם לישב בראש כדי שעי"ז יהי' יכולים ליקח פדיונות אשר לא גזלתי אז אשיב אצטרך עוד ליתן דין וחשבון על ממון שאני לא גזלתי ולא נהניתי מזה:

ט) פ"א בא אליו אחד מהאנשים הפשוטים מלאדז ושאל לו לאשר שהוא דר באלטשטאט ואשתו רוצית דוקא לקבוע דירתה בנייאשטאט והוא ירא שלא יהי' לו פרנסה שם כי אינו רגיל שם וא"י מה לעשות לכן שואל עצה, שאל לו רבינו הק' מפני מה רוצית אשתך דוקא בניישטאט השיב לו גם אני א"י א"ל רבינו הק' אני אומר לך הטעם אתה איש שכור וכשתעשה שכור אתה מכה אותה ולאשר שיש לה הרבה מכירין בפה בושה עצמה מאוד לכן היא רוצית דוקא לדור בניישטאט במקום שאין מכירין שלא יהא לה חרפות קבל על עצמך שלא תשתה ותשכר ואיני אומר לך שלא תשתה כלל רק כדרך כל ישראל מעט בלי שכרות ולא תכה אותה אזי גם היא תהי' מרוצה לדור במקומה באלטשטאט כשמוע האיש כן נבהל מאוד ואמר רבי כך היא באמת וכיוון רבינו הק' הכל ברוה"ק:

י) הנה בא אליו פ"א איש עם התנצלות שאין לו פרנסה מהחנות והבין לבינו הק' ברוח קדשו שהוא מחזיק חנותו פתוח בשבת א"ל אם תרצה ליקח אותי לשותף בלי מעות על פן פראצענט אני מבטיחך שיהי' לך פרנסה השיב האיש מה טוב ומה נעים ועשו שותפות בהסכם גמור אח"כ אמר לו רבינו הק' א"כ חלק שביעי הוא שלי ואני בורר לי שיום השבת יהי' שלי ואני מצווה לך שתסגור החנות ביום ש"ק כי שלי הוא ומשאר ששה ימי השבוע יהי' הריווח שלך ויהי' לך הצלחה וכן עשה והצליח וכמה גדול רוה"ק שלו וחכמתו הגדולה שהבין שאם יאמר לו כך פשוט לסגור את חנותו ביום השבת לא ישמע לו ואמר לו בדרך כזה שיהא מוכרח לצייית לו:

יא) פ"א שאל אותו אחד על שידוך עבור בנו עם בת נגיד אחד שהוא בורסקי ובתוך הדברים סיפר לו שאין לו רק שתי בנות וא"כ בודאי יהי' לו כל טוב אצלו השיב לו רבינו הק' הנה חכז"ל אמרו אוי לו למי שאומנתו בורסקי ועוד אמרו ז"ל אוי לו למי שבניו נקיבות וא"כ לדחוק א"ע בשני אואי"ן זה אינו נכון:

יב) הנה בעת שהי' רבינו הק' בניישטעטיל עמדתי לפניו ובא אליו החסיד המופלג ר' זושא ז"ל מקאלביעל ונתן לו קוויטעל והתנצל לפניו שכל הלילה שנסע מווארשא לפה לא הי' לו מנוחה מבלבול רעיונותיו שהי' מדמה לו דבר רע ח"ו על אחד מילדיו ויש לו עג"נ מאוד מזה ולקח רבינו הקדוש את הקוויטעל שלו והראה לו באצבעו ע"ז הילד אתה מסופק לא יהי' לך שום פחד כי הכל טוב זה ראיתי בעצמי:

יג) הנה לאחר נשואין שלו נסע להה"ק הרבי ר' יעקלע מראדזימין זצללה"ה ותמיד התנצל א"ע לפניו אודות בנים פ"א כשיצא ממנו אמר לאנשי שלומיו איני יודע מה רוצה בן הרב מגריצא ממני הוא יש לו נשמת האור החיים הקדוש לכן לא יוכל להיות לו בנים ורבינו הקדוש שלח כמה פעמים מעות לא"י לחזק הציון של האוה"ח הק' זצללה"ה וגם נמצא על הספר יד מלאכי רשימת המצבה של אוחה"ק בכתב יד של רבינו הקדוש הנ"ל גם שמעתי פלא אשר בעת שהלכו עם מטתו הק' להב"ע דחק איש אחד וקירב אצל אחיו רבינו הק' בעל תפארת שמואל זצללה"ה ואמר לו הא לכם עפר אדמת קודש מציון האוה"ח הק' עבור אחיכם רבינו הק' ולקח ממנו והאיש הנ"ל נעלם תיכף והוא פלא:

יד) הנה כשנולדה לי בתי ראשונה תי' והי' זמן רב עד לערך ט"ו שנה והפצרתי תמיד אצל רבינו הק' שאוושע עם ב"ז ועזר השי"ת וכשהגיע זמן הלידה נסעתי אצלו ונתתי נו קוויטעל שתלד בנקל אמר לי אתה רוצה בן זכר ונשארתי דומם ולא ידעתי מה להשיבו א' מסתמא אני רוצה ב"ז שנית הלא כבר היא תפלת שוא לכן לא השיבותי לו כלום אמר לי מה בכך אם תהי' ילדה ג"כ טוב וכן הוה וב"ה נולדה בתי תי':

טו) פ"א בא ללאדזי סוחר אחד מקרעמענצאג שסרסרו לו מסחר אחד סמוך ללאדז ולבסוף לא עשה עשה הוצאות בחנם עם טורח רב וקודם נסיעתו לביתו ישב באכסניא שם בלאדז עם איזה ליטוואקיס והתחילו לעשות ליצנות מהאדמורי"ם מפולין כדרכם וענה אחד ואמר הנה סמוך לפה בעיר אלכסנדר ג"כ נמצא רבי אחד ואומרים עליו שהוא חכם אמר האיש הנ"ל א"כ אלך לראותו ולקח עגלה ונסע לאלכסנדר ובא בתוך הבאים ליקח שלום וכשרבינו הק' הביט רק בפניו הבין הכל ונתן לו שלום ואמר לו שימתין אחר העולם וידבר עמו וכן הוה שאל לו רבינו הק' מאין אתם והשיב לו מקרעמענצאג ומה אתם עושים בפה וסיפר לו הכל גם עם התנצלות על הוצאות וטורח והדרך בחנם גם ששמע שיש רבי בפה ורצה לראותו שאל לו רבינו הק' מתי נסעתם מביתכם השיב לו ביום פ' ומתי באתם ללאדזי ביום פ' א"ל א"כ נסעתם בשבת אמר האיש לא נסעתי בשבת אמר לו רבינו הק' אל תאמרו כן כי בע"כ נסעתם בשבת ועשה עמו חשבון מכל הנסיעה בכל יום והראה לו על השלחן שנסע בשבת וכיון שראה שצרתו צרה הוכרח

להודות שנסע בשבת אמר לו רבינו הקדוש אני שואל אתכם אתם רוצים לעשות מסחר ולהצליח במסחר וצריכים אתם לסייעתא דשמיא אתם מחללים תיכף השבת תקבלו על עצמיכם שמכאן ולהלאה תשמרו את השבת אזי יעזור השי"ת לכם שתצליחו במסחרכם ולקח פרידת שלום מאתו ונסע ללאדז ולהחברים שלו וסיפר להם כל העובדא ואמר להם לא חשבתי מעולם אשר נמצא רבי איש חכם כזה ובעל רוה"ק: הקדמה שני':

הנה ראיתי להעיר בכאן בספרי זה כמה גדול כח הצדיקים וראוי לכל איש ואיש אשר יראת ה' נוגע בלבבו לראות לקרב א"ע לצדיקי הדור ואל ישגיח על סיבות המניעות שמונעים אותו ליסע להצדיק או מסיתים המכניסים בלבו קושיות ומקררים אותו כי הם שלוחי דיצה"ר ר"ל כי יחשוב אדם בעצמו הלא צבא לאנוש עלי ארץ וימינו כצל עובר והימים חלפו ועברו ומה נענה ליום הדין הגדול והנורא וזה יהי' נחמותינו שנאחוז עצמינו בצדיקי הדור והם ימליצו טוב בעדינו לתקן את נשמתינו ומבואר בספרים הקדושים אשר להעלות נשמות הנדחים זה שייך רק לצדיק הדור אשר עודו בחיים בזה העולם אולם בהצדיק אשר הי' דבוק בחייו הוא יכול לעשות לו טובה אפי' בעולם העליון וכאשר הבאתי בספרי צרור החיים מהה"ק ר' אהרן מטשערנאבעל זצללה"ה על מה דאיתא במשנה הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו היינו אפי' מי שנסע להצדיק בעוה"ז ולא עשה שום פעולה טובה מהצדיק אעפי"כ בעולם העליון כשרוצה לילך להצדיק הלא ובפרט כשיגיע הזמן אשר הי' נוסע אז להצדיק מחויבים להוביל אותו לזה הצדיק כי יש לו טענה חזקה הנשמעת אשר בחיים חיותו הי' נוסע בזמן הזה והי' לו הוצאות וטרחות רבות לכן מוכרחים להוביל אותו אצלו וזה פשט שכר הליכה בידו של החסיד וביד הצדיק אשר הי' מקושר אליו לעשות לו טובה עכלה"ק וכאשר הבאתי, לעיל בספרי זה מערכה ה' סעיף ח"י מאדמו"ר הצדיק הקדוש מוואַרקי זצללה"ה שנסע בעצמו לעשות טובה לנפטר אחד מאנשי שלומיו ששל"ח ביום הקדום עיי"ש לכן יראה כאו"א להיות מקושר בצדיקי הדור ולאחוז בהם בלי רפיון ואני מביא בכאן:

מה ששמעתי מפי כבוד הרב הגאון החסיד המפורסם וכו' ר' יצחק מאיר שליט"א גיסו של כ"ק אדמו"ר שליט"א מה שראה בעצמו אצל רבינו הגדול והקדוש הנ"ל בענינים האלה ומה ששמע מפיו הקדוש. [עזריאל חיים הנ"ל]:

טז) מפי הרב שליט"א הנ"ל הנה פ"א בליל יוהכ"פ אחר תפלת כל נדרי היו כל הקרובים אצלו ורבינו הקדוש ישב על הכסא והם עמדו סביביו פתאום אמר להם "אגיטען יו"ט" לכו לביתכם ואמר גם אתה תוכל לילך וקרא לו בשמו ויען כי זה הי' אחד מהקרובים שלו וכבר נפטר וכולם היו מכירים אותו מאוד לכך נתבהלו מאוד אמר להם רבינו

הקדוש מה תתבהלו כ"כ הלא יוהכ"פ היום וסיפר להם מעשה מרבינו הקדוש הרבי ר"ב זצללה"ה זי"ע הנה לאשר שהי' דירתו מעט רחוק מהביהמ"ד והי' סג"נ לכן לאחר תפלת כל נדרי בליל יוהכ"פ כשהלך לביתו החזיקו בידו שני תלמידיו הקדושים אדמו"ר הקדוש הזקן מווארקי זצללה"ה זי"ע וההה"ק הרבי מקאצק זצללה"ה זי"ע והנה הה"ק רח"ה זצללה"ה מאלכסנדר הי' אז אברך ורצה להיות שם ורק מקודם להחדר הנ"ל וטמן א"ע תחת המלבושים וכשבאו להחדר הרבי ר"ב ישב על הכסא ונתנמנם מעט והשני תלמידים הנ"ל ישבו אצל השלחן פתאום הרגיש הה"ק רח"ה שנעשה דוחק גדול בהחדר כאילו היו שם אנשים הרבה אין לשער והי' זאת לפלא בעיניו כי לא ראה רק הם ואח"כ צעק הרבי מקאצק "עזות פטנעמטר" דרך ארץ ואחז רבינו הקדוש מווארקי בידו ואמר לו מה תרצה מהם הניח להם הלא יוהכ"פ היום וכששמע הה"ק רח"ה דברים האלה הבין מה זאת ונתעלף מחמת הפחד וכשהקיצו אמר לו הרבי מקאצק "איונגערמאן חאפט זיך נישט ציא אלעמין ציא" כך סיפר להם רבינו הקדוש הנ"ל:

יז) פ"א בין כסא לעשור בא אליו הרב שליט"א הנ"ל א"ל רבינו הקדוש בבדיחותא הלא תדע שהאיש הזה הי' אצלי [והוא הי' איש חשוב ומכובד מאוד וחסיד ובעל מיוחס והי' מסתופף בצל אביו רבינו הקדוש ואצלו לא בא והי' אז כבר נפטר] וביקש ממני יען שיש לו לו ד"ת לכן יבקש ממני שאעשה לו טובה ואמר להרב שי' הנ"ל שיזכיר אותו שיתן ח"י זהובים לצדקה עבורו:

יח) הנה פ"א איחר מאוד ולא אכל סעודת שחרית ובאתה אליו זוגתו הרבנית בטענות גדולות על מה שאינו אוכל וסיפר כך הנה הרב הקדוש ר' משה מסאווראן זצללה"ה נסע פעם אחת בדרך על הבאדעל שלו ופתאום הרעדער הלכו לתוך הראוו ולא יכלו הסוסים לנסוע והכה הבע"ג מאוד את הסוסים שילכו אמר לו הר"מ זצללה"ה מה תכה את הסוסים הלא להם אין אשמה כי איש אחד נתן לי באנקצעטיל [הוא פדיון] ותופס את הרעדער ואינו מניח ליסע שאעשה לו טובה מובן מהסיפור הלז שגם אצלו הי' כעין זה אז: יט) עוד שמע מרבינו הק' הנ"ל שסיפר מאביו רבינו הקדוש זצללה"ה איך שפ"א בליל שני דחג השבועות איחר מאוד ולא בא להשולחן והי' תמי' בין העולם והלך אצלו בנו רבינו הקדוש הנ"ל לשאול לו מה הוא וראה שהולך בדביקות נפלא ולא הי' יכול ליגש אליו כן הי' כמה פעמים יעמד א"ע אצל הפתח פתאום פתח רבינו הקדוש הזקן הדלת ואמר לו אולי אתה יודע שם אמו של האברך ר"א מלאדז שהי' כבר נפטר ואמר לו ותיכף בא להשולחן:

כ) עוד סיפר מאביו הקדוש אשר פ"א באמצע הלילה והי' אז קור גדול והמשמש הי' אז ר' גבריאל ע"ה פתאום שאל לר"ג אם אתה יודע שם אמו של זה האיש (הוא הי' משמש אצל רבותינו זצללה"ה מקודם) אמר לו שאינו יודע אח"כ אמר לו ראה נא בביהמ"ד אולי יש אחד השיב לו הלא הקור גדול מאוד ובשעה שתיים בלילה מי יהי' כעת בביהמ"ד אמר לו עוד הפעם לך ותראה אולי יש שם אחד והלך לביהמ"ד וראה שאיש אחד פשוט מאוד בא מלאדז מעוטף בהרבה מלבושים מחמת הקור וביקש מאוד מהמשמש שרוצה שילך להרבי להזכיר את בתו הילדה החולנית השיב לו המשמש היתכן בשעה 2 בלילה וכי העח לילך להרבי עתה אולם הוא הפציר בו מאוד בבקשה רבה שיניח אותו לכנוס וא"ל עוד אל תכעוס עלי כי גם חותני הי' משמש אצל אדמורי"ם ושאל לו מי הי' וא"ל שם האיש הנ"ל ששאל עליו רבינו הקדוש ונתבהל מאוד ואמר לו יודע אתה שם אמו של חותנך אמר לו זו הילדה היא שמה על שם זקנתה הנ"ל ותיכף רץ בשמחה לרבינו הקדוש וסיפר לו זאת אמר רבינו הק' הוא מוצלח:

כא) פ"א בין כסא לעשור הי' רבינו הק' בעל י"י שוכב על הסאפקע וישן מעט פתאום הקיץ משנתו ואמר ראו נא מאין הי' יודע זה שאישן מעט כעת וכי מפני שהי' אצלי פעם אחת בימי החול כבר נעשה מחותן עמי: כב) שמעתי מפי הרב הגאון החסיד ר' שמחה אובערבאם שליט"א מלאדז איך שרבינו הקדוש כאשר עשו לו האופיראציע על העינים בבערלין והי' מוכרח לשכב על מטתו איזה ימים בלי נדנוד גופו הקדוש והי' קשה לו מאוד וביקש מהדאקטיר לאחר איזה ימים שיתן לו רשות לישב מעט על הכסא ונתן לו רשות וישב על הכסא והנה לאשר בהשפיטאהל יש משרתות המשרתים להחולה אולם אצל רבינו הק' המשרתות היו יושבות בבית החיצון ואיש אחד ישב תמיד בחדר רבינו הק' והם אמרו להאיש הזה מה שנצרך והאיש הזה עשה מה שיצטרך והנה ישב אז ר' שמחה הנ"ל בחדרו הקדוש פתאום שמע שרבינו הקדוש אומר לעצמו מה ירצו ממני בפה בערלין איני לומד ואיני מתפלל ג"כ אין לי מנוחה מהם ונפל פחד גדול על ר"ש הנ"ל, כי הבין בטוב שבאו אליו מעולם העליון על תיקון ולא הי' לו עצה כי לא הי' יכול לברוח ולהשאיר רבינו הק' לבדו והי' שם בפחד גדול עד אור הבוקר:

כג) שמעתי מפי אחי כ"ק מרן שליט"א אשר עמד פ"א אצל רבינו הקדוש ובא לפניו אחד עם זוגתו שהיו חשוכי בנים ר"ל והפצירו מאוד שיוושעו עם ב"ז ובירך להם שיעזור להם השי"ת עם ב"ז אולם הם לא רצו לילך מאתו רק שיבטיח להם הבטחה בפירוש שיהי' להם ב"ז והקפיד ע"ז ואמר ראו נא מה שנעשה כעת הנה מצינו גבי חנה שבאתה אל עלי הכהן בתפלה שיהי' לה בן ואמר לה עלי הכהן ואלקי ישראל יתן לך את שאלתך

ולא הבטיח לה רק בירך אותה מיד כתיב ופני' לא הי' לה עוד שהיתה מאמינה בבירור שיש לה הנער על ידה ["אויף די האנד"] ועכשיו רוצים דווקא הבטחה:

כד) פ"א הייתי אצלו בסעודת מלוה מלכה והי' אז זמן השובבי"ם ואמר אז תורה בבכי' באותו ענין ובתוך התורה אמר הנה אברך עושה בביתו מה שלבו חפץ וחושב בלבו מי יראוני ומי ידעוני ולמחרת בא לביהח"ס והוא "שיינער יונגערמאן" אוי ואבוי האיך לא יבין שיש אדם גבוה אשר רואה ויודע הכל וכאשר שמענו דיברות קודש אלה יוצאת מפה קדשו בהתעוררת כזה הנה פלצות אחזתנו כולנו כי כ"א דמה בנפשו אולי עליו כוונתו הקדושה: כה) הנה שמעתי בעצמי מפי ידידי הרב המאוה"ג החסיד וכו' ר' אלעזר אייבישיץ שי' אבד"ק סטערדין איך שחותנו שהי' דר באלכסנדר השיא את בנו לעיר פארנעצשעוו ובא הרב הנ"ל לאלכסנדר ליסע עמם על החתונה וכאשר הלך ליקח פרידת שלום מרבינו הק' הנ"ל אמר לו רבינו הק' אתה נוסע על החתונה אני רוצה ליתן לך איזה מטבע לשמירה אולם חיפש בכל הקעשענעס שלו ולא מצא שום מטבע אמר לו א"כ תיסע כך אבל הרב נתבהל מאוד מזה כידוע שאין דרכו של רבינו הק' הי' ענינים כאלה לכן השיב שאינו רוצה ליסע ונתיישב הרב ולקח הכיס שלו עם המעות ונתן לרבינו הק' ואמר לו הא לכם כיסי עם המעות ותתנו לי איזה מטבע ולא רצה רבינו הק' ליקח ממנו ובל"ב ראה רבינו הק' אברך אחד מרחוק ושאל לו רבינו הק' אולי יש לך איזה מטבע ונתן לו צענער ונתן רבינו הק' זה להרב הנ"ל ואמר לו תתן שם זאת לעניים ובאם שתבוא עוד חזרה מהחתונה לפה תוכל ליתן זאת לצדקה בפה אלכסנדר קודם שתיסע לביתך ולקח פרידת שלום ונסע על החתונה והנה כשרצו לילך להחופה ולא מצא השמש החופה ויחפש אותה ובשום אופן לא מצאו החופה וכבר הי' סמוך לאור הבוקר ולא היו יודעים מה לעשות ונתיישב הרב ר"א הנ"ל ואמר להרב דמתא שם אין לנו עצה אחרת רק ניקח פארטשיילע וארבע אנשים יחזיקו אותה למעלה ויהי' זאת לחופה ויהי' בלי חופה שטאננען מה בכך והסכים הרב משם ע"ז ועשו כך ועשו החתונה כנהוג וכשבאו חזרה מהחתונה לאלכסנדר הלך הרב הנ"ל לבית רבינו הק' לקבל שלום ונתן לו רבינו הק' שלום בפנים צהובות ואמר לו מז"ט ושאל לו מה חדשות הי' על החתונה והשיב לו אין שום חדשות רק כדרך כל החתונות שאל לו עוד הפעם לא הי' שום חדשות כיון שכן סיפר לו מהחופה הנ"ל וכאשר שמע רבינו הק' תיכף עמד מהכסא והלך להחלון ואחז בשני פיאות הקדושים שלו ואמר ברוך השי"ת "אז עס איז אויס גיגאנגען ציא דרענגלעך ציא העלצער" כי האדם עץ השדה והרב הנ"ל נתבהל עוד יותר מהדיבורים האלה ואח"כ בבוקר הלך לקבל פרידת שלום ליסע לביתו אמר לו רבינו הק' עוד הפעם שיתן זאת

לצדקה בפה קודם שיסע שאל לו הרב הנ"ל אולי יש אופן שאני אתן הרבה יותר לזה לצדקה והמטבע הזאת אחזיק בידי לשמירה אמר. לו לא, שוב שאל לו אולי אתן לצדקה זאת בעירי בסטערדין, השיב לו רבינו הק' שם אתה לא צריך זאת רק דייקא בפה, מובן ממילא חרדת הרב הנ"ל מדיבורי קודש האלה ולקח פרידת שלום מרבינו הק' והלך לבית חותנו שם להכין להנסיעה כי הי' שם עם ב"ב ולקחו עגלה לנסוע לזגירז ומטרדת הנסיעה שכח לחלק זה המטבע לצדקה וכאשר הי' באם הדרך בין אלכסנדר לזגירז נזכר ולא ידע מה לעשות כי ליסע להלן הי' ירא וליסע חזרה לאלכסנדר הי' צר לו מאוד כי הי' נוסע עם כל ב"ב וציווה את העגלון שיעמוד עם העגלה עד שיטכס עצה מה לעשות ובל"ב ראה שני אנשים עניים באים לקראתו שמת מאוד ונתן להם המטבע הנ"ל ונשקט רעיונו ופלא היא כל הענין:

כו) הנה שמעתי מהחסיד ר' אשר ז"ל מסאכטשוב שנסע לאלכסנדר והי' גם בן בית אצל הגה"ק מוהר"א זצללה"ה משם ולאחר הסתלקות אדמו"ר הקדוש הזקן מאלכסנדר זצללה"ה שאל לו הגה"ק הנ"ל מה נשמע באלכסנדר השיב לו שהעולם יסעו לבנו הוא רבינו הקדוש הנ"ל אמר לו בזה הל"ק טוב מאוד החסידים שלכם אמרו על ווארקי שהוא עמוד הג"ת ובייאלע עמוד התורה ואלכסנדר עמוד העבודה ואני אומר עליו שהוא בעצמו הג' עמודים תורה ועבודה וגמי"ח:

כו) הנה בעת שאדמו"ר הק' הזקן מאלכסנדר הי' חולה ובא אליו הגה"ק מסאכטשוב הנ"ל לבקרו וביקשו רבינו הק' בעל ישמח ישראל הנ"ל על סעודה ובתוך הסעודה אמר הגאון לרבינו הק' אבקשך אשר בעת שאלך מאתך תזכירני שיש לי מה לדבר אתך והי' אז ימי אלול השיב לו רבינו הק' אני יודע מה שכבודו רוצה לדבר עמי ושאל לו א"ל שכבודו רוצה לומר לי האיך יתנהג אאמו"ר שליט"א ביוהכ"פ הבעל"ט ונבהל הגאון הנ"ל ואמר אמת אמת והניח ידיו על זרוע מרן ואמר חכם עדיף מנביא:

כח) גם שמעתי אשר בעת נשמע השמועה מהסתלקות רבינו הק' אמר באנחה רבה כיון שגם אותו לקחו לשמים א"כ אין גם לי לעשות בזה העולם וכן הוה שבעוה"ר לאחר ד' שבועות נסתלק גם הוא ל"ע זי"ע. גם סיפר לי איש אמת ששמע בעצמו מפי הגה"ק הנ"ל שאמר על רבינו הק' בעל ישמח ישראל הנ"ל שהוא המלך מן האדמורי"ם:

כט) הנה שמעתי מהחסיד החריף הישיש מו"ה ר' יצחק רוזען שי' ממלאווע שהוא הי' בבייאלע והי' אז ג"כ אדמו"ר הק' הזקן מאלכסנדר בבית אדמו"ר הק' מבייאלע וגם בנו הוא רבינו הקדוש הנ"ל ג"כ הי' שם ועולם הי' סביבם וגם ר"י הנ"ל הי' בתוכם פתאום אמר רבינו הק' מבייאלע שהעולם ילכו מחדרו והוצרכו כולם לצאת רק רבינו הק' הזקן

מאלכסנדר נשאר יושב שם ורבינו הק' בעל י"י לא הי' לו חשק לצאת כי הי' לו סמיכה על אביו הק' והביט עליו רבינו הק' מבייאלע וא"ל גם אתה צא ופנה מהשלחן והעמיד א"ע אצל זווית אז אמר לו אביו הק' תהא ממלא רצון רבינו וצא מכאן והוכרח לצאת ור"י רוזען עמד אחורי הדלת והי' לו חשק לשמוע מה שידברו והטה אזנו היטב ושמע שהרבינו הק' מבייאלע אמר לרבינו הק' מאלכסנדר הלא תדע שצורת בנך וקרא אותו בשמו [הוא רבינו הקדוש בעל י"י הנ"ל] הוא ממש צורת אחיך לוי זצ"ל ואחיך לוי הי' קדוש וטהור ולא דיברו יותר וציווה לפתוח הדלת מובן מזה שרבינו הק' מאלכסנדר לא הכיר את אחיו הק' הנ"ל ורבינו הק' מבייאלע הכיר אותו והוא הי' חתן אדמו"ר הק' הרבי ר"ב מפרשיסחא זצללה"ה זי"ע:

ל) סיפר לי החסיד ר' זעליג ז"ל מווארשא שחתנו עמד להידוע ונסע לרבינו הק' הנ"ל והבטיח לו שיהי' בביתו אולם כשהגיע הזמן נתפס בידם ושלחו למרחקים ואשתו חרפה אותו ועינתה אותו כדרכן ואמרה אליו אתה סמכת על הרבי ראה מה עלתה בידך ובתה היא בת יחידה ור"ז הנ"ל לא הי' יכול לסבול עוד ונסע לאלכסנדר והי' אז ימי פורים וסיפר לרבינו הק' את כל צרותיו מב"ב אמר לו רבינו הק' תיסע לביתך ותאמר לאשתך אשר אני מבטיח לה אשר תשמע הסדר מחתנה בביתה ונסע לביתה ואמר לה כך ובין כך ימי הפסח ממשמשים ובאים ואין קול ואין עונה פתאום בליל בדיקת חמץ נפתח הדלת וחתנו בא וכתב בידו שחפשי הוא לגמרי מובן גודל השמחה שהי' בבית ושאלו לו מאיזה סיבה בא לביתו וסיפר להם יען שדרכם הי' תמיד להתנצל א"ע שהם חולים ועמדו על קאמיסייע ובדק אותם הדאקטיר וכיון שראה שלא נחסר להם כלום הוכרחו לחזור ולעבוד כן הי' דרכם וכאן זה איזה ימים עשה הוא ג"כ כך והעמידו אותו על קאמיסייע בתוך הרבה אנשים ואין אחד מהם יצא חפשי כיון שהגיעו אצלו פתאום בא להקאמיסייע הגלאוונא ווראצש הגדול מכולם כיון שראה אותו התחיל לצחוק מאוד כי הי' לו זקן והי' נדמה יותר מבן שלשים ואמר ראו נא את מי ששלחו לכאן הלא בבירור עפ"י טעות שלחו אותו לפה כי כבר יש לו נכדים ולא הי' יכול להתאפק מרוב הצחוק ונתן לו תיכף כתב חפשי והוא פלא גדול: ועוד כעין זה הי' מעשה שהי' שני אחים גבירים אחד דוד קאהן בלאדז ואחד זלמן קאהן בוואליע והם אף שהיו דייטשען היו מחזיקים א"ע באלכסנדר בכל העניינים אשר היו נצרכים פ"א נחלה זלמן קאהן ושלח לאלכסנדר וציווה לו רבינו הק' ליתן על הכנסת כלה וקיים דבריו הק' והוטב לו ואח"כ נחלה דוד קאהן וג"כ שלח לאלכסנדר ועשו לו קאנסאליא ואמרו הדאקטורים אשר הוא נחלה על נערווען ואין לו שום רפואה אם לא שיאמר לו איש אחד שמאמין בו שיהי' לו רפואה

זה יועיל לו ולא שום רפואה ושאלו לו למי מאמין והשיב הוא אינו מאמין רק להרבי מאלכסנדר ואם הוא יבטיח לו יהי' מאמין בו ושלחו לאלכסנדר וכתב לו רבינו הק' שמבטיח לו שיהי' לו רפואה וכן הוה ונתרפא ובא בעצמו לאלכסנדר ונדר עוד הרבה מעות לצדקה ולא קיים נדרו הנ"ל ואח"כ נסע דוד קאהן לבאהד קיסינגע ונחלה שם מאוד ושלחו הרבה שלוחים עבורו לאלכסנדר פ"א בא עוד שליח שרוצה לעשות צוואה אצל הרייענט ושאלו לרבינו הק' אם יעשה שם צוואה והשיב רבינו הק' יהי' לו פנאי לעשות צוואה בביתו והוא הי' חרוב ומוחרב ל"ע ולא עלה על רעיון שום איש שהוא יבוא עוד לביתו ועבר זמן מה ולא הי' שום ידיעה ממנו והנה פ"א הלך רבינו הק' ליטול ידיו לסעודת שחרית ור' אפרים משמש הי' אצלו ושאל לו רבינו הק' אם דוד קאהן חי והשיב לו א"י ורבינו הק' אחז אז את השעפער בידו והעמיד את השעפער על הוואש טישעל ולקח את ההאנדטיך בידו והלך להשולחן ואח"כ חזרה להוואש טישעל ולקח השעפער בידו ושוב העמיד את השעפער שם ואמר הלא תדע דוד קאהן חי ובלילה בא שליח שהוטב לו ושואל עצה אם ליסע לביתו וקרא רבינו הק' לר' אפרים ואמר לו ראה אמרתי לך שהוא חי ראה שאמרתי אמת והי' שם הרב הגאון החסיד ר' יצחק מאיר שליט"א חתן אחיו הק' ואמר לו רבינו הק' בזהל"ק "זעסטו אז אמשמש זעהט אפענע זאכען אין עהר ווערט נישט נתפעל" אמר לו ר' אפרים הלא לי אין זה חידוש מה הי' אז עם אשר קאהן ואח"כ בא בעצמו ושיל את כל נדרו:

לו) פ"א בא ידיעה מגיסו של רבינו הק' החסיד ר' משה פיבל ז"ל שכולם נחלו על חולי טיפעס ר"ל ואח"כ בא ידיעה שגם חתנו ר' אברהם ז"ל נחלה ע"ז ר"ל פתאום קרא רבינו הק' ליוחנן משמש ואמר לו מתי היתה זה המעשה מחתנו של ר' משה פיבל ואמר לו כי הם כבר ידעו אח"כ אמר רבינו הק' הנה בליל ש"ק הוא נפל מרעיוני והבנתי שאינו חי הנה הוא הקדוש לבש הדבר בדרך הטבע אבל אנו יודעים האמת שהכל הי' ברוה"ק:

לז) פ"א באו אליו חברה פריזירעס עם קוויטלעך וכאשר הגיע להחמישי אשר התנצל א"ע לפניו שאשתו חולה ובנו חולה וגם מעות יש לו אצל אחד שלא יכול לגבות אמר לו רבינו הק' אבקשך ג"כ שתתן לי איזה דבר ושפט האיש בדעתו שכוונתו על מעות לכן אמר שיתן לו אמר לו רבינו הק' לא מעות רק שתתן לי איזה שעות בשבוע היינו שתסגיר את הרעזארע בועש"ק בשעה שהעולם ילכו להתפלל ולא להיות פתוח עד שעה 10 בלילה גם לפתוח במוצש"ק בשעה שהעולם ילכו ממעריב ולא קודם ולא הבטיח לו אמר לו רבינו הק' ראה נא אתה באת אלי שאתפלל בעד אשתך ובנך שיתרפאו ובעד החובות שלך אשר מונחים על קרן הצבי אני מבטיח לך שאם תציית לי שיהי' לכולם רפואה וגם

תגבה החוב ויהי' לך פרנסה ולא השיבו כלום שוב א"ל רבינו הק' "אויף וועמען פאר קיקסטו דיך" השיב לו שדר בין העכו"ם והתחילו העולם לשחוק מזה הפך רבינו הק' את פניו לצד העולם ואמר בהקפדה וכי אתם סבורים שאני בדחן ואומר בדחנות על החתונה לי הדבר נוגע לסכנת נפשות ואתם תשחקו ושתקו כולם בפחד, פתאום האיש הנ"ל נפל על הארץ ונתעלף ומי שהי' מכיר את רבינו הק' ואת מזגו הרך והענוג אשר אם הי' רואה אף רק שינוי פנים באחד הי' נתבהל והוא בעצמו הי' מביא מים ומטריח א"ע לרפוא אותו וכאן לא נתפעל מאומה רק אמר לר' אפרים הנ"ל בניחותא תביא לו מעט מים כי ישראל הוא ולקחו אותו לחדר המשמשים ועסקו בו עד שהקיצו אותו וכאשר הוטב לו הלך לרבינו הק' ואמר לו שרצונו לעשות שטר מכירה השיב לו רבינו הק' זה יהי' פנאי אם תבוא אצלי ותאמר שאין לך פרנסה ואח"כ אמר לר' אפרים משמש הנ"ל מה אתה אומר יהי' ציית לי השיב לו בבירור יהי' ציית כי יש לו סימן: לח) עוד כתב לי ר' אפרים הנ"ל אשר בשנת תרס"ה ס"ו שהיו הסטרייגערס וכל העולם היו יראים מהם הוא לא ירא מהם כלל רק פחדו הי' עליהם פ"א בחצות לילה ואני הייתי בחדרו הקדוש בשעה שאכל אז סעודת הערב והי' שם ג"כ הרב הגאון החסיד משעריטץ זצ"ל אצלו פתאום בא יוחנן משמש אצלי ואומר לי בחשאי הנה באו ארבעה יונגען עם מקלות ומורא להביט עליהם ורוצים לכנוס להרבי צעקתי עליו מהרה תסגור הפתח החיצון שלא יכנסו אולם לא הספיק לסגור עד שבאו להפתח מחדר רבינו הק' והתחילו לדפוק על הפתח ושאל לי רבינו הק' מי הוא ואמרתי לו אשר יוחנן אומר שבאו ד' יונגען עם מקלות אשר מורא להביט עליהם ורציתי לפתוח הדלת ולא הניח אותי גם הרב הנ"ל רצה לפתוח וג"כ לא הניחו רק בעצמו הלך ופתח את הדלת וצעק אליהם בקול הניחו את המקלות בחוץ ואחד מהם הי' לו פאפייראס בפיו וצעק עליו שייגעץ אצלי תבוא עם פאפייראס בפיך ארויס שייגעץ וברח והג' הנשארים עזבו המקלות ויבואו לחדרו הקדוש פנימה ושאל להם איזה חוצפא הי' לכם לבוא אצלי בחצות לילה ויתרצו א"ע באשר שהם בעלי מלאכות ואין להם פנאי רק כעת, אמר להם ואני מה עושה כל היום וכי אני יושב וממתין עליכם אני ג"כ עובד כל היום ומוכרח אני בלילה להנפש מעט וכאשר באו כן הלכו כולם באין יודע מה זה ועל מה זה: לט) עוד מהנ"ל פ"א אמר לי רבינו הקדוש כאשר אתה עומד אצל השלחן ותשמע מה שאדבר עמהם אתה מצחק [משום שראיתי האיך רבינו מכוון ברוה"ק ורבים לא הבינו זה] אם היית רואה כאשר אני רואה לא היית יכול להתאפק מרוב הצחוק ומן אז והלאה מה שראיתי ושמעתי לא צחקתי עוד:

מו) עוד שמעתי ממנו שאמר בשם הסבא קדישא מווארקא כאשר יקח משמש הוא בורר לו איש שכבר נחמץ ולא ליקח חסיד שיתקלקל אצלו ואמר עוד זה הקטן מביט עלי, והי' כוונתו שאני מביט עליו כמובן:

מא) עוד פ"א בא ידיעה שהרבנית אשת הרב הג' והחסיד ממאקאווי זצ"ל היא חולה מאוד ובעלי' רבינו הק' צוויתי לעשות לה מי שברך ישכח שמה ועמד כך ושהה מעט ואמר רבינו הק' שמה ואח"כ הקפיד עלי ואמר בהקפדה מיין מזכיר מיין מזכיר! כי באמת הייתי צריך להבין אם רבינו הק' בעצמו אינו מצוה לעשות לה מי שברך ובפרט אשר היתה קרובה שלו מה לי להזכיר וכולם הבינו שבבירור אינה חי' וכן הוה שביום ש"ק בבוקר של"ח: מב) פ"א ראיתי שהלך עם אברך אחד פאבאראווע מחדרו הק' וליווה אותו עד להחצר ורציתי לקרוא להאברך הנ"ל והבטתי בצורת רבינו הקדוש והבנתי שאינו נות מזה ופסקתי מלקרוא לו אח"כ אמר לי רבינו הק' עה היית רוצה ממנו היית יכול להפסיד כל העסק ופ"א עמדתי אצלו ועמד אברך אחד אצלו ג"כ אודות הנ"ל ואמר לו והלך מאתו ואח"כ נתיישב והלך חזרה אצלי ושאל לו באופן אחר אמר לו רבינו הק' אם היית מאמין ולא חזרת לשאול עוד השגת בלאהען בילעט וכשעשית זאת תשיג גרינעם וכן הוה:

מג) פ"א שמעתי ממנו שאמר בדרך הלצה בשם הסבא קדישא מווארקא זצללה"ה מפני מה בשמ"ע אנו אומרים בשמע קולנו מתחלה אנא ד' חטאתי וכו', ואח"כ מתפללים על פרנסה אתה הוא וכו' הזן ומפרנס וכו' שאנו אומרים מדוע נותן להם פרנסה בריווח מחמת שחטאו אני ג"כ חטא ומדוע אינו נותן לי:

מד) הנה פ"א התקוטט עמי אברך אחד שרצה בדווקא לכנוס לרבינו הק' וידעתי שאין זמן כעת וזרקתי את הכובע מעל ראשו ובא לקבול עלי לפני רבינו הק' אמר לו מה תרצה להיות חפשי מהצבא כשזרק לך הכובע לא תלך עוד להצבא ומה תרצה עוד:

מה) פ"א עמדתי לפניו ובא חסיד אחד ועמד אחורי הדלת וצעק אפרים "לאז מיך אריין צים רבין"' כי יש לי דבר נחוץ מאוד וצעק כך כמה פעמים ושמע רבינו הק' ולא ציווה לי להכניסו בחדרו הק' רק הלך בעצמו אצל הפתח ושאל לו מה תרצה והשיב לו אני שואל עצה מהרבי לאשר הרבי יודע כי יש לי בת בעלת מום ל"ע ועשיתי שידוך עמה ונהרס השידוך ואף המעות שנתתי לו לא החזיר לי ועתה נזדמן לי שידוך אחר ורוצה מעות ממני ואיני יודע אם ליתן לו אם לאו אמר לו רבינו הק' אם אתה חסיד צריך אתה להבין כאשר איננו מניח אותך לילך לחדרי אין אתה צריך ליתן המעות ולקח פרידת שלום ממנו הכל אצל הפתח בצד השני ופלא היא:

מו) פ"א בא אצלי אחי חיים דוד ז"ל וסיפר לי שאבינו ר' יוסף משה הכהן ז"ל בא אצלו בחלום בליל ש"ק וציווה לו לילך לרבינו הק' להזכיר אותו לפניו וציוויתי לו שילך לרבינו הק' ויספר לו זאת וכן עשה אמר רבינו הקדוש בזהל"ק מה זה יוסף משה'לי "איזט אשלאף מענטשיל אשוואכער" צריך לילך אצלך עם השתדלות "אין ער טרעפט נישט אריין צי מיר אליינט":

מז) הנה קודם פטירת אמי לאה גיטל ע"ה אמרה לי שאזכיר אותה לפני רבינו הקדוש שתבוא למקום מנוחתה והלכתי ביוהכ"פ בבוקר לקודש פנימה ואמרתי לו כדברים האלה ואמרתי לו עוד כי את אבי מורי ז"ל אינני צריך להזכיר כי קודם פטירת אבי ז"ל בעת שרבינו הק' נסע למרחצאות הלך רבינו הק' אצלו זיך גיזעגנין ביקש אותו שיזכור אותו תמיד אמר לי רבינו הקדוש יאה, יאה, אמת, מי לא נפקד כהיום הזה וכו':

מח) קודם פטירת רבינו הקדוש זצללה"ה בא אצלו אחיו רבינו הקדוש בעל תפארת שמואל זצללה"ה וסיפר לו איך שראה את ר' גבריאל משמש ז"ל בחלום ושאל לו אם יודע שהרבי הוא "שלאף" והשיב לו בוודאי אני יודע אמר רבינו הק' בעל ישמח ישראל אני איני רואה אותו אין לו שכל, הוא איש פשוט "אז עהר ליגט ליגט עהר" ואיני זוכר אם אמר עוד "ורוהיג": הנה מסעיף ל"ד עד כאן סעיף מ"ח הכל מה שכתב לי ר' אפרים בענדיט הכהן שי' הנ"ל שהי' משמש בקודש אצל רבינו הק' הנ"ל וראה בעצמו כל זאת ועוד ידע הרבה ומפני הוצאות הדפוס קצרתי:

א"ה הנה ראיתי להביא בכאן בספרי הזה איזה מאמרי קודש מאדמו"ר הקדוש הנ"ל הנאמר ונכתב בספרו הקדוש ישמח ישראל ושם נאמר באריכות וכאן אכתוב בקיצור רק תוכן כוונתו הקדושה למען יתענג הקורא בנועם זיו דברי קדשו [עזריאל היים]:

מט) איתא שם על המדרש ויברך וכו' ויקדש אותו ברכו במן שירד ביום הששי לחם משנה וקדשו במן שלא ירד בשבת כלל והענין הוא דאיתא במדרש ויכל אלקים ביום השביעי משל לטבעת מה היתה חסירה חותם כך מה הי' העולם חסר שבת דהנה חותמו של הקב"ה אמת ושבת היא אמת כי בכל ששת ימי המעשה הוא עלמא דשקרי כי האדם מדמה בנפשו אשר הכל היא בפעולותיו וכוחו ועוצם ידו עושה לו הכל אולם באמת לא כן הוא כי הכל הוא מהשי"ת כמש"נ וזכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל והן אפי' ברוחניות הכל מעזר השי"ת כמאמר חכז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו אולם בשבת קודש שאין בו שום פעולת בו"ד שאסור במלאכה והוא מקור הברכה נתוודע לכל האמת שהכל מאתו ית' ולכן שבת הוא אמת וזה שאמרו חכז"ל דאף ע"ה ירא לומר שקר בשבת והנה גבי מן אף שהיו דור דעה ולא עשו פעולות לזה כי דגן שמים נתן

למו עכ"ז דימו בנפשם שעכ"פ לקיטתם שלקטו עשה זאת וכמ"ש בזוה"ק שטו העם ולקטו מאי שטו שטותא היינו השוטים דימו בנפשם כך וזה ויברכו ויקדשו שלא ירד מן כלל בשבת שלא עשו אפי' שום פעולה קטנה כזו ואעפי"כ הי' להם לאכול נתוודע להם האמת כמש"נ כי ממך הכל ומידך נתנו לך:

נ) עו"ש על המדרש וירד העיט על הפגרים אמר ר"ע לכשיעשו בניך פגרים בלא גידין ועצמות זכותך עומדת להן דהנה הרמ"ח איברים שבאדם כנגד רמ"ח מ"ע ושס"ה גידים כנגד שס"ה ל"ת ומכל מ"ע ממשיך חיות לאבר אחד וכן אם ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה ממשיך חיות לכל גיד אבל אם ח"ו חוטא במ"ע ול"ת נעשה ח"ו פגר מת בלא גידין ועצמות כי אין להם חיות ורמז הקב"ה לאברהם אבינו אף אם ח"ו מתוך תוקף הגלות יעברו ח"ו בניך באונס בלא דעת על המ"ע ול"ת אעפי"כ אני אביט אל פנימיות לבותם הצועקים אל פני ה' ובזכות תוקף אמונתם אף בחשכות הגלות אזכור להם זכות אמונתך שהוא הי' הראש למאמינים וזהו בך חותמין היינו בעת הגאולה שהוא זמן החיתום בזכות האמונה שלהם יעורר זכות אמונה שלך שיהי' להם למגן ומחסה ומסתור:

נא) עו"ש על מאמר חכז"ל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה אשר לכאורה צריך להבין זאת ואמר רבינו הק' טעם ע"ז משום דלקבל פני השכינה נחוץ להיות לו הכנה דרבה להכין א"ע להיות כסא להשראת השכינה וזה דבר קשה הוא עד מאוד אבל זה שמכניס אורחים ומקבל אותם בסבר פ"י אף שאינם כדאים והגונים ומרחם עליהם זוכה לעורר מכ"מ אף שאינו כדאי והגון לעלות לרום המעלות למדריגות רמות ולחזות את נועם זיו אור פני מלך חיים:

נב) הנה על המדרש פ' חיי"ש ר"ע הי' יושב ודורש והצבור מתנמנמין ביקש לעוררן אמר מה ראתה אסתר שתמלוך על קכ"ז מדינות אלא תבוא אסתר שהיא ב"ב של שרה שחיתה קכ"ז שנה ותמלוך על קכ"ז מדינות ודברי המדרש סתומים ואמר רבינו הקדוש עם דברי המדרש שחביב חייהם של צדיקים לפני המקום בעוה"ז ולעוה"ב היינו אף שהצדיקים שנסתלקו מעוה"ז ימי חייהם צפונים ברקיע להאיר לנו מתוך חשיכה וזה ר"ע יושב ודורש ואמרו חכז"ל קשות מיושב היינו שהביט אל הדורות האחרונים האלה ועל קושי שיעבוד הגלות והצבור מתנמנמין כי אין להם מקיץ לעוררן לחזק לבן הנדכה שאל יתייאשו מן הגאולה אמר מה ראתה אסתר וכו' בזכות חיי אבותינו הק' כך באיזה זכות נזכה אז למלכות שמים ותמלוך אתה וכו' כאשר אין לנו זכות ולא מנהיג ולא

מעורר אלא בזכות חיי האבות הקדושים שהופיעו אור על ימי החושך להאיר אותנו מתוך חשיכה:

נג) הנה בפ' תולדות כתיב שם מאמר אחד בענין אברהם מדת החסד ויצחק מדת גבורה ולאשר זה המאמר שמעתי ממנו בעצמי בשק"פ תולדות האחרון קרוב להסתלקותו זי"ע לכן אעתיק בכאן כפי ששמעתי בעצמי אז מי יוכל למלל גודל מסי"נ שלו בבכיות גדולות בעת שאמר תורה זו הנה כך אמר העולם סוברין שמדת גבורה היא כך מדה שחפץ ורצון השי"ת למדה זו אל יחשבו כן כי מדת גבורה הוא חסד גמור כיון שרואה השי"ת שהאדם אין נותן ללב לשוב מעבירות שבידו אז מוכרח השי"ת לענוש את האדם כדי שישוב אל ה' וירחמהו וכמאמר הגה"ק האלקי היהודי זצללה"ה משמים השמעת דין היינו שהי' מראים בשמים שבט מושל כדי שיראו מפניו ארץ יראה דאם הי' יראים ועשו תשובה ושקטה והי' בוכה מאוד ואומר יחשוב נא האדם ויחוס על בוראו ועל צערו הגדול שיש להשי"ת אשר הוא מקור הרחמים ומוכרח להשתמש בגבורה ולהעניש את האדם והאיך יכול האדם קרוץ מחומר לצער כ"כ את אבינו אב הרחמן שיצטרך לילך עם השבט המכה רק ישוב תיכף להשי"ת שלא יצטרך למדה הזאת ובאם לאו ח"ו מוכרח הקב"ה להשתמש במדת הגבורה אולם זה הוא חסד גמור כדי שירא ויפחד ויעשה תשובה ויטיב לו באחריתו ואח"כ אמר בחשאי וכמדומה לי ששום איש לא שמע רק אני הטישו את ראשי מאוד ושמעתי שהי' אומר על מאמר חכז"ל למה נמשלה תפלת צדיקים לעתר וכו' מהפכים מדת רגזנות למדת רחמנות שיהא נמצא צדיקים כאלה אשר יתנו להבין אשר המדת רגזנות היא מדת רחמנות אין לשער גודל שבירת לבנו אז בשמענו ממנו דברי קודש האלה הנאמרים מפי קדשו בקדושה ובטהרה ובהכנעה ובדמעות שליש והנה בעת שאזכור זה עוד הומה לבי בקרבי: נד) עוד שם בפ' וארא הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ומביא רש"י ז"ל זה אחד מעשרה ק"ו שבתורה וקשה הלא כתיב הטעם ולא שמעו וכו' מקוצר רוח ופירש רבינו הק' דהנה אף דאם דעת האדם מטונף בהבלי עוה"ז לא יוכל לקבל דברי תורה ומוסר אמנם אם הד"ת יוצאין מפי גדול בקדושה ובטהרה אז קול ד' חוצב להבות אש ומשבר כל המסכים המבדילים והנה מרע"ה שהי' ענו מכל האדם חשב בנפשו מה זה שישראל לא ישמעו אלי הלא הם מאמינים בני מאמינים וחלק יעקב בקרבם אלא שיש מסכים מבדילים אעפי"כ הי' צריכים לשמוע דברי אלקים חיים האלה אלא ע"כ דהחסרון הוא ממני בשביל שאני המדבר ופגמתי שאינני אומר להם בקדושה וטהרה כנתינתם אלי מכ"ש האיך ישמעני פרעה שהוא מקור הסט"א ומשוקץ ומתועב ולזה צריך עוד יותר שיהא המשמיע בקדושה גדולה ואני

ערל שפתים היינו שאני מכסה הדברים בלבוש עב לכן לא ירדו לחדרי בטן וזה הי' רק סברת מרע"ה לפי גודל ענותנותו אבל האמת לא כן הי' כי דבריו הקדושים פעלו אצל ישראל בפנימיות לבם ובשעת מעשה לא הרגישו כ"כ אבל אח"כ כתיב ויאמן העם עיי"ש באריכות דבריו הקדושים הנעימים: נה) הנה שמעתי אשר פ"א סיפרו לו מאיש צדיק אחד בימיו אשר מסתיר מאוד מעשיו ואדרבה לפי הנראה עוד כאילו עושה דברים זרים ח"ו אמר רבינו הקדוש ע"ז בחכמתו הקדושה הנה באמת טוב מאוד להיות צנוע בדרכיו ולהטמין א"ע אבל לא להטמין א"ע בביהכ"ס וצריך להטמין א"ע ושלא לפרסם מעשים טובים שלו:

נו) רבינו הק' הנ"ל אמר בשם הסבא קדישא מווארקי זצללה"ה הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם היינו הכפירים שואגים להשי"ת הלא אנו רואים שמה שאינו מן השמים עבורנו אינו מועיל מה שאנו רודפים וטורפים רק ע"כ מה שמן השמים מוכן לנו א"כ למ"ל לטרוף טרף הלא טוב הי' לנו ולבקש מאל אכלם שנהי' מבקשים מהשי"ת שיזמין לנו פרנסהינו כשאר הברואים בלי טריפה:

נז) פ"א אמר על סעודת בר מצוה עה"כ גדולים מעשה ה' היינו להיות גדול בתורה זה הוא מעשה ה' אם השי"ת ברא אותו במוח חריף אזי יוכל להיות גדול ואם לאו לאו אבל דרושים לכל חפציהם היינו להיות דורש ומבקש דרך השי"ת באהבה ויראה זה לכל חפציהם זה יוכל כ"א לבוא למדריגה זו ותלוי בבחירות אדם:

רבינו הק' בעל ישמח ישראל עלה אל השמים ערב וי"ח שבט שנת תר"ע ומנו"כ באלכסנדר זי"ע ועכי"א:

מערכה ז' מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הגאון הקדוש המפורסם המקובל צדיק יסוד עולם גדול קדוש ונורא פאר הדור תהלתו מלאה הארץ מרנא ורבנא וכו' הרב ר' דוב בעריש זצוקללה"ה זי"ע מבייאלע. א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' בנו של הגאון הצדיק והקדוש המפורסם מהר"א זצללה"ה מטשעכינאווי והנה בילדותו עדיין לא עסק בחסידות רק עסק בתורה יומם ולילה לא פסק פומי' מגירסא והי' אוכל על שלחן חותנו בגריצא והי' אז הרב הגאון הקדוש ר' שרגא פיבל זצללה"ה אב"ד בגריצא פ"א עשה הרב הגה"ק ר"פ הנ"ל ברי"מ וביקש את רבו הסבא קדישא מווארקי על הברי"מ וכיבד אותו בסנדקאות והנה כשנסע מהעיר הלכו כל חשובי העיר ללותו ובתוכם ג"פ רבינו הק' מבייאלע שהי' אז אברך אמר הגה"ק ר"פ לרבינו הקדוש מווארקי הנה בתוך עירנו נמצא אברך אחד והוא בן ידידינו הגה"צ ר' אברהמלע מטשעכינאווי ויושר גדול לקרב אותו לדרכי החסידות כי הוא חריף גדול וכלי מפואר מאוד ענה לו רבינו הקדוש מווארקי

בודאי הוא בתוך העולם כאן קראו אותו שיבוא אצלי וכן הוה ויבוא לרבינו הק' ונתן רבינו הק' את ידו הקדושה עליו והלכו כך ביחידות עשרה מינוטין לערך והנה האברך הק' הנ"ל לא הלך עוד לביתו רק נסע תיכף עם רבינו הק' לווארקי ושהה שם איזה שבועות ומן אז והלאה נתקרב מאוד להחסידים ונעשה חסיד גדול ונסע לרבינו הק' הזקן מווארקי זצללה"ה ואח"כ נעשה תלמיד מובהק לבנו רבינו הק' מוהר"מ זצללה"ה מווארקי ואחרי הסתלקותו כל העולם נסעו אליו והמשיך עדתו הקדושה שמונה שנים:

ב) פ"א הי' אאמו"ר הה"צ זצ"ל בבייאלע והי' אוכל אצלו בסעודה והקשה מאי שלא מצינו בתוה"ק שאברהם אע"ה כיבד את המלאכים בדגים ואמר רבינו הקדוש שקודם מ"ח הי' אסור לאכול דגים כי לנח הותר לאכול רק בשר כמש"נ כירק עשב נתתי לכם את כל בשביל שניצולו בזכותו אבל דגים לא ניצלו בזכותו כמו שדרשו חכז"ל בפסוק כל אשר בחרבה מתו ולא דגים שבים לכן הי' עדיין אסור להם דגים עד מ"ת שנאמר וכל דגי הים יאסף להם בא היתר מפורש והטעם שהתנה הקב"ה עם מ"ב ע"מ שיקבלו ישראל את התורה וא"כ דגים ג"כ נשארו בזכותן של ישראל לכן הותר להם לאכול גם דגים והנה אאמו"ר הרצה זה לפני אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה אמר לי נראה בפשיטות שכל החשיבות של דגים הוא מפני שהם גילגול הצדיקים ובימי אאע"ה לא הי' אז צדיקים שיהא להם גלגול וצדיקים הגדולים נח ושם ועבר וכדומה הם לא הי' צריכים לגלגול וממילא לא הי' חשיבות לדגים אז:

ג) *שמעתי מפי* אאמו"ר הה"צ זצ"ל *ששמע מפי* דודי הה"צ מראדזינאוויי זצ"ל *ששמע מפי* קדשו של רבינו הקדוש הנ"ל על הבני יעקב שאמרו לשכם אך בזאת נאות לכם וכו' והנה האיך הסכים יעאע"ה ע"ז הלא הוא לא ידע כוונת בניו ותירץ שיעאע"ה הי' בדעתו שעכשיו בני שכם כך הם בגשמיות עבדי שאינם מבינים שאינם ראוים להתחבר עמי אבל כשימולו יזדככו מעט ויבינו מעצמם אשר אינם ראוים להתקרב אלינו:

ד) בס' ישרש יעקב הביא בשם רבינו הק' הנ"ל על הפסוק ויבואו בנ"י בתוך הים ביבשה ואח"כ כתיב ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים היינו שישראל היו בפחד גדול מהשי"ת עד כאשר הלכו ביבשה הי' נדמה להם כאילו הם בתוך הים [א"ה כמאמר החרדים הקדוש העוה"ז ים סוער] לכן זכו כשהיו באים בים הי' יבשה:

ה) עו"ש ממנו הקשה על מה שמשה רבינו ע"ה קיבל הערב רב לגרים הלא קשים גרים לישראל כספחת אולם כתיב וחמשים עלו בנ"י ודרשו חכז"ל שאחד מחמשה עלו וד' חלקים מתו בג' ימי אפילה והי' לו למרע"ה רחמנות גדול עליהם לכן קבל גרים כמספרם

להפיח בהם נשמת ישראל המתים וזה ערב רב ערב לשון חושך רב הרמוז לחושך מצרים הנ"ל:

ו) הקשה על מה שינו אוכלים מצה ואח"כ מרור הלא בתחלה וימררו את חייהם ואח"כ בעת הגאולה ולא הספיק בצקם וכו' והי' צריך לאכול בתחלה מרור ואח"כ מצה אלא שגאולת מצרים הי' לדור דורות להנצל מכל הקמים עליהם ח"ו וזה שאוכלים מצה מתחלה להנצל עי"ז ממרור שאר הגליות: ז) רבינו הק' תירץ קושית המפורשים על הרמב"ם ז"ל שפוסק כפאו ואכל מצה יצא הלא מצות צריכות כוונה ואמר שבהגדה נאמר שהקב"ה חישב את הקץ לעשות היינו שבגאולת מצרים נתעלו כל העולמות ואפי' מעשה בלא כוונה הי' עולה לעולם המחשבה וכאילו היתה גם במחשבה קדושה לכן נשתנה הדין במצה משאר המצות דאפי' בלא כוונה יצא:

ח) עו"ש בפסוק למי הנערה הזאת וכו' גבי בועז ופירש"י וכי דרכו של בועז לשאול בנשים אלא דבר צניעות ראה בה והקשה אדמו"ר הקדוש מווארקי זצללה"ה א"כ איך ראה זאת ותירץ רבינו הק' מבייאלע הנ"ל דכשנכנס בועז בהשדה ראה שהשכינה הק' בשדה לכן אמר ד' עמכם והם לא הבינו דבריו ואמרו יברכך ד' וכשראה שלא הבינו הבין הוא שבשביל רוח הוא לכן שאל למי הנערה הזאת וזה דבר צניעות ראה בה היינו הסברת ביאת השכינה הק': ט) עו"ש על הכתוב חגרה בעוז מתני' ותאמץ זרועתי' מתנים הם הירכים היינו רגלי האדם שמעמידין אותו והוא אמונה כמ"ש בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי' וזרועות נקראים אהבה ויראה וזהו ע"י האמונה באים לאהבה ויראה מדריגות גדולות:

ו) עו"ש והי' עקב תשמעון עקב נקרא ענוה כידוע ואמרה חוה"ק טוב להיות עניו אבל שיהי' בשמחה לא ח"ו בעצבות וזהו והי' לשון שמחה ועי"ז זוכה ושמר וגו' את הברית והחסד וזוכה לבני חיי ומזוני כמ"ש בהפרשה שם:

יא) עו"ש בפ' בשלח היש ד' בקרבנו אם אין והקשה רבינו הק' היתכן שראו התגלות אלוקות כ"כ בקריעת י"ס וכי עוד הי' מסופקים אם ד' ית' בתוכם ואמר דמעשה המצות נק' יש עלמא דאתגליא ותורה נק' אין עלמא דאתכסיא וכשראו השראת השכינה הק' ביניהם לא ידעו אם הוא ע"י תורה או ע"י מצות וזהו היש וכו' אם אין ובאמת צריכים לעשות ולעסוק בשניהם: יב) פ"א בעת שישב אצל השלחן בא אחד לא מאנ"ש והזכיר לפניו חולה גדול עד שכל הרופאים אמרו נואש השיב לו רבינו הק' בודאי יהי' לו רפואה פרח בכולו טהור וכתיב כי שחה לעפר נפשינו וכו' דהיינו שאין תקנה ח"ו אז קומה עזרתה לנו ושאל לו אז הרב החסיד המפורסם ר' יהונתן זצ"ל מזעליאווו בדרך צחות

האיך רבינו מבטיח לו כר בבירור שמא ח"ו לא יהי' כן ובפרט שזה האיש אינו מאנ"ש השיב לו רבינו הק' שמנהיג הדור מחויב לכ"א להבטיח לו רק טוב ואח"כ להתפלל להשי"ת שיקיים דברו וזה בשרתי צדק בקהל רב ואח"כ אני מתפלל הנה שפתי לא אכלא שיהי' כך ד' אתה ידעת שאינני שקרן ח"ו וכן הוה שנתרפא החולה הנ"ל:

יג) על פסוק הן בעודני חי ממרים הייתם וכו' ואף כי אחרי מותי והקשה מאי ק"ו הוא זה אדרבה בחיי מרע"ה הי' סמוכים ובטוחים על מרע"ה שיתפלל אבל לאחר פטירתו לא יהי' לכם על מי לסמוך ויהי' נשמרים מלחטוא ואמר רבינו הק' הנה בחייו יש מעלה וחסרון מעלה שזכות מרע"ה מגין עליהם שלא יחטאו וחסרון שהי' סמוכים עליו ובמותו המעלה והחסרון להיפך והנה נתבוששו ולא בא הם הי' סבורים שמת באמת חי והי' להם שני מעלות כמובן ואעפי"כ חטאו מכש"כ לאחר מותי שלא יהי' רק מעלה אחת והבן:

יד) עו"ש פ"א הי' רבינו הק' הנ"ל בוואַרשא ובא אליו הרב והחסיד המפורסם ר' יעקב שמעון זצ"ל גיסו של אדמו"ר הקדוש מוואַרקי זצללה"ה עם צעקה גדול ובכי' רבה על אשר שבנו חולה מאוד ולא ענהו דבר והלך לביתו ובא עוד הפעם עם אשתו בלילה בבכי' גדולה ושוב לא ענה אותו והלך ממנו ביסורים גדולים רח"ל ובבוקר קם רבינו הק' משנתו ואמר בה"ת ותהלים כדרכו ואמר למשמשו רוץ מהר להחסיד ריי"ש שיבוא אצלי תיכף ובא אצלו ואחזו בידו ומשכו להחלון ואמר לו יעקב שמעון אתמול בלילה לא עניתך כלל כי ראיתי דינים גדולים על בנך אבל היום נהפכו הדינים לרחמים גדולים והראה לו באצבעו הקדוש מול השמים וא"ל ראה רחמים גמורים בנך יהי' בקרוב בבריאות השלימות וכן הוה:

טו) פ"א הי' אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זצללה"ה בבייאלע ש"ק והי' אז עולם בבייאלע והנה רבינו הק' מבייאלע לא אכל סעודת מלוה מלכה כי הי' חלש מאוד והעולם אכלו סמ"מ אצל רבינו הק' מאלכסנדר בהאכסניא שלו ובאמצע הסעודה התחיל רבינו הק' מאלכסנדר לשמוח מאוד בהתלהבות עצומה והתחיל לרקוד ורקדו עמו ג"כ איזה אנשים חשובים ובתוכם הי' ג"כ הגביר החסיד ר' פרץ בומגאלד ז"ל מוואַרשא והחסיד המפורסם ריי"ש ז"ל מוואַרקי ובאמצע הרקידה הכה אדמו"ר הקדוש הנ"ל את הציגארען שפיצעל שלו בהציגארען שפיצעל של ר' פרץ ושבר אותו של ר"פ שהי' בארשטין ור"פ לא דיבר כלום רק ריי"ש אמר פילצער רב "א שאהד" הציגארען שפיצעל של ר' פרץ כי הוא דבר יקר מאוד ענה לו אדמו"ר הקדוש בהתלהבות הנה על התנאים שוברים טעלערס והיום הי' להרבי שלנו זיווג עם העולמות העליונים צריכים לשבור בארענשטין זה שמעתי מהחסיד המנוח ר' אלטער מע"ח ז"ל שהוא הי' אז משמש במלוה מלכה זו:

טז) פ"א הי' אאמו"ר הרב זצ"ל בבייאלע ובא אליו רב אחד עם שו"ב שלו שהי' סכסוכים ביניהם אמר רבינו הקדוש איני יודע עם הרבנים כשנעשה רב נעשה תיכף מבין על החלף ואומר שאינו יפה ועושה מחלוקת הנה אבא מארי יש לו שו"ב בעירו בטשעכינאווי ושמו יודל וכשרואה שהוא שכור מבקש אותו שילך לישון:

יז) פ"א הלשינו עליו לפני אביו הגה"ק זצללה"ה מטשעכינאוו אשר הוא עוסק בחסידות תמיד לכן אינו עוסק בתורה ושלח אחריו שיבוא תיכף וכאשר בא ודרך רק על מפתן ביתו רץ אביו הק' לקראתו ואמר לו שלום עליכם מה אתה לומד והתחילו לפלפל כך בעמידה אצל הפתח איזה שעות וכשגמרו ביקשו להשלחן והלך לזוגתו הרבנית ואמר תעשה סעודה טובה אין לנו לדאוג עבור בנינו היקר הזה מתמיד גדול הוא וחריף מאוד:

יח) הנה כשהי' אביו הק' חולה ושלח אחר רבינו הק' שיבוא והי' אז אחר סוכות וכשבא לטשעכינאווי הרעישו כל העיר בתפלה ובתחנונים וביהמ"ד הי' מלא מהאומרים תהלים והלך לאביו הק' ושהה שם מעט אצלו ובא לביהמ"ד ואמר אשר ב"ה הוטב לו והנה החסידי בייאלע מערים הסביבים באו לקבל פני רבם הקדוש והי' עולם גדול ועשו סעודה ומשכן רבינו הק' הי' סמוך לחדר אביו הק' והנה באמצע הסעודה ציווה רבינו הק' לזמר איזה זמר והנה הה"ק ר' זאב זצללה"ה מסטריקאוו הי' משמש אצל אביו בחוליו והי' לו חלישת הדעת מזה שבאו עולם גדול לכבוד אחיו הוא רבינו הק' וכאשר זמרו הזמר שאל אביו הק' את בנו הה"ק ר"ז מה הקול הזה באזני שלא אוכל לסבול וכאן מצא וכו' ויען לו בנו הלא בנך מבייאלע עושה סעודה עם החסידים שלו אמר לו אביו הק' אם כן היא לך ותעמיד אצלו שני פלעשליך יין עבורי והי' מוכרח לקיים ציווי של אביו:

יט) חותני שי' שמע מבע"ג אחד שהי' איש פשוט מאוד כדרך הבע"ג ואעפי"כ הי' נזהר מאוד בכל התפילות והיא פלא ושאל לו חותני שי' מה היא ואמר לו שהוא הי' דר בטשעכינאווי ועמד אז לצבא ושמע שרבינו הק' מבייאלע הוא בטשטכינאווו וכאשר רבינו נסע מהעיר השליך א"ע לפני הסוסים ולא הניחו ליסע וקרא לו רבינו הק' ואמר לו מה אתה רוצה א"ל אני רוצה ברכה מהרבי שאצא חפשי השיב לו אתה ג"כ לא תרצה לעבוד בצבא ומי יעבוד בני תורה וכששמעתי זאת אמרתי לו הנה אני רואה שאהי' מוכרח לילך עכ"פ יברכני הרבי שאבוא בשלום לביתי אמר לי אם תקבל עליך שלא תאבד אף תפלה אחת יעזור לך השי"ת שתשוב לביתך לשלום וקבלתי ע"ע זאת והנה הייתי בסכנות רבות וב"ה קיימתי דברי ויצאתי מכל הסכנות ובאתי ב"ה בשלום לביתי ומן אז והלאה אני ב"ה זהיר בכל התפילות:

כ) סיפר לי החסיד ר' אברהם ז"ל מטאמקעס אשר פ"א היתה בתו הילדה ערך ד' שנים חולה מאוד פתאום השיגה הקרעמפין ר"ל והרופאים לא רצו עוד לבוא באמרם שאין להם מה לעשות עוד בתוך כך שמע שהרבינו הקדוש מבייאלע הוא בווארשא והלך אליו בבכי' רבה השיב לו רבינו הק' הרופאים לא ידעי מידיהם ורגליהם היא חולה על שיניים וכשמעו זאת נשאר משתומם ואמר לי בחשאי רבי הרי יש לה שיניים זה זמן כביר צעק עליו רבינו הק' בקול ואמר לו טפש "באקצעהן" אין לה עוד לך לביתך והשי"ת יעזור לך ותבשר לי תיכף בשורה טובה וכן הוה:

כא) סיפר לי חסיד מה שהי' לו בבייאלע הוא הי' סוחר מיער וסבב עליו הגלגל ולא נשאר לו מכל הונו רק ב' מאות רו"כ והי' צר לו מאוד פתאום בא אליו סרסור ואמר לו שיש לקנות אצל אדון יער בעד שני אלפים רו"כ ויש בזה להרוויח אולם האדון אינו רוצה בהקפה אף פרוטה אחת רק צריך לשלם כל המעות והשיג שותף שנתן לו ח"י מאות רו"כ והנה נסע לבייאלע וסיפר לו הכל ושיברכהו שיצליח כי זה הוא הכח האחרון שלו ונתן לו קוויטל עם פדיון א' רו"כ ולא רצה ליקח פדיון קטן כזה ונתן לו שלשה ושוב לא רצה ליקח ואמר לו תן לי הכיס שלך ונתן לו ולקח לעצמו שני מאות רו"כ והמותר נתן לו חזרה ונתכרכמו פניו ולא יכול להתאפק ואמר לו רבי הלא זה כל הוני ועוד הרי לא יהי' ביכולתי ליקח המסחר כי לא ירצה האדון ליתן לי בהקפה אף פ"א השיב לו רבינו הק' שני מאות רו"כ יתן לך בהקפה ויברכהו שיצליח ונסע להאדון עם הח"י מאות רו"כ והאדון הסכים ליתן לו בהקפה שני מאות רו"כ ולקח המסחר ולא עבר שנה והי' להם ריווח עשרת אלפים רו"כ ונעשה עשיר גדול והצליח כבמסחרים (א"ה לפי דעתי הקלושה נוכל מלומר שרבינו הק' ראה ברוה"ק שמעותיו לא יצליחו לכן לקח ממנו הב' מעות שלא יהי' ממעותיו כלום ובזה יצליח וכן הוה]: כב) שמעתי מפי הה"ג החסיד המפורסם אבד"ק רשעריטץ זצ"ל ששמע מפי רבינו הק' הנ"ל ישהי' אצלו בפ' בשלח על המדרש חכם לב ויקח מצות זה משה כולם עסקו בכסף וזהב והוא עסק בארוני של יוסף אמר בלשון בתמי' וכי משה רבינו נעשה חברה וקדושה יוד' ואמר כך היתכן דור דעה וכמוהם יעסקו בכסף וזהב אלא כסף זה באהבה מלשון נכסוף נכספתי וזהב הוא ויראה והם היו אז במדריגה גדולה שהי' שלהם יראה ואהבה וחשבו שאנן צריכים עוד לתורה ומצות כי המצות הם תרי"ג עשין. ליווא לאהבה ויראה והם כבר הי' להם, ז"ת ומרע"ה אמר להם שאפי' אם ילך שאדם בדביקות כל היום אם לא יהי' לו אחיזה בתורה או במצוה בהפרחה אחת יפרח הכל והראה להם ראי' כשראו כשפרעה רודף אחריהם ויצעקו המבלי אין קברים וכו' היתכן שאתם במדריגה גדולה וכזאת תצעקו

תיכף ותתלוננו על השי"ת בהקרה לכם איזה צער אלא ע"כ משום שאין לכם אחיזה בתורה ומצות ולא הי' עוד אז על הים שום מצוה ולקח ארונו של יוסף למצוה:
כג) פ"א בעת רבינו הק' מבייאלע הנ"ל הי' בווארקי ואכלו סעודה ואצלו בהאכסניא שלו פתאום בא המשמש במרבינו הקדוש מווארקי אצלו שהרבי קורא אותו שיבוא אצלו והשיב לא אלך ובא עוד הפעם המשמש בפקודת כ"ק שיבוא והשיב שוב שלא ילך והי' חרה זאת להמסובים היתכן הרבי שולח אחריך ולא תרצה לילך ועמד הרב החסיד רי"ש זצ"ל וקיפל את הטישטיך ואמר לא נגמר הסעודה עד שתלך להרבי השיב להם רבינו הק' מבייאלע הנה מוכרח אני לילך אולם לא אסכים עמו והם לא הבינו מה זאת ופשט את כל מלבושיו ולבש בגדים אחרים ואף כתונת חדש לבש והלך לקודש פנימה ושהה אצלו איזה שעות וכשיצא מחדרו הקדוש הי' עיף מאוד עד שהזיעה הי' נוטפות ממנו ואמר בלשון קדשו הנה הרבי רצה שלהחסידים לא יהי' להם עשירות כדי שלא יהא להם טרדות לעבדות השי"ת אולם לפי דעתי אשר גם לעבדות השי"ת צריכים להיות משופע בעושר וכ"ט לכן לא הסכמתי לרצון קדשו בזה וכן הוה:
כד) בספה"ק ישמח ישראל מביא בשם רבינו הק' מבייאלע הנ"ל על מה שהובא בספרים המקובלים עולם התהו הוא נקודות שאחד אין לו חיבור עם חבירו ועולם התיקון הוא גוון ואמר בלשונו הק' כדברים האלה אף שהם סודות גדולות רמות ונשגבות עכ"ז יוכל כל איש ישראל ללמוד מזה דרך עבודה להשי"ת שיראה שיהי' בעולם התיקון ולא מעולם התהו ח"ו ועולם התיקון הוא גוון חתיכה א' מחוברת ולא ח"ו מעול התהו שהוא נקודות ואין חיבור אחת לאחת עכלה"ק עיי"ש:
הנה רבינו הקדוש מבייאלע הנ"ל עלה אל השמים ביום כ"ה לחודש סיון שני ושוו ומנו"כ בעיר בייאלע עכי"א:

עשר זכיות מערכה י

מערכה י':
מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הגדול והקדוש צדיק יסוד עולם מאורן של ישראל המפורסם בכל העולם לאיש אמת קדוש ד' מכובד מרנא ורבנא וכו' הרבי ר' שמואל צבי זצוקללה"ה זי"ע מאלכסנדר בעל המחבר ספה"ק תפארת שמואל. א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' ג"כ בן לאותו צדיק אדמו"ר הקדוש הזקן מאלכסנדר זצללה"ה זי"ע ואחיו של אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה זי"ע שהמשיך העדה אחר אחיו הק' הנ"ל ובחיי אבותיו ורבותיו הקדושים הסתיר א"ע מאוד בכל דרכיו הן בתורה והן

ביראת השי"ת והי' שפל ברך שייף ועייל שייף ונפיק ולאחר הסתלקות אחיו הק' הנ"ל כשהתחיל להמשיך עדה נתגלה למפרע שהי' מלא וגדוש בחכמה וביראה עוד מנעוריו אין לשער ואין לספר ונבהלנו מראות ואזנינו משמוע מפיו הקדוש ממלל רברבין ויושב ודורש כמשה מפי הגבורה בכל שבת ושבת ומועדים ור"ח והלהיב מאוד לבבות בנ"י באהבת השי"ת ויראתו וכל ספרי מדרשי רז"ל הראשונים והאחרונים ז"ל היו חקוקים על לבו ובעצמי שמעתי מפיו הקדוש איך שהי' אומר בע"פ איזה דפים מספר החינוך הקדוש ומאוד הי' לנו לפלא האיך טח עינינו כ"כ שלא הכרנו אותו מקודם באופן הזה וסיפרו לי אנשי אמת אשר אחר הסתלקות מרן הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה הי' בווארשא הרב הגאון הצדיק וחסיד מפורסם ר' משה פנחס זצ"ל אבד"ק קוטנא ואמר לאנשים שהיו אצלו אשר הוא ידע עוד איזה שנים מקודם שרבינו הק' בעל תפארת שמואל זצללה"ה הוא חכם גדול בתורה ומעשה הי' כך כי הה"צ ר"מ הנ"ל הי' פ"א אצל רבינו הגה"ק בעל י"י ופלפלו באיזה תוס' ואמר אדמו"ר הק' קוטנער רב תדע מה שאני אומר לך נשלח ונקרא לאחי [הוא רבינו הקדוש הנ"ל] ונראה האיך הוא אומר הפשט כי הוא יש לו שכל הישר בלימוד וכך עשו ובא ואמר להם הפשט בתוס' והוטב בעיני שניהם מאוד והוא בענותנותו הקדושה לא נתפעל כלום מזה והי' שפל בעיני עצמו כמקדם ולא הי' לו ח"ו שום התנשאות מזה רק להרב ר"מ הנ"ל הי' זאת לפלא גדול כי לא החזיק אותו מעולם לת"ח כזה והרב ר"מ הנ"ל לא רצה לגלות זאת מקדם כי כשראה גודל ההצנע לכת שלו והבין שיש לו ענין בזה לכן לא רצה לגלות רק אח"כ כשנעשה רבי וגם הוא נסע אליו וקבלו לרבי אז סיפר זאת:

ב) הנה לאחר הסתלקות מרן הקדוש בעל י"י שהי' אז ערב ר"ח שבט ובי"ד שבט הי' אז היאצ"ט של אביהם אדמו"ר הקדוש זצללה"ה והנה אף שהייתי בער"ח שבט שם אעפי"כ נסעתי עוד הפעם על היאצ"ט הנ"ל הגם שהי' הזמן קצר אעפי"כ מגודל היגון והצער לא יכולתי להתאפק א"ע בביתי והי' עולם גדול וגם למחרת ביום ג' הי' סעודת חמשה עשר וביום ד' רציתי לנסוע לביתי אולם נתיישבתי שאהי' פה עוד ש"ק ואראה מה שיהי' והנה בעש"ק לעת ערב הלכתי לבית מרן הקדוש זצללה"ה וכשראה אותי שמח אתי מאוד ואמר בזהל"ק ברוך השי"ת אשר עכ"פ אוהב אחד בא על ש"ק ובליל ש"ק ראיתי שרק אני לבדי נשאר על ש"ק וגם עוד איש אחד מאנ"ש ושמו ר' פיניע ז"ל והנה סעודת שבת הי' בביהמ"ד כמקדם והוא ישב על הספסל בצד השלחן ועשה קידוש לעצמו וגם לי ציווה לעשות קידוש וכל האנ"ש מהעיר באו להשלחן והעמידו יין ואני ישבתי אצלו ולא ראיתי ממנו שום תנועה ודיבור רק עיניו זלגו מעט ולאחר ברהמ"ז הלך

לחדר מרן הקדוש וכל העולם אחריו והעמיד א"ע בצד השני מהשלחן כנגד מקום קדשו ורצו להעמיד יין ולא רצה רק שכר וג"כ לא חבית רק פלעשליך כי אמר הלא ידעתם שאין רצוני בחבית והוא בעצמו חילק לכ"א כך בעמידה זמן גדול עד שראיתי שנעשה עיף מאוד ואמרתי לו ימחול נא לישב מעט ולפוש וכך עשה וישב על הכסא וכל העולם סביביו ואני עמדתי סמוך אצלו ושמעתי שהי' אומר בחשאי ובאנחה אוי ואבוי למי הם עומדים סביביו, פתאום עמד מה כסא וסיבב את השלחן וצעק בקול בזה"ל, בודאי יזכור אותנו, ומזה לא נתפעלתי כ"כ כי הלא הוא דרך תפלה רק תיכף ומיד סיבב ועוד הפעם את השלחן וצעק בקול גדול ובהתלהבות עצום ונורא בזהל"ק "ער האט אינדז שוין גידענקט" ומזה נתפעלתי מאוד כי הבנתי מדבריו הקדושים שהרגיש הארה גדולה תיכף ומיד ובאמת כן הוה כי ראיתי שנשתנה פניו מאוד והי' בוער כלפיד אש עד שקשה הי' להביט בצורתו הקדושה ונבהלתי מראות מראה הנוראה הזאת ועמדתי משתומם מה נעשה ברגע אחת והעולם לא הרגישו והלכו לשתות משקה בביהמ"ד ואני נשארתי בחדרו הקדוש אני ואחיו הה"צ ר' בצלאל יאיר שליט"א:

ג) אח"כ אמר לנו הנה קשה להבין מה זה שאנו מזכירים זכות אבות הלא עוד קטרוג היא ח"ו כיון שהאבות היו צדיקים והוא לא, אולם לפי דעתי נראה כאשר אדם בא מגזע קודש וחושב ובדעתו מה עשיתי הלא הי' לי אבות צדיקים גדולים כ"כ ואני מלא פשעים וחרפה גדולה לי מאבותי ואיך אוכל להרים פני נגדם ונתמלא בושה וכלימה ונעשה שפל באמת וזוכה עי"ז לעשות תשובה באמת וממילא יתהפך הכל לטוב וזה הוא הזכות אבות כי מי שאין לו זכות אבות לא יוכל לבוא לחשבון הזה, ונוכל לומר שזה כוונת רש"י ז"ל בתהלים (ק"ו) פעמים רבות וכו' וימכו בעונם וכו' שכתב שם רש"י ז"ל בזהל"ק וימכו בעונם נעשו שפלים בעונם וירא בצר להם מתוך תפלתם בשמעו את רנתם מתוך זכות אבות ויזכור להם בריתו מתוך תשובה אשר לפלא דברי רש"י הקדוש הנ"ל ובזה יהי' ניחא בצר להם מתוך תפלתם בצר הוא לשון ביצור וביצור הוא אחד מעשרה לשונות התפלה בשמעו את רנתם מתוך זכות אבות ומזכות אבות באים לתשובה באמת וזה ויזכור להם בריתו מתוך תשובה וכשמעי זאת נתתי שבח והודי' להשי"ת אשר לא עזב חסדו ואמתו מאתנו ולא השבית מאתנו גואל ונתגלה לנו אור חדש אחר כל החשכות הנורא הזה אור אשר הי' עד עתה טמיר ונעלם:

ד) גם אמר לנו אז תורה ממרן אחיו הקדוש זצללה"ה. כי הי' אז פ' יתרו ואמר על פסוק כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבנ"י שפירש רש"י ז"ל שם לבית יעקב אלו הנשים אמור להם רכות ולבני ישראל אלו האנשים אמור להם דברים קשים כגידין והקשה א"כ הי'

צריך לאמור להם שני אמירות ולא מצינו בכתוב כך ותירץ אשר באמת לא אמר להם אלא אמירה אחת היינו שאמר להם תדעו שאתם מיוחסים בני אברהם יצחק ויעקב אבותי הקדושים מוסדי ארץ הנשים היינו לאנשים פשיטים הי' זה רכות שמרע"ה אומר להם שהם מיוחסים ולהאנשים היינו אנשי מדע הם היו מבינים שמרע"ה אומר להם דברים קשים כגידין היינו ראו נא שהי' לכם אבות קדושים כאלה ואתם מרוחקים מעבדות השי"ת ובושו מאבותיכם, וכאשר שמעתי זאת מפיו הקדוש אמר בלשון קדשו מה הוא הדבר שלא שמעתי ממנו ובעת הצורך "דערמאנט מען זעך" ומאז והלאה התחלתי להסתופף בצל קדשו כי ראיתיו פום ממלל רברבין בקדושה וטהרה וביראת השי"ת באמת וברוח נמוכה ובנפש שפלה כתלמידיו של אברהם אבינו ע"ה:

ה) שמעתי מפי קדשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א מאלכסנדר איך שהוא ואחיו שליט"א היו עם אביהם רבינו הקדוש הנ"ל בבאהד ווילדונגע בעת שהתחילה המלחמה הנוראה והנה הגם משם לבערלין הדרך איזה שעות אולם אז הי' נסתמו הדרכים הוכרחו ליסע משם לבערצין עשרים וששה שעות ולאשר לא ידעו שיסעו כך זמן רב וכפי שהכינו מים על הדרך הי' לבסוף נחסר להם מים וכאשר רבינו הקדוש ישן מעט והקיץ בבוקר השכם ולא הי' להם מים עבורו והי' לכולם צער גדול מזה ולא ידעו מה לעשות והנה דרכו בקודש הי' שלא דיבר כלום קודם ברכת התורה ובפרט קודם נט"י אין לשער את העג"נ שלהם שהי' אז פתאום אמר רבינו הקדוש הנה אספר לכם עובדא מה שהי' לנו עם אבינו הקדוש זצללה"ה פ"א נסע מסאדיגוריע לביתו וגם אני ואחי אדמו"ר הקדוש זצללה"ה ג"כ היינו עמו אז והי' אז ביום ה' והיינו על הבאהן ובלילה הי' ט"ו באב אמר לנו אבינו הקדוש הלא בלילה היא חמשה עשר לכן איני רוצה לנסוע לילה ההיא על הבאהן כי אני רוצה לילה הזאת עבורי לעבדות השי"ת ורצה בדווקא ללון באיזה עיר בדרך על אכסניא ולא ליסע על הבאהן אולם הם ידעו אשר אם ילינו באכסניא לא יבואו על ש"ק לביתם והי' להם עג"נ גדול מזה אמר לו רבינו אחי הקדוש הנה אתן לך וואגאן מיוחד עם ספרים ונרות א"כ מה יהי' חסר לך הלא תוכל לעסוק בתורה ותפלה כחפצך על הוואגאן ג"כ ונבואה אי"ה על ש"ק לביתינו ונתרצה להם ובאמצע הלילה ראו שנחסר להם מים וקרא לאחי רבינו הק' והתרעם עליו מאוד ואמר לו מה רצית ממני אין לי מים והדבר נוגע לי הרבה מאוד כידוע דרכו בקידש אין לשער הי' הצער הגדול של כולנו אז פתאום עמדה הבאהן באם הדרך וראינו שיש שם מים ותיכף רץ המשמש והביא מים כן סיפר לנו אבינו רבינו הקדוש וכהתימו דבריו הקדושים האלה עמדה הבאהן ג"כ באם הדרך אצל מעין אחד והלך המשמש תיכף והביא שני כדים מים ופלא גדול היא א"ה וכעין זה

הבאתי בספרי צרור החיים מהגאון הקדוש וכו' רבינו ר' אברהם יהושע העשיל זצללה"ה מאפטא במעשה שם שבאתה אשה אחת לפניו עם התנצלות שנגנב מאתה הכל וסיפר לה מעשה מה שאירע לאחד ג"כ גניבה וע"י נס החזירו לו ומיד הוחזר לה ג"כ ואמר ע"ז הגה"ק הנ"ל זכר עשה לנפלאותיו היינו כשמספרים ומזכירים את נפלאות השי"ת הראשונים הזכר הזה עושה גם עתה נפלאות עיי"ש. עזריאל חיים]: ו) הנה ידוע הי' אשר דרכו בקודש הי' שכל תהלוכותיו הי' באמת גמור כי הוא הי' איש אמת ומפורסם הי' לכל העולם לאיש אמת ולא הי' יכול לסבול כלל הפוליטקין אשר נהוג בזמנינו בעוה"ר ולא נשא פנים לשום אדם אפי' לגדולים אם לפי דעתו לא הי' ישר בעיניו מחמת האמת ויראת שמים שלו ושמעתי מפי איש חסיד אחד שהי' אצלו בעת שבא אליו איש אחד עם התנצלות על פרנסה ועוד ענינים ורבינו הקדוש לא השיב לו תשובה ברורה והנה זה האיש התחיל להתנהג א"ע מעט בעוה"ר כדרכי אנשי זמנינו והאיש טען לפני רבינו הק' בזה"ל הנה רבינו הוא איש אמת וכל העולם ידעו מזה א"כ בוודאי נוכל להוושע אצליכם אמר לו רבינו הק' ואתה מאמין ומחזיק אותי לאיש אמת השיב לו האיש הנ"ל בוודאי אני מאמין זאת השיב לו רבינו הק' א"כ אספר לך אשר אביך מעולם העליון הי' אצלי וביקש ממני אולי יש אופן להחזירך למוטב כי אין לו שום מנוחה עבור התנהגותך והאיש הנ"ל כשמעו זאת ונתבהל מאוד והבטיח שמכאן ולהלאה יתנהג א"ע כשורה:

ז) סיפר לי איש חסיד אחד מעשה הפלא ופלא שהי' לו בעצמו אצל רבינו הקדוש הנ"ל הנה הוא הי' צריך לעמוד לידוע ובין כך עשה לעצמו חנות וכשנתקרב הזמן נסע אל רבינו הק' השיב לו אל תדאג כלום השי"ת יעזור לך רק תהי' עוסק בחנותך ויהי' לך פדיון טוב ובכל פעם שהי' אצלו אמר לו כך:

הקיצור שנפל בידם עם עוד תפיסה הרבה ר"ל ומקודם יהי' בהתפיסה זמן רב ואח"כ ילך לעבוד ונסע לרבינו הקדוש בבכי' רבה והי' אז באמצע סעודת ר"ח וקם מהשלחן והלך איזה מנוטין בחדרו הק' ובא בחזרה להשלחן ואמר להאנשים שהיו יושבים הנה תדעו אשר מיום שישבתי על הכסא לא הי' לי עג"נ מהענינים האלה וחוץ מב' אנשים אחד זה העומד כעת ובפה ועוד איש אחר והנה האיש אחר הנ"ל לא ציית לי אבל זה האברך הוא הי' ציית לי הכל ולמה מגיע לו זאת וקרא לו ואצלו ואמר לו אני מבטיחך שלא תעבוד ולא תשב בתפיסה ויפג לבו כי חרב חדה היתה מונחה על צוארו ומה הי' לו לעשות ונסע לביתו וכאשר בא לביתו תיכף הובילו אותו לבית האסורים לווארשא וכאשר בא לשם אמר האדון משם שאין מקום עבורו כעת ושלחו אותו חזרה לביתו ובין

כך ניצול מהכל והיא פלא גדול ונורא אשר לא נשמע כמוהו שיאמרו שם כך ולא היתה עוד כזאת ונתקיים לו הבטחת רבינו הק' שלא עבד ולא הי' בתפיסה:

ח) פ"א הייתי אצלו על סעודת ר"ח בר"ח אייר ואמר בשם כ"ק רבינו בעל ישמח ישראל זצללה"ה על הזמר לכה דודי שנאמר שם והוא יחמול עליך חמלה הנה הכפל לשון יחמול וחמלה למ"ל ואמר כך דחמלה הוא השפעה דנותנים מן השמים לכל אחד מישראל חמלה והשפעה אולם כשהאדם אינו ראוי אינו יכול לקבל זאת והנה בשמים ג"כ אין מקבלין אותה חזרה כמאמר חכז"ל מן השמים יהבא יהבינן אבל לא מהדרינן לקבלה חזרה גבי רחב"ד לכן רחמנות גדול על החמלה הנ"ל שאין לה מי שיקבלנה ע"ז אמר קומי צאי ומתוך ההפכה וכו' דמתפללין אנחנו שיהי' הגאולה שלימה ממילא והוא יחמול עליך חמלה שהקב"ה ירחם על החמלה בב"א שיהי' כולם ראוים לקבל אותה ע"כ דברי וקדשו ואמר ע"ז רבינו הקדוש בעל תפארת שמואל הנ"ל דבזה נוכל ליישב קושית המפורשים על הפסוק כל המחלה אשר שמתי במצרים וכו' כי אני ה' רופאך שקשה כיון שלא ישים עליהם המחלה לא צריך רפואה ואמר בלשון קדשו כך סוף כל סוף מה נעשה מחמלה זו שאין לה מי שיקבלנה אז נתהפך מן אותיות חמלה לאותיות מחלה ר"ל אולם אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה לכן עוד ימתינו בשמים אולי יעשה תשובה ושב ורפא לו וכשעושה תשובה אז נתהפך חזרה מאותיות מחלה לחמלה ובא לו עוד השפעה מכל טוב וזהו פירוש הכתוב אם שמוע תשמע וגו' ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאיך היינו ארפא המחלה שיהא שוב. חמלה והשפעה רבה כן יעזור השי"ת לנו עם שפע רב והצלחה בכ"ע אמן:

ט) שמעתי מחסידי אמת מעשה נפלא שהי' בעת. המלחמה הנוראה שרבינו הק' הנ"ל הי' דר בלאדז כי דירתו באלכסנדר הי' נהרס והנה על היאצ"ט נסע לאלכסנדר ובא בערב להביהמ"ד להתפלל מעריב והנה הביהמ"ד הי' נהרס מאוד בלי חלונות ובלי תקרה כידוע רק איזה נרות שהדליקו בדוחק בביהמ"ד והי' חשכות בביהמ"ד והנה קודם מעריב אמר להאנשים שבאו עמו באנחה רבה ראו נא את החשכות הזה בביהמ"ד אשר תמיד על היאצ"ט הי' כל החצר וכל הרחוב מאירה מאור הביהמ"ד ואנשים רבים התאספו ללמוד ולהתפלל בביהמ"ד לכבוד היאצ"ט ועכשיו בדוחק איזה אנשים שימצאו בפה ובדוחק איזה נרות שידלקו וחושך גדול ונאנח מאוד ואמר רבש"ע "עס וואלט שוין צייט גיווען עס זאהל ווערין לעכטיג" והתחיל להתפלל מעריב עם מנין ופתאום באמצע התפלה התחיל להאיר אור גדול עד שכולם נתפלאו ע"ז ולא ידעו מאין בא זאת כי לא הדליקו שם יותר נרות רק מעט הנרות שדלקו מקודם ואעפי"כ נעשה אור גדול כאילו הי'

מדליקין הרבה לעקטירעס אין לשער ושמחו מאוד ע"י האור הזה כאולי נעשה בריות חדשות והי' זאת לפלא גדול ונפלא מאוד:

ו) הנה בעת שנתוודע לו הסיבה הנוראה ר"ל מבנו הרב הצדיק והק' ר' שרגא פיבל זצללה"ה אמר כתר בעד כתר הם לקחו הכתר שלי ממני ילקח הכתר שלהם וכן הוה כי בזמן לא כביר הסירו את הכתר מהאדון שלהם והרגו אותו כידוע:

יא) שמעתי מהרב הג' והחסיד וכו' ר' מנחם שליט"א אבד"ק אטוואצק אשר הוא הי' אז אצל רבינו הקדוש בעת שנתוודע לו זאת והנה נתמרמר מאוד בבכי' רבה ואח"כ נתיישב בעצמו ואמר כתיב בתהלים (ס') נתתה ליריאיך נס להתנוסס מפני קשט סלה ופירש רש"י ז"ל בזה הלשון נתתה ליריאיך נס נסיונות של צרות הרבה להתנוסס להיות מנוסים בהם אם יעמדו ביראתך מפני קשט לקשט מדותיך בעולם שכשתתן להם הטובה לא יהרהרו העכו"ם אחריך אלא יקשטו דיניך ויאמרו יפה הטיב להם כי הם עמדו לו בכמה נסיונות עכ"ל רש"י ז"ל וסיים בזה הלשון קדשו כיון שהדבר נוגע שיתקשט השם שמים צריך לקבל זאת באהבה ובשמחה ופסק מלבכות, ואמר העולם אינם יודעים כמה טובה היתה זאת להם כי מפני הרעה נאסף הצדיק:

יב) הנה בימים הנוראים הקדושים הדרך הי' שבניו שליט"א היו אצלו קודם התפלה ואמר להם תמיד בבקשה מכם תתפללו רק על כבוד שמים וכן בעת שהלך להתפלל להביהמ"ד בימים הנוראים הק' והדרך הי' שאנשים רבים הזכירו א"ע לפניו כל אחד ענינו השיב להם בבקשה מכם לא תכוונו שום דבר בעת התפלה לצורך עצמכם כלל רק תתפללו הכל על כבוד שמים וצעק בקול שיהא יתגדל ויתקדש שמי' רבא:

יג) הנה אמר על הכתוב והי' כשבתו על כסא ממלכתו מאי הכ"ף הדמיון ואמר מאן מלכי רבנן שהתורה מזהיר שיהא תמיד כשבתו בעת שישב על הכסא להיות מנהיג שאז יודע בעצמו שאינו נחשב כלל כן יהי' תמיד, כידוע שהבע"ד מסמא את עיניו אח"כ עד שמדמה בעצמו שהוא צדיק לכן אמרה התוה"ק כשבתו:

יד) פ"א הייתי ש"ק אצל רבינו הק' הנ"ל והי' שם עוד איזה רבנים והנה הדרך הי' בליל ש"ק אחר הסעודה הלכו הרבנים ועוד אנשים מסוימים אצלו לחדרו הקדוש ודיבר עמהם תורה וחסידות והנה אז הלכנו אצלו ג"כ וסיפר לנו מנסיעת אביו אדמו"ר הקדוש זצללה"ה לאחד מהאדמורי"ם ובתוך הדיבורים סיפר לנו אשר אביו הקדוש רצה שהוא יסע עמו והשיב לו שאין לו חשק לנסוע שוב קודם הנסיעה אמר לו עוד הפעם שיסע עמו והוא מיאן בזה וביקש מאביו הקדוש שאל יגזור עליו בתורת כיבוד כי אין לו בשום אופן חשק לנסוע כשמוע זאת הרף ממנו ולא אמר לו עוד כלום ולא נסע עמו ולא נפל ברעיון

כולם לשאול לו למה באמת לא רצה לנסוע עמו ואנכי לא יכולתי להתאפק והרהבתי בנפשי עוז ושאלתיו למה באמת לא רצה רבינו ליסע ולמלאות רצון קדשו והשיב לי שהי' דומה לו כמו ולא יבואו לראות כבלע את הקודש וכוונתו הקדושה שלא רצה לראות ביטולו של אביו הק' כיון שנסע לשם בע"כ יכניע עצמו מעט לפני הרבי דשם ולא רצה לראות זאת נוכל להבין מזה גודל עבודתו עבודת הקודש בהצנע לכת עוד בימי עלומיו כי לפי החשבון הי' אז עוד צעיר לימים כבן כ"ב שנים והי' לו אז כבר דרכים דרכי קודש בעבודת הבורא ית"ש ופשטים נוראים בפסוקי התוה"ק כזה:

טו) לא אמנע להודיע בשער בית רבים את חסדי השי"ת אשר הפליא עמי ונושעתי ע"י תפלתו של הצדיק הזה הוא רבינו הקדוש הנ"ל הנה לא הי' לי עוד ב"ז ולדאבון לבי נלקח ממני זוגתי הראשונה ע"ה ולקחתי את אחותה שתי' ודפקתי על פתחי רבינו הקדוש שאושע עם ב"ז וילדה לי בת שתי' ונסעתי לרבינו הקדוש הנ"ל ואמר לי הנה אצלה היא בת תחלה וסימן יפה לבנים וכל ימי הנקה לא דיברתי מזה כמובן רק כשנגמל הילד שתי' באתי שוב לרבינו הקדוש ונתתי לו קוויטעל ובבקשה רבה על ב"ז והשיב לי בלשון קדשו "יא יא דיא וועסט האבין" וכאשר גזר אומר כן הי' אשר ב"ה בשנה הזאת נולד לי בני מחמד לבבי אברהם נפתלי שיחי' לאיו"ט אמן השי"ת יעזור לי שאזכה לקבל נחת ממנו ומכל צאצאי שי' ולגדלו לתורה ולחופה ולמעש"ט אמן:

טז) פ"א הייתי אצלו בש"ק פ' בהעלותך ואמר תורה על פסוק ויעש כן אהרן שפירש רש"י ז"ל שם להגיד שבחו של אהרן שלא שינה אשר קשה וכי רבותא על אהרן הכהן שלא שינה מציווי השי"ת ויש הרבה פשטים ע"ז עיין לעיל במערכה ג' סעיף מ"ב ובמערכה ח' סעיף ה' ואמר ע"ז שפ"א אמר אחי רבינו הקדוש זצללה"ה תורה ובאמצע התורה אמר תיבות לא נעלה שלא הי' מזה הענין כלל והי' לי לפלא והלכתי לחדרו הקדוש ושאלתי אותו על מה שאמר התיבות האלו שאינם באים כלל לזה הענין והשיב לי מה תתפלא ע"ז הנה בגמרא איתא כל הקורא ק"ש ומדקדק באותיותי' מצננין לו גיהנם וצריך להבין למה דווקא זה השכר להמדקדק בק"ש באותיותי' ונראה דהנה בק"ש שצריך לקבל עליו עול מלכות שמים במסירת הנפש וצריך כמעט להיות מופשט מגשמיות והנה כשקורא ק"ש באופן זה בוודאי קשה מאוד לדקדק בהאותיות כיון שהוא בדביקות ובהתלהבות עצום אעפי"כ הא אמרו חכז"ל שצריך לדקדק באותיותי' וליתן ריווח בין הדבקים ולקרות ק"ש בפשטות כהלכתו בחיתוך האותיות וכיון שכן העושה כן בע"כ מצנן א"ע מעט מהתלהבות שלו כדי לקרות ק"ש כהלכתו אעפ"י שקשה לו מאוד זאת לכן נותנים לו שכר מדה כנגד מדה שמצננים לו גיהנם וכיון שכן מה לך לפלא במה שאמרתי איזה

תיבות אף שאינם מענין זה ובזה אמר רבינו הקדוש בעל ת"ש הנ"ל יהי' ניחא דברי רש"י ז"ל דהנה כשאהרן הכהן הדליק את המנורה בוודאי כיון כל הכוונות הקדושות שיש בהמנורה הקדושה המרומז להמנורה העליונה כמבואר בספרי המקובלים ז"ל וגם הי' ממשיך עי"ז השפעות טובות לישראל וגם הי' ממשיך אהבה לישראל כדאיתא בשם האר"י הקדוש ז"ל דמרומז בפסוק את הנרות בין הערבים שראשי התיבות הם אותיות אהבה והי' במסירת הנפש ובהתלהבות עצום מאוד אעפי"כ הי' צריך בפשוט לדקדק בעת הדלקת המנורה שיהא כתיקונו בכל הדינים כהלכתו וזה קשה מאוד לכן פירש רש"י ז"ל להגיד שבחו של אהרן שלא שינה כי אהרן הכהן הי' יכול לעשות הכל: עוד אמר פירוש אחר ע"ז דהנה איתא בגמרא מותר לשנות מפני דרכי שלום וכיון שאהרן הכהן הי' אוהב שלום ורודף שלום כדאיתא במשנה דאבות והי' עושה שלום תמיד בין איש לחבירו א"כ לא הי' צריך לשנות וזהו שלא שינה שלא הי' צריך לשנות והא דאיתא בפי' ר"ע מברטנורא בשם האבות דר"ן על אהרן הכהן דכשהי' רואה שהי' אחד מתקוטט עם חבירו הי' הולך לכ"א מהם שלא מדעת חבירו ואומר לו ראה חברך הוא מתחרט וכו' ומתוך כך כשהיו פוגעין זב"ז הי' מנשקים זא"ז הרי מוכח בפירוש דאהרן הכהן הי' משנה מפני דרכי שלום אולם ז"א דאהרן הכהן הי' לו כח גדול בזה שהמשיך אהבה לישראל בין כאו"א וכיון שאמר לאחד הנה חבירך הוא אוהבך בזו הרגע נעשה לו אוהב נאמן והי' מתחרט על מה שעשה לו א"כ באמת לא שינה כלום והבן:

יז) הנה בפרשת שמיני כתיב זה הדבר אשר צוה ד' תעשו וירא אליכם כבוד ד' ואמר רבינו הק' הנה איתא בשם הקדוש הרבי ר' שמעלקא זצוקללה"ה זי"ע [או אולי בשם הקדוש הרבי ר' זושא זצוקללה"ה זי"ע ואני המעתיק איני זוכר] שאמר על עצמו כשהי' מזדמן לפניו שני דרכים לילך ולא ידע באיזה דרך שיהלוך אז באיזה דרך שראה שם הוי' הקדוש לפניו בזה הדרך הלך ומרומז בפסוק זה הדבר וכו' וירא אליכם כבוד ד' ואמר רבינו הקדוש ע"ז בזה"ל מי יוכל לדמות א"ע לשרפים קדושים כאלה אשר אין אתנו יודע עד מה ונ"ל בפשוט שאם יש לאדם שני דרכים וא"י באיזה יהלוך אז יבין בדעתו באיזה דרך שיהי' מזה כבוד שמים בזה הדרך ילך ומרומז ג"כ בפסוק זה הדבר וכו' וירא אליכם כבוד ד' והבן מאוד דברי א"ח האלה: חי) שמעתי מהחסיד ר' יצחק רוזען הנ"ל אשר פ"א הי' בשאכטשוב אצל הגה"ק ר"א זצללה"ה ובאו אז רבינו הקדוש בעל ת"ש הנ"ל וכשיצא ממנו נכנס אליו ר' יצחק הנ"ל ואמר לו הגה"ק "ביזט עפעס אמבין אויף עהם אזא חכם ער האט מיר פארשיינט דיא שטהיב מיט זיין חכמה":

יט) סיפר לי הרב החסיד המפורסם בנן של קדושים וכו' מו"ה ר' יעקב בונם שליט"א אחי כ"ק מרן שליט"א הנה בעת המלחמה הנוראה שהי' רבינו הקדוש הנ"ל דר בלאדז והי' בדחקות גדול בכל הענינים כידוע שהי' אז אמר לבנו הרב ריי"ב הנ"ל הנה פלא לי אחר כל החשכות והדחקות הנורא הזה ואני מרגיש א"ע בשמחה מאוד ולא אוכל להבין לשמחה מה זו עושה אח"כ נתיישב ואמר הנה יוכל להיות לפי שנתבשר לי בשורה טובה מאיש אחד שהי' מתנצל א"ע לפני תמיד שהוא מחוסר בנים ובזו הימים שמעתי ממנו שהי' לו ישועה לכן יוכל להיות שמפני זה לבי שמח ורבינו הק' הגיד לו מי האיש ואחר עבור איזה זמן הזדמן שהרב ריי"ב הנ"ל ראה את האיש הזה וסיפר לו מאביו הקדוש מה שאמר כל הנ"ל וביקש ממנו שיספר לו כל הענין ויאמר לו האיש מה תדמה בנפשך אשר זה הי' מענינים הקלים תאמין לי שבא לי מתוך צער גדול וטרחות רבות והפצרות גדולות אשר בכל פעם שבאתי לאביך רבינו הקדוש בכיתי לפניו בדמעות שליש ואמרתי לו מה יהי' הסוף שלי ובירך אותי תמיד שיהי' לי ישועה וזוגתי היתה מצערת אותי מאוד באמרה אשר בודאי אין אתה מפציר בהרבי כ"כ פ"א אמרה לו תדע אם אתה אין מביא לי תשובה ברורה מהרבי שיהי' לנו ישועה בבירור לא אהי' מניחך בביתך ואצער אותך שלא יהי' לך מנוחה אף רגע אחת כדרכן של הנשים והנה נסע עוד הפעם לרבינו הקדוש וסיפר לו כל הענין מזוגתו ושאין יכול לבוא לביתו עוד בלא תשובה ברורה והשיב לו רבינו הקדוש תאמר לזוגתך בשמי שתהי' מדמה בנפשה כאילו ילדים שלה הולכים בהבית ויען שהוא הי' לוקח סחורה בלאדז והי' מתעכב איזה ימים וכשבא לביתו סיפר לאשתו התשובה הזאת מרבינו הקדוש ואמרה לו שכבר יודעת לפי חשבונה שיש לה ישועה וכן הוה ובא בשמחה רבה לבשר לרבינו הקדוש:

כ) הנה בחג הפסח הראשון שהמשיך העדה ובא להסדר והתחיל לומר קדש ורחץ והקשה הלא מתחילה צריך להיות רחץ ואח"כ קדש כי צריך להיות מתחילה סור מרע ואח"כ ועשה טוב ופירש בזה עם דברי קודש מאביו אדמו"ר הקדוש זצללה"ה הבאתי לעיל במערכה ח' סעיף ט"ז על מאמר חכז"ל המהלך במקום גדודי חיות ולסטים עיי"ש באריכות ותוכן דבריו הקדושים דאם אדם רוצה לעשות תשובה ורואה שהמקטריגים יסובבים אותו ר"ל מהחטאים שלו ואינם מניחים לו לעשות תשובה אזי ישליך א"ע למקום גבוה במקום שאין להם שליטה שם ואח"כ יכול לעשות תשובה כראוי עיי"ש וממילא ניחא כאן כי ידוע אשר ישראל היו אז משוקעים במ"ט ש"ט ר"ל ולא יכלו להתמהמה אף רגע אחת והקב"ה ברוב רחמיו הוציאם משם למקום קדושה גדולה מ"ט שערי קדושה ואח"כ הוריד אותם לשער הראשון מהקדושה שהם מכחם יעלו בעצמם

עד המ"ט שערי קדושה כדי שיהא בהתערותא דלתתא וזהו ענין הספירה כמבואר הכל בספר חסד לאברהם לכן שפיר אנו אומרים מתחילה קדש ואח"כ רחץ דהיינו אח"כ יעשו תשובה והנה ידוע דעיקר התשובה הי' צריכים על החטא המר הידוע ר"ל ומבואר בזוה"ק שאין לזה תשובה רק בדמעות וזהו כרפס טובל ירק במי מלח יר"ק אותיות קר"י ר"ל וטובל אותם במי מלח היינו בדמעות כי מי דמעות מלוחים ומבואר בספר תפארת שמואל על הרא"ש ברכות בפרק מי שמתו דאם אדם בוכה בתפלתו כוכבים ומזלות בוכים עמו ותפלתו מקובלת וא"כ העצה לזה שיבכה בדמעות בעת תפלת שמ"ע ואז יח"ץ י"ח הם תפלת י"ח ואם יעשה כך יהי' צ' בחי' צדיק יסוד עולם כי כבר נתקן כי צדיק מקרי מי שמתקן זה החטא כידוע:

כא) שמעתי בעצמי מרבינו הקדוש שאמר בשם אחיו רבינו הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה שאמר על הפסוק בתהלים בחקותיך אשתעשע לא אשכח דבריך ופירש רש"י ז"ל שם כמו ישעה אדם על עושהו וכמו ואל ישעו בדברי שקר ומדייק רבינו הק' אמאי הביא רש"י ז"ל מקודם הפסוק של נביאים ואח"כ הפסוק של תורה הי' צריך להיות בהיפוך ואמר רבינו הק' בעל ת"ש הנ"ל שאמר ע"ז רזא דרזין וקצת הבנתי דבריו הקדושים דהנה אמרינן דחסידים הראשונים הי' שוהין שעה אחת קודם התפלה ושעה אחת אחר התפלה והענין הוא דקודם התפלה הי' שוהין שעה אחת להתיישב לפני מי אנו עומדין להתפלל והשעה שאחר התפלה הי' להתיישב אם תפלתו היתה באמת בלי שום פני' ושקר ח"ו וזהו כוונת רש"י ז"ל בתקותיך אשתעשע דהיינו אם אנו עוסקים בתורה ותפלה בתחלה ישעה האדם על עושהו היינו שיתיישב לפני מי הוא עומד להתפלל וללמוד ואח"כ ואל ישעו בדברי שקר יתיישב אם לא הי' שקר א"ו ועמוק הוא:

כב) פ"א בהלולא דאחיו רבינו הק' בעל י"י הנה בהסעודה ראיתי שרבימו הק' בעל ת"ש הנ"ל ישב משוטט מאוד ברעיונותיו הקדושים ואף לא אמר תורה אז אשר דרכו הי' תמיד לומר תורה בסעודה זו ואח"כ קודם ברהמ"ז אמר בזה לשון קדשו הנה אאמו"ר הקדוש זצללה"ה אמר עליו שהוא טהור וטהור הוא נצחיי עד עולם כמש"נ יראת ה' טהורה עומדת לעד לכן בוודאי הוא עמנו ונפל פחד גדול עלינו ונדמה בעינינו שכך הוא שיושב אתנו אז ויש לי אמונה שרבינו הקדוש בעל ת"ש הנ"ל הרגיש זאת בכל הסעודה לכן ישב כך משוטט ברעיונו הקדוש:

סיפר לי הרב הג' והחסיד ר' ישראל יעקב שי' אבד"ק סאדאוונע איך שהוא הי' לו מעשה אצל רבינו הקדוש בעל ת"ש הנ"ל שזוגתו היתה בחודש החמישי לעיבורה ונעשה שופעת דם ר"ל והיתה בסכנה גדולה מאוד וכל הרופאים אמרו שצריכה להיות בכ"ז

העיבור בהשפיטאהל עד שתלד ונסע לרבינו הק' הנ"ל וציווה לו לילך עוד אל דאקטיר אחד ואמר לו זה הדאקטיר אשר אם קשה לו הדבר שתהי' בהשפיטאהל זמן רב כזה יתן לה רפואות ע"ז הזמן וכשיגיע זמן הלידה אזי בלי שינוי מוכרחת להיות בשפיטאהל ואם לאו אינו מבטיח לה על חיי' והנה כאשר קרבו הימים ונסע לאלכסנדר ובכה מאוד לפני רבינו הקדוש לאשר שאין לו כח לזה הן עם מעות והן עם שאר ענינים ולקח ח"י רו"כ והניח לפניו ואמר תעשו מה שתרצו עם זה המעות ואני איני יכול לעשות יותר והשי"ת יעזור. לי בזכות תפילתכם אמר לו רבינו הק' מה תרצה ממני אולם הוא באחת ואומר שאין יודע כלום כי לא יכול לעשות יותר רק מכאן תהי' לו הישועה ולקח פרידת שלום ונסע לביתו ועזר השי"ת שילדה בביתה ובנקל כ"כ עד שכמעט לא הספיקו לקרות המילדת וילדה ואמר אח"כ רבינו הק' להרב הגאון והחסיד מסטריקוב זצ"ל בזהל"ק זה הליטוואק משך הישועה מן השמים ע"י האמונה שלו:

כה) סיפר לי איש חסיד ואמת שהוא הי' נוסע לרבינו הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה ולפעמים נסע גם לרבי אחר ואחר הסתלקותו של רבינו הק' בעל י"י נסע לרבינו הק' בעל ת"ש הנ"ל והי' פעם ש"ח אצלו ובחזרתו לביתו התחיל לכאוב לו כל השניים ר"ל ביסורים קשים אין לשער ולא הי' יכול לישן כל הלילה מרוב היסורים ר"ל עד שמעט קודם אור היום ישן מעט וחלם לו שרבינו הק' בעל ת"ש הנ"ל עומד אצלו ושואל לו מה כואב לך כ"כ ובכה לפניו אשר כך השניים כואבים לו עד אשר אין בכוחו לסבול עוד את היסורים ונתן רבינו הקדוש אצבעו לתוך פיו והניח לו על השניים בצד אחד ומיד פסק היסורים ממנו בצד זה ורצה רבינו הק' גם לתחוב אצבעו לצד השני והי' מדמה לו אשר שהרבי שהי' נסע גם לו לפעמים לא הניחו ותיכף הקיץ משנתו וכן הוה כי צד זה שהניח רבינו הק' את ידו לא כאב לו עוד כלום והצד השני הי' כואב לו עוד זמן רב:

והנה גם כאן ראיתי להביא איזה מאמרי קודש מספרו הקדוש של אדמו"ר הקדוש הנ"ל ספה"ק תפארת שמואל ג"כ בקיצור ולהלהיב בזה לבות אחב"י לעבודת הבורא ית"ש:

כו) הנה על פסוק בפ' שמות וירא מלאך ד' וכו' מתוך הסנה אמר המדרש הה"ד אני ישינה ולבי ער ויל"ד מאי שייכות זל"ז ואמר רבינו הק' ט"ז דהנה ידוע דישראל נדונים על העתיד אף שעתה אינם ראוים לישועה כיון שעתידים להיות ראוים ישלח להם השי"ת ישועה ובאוה"ע אינו כן והטעם שבישראל הנקודה והפנימיות שבלב טוב מאוד ורק החומר החיצון נתקלקל לכן מוכנים הם לטוב שיגבור החלק הפנימי ויהי' כולו טוב אבל האוה"ע השורש שלהם בלבם הוא רע ואינם מוכנים כלל להטיב לכן נידונים לפי שעה וז"ש המדרש וירא מלאך ד' וכו' מתוך הסנה אף שהיו ישראל אז בבחי' סנה שאינו

עושה פירות וערום מן המצות עכ"ז עמדה להם זכות שיקבלו לעתיד התוה"ק לכן ראוים לישועה עתה ומביא הפסוק אני ישינה ולבי פר היינו אף שישינה אני מן המצות עכ"ז לבי ער קול דודי דופק על לבי וראוי' אני לגאולה:

כז) שם על פסוק וחסד ד' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים עפ"י המבואר ברש"י ז"ל פ' ואתחנן הצדיקים אעפ"י שיש להם לתלות במעשיהם הטובים אינם מבקשים אלא מתנת חנם והיינו הצדיק הזה שהוא שפל בעיניו מאוד ואין רואה לעצמו שום זכות ומבקש מהשי"ת רק מתנת חנם הקב"ה ממלא שאלתו ונותן לו מתנת חנם ואפי' בעולם העליון שהצדיק הולך בכל פעם למדריגה גבוה ג"כ הוא מתנת חנם ויש לו זה השכר והנה אין הקב"ה מקפח שכר כל בריי' ובפרט להצדיק הזה אשר לפני השי"ת נגלה גודל צדקתו ועבודתו באמת לכבודו ית' לכן זה הזכות שמור לבניו ותלמידיו לדורי דורות וזה וחסד ד' מעולם ועד עולם על יראיו היינו זה שהיריאים הולכין למעלה מעולם לעולם הוא מחמת חסד ד' היינו מתנת חנם ובשביל זה וצדקתו לבני בנים והבן מאוד:

כח) בפסוק לא יהי' לך אלהים אחרים על פני עיין בפירש"י ז"ל ואמר רבינו הק' דאם האדם מקדש ומטהר א"ע זוכה לצלם אלקים ואם ח"ו חוטא פוגם בהצלם אלקים ושורה עליו הסט"א ר"ל וזה לא יהי' לך אלהים אחרים על פני היינו שלא תשרה הסט"א עליך ועל פני היא לפי שהצלם אלקים עליו וזהו פירוש הכתוב שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ד' א' את כמו עם היינו עם הצלם אלקים מכש"כ המקלקל צלם אלקים בידו בשערות זקנו בוודאי רע מאוד ואם שומר הצלם אלקים עליו נאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך:

כט) שם על הפסוק משפטי ד' אמת דהנה אמרו חכז"ל כל דיין שדן דין אמת לאמתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית היינו כמו במ"ב שאמרו חכז"ל בתחלה עלה במחשבה לפני הקב"ה לברוא את העולם במדה"ד וראה שאין העולם מתקיים שיתף הקב"ה את מדת הרחמים למדה"ד וברא את העולם כמש"נ ביום עשות ד' א' ארץ ושמים ואם דיין דן דין אמת ג"כ מהפך מה"ד לרחמים לכן נעשה שותף להקב"ה במ"ב וזה משפטי ד' היינו מתי נעשה מהמשפטים שהם דינים שיתהפכו לרחמים אמת היינו אם דן דין אמת והבן:

ל) עו"ש על מה שביקשה אסתר מאחשורוש ליתן ליהודים אשר בשושן עוד יום אחד כדת היום וחכז"ל אמרו דהי' בכעס ע"ז ובא מלאך וסטרו על פיו ולמה עשתה כזאת כי להוסיף עוד כעם בו נוכל לומר כי אולי עד היום דימו בנפשם שהישועה היתה עפ"י הטבע מחמת נשיאת חן מאסתר אבל ביום הזה כשאחשורוש כעס עלי' והיא סכנה

א"ע כמאמר חכז"ל בא מלאך וסטרו ע"פ הבינו אז שפיר כי אין הנס זה בטבע רק בכח התוה"ק שקבלו עליהם ונתגלה לעין כל יקרת כבוד התוה"ק וזהו לעשות כדת היום דת היא התוה"ק וזהו הענין שמצינו שהרבו צדיקים שמחו יותר בשושן פורים מביום פורים עצמו שזהו עיקר שמחת וגדולת ישראל שנתגלה יקרת ערך התוה"ק:

לא) עוד בפ' חקת זאת חקת התורה ופירש"י ז"ל לפי שהשטן ואוה"ע מונין את ישראל לומר מה מצוה זו ומה טעם יש בה כתב בה חקה גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחרי' והקשה רבינו הק' הנ"ל מאי נפק"מ לאוה"ע לידע מה טעם יש בה ופירש דעיקר המצות להשריש בלבות ישראל אמונה לד' אמונה פשוטה בלי שום חקירה כמש"נ והאמין בד' וכתיב והאמן בלא יו"ד כי יו"ד מרמז לחכמה ואברהם אע"ה האמין בלי שום חקירה וחכמה ועי"ז ויחשבה לו צדקה כי המאמין רק מה שהדעת משיג הוא כמשיב פקדון שהקב"ה הפקיד אצלו הדעת אבל המאמין למעלה מהדעת והשכל היא בחי' צדקה שעושה צדקה לכבי' וגדולה צדקה שמקרבת הגאולה (ב"ב י') ובמכילתא איתא שאין ישראל נגאלין אלא בזכות אמונה וזה היא למורת רוח לאוה"ע שיהא ישראל נגאלים לכן מונין את ישראל למה הם מקיימים מצות חקיות ושלא יקיימו רק מצות שידעו הטעם ממצוה לזה ציווה השי"ת לאמור להם גזירה היא מלפני מאמין אנכי באמונה פשוטה בלי שום חקירה אף כל המצות אין לי רשות להרהר אחרי' ולדרוש טעמי המצות וזה אשר צוה ד' לאמור היינו לאמור להם כך ובזכות אמונה שהיא למעלה מהשכל והטבע נזכה ישועה למעלה מהטבע ולגאולה שלימה בב"א:

לב) בפ' ויקרא אשר נשיא יחטא ודרשו רז"ל אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגגתו וצריך להבין וכי ההו"א מפני שהוא נשיא לא יצטרך להביא כפרה ופירש רבינו הק' על פי דברי הבעש"ט הק' זצוקללה"ה זי"ע ע"פ אל נקמות ד' אל נקמות הופיע עפ"י משל לכפרי א' שחטא למלך אמר המלך אם אענוש אותו אז לא יהי' לו עונש רק פ"א ונתיישב המלך ועשה אותו לשר גדול ורואה פני המלך וראה את יקר תפארת גדולת המלך והי' לו בושה וכלימה מאוד האיך מרד נגד מלך גדול כ"כ והוא תמיד מלא חרטה ע"ז והוא תמיד בתשובה וזהו אל נקמות ה' אל נקמות הופיע זה היא הנקמה במה שהופיע לו מגדולתו ועשה אותו לראש ולפי"ז זה פירושו שהנשיא נותן לב דהיינו שהנשיא חושב בלבו מה שמן השמים עשאו לנשיא לא מחמת שזכה לזה רק אדרבה היא בדרך נקמה וכהנ"ל ונותן אל לבו להביא כפרה על חטאיו ולכן אשרי לדורו שיש להם נשיא כזה והבן:

לג) עוד שם על פסוק בתהלים (ס"ט) ואני עני וכואב ישועתך אלקים תשגבני היינו אעפ"י שאני עני במעשי ואין לי העזה ומצח להרים ראש בושתי וגם נכלמתי להרים פני אליך אלקים עכ"ז ישועתך אלקים תשגבני עיקר תפילתי היא ישועתך אלקים למען שמך הגדול שיתגדל ויתקדש ש"ש בעולם ולזה אין קטרוג ח"ו כי לשמך תן כבוד כי אפי' הפחותים שבישראל יוכלו להרגיש צערו ואי כבוד של השי"ת מצרת ישראל כי בכל צרתם לו צר כביכול ויבקש רחמים רבש"ע ישועתך אלקים תשגבני ועיקר ישועת ה' היא ישועת ישראל כמ"ש הה"ק ממעזבוז זצללה"ה כתרו ישועה כתרו של השי"ת היא כשמכתיר ישועה על עמו ישראל:

לד) בהגדה מעשה בר"א ור"י וכו' עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית ולכאורה האיך זה הד"א של התלמידים להזכיר את רבם לק"ש אולם כפי המבואר בסה"ק הצדיקים הגדולים כשעובדים במדת יראת ה' מגודל היראה והפחד מהדר גאונו ית"ש נפשם יצאה בדברם והקב"ה החפץ בחיים חיותם מסבב להם איזה ענין באהבת ה' להורידם מפחדם וממדריגתם שישארו בחיים בעוה"ז והקדושים האלה שהי' מספרים ביצי"מ כל אותו הלילה בפחד גדול מהשי"ת נפשם יצאה בדברם בהתפשטות הגשמיות ובראות התלמידים כי המה ברגעים אחרונים בכלות הנפש הי' חפצם להפסיקם מדביקות ולהחזירם לחיים אמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש ש"ש שרמזו להם אהבת ד' פ' ואהבת את ד"א להורידם מפחדם וממדריגתם שישארו בחיים בעוה"ז:

לה) במגילה ויאמר המלך להמן הכסף נתן לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך ולכאורה צריך להבין למה סיבב הקב"ה זאת שאחשורוש לא ירצה הכסף הלא הי' עוד הנס יותר גדול אם לקח המעות ואעפי"כ הי' מפלה להמן ואמר רבינו הק' דלעולם צריך בכ"פ אתערותא דלתתא שיתעורר עי"ז אתדל"ע וכאן לא הי' אתדל"ת לכן הקב"ה החפץ בטובת בניו סיבב הדבר שאחשורוש לא ירצה המעות רק מגודל אהבתו אליו ימלא שאלתו בחנם ועי"ז יהי' פ"פ למליצי יושר להמליץ לפני השי"ת וללמוד זכות על בני ישראל מה מלך בו"ד מלא משאלות אוהבו בחנם מכ"ש להבדיל באלף אלפי הבדלות השי"ת החפץ חסד ואוהב לעמו ישראל בוודאי צריך להושיעם ולגאלם אף בחנם בלי אתדל"ת ומאוצר מתנת חנם יחוננם:

לו) בפ' בשלח ופרעה הקריב וכו' ויצעקו בנ"י אל ד' ולכאורה קשה אחרי כל הנסים והנפלאות שראו בעיניהם עדיין נתייראו אולם ביאור הענין עפ"י שמבואר בסה"ק דכמו שיש מסירת נפש באהבת ד' כמ"ש ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל

מאודך כמו כן זלע"ו בסט"א ופרעה הרשע ג"כ חגר עוז בכל נפשו כמ"ש אמר אויב ארדוף ובכל לבבו כמ"ש נוסע אחריה ופירש רש"י בלב אחד ובכל מאודו כמ"ש אחלק שלל ובמדרש יש שפתח כל האוצרות למצרים שירדפו אחר ישראל ולבטל זאת הי' צריך למסירת נפש בקדושה וישראל כשראו זאת מפרעה הרשע והם הרגישו בעצמם שאין בהם עוד כח קדושה זו למסור נפשם על כבוד ד' לכן נתייראו מאוד לכן אמר הקב"ה למשה דבר אל בנ"י ויסעו שימסרו נפשם על קדושת ד' לבטל בזה כח הסט"א בכח מאמר ד' צבאות וכן הי' שקפץ נחשון לתוך הים וממילא נתבטל בזה כח הטומאה וניצולו:

לז) על המדרש וספרתם לכם שבע שבתות תמימות אימתי הם תמימות בזמן שעושין רצונו של מקום הפירוש דהי' זה הכנה לקבלת התורה והי' צריך להיות להם אמונה היינו אמונה פשוטה בלא חקירה אפי' בלא ידיעת הטעמים לקיים מצותיו ית' אפי' יהי' חקים בלא טעם כאשר הבאתי לעיל ואמונה זו היא תמימה שאפי' כל הרוחות שבעולם לא יזיזו אותו ממקומו שאמונה עפ"י שכל לא יוכל להיות תמימה כי לפעמים נדמה לו עפ"י שכל שאין צריך להיות כן אבל אמונה בלא טעם היא ותמימה לעולם בלא חסרון וז"ש דהע"ה בתהלים (י"ח) כי שמרתי דרכי ה' ר"ל מצד שהיא דרכי ה' בלי שום שכל אנושי ולא רשעתי מאלקי מצד שהיא מצות אלקי כי כל משפטיו לנגדי נגד שכני וחקותיו לא אסור מני שעשיתי הכל מצד חקת ה' וממילא ואשתמרה מעוני שנעשה הכל אצלו כטבע מושרש בלבו אבל לא כן אם עושה רק מצד שכלו לא יוכל להיות מושרש בלבו כי יש חלקי סותר ובונה וזהו כוונת המדרש אימתי הם תמימות בזמן שעושין רצש"מ דהיינו מצד אמונה פשוטה למלאות רצונו של מקום שהוא הנוזר ולא מצד השגת השכל:

לח) בפ' בהר כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם. ולהבין מקראי קודש ולבאר הענין חומר עון שביעית שגורם למכור מטלטליו ואח"כ מוכר א"ע עפ"י דברי רש"י ז"ל בתהלים (ל"ז) שכן ארץ ורעה אמונה ע"י שבוטח בד' ועושה טוב שכן ארץ אז תשכון ארץ לאורך ימים ותרעה אמונה תאכל ותתפרנס משכר אמונה שהאמנת בהקב"ה לסמוך עליו ולעשות טוב היינו אם אדם מאמין שהכל מהשי"ת והוא המסבב כל הסיבות ולא כחו ועצם ידו פעל כ"ז ולא ידמה בנפשו אם לא אגזול ואגנוב במה אתפרנס או אם אשמור שביעית ולא אחרוש ולא אזרע מאין יהי' לי לאכול לא יאמר כן רק יאמין בהשי"ת כי הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ואין שום דבר נפלא ממנו והוא כל יכול והוא אם יש לו אמונה זו השי"ת יעזור לו באמת חוץ לדרך הטבע וז"ש דהע"ה בטח בה' ועשה טוב אמונה ובטחון בד' ואז שכן ארץ קדושת ארץ ישראל יהי' הולמות עליך ותקלוט אותך וז"ב המקראי קודש כי תבואו אל הארץ כאשר תבואו ותרצו לזכות

לא"י אשר אני נותן לכם שתדעו ותאמינו אשר אני נותן לכם בהשגחת הבורא ב"ה ולא בכחכם ובעוצם ידכם עשיתם כל זאת ולא שתרצו כבוש ולעלות בכחכם ובעצם ידכם [כאשר עתה בעוה"ר] וכמאמר הכתוב בתהלים (מ"ד) כי לא בחרבם ירשו ארץ וזרועם לא הושיעה למו כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם ואם יהי' כן אז ושבתה הארץ שבת לד' יהי' נייחא לד' כרצון העליון וקדושת הארץ יהי' בתוככם ויהי' הכל לד' אבל הפוגם בשביעית מראה בנפשו שאין לו אמונה בהשי"ת רק כחו ועוצם ידו עושה לו חיל אזי הקב"ה מסיר השגחתו ממנו ח"ו מכ"מ וממילא מוכר את ביתו ואח"כ מוכר א"ע ר"ל שמוכר נפשו לסט"א אלא יבטח ויאמין בה' ויהי' כמאה"כ וצויפי את ברכתי ישועה למעלה מהטבע:

לט) בגמרא תענית לא הי' ימים טובים לישראל כט"ו באב וכו' ובתוס' שם ד"ה יום שהותרו השבטים וכו' דהיינו יו"ט אשר תמוה מאוד דברי התוס' אלה והביא בשם אביו אדמו"ר הקדוש זצללה"ה בשביל שבכל יו"ט יש דין כמו בפסח נדונין על התבואה וכו' אבל בט"ו באב הוא אך טוב בלא שום דין כלל אולם מדוע ציין התוס' זה על יום שהותרו השבטים ואמר רבינו הקדוש הנ"ל לפי שעיקר השפעות טובות בגשמיות וברוחניות באות לישראל רק כשהם באהבה ואחוה וריעות כמו שהי' בקבלת התוה"ק ויחן ישראל כאיש אחד וזכו עי"ז לקבלת התוה"ק והשראת השכינה וכמאמר הכתוב ויהי בישורון מלך בהתאסף וכו' ופירש"י ז"ל בהתאספם יחד באגודה אחת ושלום ביניהם הוא מלכם וז"ש התוס' בשביל שהותרו השבטים לבוא זב"ז ונעשה ביניהם אהבה וריעות ממילא הי' השראת השכינה הק' ועוז וחדוה במקומו והוא יו"ט בלי שום דין כלל, וסיים רבינו הק' ונוכל להמשיך בזה היום חיים וברכה והשפעות טובות בגשמיות וברוחניות עבורנו ועבור הכלל ישראל:

מ) עו"ש בפ' עקב מדייק רבינו הק' על מה אמרה התוה"ק זה הלשון עקב ופירש כפי המבואר בהסה"ק שעיקר עבודת ישראל הוא אמונת ה' וכח התחזקות ולזאת אף כשהאדם וכן הכלל ישראל אף שהם בשפל המצב מאוד והם כאסקופה נדרסת לפני העמים בל. יאמרו נואש ח"ו אדרבה אז הוא הזמן לחזק באמונה ואמונתך בלילות בחשכות יאמין שיאיר לו מתוך חשיכה כמ"ש ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע ואם יהי' לו אמונה כזאת אז ימתיק הדינים בשורשן ויהפכו לחסדים טובים וזהו הרמז בהכתוב והי' עקב אף כשאנחנו בשפל המצב מאוד עד שדורסים אותנו בעקבותיהם ועכ"ז תשמעו את המשפטים היינו נשמע ונבין אשר המשפטים האלה הם לטובתינו לצרף אותנו ונקבלם באהבה ושמרתם ועשיתם שנחזק עצמינו בתורה ובמצות ה' ונקבל

עלינו לשמור ולעשות ולא נסוג אחור לבנו ח"ו מעבדות השי"ת אז ושמר ד' אלקיך לך את הברית ואת החסד שיתהפך הכל לחסדים טובים:

מא) רבינו הק' הביא בספרו הק' תפארת שמואל מהה"צ והק' ר"מ מרימאנאוו זצללה"ה עה"כ מדוע את הולכת אליו היום לא חודש ולא שבת ותאמר שלום היינו שהולכת להצדיק בשביל שמרגשת בעצמה שלום שלימות נפשה ולא חסר לה כלים וזה אינו אמת כי מי יאמר זכיתי לבי ומביא בשם זקינו הגה"ק מגריצא זצללה"ה כי יש בכל אדם בטוב וברע הרהור ומחשבה שלא בא עדיין לגילוי ולזה צריך לבוא אל הצדיק אמתי שבדור והצדיק מגלה את המחשבות והרהורים שלו הן מחשבות טובות להוציא מכח אל הפועל הן מחשבות רעות ח"ו כדי לעשות תשובה עליהן ובזה פירש אדמו"ר הק' בעל ישמח ישראל זצללה"ה ברש"י פ' דברים מה עשה משה כנס כולן שחיברן ודיבק אותן אל עצמו שהי' רבן של ישראל כדי שעי"ז העלה אצלן המחשבות מההעלם אל הגילוי וירגישו בהרהורים דקים שאם לא כינסן כולם הי' אותם שבשוק אומרים ר"ל אותן שלא דבקו בו שהי' מחזיקים א"ע לנקיים מכל הרהורי חטא הי' משיבים וכו':

מב) שם בשם הסבא קדישא מווארקי זצללה"ה עה"כ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ולא כתיב אעשה נפלאות כי ביצי"מ נבראו כל הגאולות עד ביאת הגואל בב"א רק לא נתגלו אז ולעתיד יהי' נגלה לנו כל הנסים באתגליא:

מג) עוד מביא בשם אדמו"ר אחיו הקדוש בעל י"י זצללה"ה גודל המסיה"נ שלו שהי' לו תמיד עבור כאו"א שפ"א הי' נחוץ מאוד לנסוע לרופא וכמעט שהי' שעה עוברה והי' מדבר עם אחד ואמר לי תאמין לי אחי כי יותר הוא מרפא לנפש לשמוע שיח מרת נפש ישראל אולי אוכל להושיעו ובפרט כי הוא חושב שזה היא ישועתו מלנסוע להרופא:

וכעין זה שמעתי מספרים מאדמו"ר הקדוש מוהר"מ מווארקי זצללה"ה אשר פ"א עשו לו דאקטורים אפעראצייע על אצבע שלו בביתו בלי שלאף גיטראנק והוא ישב כך על הכסא ולא עשה אפי' שום תנועה והי' פליאה זאת בעיני הרופאים וכשיצאו לחוץ אמרו להאנשים שלא יוכלו להבין זאת הוא ישב כך כאילו זה האבר לא הי' שלו ולא הרגיש כלל בהיסורים וסיפרו זאת לרבינו הק' הנ"ל ואמר אוי להרשעים שאינם מבינים כלל תאמינו לי אשר אם בוא יבוא לפני איש אחד עם התנצלות שאין לו פרנסה אף שאינו כ"כ "הייסער" יוד מרגיש אני הרבה יותר צער ויסורים משאני מרגיש שחתכו באצבעי שלי. עזריאל חיים]:

מד) בשם כ"ק אביו אדמו"ר הק' זצללה"ה על הגמרא וכי ידיו של משה עושות מלחמה וכו' אלא כ"ז שישראל מסתכלין כלפי מעלה הם מתגברים ר"ל כ"ז שמתבונן אדם שכל

החושים שבאדם הכל הוא מכחו של השי"ת וממך הכל ומידך נתנו לך ומבלעדי שפעת כחו וחיותו אינו יכול לחיות אפי' רגע אחת אזי הם מתגברים:

מה) עוד שם משמו הק' על המד"ר פ' וישלח ורוח תשימו בין עדר וכו' נשא יעקב את עיניו וראה את עשו שהוא בא מרחוק תלה עיניו למרום ובכה וכו' היינו שראה שבא מרחיק שלא תיכף בקרוב יבוא לעשות רעה לבניו ח"ו רק ברבות הימים ובשעה שיהי' בניו מרחוק ח"ו מהקב"ה ואז יהי' לו שליטה ח"ו לעשות רעה לבניו ע"ז התפלל ותלה עיניו למרום היינו שירחם אז למען כבוד שמו המרום שלא יחולל ח"ו כי האדם יראה לעינים וד' יראה ללבב ויאמרו מבלתי יכולת ד' ויהי' חילול ד' ח"ו והפשיט א"ע מגשמיות ולא התפלל לצורך עצמו ובניו כדרך האב המבקש רחמים על בניו רק כאיש זר רק למען שמו ית' עד שהקב"ה הבטיחו שיושיעם בזכות יעקב בזכות זה שעיקר כוונתו על ישועת ד':

מו) שם בשם כ"ק אחיו אדמו"ר הקדוש בעל י"י זצללה"ה במשנה לחם וקידוש רבה היינו בקדושת אכילה ובקדושת משגל שנק' ג"כ אכילה כמש"נ אכלה ומחתה פי' בשתי אכילות האלה צריך האדם קדושה רבה:

מז) עוד שם משמו הקדוש עה"כ יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות היינו הדרך הישרה שיבור לו האדם שידמה בעצמו שהוא עוד לפני היינו בהתחלת עבודת השי"ת אבל ואחריתה דרכי מות היינו הן מי שמדמה לו שהוא באחרית היינו שכבר גמר פעולתו בעבדות השי"ת והן מי שנדמה לו כאילו ח"ו נואש הוא ואין לו תקנה ח"ו זהו דרכי מות ושני דרכים ההמה עצת היצה"ר הוא רק צריך להיות תמיד כאילו מתחיל כעת בעבדות השי"ת: מח) גם בשם הה"צ והק' ר"י מקאזמיר זצללה"ה ע"ד רש"י ז"ל בפ' וירא עה"כ ויהי אחרי הדברים האלה וז"ל בשובו מהר המורי' הי' אאע"ה מהרהר ואמר אילו הי' בני שחוט כבר הי' הולך בלי בנים הי' לי להשיאו אשה בשרו הקב"ה שנולדה רבקה בי"ז וזהו אחרי הדברים הרהורי הדברים שהי' ע"י העקידה ולפלא היא מאוד על אאע"ה ראש למאמינים שיהרהר כך הי' צריך להבין בצדקתו אם ה' צוה כך כן צריך להיות אפי' אם הלך בלי בנים ח"ו אך אאע"ה הי' אומר בלבו יען כי אמר לו ה' כי ביצחק יקרא לך זרע ועדיין ל"ה לו בנים גלל כן צוה לו הקב"ה לבל לשחטו אבל אם הי' לו בנים הי' מצוני גם לשוחטו וממילא אני גרמתי כ"ז בזה שלא הייתי משיאו אשה לבל להשחט ע"ג מזבח כרצון השי"ת והי' לבו נשבר בזה עד שבשרו הקב"ה שעתה נולד לו בת זוגו ולא יחוש ע"ז:

מט) הנה בעת שהיו אצל רבינו הקדוש הנ"ל שני הרבנים מפרייסען ראבינטר קאהן וראבינער קארעלבאח ובעת הפרדם ממנו ביקשו שיאמר להם תורה אמר להם הנה בעת קבלת התורה (שמות י"ט) כתיב ויבוא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה וכו' ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ותמוה הלא לא דיבר אלא להזקנים ולמה ענו העם רק דנוכל לומר דבני ישראל ראו איך שכל הדיבורים מהקב"ה לא דיבר אלא לזקני העם ולהם לא דיבר מרע"ה כלל אמרו אין זה כי אם מרוב עונינו שפגמנו הרבה ובעבור זה אין אנו כדאים שידבר אלינו דברי הקב"ה והי' באים להכנעה גדולה ואמרו למשה רבינו כן הן אמת שעד עתה פגמנו מאוד אבל מהיום ולהלאה נעשה כל אשר יצוה ד' וזה ביאור הכתוב ויבוא משה ויקרא לזקני העם וכו' וכיון שישראל ראו כן מיד ויענו כל העם לשון הכנעה כמד"א עד אנה מאנת לענות מפני שהוא לשון הכנעה וזה ויענו כל העם ר"ל דהעם נעשו כולם נכנעים ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה מהיום ולהלאה:

הנה רבינו הקדוש בעל תפארת שמואל עלה אל השמים בערב ר"ח מרחשון שנת תרפ"ד ומנו"כ באלכסנדר זי"ע ועכי"א:

השמטות

עוד מרבינו הק' הזקן מאלכסנדר זצללה"ה:

א) הנה פעם אחת בא אליו רב אחד על ש"ק והנה בסעודת הלילה דימה הרב הנ"ל בנפשו שרבינו הק' לא קירב אותו והי' לו חלישות הדעת וכשראה רבינו הק' שיש לו חלישות הדעת קירב אותו בסעודת שחרית מאוד ונתמלא שמחה מזה ולמחרת בא ליקח פרידת שלום מרבינו הקדוש עם מעט התנשאות וסיפר לרבינו הקדוש מעשה מרבינו הקדוש הרבי ר"ב זצללה"ה זי"ע מפרשיסחא דהנה אצל הרבי ר"ב הי' מנהג להעמיד מעהד להשולחן הקדוש פ"א בא חסיד אחד על ש"ק לפרשיסחא ובדעתו הי' להיות שני שבתים בפרשיסחא ובשבת הראשון העמיד מעהד ולא נתנו לו כלום מהשולחן והי' לו מאוד חלישות דעת מזה ונתיישב בדעתו בשבת השני' למ"ל להעמיד מעהד ואם לא יתנו לי יהי' לי עג"נ מוטב שלא אעמיד ואם לא יתנו לי אז לא יהי' לי עג"נ וכן עשה ולא העמיד מעהד וביום המחרת שאל לו הרבי ר"ב מפני מה לא העמדת מעהד להשולחן בשבת זו ואמר לו הטעם הנ"ל ושחק הרבי ר"ב מאוד כן סיפר הרב הנ"ל לרבינו הק' מאלכסנדר ושאל לו רבינו הק' אתם ידעתם מפני מה ששחק הרבי ר"ב השיב לו מפני שנהנה מדבריו כי דברי טעם הם השיב לו רבינו הק' לא מפני זה שחק הרבי ר"ב רק אני

אומר לכם מה ששחק הנה הרבי ר"ב זי"ע אמר על עצמו שהוא יחיד בדורו שאין לו טעות בשום אדם אולם באיש הזה הי' לו טעות ונעשה כך מן השמים שהאיש הנ"ל בעצמו סיפר לו מהותו ושלא יהי' לו טעות גם בו ואח"כ והלך הרב הנ"ל וסיפר כל הדברים הנ"ל לפני בנו אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה וכשהלך הרב מאצלו אמר לאנשים שהיו אצלו אז הנה לא אוכל להבין שטותו ושל הרב הנ"ל האיך לא הבין שהדברים נוגעים גם לו והאיך לא בוש עוד לספר זאת לי:

עוד מרבינו הק' בעל תפארת שמואל זצללה"ה הנ"ל:

ב) הנה סיפר לי הנגיד והחסיד ר' מנחם מענדיל נ"י חעלעמער מוואַרשא איך שפעם אחת הי' רבינו הק' בוואַרשא וביקש אותו ר"מ הנ"ל על סעודת צהרים ואח"כ התנצל א"ע ר"מ הנ"ל מאוד לפני רבינו הק' אודות פרנסה ואמר לו רבינו הק' הנה אספר לך עובדא מאאמו"ר הקדוש זצללה"ה אשר בעת שהי' ועוד רב בטאַרצשין נזדמן פעם אחת בלילה שהי' צריך מאוד לעשן לולקע טוטין ולא הי' לו ששה גדו' על פעקיל טוטין ומאוד הי' נחוץ לו והקיץ אותנו ושאל לנו אולי יש אתנו ששה גדו' אולם לא הי' לנו אף פרוטה אחת והי' לנו דצער גדול מאוד מזה כי ידענו שהדבר נוגע לו מאוד וכשראה אבינו הק' את העג"נ שלנו ניחם אותנו ואמר לנו אל תצטערו כי יש לי בטחון אשר בוודאי השי"ת יזמין לי על פעקיל טוטין אעפי"כ אנחנו לא יכולנו לישון מרוב עג"נ פתאום שמענו אשר עמדה עגלה עם אנשים לפני הבית ודפקו בהחלון לפתוח להם ופתחנו להם ובאו איזה אנשים מגריצא לאשר שהשתדכו א"ע וצריכים להשליש נדן והתיישבו שנכון להשליש אצל הרב ממטאַרצשין כי הי' מפורסם בכלל הגעגינד לצדיק גדול וכך עשו והשלישו אצל אבינו הק' את הנדן ונתנו לו שכר איזה זהו' ותיכף קנה טוטין ועשן את הלולקע ברחבת הדעת ואמר לנו ראו בניי אשר מי שיש לו בטחון באמת יעזור לו השי"ת וסיים לו רבינו הק' הנ"ל גם אתה אם תהי' לך בטחון באמת בוודאי יעזור לך השי"ת והנה רבינו נסע לביתו ואחר איזה ימים זכה ר"מ הנ"ל בגורל הלאטריט איזה אלפים רו"כ ונסע תיכף לאלכסנדר לבשר לרבינו הק' ובא לאלכסנדר בבוקר השכם ודימה בנפשו שבוודאי אין זמן כעת לילך לבית רבינו הק' ליקח שלום אולם רבינו הק' ראה אותו דרך החלון וקרא לו ועוד קודם שסיפר לו כלום אמר לו רבינו הק' בזהל"ק "מענדיל עס האט חאדזיג גילונט" וסיפר לו הבשורה טובה הזאת אמר לו רבינו הק' הנה ב"ה יש לך שכר טוב עבור הסעודה:

ג) הנה שמעתי מפה קדוש של אדמו"ר הקדוש בעל תפארת שמואל זצללה"ה אשר פ"א באו עדים לפני גדולי הצדיקים שהיו אז בימי רבינו הקדוש הרבי ר"ב זי"ע זצללה"ה

מפרשיסחא והעידו לפניהם בתורת עדות איך שראו בעצמם אשר רבינו הקדוש הרבי ר"ב הנ"ל אכל אחר תפלת כל נדרי בליל יוהכ"פ קיכען עם קאווע והאנשים הנ"ל היו עדים כשרים והתחילו לחקור על זה ונתוודע להם שהמעשה הי' כך שכלתו של רבינו הקדוש מפרשיסחא ילדה וולד ערב יוהכ"פ בשעת מנחה ולאחר תפלת כל נדרי שאל רבינו הקדוש אם נתנו לה לאכול כהדין בש"ע והשיבו לו שאינה רוצית לאכול בשביל יוהכ"פ וציווה שיאמרו לה משמו שתאכל ולא רצתה בשום אופן לאכול עד ברוב הפצרות אמרה שלא תאכל בשום אופן רק באופן שחותנה הקדוש יביא בעצמו המאכל ויתן לה אזי תאכל כששמע רבינו הקדוש כך בשביל פיקוח נפש לקח בעצמו בידיו הקדושים קיכען עם קאווע והלך לחדרה ליתן לה לאכול והשני אנשים הנ"ל ראו דרך החלון אשר רבינו הקדוש אוחז בידו אחת קיכען ובידו השני' קאווע שפטו בדעתם שהוא אוכל בעצמו ח"ו, ראו נא מזה כמה גדול כח היצה"ר והמחלוקת לחשוב כזאת ח"ו על איש אלקים קדוש ונורא רבינו הקדוש מפרשיסחא זי"ע:

ד) הנה לעיל במערכה א' סי' ל"ב הבאתי שם מה שאדמו"ר סבא קדישא מוואורקי זצללה"ה אמר בלשון קדשו אשר לשבח את רבינו הק' הרבי ר"ב עם מופתים הוא למותר עיין לעיל הנה דוגמא לזה שמעתי מספרים מהגאון הקדוש בעל תולדות יעקב יוסף זצללה"ה בעת שנתקרב להבעש"ט הקדוש זצוקללה"ה זי"ע אמר שהי' אצל הבעש"ט הקדוש איזה שבועות ונסע עמו בכל הדרכים כידוע דרך הבעש"ט שנסע תמיד בדרך וראה אצלו מופתים נוראים עד שממש ראה בעיניו שהבעש"ט הק' החי' מתים אעפי"כ המופתים לא פעלו אצלו שיהי' נתקרב לו בשבילם רק פעם אחת נסע עמו והי' אז קודם מנחה אמר הבעש"ט לבעל התולדות הנה הגיע זמן המנחה לכן לכו מהעגלה ותראו למצוא מים שנטול ידינו לתפלת המנחה והלך בעל התולדות וחיפש ולא מצא מים ובא חזרה להבעש"ט עם תשובה בלא מים וירד הבעש"ט מהעגלה וילך להשדה והפיל א"ע על הארץ בפישוט ידים ורגלים ובכה מאוד וירד, ג"כ בעל התולדות והלך אצל הבעש"ט לשמוע מה שהוא אומר בבכייתו ושמע שהי' אומר רבש"ע אם ח"ו אבוא אני לידי זה לעבור ח"ו על דברי חכמים נט"י לתפלה תיקח את נפשי ממני כי טוב מותי מחיי שלא אצטרך לעבור על דברי חכז"ל ח"ו ובכה מאוד ונעשה נס ונתהוה מים כשראה בעל התולדות י"י כך אמר איש שיהא לו כ"כ מסירת נפש באמת על מצוה קלה מצוה דרבנן נט"י לתפלה לאיש כזה ראוי להתקרב ולהיות נכנע לו ותלמידו ונעשה מגדולי תלמידי הבעש"ט הקדוש, ובשם כ"מ אדמו"ר זצללה"ה בעל ישמח ישראל שמעתי אשר סיפר אשר בפעם ראשון שבא בעל התולדות י"י להבעש"ט הק' סיפר לו הבעש"ט הק' מעשה

מרב אחד שהי' בעיר אחת ודרכו הי' לומר בכל שבת הגדול דרשה עם פלפול גדול כדרך הרבנים הגדולים אז והי' צריך להכין א"ע לזה איזה ימים מקודם כמובן פעם אחת הי' טרוד מאוד במילי דמתא בעניני פסחא ושכח שצריך לומר דרשה בשה"ג בערב שבת נזכר שמחר שה"ג ועוד לא הכין א"ע כלום ואמר לב"ב שהוא יעלה להעלי' ויסגירו את העלי' שלא יעלה אצלו איש כדי שיהי' לו פנאי איזה שעות להכין א"ע פתאום נעשה צמא למים מאוד ופתח החלון וראה שאדם אחד נושא ע"ג מים וקרא לו הרב ואמר לו בבקשה ממך העלה לי מעט מים השיב לו הטרעגער הנ"ל "אוי אוי איך בין אזוי נידריג אין איהר זענט אזוי הויך ווילט איהר פין מיר וואסער" כך סיפר לו הבעש"ט הק' וזה המעשה הי' אצל בעל התולדות בעצמו הוא הי' זה הרב ונתפעל מאוד בעל התולדות מזה כי שום, איש לא ידע מזה והבעש"ט הק' ראה הכל ברוח קדשו:

ה) הנה הבאתי לעיל במערכה ג' סי' י"ט על הגמרא כל מה שיאמר לך הבעה"ב עשה חוץ מצא ומה שאמר ע"ז אדמו"ר סבא קדישא מווארקי זצללה"ה עיי"ש [ואני השפל נראה לפיענ"ד פירוש ע"ז לפי מה ששמעתי מפי אאמו"ר הרב הצ' זצ"ל שאמר בשם דודי הה"צ זצ"ל מראדזינאווי ששמע מפי קדשו של רבינו הקדוש הרבי ר"ב מפרשישסחא זצללה"ה זי"ע שאמר אשר הבעש"ט הי' חכם יותר מאחר כי אחר שמע בת קול שובו בנים שובבים חוץ מאחר הניח הכל ויצא אבל להבעש"ט לקחו פעם אחת ממנו מן השמים כל המדריגות אמר א"כ אעבוד את השי"ת כאיש פשוט והתחיל להתפלל כתינוק קטן ונתעלה עוד יותר כי זה הי' לנסיון ולפי"ז נוכל לומר כל מה שיאמר לך הבעה"ב היינו הקב"ה דהוא נקרא הבעה"ב וצריכים לציית לו אבל אם יצווה לאחד לצאת ממנו ח"ו אין צריכין לציית לו בזה כי לא ידח ממנו נדח רק בשביל שהאיש הזה קלקל מאוד ר"ל צריך להיות תשובתו ע"ז האופן שישמיע לו מן השמים שאינו רוצה לתשובתו והוא יאמר אעפי"כ אז ושב ורפא לו אבל אחר הי' בטעות ע"ז והנה באמת קשה להבין על אחר איך לא הבין כוונת השי"ת כי אם הי' כוונת השי"ת שלא יועיל לו תשובה למה הי' צריך שישמע זאת וכיון שהי' משמיעין לו זאת מן השמים הי' צריך להבין שרצון השי"ת הוא שאעפי"כ יעשה תשובה ואז יקבלנו. עזריאל חיים]:

ו) הנה שמעתי בשם אדמו"ר סבא קדישא מווארקי זצללה"ה על פסוק (פ' בשלח) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצאו העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא ואמר הפירוש ע"ז הנני ממטיר לכם לחם מן השמים היינו שפרנסתכם מזומן עבורכם מן השמים וא"כ למה צריך ויצא העם ללקוט היינו לחפש פרנסה בכל יום ויום

הוא רק למען אנסנו הילך בתורתי אם לא היינו העת שאתם יוצאים לסחורה אם אתם עוסקים במסחר בדרך התורה והבן זה שמעתי מהרב ריי"א הנ"ל:

ז) בספר ישרש יעקב הביא מעשה שסיפר אדמו"ר הקדוש הזקן זצללה"ה מאלכסנדר מאדמו"ר הקדוש מבייאלע זצללה"ה שראה בעיניו שחסיד אחד נתן לו קוויטל וכאשר הביט בהקוויטל אמר אדמו"ר מבייאלע אליו אמור נא למי כבר נתת הקוויטל הזה ונשתתק האיש ופחד מאוד ולא אמר לו דבר אמר לו אדמו"ר מבייאלע זצללה"ה מה אתה מפחד אמור לי האמת איזה רבי כבר קרא את הקוויטל הזה ואמר ביראה בשבוע העברה הייתי בטשעכינאווי אצל אביכם הגאוה"ק ונתתי לו הקוויטל הזה ונתו לי בחזרה כדרכו והטמנתיו וזה הוא ושתק ולא אמר דבר ורבינו הק' מאלכסנדר שיבח זאת מאוד (והנה באמת ראינו זאת אצל אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה כי על ציון אביו אדמו"ר הק' זצללה"ה אינם נותנים קוויטלעך רק קוראים קוויטלעך ומניחים הקוויטלעך אצלם ושורפים אותם פ"א בא אחד ונתן לו זה הקוויטל עצמו שקרא כבר על הציון ותיכף כשהביט בהקוויטל אמר כבר היית עם זה הקוויטל על הציון אאמו"ר הק' ולא רצה לקרות בו. עזריאל חיים]: ח) והנה הבאתי לעיל במערכה ט' סי' י"ח מה שסיפר אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זצללה"ה מההה"צ הקדוש ר' משה מסאוראן זצללה"ה עיין לעיל הנה בספרי צרור החיים הבאתי מההה"ק הנ"ל אשר הקשה לו הרב הגאון ר' ישראל איסר זצ"ל בעל המחבר ספר שער משפט על מה דאיתא בגמרא (פסחים ד' ג') בההוא ארמאה דהוי סליק ואכל פסחים בירושלים דריב"ב אמר לו מי קא ספי לך מאלי' וכו' עד שהכירו בו עייי"ש והקשה התוס' וריב"ב אמאי לא עלה לרגל ותירצו שלא הי' לו קרקע ואינו עולה לרגל והקשה לו הגאון הנ"ל הא איתא בתוס' (ב"ב ד' מ"ד) דאין לך אדם מישראל שאין לו ד' אמות קרקע בא"י ואמר לו הה"ק הנ"ל מדבריכם נראה שאין לכם חלק ונתבהל הגאון הנ"ל בחשבו שכוונתו שאין לי חלק לעוה"ב ח"ו ותיכף אמר לו הה"ק הנ"ל שכוונתו היא שלא למד בפרק חלק דאיתא שם (סנהדרין צ"ב) לענין מתים שהחי' יחזקאל מה הי' אח"כ ואיתא שם פלוגתא ועמד ריב"ב על רגליו ואמר אני מבני בניהם עייי"ש והם יצאו קודם יציאת מצרים וממילא לא הי' להם חלק בארץ ואתי שפיר דברי התוס' ודפח"ח: